དབུ་མའི་གཞུང་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་བློ་གསར་འཇུག་བདེ།

སྟོད་ཆ།

སྔ་འགྱུར་རིག་མཛོད་རྩོམ་སྒྲིག་ལྷན་ཁང་།
Namdroling Monastery
NNI 2022

༄ དབུ་མའི་ལུང་ཚོགས་བསྒྲིགས་
བློ་གསར་འཇུག་བདེ།

（སྟོད་ཆ།）

སུ་འགྱུར་རིག་མཛོད་ཆོས་སྒྲིག་ལྷན་ཁང་ནས་པར་སྐྲུན་ཞུས།

བློ་གསལ་རིག་པའི་སྒྲོ་འབྱེད་དེབ་ཕྲེང་བརྒྱ་དང་བཅོ་བརྒྱད་པ།

སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༧ ལོའི་སྤྲ་འགྱུར་རིག་མཛོད་རྩོམ་སྒྲིག་ལྷན་ཚོགས།
ཚོགས་གཙོ། སློབ་དཔོན་ཨོ་རྒྱན་ནོར་བུ།

རྩོམ་སྒྲིག་པ།	ལོ་རིམ།
སྤྲུལ་སྐུ་བསྟན་པ་རྒྱལ་མཚན།	༧
དངོས་གྲུབ་དབང་ཕྱུག	༩
ཟླ་བ་རྡོ་རྗེ།	༡
ཕུར་པ།	༧
བསམ་གྲུབ་ཚེ་རིང་།	༧
སངས་རྒྱས་བཀྲ་ཤིས།	༧
བསྟན་འཛིན་ལེགས་གྲུབ།	༧
ཆོས་དབྱིངས་རྡོ་རྗེ།	༧
བློ་གྲོས།	༨
བཀྲ་ཤིས་རྡོ་རྗེ།	༨
ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོ།	༨
ངག་དབང་ལྷུན་གྲུབ།	༥

རིག་མཛོད་དཔེ་དེབ་ཚོང་པ།

འགན་འཛིན། སློབ་དཔོན་ཚེ་རིང་དོན་གྲུབ།	
ལས་རོགས། ཛུཉྙི་ཧྣ་ཧྣུར་ཧྣལ།	༥

NGAGYUR NYINGMA INSTITUTE
(Higher Buddhist Studies and Research Center)
unit of: Penor Rinpoche Charity Foundation
Estd : 1978 by H.H. Penor Rinpoche

Ref:

༄༅། །ཐེག་མཆོག་རྣམ་གྲོལ་བཤད་སྒྲུབ་དར་རྒྱས་གླིང་གི་བཤད་གྲྭ་སྔ་འགྱུར་མཐོ་སློབ་མདོ་སྔགས་རིག་པའི་འབྱུང་གནས་གླིང་གི་ཡན་ལག་སྔ་འགྱུར་རིག་མཛོད་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་ནས་གསར་དུ་བསྒྲིགས་པའི་དཔེ་དེབ་ 《གསང་བ་སྙིང་པོའི་ལུང་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་བློ་གསར་འཇུག་བདེ།》 《དབུ་མའི་ལུང་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་བློ་གསར་འཇུག་བདེ།》 《ཚད་མའི་ལུང་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་བློ་གསར་འཇུག་བདེ་》 བཅས་པར་བསྐྲུན་གཏོང་འཆར་ཡོད་པ་ལ་བསྟུགས་བརྗོད་དང་ཡི་རང་ཞུ་རྒྱུ་དང་འབྲེལ་དེབ་འདི་ཉིད་རིག་པ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་སྐྱེ་བོ་ཡོངས་ལ་ཕན་ཐོགས་གནད་དུ་སྨིན་པ་ཡོང་བའི་སྨོན་འདུན་དང་བཅས།

སྔ་འགྱུར་མཐོ་སློབ་ཆེན་མོའི་རྒྱུན་ལས་ཡིག་ཚང་ནས།
རབ་གནས་ཆུ་ཕོ་སྟག་ལོའི་མཆུ་ཟླ་བའི་ཚེས་ ༢༡ ལ།

(Registered under section 12A of the Income Tax Act, 1961)

Namdroling Nyingmapa Monastery - P.O. Bylakuppe 571104 - District Mysore - State Karnataka - INDIA
Mob: 0091-9632394601 Email:nninstitute1978@gmail.com - www.namdroling.net - www.palyul.org

སྔོན་གླེང་།

ཀུན་མཁྱེན་མི་ཕམ་རྒྱ་མཚོའི་ཞལ་སྔ་ནས།
བློ་འཆལ་མང་དུ་སྨྲ་བས་ཅི་བགྱི་སྙེ།།
དབང་པོ་ཀུན་གྱི་རྩ་བ་སྲོག་བཞིན་དུ།།
གྲུབ་མཐའི་ཟབ་གནད་རྗེན་གཅེར་ཟིན་པའི་བློ།།
ཆུ་ལས་འོ་མ་འབྱེད་པའི་ངང་མོ་བཞིན།།

ཞེས་གསུངས་པའི་དགོངས་དོན་དང་མཐུན་པར་གཙོ་བོ་བཀའ་བསྟན་གཉིས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྔ་འགྱུར་བའི་སྐྱེས་ཆེན་ཚོའི་གཞུང་ལུགས་ཁག་ལས་གསལ་བའི་དབུ་མའི་དཀའ་བའི་གནད་རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིགས་པའི་དཔེ་དེབ་འདི་ཉིད་པར་སྐྲུན་ཞུས་པ་ཡིན། དབུ་མའི་གཞུང་ལུགས་ནི་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་གྲངས་མང་བས། དེ་དག་རེ་རེ་ནས་སློབ་གཉེར་གསར་བུ་བ་རྣམས་ཀྱིས་བལྟ་ཀློག་བྱེད་དགོས་ཆེ་ཡུལ་དུས་གནས་སྟངས་གང་ལ་བསམས་ན་ཡང་དཀའ་ཚེགས་ཆེ་བར་བརྟེན། འདིར་དུས་ཚོད་ཐུང་ངུའི་ནང་དུ་གནད་དོན་བྱེ་བྲག་པ་རེ་རེའི་དགོངས་དོན་འཚོལ་དགོས་ཆེ། ཐད་ཀར་བརྗོད་དོན་དངོས་ལ་འཇུག་ཐུབ་པ་དང་། དཀའ་བའི་གནད་གསང་མང་པོ་ཞིག་བདེ་བླག་ཏུ་ཤེས་རྟོགས་ཡོང་བ། དེ་བཞིན་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་གནད་ཟིན་ཐུབ་པ་དང་། དཀའ་གནད་རྣམས་རྟོགས་པ་ལ་དཔེ་ཚ་གང་ཞིག་ལྟ་ཀློག་བྱེད་དགོས་མེད། མདོ་རྒྱུད་དང་རྒྱ་བོད་བསྟན་བཅོས་གང་དུ་ཡོད་མེད་རྟོགས་སླ་བ་བཅས་དགོས་དོན་དུ་མར་དམིགས་ཏེ་ངེད་སྔ་འགྱུར་རིག་མཛོད་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་ནས་རེ་སྐྲུལ་ཞུས་

པ་བཞིན་སྨར་ཤོད་གོ་འཛོ་བ་སློབ་དཔོན་བློ་བཟང་ཆོས་འཕེལ་མཆོག་ནས་དབུ་མའི་བརྗོད་བྱ་གསལ་ཆེ་བ་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་དང་འབྲེལ་བའི་བཀའ་བསྟན་གྱི་ལུང་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིགས་ཏེ་གནང་འབྱོར་བྱུང་བ་དང་། ལོ་རིམ་བཞི་པའི་སློབ་གཉེར་བ་ཨོ་རྒྱན་བསྟན་འཛིན་དང་། ལོ་རིམ་གསུམ་པའི་སློབ་གཉེར་བ་པདྨ་རྒྱལ་མཚན་གཉིས་ནས་དཔེ་བསྒྱུར་དང་མཆན་འགོད་སོགས་གནང་ཞིང་། སྤྱི་འགྱུར་རིག་མཛོད་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་གི་ལས་མིས་ཟླ་གཉིས་རིང་ལས་ཁུངས་གཡར་བ་དང་། ལྷག་པར་དུ་མཁན་ཆེན་ཚེ་དབང་རྒྱ་མཚོ་མཆོག་ནས་དཔེ་དེབ་པར་སྐྲུན་གྱི་འགྲོ་གྲོན་ཡོངས་རྫོགས་གནང་བ་བཅས་ལ་བཅོས་མིན་གྱི་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་བ་དང་། སླད་མར་སྐུ་ཁམས་དྭངས་ཤིང་མཛད་འཕྲིན་གོང་འཕེལ་ཡོང་བའི་སྨོན་འདུན་བཅས།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༠༩ ཚེས་ ༥ ལ་སྤྱི་འགྱུར་རིག་མཛོད་རྩོམ་སྒྲིག་ལྷན་ཁང་ནས་སྤེལ།།

དཀར་ཆག

ངོས་སྦྱོར།

སྔོན་གླེང་།

༡༽ དབུ་མའི་རིགས་ཚོགས་སྐོར། 1

༢༽ དབུ་མའི་དོན་ངོས་འཛིན་ཚུལ་སྐོར། 9

༣༽ དབུ་མའི་མཐའ་བྲ་རགས་སྐོར། 17

༤༽ དབུ་མའི་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་སྐོར། 43

༥༽ རྒྱུ་གསུམ་གྱི་སྐོར། 47

༦༽ རིང་སོང་སྐོར། 56

༧༽ སྟོང་ཉིད་སྟོན་པའི་སྒྲོད་ངོས་འཛིན་ཚུལ་སྐོར། 71

༨༽ ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་སྐོར། 79

༩༽ ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་མ་རྟོགས་སྐོར། 96

༡༠༽ ཕར་ཕྱིན་སྐོར། 125

༡༡༽ གནས་སྐབས་དབུ་མ་ཐལ་རང་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་སྐོར། 167

༡༢༽ མཐར་ཐུག་དབུ་མ་ཐལ་རང་གཉིས་དགོངས་པ་གཅིག་ཚུལ་སྐོར། 188

༡༣༽ དབུ་མ་པ་ལ་ཁས་ལེན་ཡོད་མེད་སྐོར། 210

༡༤༽ དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་བདེན་གཉིས་སྐོར། 271

༡༥༽ དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་པའི་བདེན་གཉིས་སྐོར། 345

༄ དབུ་མའི་ལུང་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་ བློ་གསར་འཇུག་བདེ།

༡༽ དབུ་མའི་རིགས་ཚོགས་སྐོར།

༄༅ རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་བ་ལས།[1] ཅིའི་ཕྱིར་སྟོང་པ་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་དང་། རྩོད་པ་བཟློག་པ་ལས་སློབ་དཔོན་གྱིས་བསྟོད་པ་མ་བརྗོད་པ་དབུ་མ་འདི་ལས་བརྗོད་ཅེ་ན། སྨྲས་པ། སྟོང་པ་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་དང་རྩོད་པ་བཟློག་པ་གཉིས་དབུ་མ་ལས་འཕྲོས་པ་སྟེ། རང་གི་རྒྱུད་གཞན་མེད་པས་ལོགས་ཤིག་ཏུ་བསྟོད་པ་མ་བརྗོད་དེ། འདི་ལྟར་རྩོད་པ་བཟློག་པ་ནི། །དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི། །རྐྱེན་ལ་སོགས་པ་མེད་པ་སྟེ། །རང་གི་དངོས་པོ་ཡོད་མིན་ཏེ། །གཞན་གྱི་དངོས་པོ་ཡོད་རེ་སྐན། །རྩོད་པ་བཟློག་པ་ནི་དེ་ལ་བརྒལ་བ་དང་ལན་བཏབ་པར་གྱུར་བའི་ཕྱིར་དེ་ལས་འཕྲོས་པ་ཡིན་པར་མངོན་ནོ། །

ཇི་ལྟར་སྒྱུ་མ་རྨི་ལམ་བཞིན། །དྲི་ཟའི་གྲོང་ཁྱེར་ཅི་འདྲ་བ། །དེ་བཞིན་སྐྱེ་དང་དེ་བཞིན་གནས། །དེ་བཞིན་དུ་ནི་འཇིག་པར་བཤད། །སྟོང་པ་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་ནི་དེ་ལ་བརྒལ་བ་དང་ལན་བཏབ་པར་གྱུར་པའི་ཕྱིར་དེ་ལས་འཕྲོས་པ་ཡིན་པར་མངོན་ནོ། །རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་འདི་ནི་དབུ་མ་བཞིན་དུ་འདིར་ཡང་གཙོ་བོར་རྟེན་ཅིང་

(1) ལེབ་ངོས། ༠༣ཀ-༠༣བ

འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་དཔྱད་པ་ལས་བརྩམས་ཏེ། བྱས་པའི་ཕྱིར་དབུ་མ་ལས་འཕྲོས་པ་ལྔ་བུ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།།

༈ ཚིག་གསལ་ལས།[1] མདོ་སྡེ་ཀུན་ལས་བཏུས་དང་གཏམ་བྱ་རིན་ཆེན་ཕྲེང་དང་ཡང་དག་བསྟོད་པ་དང་། །འབད་པས་ཤིན་ཏུ་ཡུན་རིང་འཕགས་པའི་བསྟན་བཅོས་ལས་བསྟན་ཚིག་ལེར་བྱས་དེ་དང་། །རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་ཞེས་བྱ་རྣམ་པར་འཐག་བཅས་སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་དེ་དང་། །གང་ཡང་རྩོད་པ་རྣམ་པར་བཟློག་པ་བཀོད་པ་དེ་དག་ཀྱང་ནི་མཐོང་གྱུར་ཞིང་། །བརྒྱ་པ་ལ་སོགས་དེ་དག་དང་ནི་དེ་བཞིན་མདོ་སྡེ་ཟབ་མོ་རྣམ་མང་དང་།

༈ གསང་སྔགས་ལུང་གི་བང་མཛོད་ལས།[2] དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་རིགས་ཚོགས་དྲུག་མཛད་དེ༔ དེ་ཡང་རྩ་བའི་ཤེས་རབ༔ རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ༔ སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ༔ ཞིབ་མོ་རྣམ་པར་འཐག་པའི་མདོ༔ གཡས་འཇིགས་མེད༔ རྩོད་པ་ཟློག་པ་དང་དྲུག་མཛད༔

༈ པ་ཚབ་ལོ་ཙ་བས་མཛད་པའི་དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཊཱི་ཀཱ་ཀ་སྒྲོན་མ་གསལ་བྱེད་ལས།[3] སྤྱིར་སློབ་དཔོན་གྱིས་རང་བཞིན་མེད་པར་སྟོན་པའི་གཙོ་བོ་བསྟན་ཆོས་དང་། སྤྱོད་པ་སྟོན་པ་ཁར་བྱུང་གི་བསྟན་ཆོས་གཉིས་མཛད་པ་ལས། གཉིས་པ་ནི་བཤེས་པའི་འཕྲིན་ཡིག་དང་། རིན་ཆེན་འཕྲེང་བའོ། །དང་པོ་ནི་རྩ་བ་ལ་སོགས་པ་ལྔ་སྟེ། དེ་དག་ཀུན་ལ་རིགས་སྐོར་ཟེར་ཡང་ལྔར་ངེས་པ་མེད་

(1) ཕྲེང་ངོས། ༡༩༩༨

(2) ཤོག་ངོས། ༩༠

(3) ཤོག་ངོས། ༠༦–༠༧

དོ། །ལྔ་པོ་དེ་ལ་ཡང་གཉིས་ཏེ། གཙོ་བོའི་བསྟན་ཆོས་དང་། འཕྲོས་པའི་བསྟན་ཆོས་སོ། །དང་པོ་ནི་རང་བཞིན་མེད་པ་སྒྲུབ་པ་སྟེ་རྩ་བའི་ཤེས་རབ་དང་། རིགས་པ་དྲུག་བཅུ་པའོ། །དེ་གཉིས་ཅི་དགོས་ཏེ་ཟློས་སོ་ཞེ་ན། དང་པོས་ནི་གཞན་གྱི་འདོད་པ་བཀག་པའི་སྒོ་ནས་རང་བཞིན་མེད་པར་སྒྲུབ་ལ། གཉིས་པས་ནི་དབུ་མ་རང་ཅི་ལྟར་འདོད་པའི་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་རང་བཞིན་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པས་མི་ཟློས་སོ།།

ཡང་ན་དང་པོས་ནི་གང་ཟག་དབང་པོ་བརྟུལ་པོའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་རྒྱས་པའི་སྒོ་ནས་རང་བཞིན་མེད་པར་སྒྲུབ་ལ། གཉིས་པ་ནི་དབང་པོ་རྣོན་པོའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བསྡུས་པའི་སྒོ་ནས་སྒྲུབ་པས་ཀྱང་མི་ཟློས་སོ། །གཉིས་གཙོ་བོའི་བསྟན་ཆོས་ཡིན་ལ། གསུམ་འཕྲོས་པའི་བསྟན་ཆོས་ཡིན་པར་ཅིས་ཤེས་ན། གཉིས་པོ་ལ་མཆོད་བརྗོད་མཛད་ལ། གསུམ་པོ་ལ་མ་མཛད་པས་སོ། །དེ་འཕྲོས་པ་ཡིན་ཡང་མཆོད་བརྗོད་དགོས་སོ་ཞེ་ན། མི་དགོས་ཏེ་འཕྲོས་པའི་བསྟན་ཆོས་ནི་སྤྱིར་གསུམ་སྟེ། རྩོད་པ་ཟློག་པ་དང་། སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་དང་། ཞིབ་མོ་རྣམ་པར་འཐག་པ་སྟེ། གཙོ་བོའི་བསྟན་ཆོས་ལས་འཕྲོས་པའི་དོན་གཏན་ལ་དབབ་པའི་སྒོ་ནས་རང་བཞིན་མེད་པར་སྒྲུབ་པའོ།།

༄ རྩ་ཤེས་རྣམ་བཤད་འཐད་པའི་རྒྱན་ལས།[1] ལྔ་བ་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་དབུ་མ་རིགས་པའི་ཚོགས་དྲུག་དང་། སྤྱོད་པ་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་ལ་རྒྱས་པ་དང་བར་མ་དང་བསྡུ་བ་རིམ་པ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཚོགས་དང་། མདོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་དང་། བཤེས་པའི་སྤྲིང་ཡིག་གསུམ་དང་། ལྟ་སྤྱོད་ཆ་མཉམ་པ་རྒྱལ་པོ་ལ་གདམས་བྱ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་ཕྲེང་བའོ།།

---

(1) ཞིབ་ཅོས། ༤༦-༤༧

དང་པོ་ལའང་དྲུག་ཏུ་ངེས་པའང་ལྟ་བའམ་ཤེས་རབ་ཀྱི་དམིགས་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དམ་བདེན་པ་གཉིས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ་བརྗོད་བྱ་དེའི་ཡན་ལག་ཐམས་ཅད་ཚང་བར་སྟོན་པ་གཙོ་བོ་ལུས་ལྟ་བུའི་བསྟན་བཅོས་གཉིས་དང་། བརྗོད་བྱ་དེའི་ཕྱོགས་རེ་ཙམ་ལ་ལོག་རྟོག་གསལ་བའི་ཕྱིར་བཀོད་པ་ཡན་ལག་གམ། འཕྲོས་པའི་བསྟན་བཅོས་བཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་སུ་ངེས་པའང་ཁ་ཅིག་རྟེན་འབྲེལ་སྐྱེ་འགག་ལ་སོགས་པ་སྤྲོས་པའི་མཐའ་བརྒྱད་དང་བྲལ་བར་སྟོན་པ་རྩ་བའི་ཤེས་རབ་དང་། སྐྱེ་འཇིག་གཉིས་ཡོད་མེད་གཉིས་ཏེ་སྤྲོས་པའི་མཐའ་བཞི་དང་བྲལ་བར་སྟོན་པ་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འཆད་མོད་ཀྱི། རྣམ་བཅད་དགག་པའི་སྒོ་ནས་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་སྟོན་པ་དང་། ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་ཡོངས་གཅོད་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་སྟོན་པའི་རིམ་པ་ལྟར་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འཆད་པ་ཉིད་གཞུང་ལ་ཞུགས་པར་སྣང་ངོ་། །ཡན་ལག་གི་བསྟན་བཅོས་ལ་བཞིར་ངེས་པའང་རྒྱུན་བརྟག་པར་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་བཀག་པ་ལ་རང་ཚིག་དང་འགལ་བ་སྤྱོང་བ་ལ་རྩོད་ཟློག་འཕྲོས་པ་ཡིན་ཏེ།

༄ ཐེག་མཆོག་མཛོད་ལས།[1] འདིའི་གཞུང་ཆེན་པོ་དབུ་མ་རིགས་པའི་ཚོགས་དྲུག་སྟེ། རྩ་བ་ཤེས་རབ། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ། སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ། ཞིབ་མོ་རྣམ་འཐག། རྩོད་པ་ཟློག་པ། ཐ་སྙད་གྲུབ་པའོ།།

༄ དྲི་ལན་ལུང་གི་གཏེར་མཛོད་ལས།[2] དབུ་མ་རིགས་པའི་ཚོགས་དྲུག་མཛད། །རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཐ་སྙད་གྲུབ། །རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་རྩོད་ཟློག་དང་། །ཞིབ་

(1) ཤོག་ངོས། ༡༠༢

(2) ལྡེབ་ངོས། ༤༩༦

མོ་རྣམ་འཐག་སྟོང་ཉིད་ནི། །བདུན་ཅུ་པོ་དེ་ཡང་ནི། །དཔལ་མགོན་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས། །རྒྱལ་བ་བུ་རམ་ཤིང་པའི་བཀའ། །དང་པོ་བདེན་བཞི་ཆོས་འཁོར་གྱི། །འགྲེལ་པར་གནམ་གྱི་ཚོགས་མཛད་ལ། །བར་པ་མཚན་ཉིད་མེད་པ་ཡི། །འཁོར་ལོའི་འགྲེལ་པར་རིགས་ཚོགས་མཛད། །ཐ་མ་དོན་དམ་རྣམ་ངེས་ཀྱི། །འགྲེལ་པར་བསྟོད་པའི་ཚོགས་མཛད་པས། །འཛམ་གླིང་མཛེས་པའི་རྒྱན་གྱི་མཆོག །དེ་ཕྱིར་འདི་ཡི་བསྟན་བཅོས་ཀྱང་། །བཀའ་དང་ཁྱད་པར་མེད་པར་བཞེད།།

༄ ལོ་པཎ་བཀའ་ཐང་ལས།[(1)] དབུ་མ་རིགས་པའི་ཚོགས་དྲུག་མཛད། །རྩ་ཤེས་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ། །སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་ཞིབ་མོ་འཐག །རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་རྩོད་ཟློག་མཛད།།

༄ གློང་ཆེན་ཆོས་འབྱུང་ལས།[(2)] བདག་མེད་སེང྄གེའི་ང་རོས་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཚུལ་གཅིག་ཏུ་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་དབུ་མ་རིགས་པའི་ཚོགས་དྲུག་ལ་སོགས་པ་བརྩམས་ཏེ། དབུ་མ་རྩ་བའི་ཤེས་རབ། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ། རྩོད་པ་ཟློག་པ། ཞིབ་མོ་རྣམ་པར་འཐག་པ། རིན་པོ་ཆེའི་འཕྲེང་བ། གང་ལ་འཛིགས་མེད་ལ་སོགས་པ་མཛད།

༄ ཡིད་བཞིན་མཛོད་འགྲེལ་ལས།[(3)] དེའི་གཞུང་རིག་པའི་ཚོགས་དྲུག་གི་དོན་འགྲེལ་པ་པོའང་།།

(1) ཐོག་ངོས། ༣༨༠

(2) ཐོག་ངོས། ༡༩༨

(3) ཐོག་ངོས། ༡༡༩

༄ དཔལ་སྤྲུལ་སྤྱི་དོན་ལས།[1] དེ་ཡང་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཞབས་ཀྱིས་ནི། བསྒྲུབ་བྱ་བདེན་དངོས་དང་། སྒྲུབ་བྱེད་རྟོག་གེའི་རིག་པ་འགོགས་པ་གཉིས་ཀྱིས་དབང་དུ་མཛད་ནས། དབུ་མ་རིགས་པའི་ཚོགས་ལྔ་ལ་སོགས་པ་མཛད་དེ། ཟབ་མོ་དབུ་མའི་ལྟ་བའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ཆེན་པོ་འབྱེད་པར་མཛད།

༄ སྐད་གཉིས་ཤན་སྦྱར་ལས།[2] བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་གཏམ་ཚོགས་དང་། རིགས་ཚོགས་དང་། བསྟོད་ཚོགས་གསུམ་གྱིས་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་བཀའ་ཡི་དགོངས་དོན་གསལ་བར་མཛད། གཏམ་ཚོགས་ནི་བཤེས་སྤྲིང་དང་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལ་སོགས་པའོ། །རིགས་ཚོགས་ནི། རང་གཞན་གྱི་སྡེ་པ་དངོས་སྨྲ་བས་བདེན་གྲུབ་འདོད་པ་རྒྱ་ཆེར་བཀག་པ་རྩ་བ་ཤེས་རབ། རང་སྡེ་དངོས་སྨྲ་བའི་འདོད་པ་གཙོར་གྱུར་བདེན་དངོས་འགོག་པ་དང་། སྟོང་ཉིད་བསྟན་པའི་གནད་ཀྱི་སྙིང་པོ་རིག་པ་དྲུག་ཅུ་པ་གཉིས་ལུས་ལྟ་བུ། རྒྱན་བརྟག་པའི་རབ་བྱེད་ལས་འཕྲོས་ཏེ།

རང་བཞིན་མེད་པར་སྨྲ་བ་ལ་རིགས་པ་དང་འགལ་བའི་རྩོད་སྤོང་རྩོད་བཟློག འདུས་བྱས་བརྟག་པའི་རབ་བྱེད་ལས་འཕྲོས་ནས་སྐྱེ་འཇིག་མེད་པར་སྨྲ་བ་ལ་ལུང་དང་འགལ་བའི་རྩོད་སྤོང་སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་གཉིས་ཡན་ལག་ལྟ་བུ། བདེན་དངོས་སྒྲུབ་བྱེད་རྟོག་གེའི་རིགས་པ་འགོག་པ་ཞིབ་མོ་རྣམ་འཐག་དང་ལྔ་ཞེས་བཤད། འགའ་ཞིག་གིས་དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་མེད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་གྲུབ་པར་སྟོན་པ་ཐ་སྙད་གྲུབ་པ་དང་རིགས་ཚོགས་དྲུག་ཏུ་

(1) ཤོག་གྲངས། ༠༢

(2) ལྡེབ་གྲངས། ༢༣༠

བཞེད། བསྟོད་ཚོགས་ནི་ཆོས་དབྱིངས་བསྟོད་པ་དང་། སེམས་ཀྱི་རྡོ་རྗེའི་བསྟོད་པ་སོགས་སོ།།

༄ བཀའ་བརྒྱུད་རྣམ་བཤད་དངོས་གྲུབ་སྙིང་པོ་ལས།[(1)] གསུམ་པ་ནི་ཇི་སྐད་དུ། དོན་མེད་དོན་ལོག་དོན་དང་ལྡན། །ངན་གཡོ་བརྩེ་བྲལ་སྡུག་བསྔལ་སྤོངས། །ཐོས་རྩོད་སྒྲུབ་པ་ལྷུར་ལེན་པ། །བསྟན་བཅོས་དྲུག་བྲལ་གསུམ་དུ་འདོད། །ཅེས་པ་ལྟར་ངན་པ་དྲུག་བྲལ་ཞིང་ཡོན་ཏན་གསུམ་དང་ལྡན་པ་སྟེ། རིགས་ཚོགས་དྲུག་དང་བྱམས་ཆོས་སྙིར་ལྔ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ།།

༄ ས་སྐྱའི་དྲི་ལན་ལས།[(2)] སྔ་རབས་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རིགས་ཚོགས་དྲུག་ཏུ་འདོད་པ་དང་། ལྔ་འདོད་པ་གཉིས་ཡོད་ཀྱང་ལྔ་བཞེད་པ་དོན་ལ་གནས་ཤིང་།

༄ ག་ལས་འཇིགས་མེད་ལས།[(3)] རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དབུ་མ་པ་ཛྙཱན་གརྦྷ་དང་། བོད་ཀྱི་ཞུ་ཆེན་གྱི་ལོ་ཙཱ་བ་དགེ་སློང་ཀླུའི་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་བསྒྱུར་ཅིང་ཞུ་ཆེན་བགྱིས་ཏེ་གཏན་ལ་ཕབ་པའོ། །ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ངེས་དོན་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ཤེས་རབ་ཅེས་བྱ་བའི་འགྲེལ་པ་མཛད་པ། སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་། གནས་བརྟན་བུདྡྷ་པཱ་ལི་ཏ་དང་། ཙནྡྲ་ཀཱི་རྟི་དང་། དེ་བ་ཤརྨ་དང་། གུན་ཤྲཱི་དང་། གུན་མ་ཏི་དང་། སྠི་ར་མ་ཏི་དང་། ལེགས་ལྡན་འབྱེད་དང་བརྒྱད་ཅེས་གནའ་མཚན་གཅིག་ལས་འབྱུང་། འདི་ལ་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ཉི་ཤུ་རྩ་བདུན། ཤློ་ཀ་ནི་ཉིས་སྟོང་

(1) ལྗེབ་ངོས། ༡༢

(2) ལྗེབ་ངོས། ༡༣༣

(3) ལྗེབ་ངོས། ༨༨༦

ཚིག་བརྒྱ་ཡོད། བམ་པོ་ནི་བདུན་དུ་བྱས་སོ།།

༈ བཙུན་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས།[1] རང་གི་འགྲེལ་པ་ག་ལས་འཇིགས་མེད་དུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཚུལ་གྱི་མཚན་ཉིད་གང་པོ་ན་བསྟན།

༈ རྗེ་བོ་རྗེས་མཛད་པར་གྲགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལམ་སྒྲོན་གྱི་དཀའ་འགྲེལ་ལས།[2] དེ་ལ་དབུ་མའི་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལ་འགྲེལ་པ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། སློབ་དཔོན་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་ག་ལས་འཇིགས་མེད་དང་། སློབ་དཔོན་ཀླུ་གྲགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཚིག་དོན་གསལ་བ་དང་། སློབ་དཔོན་ཛྙ་བྱ་སྣང་བྲལ་གྱིས་མཛད་པའི་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་དང་།

༈ དབུ་མ་རྒྱན་གྱི་དཀའ་འགྲེལ་ལས།[3] འདི་ནི་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱིས་ཐ་སྙད་གྲུབ་པ་ལས་བསྟན་ཏོ།།

(1) ལྡེབ་ངོས། ༠༥བ

(2) ལྡེབ་ངོས། ༣༤༠བ

(3) ལྡེབ་ངོས། ༡༡༧ན

༢། དབུ་མའི་དོན་ངོས་འཛིན་ཚུལ་སྐོར།

༄༅། འཕགས་པ་འོད་སྲུང་གི་ལེའུ་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ་ལས།[1] འོད་སྲུང་། རྟག་ཅེས་བྱ་བ་འདི་ནི་མཐའ་གཅིག་གོ །མི་རྟག་ཅེས་བྱ་བ་འདི་ནི་མཐའ་གཉིས་སོ། །མཐའ་དེ་གཉིས་ཀྱི་དབུས་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དཔྱད་དུ་མེད་པ། བསྟན་དུ་མེད་པ། རྟེན་མ་ཡིན་པ། སྣང་བ་མེད་པ། རྣམ་པར་རིག་པ་མེད་པ། གནས་མེད་པ་སྟེ། འོད་སྲུང་འདི་ནི་དབུ་མའི་ལམ་ཆོས་རྣམས་ལ་ཡང་དག་པར་སོ་སོར་རྟོག་པ་ཞེས་བྱའོ། །འོད་སྲུང་བདག་ཅེས་བྱ་བ་དེ་ནི་མཐའ་གཅིག་གོ །བདག་མེད་ཅེས་བྱ་བ་དེ་ནི་མཐའ་གཉིས་སོ། །མཐའ་དེ་གཉིས་ཀྱི་དབུས་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དཔྱད་དུ་མེད་པ། བསྟན་དུ་མེད་པ། རྟེན་མ་ཡིན་པ། སྣང་བ་མེད་པ། རྣམ་པར་རིག་པ་མེད་པ། གནས་མེད་པ་སྟེ། འོད་སྲུང་འདི་ནི་དབུ་མའི་ལམ་ཆོས་རྣམས་ལ་ཡང་དག་པར་སོ་སོར་རྟོག་པ་ཞེས་བྱའོ།།

༄༅། འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་གནས་པའི་མདོ་ལས།[2] བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱང་མི་དམིགས། བྱིས་པའི་ཆོས་དང་། དགྲ་བཅོམ་པ་དང་། དགྲ་བཅོམ་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱང་མི་དམིགས་སོ། །ནམ་མི་དམིགས་པ་དེའི་ཚེ་ན་མི་རྟོག་གོ །ཀུན་ཏུ་མི་སྤྱོད་དོ། །དེ་སྤྱོད་པ་མེད། སྤྲོས་པ་མེད་ཅིང་ཉེ་བར་ཞི་བ་སྟེ། ཡོད་དོ་ཞེས་ཁས་མི་ལེན། མེད་དོ་ཞེས་ཁས་མི་ལེན། ཡོད་ཀྱང་ཡོད་ལ་མེད་ཀྱང་མེད་དོ་ཞེས་ཁས་མི་ལེན། ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན། མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཞེས་དེ་སྐད་ཀྱང་ཁས་མི་ལེན་

(1) ཞིབ་དོས། ༡༣༡ན

(2) ཞིབ་དོས། ༢༥༤བ-༢༥༥ན

ཏོ། །ནམ་ཁས་མི་ལེན་པ་དེ་ན་དམིགས་པ་མེད་དོ། །དེ་དམིགས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བས་སེམས་མེད་ཅིང་སེམས་དང་བྲལ་ཏེ་གནས་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་དགེ་སློང་གི་ཆོས་ལ་གནས་པ་ཞེས་བྱའོ།།

༄ མདོ་ཏིང་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས།(1) ཡོད་དང་མེད་ཅེས་བྱ་བ་གཉི་ག་མཐའ། །གཙང་དང་མི་གཙང་འདི་ཡང་མཐའ་ཡིན་ཏེ། །དེ་ཕྱིར་གཉིས་ཀའི་མཐའ་ནི་རྣམ་སྤངས་ནས། །མཁས་པ་དབུས་ལའང་གནས་པར་ཡོང་མི་བྱེད།།

༄ མདོ་སྨྲུང་འདས་ལས།(2) རིགས་ཀྱི་བུ་བྱམས་པ་གང་ཞིག་ཡོད་པ་དང་། མེད་པ་དང་། ཡོད་པའང་མ་ཡིན་མེད་པའང་མ་ཡིན་པ་དང་བཅས་པ་དེ་ནི་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དཔག་ནུས་པ་མ་ཡིན་ནོ།།

༄ རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས།(3) རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་གང་། །དེ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བཤད། །དེ་ནི་བརྟེན་ནས་གདགས་པ་སྟེ། །དེ་ཉིད་དབུ་མའི་ལམ་ཡིན་ནོ།།

༄ ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས།(4) དབུ་མ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྙིང་པོ་སྟེ་ཚིག་ལས་འབྱུང་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་དབུ་མའི་ལམ་འདི་མཆོག་དང་སྙིང་པོ་ཡིན་པའོ། །གསུང་རབ་གཞན་དག་ནི་ཆད་པ་དང་རྟག་པའི་མཐའ་སྟོན་པའི་ཕྱིར་སྙིང་པོ་མ་ཡིན་ལ། དབུ་མ་ནི་ཆད་པ་དང་རྟག་པའི་མཐའ་སེལ་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༣༧ན

(2) ལྡེབ་ངོས། ༣༩༧བ

(3) ལྡེབ་ངོས། ༡༥ན

(4) ལྡེབ་ངོས། ༨ན

བས་དེའི་ཕྱིར་སྙིང་པོ་ཡིན་པས་དབུ་མ་ཞེས་བྱའོ། །ཡང་ན་དབུ་མ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཚུལ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་བསྟུས་པའི་བསྟན་བཅོས་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་དག་གི་ནང་ནས་བཏུས་པའི་ཕྱིར་དབུ་མའོ། །ཡང་ན་དབུ་མ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དངོས་པོ་དང་། དངོས་པོ་མེད་པའི་མཐའ་སྤངས་པས་འདིར་དབུ་མའི་ལམ་བསྟན་པ་སྟེ། མཐའ་གཉིས་སྤང་བའི་ཐབས་ནི་བསྟན་བཅོས་འདི་མཐའ་དག་ཏུ་རྣམ་པར་འཆད་མོད་ཀྱི། ༄ འཇུག་པའི་འགྲེལ་བཤད་ལས།[1] དེ་ལ་ཆད་པ་དང་། རྟག་པ་དང་། ཡོད་པ་དང་། མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དབུ་མ་ཞེས་བྱའོ།།

༄ དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[2] དེ་ལ་དབུ་མ་ཞེས་པ་མཐའ་གང་ལའང་མི་གནས་པའི་མིང་ཡིན་ལ། མིང་དེ་གང་ལ་འཇུག་པའི་དོན་ལ་དབྱེ་ན། བརྗོད་བྱ་དོན་གྱི་དབུ་མ་དང་། རྗོད་བྱེད་ཚིག་གི་དབུ་མ་གཉིས་སུ་ཡོད་ཅིང་། དང་པོ་ལ་གཞི་དང་ལམ་དང་འབྲས་བུ་གསུམ་དུ་དབྱེར་ཡོད་ལ། ཕྱི་མ་ལ་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུ་བཀའ་དང་། དེ་དག་གི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལྟ་བུ་བསྟན་བཅོས་ཏེ་གཉིས་སུ་ཡོད་ཅིང་། རྗོད་བྱེད་ཚིག་གི་དབུ་མ་ལ་གཞུང་དབུ་མ་ཞེས་གྲགས་སོ།།

(1) ལྡེབ་ངོས། ༢ན

(2) ལྡེབ་ངོས། ༢༨བ-༩༠ན

དབུ་མ་ཞེས་པའི་སྐབས་ཀྱི་དབུས་ངོས་འཛིན་ཚུལ།

༄༅། རབ་གསལ་བརྒྱལ་ལན་ལས།[1] གཞན་གྱི་འཆད་ཚུལ་ལྟར་ན། མཁས་པ་དབུས་ལ་གནས་པར་ཡོངས་མི་བྱེད། ཅེས་གསུངས་པའི་ཚིག་དང་དངོས་སུ་འགལ་ཏེ། མཁས་པ་དབུས་ལ་ཡོངས་སུ་གནས་པར་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་རིགས་པར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་དབུས་ལ་ཡང་བདེན་ཞེན་གྱིས་མི་གནས་པར་བཤད་པས་ཚིག་གོ་སླ་མ་ན། མདོའི་ལུང་སྤྲོས་བྲལ་སྟོན་པའི་ཚིག་ལ་རང་འདོད་ཀྱིས་བཤད་པ་མང་པོས་སྤྲོས་བྲལ་སྤྲོས་པའི་ལམ་དུ་འདྲེན་པའི་ངལ་བ་ཆེན་པོ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད།

དེས་ན་གནས་ལུགས་སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་དེ་ཉིད་མཐའ་དང་དམིགས་པའི་རྣམ་པ་གང་གི་ཕྱོགས་སུ་མ་ལྷུང་བ་ལ་གཞི་དབུ་མའམ་གཏན་ལ་དབབ་བྱའི་གཞི་དང་། དེ་ལྟར་རྟོགས་པ་ལ་ལམ་དབུ་མ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཤིན་ཏུ་འཐད་ཀྱི། ཡུལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཡང་ཕྱོགས་གཉིས་སུ་ཆད་ཅིང་། ཡུལ་ཅན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཡང་ཕྱོགས་ཆ་གཉིས་སུ་འཛིན་པ་ལ་དབུ་མ་ཞེས་ཇི་ལྟར་བརྗོད་རིགས་ཏེ། ཕྱོགས་གཉིས་པོ་དེ་ནི་དེར་ཟད་ལ། གཉིས་པོ་གཅིག་ཏུ་བསྡོམས་པ་ལ་དབུས་ཞེས་བརྗོད་དགོས་ཀྱི། མཐའ་གཉིས་སུ་མ་ལྷུང་བའི་དབུས་ཞེས་པ་ཕུང་གསུམ་པ་བློ་གནས་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་ཞིག་ཐ་སྙད་དུའང་མི་རྙེད་དེ། གླང་གི་རྭ་ཡོད་དང་། རི་བོང་རྭ་མེད་ཀྱི་དབུས་སུ་གནས་པ་བཞིན་ནོ། །

(1) ལྡེབ་ངོས། ༡༡༥-༡༡༦

༄ རབ་གསལ་བརྒལ་ལན་ལས།[1] ངེས་ན་དབུས་ཞེས་པ་མཐའ་གང་ལའང་མི་དམིགས་པ་ལ་བརྗོད་ཀྱི་དམིགས་པ་ཅན་གྱིས་གནས་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་ལ་འཛིན་དགོས་ན། སྟོང་ཉིད་ཇི་ལྟར་བསྟན་ཀྱང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་སྤྲོས་པ་ལས་འདས་པ་གཏན་མི་སྲིད་པས། ལྟ་བར་གྱུར་པ་ཐམས་ཅད་མ་མཐོང་བས་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། མཚན་མར་གྱུར་པ་ཐམས་ཅད་མ་མཐོང་བས་མཚན་མ་མེད་པ་དང་། འདོར་ལེན་གྱི་སྨོན་པ་ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་པས་སྨོན་པ་མེད་པར་གསུངས་པའི་མདོ་ཐམས་ཅད་ལོག་པར་བཤད་དགོས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ན། སྐྱེ་འཕགས་གཉིས་ཀས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་ཚུལ་གང་ལ་བསམས་ཀྱང་དབུས་ངོས་འཛིན་ཚུལ་དེ་འདྲ་སྒྲུབ་པར་དཀའ་འོ།།

༄ རབ་གསལ་བརྒལ་ལན་ལས།[2] བདག་ཅག་གིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྣང་སྟོང་ཟུང་འཇུག་སྤྲོས་མཐའ་བརྒྱད་བྲལ་དེ་ཉིད་གཞི་དབུ་མ་དང་། དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་བློ་དེ་དབུ་མའི་ལམ་ལ་གནས་པ་ཞེས་ཐ་སྙད་བྱེད་པས། དབུས་དང་དབུ་མ་ངོས་ཟིན་མ་ཟིན་དེ་དག་ལ་བློ་ལྡན་གཞན་དག་གིས་དཔྱད་པས་ཤེས་སོ། །བདེན་མེད་མེད་དགག་ཙམ་ཞིག་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཡིན་ན། མཐའ་གཉིས་དང་བཞི་དང་བརྒྱད་དང་སྒྲོ་འདོགས་སོ་གཉིས་རྣམས་ཟུང་དུ་སྦྱར་ཏེ་དེ་དག་གི་འཛིན་སྟངས་ཐམས་ཅད་བཀག་པ་ལྟར་མི་བྱེད་པར་དེ་དག་གི་སྟེང་གི་བདེན་གྲུབ་འགོག་པའི་ཚུལ་དུ་གོ་དགོས་ན་བདེན་མེད་དུ་འཛིན་པ་དེ་གཅིག་པུས་སྤྲོས་མཐའ་དེ་ཐམས་ཅད་ཁེགས་ནས་དབུས་ལ་གནས་པར་འཐད་དགོས་ན་ཡང་།

(1) ཞིབ་ངོས། ༡༣༣-༡༣༩

(2) ཞིབ་ངོས། ༡༣༥-༡༣༦

བདེན་མེད་དང་བདེན་མེད་དུ་འཛིན་པ་གཉིས་ཀས་མཐའ་གཉིས་ཅིག་ཆར་སེལ་མི་ནུས་པས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་གྲོགས་སུ་དགོས་པར་ཁྱེད་རང་གིས་མ་བཤད་དམ། དེས་ན་ཚིག་དེས་དེ་གཉིས་ཀྱི་དབུས་ལ་གནས་དགོས་ཞེས་བསྟན་པས། དེ་གཉིས་མཐའ་ཡིན་པར་ཁྱེད་རང་གིས་ཀྱང་ཁས་བླངས་ཏེ། མ་བླངས་ན་དེ་དག་ཉིད་ལ་གནས་པས་ཚིག་གི དེ་གཉིས་ཀྱི་དབུས་ལ་གནས་པར་ཡང་ཅི་ཞིག་དགོས། དེའི་ཕྱིར་ན་བདེན་མེད་མེད་དགག་འབའ་ཞིག་མངོན་སུམ་མཐོང་བའི་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་དེ་ནི་མེད་དགག་གི་སྟོང་ཉིད་ལ་གཉིས་སྣང་ནུབ་པའི་སྐབས་ཡིན་པས་ཁྱེད་ཅག་རང་གི་ཁས་བླངས་ལྟར་ན་ཡ་གྱལ་མ་ཚང་བའི་ཕྱིར་དབུས་ལ་མི་གནས་པར་འགྱུར་རོ། །སོ་སྐྱེས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་དོ་དོན་དམ་དུ་མེད་དོ་སྙམ་པ་ནི་དབུས་ལ་གནས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ་ལོ།།

༄ རབ་གསལ་བརྒྱལ་ལན་ལས།[1] དེས་ན་མཐའ་བྲལ་དམིགས་པ་མེད་པའི་དོན་དེ་ལྟ་བུ་ལ་དབུ་མར་བཤད་པའི་དབུས་དེ་གཉིས་ཀ་གཉིས་མིན་གྱི་མཐའ་གང་ཡིན་ཞེས་འདྲི་ན་གང་ཡང་མིན་ཏེ། མཐའ་བཞི་ཀ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །བདེན་མེད་དང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པའི་དབུས་དེ་དེ་གཉིས་གང་ཡིན་ཞེས་འདྲི་བ་ལ་གཉིས་མིན་གྱི་མཐའ་ཡིན་ཏེ། ལུགས་དེ་དག་འཛིན་པ་རྣམས་ཀྱིས་མཐའ་གཉིས་གང་ཡང་མིན་པའི་དབུས་ཡིན་པར་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱེད་དོ།།

༄ ལྟ་གྲུབ་ཤན་འབྱེད་ལས།[2] གཞན་དག་མཐའ་གཉིས་བྲལ་བ་ཡི། །བར་གྱི་ཆོས་དེ་དབུ་མར་འཆད། །གཞི་ལམ་འབྲས་བུ་རེ་རེ་ནས། །དབུ་མ་མིན་པའི་དམ

(1) ཞེབ་ཇོས། ༡༣༨-༡༣༧

(2) ཇོག་ཇོས། ༡༠-༡༡

བཅའ་སྙམ། །དེ་འདྲའི་དབུ་མ་བདེན་གཉིས་གང་། །འཕགས་ལམ་མཉམ་རྗེས་གང་དུ་སྒོམ། །མཐར་འབྲས་སྐུ་གཉིས་གང་ཡིན་སོགས། །དྲིས་ཤིང་བརྟད་པས་དམ་བཅའ་འཛིག།

༄ ལྟ་གྲུབ་ཤན་འབྱེད་གནད་ཀྱི་སྒྲོན་མེ་ལས།[1] དབུས་དང་ཤིན་ཏུ་དབུ་མ་ངོས་འཛིན་ཚུལ་ལ། གཞན་འགའ་ཞིག་ནི་ཀུན་རྫོབ་རྟོག་བཏགས་ཀྱི་སྣང་བ་རྟག་མཐའ་ཤིན་ཏུ་ཐྲ་བ་དང་། དོན་དམ་མེག་དགག་གི་སྟོང་པ་འཆད་མཐའ་ཤིན་ཏུ་ཐྲ་བར་འཛོག་པའི་ཡ་གྲལ་གཉིས་པོ་རེ་རེ་ནས་དབུ་མ་མིན་ཞིང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་བར་གྱི་ཆོས་དེ་དབུས་སམ་དབུ་མ་ཡིན་དགོས་ཀྱི། ཡ་གྲལ་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་རེ་རེ་ནས་དབུ་མ་མིན་ནོ་ཞེས་པའི་དམ་བཅའ་སྨྲ་བར་མཛད་དོ། །གཞི་དབུ་མ་དབུ་མ་མིན་པ་གང་ཞིག་ལམ་འབྲས་གཉིས་པོ་ཡང་དབུ་མ་མིན་པའི་ཕྱིར་སོགས་གསུངས། དེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་མཁས་མཆོག་འགའ་ཞིག་གིས་ཀྱང་། མི་ཕམ་རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱན་འགྲེལ་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་དབུ་མའི་ངོས་འཛིན་དེ་མི་འཐད་ཅེས་དགག་པར་མཛད་པ་ལ།

དེའི་ལན་དུ་དོགས་སེལ་ལས། གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་རེ་རེ་ནས་དབུ་མ་མིན་པར་སྨྲ་བ་ནི་ནམ་པར་འཁྲུམས་ཏེ་ཞེས་སོགས་གསུངས་ཤིང་། དེ་བཞིན་དུ་རབ་གསལ་བརྒྱལ་ལན་དུ་ཡང་། མཁས་མཆོག་བློ་བཟང་རབ་གསལ་གྱིས། ཕྱིད་དབུ་མ་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། དབུས་ལ་ཡང་གནས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བར་གྱི་ཆོས་སམ་དབུས་ལ་གནས་དགོས་པར་གསུངས་པ་ལ་ལན་བསྟན་པའི་སྐབས་སོགས་སུ་གཞན་ལུགས་དགག་ཅིག་རང་ལུགས་ཀྱི་དབུ་མའི་ངོས་འཛིན་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པ་

[1] ཚོག་ངོས། ༩༧-༩༩

ལྟར་རོ། །དེས་ན་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་གནས་པའི་དབུ་མ་དེ་གཞི་དབུ་མ་བདེན་གཉིས་གང་ཡིན་དང་། ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་འཕགས་ལམ་མཉམ་རྗེས་གང་དུ་བསྒོམ་དང་། མཐར་འབྲས་སྐུ་གཉིས་གང་དུ་འཇོག་སོགས་དྲིས་ཤིས་བརྗོད་པས་དམ་བཅའ་འཇིག་པར་སྣང་ངོ།།

༡༽ དབུ་མའི་མཐའ་བྲལ་རགས་སྐོར།

༄༅ འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་གནས་པའི་མདོ་ལས།[1] བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱང་མི་དམིགས། བྱིས་པའི་ཆོས་དང་། དགྲ་བཅོམ་པ་དང་། དགྲ་བཅོམ་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱང་མི་དམིགས་སོ། །ནམ་མི་དམིགས་པ་དེའི་ཚེ་ན་མི་རྟོག་གོ། །ཀུན་ཏུ་མི་སྤྱོད་དོ། །དེ་སྤྱོད་པ་མེད། སྤྲོས་པ་མེད་ཅིང་ཉེ་བར་ཞི་བ་སྟེ། ཡོད་དོ་ཞེས་ཁས་མི་ལེན། མེད་དོ་ཞེས་ཁས་མི་ལེན། ཡོད་ཀྱང་ཡོད་ལ་མེད་ཀྱང་མེད་དོ་ཞེས་ཁས་མི་ལེན། ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན། མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཞེས་དེ་སྐད་ཀྱང་ཁས་མི་ལེན་ཏོ། །ནམ་ཁས་མི་ལེན་པ་དེ་ན་དམིགས་པ་མེད་དོ། །དེ་དམིགས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བས་སེམས་མེད་ཅིང་སེམས་དང་བྲལ་ཏེ་གནས་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་དགེ་སྦྱོང་གི་ཆོས་ལ་གནས་པ་ཞེས་བྱའོ།།

༄༅ མདོ་ཏིང་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས།[2] ཡོད་དང་མེད་ཅེས་བྱ་བ་གཉི་ག་མཐའ། །གཙང་དང་མི་གཙང་འདི་ཡང་མཐའ་ཡིན་ཏེ། །དེ་ཕྱིར་གཉིས་ཀའི་མཐའ་ནི་རྣམ་སྤངས་ནས། །མཁས་པ་དབུས་ལའང་གནས་པར་ཡོང་མི་བྱེད།།

༄༅ བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་བསྟན་པའི་མདོ་ལས།[3] སྐྱེ་དང་དེ་བཞིན་སྐྱེ་མེད་གཉིས་ནི་སྤྲོས་པ་སྟེ། །ཀུན་ཏུ་རྟོག་པའི་ས་དང་བདུད་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན། །ལུས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་འཛིན་རློམ་སེམས་འདོད་པ་ཡི། །ལྷ་དང་ལྷ་མིན་

(1) ལྗེབ་ངོས། ༣༦༤བ-༣༦༩ན

(2) ལྗེབ་ངོས། ༣༧ན

(3) ལྗེབ་ངོས། ༡༠༣བ

འགྲོ་བ་རྣམས་ནི་འདིར་བརྟག་གོ།

༈ མདོ་སྡུད་འདས་ལས།[1] རིགས་ཀྱི་བུ་བྱམས་པ་གང་ཞིག་ཡོད་པ་དང་། མེད་པ་དང་། ཡོད་པའང་མ་ཡིན། མེད་པའང་མ་ཡིན་པ་དང་བཅས་པ་དེ་ནི་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དཔག་ནུས་པ་མ་ཡིན་ནོ།།

༈ འཕགས་པ་སློ་མཐའ་ཡས་པ་རྣམ་པར་སྦྱོང་བ་བསྟན་པའི་མདོ་ལས།[2] དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཡང་སྐྱེས་པ་ཡང་མེད། འགག་པ་ཡང་མེད་པས་དེ་ཡང་ནོངས་ཕན་ཆད་ཡོད་དོ་ཞེའམ། མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཡོད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཐའ་མེད་པའོ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། གང་ལ་མཐའ་མེད་པ་དེ་ལ་ནི་དབུས་ཀྱང་མེད་དོ། །གང་ལ་དབུས་མེད་པ་དེ་ནི་ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན། མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ཡང་དག་པ་ཡིན་པར་གྱུར་ན་ནི་རྟེན་ཅེང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་དང་འགལ་བར་ཡང་མི་འགྱུར་བ་ཞིག་ན་འདི་ལྟར་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ལ་ནི་འགག་པ་འགག་པ་མེད་པས། དེ་ལ་ཡོད་པ་དང་། མེད་པ་མི་འགལ་བར་མི་རུང་ངོ་།།

གང་ཞིག་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་དེ་ལ་ནི་མཐའ་དང་དབུས་ཙུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ། །བཀོད་པ་མཐའ་ཡས། གང་ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན། མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་པ་དེ་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཅེས་ཇི་ལྟར་ཐ་སྙད་གདགས་ཏེ། ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན། མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་པ་དེ་དག་ནི་ཇི་ལྟར་ཡང་ཐ་སྙད་གདགས་པར་མི་འགྱུར་

(1) ལྗིབ་ངོས། ༡༩༧བ

(2) ལྗིབ་ངོས། ༧༡ན-༧༡བ

རོ། །བཀོད་པ་མཐའ་ཡས། དེ་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནི་ཐབས་མཁས་པ་ཆེན་པོ་ལ་གནས་ཏེ། སེམས་ཅན་རྣམ་ཀྱི་མ་རིག་པའི་སྒྲོ་ངའི་སྦུབས་གཅག་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བའོ་ཞེས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་མི་འགལ་བ་བརྗོད་པར་མཛད། སྟོན་པར་མཛད་དེ། གང་ཞིག་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པར་བྱས་པ་དེ་ལ་ནི་མཐའ་དང་དབུས་སུ་ཐ་སྙད་གདགས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །གང་ཐ་སྙད་གདགས་སུ་མེད་པ་དེ་ལ་ནི་ཙུང་ཟད་ཀྱང་ཐོབ་པ་མེད་དོ།།

༄ མདོ་སྡུད་པ་ལས།[1] གང་ཞིག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་དེ་ནི་མེད་ཅེས་བྱ། །བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་བརྟགས་ཡོད་དང་མེད་པར་བྱེད། །ཡོད་དང་མེད་པ་འདི་གཉིས་མེད་པའི་ཆོས་ཡིན་ཏེ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་པ་གང་གིས་འདི་ཤེས་ངེས་པར་འབྱུང་།།

༄ ཤེར་ཕྱིན་རྡོར་རྟོགས་རྒྱན་ལས།[2] ཚུ་རོལ་ཕ་རོལ་མཐའ་ལ་མིན། །དེ་དག་བར་ན་མི་གནས་པ། །དུས་རྣམས་མཉམ་པ་ཉིད་ཤེས་ཕྱིར། །ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པར་འདོད།།

༄ རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས།[3] གང་གིས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་། །འགག་པ་མེད་པ་སྐྱེ་མེད་པ། །ཆད་པ་མེད་པ་རྟག་མེད་པ། །འོང་བ་མེད་པ་འགྲོ་མེད་པ། །ཐ་དད་དོན་མིན་དོན་གཅིག་མིན། །སྤྲོས་པ་ཉེར་ཞི་ཞི་བསྟན་པ། །རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་སྨྲ་རྣམས་ཀྱི། །དམ་པ་དེ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ།།

(1) ལྡེབ་ངོས། ༡༧༩ན

(2) ལྡེབ་ངོས། ༧ན

(3) ལྡེབ་ངོས། ༡བ

༄ དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས།[1] བཅོམ་ལྡན་དངོས་དང་དངོས་མེད་པ། །མཁྱེན་པས་ཀ་ཏ་ཡ་ན་ཡི། །གདམས་ངག་ལས་ནི་ཡོད་པ་དང་། །མེད་པ་གཉིས་ཀའང་དགག་པ་མཛད། །གལ་ཏེ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན། །དེ་ནི་མེད་ཉིད་མི་འགྱུར་རོ། །རང་བཞིན་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་ནི། །ནམ་ཡང་འཐད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །རང་བཞིན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན། །གཞན་དུ་འགྱུར་བ་གང་གི་ཡིན། །རང་བཞིན་ཡོད་པ་ཡིན་ན་ཡང་། །གཞན་དུ་འགྱུར་བ་ཇི་ལྟར་རུང་། །ཡོད་ཅེས་བྱ་བ་རྟག་པར་འཛིན། །མེད་ཅེས་བྱ་བ་ཆད་པར་ལྟ། །དེ་ཕྱིར་ཡོད་དང་མེད་པ་ལ། །མཁས་པས་གནས་པར་མི་བྱའོ། །གང་ཞིག་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ། །དེ་ནི་མེད་པ་མིན་པས་རྟག །སྔོན་བྱུང་ད་ལྟར་མེད་ཅེས་པ། །དེས་ན་ཆད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར།།

༄ ཚིག་གསལ་ལས།[2] ཡོད་ཅེས་བྱ་བ་རྟག་པར་འཛིན། མེད་ཅེས་བྱ་བ་ཆད་པར་ལྟ་བར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །གང་གི་ཕྱིར་རྟག་པ་དང་ཆད་པར་ལྟ་བ་འདི་ཡང་མཐོ་རིས་དང་བྱང་གྲོལ་གྱི་ལམ་གྱི་བར་དུ་གཅོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དོན་མ་ཡིན་པ་ཆེན་པོ་བྱེད་པ།

༄ ཚིག་གསལ་ལས།[3] གང་ཞིག་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་བརྗོད་པ་དེ་ནི་རང་བཞིན་ལ་ལྡོག་པ་མེད་པས་ནམ་ཡང་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་རང་བཞིན་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ཁས་བླངས་པས་རྟག་པར་ལྟ་བར་འགྱུར་ལ། སྔོན་གནས་པའི་གནས་སྐབས་སུ། དངོས་པོའི་རང་བཞིན་ཁས་བླངས་ནས་ད་ལྟར་ཕྱིས་དེ་ཞིག་པས་མེད་དོ་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༨ན

(2) ལྡེབ་ངོས། ༨༢བ

(3) ལྡེབ་ངོས། ༨༢བ

ཞེས་ཁས་བླངས་པས་ཆད་པར་ལྟ་བར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །གང་གི་ལྟར་ན་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་ཉིད་མི་འཐད་པ་དེ་ལ་ནི་རྟག་པ་དང་། ཆད་པར་ལྟ་བར་ཐལ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། དངོས་པོའི་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

༄ རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་ལས།(1) ཡོད་པས་རྣམ་པར་མི་གྲོལ་ཏེ། །མེད་པས་སྲིད་པ་འདི་ལས་མིན། །དངོས་དང་དངོས་མེད་ཡོངས་ཤེས་པས། །བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་རྣམ་པར་གྲོལ།།

༄ སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་ལས།(2) དངོས་པོ་མེད་ཅིང་དངོས་མེད་ན། །ཡོད་པ་ཉིད་ན་རྟག་ཉིད་དང་། །མེད་ན་ངེས་པར་ཆད་ཉིད་ཡིན། །དངོས་པོ་ཡོད་ན་དེ་གཉིས་འགྱུར། །དེ་ཕྱིར་དངོས་པོ་ཁས་བླངས་མིན།།

༄ སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས།(3) གང་གི་ཕྱིར་དངོས་པོ་ཡོད་པ་ཉིད་ཡོད་ན་རྟག་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །མེད་པ་ཉིད་ན་ནི་ངེས་པར་ཆད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། དངོས་པོ་ཡོད་ན་དེ་གཉིས་སུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བས་དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་ཁས་བླང་བར་མི་བྱའོ།།

༄ ཞིབ་མོ་རྣམ་འཐག་ལས།(4) གཞན་ཡང་། ཡོད་པ་དང་མེད་པ་དང་གཉིས་ཀའི་དངོས་པོ་དག་ནི་ལྟོས་པ་ཅན་མ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་ཡང་ལྟོས་པ་ཅན་དུ་འགྱུབ་པར་འགྱུར་ན་ཡོད་པའམ། མེད་པ་གཉིས་ག་གང་ཞིག་ཡིན་གྲང་ན། དེ་ལ་རེ་ཞིག་ཡོད་

(1) ཚིག་ངོས། ༢༠བ

(2) ཚིག་ངོས། ༢༥ན

(3) ཚིག་ངོས། ༡༡༢ན-༡༡༢བ

(4) ཚིག་ངོས། ༩༩བ-༡༠༠ན

པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཡོད་པ་ནི་ལྟོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་པའི་བུམ་པ་ནི་གཞན་འཇིམ་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་ལྟོས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་མེད་པ་ཡང་ལྟོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རི་བོང་གི་རྭ་ལ་སོགས་པ་ཡང་ལྟོས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཉིས་པ་གཉི་ག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་གཉི་ག་ཡང་ལྟོས་པ་མ་ཡིན་ནོ།།

༈ ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་ལས།[1] ཡོད་མིན་མེད་མིན་ཡོད་མེད་མིན། །གཉིས་ཀའི་བདག་ཉིད་ཀྱང་མིན་པས། །མཐའ་བཞི་ལས་གྲོལ་དབུ་མ་པ། །མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ནའོ།།

༈ བཞི་བརྒྱ་པ་ལས།[2] ཡོད་དང་མེད་དང་ཡོད་མེད་ཅེས། །གང་ལ་ཕྱོགས་ནི་ཡོད་མིན་པ། །དེ་ལ་ཡུན་ནི་རིང་པོ་ནའང་། །ཀླན་ཀ་བརྗོད་པར་ནུས་མ་ཡིན།།

༈ བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས།[3] ཕྱོགས་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ཡོད་ན་ནི་རྣམ་པ་གཞན་དུ་བསྒྲུབས་པ་ལས་དེ་ལྟ་ནའང་དུས་ཆེས་ཡུན་རིང་བ་ཞིག་གིས་དེ་ལ་སུན་འབྱིན་པ་སྲིད་ན། གང་ལ་ཕྱོགས་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ཉིད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་ལ་ནི་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་གཉི་གའི་ཕྱོགས་སྤངས་པས་དུས་ཡུན་རིང་པོས་ཀྱང་སུན་འབྱིན་པ་བརྗོད་པར་མི་ནུས་པ་ཉིད་དོ།།

༈ ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་ལས།[4] རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བ། སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་བརྟེན་ནས་གདགས་པ་སྟེ། འཇིག་རྟེན་པ་དང་འཇིག་རྟེན་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༢༧བ

(2) ལྡེབ་ངོས། ༡༨ན

(3) ལྡེབ་ངོས། ༢༣༨བ

(4) ལྡེབ་ངོས། ༢༣༠བ

ལས་འདས་པའི་ཐ་སྙད་འདོད་པས་ཉེ་བར་ལེན་པ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་གདགས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཉིད་དབུ་མའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། དབུ་མ་ནི་སྐྱེ་བ་དང་། སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་། ཡོད་པ་དང་། མེད་པའི་མཐའ་གཉིས་སྤངས་པའི་ཕྱིར། འདི་ལྟ་སྟེ། སྐྱེས་པ་ཡང་མ་ཡིན། མ་སྐྱེས་པ་ཡང་མ་ཡིན། ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན། མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན། རྟག་པ་ཡང་མ་ཡིན། མི་རྟག་པ་ཡང་མ་ཡིན། སྟོང་པ་ཡང་མ་ཡིན། མི་སྟོང་པ་ཡང་མ་ཡིན་པས། དེའི་ཕྱིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལས། ཇི་སྐད་དུ། དབུ་མའི་ལམ་བསྒོམ་པ་ནི་མིག་དངོས་པོ་ཡོད་ཅེས་བྱ་བར་ཡོངས་སུ་མི་རྟོག མེད་ཅེས་བྱ་བར་ཡོངས་སུ་མི་རྟོག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་དང་།

༄ འཇུག་པ་ལས།[1] གང་ལ་མཐའ་ནི་ཡོད་མིན་པ། །དེ་ནི་མཐའ་ལས་འདས་པར་བརྗོད། །དེ་དེ་ཁོ་ནས་སྟོང་པ་ཉིད། །མཐའ་ལས་འདས་པ་སྟོང་ཉིད་བསྙད།།

༄ འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་ལས།[2] ཇི་སྐད་དུ། དེ་ལ་མཐའ་ལས་འདས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། མཐའ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྟག་པའི་མཐའ་དང་ཆད་པའི་མཐའ་སྟེ། གང་ལ་མཐའ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་ནི་མཐའ་ལས་འདས་པའོ། །མཐའ་ལས་འདས་པ་ནི་མཐའ་ལས་འདས་པས་སྟོང་སྟེ་ཞེས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།།

༄ དབུ་མ་རྒྱན་ལས།[3] ཡོད་དང་མེད་དང་ཡོད་མེད་ཅེས། །ཁས་མི་ལེན་པ་གང་ཡིན་པ། །དེ་ལ་ནན་ཏན་ལྡན་པས་ཀྱང་། །ཅིར་ཡང་ཀླན་ཀ་བྱ་མི་ནུས།།

---

(1) ཞེབ་དེབ། ༡༧༣བ

(2) ཞེབ་དེབ། ༡༧༨ན-༡༧༨བ

(3) ཞེབ་དེབ། ༥༥བ

༄། དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[1] གང་བྱིས་པའི་གནས་སྐབས་ནས་བཟུང་སྟེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བར་དུ་སྤྱོད་བ་སྣང་ཙམ་བསླུ་མེད་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ནི་བཀག་པ་མེད་ལ། དེ་དག་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཅིའང་མེད་པ་ཡིན་པས། མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པར་སྨྲ་བ་དང་། མེད་པར་སྨྲ་བ་དང་། ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་དང་། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་གཞི་ཞིག་ཡོད་ཅེས་མཐའ་བཞིའི་ཕྱོགས་གང་ཡང་ཁས་མི་ལེན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་གླུགས་བཙལ་བའི་བསམ་པ་དྲག་པོས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ་འབད་པ་ནན་ཏན་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པས་ཀྱང་། ཅིར་ཡང་གླན་ཀ་བྱར་མི་ནུས་ཏེ་ནམ་མཁའ་འབིགས་པར་འདོད་པ་དང་འདྲའོ།།

དེ་ལྟར་དམིགས་པ་ཅན་གྱི་ལྟ་བ་རྣམ་པར་བཟློག་ནས་རང་ཉིད་ལྟ་ཀུན་རབ་ཏུ་བྲལ་བའི་དབུ་མའི་ལམ་ལ་གནས་པ་དེ་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་མེད་ན་ནམ་མཁའི་མེ་ཏོག་ལྟ་བུ་ལས་མཐོང་ཐོས་བྱེ་བྲག་ཕྱེད་པ་འཕགས་འཕགས་མིན་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དང་གྲུབ་པའི་མཐའ་རྣམ་པར་གཞག་པ་དང་འགལ་སྨྲ་བའི་གླན་ཀ་བྱེད་པ་ནི་སྙིང་པོ་ཅིའང་མེད་པའི་ཚིག་ཙམ་དུ་འགྱུར་རོ།།

༄། གྲུབ་མཐའ་མཛོད་ལས།[2] རིགས་ཤེས་རྗེས་དཔག་གི་རང་བཞིན་སྐྱེ་མེད་སྤྲོས་བྲལ་དཔྱད་བཟོད་དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཚུལ་དེའང་ད་དུང་མཐུར་ཐུག་མ་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་པར་མེད་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་བསྒྲུབས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་རྟག་པ་དང་ཆད་པ་གཉིས་ཀྱི་དངོས་པོ་ལས་མ་འདས་པ་ཉིད་དང་། བློས་བཅད་པའི་རིགས་ཤེས་ཙམ་རྟོག་པ

(1) ལྗེབ་ངོས། ༡༣༧བ

(2) ཐོག་ངོས། ༡༠༠

ཉིད་ལས་ཡང་དག་པའི་དོན་དུ་མི་རུང་བ་དང་། སྨྲོས་པ་བཀག་ཙམ་སྨྲོས་པའི་བྲེ་བྲག་ལས་མ་འདས་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་རིགས་པ་དུ་མས་གནོད་དེ། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་བར། གང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ཁས་བླངས་པ་དེའི་ཚེ་རྟག་པར་འགྱུར་ལ། དོན་དམ་པར་མེད་པ་འདོད་པ་དེའི་ཚེ་ཆད་པར་འགྱུར་ན་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །དེའང་བདེན་པ་ཐ་དད་དུ་འདོད་ན། རྣམ་གཅིག་ན་ནི་དོན་དམ་མེད་པ་ལྟར་ཀུན་རྫོབ་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཀུན་རྫོབ་ཡོད་པ་སྣ་ཚོགས་ལྟར་དོན་དམ་པ་ཡང་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པར་འགྱུར་བ་དང་། རྣམ་སམ་ངོ་བོར་གྲུབ་ན་མཉམ་དུ་གྲུབ་པ་ལ་སོགས་པ་སྐྱེ་འགལ་བ་དུ་མ་གནས་པ་ཡིན་ནོ།།

༄ ཤེར་འགྲེལ་ཀེ་ཏ་ཀ་ལས།[1] གང་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པའི་སྟོང་ཉིད་དུ་གོམས་པས། དེ་དང་འཛིན་སྟངས་འགལ་བ་དངོས་པོར་ཞེན་པའི་བག་ཆགས་སྤོང་བར་འགྱུར་ལ། དེའི་ཚེ་དངོས་མེད་དུ་འཛིན་པ་དེའང་གཞན་བསལ་བའི་རྟོག་པ་ཙམ་སྟེ་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་ཡང་དག་ཏུ་གྲུབ་པ་མེད་པར་རྟེན་འབྱུང་གི་རིགས་པས་གཏན་ལ་ཕབ་ནས། དངོས་དང་དངོས་མེད་ཅི་ཡང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་མེད་པར་གོམས་པས་མེད་པར་ཞེན་པ་དེའང་ཕྱི་ནས་སྤོང་བར་འགྱུར་ཏེ། ཡོད་དང་མེད་པ་འདི་གཉིས་མེད་པའི་ཆོས་ཡིན་ཏེ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་གིས་འདི་ཤེས་ངེས་པར་འབྱུང་། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལ་དངོས་པོ་ནི་མེད་པར་བཀག་ཀྱང་། དེ་བཀག་པའི་མེད་པ་ནི་ཇི་ལྟར་དགག་པར་བྱ་སྟེ། དེ་བཀག་ན་སྣང་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ལྡོག་སྟེ་མེད་པ་འགོག་པ་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། དངོས་པོ་མེད་པ་ནི་གཉེན་པོ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕྱིར་རོ་སྙམ་ན། རེ་ཞིག་ཐོག་མེད་ནས་གོམས་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༡༣བ-༡༥བ

པའི་དངོས་པོ་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ཞེན་པ་དེའི་ངོར་བྱས་ནས་མེད་པ་ཉིད་དུ་སྒྲུབ་ཅིང་གོམས་པར་བྱེད་དེ། དངོས་པོ་རང་བཞིན་མེད་པར་མ་ཤེས་ན་གནས་ལུགས་མཐའ་བྲལ་ལ་ངེས་པ་སྐྱེ་བའི་སྐབས་གཏན་མེད་པས་སོ།།

འོན་ཀྱང་མེད་པ་ཉིད་དེ་ཙམ་ཁོ་ན་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། གང་ཆེ་གཟུགས་སོགས་དངོས་པོ་གང་ཞིག་མེད་དོ་ཞེས་བརྟག་བྱའི་དངོས་པོ་དེ་ཐ་སྙད་དུ་རང་གི་ངོ་བོས་སྐྱེ་བ་སོགས་སུ་མི་དམིགས་ན། དེ་ཚེ་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་དངོས་མེད་ཀྱང་རྟེན་དངོས་པོ་དང་བྲལ་བས་ན། བློ་ཡི་མདུན་ན་དམིགས་གཏད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་ཇི་ལྟར་གནས་ཏེ་གནས་མི་སྲིད་དེ་མོ་གཤམ་གྱི་བུ་སྐྱེ་བ་མེད་ན་དེ་ཤི་བའང་མི་དམིགས་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་མེད་པ་ནི་ཡོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཞག་པ་ཙམ་ལྟོས་མེད་དུ་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་ནི་མེད་དོ། །འོ་ན་ཡོད་པ་བཀག་ནས་མེད་པ་སྒྲུབ། སླར་ཡང་མེད་པའང་བཀག་ནས་ཡོད་པ་སྒྲུབ། དེ་གཉིས་རེས་མོས་སྤེལ་བས་ཅི་ཞིག་བྱ་ཟེར་ན།

རྣམ་ཤེས་ལ་རྟོན་ཅིང་ཚུར་མཐོང་རྟོག་གེའི་དབང་དུ་བྱས་པ་དག་ལ་གླང་ཆེན་གྱི་ཁྲུས་དང་འདྲ་བའི་ཀུན་རྟོག་འདི་ལྟ་བུ་འབྱུང་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་བདེན་ཏེ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་ཆོས་ཉིད་ནི་སྐལ་དམན་རྣམས་སྐྲག་པའི་གནས་ཆེ་བའི་རབ་ཡིན་པས་དེའི་ཚུལ་ནི་མི་ཤེས་ཤིང་། དངོས་མེད་དུ་བསྟན་ན་ཆད་སྟོང་དུ་བཟུང་། སྣང་བཅས་སུ་བསྟན་ན་བདེན་གྲུབ་ཏུ་བཟུང་། ཟུང་འཇུག་ཅེས་བརྗོད་ན་ཐ་གུ་དཀར་ནག་བསྒྲིལ་བ་ལྟ་བུའི་དོན་དུ་བཟུང་། བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་ཅེས་བརྗོད་ན་ཅང་མེད་ཅི་མེད་ཧ་ཤང་གི་ལྟ་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་ལས་མི་འཆར་བ་ཡིན་ཏེ། ཟབ་མོའི་མཐར་ཐུག་པའི་ཆོས་འདི་ཀུན་གྱིས་བདེ་བླག་ཏུ་ཤེས་ནུས་ན། དེ་དག་འཇིག་རྟེན་མཐའ་དག་ལས་འདས་ཤིང་

འཕགས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་བལྟ་དཀའ་ཞིང་ཤེས་པར་དཀའ་བ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ཞེས་ཇི་སྐད་གསུང་།།

༄ དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[1] དེས་ན་དང་པོར་རྣམ་གྲངས་ཙམ་གྱི་དོན་དམ་པ་འདིས་དངོས་ཞེན་བཤིག་ནས། དེའི་རྗེས་སུ་རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་དོན་དམ་བསྟན་པས་དངོས་མེད་ལ་དེར་ཞེན་གྱི་ཆའང་བཀག་སྟེ། མདོར་ན་ཡོད་པ་དང་། མེད་པ་དང་། གཉིས་ཡིན་དང་། གཉིས་མིན་གྱི་མཐའ་བཞི་ཀ་ལ་བདེན་གྲུབ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གང་ཡང་མ་སྦྱར་བར་དེ་དག་གི་དམིགས་གཏད་ཞིག་པའི་སྤྲོས་བྲལ་ཆེན་པོ་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པར་བྱ་བའི་དོན་ཟབ་མོ་བདེ་བླག་ཏུ་ངོས་ཟིན་པའི་དགོས་པ་ཡོད་དོ། །ཚུལ་དེ་དག་ནི་ཞི་བ་ལྷས། སྟོང་ཉིད་བག་ཆགས་གོམས་པས་ནི། །དངོས་པོའི་བག་ཆགས་སྤོང་འགྱུར་ཞིང་། །ཅི་ཡང་མེད་ཅེས་གོམས་པས་ནི། །དེ་ཡང་ཕྱི་ནས་སྤོང་བར་འགྱུར། །གང་ཚེ་གང་ཞིག་མེད་དོ་ཞེས། །བརྟག་བྱའི་དངོས་པོ་མི་དམིགས་པ། །དེ་ཚེ་དངོས་མེད་རྟེན་བྲལ་བ། །བློ་ཡི་མདུན་ན་ཇི་ལྟར་གནས། །གང་ཚེ་དངོས་དང་དངོས་མེད་དག །བློ་ཡི་མདུན་ན་མི་གནས་པ། །དེ་ཚེ་རྣམ་པ་གཞན་མེད་པས། །དམིགས་པ་མེད་པར་རབ་ཏུ་ཞི།།

ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །འོ་ན་མཐའ་བཞི་ལས་གཞན་པའི་བསམ་བྱ་ཞིག་མི་སྲིད་པས་མཐའ་བཞི་ཆར་བཀག་ན་ཅིའང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་ཧྭ་ཤང་གི་ལུགས་དང་ཁྱད་ཅི་ཡོད་སྙམ་ན། ཧྭ་ཤང་ལ་སོགས་པ་ནི་དངོས་ཞེན་ཐམས་ཅད་ཁེགས་ནས་དམིགས་གཏད་ཀྱི་མཚན་མ་ཅི་ཡང་མ་མཐོང་ནས་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་མིན་གྱི། སེམས་ལ་འགྱུ་འཕྲོ་ཐམས་ཅད་བཀག་པ་ཙམ་ལ་མཐའ་ཐམས་ཅད་སེལ་བ་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༣༨བ-༣༩བ

ལྟ་ཅི། ཡོད་མཐའ་ཡང་སེལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་མེད་ལ། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ནི་དེ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཉིད་རྣམ་འབྱེད་ལས། ཡིད་ལ་མི་བྱེད་ཡང་དག་འདས། །ཉེ་བར་ཞི་དང་ངོ་བོའི་དོན། །མངོན་རྟགས་འཛིན་པ་རྣམ་པ་ལྔ། །སྤང་བའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་དོ། །ཞེས་འཛིག་རྟེན་པའི་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་སོགས་ལྔ་དང་མ་འདྲེས་པའི་ཚུལ་གྱིས་བསྟན་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ།།

མེད་པར་རིགས་པས་དཔྱད་ནས་འཛིན་སྟངས་དང་བཅས་ཏེ་བསྒོམས་ན་ཡོད་ཞེན་གྱི་གཉེན་པོ་བྱེད་ཀྱང་དངོས་མེད་ལ་དམིགས་པ་མ་དོར་བས་སྤྲོས་བྲལ་དང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་མཚན་ཉིད་པ་ནི་ག་ལ་ཡིན། ལ་ལས་བདེན་གྲུབ་བཀག་པའི་མེད་དགག་ལ་ཞེན་ན་ཆད་ལྟའོ་ཞེས་ཟེར་ཡང་དངོས་ཞེན་དང་བཅས་བཞིན་དུ་རྒྱུ་འབྲས་ལ་སྐུར་པ་འདེབས་པར་ཆད་ལྟ་ཞེས་གྲགས་པས་ན་འདི་ཆད་ལྟའང་ག་ལ་ཡིན་ཏེ། འདི་བདེན་པར་ཡོད་ཞེན་གྱི་གཉེན་པོར་འཛིན་སྟངས་དོན་མཐུན་ཡིན་པས་མི་རྟག་པ་དང་མི་སྡུག་པ་སོགས་བཞིན་དུ་ལས་དང་པོ་པའི་བསྒོམ་པར་བྱ་བའང་ཡིན་མོད། ལྟ་དང་ཁས་ལེན་ཀུན་བྲལ་གྱི་དབུ་མ་ཆེན་པོ་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ལ་བསྒྲུན་ན་ཤིན་ཏུ་དམན་ཏེ་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་མེད་པར་ལྟ་བ་ནི་ཡིན་ནོ།།

དེའང་ལས་དང་པོ་པའི་དགག་བྱ་བཀག་པའི་མེད་རྐྱང་ཙམ་ཞིག་བློ་ཡུལ་དུ་འཆར་སྲིད་ཀྱང་། དབུ་མས་དཔྱད་པ་གནད་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གིས། རང་བཞིན་མེད་པ་དང་། མེད་པ་ཙམ་གྱི་ཁྱད་ལེགས་པར་ཕྱེད་པའི་སྒོ་ནས། རང་བཞིན་མེད་པ་དང་རྟེན་འབྱུང་དོན་དུ་དབྱེར་མེད་པའི་ངེས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་འཛིན་སྟངས་ནི། གཡང་ས་ལྟ་བུ་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་སེལ་བའི་གཉེན་པོ་ཡིན་མོད། དེ་སྲིད་

དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་དང་བཅས་པ་དེ་སྲིད་དུ་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྤྲོས་པ་མཐའ་བཞི་བྲལ་བའི་རང་བཞིན་མ་ཡིན་ནོ། །མཐའ་བཞིའི་གང་དུའང་གནས་པ་མེད་པར་རིགས་པས་རྩད་བཅད་ཆོད་པའི་ངེས་ཤེས་ཀྱིས་དྲངས་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་སོ་སོ་རང་རིག་པའི་ཚུལ་དུ་མཉམ་པར་བཞག་པས་ནི་སྤྲོས་པའི་མཐའ་ཐམས་ཅད་སེལ་བར་ནུས་ལ། དེ་ལས་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པ་དང་བོགས་དབྱུང་དུ་མེད་པའི་ཡང་དག་མཐའ། ཡུམ་ནས་བཤད་པའི་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པའི་དོན་རྣལ་མ་ལ་ཡིད་ཆེས་པར་འགྱུར་རོ།།

༄ རབ་གསལ་བརྒྱལ་ལན་ལས།[1] འདུས་བྱས་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་ཤེས་ནས་དམིགས་པའི་སྤྲོས་པ་ཀུན་ལས་འདས་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་རེག་པ་དང་། །དེར་མ་སོན་པར་བདེན་གྲུབ་ཙམ་ཁེགས་ཀྱང་དེ་ཉིད་ལ་དངོས་པོ་མེད་པའི་མཚན་མར་ཞེན་ནས་སྤྲོས་པ་ཉི་ཚེ་བ་བཀག་ཙམ་གྱི་སྟོང་ཉིད་ལ་སྟོང་ཉིད་མཐར་ཐུག་ཏུ་འཛིན་པའི་གོ་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་པས་ན། སྤྱིར་བདེན་མེད་དང་སྟོང་ཉིད་དང་བདག་མེད་ཀྱི་དོན་གནས་ལུགས་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ནམ་ཡང་མི་བརྗོད་ཀྱང་། སྤྲོས་པ་མཐའ་དག་མ་ཁེགས་པའི་སྤྲོས་པ་ཅན་གྱི་ལྟ་བ་དེ་དག་ཡུམ་ནས་བཤད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་མཐར་ཐུག་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བདག་ཅག་གིས་གསར་དུ་སྨྲས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྗེས་འབྲངས་དང་བཅས་པས་གསུངས་པ་ཡིན་པས་བདག་ཅག་སྟོན་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་དེ་ལྟར་སྨྲོའོ།།

(1) ལྡེབ་ངོས། ༡༠༨

༄༅། དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[1] དེ་ལ་རྟག་ཆད་རགས་པ་ནི། དངོས་པོ་སྐད་ཅིག་མ་མ་ཡིན་པའི་རྟག་པ་དང་། ད་ལྟའི་ཕུང་པོ་ལས་ཕྱི་མའི་ཕུང་པོ་མི་སྐྱེ་བའམ། ལས་ལས་འབྲས་བུ་མི་འབྱུང་བ་ལྟ་བུར། དངོས་པོའི་རྒྱུ་ཡོད་ཀྱང་དེས་རང་འབྲས་མི་བསྐྱེད་པར་འཛིན་པའི་ཆད་ལྟ་སྟེ། ཤིན་ཏུ་གཡང་ས་ལྟ་བུར་གྱུར་པའི་ཕྱི་རོལ་པའི་ལྟ་བ་ངན་པ་སེལ་བའི་གཉེན་པོར། དངོས་པོ་རྣམས་སྐད་ཅིག་གིས་འགགས་ཤིང་། རྒྱུ་ཚང་ན་འབྲས་བུ་ངེས་པར་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་དུ་འཛིན་པ་སྟེ། དེའང་རྒྱུ་སྔ་མའི་སྐད་ཅིག་འགགས་པར་འཛིན་པ་ནི་ཆད་ལྟ་མིན་ལ་རྟག་མཐའ་སེལ་བའི་གཉེན་པོ་ཡིན་ཞིང་།

རྒྱུ་ལས་སྐད་ཅིག་ཕྱི་མའི་དངོས་པོ་སྐྱེ་བར་འཛིན་པ་ནི་རྟག་མཐའ་མིན་ལ་ཆད་པའི་གཉེན་པོ་ཡིན་ཞིང་། དེ་གཉིས་ཐ་སྙད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་འཛིན་པའི་བློ་ཡིན་ཀྱང་། དེ་ཙམ་གྱིས་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལྟ་བ་ཚུལ་བཞིན་སྐྱེད་མི་ནུས་པས། དངོས་པོ་རང་བཞིན་མེད་པར་ཤེས་དགོས་ལ། དེའི་ཚེ་དེ་ལ་ལྟོས་པའི་རྟག་ཆད་ནི། དངོས་པོ་བདེན་པར་ཡོད་པ་དང་ཐ་སྙད་དུའང་མེད་པར་འཛིན་པ་ཡིན་ལ། དེའི་གཉེན་པོར། ཐ་སྙད་ཀྱིས་ཡོད་པ་ནི་མེད་མཐའ་སེལ་བའི་གཉེན་པོ་སྟེ། དེ་ཡོད་མཐའ་དང་རྟག་མཐའ་མིན་ལ། རང་བཞིན་མེད་པ་ནི་ཡོད་མཐའ་སེལ་བའི་གཉེན་པོ་སྟེ། མེད་མཐའ་དང་ཆད་མཐའ་མིན་ཡང་། དེར་འཛིན་པ་དེ་དག་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་རང་བཞིན་ཙམ་སྟེ། ད་རུང་མཉམ་བཞག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་བསྐྱེད་དགོས་པས།

དེ་ལྟར་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལས་འདས་པའི་མི་རྟོག་སྤྲོས་བྲལ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་འཛིན་སྟངས་ཐམས་ཅད་ཞིག་པའི་ཚེ་ན། ཐ་སྙད་ཀྱིས་ཡོད་པ་དང་། རང་

(1) སྡེ་བ་ཪོས། ༡༥༠ན-༡༥༡ན

བཞིན་མེད་པར་འཛིན་པའི་སྤྲོས་པའི་མཐའ་གཉིས་པོ་དང་ཡང་བྲལ་ནས། དེའི་ཚེ་མཐར་འཛིན་པའི་ལྟ་བ་མ་ལུས་པ་ཞིག་ནས། ལྟ་ཀུན་ངེས་པར་འབྱིན་པར་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་ན་མཐའ་རགས་པ་དང་། ཐྲ་བ། ཤིན་ཏུ་ཐྲ་བ་དེ་དག་སེལ་བའི་ལྟ་བ་སྤྲ་མ་སྤྲ་མ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མའི་རྟེན་དུ་གྱུར་ཅིང་སྤྲོས་བྲལ་དུ་མཐར་ཕྱིན་ནས་དེ་ལས་བོགས་དབྱུང་དུ་མེད་པའི་གནས་ལུགས་དང་མཐུན་པའི་ལྟ་བའོ། །དེས་ན། ཡོད་དང་མེད་པ་འདི་གཉིས་མཐའ་ཡིན་ཏེ། །ཞེས་གསུངས་པ་སོགས་མཉམ་བཞག་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། རྗེས་ཐོབ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བསལ་བྱའི་མཐའ་ཐྲ་རགས་གཉིས་ལ་སྦྱོར་ཚུལ་ཤེས་པར་བྱའོ།།

༄ རབ་གསལ་བརྒྱལ་ལན་ལས།[1] དེ་ཡང་མཐའ་ཁེགས་ཚུལ་ལ་ཐྲ་རགས་དུ་མར་སྣང་སྟེ། འདུས་བྱས་རྣམས་སྐད་ཅིག་གིས་འགགས་པས་རྟག་པ་མིན་པ་དང་། རྒྱུ་ལས་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བས་ཆད་པ་མིན་པས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཚུལ་ཤེས་པས་ཕྱི་རོལ་པས་འདོད་པའི་རྟག་ཆད་རགས་པ་འགོག་ཚུལ་ཞིག་དང་། ཡང་སྟོང་ཉིད་མ་ཡིན་དགག་ཏུ་འདོད་ན། དབུས་མཐའ་རྣམ་འབྱེད་ལས། ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀུན་རྟོག་ཡོད། དེ་ལ་གཉིས་པོ་ཡོད་མ་ཡིན། སྟོང་པ་ཉིད་ནི་འདི་ལ་ཡོད། །དེ་ལ་ཡང་ནི་དེ་ཡོད་དོ། །སྟོང་པ་མ་ཡིན་མི་སྟོང་མིན། །དེ་ལྟ་བས་ན་ཐམས་ཅད་བཤད། ཡོད་པས་མེད་པས་ཡོད་པས་ན། །དེ་ནི་དབུ་མའི་ལམ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར།

གཞན་དབང་རྫས་སུ་ཡོད་པས་མེད་པ་མིན་པ་དང་། དེ་ལ་གཟུང་འཛིན་གཉིས་པོ་མེད་པས་ཡོད་པ་མིན་པ་སྟེ། དེ་ལྟ་ན་ཡོད་མེད་དང་སྟོང་མི་སྟོང་གི་མཐར་མ་ལྷུང་བས་དབུ་མའི་ལམ་དུ་བཞེད་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཡང་རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༩༣-༩༦

གྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། བདེན་གྲུབ་མེད་པ་དང་། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པས་མཐའ་གཉིས་ལ་མི་གནས་པའི་དབུ་མར་བཞེད་པ་རྣམས་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་ཕྲ་བ་འགོག་ཚུལ་ལ་ཇེ་ཟབ་ཏུ་སོང་བས་ལུགས་གསུམ་པོ་དེ་ལ་དེས་སོ་སོའི་ངོས་སྐལ་གྱི་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་མི་སེལ་ཞེས་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་མི་བརྗོད་མོད། འོན་ཀྱང་བདེན་མེད་དང་ཐ་སྙད་ཀྱི་སྣང་བ་ཟུང་དུ་སྦྱར་བས་མཐའ་གཉིས་སེལ་ཚུལ་འདི་རྗེས་ཐོབ་ཤེས་བྱ་འབྱེད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དཔྱད་ནས་ཁས་ལེན་དང་བཅས་པས། སྤྲོས་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཞིང་། དེའི་ངོར་བདག་ཡོད་པ་མིན་མེད་པ་མིན་ཞེས་རྣམ་པ་ཀུན་དུ་མི་སྨྲ་སྟེ་བདག་མེད་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་སྨྲོ།།

དེ་ལྟར་སྨྲས་ཀྱང་བདག་མེད་ཅེས་པ་དེ་ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གཏོགས་པ་སྟེ། རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་དུ་སྣང་བ་ཙམ་མོ། །གནས་ལུགས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་མཐར་ཐུག་རྣམ་གྲངས་མ་ཡིན་པ་མཉམ་བཞག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་དཔྱད་ན། བདག་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་ལས་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་གྲུབ་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་ཀ་མགོ་མཉམ་དུ་དམིགས་སུ་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། མགོན་པོ་བྱམས་པས། བདག་དང་བདག་མེད་སྤྲོས་པ་དག། །ཉེ་བར་ཞི་ཕྱིར་དམ་པའི་བདག། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་སྤྲོས་པ་ཞི་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན་བདག་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁས་ལེན་གང་ཡང་མེད་པས་ལུགས་དེས་གཉིས་ཀ་མིན་པར་བཟུང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བརྒྱལ་དུ་མེད་དེ་དམིགས་པ་མེད་པ་ལ། མཐའ་བཞིའི་འཛིན་སྟངས་གང་ཡང་མེད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཚུལ་དེས་མཐར་འཛིན་ཕྲ་བ་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཆར་གཅོད་ནུས་སོ།།

དེ་ལྟར་ཡང་འཕགས་པ་ལྷས། ཡོད་མིན་མེད་མིན་ཡོད་མེད་མིན། །གཉིས་ཀའི་བདག་ཉིད་ཀྱང་མིན་པས། །མཐའ་བཞི་ལས་གྲོལ་དབུ་མ་པ། །མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ནའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་འདི་བཞིན་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་རྣམས་སུ་ཡང་ཡང་གསུངས་པ་ལ་རང་གཞན་སུས་ཀྱང་འཆད་ཚུལ་ཤེས་དགོས་པས། ཁས་ལེན་ཅན་དག་གི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཁྱད་པར་སྦྱར་ཏེ་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཐ་སྙད་དུ་མེད་པ་མ་ཡིན་ཞེས་འདོད་དགོས་ལ། བཤད་མ་ཐག་པ་ལྟར་གྱི་ཡོད་མེད་དེ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ཀྱི་གཉིས་ཀ་མིན་པར་ཁས་ལེན་མི་རིགས་ཤིང་། གཉིས་ཀ་མིན་པ་མ་ཡིན་པའང་ཁས་ལེན་མི་རིགས་སོ།།

དེ་ལྟར་ན་མཐའ་བཞིའི་ཕྱི་མ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་ཁས་ལེན་ནམ་ཡང་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་བདེན་ཡོད་དང་ཐ་སྙད་དུ་མེད་པ་གཉིས་ཀ་མིན་ཞེས་སྨྲ་མའི་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་ལ་མི་སྦྱོགས་པ་བབ་ཅོལ་དུ་བཤད་ན་དོན་སྨྲ་མ་དང་བློས་པ་ལས་གོ་རྒྱུ་ཅི་ཡང་མེད་ལ། དེ་ལྟར་ན་གཉིས་ཀ་མིན་པ་མིན་ཞེས་ཇི་ལྟར་སྦྱར། སུ་བཞིའི་སྨྲ་མ་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་སྦྱར་ནས་ཕྱི་མ་གཉིས་ལ་མི་སྦྱར་བར་ཡོད་མེད་གཉིས་ཡིན་དང་གཉིས་མིན་ཀྱང་མིན་ཞེས་གཞི་གཅིག་ལ་རང་གི་ངོ་བོ་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་མི་སྲིད་ལ། གཉིས་ཀ་མིན་པའང་ཐ་སྙད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་འདོད་ན། འདིར་ཡོད་མེད་ཅེས་པའི་དོན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་མེད་དང་། དོན་དམ་དུ་ཡོད་མེད་གང་ལ་བྱེད། དང་པོ་ལྟར་ན་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པའང་ཡིན་ལ་མེད་པའང་ཡིན་པའི་གཉིས་ཡིན་གྱི་སུ་མི་སྲིད་མོད། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པའི་ཆོས་ཡིན་ན། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་མིན་པ་དང་། ཐ་སྙད་དུ་མེད་པ་མིན་པ་གཉིས་ཀ་མིན་དགོས་པས་ཁྱབ་ན། གཉིས་ཀ་མིན་པ་མིན་ཞེས་དགག

སྒྲ་བརྗེགས་པས་གཉིས་ཀ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པར་སོང་བས་དེ་འདྲའི་ཁས་ལེན་ནི་ནམ་ཡང་མི་སྲིད་དོ།།

གལ་ཏེ་གཉིས་ཀ་མིན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་དེ་ལྟ་བུའི་ཆོས་ཤིག་ཡོད་པ་མིན་ཞེས་འབྲུ་བསྣན་ཏེ་མེད་དགག་གི་དོན་དུ་བཤད་པས་ཆོག་གོ་སྙམ་ན། ཁྱེད་ཅག་བསྡུས་གྲྭའི་ཡིན་ལོག་མིན་ལོག་གི་འཆད་ཚུལ་ཁོ་ནས། ཐ་སྙད་ཀུན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱང་འཇལ་དགོས་ཞེས་གཞན་ལ་སྲུན་འབྱིན་གྱི་ངར་སྒྲོག་པ་པོ་ཡིན་ན། རང་ཉིད་དེའི་ལམ་ལས་འདས་ཏེ་སྨྲ་བ་བཞད་གད་ཀྱི་རྒྱུར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་མི་བྱེད་པར་ སྔ་ཕྱི་མ་འདི་གཉིས་དོན་དམ་དུ་ཡོད་མེད་ལ་བྱེད་ན། དོན་དམ་དུ་མེད་པར་སྔ་དང་པོར་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར་སླར་ཡང་དེའི་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་མིན་པར་སྒྲུབ་མི་དགོས་ལ།

གལ་ཏེ་བསྒྲུབ་ཀྱང་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་མིན་པའང་མིན་ཞེས་ཁས་ལེན་སྤྲོ་མ་སྲུན་ཕྱུང་བའི་ཚིག་སུ་ཞིག་གིས་སྨྲ་བར་རིགས། གཞན་ཡང་ཆོས་གཅིག་ལ་ཆོས་གཞན་ཡོད་མེད་ཀྱི་སྒོ་དཔྱད་ན་ཁྱད་གཞི་དེ་ལ་ཁྱད་ཆོས་སུ་བསྒྲུབ་པར་རུང་བ་ཐམས་ཅད་ཡོད་པ་དང་། དེ་ལ་བསྒྲུབ་ཏུ་མི་རུང་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མེད་པའི་ཐ་སྙད་རུང་བས། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡོད་མེད་གཉིས་ཡིན་དུ་ཁས་ལེན་པ་སོགས་ཚིག་གི་སྤྲོས་པ་དེ་འདྲ་བས་ཟབ་དོན་དཔྱོད་པ་ལ་ཅི་ཡང་མི་ཕན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་ཁས་ལེན་མེད་ཅིང་སྤྲོས་པ་ཉེ་བར་ཞི་བ་ལ། ཡོད་མེད་དང་གཉིས་ཡིན་གཉིས་མིན་གྱི་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་བཞི་པོའི་ཁས་ལེན་དང་དམིགས་པ་མེད་པར་བཤད་ན་ཤིན་ཏུ་མཛེད་ཞིང་། དེ་བཞི་མེད་ན་ཐ་སྙད་ཀྱི་སྤྲོས་པ་གང་ཡང་མེད་པར་ཤེས་ནུས་ཏེ། དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་བཞི་པོ་དེའི་ཁོངས་སུ་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲ་བློའི་ཐ་

སྣོད་བཅུད་ཚུལ་ཐམས་ཅད་འདུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྤྲོས་མཐའ་གཉིས་དང་བརྒྱད་ལའང་ཞེས་པར་བྱའོ།།

༄ ཞེར་འགྲེལ་ཀ་ཏ་ལས།[1] ངེས་ན་གནས་ལུགས་ལ་དཔྱོད་པའི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་དཔྱད་སྒོམ་གྱིས་མཐའ་བཞི་ཅིག་ཆར་ཁེགས་པ་མིན་ཀྱང་། རེས་འཇོག་གི་ཚུལ་དུ་བཞི་ཆར་བཀག་ནས་དམིགས་མེད་ཀྱི་དོན་ཟུང་འཇུག་གི་དབྱིངས་ལ་གོ་སྒོམ་སྐྱེ་བར་མ་བྱས་ན། ནས་ཀྱི་ས་བོན་ལས་འབྲས་ཀྱི་མྱུ་གུ་བཞིན་དུ་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་རྒྱུ་མེད་དུ་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་བས་ཚོགས་སྦྱོར་དུ་ཡང་ཅི་སྟེ་མི་བསྒོམ། དེ་ཕྱིར་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་དོན་དམ་པ་ནི་ཡོད་པ་དང་། མེད་པ་དང་། གཉིས་ཀ་དང་། གཉིས་མིན་གྱི་མཐའ་ཀུན་དང་བྲལ་བས་ན་བློ་ཡི་སྤྱོད་ཡུལ་མིན་ཏེ། བློ་དང་སྒྲ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་གྱི་དོན་དམ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །བློས་འདི་དང་འདིའོ་ཞེས་དམིགས་ཤིང་འདུ་བྱེད་པ་དང་། སྒྲས་འདི་དང་འདིའོ་ཞེས་གང་བརྗོད་པ་སེམས་དང་ངག་གི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཆོས་དེ་ནི་བརྟགས་ན་རྣམ་པར་དབེན་པས་སྒྱུ་མ་བཞིན་དུ་སྟོང་པ་ཡིན་གྱི་དཔྱད་བཟོད་པ་ནམ་ཡང་མི་སྲིད་དོ།།

༄ ངེས་ཤེས་སྒྲོན་མེ་ལས།[2] མཐའ་བཞིའི་སྤྲོས་པ་ཅིག་ཅར་དུ། །ཁེགས་པ་བློ་འདས་གཅུག་མའི་དབྱིངས། །སོ་སོའི་སྐྱེ་བོའི་ས་ཉིད་ན། །ཅར་ཕོག་ཚུལ་གྱིས་མཐོང་དཀའ་བས། མཐའ་བཞིའི་སྤྲོས་པ་རེས་འཇོག་ཏུ། །འགོག་པ་ཐོས་བསམ་ལྟ་བའི་ལུགས།།

(1) ཞེབ་ངོས། ༧-༡

(2) ཞེབ་ངོས། ༡༦-༡༧

༄ རབ་གསལ་བཀྲན་ལན་ལས།[1] གཞན་ཡང་སྤྲོས་མཐའ་གཉིས་དང་བཞི་དང་བརྒྱད་དང་སྒྲོ་འདོགས་སོ་གཉིས་རྣམས་ལ་དེ་དང་དེའི་སྤྲོས་པའམ་དམིགས་པ་མཉམ་བཞག་ཏུ་མི་འགོག་པར། །དེ་རྣམས་ཀྱི་སྟེང་གི་བདེན་གྲུབ་ཁོ་ན་འགོག་ན། བདེན་མེད་དུ་འཛིན་པ་དེ་ཁོ་ནས་མཐའ་ཐམས་ཅད་སེལ་དགོས་པར་རིགས་ན་ཡང་། དེ་རིགས་པས་མི་འཐད་ལ་ཁྱེད་ཅག་གིས་ཁས་ཀྱང་མ་བླངས་སོ། །དེ་ལྟར་དེས་བདེན་འཛིན་གྱི་རྣམ་རྟོག་ཁོ་ན་ཁེགས་ཀྱི། དེ་ལ་སྤྲོས་པ་དང་རྣམ་རྟོག་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། བདེན་མེད་དུ་འཛིན་པ་དེ་ཡང་རྣམ་རྟོག་ལས་མ་འདས་ལ་རྣམ་རྟོག་དེ་དང་བྲལ་ན་གནས་ལུགས་མི་རྟོགས་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། དེར་མ་ཟད་ཐ་སྙད་ཀྱི་སྣང་བ་བསླུ་མེད་འདི་ལ་དོན་དམ་དཔྱད་པའི་རིགས་པས་དཔྱད་ན་དཔྱད་བཟོད་དུ་གྲུབ་པ་རྡུལ་ཙམ་མེད་པ་ལ་བདེན་མེད་ཅེས་བརྗོད་ལ་འབད་སྒྲུབ་པར་བ་ཟུང་བར། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་རྣམས་དོན་དམ་པར་མ་བཀག་པར་དེའི་སྟེང་གི་བདེན་གྲུབ་ཡན་གར་བ་འགོག་པ་ལྟ་བུའི་ཚུལ་དུ་གོ་ན། བདེན་མེད་དང་བདེན་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སྣང་བ་གཉིས་ཡོད་རྒྱུ་མེད་རྒྱུ་ཐ་དད་དུ་སོང་བ་དེ་འདྲའི་བདེན་མེད་ཤེས་ཀྱང་དེས་ཆགས་སོགས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ལྡོག་མི་ནུས་ཏེ། སྟོང་ཉིད་དེ་འདྲ་བ་ཇི་ལྟར་གོམས་ཀྱང་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཆོས་དེ་དག་ལ་དེར་འཛིན་པའི་འདུ་ཤེས་ཞིག་པར་མི་འགྱུར་ལ། དེ་མ་ཞིག་ན་དེ་ལ་ཆགས་སྡང་སོགས་ཀྱང་ཇི་ལྟར་འཇིག་སྟེ།

༄ གདམས་ངག་སངས་རྒྱས་ལག་བཅང་ལས།[2] ཡོད་མེད་དེ་གཉིས་ཀ་ཡིན་

(1) ཀྱེབ་ངོས། ༩༦-༩༩

(2) ཀྱེབ་ངོས། ༥༡༧

པ་གཅིག་ཏུ་མི་འགྲུབ་སྟེ། དེ་གཉིས་ཕན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། གང་ཡོད་ན་མེད་པ་ལས་ལྡོག་མེད་ན་ཡོད་པ་ལས་ལྡོག་དགོས་པས་སོ། །དེ་གཉིས་ཀ་མིན་པའི་ཤེས་བྱ་ཕུང་གསུམ་པ་ཞིག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མི་སྲིད་དེ། ཡོད་མེད་ལས་བརྒལ་ཏེ་དེ་གྲུབ་པ་རི་བོང་གི་རྭ་དང་འདྲའོ། །འོ་ན་ཡོད་མེད་གཉིས་མིན་མ་ནིང་གི་གོ་འཕང་ཞེས་པ་ཅི་སྙམ་ན། དེ་ནི་ཡོད་མེད་གཉིས་མིན་པ་ལ་བཏགས་ཙམ་དུ་ཟད་ཀྱི་དེ་ལྟར་གྲུབ་པ་མིན་ནོ། །དེ་ལྟར་རྟག་ཆད་ཀྱི་སྨྲ་བཞི་ལ་བློ་རྩེ་གཏོད་པ་ཐམས་ཅད་གནས་ལུགས་དྲང་པོ་དྲི་མ་མེད་པའི་མ་བཙོས་པའི་གཤིས་ལ་མི་ཉེའོ།།

༄ རབ་གསལ་བརྒྱལ་ལན་ལས།[1] བདག་ཅག་གིས་ནི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་ཁས་ལེན་སོ་སོའི་དབང་དུ་མ་བྱས་པར་ཡོད་ཟེར་ཚད་ཡོད་མཐའ་དང་། མེད་ཟེར་ཚད་མེད་མཐའ་ཡིན་ནོ་ཞེས་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་མ་སྨྲས་ཏེ། ཐ་སྙད་དཔྱོད་པའི་སྐབས་སུ། བདེན་གྲུབ་ཏུ་མེད་པ་དང་། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་མཐའ་མ་ཡིན་གྱི་རང་གི་ངོས་སྐལ་གྱི་མཐའ་སེལ་བྱེད་ཡིན་མོད་ཀྱི། དེ་ཁོ་ནས་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་མཚན་མར་འཛིན་པའི་མཐའ་ཐམས་ཅད་སེལ་མི་ནུས་པས། རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་དོན་དམ་སྤྲོས་བྲལ་སྒྲུབ་པའི་སྐབས་སུ་མཚན་མར་འཛིན་པའི་ཡོད་པ་དང་མེད་པའི་མཐའ་ཕྲ་བའང་སྤོང་དགོས་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་ཡོད་དང་མེད་པ་འདི་གཉིས་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་མདོ་ཡི་དོན་སྤྲོས་པ་མེད་པ་ལ་བཤད་པ་ནི་ཚུལ་བཞིན་ལེགས་པར་སྨྲས་པ་སྟེ། གང་ལ་མཐའ་ནི་ཡོད་མིན་པ། །དེ་ལ་དབུས་ཀྱང་གала་ཡོད། །ཅེས་པ་བཞིན་ནོ། །གཞན་གྱི་འཆད་ཚུལ་ལྟར་ན། མཁས་པ་དབུས་ལ་གནས་པར་ཡོངས་མི་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཚིག་དང་དངོས་སུ་འགལ་ཏེ། མཁས་པ་དབུས་ལ་

(1) ཞིབ་ངོས། ༡༡༥-༡༡༦

ཡོངས་སུ་གནས་པར་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་རིགས་པར་འགྱུར་རོ།།

༄ རབ་གསལ་བཀྲལ་ལན་ལས།[1] དོན་དམ་པར་གང་ཡང་མ་དམིགས་པ་དེ་ཉིད། ཐ་སྙད་དུ་དམིགས་པའི་མཆོག་ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞུང་ཀུན་ཏུ་ཡོད་པ་དང་དམིགས་བསྒོམ་འབྲས་བུ་རྣམས་མ་བཀག་ཅེས་པ། ཐ་སྙད་དུ་མ་བཀག་པ་ལ་ཟེར་རམ། དོན་དམ་པར་མ་བཀག་པར་ཡོད་པ་དང་དམིགས་པ་སོགས་ཡོད་པར་བཤད་ཅེས་ཅི་ལ་བསམ་ནས་དེ་སྐད་སྨྲ། དང་པོ་ལྟར་ན་འདོད་དེ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་མེད། དམིགས་པ་མེད། སྒོམ་པ་མེད། འབྲས་བུ་མེད་ཅེས་སུས་ཀྱང་ཁས་མ་བླངས་པས་གནོད་པ་ཅི་ཡང་མེད་དོ། །དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་སོགས་དབུ་མ་པ་སུས་ཀྱང་ཁས་བླངས་མི་རིགས་པས་སྐྱོན་བརྗོད་དེ་འདྲ་ཡིག་ཚོགས་ཀྱི་ངལ་བ་ཙམ་དུ་ཟད་དོ།།

༄ རབ་གསལ་བཀྲལ་ལན་ལས།[2] དེས་ན་ཙམ་སྨྲ་སྤྱིར་ཀྱང་རྟེན་མ་སྤྱིར་ཀྱང་རྟེན་རྣམ་གྲངས་དང་རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་དོན་དམ་གྱི་སྐབས་སུ་འགོག་རྒྱུའི་མཐའ་གཅིག་མ་ཡིན་ཏེ། ཐ་རགས་ཡོད་ཅིང་། སྤྲོ་མ་རྣམ་རྟོག་གི་སྤྱོད་ཡུལཅན་དང་། ཕྱི་མ་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་གནམ་ས་ལྟར་ཆེ་བ་དེས་ཚིག་གོ །ཡུལ་གྱི་ངོས་ནས་སྟོང་ཉིད་ཆད་མཐའ་དང་བྲལ་བ་དང་། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་རྟག་མཐའ་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ཀྱང་ཞེས་སློས་མི་དགོས་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟག་ཆད་དང་བྲལ་བ་ཡིན་པར་སུས་ཀྱང་འདོད་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་དེ་གཉིས་རེ་རེས་རྟག་ཆད་མི་ཁེགས་པར་ཁས་བླངས་པ་འདིས་ཚིག་འདུག་གི་ཙམ་སྨྲ་སྤྱིར་རྟེན་མ་སྤྱིར

(1) ལྡེབ་ངོས། ༡༡༧

(2) ལྡེབ་ངོས། ༡༥༣-༡༥༥

རུང་སྐབས་དོན་དཔྱད་བྱ་ལེགས་པར་གྲུབ་འདུག་གོ །ཡུལ་ཅན་གྱི་བློའི་ངོས་ནས་བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་བློས་ཚད་མཐའ་མ་ཁེགས་པར་ཁས་བླངས་པ་དེ་ཉིད་ལེགས་པར་སྨྲས་པ་སྟེ། ཁོ་བོ་ཅག་གིས་ཀྱང་དེས་ཚད་མཐའ་མི་ཁེགས་པས་དེ་ཙམ་ཞིག་ཏུ་འཛིན་པའི་བློ་དེ་ཁོ་ནས་དབུ་མའི་གོ་མི་ཆོད་པར་སྨྲས་པ་ཡིན་ནོ།།

དེའི་ཚུལ་གོང་དུ་རྒྱས་པར་བརྗོད་ཟིན་པ་འདིར་ཡང་བློས་མི་དགོས་ལ། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པས་ཚད་མཐའ་དངོས་སུ་ཁེགས་ཤིང་། རྟག་མཐའ་ཤུགས་ལ་ཁེགས་པ་སྤྱིར་དེ་ལྟར་ཡིན་ཏེ། བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་ཆོས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སྒྱུ་མ་དང་གཟུགས་བརྙན་ལྟ་བུར་ཟུང་འཇུག་ཏུ་རྟོགས་ན་དངོས་ཤུགས་སྦྱར་ཀྱང་རུང་ལ་མ་སྦྱར་ཀྱང་མི་རུང་བ་མེད་དེ། འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྗེས་ཐོབ་ན་སྣང་བ་ལྟར་གྱི་བློ་དེས་མཐའ་གཉིས་ཁེགས་ཀྱང་། ཁྱེད་ལྟར་ན་མཉམ་བཞག་ཏུ་མེད་དགག་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་བློ་དེས་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་ཁེགས་མི་ཁེགས་ལ་དཔྱད་པ་འདི་སྐབས་ཀྱི་དོན་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་བདེན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ལ་དཔྱད་པ་སྐབས་སུ་བབ་ཅིང་། སྐྱེ་འཕགས་གཉིས་ཀའི་མཉམ་བཞག་དོན་དམ་བདེན་པའི་ཡུལ་ཅན་འབའ་ཞིག་ཏུ་འདོད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལུང་རིགས་ཀྱི་རྣམ་འགྱུར་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་ཡོད་པ་ནི་སྨོས་མ་དགོས་སོ།།

༄ རབ་གསལ་བརྒྱལ་ལན་ལས།[1] རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་བདེན་མེད་དུ་ཁས་ལེན་གྱི་མུ་གཞན་མི་སྤྲོར་ཀྱང་དེ་དག་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཁས་ལེན་ཚུལ་དུ་གཏོགས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་རྒྱུ་དང་མེད་རྒྱུའི་ཆོས་དེའི་ཁྱད་པར་སྦྱར་ནས་འཆད་ཀྱི་ཁྱད་པར་གང་ཡང་མ་སྦྱར་བར་སྤྱིར་ཡོད་མེད་ཀྱི་

(1) ཤེལ་དཀར། ༡༥༠-༡༥༡

དམིགས་པ་མཐའ་དག་མི་འགོག་གོ །ཞེས་བརྗོད་ཀྱི་ཐ་སྙད་ལས་འདས་པ་གནས་ལུགས་རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་དོན་དམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཆོས་གང་ཡང་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀར་དམིགས་སུ་མེད་པར་སྟོན་ཏེ་སྤྲོས་པ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་རང་བཞིན་དེ་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཡུལ་ལས་འདས་ཀྱང་ཐ་སྙད་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་པ་མི་འགལ་བར་འདོད་དོ།།

དེ་ལྟར་དམིགས་པ་མཐའ་དག་ཞི་བ་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གནས་ལུགས་དེའི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཁྱད་པར་མི་སྣང་བ་ཡོད་མེད་གང་ཡང་མིན་ཞེས་སྤྱིར་བཀག་ཀྱང་མེད་པར་ཡང་མི་དམིགས་པ་དེས་བདག་མེད་པར་མི་དམིགས་པ་བསྟུས་ཀྱང་བདག་ཡོད་དུ་མི་ལྡོག་སྟེ། བདག་བདག་མེད་གཉིས་ཀའི་མཐའ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །སྐབས་དེར་ཡང་བདག་མེད་པར་དམིགས་པ་བཀག་ན་བདག་ཡོད་དུ་ལྡོག་པས་བདག་མེད་ནི་བདེན་པ་གཉིས་ཆར་མི་འགོག་པ་ཡིན་དགོས་ན་སྟོང་ཉིད་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཁས་ལེན་རིགས་པར་འགྱུར་རོ། །སྤྲུལ་ཡོད་མེད་ཀྱི་དཔེ་ནི། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་མེད་དཔྱད་པ་ཡིན་པས། ཕྱོགས་གང་དུ་སྤྲུལ་ཚད་མས་དམིགས་ན་ཡོད་ཅེས་དང་། མ་དམིགས་ན་མེད་ཅེས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བརྗོད་རིགས་ཀྱི་སྨྲ་གཞན་སྣང་དོན་མེད་དོ། །རེ་ཞིག་རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དོན་དམ་པར་སྤྲུལ་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། མེད་ཅེས་བརྗོད་ཀྱི་སྨྲ་གཞན་སྣང་དོན་མེད་དོ།།

འོ་ན་སྤྲུལ་མེད་པ་ཉིད་དོན་དམ་པར་ཡོད་དམ་ཞེ་ན་དེ་ཡང་མེད་ཅེས་བརྗོད་ཀྱི་སྨྲ་གཞན་མི་སྣང་ངོ། །གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་ཚེ་དོན་དམ་པར་སྤྲུལ་མེད་པའང་མེད་ན། སྤྲུལ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་འཇིགས་པ་སྐྱེ་མཁན་དེ་ནི་ཁྱེད་ཉིད་དུ་ངེས་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་རང་གི་འགལ་འདུ་སྨྲ་བའི་ལྷུན་པོ་ཡ་མཚན་ཅན་ཞིག

ཡིན་ཞེས་བདེན་མེད་དང་སྒྱུལ་མེད་གཉིས་ཀ་དོན་དམ་པར་ཡོད་དགོས་ཏེ་བཟློག་མི་རིགས་ཞེས་སྨྲ་བ་ནི་ཇི་སྐད་དུ། གང་ན་གང་མེད་པ་དེ་ནི་དེས་སྟོང་ངོ་། །འདི་ལ་ལྷག་མར་གྱུར་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཡོད་དོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། བདེན་གྲུབ་རྣམ་བཅད་ལ་ཁེགས་པས་བདེན་མེད་ཡོངས་གཅོད་དུ་གྲུབ་པ་ཙམ་གྱི་ཐ་སྙད་དེས་མ་ཆོག་པར། དོན་དམ་པར་གྲུབ་དགོས་པར་ཁས་ལེན་པ་ནི་མི་འདོད་བཞིན་དུ་སྟོང་ཉིད་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བའི་གྲལ་དུ་སོང་ནས། ཟླ་བའི་ཞབས་ཀྱི་ཕྱོགས་སྔར་འཆང་ཀ་བྲམ་པར་དགོངས་སུ་གསོལ་ལོ།།

༄ ཡོན་ཏན་རིན་ཆེན་སྡུད་པའི་འགྲེལ་པ་ལས།[1] གསུམ་པ་ལ་དོན་དང་དཔེ་གཉིས། དང་པོ་གང་ཞིག་ཡོད་པ་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་གི་དོན། གང་ཞིག་ཆོས་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི་རང་གི་ངོ་བོས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་ཆོས་སུ་གདགས་པ་ཇི་སྙེད་པ་དེ་ནི་རང་བཞིན་མེད་དོ་ཅེས་བྱ་བ་ཉིད་དུ་བསྟན་པའི་ཚེ། བྱིས་པ་མིང་དང་མཚན་མ་ལ་ཆགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དོན་དེ་བརྟགས་ཤིང་དཔྱད་ནས། ཡང་ན་ཡོད་པ་སྒྲོ་འདོགས་ཀྱི་མཐའ་དང་། ཡང་ན་མེད་པ་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་མཐའ་གང་རུང་ཞིག་ཏུ་འཛིན་པར་བྱེད་ཀྱི་མཐའ་དང་བྲལ་བའི་གནས་ལུགས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་མི་ནུས་སོ། །ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་གཉིས་ཆར་ཡང་མགོ་མཉམ་པར་དམིགས་སུ་མེད་པའི་ཆོས་ཡིན་ཏེ། ཡོད་མེད་ཡིན་མིན་སོགས་བྱིས་པའི་སྒྲོ་བཏགས་པའི་སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་ཟུང་འཇུག་རབ་ཏུ་མི་གནས་པའི་དོན་ནི་མཐའ་དང་ཁས་ལེན་གྱི་རྣམ་པ་མ་ལུས་པ་ཞི་བ་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པར་བྱ་བའོ།།

(1) ལེབ་གྲངས། ༡༨-༡༩

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་གིས་ཡོད་མེད་གཉིས་སུ་མི་རྟོག་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་དོན་འདི་ཤེས་ན་མཐའ་ཐམས་ཅད་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་གང་འདིར་ཕུང་པོ་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་གི་དོན། གང་ཞིག་ལམ་ལ་སློབ་པའི་སྐབས་འདིར་ཕུང་པོ་ལྔ་ཡིས་མཚོན་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དག་དཔེ་ཇི་ལྟར་ན་སྣང་ཡང་མི་བདེན་པ་སྒྱུ་མ་འདྲ་བར་ཤེས་ཤིང་། དེར་ཡང་སྒྱུ་མ་གཞན་དང་ཕུང་པོ་གཞན་དུ་བྱས་ཏེ་དེ་གཉིས་ལ་བདེན་ཆེ་ཆུང་གི་ཁྱད་པར་འཛིན་པར་མི་བྱེད་ལ་ཕུང་པོ་ལྔ་ཉིད་སྒྱུ་མ་དང་རྨི་ལམ་ལ་སོགས་པ་དང་མགོ་མཉམ་པར་ཤེས་ནས། བདག་དང་ཆོས་སུ་འཛིན་པ་སྣ་ཚོགས་པའི་འདུ་ཤེས་དང་བྲལ་ཞིང་སྤྲོས་པ་ཉེ་བར་ཞི་བ་ལ་སྤྱོད་པ་འདི་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་མཆོག་ལ་སྤྱོད་པ་ཡིན་ནོ།།

༄ ལྟ་གྲུབ་ཤན་འབྱེད་ལས།[1] དེ་ཕྱིར་རྣམ་གྲངས་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི། །གཏན་ཚིགས་ཐུན་མོང་རང་རྒྱུད་ཀྱིས། །སྣང་སྟོང་རེས་འཇོག་ཚུལ་གྱིས་སུ། །ལྟ་རིམ་སྤྲོས་པ་རིམ་གྱིས་གཅོད།།

༄ ལྟ་གྲུབ་ཤན་འབྱེད་ལས།[2] དེ་ཕྱིར་རྣམ་གྲངས་མིན་དཔྱོད་ཀྱི། །གཏན་ཚིགས་ཐུན་མིན་ཐལ་འགྱུར་གྱིས། །སྣང་སྟོང་རེས་འཇོག་མེད་པ་རུ། །ལྟ་རིམ་སྤྲོས་པ་ཅིག་ཆར་འགོག།

(1) ཤོག་གྲངས། ༢༣

(2) ཤོག་གྲངས། ༢༣-༢༩

༤༽ དབུ་མའི་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་སྐོར།

༄༅ དམ་ཆོས་དོགས་སེལ་ལས།[1] དང་པོར་དབུ་མ་ལ་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་རེ་རེ་ནས་དབུ་མ་མིན་པར་སྨྲ་བ་ནི་རྣམ་པར་འཁྲུམས་ཏེ། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་སོགས་འབྲས་བུའི་དབུ་མ་དབུ་མ་མཚན་ཉིད་པ་དང་། གཞན་བཏགས་པར་བཞེད། གཞན་དག་ལམ་དབུ་མ་མཚན་ཉིད་པར་བཞེད། གཞན་གཉིས་བཏགས་པ་བར་འདོད་པ་དང་། ཡང་ཁ་ཅིག་གཞི་དབུ་མ་དབུ་མ་མཚན་ཉིད་པར་བཞེད་པ་ཡང་དོན་གྱིས་ཐོབ་ཀྱང་། དེ་དག་སོ་སོའི་དགོངས་པ་རིགས་ལམ་ནས་སྒྲུབ་ཏུ་ཡོད་པ་ལ།

དེར་མི་འཐད་པ་སྟོན་བྱེད་དུ་ཟུང་འཇུག་འདུས་བྱས་སུ་གོ་ནས། དབུ་མ་དོན་དམ་བདེན་པ་སྟོང་རྐྱང་ལ་ངོས་བཟུང་ཞིང་། ཟུང་འཇུག་ཞེས་པ་སྣང་སྟོང་གཉིས་ཚོགས་སྤྲད་བུ་བསྒྲིལ་བ་ལྟ་བུ་ལ་བསམས་ནས་རང་མཚངས་བསྟན་པར་ཟད་དེ། དེ་ལྟར་ན་བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་དོན་དམ་བདེན་པ་མཐར་ཐུག་མིན་པར་སླར་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འགྱུར་བའི་གོ་བ་འདི་ལ་ལྟོས་དང་དབུ་མ་ཤེས་པར་འདུག་གོ།

༄༅ དམ་ཆོས་དོགས་སེལ་ལས།[2] གཞན་ཡང་བདེན་གཉིས་ཟུང་འཇུག་དབུ་མ་ཡིན་ན། གཞི་གྲུབ་ཚད་དབུ་མར་ཐལ་ཏེ། གཞི་གྲུབ་ན་བདེན་གཉིས་ཟུང་འཇུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཟེར་བ་ནི། རང་གི་སྤྲོས་མཐའ་བརྒྱད་དང་བྲལ་བའི་སྟོང་ཉིད་ལའང་མཚུངས་ཏེ། གཞི་གྲུབ་ན་སྤྲོས་པའི་མཐའ་བརྒྱད་དང་བྲལ་བའི་སྟོང་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་མིན་ཏེ་གཞི་གྲུབ་ན་དེའི་རང་བཞིན་སྤྲོས་མཐའ་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ཀྱང་། དེ་ཁོ་རང་

(1) ལེབ་གྲངས། ༣༨༠-༣༨༡

(2) ལེབ་གྲངས། ༣༨༡-༣༨༢

དེ་ལྟར་མིན་ནོ་སྙམ་ན། གཞི་གྲུབ་ན་དེའི་རང་བཞིན་གྱི་ཁྱད་པར་བདེན་གཉིས་ཟུང་འཇུག་ལ་འང་སྦྱར་དུ་ཡོད་པའང་རྒྱུན་པོས་ཁྱེར་རམ་ཅེ། སྤྲོས་མཐའ་བརྒྱད་དང་བྲལ་ཚུལ་དེ་སྣང་སྟོང་ཟུང་འཇུག་རབ་ཏུ་མི་གནས་པ་ལས་འོང་གི །སྟོང་རྐྱང་ལ་འོང་ཚུལ་མེད་པར་ནི་མ་ཤེས། སྤྲོས་མཐའ་བརྒྱད་བྲལ་ཞེས་པའི་ཚིག་ཙམ་ནི་ཤེས་ནས་བརྗོད་བྱ་དོན་གྱི་དབུ་མ་མཇལ་བ་འདི་ཤིན་ཏུ་མཛེས་སོ།།

ཏ་ཏ། སྤྲོས་མཐའ་བརྒྱད་དང་བྲལ་བའི་སྟོང་ཉིད་རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་དོན་དམ་ལ་བདེན་གཉིས་ཟུང་འཇུག་གི་དབུ་མ་ཞེས་བརྡ་བཏགས་པ་ཡིན་ལ་དེ་བརྗོད་བྱ་དོན་གྱི་དབུ་མ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་པར་འགྱུར་ན་དེ་དམིགས་པའི་ཡུལ་ཅན་སོགས་བཏགས་པ་བ་ཡིན་པའང་གྲུབ་པའི་གཞིར་བརྗོད་པ་གཞན་ལ་དགོས་པ་མེད་དོ།།

༈ ངེས་ཤེས་སྒྲོན་མེ་ལས།[1] རང་ལུགས་འདི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ། །དབུ་མ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ན། །ཟུང་འཇུག་དབུ་མ་ཆེན་པོའམ། །སྤྲོས་བྲལ་དབུ་མ་ཡིན་དགོས་ཏེ།།

༈ ལྟ་གྲུབ་ཤན་འབྱེད་ལས།[2] རང་བཞིན་སྤྲོས་མཐའ་ཀུན་བྲལ་གྱི། །གནས་ལུགས་གཞི་ཡི་དབུ་མར་བཞེད། །ཚུལ་དེས་ལམ་དང་འབྲས་བུ་ཡང་། །དབུ་མ་ཉིད་དུ་བཏགས་པར་མཛད།།

༈ ལྟ་གྲུབ་ཤན་འབྱེད་གནད་ཀྱི་སྒྲོན་མེ་ལས།[3] རང་བཞིན་ནི་རབ་གསལ་བཀལ་ལན་དུ་མཐའ་ཀུན་དང་དང་བྲལ་བའི་གནས་ལུགས་གཞི་དབུ་མ་ཡིན་ལ་ཞེས་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༡༡༠

(2) ཤོག་ངོས། ༡༡

(3) ཤོག་ངོས།༩༨ རྣམ་གླིང་པར་མ།

སོགས་ལན་མང་དུ་གསུངས་ཤིང་། དོགས་སེལ་དུ་ཡང་གཞི་དབུ་མ་དབུ་མ་མཚན་ཉིད་པར་བསྒྲུབ་ཅིང་ཚུལ་དེས་ལམ་དང་འབྲས་བུ་ཡང་དབུ་མ་བཏགས་པར་གྲུབ་ཚུལ་གསུངས་པ་ལྟར་སྤྲོས་མཐའ་ཀུན་བྲལ་གྱི་གནས་ལུགས་གཞི་དབུ་མར་བཞེད་ཅིང་། ཚུལ་དེས་ལམ་དང་འབྲས་བུ་གཉིས་ཀྱང་དབུ་མར་བཏགས་ཏེ་བསྟན་པར་མཛད་དོ།།

༄ རབ་གསལ་བཀྲལ་ལན།[1] དེས་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་གདོད་ནས་ཡོད་མེད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་སོགས་སྤྲོས་པའི་མཐའ་ཐམས་ཅད་བྲལ་བ་བདེན་གཉིས་ཟུང་འཇུག་ནི་གཞི་དབུ་མ་ཡིན་ཅིང་། དེ་ཡི་བཞིན་རྟོགས་པ་མཐའ་གང་དུའང་མི་གནས་པའི་ཡེ་ཤེས་དངོས་སམ་རྗེས་མཐུན་པ་ལམ་དབུ་མ། དེས་འབྲས་བུའི་དབུ་མ་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆེན་པོ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སྐུ་གཉིས་ཟུང་འཇུག་གི་སངས་རྒྱས་འགྲུབ་པ་ཡིན་ནོ།།

༄ རབ་གསལ་བཀྲལ་ལན་ལས།[2] བདེན་མེད་སྤྲོས་བྲལ་མངོན་སུམ་རྟོགས་པའི་གཉིས་སུ་མེད་པའི་བློ་འམ་ཡེ་ཤེས་དེ་ལ་ཞེན་རིག་གི་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བར་མ་ཟད། རྣམ་པར་རྟོག་པའི་གཟུང་འཛིན་གང་ཡང་མེད་པ་དང་། དབུ་མ་ཡིན་པ་དང་། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པ་ཡིན་པར་བསྒྲུབ་ནུས་ཏེ། ཐོས་བསམ་གྱིས་དེ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྐབས་སུའང་དེ་ལྟར་བསྒྲུབ་པ་དེ་མངོན་སུམ་རྟོགས་པ་ཡིན་པས་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་ཡ་མ་བྲལ་བ་དང་། གོ་དོན་རྟོགས་དོན་མཚུངས་པར་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ།།

(1) ཞིབ་ངོས། ༡༩༥

(2) ཞིབ་ངོས། ༡༧༠

༄༅། ཀུན་མཁྱེན་མི་ཕམ་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པའི་དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་ལས།[1] རྣམ་པར་རྟོག་པས་སྒྲོ་བཏགས་པ་ཡོད་པ་དང་། མེད་པ་དང་གཉིས་ཡིན་དང་གཉིས་མིན་གྱི་མཐའ་བཞི་གང་ཡང་རུང་བའི་སྨུ་ལ་གནས་པ་མེད་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་རྟག་ཆད་དང་ཡོད་མེད་ལ་སོགས་པའི་སྤྲོས་པ་དང་བྲལ་བར་གནས་པ་ནི་ལུང་དང་རིགས་པས་གཏན་ལ་དབབ་ནས་ཤེས་པར་བྱ་བ་གཞི་དབུ་མ་བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཡིན་ལ། དེ་ཡི་དོན་ལ་བློ་གནས་ཤིང་གོམས་པར་བྱེད་པ་ལམ་དབུ་མ་དང་། ཆོས་ཉིད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མངོན་དུ་གྱུར་ཏེ་སྒྲིབ་པ་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བ་འབྲས་བུའི་དབུ་མའོ།།

(1) ལྡེབ་ངོས། ༩༡༩

༥༽ རྒྱ་གསུམ་གྱི་སྐོར།

༄ དབུ་མ་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས།[1] བླ་མེད་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་འདོད་ན། །དེ་ཡི་རྩ་བ་བྱང་ཆུབ་སེམས། །རི་དབང་རྒྱལ་པོ་ལྟར་བརྟན་དང་། །ཕྱོགས་མཐས་གཏུགས་པའི་སྙིང་རྗེ་དང་། །གཉིས་ལ་མི་བརྟེན་ཡེ་ཤེས་ལགས།།

༄ དབུ་མ་འཇུག་པ་ལས།[2] ཉན་ཐོས་སངས་རྒྱས་འབྲིང་རྣམས་ཐུབ་དབང་སྐྱེས། །སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལས་འཁྲུངས་ཤིང་། །སྙིང་རྗེའི་སེམས་དང་གཉིས་སུ་མེད་བློ་དང་། །བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་རྒྱལ་སྲས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ།།

༄ འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་ལས།[3] དེ་ལ་སྙིང་རྗེ་ནི་བརྩེ་བ་སྟེ། འདི་ཉིད་དུ་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་རྣམ་པ་དང་རང་གི་ངོ་བོ་ཅན་ནོ། །གཉིས་སུ་མེད་པའི་བློ་ནི། དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་ཤེས་རབ་པོ། །བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ནི་འཕགས་པ་ཆོས་ཀུན་འགྲོ་བའི་མདོ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བགྱིའོ།།

༄ འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་ལས།[4] །དེ་དག་ནི་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་གོང་དུ་འཕེལ་བའི་ཁྱད་པར་གྱིས་ཉན་ཐོས་རྣམས་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཕྱིར་དང་། བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་དང་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་། རྣམ་པ་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༡༡༣བ

(2) ལྡེབ་ངོས། ༢༠༡བ

(3) ལྡེབ་ངོས། ༢༢༢ན

(4) ལྡེབ་ངོས། ༢༢༡ན

ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལ་སོགས་པ་མེད་པས་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་པས་དམན་པའི་ཕྱིར་ན་འབྲིང་ངོ་།།

༄ འཇུག་པ་རང་གྲེལ་ལས།(1) འདི་ནི་བདེན་མོད་ཀྱི་འོན་ཀྱང་རྒྱུ་གཉིས་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དག་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུར་འགྱུར་ཏེ། གནས་སྐབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་། ཡང་དག་པར་འཛིན་དུ་འཇུག་པ་ལས་སོ། །དེ་ལ་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལས་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གནས་སྐབས་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རྒྱུ་ཅན་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་དག་པར་འཛིན་དུ་འཇུག་པ་ལས་ནི་ཇི་ལྟར་འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔར་གྱུར་པ་ཉིད་ཀྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་དང་། དེ་ལས་གཞན་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཆེས་ཐོག་མ་ཁོ་ནར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཡང་དག་པར་འཛིན་དུ་བཅུག་པར་འདོད་པ་ཡིན་ནོ།

༄ འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་ལས།(2) འདི་ལྟར་སྙིང་རྗེ་ཅན་ནི་གཞན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་སྡུག་བསྔལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་སེམས་ཅན་སྡུག་བསྔལ་བར་གྱུར་པ་མ་ལུས་པ་ཡོངས་སུ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། གདོན་མི་ཟ་བར་བདག་གིས་འཇིག་རྟེན་འདི་མཐའ་དག་སྡུག་བསྔལ་ལས་བཏོན་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཉིད་ལ་ངེས་པར་སྦྱོར་བར་བྱའོ་སྙམ་དུ་ངེས་པར་སེམས་སྐྱེད་པར་བྱེད་དོ།།

དམ་བཅའ་བ་འདི་ཡང་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྤྱངས་པས་སྒྲུབ་པར་མི་ནུས་པས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་ཡང་ངེས་པ་ཁོ་ནར་འཇུག་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་

(1) ཤོག་གྲངས། ༣༡༡ བ

(2) ཤོག་གྲངས། ༣༡༣ བ

སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ས་བོན་ནི་སྙིང་རྗེ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཇི་སྐད་དུ་རིན་པོ་ཆེའི་ཕྲེང་བ་ལས། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་གང་ཞིག་ལས། །སྙིང་རྗེ་སྔོན་བཏང་སྦྱོར་བ་ཀུན། །ཡེ་ཤེས་དྲི་མ་མེད་བཤད་པ། །སེམས་ཡོད་སུ་ཞིག་དེ་ལ་སྨོད། །ཅེས་གསུངས་སོ།།

༄ འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་ལས།[1] ད་ནི་དམིགས་པའི་བྱེ་བྲག་ལ་འཇུག་པའི་སྒོ་ནས་ཀྱང་སྙིང་རྗེའི་རང་གི་ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་མངོན་པར་གསལ་བར་བྱས་ཏེ་དེ་ཉིད་ལ་ཕྱག་འཚལ་བ་བརྩམ་པར་འདོད་པས། དང་པོར་ང་ཞེས་བདག་ལ་ཞེན་གྱུར་ཞིང་། །བདག་གི་འདི་ཞེས་དངོས་ལ་ཆགས་སྐྱེད་པ། །བྲོ་ཆུན་འཕྲུན་ལྟར་རང་དབང་མེད་པ་ཡི། །འགྲོ་ལ་སྙིང་རྗེར་གྱུར་གང་དེ་ལ་འདུད། །ཅེས་བྱ་བ་སྨོས་སོ། །འཇིག་རྟེན་འདི་ནི་བདག་གིར་མངོན་པར་ཞེན་པའི་སྔ་རོལ་ཉིད་དུ་ངར་འཛིན་པས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་བདག་ཡོད་དོ་སྙམ་དུ་ཉེ་བར་བརྟགས་ནས་འདི་ཉིད་དུ་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་ཅིང་། འདི་ནི་བདག་གིའོ་སྙམ་དུ་ངར་འཛིན་པའི་ཡུལ་ལས་གཞན་པའི་དངོས་པོའི་རྣམ་པ་མ་ལུས་པ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡིན་ནོ།།

༄ མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས།[2] དེ་ཡི་རྩ་བ་སྙིང་རྗེར་འདོད། །རྟག་ཏུ་སེམས་ཅན་ཕན་པར་སེམས། །ཆོས་ལ་མོས་དང་དེ་བཞིན་དེའི། །ཡེ་ཤེས་ཚོལ་བ་དམིགས་པའོ།།

༄ མདོ་སྡེ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[3] བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་དེ་ཡི་རྩ་བ་གང་ཡིན་ཞེ་ན་སྙིང་རྗེར་འདོད་དེ། སྙིང་རྗེས་སེམས་ཅན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་བསལ་བར

(1) ཀླེབ་ངོས། ༢༢༧ན

(2) ཀླེབ་ངོས། ༩བ

(3) ཀླེབ་ངོས། ༥༩

འདོད་པ་ལས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་བྱང་ཆུབ་འདོད་པ་ཡིན་གྱི་སེམས་ཅན་ལ་སྙིང་རྗེ་མེད་ན་ཉན་ཐོས་བཞིན་དུ་བདག་གི་སྡུག་བསྔལ་ལ་ཉེར་ཞིའི་མྱང་འདས་དོན་དུ་གཉེར་བའི་ཕྱིར་རོ།།

༄ དཔལ་སྤྲུལ་སྒྲོམ་རིམ་ལས།[1] ཐེག་པ་མཆོག་དམན་དུ་བལྟས་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་སློན་པ་ལྟ་བུ་མདོར་ན་རྩ་བ་སྙིང་རྗེ་ལས་མ་སྐྱེས་པའི་སེམས་བསྐྱེད་གཞན་དག་ཐེག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་པར་རློམས་པ་དང་།

༄ དབུ་མ་རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས།[2] ཐེག་པ་ཆེན་པོ་གང་ཞིག་ལས། །སྙིང་རྗེ་སྔོན་བཏང་སྤྱོད་ཡུལ་དང་། །ཡེ་ཤེས་དྲི་མ་མེད་བཤད་པ། །སེམས་ཡོད་སུ་ཞིག་དེ་ལ་སྨོད།།

༄ སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོས་མཛད་པའི་རྒྱན་རང་འགྲེལ་ལས།[3] ཡང་དག་ཤེས་ཚོལ་སྔོན་བཏང་སྟེ། །དོན་དེ་རྣམ་པར་ངེས་བྱས་ནས། །ལྟ་ངན་འཐིབས་གནས་འཇིག་རྟེན་ལ། །སྙིང་རྗེ་ཀུན་ཏུ་བསྐྱེད་གནས་སུ། །འགྲོ་དོན་བྱེད་པ་པར་གྱུར་པ། །བྱང་ཆུབ་བློ་རྒྱས་མཁས་པ་ནི། །བློ་དང་སྙིང་རྗེས་བརྒྱན་པ་ཡི། །ཐུབ་པའི་བརྟུལ་ཞུགས་ཡང་དག་སྤྱོད། །ཡང་དག་དད་པས་རྗེས་འབྲངས་པ། །རྗོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་བསྐྱེད་ནས། །ཐུབ་པའི་བརྟུལ་ཞུགས་བླང་བྱས་ཏེ། །དེ་ནི་ཡང་དག་ཤེས་ཚོལ་བརྩོན།།

(1) ཐོག་ངོས། ༩༤༥

(2) ལྡེབ་ངོས། ༡༢༡ན

(3) ལྡེབ་ངོས། ༤༢ན

༄ དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[1] དེ་ལྟར་ན་དཀར་པོའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་ནི་དད་པ་དང་སྙིང་རྗེ་ཡིན་པས། དེ་རེ་རེ་ཡོད་ན་རྣམ་བྱང་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་འབྱུང་བར་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་བྱ་སྲིད་ཞི་གཉིས་ལ་དམིགས་པའི་བློ་ཡིན་ནོ་ཅོག་གི་ནང་ན། སྲིད་པ་ལ་དམིགས་པ་ལ་སྙིང་རྗེ་ལས་བཟང་བ་གཞན་མེད་ཅིང་། ཞི་བ་ལ་དམིགས་པའི་བློ་ལ་དད་པ་ལས་བཟང་བ་མེད་ལ། དེ་གཉིས་ཡོད་པར་གྱུར་ན། དེ་གཉིས་ཟུང་དུ་འབྲེལ་བ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རིན་པོ་ཆེ་འབྱུང་སྟེ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་གཅིག་མ་ཞེས་གྲགས་པ་ཡིན་ནོ།།

༄ འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་ལས།[2] བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་རྩ་བ་ཡང་སྙིང་རྗེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་སྙིང་རྗེ་གཙོ་བོ་ཉིད་དུ་སྟོན་པར་འདོད་པས། གང་ཕྱིར་བརྩེ་ཉིད་རྒྱལ་བའི་ལོ་ཐོག་ཕུན་ཚོགས་འདིའི། །ས་བོན་དང་ནི་སྤེལ་ལ་ཆར་འདྲ་ཡུན་རིང་དུ། །ལོངས་སྤྱོད་གནས་ལ་སྨིན་པ་ལྟ་བུར་འདོད་གྱུར་པ། །དེ་ཕྱིར་བདག་གིས་ཐོག་མར་སྙིང་རྗེ་བསྟོད་པར་བགྱི།།

༄ མདོ་སྡེ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[3] སོ་སྐྱེ་དང་ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱིས་བྱམས་པ་ནི་བདག་དང་སེམས་ཅན་ཡོད་པར་དམིགས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་དང་། ཉན་རང་གི་བྱམས་པ་ནི། བདག་དང་སེམས་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་གང་ཡང་མེད་ཀྱང་ཕུང་པོ་ལྔ་དུ་མ་དང་མི་རྟག་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་བའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་དུ་མའི་ཆོས་ཙམ་ལ་དམིགས་ནས་བྱམས་པར་འབྱུང་བའོ། །བྱང་སེམས་ས་ལ་ཞུགས་པ་དང་སངས་

(1) ལྡེབ་གྲངས། ༣༩༧-༣༩༨

(2) ལྡེབ་གྲངས། ༡༡༡༨

(3) ལྡེབ་གྲངས། ༩༦༠-༩༦༢

ཀྲུས་ཀྱི་བྱམས་པ་ནི་དོན་དམ་པར་སེམས་ཅན་དང་ཆོས་སུ་ཡང་མི་དམིགས་པ་སྟེ། རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་ཡང་རང་སྣང་འཁྲུལ་བའི་སྡུག་བསྔལ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་སྤྱོད་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ངོ་བོ་སྟོང་པར་རྟོགས་ནས་དམིགས་པ་མེད་བཞིན་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་འདོགས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་མཛད་པའོ།།

དེ་ལ་སེམས་ཅན་ཙམ་ལ་དམིགས་པའི་ཚད་མེད་བཞི་ནི། སོ་སྐྱེ་དང་ཉན་རང་བྱང་སེམས་སངས་རྒྱས་ལྔའི་ཐུན་མོང་ངོ་། །ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་བྱམས་སོགས་ནི། ཉན་རང་བྱང་སེམས་སངས་རྒྱས་བཞིའི་ཐུན་མོང་ངོ་། །མི་དམིགས་པའི་བྱམས་པ་ནི་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཞེས་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས་ལས་བཤད་དོ། །འཕགས་པ་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་མདོ་ལས། ཐོག་མར་སེམས་བསྐྱེད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་བྱམས་པ་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་སྟེ།

བདག་མེད་གཉིས་མངོན་སུམ་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་དང་། ས་དང་པོ་ནས་བདུན་པའི་བར་གྱི་སྤྱོད་པ་ལ་ཞུགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་བྱམས་པ་སྟེ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རྣམ་པར་དག་པ་ལ་མངོན་སུམ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་དང་། ས་བརྒྱད་པ་ཡན་ཆད་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པ་རྣམས་ཀྱིས་བྱམས་པ་དམིགས་པ་མེད་པ་སྟེ། མི་རྟོག་བཞིན་དུ་འབད་རྩོལ་མེད་པར་བྱམས་པ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་གསུངས་སོ།།

༈ མདོ་སྡེ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[1] ཉན་རང་རྣམས་ལ་བདག་གཞན་མཉམ་པ་ཉིད་རྟོགས་པས་གཞན་དོན་ཁུར་དུ་འཁྱེར་བའི་བསམ་པ་མེད་པས་དེ་དག་གི་སྙིང་རྗེ་ལ་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༤༧༤-༤༧༥

སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ཞེས་མི་བྱ་ལ།

༄ མདོ་སྡེ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[1] གང་ལ་སེམས་ཅན་སྡུག་བསྔལ་བར་མཐོང་ནས་སྙིང་བརྩེ་བ་ཙམ་ཡོད་ཀྱང་། སྡུག་བསྔལ་ལས་སྐྱོབ་པའི་བྱ་བ་དངོས་སུ་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་དང་བྲལ་བ་ནི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་མ་ཡིན་ཏེ། ཉན་རང་རྣམས་ལ་ཡང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་བ་ལ་སྙིང་རྗེ་བ་ཙམ་ཡོད་ཀྱང་། སྡུག་བསྔལ་བསྐྱབ་པ་ཉིད་སྒྲུབ་པར་མི་བྱེད་པ་བཞིན་ནོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ནི་འཁོར་བའི་མཐའི་བར་དུ་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་བདེ་སྒྲུབ་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར་དེ་དག་ནི་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ཅན་ཡིན་ནོ།།

༄ མདོ་སྡེ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[2] སྦྱོར་བྱམས་སོགས་ཚད་མེད་པ་བཞི་པོ་བསྒོམ་པ་ཙམ་གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་དང་ཉན་རང་ལ་ཡང་ཡོད་མོད་ཀྱི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚད་མེད་བཞི་བསྒོམ་པ་ནི་མཆོག་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཚུལ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་རང་གི་སེམས་ཀྱིས་བྱམས་པ་ལ་སོགས་པ་སྒོམ་པ་ནི། ཚེ་རབས་སྔ་མ་རྣམས་སུ་བྱམས་སོགས་བསྒོམ་པའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་ཚེ་རབས་འདི་དང་ཕྱི་མ་རྣམས་སུ་གོང་ནས་གོང་དུ་ཁྱད་པར་འཕེལ་བའི་ཕྱིར་དེ་འདྲའི་བསྒོམ་པ་དེ་གཞན་ལས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་དང་།།

༄ མདོ་སྡེ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[3] བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བྱམས་སོགས་བཞི་བསྒོམ་པ་ནི་སྒོམ་པ་པོ་བདག་དང་། ཡུལ་སེམས་ཅན་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་ཚད་མེད་

(1) ལྡེབ་གྲངས། ༩༧༥

(2) ལྡེབ་གྲངས། ༩༨༨

(3) ལྡེབ་གྲངས། ༩༨༨

བཞི་ཡི་མཚན་མར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཟིན་པ་དང་། ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་ནས་བརྩམས་ཏེ་ས་དེར་ཞུགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མཛད་པ་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་ཤིང་ཉེ་བར་འདྲེས་པར་གྱུར་བའི་ཕྱིར་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ།།

༈ ཀུན་མཁྱེན་ཆེན་པོ་རོང་ཟོམ་གྱིས་མཛད་པའི་རྒྱུད་རྒྱལ་གསང་བ་སྙིང་པོ་དཀོན་ཆོག་འགྲེལ་ལས།[1] དེ་ལ་རྒྱལ་བའི་སྲས་ཞེས་བྱ་བའི་མིང་གང་དུ་ཐོབ་པ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སྤྱི་ལས་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་ནས་རྒྱལ་བའི་སྲས་སུ་མིང་འཐོབ་བོ་ཞེས་གྲགས་སོ། །བདེན་པ་མཐོང་ནས་དངོས་གཞི་འཐོབ་བོ་ཞེས་གྲགས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་གསང་སྔགས་ཀྱི་ཚུལ་ལས་ཀྱང་། དབང་ཐོབ་ནས་རྒྱལ་བའི་སྲས་ཞེས་བྱ་བའི་མིང་འཐོབ་པས། རིག་པ་འཛིན་པར་གྱུར་ནས་རྒྱལ་བའི་སྲས་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ།།

༈ འཇུག་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས།[2] དེ་ལྟར་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཉིས་ཀྱིས་སྙིང་རྗེ་གཙོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་ཕྱག་འཚལ་ཏེ། ད་ནི་དམིགས་པའི་བྱེ་བྲག་ལ་འཇུག་པའི་སྒོ་ནས་ཀྱང་སྙིང་རྗེའི་རང་གི་ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་གསལ་བར་བྱས་ཏེ། སྙིང་རྗེའི་ཁྱད་པར་ཕྱག་འཚལ་བ་བརྩམ་པར་འདོད་པས་ད་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྨོས་ཏེ། དམིགས་པའི་བྱེ་བྲག་ལ་ཞེས་པ་ནི་སྙིང་རྗེ་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་དང་། ཆོས་ལ་དམིགས་པ་དང་། དམིགས་པ་མེད་པའོ། །དེ་ལ་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེའི་དམིགས་པ་ནི་སེམས་ཅན་རྣམས་སོ།།

(1) ཤོག་ངོས། ༡༧༨

(2) ལྡེབ་ངོས། ༡༣༦-༡༣༤

ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེའི་དམིགས་པ་ནི་མི་རྟག་པའི་ཆོས་རྣམས་སོ། །དམིགས་པ་མེད་པའི་སྙིང་རྗེའི་དམིགས་པ་ནི་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་ཆོས་རྣམས་སོ། །དེ་ལ་འཇུག་པ་ནི་དམིགས་པ་གང་ཡིན་པའོ། །ཀྱང་ཞེས་པ་ནི་གཙོ་བོར་བསྟན་པ་འབའ་ཞིག་གི་སྒོ་ནས་ཕྱག་འཚལ་བར་མ་ཟད་ཀྱི། དོན་ཀྱང་དམིགས་པའི་བྱེ་བྲག་ལ་འཇུག་པའི་སྒོ་ནས་སྙིང་རྗེའི་རང་གི་ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་མངོན་པར་གསལ་བར་བྱས་པ་ལ་ཡང་ངོ་ཞེས་པའོ། །དེ་ལ་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་ལ་ཕྱག་འཚལ་བར་སྟོན་པ་ནི་དང་པོར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྨོས་ཏེ། འགྲོ་ལ་སྙིང་རྗེར་གྱུར་གང་དེ་ལ་འདུད། །ཅེས་བྱ་བར་འབྲེལ་ལོ།།

༦༽ རིང་སོང་སྐོར།

༄ འོད་སྲུང་གི་ཞུས་པའི་མདོ་ལས།[1] འོད་སྲུང་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་བཻ་ཌཱུརྱ་གཅིག་གིས་མཆིང་བུའི་ནོར་བུའི་ཕུང་པོ་རི་རབ་ཙམ་ཟིལ་གྱིས་གནོན་ཏོ། །འོད་སྲུང་དེ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པས་ཀྱང་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་གནོན་ཏོ། །དེ་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན་འོད་གསལ་རིན་ཆེན་བཻཌཱུརྱས། །མཆིང་བུའི་ནོར་བུ་མང་པོ་ཟིལ་གྱིས་གནོན། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐོག་མར་སེམས་བསྐྱེད་པས། །ཉན་ཐོས་སྟོང་ཡང་དེ་ལྟར་ཟིལ་གྱིས་གནོན། །འོད་སྲུང་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་བྱ་ཀ་ལ་པིང་ཀའི་ཕྲུག་གུ་སྒོ་ངའི་སྦུབས་ན་འདུག་པ་མིག་མ་བྱེ་བ་ཡང་འདི་ལྟ་སྟེ། ཟབ་ཅིང་སྙན་པའི་སྒྲ་སྐད་ཀྱིས་བྱའི་ཚོགས་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་གནོན་ཏོ།།

འོད་སྲུང་དེ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་མ་རིག་པའི་སྒོ་ངའི་སྦུབས་ན་འདུག་པ་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་ཤུན་པ་དང་། རབ་རིབ་ཀྱི་ལིང་ཏོག་གིས་མིག་ཁེབས་པ་ཡང་འདི་ལྟ་སྟེ། དགེ་བའི་རྩ་བ་ཡོངས་སུ་བསྔོ་བའི་སྦྱོར་བའི་སྒྲ་སྐད་ཀྱིས་ཉན་ཐོས་དང་། རང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་གནོན་ཏོ།།

༄ མདོ་ཕལ་པོ་ཆེ་ལས།[2] དེ་ལྟར་དེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་བདུན་པ་འདི་ལ་གནས་པའི་ཚེ། ལུས་ཀྱི་ལས་ཚད་མེད་པ་མཚན་མ་དང་བྲལ་བར་རབ་ཏུ་འབྱུང་ངོ་། །ངག་གི་ལས་ཚད་མེད་པ་མཚན་མ་དང་བྲལ་བར་རབ་ཏུ་འབྱུང་ངོ་། །ཡིད་ཀྱི་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༡༣༦ན-༡༣༦བ

(2) ལྡེབ་ངོས། ༢༣༣བ

ལས་ཚད་མེད་པ་མཚན་མ་དང་བྲལ་བར་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་སྦྱངས་པ་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཀྱི་བཟོད་པས་སྣང་བར་གྱུར་པ་ཚད་མེད་པ་རབ་ཏུ་འབྱུང་ངོ་།།

༄ དབུ་མ་འཇུག་པ་ལས།[1] རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་ལྔ་དང་པོ་ལ་གནས་ཀྱང་། །ཐུབ་དབང་གསུང་སྐྱེས་དང་བཅས་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི། །བསོད་ནམས་དག་གི་དབང་གིས་ཟམ་བྱས་རྣམ་པར་འཕེལ།།

༄ འཇུག་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས།[2] བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་དབང་གིས་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དག་ཟིལ་གྱིས་མནན་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམ་པར་འཕེལ་བར་འགྱུར་རོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་ལྔ་དང་པོ་ལ་གནས་ཀྱང་། །ཞེས་བྱ་བ་སྨོས་ཏེ། འདིར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ནི་གཉིས་ཏེ། བརྡ་ལས་བྱུང་བ་དང་། དོན་དམ་པའིའོ། །དེ་ལ་བརྡ་ལས་བྱུང་བ་ནི་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོའི་སའི་སྨོན་པ་དང་འཇུག་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ནོ།།

དོན་དམ་པ་ནི་དང་པོའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཐོབ་པའོ། །གཉིས་ཀ་ལ་ཡང་བསོད་ནམས་ཀྱི་དབང་གིས་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པའི་ནུས་པ་ཡོད་དེ། དེ་ལྟ་བུའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་སྤྱོད་པ་ལ་འཇུག་པ་ལས། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་གླད་ནད་ཙམ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྨོས་སོ།།

(1) ལྡེབ་ངོས། ༣༠༧བ-༣༠༣ན

(2) ལྡེབ་ངོས། ༥༨ན

༄༅། འཕགས་པ་ས་བཅུ་པ་ལས།[1] ཀྱེ་རྒྱལ་བའི་སྲས་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན། རྒྱལ་པོའི་རིགས་སུ་སྐྱེས་པའི་རྒྱལ་པོའི་བུ་རྒྱལ་པོའི་མཚན་དང་ལྡན་པ་ནི་བཙས་མ་ཐག་ཏུ་རྒྱལ་པོའི་བྱིན་གྱིས་བློན་པོའི་ཚོགས་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་གནོན་གྱི། རང་གི་བློས་རྣམ་པར་དཔྱད་པས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ནམ་ནར་སོན་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཚེ། རང་གི་བློའི་མཐུས་བློན་པོའི་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱེད་པའི་ཚུལ་ལས་ཤིན་ཏུ་འདས་པ་ཡིན།།

ཀྱེ་རྒྱལ་བའི་སྲས་དེ་བཞིན་དུ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འང་སེམས་བསྐྱེད་མ་ཐག་ཏུ་ལྷག་པའི་བསམ་པའི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོས། ཉན་ཐོས་དང་། རང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་གནོན་ཏེ། རང་གི་བློས་རྣམ་པར་བརྟགས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་བདུན་པ་འདི་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་རང་གི་ཡུལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱི་ཤུགས་ཀྱིས། ཉན་ཐོས་དང་། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱེད་པའི་ཚུལ་ལས་ཤིན་ཏུ་འདས་པ་ཡིན་ནོ།།

༄༅། འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་ལས།[2] དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ན་རིང་དུ་སོང་བ་ཁོ་ན་ནས་བཟུང་ནས་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་རང་གི་བློའི་སྟོབས་བསྐྱེད་པས་ཀྱང་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དག་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པར་འགྱུར་གྱི། ས་འོག་མ་རྣམས་སུ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་ཤེས་པར་བྱའོ།།

༄༅། འཇུག་པའི་རྩ་བ་ལས།[3] དེ་ནི་རིང་དུ་སོང་བར་བློ་ཡང་ལྷག་པར་འགྱུར།།

(1) ཤོག་ངོས། ༢༣༩ན

(2) ཤོག་ངོས། ༢༢༨བ

(3) ཤོག་ངོས། ༢༠༢ན

༄ འཇུག་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས།[1] དེ་ནི་རིང་དུ་སོང་བར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་རིང་དུ་སོང་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་བདུན་པའོ། །བློ་ཞེས་པ་ནི་རྟོགས་པའོ། །ཡང་ཞེས་པ་ནི་བསོད་ནམས་འབའ་ཞིག་གིས་ལྷག་པ་མ་ཡིན་གྱི། འོན་ཀྱང་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཀྱང་ངོ་། །ལྷག་པར་གྱུར་པ་ནི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའོ།།

༄ འཇུག་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས།[2] རང་གི་བློའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་གི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་མདོ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་མ་ལ་མི་ལྟོས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །རྣམ་པར་དཔྱད་པས་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་འཇུག་པ་གང་ཡིན་པའོ། །རང་གི་ཡུལ་ཤེས་པའི་ཆེ་བ་ལ་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། རང་གི་ཡུལ་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སོ། །དེའི་ཤེས་པ་ནི་རྟོགས་པའོ། །དེའི་ཆེ་བ་ནི་མདོ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་མ་མངོན་དུ་བྱེད་པར་མི་འཇུག་པའོ། །ས་འོག་མ་རྣམས་སུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ས་དྲུག་པ་དང་ལྔ་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སུའོ།།

༄ མདོ་ཕལ་པོ་ཆེ་ལས།[3] ཀྱེ་རྒྱལ་བའི་སྲས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་དྲུག་པ་ཡན་ཆད། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་བདུན་པ་འདི་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་སེམས་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་ཡང་འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་སྟེ། འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱས་ཞེས་ནི་མི་བྱའོ།།

(1) ལྡེབ་ངོས། ༥༩ན

(2) ལྡེབ་ངོས། ༥༩བ

(3) ལྡེབ་ངོས། ༡༣༩བ

༄ དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[1] བདག་མེད་མཐོང་བའི་འཕགས་པ་དེ་དག་སེམས་སེམས་བྱུང་གི་རྒྱུ་བ་འགོག་པའི་དབྱིངས་ལ་དམིགས་པའི་འདུ་བྱེད་དང་བཅས་པར་འཇུག་པ་ལ་ས་དྲུག་པ་མན་ཆད་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་ལ་ཁྱད་མེད་པས་ཡིན་ལ། ས་བདུན་པར་འགོག་པ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་ལ་འདུ་བྱེད་མེད་པར་འཇུག་པའི་ཚུལ་གྱིས་བློས་ཀྱང་ལྷག་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་དང་།

༄ དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[2] དེ་ལ་བློས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་ཚུལ་འདི་འགོག་པ་ལ་སྐད་ཅིག་གིས་འཇུག་ལྡང་ནུས་མི་ནུས་ཀྱི་ཁྱད་ཡིན་ཞེས་དེའི་རྒྱུ་མཚན་དང་བཅས་ཏེ་རེད་མདའ་བ་སོགས་བཞེད་ལ། མཁས་པ་བསོད་ནམས་སེང་གེ་སོགས་ཀྱིས་དེ་ཆེས་མི་འཐད་པའི་རིགས་པའི་གནོད་པ་བསྟན་ནས། རང་ལུགས་མཚན་འཛིན་སླར་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་ས་བདུན་པ་ནི་ཐོབ་པ་ལ་བཤད་ཀྱང་། བདག་ནི་འདི་ལྟར་སེམས་ཏེ།

འཕགས་པ་ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས། བློ་གྲོས་ཆེན་པོ། ས་དྲུག་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་དང་། ཉན་ཐོས་དང་། རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་སྟེ། ས་བདུན་པ་ལ་ནི་སེམས་སྐད་ཅིག་སྐད་ཅིག་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བསལ་བས་སྙོམས་པར་འཇུག་སྟེ། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དེ་དག་འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་ཅན་གྱི་གཟུང་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༡༡༧

(2) ལྡེབ་ངོས། ༡༡༧-༡༡༨

བ་དང་འཛིན་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་ལྟུང་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དེ་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་དགོངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བཤད་པ་འདི་མཐོང་ནས་ཐེ་ཚོམ་ཆོད་དོ།།

༄ དབུ་མ་འཇུག་པ་ལས།[1] རིང་དུ་སོང་འདིར་འདི་ནི་སྐད་ཅིག་དང་། །སྐད་ཅིག་ལ་ནི་འགོག་པར་འཇུག་འགྱུར་ཞིང་། །ཐབས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཕྱིན་ལེགས་འབར་བའང་འཐོབ།།

༄ འཇུག་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས།[2] མཚན་མ་དེ་མངོན་དུ་མ་བྱས་པར་ས་བདུན་པ་ནས་བརྩམས་ཏེ་ལམ་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དེའི་གནས་སྐབས་ན་ཁོ་བོ་ལམ་ལ་འཇུག་པར་བྱའོ་སྙམ་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཡོད་པ་དང་། མདོ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་མ་མངོན་དུ་མི་བྱེད་པ་དང་། རྩོལ་བ་དང་བཅས་པ་དང་། མཚན་མ་མེད་པའི་ལམ་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱའོ།།

༄ འཇུག་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས།[3]ས་བདུན་པའི་སྔ་རོལ་དུ་ས་དྲུག་པ་ལ་སོགས་པར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་མདོ་སྡེ་ལ་སོགས་པ་གང་མཚན་མ་སྔོན་དུ་བྱས་ནས་ལམ་ལ་འཇུག་པའི་མཚན་མ་དེ་མངོན་དུ་མ་བྱས་པར་ས་བདུན་པ་ནས་བརྩམས་ཏེ་ལམ་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དེའི་གནས་སྐབས་ན་ཁོ་བོ་ལམ་ལ་འཇུག་པར་བྱའོ་སྙམ་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཡོད་པ་དང་། མདོ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་མ་མངོན་དུ་མི་བྱེད་པ་དང་། རྩོལ་བ་དང་བཅས་པ་དང་། མཚན་མ་མེད་པའི་ལམ་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱའོ། །ས་བརྒྱད་པ་ནས་བརྩམས་ཏེ་ལམ་ལ་འཇུག་པར་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༣༧༥ན

(2) ལྡེབ་ངོས། ༨༩ན

(3) ལྡེབ་ངོས། ༨༩ན

བྱའོ་སྙམ་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཡང་མེད་པས་རྩོལ་བ་མེད་པ་དང་། མཚན་མ་མེད་པའི་ལམ་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱའོ། །ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དག་ལ་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་མཚན་མ་མེད་པའི་ལམ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ནི་རིང་དུ་སོང་བར་བློ་ཡང་ལྷག་པར་འགྱུར། །ཞེས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།

༄ མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས།[1] མཚན་མེད་འདུ་བྱེད་དང་བཅས་པར། །གནས་པ་འབྲས་བུ་དང་པོ་ཡིན། །དེ་ཉིད་མངོན་འདུ་བྱེད་མེད་དང་། །ཞིང་ནི་རྣམ་པར་དག་པ་དག།

༄ མདོ་སྡེ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[2] མཚན་མ་མེད་པ་ལ་གནས་ཀྱང་འདུ་བྱེད་དང་བཅས་པར་གནས་པ་ས་བདུན་པ་ནི་འབྲས་བུ་དང་པོ་ཡིན་ནོ། །མཚན་མ་མེད་པ་དེ་ཉིད་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་མེད་པར་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་རྣམ་པར་དག་པར་སྦྱོར་བ་ས་བརྒྱད་པ་ནི་འབྲས་བུ་གཉིས་པར་འདོད་པ་ཡིན་ནོ།།

༄ འཇུག་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས།[3] རིང་དུ་སོང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ས་འདིར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་དང་། བདེན་པ་དང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་དམིགས་པའི་མཚན་མ་མེད་པ་ལ་གནས་པ་ལ་རྩོལ་བས་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རིང་དུ་སོང་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། མཚན་མ་མེད་པ་ལ་གནས་པ་སྤུར་མེད་པ་དེ་ལྟར་ཐོབ་པས་སོ།།

(1) ཤེབ་ངོས། ༡༥༩

(2) ཤེབ་ངོས། ༥༡༡

(3) ཤེབ་ངོས། ༡༦༡

༈ དཔལ་སྤྲུལ་སྒོམ་རིམ་ལས།[1] མ་དག་པའི་ས་བདུན་དུ་རྗེས་ཐོབ་རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་རྒྱ་མཚོ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཡང་མཚན་མ་དང་བྲལ་བའི་དབྱིངས་སུ་རོ་གཅིག་པའི་ཚུལ་གྱིས་སློབ་མི་ནུས་ཤིང་བདུན་པ་ལ་མཚན་མ་དང་བྲལ་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཙམ་ཡོད་ཀྱང་དེ་ཡང་འབད་རྩོལ་དང་བཅས་པ་ཡིན་པས་རྣམ་རྟོག་དང་རིམ་གྱིས་པའི་སྒོམ་པ་སོ་སོར་ཡོད་ལ།

༈ དཔལ་སྤྲུལ་སྒོམ་རིམ་ལས།[2] གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་ས་བདུན་པ་མན་ཆད་དུ་མཚན་མེད་འབད་རྩོལ་དང་བྲལ་བའི་ལམ་མེད་པས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་དང་གཞན་དོན་གྱི་སྤྱོད་པ་ཟུང་དུ་མ་ཆུད་པས་སྤྱོད་པ་ལ་བདེན་ཞེན་གྱི་ཆ་ཕྲ་མོ་ཡོད་པས་སྤྱོད་པ་ལ་གནས་ཞེས་བཤད་ལ། ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་ནས་མཚན་མེད་འབད་རྩོལ་དང་བྲལ་བ་མངོན་དུ་གྱུར་པས་སྤྱོད་པ་ལ་ཞེན་པ་ཕྲ་མོའང་བྲལ་ཞིང་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པར་འགྱུར་བ་ལ་སྤྱོད་པ་ལས་འདས་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་མོད།།

༈ མདོ་སྡེ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[3] ས་བདུན་པ་ཐོབ་པ་དེའི་ཚེ་ན་མདོ་སོགས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དོན་ཀྱང་མཚན་མ་མེད་པ་རོ་གཅིག་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་ནས་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་མཚན་མ་མེད་པ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པའི་ལམ་ཡིན་ནོ།།

༈ ལྟ་གྲུབ་ཤན་འབྱེད་ལས།[4] རིང་དུ་སོང་བར་ཉན་རང་དང་། །ཐུན་མོང་གྱུར་

(1) ཇོག་རྫས། ༤༧༢-༤༧༣

(2) ཇོག་རྫས། ༤༧༥

(3) ཕྱེབ་རྫས། ༧༢༡

(4) ཇོག་རྫས། ༤༥-༤༨

པའི་སྤྱངས་རྟོགས་ཏེ། །ཉོན་སྒྲིབ་སྤྱངས་པའི་འགོག་པ་དང་། །གང་ཟག་བདག་མེད་ལམ་བདེན་རྫོགས།།

༄ ལྷ་གྲུབ་ཤན་འབྱེད་གནད་ཀྱི་སྒྲོན་མེའི་རང་འགྲེལ་ལས།[1] ས་བདུན་པ་རིང་དུ་སོང་བའི་གནས་སྐབས་སུ་ནི། ཉན་རང་གཉིས་དང་ཐུན་མོང་དུ་གྱུར་པའི་སྤྱངས་རྟོགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་གཉིས་ཀྱི་སྤྱངས་བྱ་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་ཇི་ཙམ་སྤྱོང་བའི་སྤྱངས་བ་རྫོགས་པའི་འགོག་བདེན་ཟད་པར་ཐོབ་པ་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་རྟོགས་བྱ་བདག་མེད་པའི་དོན་ཇི་ཙམ་རྟགས་པའི་རྟོགས་པ་རྫོགས་པའི་ལམ་བདེན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་རོ།།

དེས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོའི་ས་བདུན་པ་འདིར་ནི། ཉན་རང་གི་སྤྱངས་རྟོགས་མཐའ་དག་རྫོགས་པའི་བྱ་བ་བྱས་ཟིན་པ་མ་ཟད། རང་གི་ཡུལ་ཐུན་མོང་མིན་པ་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་བསལ་བ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཡང་དག་པའི་མཐའ་ལ་སྐད་ཅིག་དང་སྐད་ཅིག་ལ་འདུ་བྱེད་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆེ་བ་ལ་གནས་པའི་སྒོ་ནས་བདེན་བཞི་ཤེས་སྤྱོང་མངོན་བྱེད་ཀྱི་བྱ་བ་བྱས་ཟིན་པའི་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ལས་ཤིན་ཏུ་འདས་པའི་ཚུལ་འདི་ནི་ཞེན་པོ་རུས་ཀྱི་ཨུ་ཚུགས་མ་མཛད་པར་གཟུར་གནས་རྣམ་པར་དཔྱོད་པའི་བློས་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོའི་དགོངས་པ་གང་དུ་ཡོད་དོན་དུ་གཉེར་བར་མཛོད་ཅིག་གྱུ།

(1) ཐོག་ངོས། ༡༧༥-༡༧༦

ཞར་བྱུང་འགོག་པ་དང་འབྲེལ་བའི་ལུང་།

༄ དབུ་མ་འཇུག་པ་ལས།[(1)] རིང་དུ་སོང་འདིར་འདི་ནི་སྐད་ཅིག་དང་། །སྐད་ཅིག་ལ་ནི་འགོག་པར་འཇུག་འགྱུར་ཞིང་། །ཐབས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཕྱིན་ལེགས་འབར་བའང་འཐོབ། །

༄ འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་ལས།[(2)] འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ནི་ཡང་དག་པའི་མཐའ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ཡིན་པས། དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་འགོག་པ་ཞེས་བརྗོད་དེ་འདིར་སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་འགག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །

༄ དབུས་མཐའ་རྣམ་འབྱེད་ལས།[(3)] སྟོང་པ་ཉིད་ནི་མདོར་བསྡུ་ན། །དེ་བཞིན་ཉིད་དང་ཡང་དག་མཐའ། །མཚན་མ་མེད་དང་དོན་དམ་དང་། །ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་སོ། །གཞན་མིན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མ་ཡིན། །དེ་འགོག་འཕགས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་དང་། །འཕགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡི་ཕྱིར། །རྣམ་གྲངས་དོན་ཏེ་གོ་རིམས་བཞིན། །

༄ ཀུན་མཁྱེན་མི་ཕམ་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པའི་དབུས་མཐའ་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལས།[(4)] གཞན་དུ་འགྱུར་བ་མིན་པའི་ཕྱིར་ན་ཇི་ལྟར་སྔར་བཞིན་ཕྱིས་ཀྱང་དེ་བཞིན་ཡིན་པས་དེ་བཞིན་ཉིད་ཅེས་བྱ་ལ། དེ་བཞིན་དུ་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མ་ཡིན་པའི་ཡང་དག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཡང་དག་པའི་མཐའ་དང་། སྟོང་ཉིད་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༢༡༥ན

(2) ལྡེབ་ངོས། ༣༢༥བ

(3) ལྡེབ་ངོས། ༩༡ན

(4) ལྡེབ་ངོས། ༨༧༩–༨༧༥

དེ་ནི་སྤྲོས་པའི་མཚན་མ་མཐའ་དག་འགོག་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མཚན་མ་མེད་པ་དང་། གནས་ལུགས་དེ་ནི་ཡུལ་ཅན་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དམ་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་དང་། དེ་ལ་དམིགས་ནས་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་ཀུན་སྐྱེད་པར་བྱེད་པས་འཕགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུའམ་དབྱིངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཞེས་བྱ་སྟེ། འདི་དག་གོང་གི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སོ་སོའི་དོན་ཡིན་ཏེ་དེ་ལྟར་གོ་རིམ་བཞིན་སྦྱར་བར་བྱའོ།།

༈ དབུ་མ་འཇུག་པ་ལས།[1] སྤྲོས་དང་བཅས་པར་སྟོང་པ་ཉིད། །བཅུ་དྲུག་བཤད་ནས་མདོར་བསྡུས་ཏེ། །སླར་ཡང་བཞིར་བཤད་དེ་དག་ནི། །ཐེག་ཆེན་དུ་ཡང་བཞེད་པ་ཡིན།།

༈ དབུ་མ་འཇུག་པ་ལས།[2] མངོན་དུ་ཕྱོགས་པར་མཉམ་བཞག་སེམས་གནས་ཏེ། །རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལ་མངོན་ཕྱོགས་ཤིང་། །འདི་ནི་རྟེན་འབྱུང་བའི་དེ་ཉིད་མཐོང་བ་དེ། །ཤེས་རབ་གནས་པས་འགོག་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར།།

༈ འཇུག་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས།[3] འདི་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའོ། །འགོག་པར་འཇུག་འགྱུར་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལའོ།།

༈ འཇུག་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས།[4] འགོག་པ་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ། ཡང་

(1) ཉེར་མཁོ། ༣༡༣ན

(2) ཉེར་མཁོ། ༣༠༣ བ-༣༠༤ན

(3) ཉེར་མཁོ། ༣༡༢ན

(4) ཉེར་མཁོ། ༣༡༢ན-༣༡༢བ

དག་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་མཐའ་སྐྱེ་མཐར་ཐུག་པ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་ལས་གཞན་པའི་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མེད་པས་སོ། །དེ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ནི་དེ་ལ་རབ་ཏུ་འཇུག་པས་སོ། །སྟོང་པ་ཉིད་ལ་འགོག་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། འདིར་སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་འགོག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལ། འདིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལའོ། །སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་དོ། །སྐད་ཅིག་དང་སྐད་ཅིག་ལ་འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ལ། མདོའི་ཁུངས་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཇི་སྐད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། འགོག་པ་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་ཞེས་ནི་མི་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱས་ན་དེ་ལས་མི་ལྡང་བའི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།

༈ ལྟ་གྲུབ་ཤན་འབྱེད་ལས།[1] འགོག་བདེན་སྟོང་ཉིད་དོན་དམ་དང་། །དོན་གཅིག་ཉིད་དུ་ཀླུ་སྒྲུབ་བཞེད། །དེ་ཕྱིར་བདག་མེད་སྟོང་ཉིད་དང་། །ཡང་དག་མཐའ་རྣམས་དོན་གཅིག་ཉིད།།

༈ ལྟ་གྲུབ་ཤན་འབྱེད་གནད་ཀྱི་སྒྲོན་མེ།[2] དེས་ན་དབུ་མ་ཆེན་པོའི་ལུགས་ལ་སྤྱིར་འགོག་བདེན་དང་། སྟོང་ཉིད་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་ཉིད་དུ་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་རིགས་ཚོགས་རྣམས་སུ་བཞེད་པར་མཛད་དོ། །རྒྱུ་མཚན་དེའི་ཕྱིར་ན་བདག་མེད་པ་དང་སྟོང་ཉིད་དང་། འགོག་པ་ལ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་རྣམས་དོན་གཅིག་པ་ཉིད་དོ།།

(1) ཤོག་གྲངས། ༩༡

(2) ཤོག་གྲངས། ༡༧༣

༈ གྲུབ་མཐའ་མཛོད་ལས།[1] དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་མཚོན་པའི་གཞི་ནི་འདུས་མ་བྱས་ཏེ། དེའང་འགོག་པ་གཉིས་པ་དང་ནམ་མཁའ་ནི་དགག་བྱ་ལ་ལྟོས་པའི་བཀག་པ་ཡིན་པས་དཔྱད་མི་བཟོད་པའི་ཕྱིར་དོན་དམ་པའི་བདེན་པར་མི་རུང་སྟེ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་གཞི་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་སྐྱེ་བ་མེད་པ་མ་གཏོགས་པའི་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ།།

༈ འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་ལས།[2] དེ་ལ་སྡུག་བསྔལ་དང་ཀུན་འབྱུང་དང་ལམ་གྱི་བདེན་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་སོ། །འགོག་པའི་བདེན་པ་ནི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པའི་རང་གི་ངོ་བོའོ། །དེ་བཞིན་དུ་བདེན་པ་གཞན་གང་ཅུང་ཟད་ཅིག་ཡོད་པ་དེ་ཡང་ཅི་རིགས་པར་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་ཁོ་ནར་ངེས་པར་བྱའོ།།

༈ ཀུན་བཏུས་ལས།[3] འགོག་པའི་བདེན་པ་གང་ཞེ་ན། མཚན་ཉིད་དང་། ཟབ་པ་དང་། བརྡ་དང་། དོན་དམ་པ་དང་། ཡོངས་སུ་མ་རྫོགས་པ་དང་། ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དང་། རྒྱན་མེད་པ་དང་། རྒྱན་དང་བཅས་པ་དང་། ལྷག་མ་དང་བཅས་པ་དང་། ལྷག་མ་མེད་པ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་དང་།

༈ ཀུན་བཏུས་ལས།[4] མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། ལམ་དང་ཉོན་མོངས་པ་མི་འབྱུང་བ་སྟེ། གང་དུ་འགོག་པ་དང་། གང་གིས་

(1) ཚོག་ངོས། ༩༣

(2) ལྗེབ་ངོས། ༢༩༣ན-༢༩༣བ

(3) ལྗེབ་ངོས། ༩༠བ

(4) ལྗེབ་ངོས། ༩༠བ

འགོག་པ་དང་། གང་འགོག་པའོ།།

༄ དཔལ་སྤྲུལ་སྤྱི་དོན་ལས།[(1)] སྤང་བྱ་ལམ་གྱིས་བཀག་ཆ་ལ་ཡང་འགོག་བདེན་དུ་བཤད་པས་མེད་དགག་སོ་སོར་བརྟག་འགོག་གི་རང་བཞིན་ཡང་དེར་འདོད་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་བུམ་པས་དབེན་པའི་ས་ཕྱོགས་དང་དེའི་སྟེང་གི་བུམ་པ་བཀག་ཆ་གཉིས་ཀ་བུམ་མེད་ཡིན་པ་ལྟར། འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། དེའི་སྟེང་དུ་ལམ་གྱི་སྤང་བྱ་བཀག་ཆ་གཉིས་ཀའང་འགོག་བདེན་ཡིན་པས། འགོག་བདེན་ལ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་མ་ཁྱབ་ཅིང་། འགོག་བདེན་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ན་འདས་ལམ་གྱིས་སྤང་བྱའི་ས་བོན་དྭངས་ཕྱུང་བ་དགོས་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་སྤང་བྱའི་ས་བོན་ཉམས་སྨད་པ་ཡང་འགོག་བདེན་བཏགས་པ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་འགོག་བདེན་གྱིས་མ་ཁྱབ་བོ། །གཞན་ཡང་རྒྱུད་བླ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དྲི་བྲལ་དུ་གནས་གྱུར་པ་འང་འགོག་བདེན་དུ་འདོད་དགོས་སོ།།

༄ འཇུག་འགྲེལ་ཟླ་བའི་ཞལ་ལུང་ལས།[(2)] རྟེན་འབྱུང་ངམ་རྐྱེན་ཉིད་འདི་པ་ཙམ་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་བ་དེས། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་མཆོག་ལ་གནས་པས་ན་འགོག་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ་རྒྱུ་དེའི་དབང་གིས་སོ། །འགོག་པ་ཞེས་པ་ཚོགས་བདུན་འཁོར་བཅས་བཀག་པའི་ཉན་རང་གི་ལྟར་མིན་པར། ཡང་དག་པའི་མཐའ་སྤྲོས་བྲལ་ལ་ཟེར་རོ།།

(1) ཤོག་ངོས། ༦༦-༦༧

(2) ལྡེབ་ངོས། ༥༢༦

༄ འཇུག་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས།[1] འདི་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའོ། །འགོག་པར་འཇུག་འགྱུར་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལའོ།།

༄ འཇུག་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས།[2] འགོག་པ་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ། ཡང་དག་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་མཐའ་སྟེ་མཐར་ཐུག་པ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་ལས་གཞན་པའི་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མེད་པས་སོ། །དེ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ནི་དེ་ལ་རབ་ཏུ་འཇུག་པས་སོ། །སྟོང་པ་ཉིད་ལ་འགོག་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། འདིར་སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་འགོག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལ། འདིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལའོ། །སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་དོ། །སྐད་ཅིག་དང་སྐད་ཅིག་ལ་འགོག་པ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ལ། མདོའི་ཁུངས་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཇི་སྐད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། འགོག་པ་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་ཞེས་ནི་མི་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱས་ན་དེ་ལས་མི་ལྡང་བའི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།

---

(1) ལེབ་ངོས། ༡༧༢ན

(2) ལེབ་ངོས། ༡༧༢ན-༡༧༢བ

༧༽ སྟོང་ཉིད་སྟོན་པའི་སྣོད་ངོས་འཛིན་ཚུལ་སྐོར།

༈ དབུ་མ་བཞི་བརྒྱ་པ་ལས།[(1)] སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གསུངས་ཤློག་གྱུར་ལ། །གང་ཞིག་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེ་གྱུར་བ། །དེ་ཡིས་སྟོང་པ་ཉིད་བསྟེན་ཏེ། །འདི་ཉིད་ཁོ་ནར་ཡིད་ཆེས་བྱ།།

༈ འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་ལས།[(2)] རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་སྟོན་པའི་འབྲས་བུ་ཅན་གྱི་བསྟན་བཅོས་དེ་ཡང་སྔར་གོམས་པས་རྒྱུད་ལ་སྟོན་པ་ཉིད་ཀྱི་ས་བོན་བཞག་པ་རྣམས་ཁོ་ན་ལ་བསྟན་པར་བྱའི་གཞན་དག་ལ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་སྟོང་པ་ཉིད་ཉན་པར་གྱུར་དུ་ཟིན་ཀྱང་དེ་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པའི་བསམ་པ་དང་ལྡན་པ་ཉིད་ཀྱིས་དོན་མ་ཡིན་པ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ལྟར་རེས་འགའ་ནི་མི་མཁས་པས་སྟོང་པ་ཉིད་སྤངས་ནས་ངན་འགྲོར་འགྲོ་བར་འགྱུར་རོ། །རེས་འགའ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ནི་མེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དེ་ལྟར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ངེས་པར་བཟུང་སྟེ། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་སྐུར་པ་འདེབས་པ་ལོག་པར་ལྟ་བ་སྐྱེད་ནས་འཕེལ་བར་བྱེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་སྟོན་པ་པོས་ལྷག་པར་མོས་པའི་ཁྱད་པར་ངེས་པར་བྱས་ཏེ། ཉན་པ་པོ་རྣམས་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་བཤད་པར་བྱའོ།།

ཡང་ཅི་ལྟར་འདི་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་བསྟན་པར་འོས་སོ། །འདི་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་ཉེ་བར་བསྟན་པར་བྱའོ་ཞེས་ངེས་པར་དཀའ་བ་ངེས་པར་ནུས་ཤེ་ན། དེ་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་མཚན་མ་རྣམས་ཀྱིས་ངེས་པར་ནུས་པས་དེའི་རྒྱུ་མཚན་ཉེ་བར་བསྟན་པའི་

---

(1) ལྗེབ་གྲངས། ༡༣ཀ-༡༣ཁ

(2) ལྗེབ་གྲངས། ༣༥༤ཀ-༣༥༤ཁ

ཕྱིར་བཤད་པ། སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་དུས་ནའང་སྟོང་པ་ཉིད་ཐོས་ནས། །ནང་དུ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ཡང་དང་ཡང་དུ་འབྱུང་། །རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལས་བྱུང་མཆི་མས་མིག་བརླན་ཞིང་། །ལུས་ཀྱི་བ་སྤུ་ལྡང་བར་གྱུར་པ་གང་ཡིན་པ། །དེ་ལ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་བློ་ཡི་ས་བོན་ཡོད། །དེ་ཉིད་ཉེ་བར་བསྟན་པའི་སྣོད་ནི་དེ་ཡིན་ཏེ། །དེ་ལ་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་མཚན་ཉིད་ཅན། །དམ་པའི་དོན་གྱི་བདེན་པ་བསྟན་པར་བྱ། །དེ་ལྟ་བུར་གྱུར་པའི་ཉན་པ་པོ་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྟོན་པ་པོའི་འབད་པ་འབྲས་བུ་མེད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འདི་ལྟར། དེ་ལ་དེ་ཡི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཡོན་ཏན་འབྱུང་། །ཉན་པ་པོ་དེ་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་འཛིན་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གིས་བསྐྱེད་པའི་དོན་མ་ཡིན་པ་དང་ལྡན་པར་མི་འགྱུར་བ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་ཀྱི། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་ཉན་པའི་རྒྱུ་ཅན་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཀྱང་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ།།

༄ བཞི་བརྒྱ་པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས།[1] གཟུར་གནས་བློ་ལྡན་དོན་གཉེར་བའི། །ཉན་པོ་སྣོད་ཅེས་བྱ་བར་བཤད། །དེ་ལ་གཟུ་བོར་གནས་པ་ནི་གང་ཕྱོགས་སུ་མ་ལྷུང་བའོ། །ཕྱོགས་སུ་མ་ལྷུང་བ་ཡང་གང་ཞིག་ཅེ་ན། གང་ཞིག་རང་དང་གཞན་གྱི་ཕྱོགས་དག་ལ་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་དང་རྒྱབ་ཀྱིས་ཕྱོགས་པ་དང་བྲལ་བའོ། །དེ་ནི་དེ་ལྟར་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཉོན་མ་མོངས་པའི་ཕྱིར་ལེགས་པར་བཤད་པ་རིན་པོ་ཆེའི་ཁྱད་པར་ཚོལ་བ་ལྷུར་བྱེད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་ཕྱོགས་འདོར་བའི་ཙ་བ་ནི་གཟུ་བོར་གནས་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ།།

དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ན་ཉན་པ་པོ་གཟུ་བོར་གནས་པ་ནི་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདུད་རྩི་ཡུལ་དུ་བྱུང་བའི་སྣོད་ཡིན་ནོ། །གཟུ་བོར་གནས་པར་གྱུར་ཀྱང་གལ་ཏེ་བློ་དང་ལྡན

(1) ལྡེབ་ངོས། ༡༨༧བ-༡༨༩ན

པར་འགྱུར་ན་སྟེ། ལེགས་པར་བཤད་པ་དང་། ཉེས་པར་བཤད་པ་དག་གི་སྙིང་པོ་དང་སྙིང་པོ་མེད་པར་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ལ་མཁས་པའོ། །དེ་ནི་བློ་དང་ལྡན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྙིང་པོ་མེད་པ་བཏང་ནས་སྙིང་པོ་ལེན་ནོ། །དེ་ལྟར་གལ་ཏེ་ཉན་པ་པོ་བློ་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་ན་ནི་དེ་དེ་ལྟར་སྟོང་དུ་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་གཟུ་བོར་གནས་ཤིང་བློ་དང་ལྡན་པར་གྱུར་ཀྱང་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཉན་པ་དོན་དུ་གཉེར་བར་འགྱུར་ཞིང་རི་མོའི་སྐྱེས་བུའི་རྣམ་པ་ལྟར་མི་བཙོན་པ་མ་ཡིན་ཏེ།

དེ་ལྟར་ན། གཟུར་གནས་བློ་ལྡན་དོན་གཉེར་བའི། །ཉན་པོ་སྣོད་ཅེས་བྱ་བར་བཤད། །ཉན་པ་པོ་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུ་ཡིན་ན་ནི་ངེས་པར། སྨྲ་བོའི་ཡོན་ཏན་རྣམ་གཞན་དུ། །མི་འགྱུར་ཉན་པ་པོ་ལའང་མིན། །དེ་ལ་སྨྲ་བ་པོའི་ཡོན་ཏན་དག་ནི་ཟུར་དོད་པ་དང་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་དང་། གསལ་བ་དང་མ་འབྲུགས་པར་བརྗོད་པ་དང་། ཉན་པ་པོའི་ལྷག་པའི་བསམ་པ་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་དང་། སེམས་ལ་ཟང་ཟིང་མེད་པ་ཉིད་དེ། དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པ་དག་གོ །ཉན་པ་པོ་ཡང་ཆོས་དང་ཆོས་སྨྲ་བ་པོ་གཉིས་ལ་གུས་པ་དང་། ཡིད་གཏོད་པ་ཉིད་དང་། གཟུ་བོར་གནས་པ་ཉིད་དང་། བློ་དང་ལྡན་པ་ཉིད་དང་། དོན་དུ་གཉེར་བ་ཉིད་དོ།།

དེའི་དོན་དུ་གཉེར་བ་ཉིད་ནི་ཆོས་དང་ཆོས་སྨྲ་བ་དག་ལ་གུས་པར་བྱེད་པ་དང་ཡིད་གཏོད་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་བདག་གིས་རྟོགས་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ལྟ་ཡིན་དང་སྨྲ་བ་པོ་ལ་ཡོན་ཏན་རྣམ་པ་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་ལ། ཉན་པ་པོ་ལ་ཡང་ཡོན་ཏན་རྣམ་པ་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་རོ། །ཉན་པ་པོ་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུ་ཡོད་ན་ནི་སྨྲ་བ་པོ་ལ་ཡོན་ཏན་སྐྱོན་གྱི་ངོ་བོར་མི་འགྱུར་རོ། །ཉན་པ་པོའི་སྐྱོན་ལས་ནི་ཡོན་ཏན་ཡང་སྐྱོན་གྱི་ངོ་བོར་རྣམ་པར་འགྱུར་ལ། སྐྱོན་ཡང་ཡོན་ཏན་གྱི་ངོ་བོར་རྣམ་པར་འགྱུར་གྱི། བཤད་ཟིན་པའི་

མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་ཉན་པ་པོ་ཐོས་པ་ལས་བྱུང་བ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་ཚོགས་ཀྱི་གཞིར་གྱུར་པ་ཡོད་ན་ནི། སྨྲ་བ་པོ་ལ་ཡོན་ཏན་རྣམ་པ་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་ལ། ཉན་པ་པོ་ལ་ཡོན་ཏན་སྐྱོན་གྱི་ངོ་བོར་མི་འགྱུར་རོ།།

༄ ཀྲི་ཡཾ་ཀ་ར་ཤྲི་ཛྙཱ་ནས་མཛད་པའི་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་སྒྲོན་མེའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས།[1] ཡང་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དབུ་མ་ཆེན་པོའི་གྲུབ་མཐའ་བརྟན་པར་བྱས་ན་ནི། འདི་ལྟར་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྣོད་དུ་མ་གྱུར་པ་འགའ་ཡང་མེད་དོ། །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་རིགས་གཅིག་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་ཅན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ས་སྙེངས་སྐལ་མེད་ཡོད་མིན་ཏེ། །ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་འགྱུར་བ་ཡིན། །དེའི་ཕྱིར་རྫོགས་སངས་སྒྲུབ་པ་ལ། །སྙིད་ལུག་པར་ནི་མི་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའོ།།

དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་རྒྱུད་ཆེན་པོ་ལས་ཀྱང་། ཀྱེ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཆེན་པོ་འདིར་འཇུག་པ་ལ་སྣོད་དང་སྣོད་མ་ཡིན་པ་བརྟག་མི་འཚལ་ལོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། །སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྷའི་ཞལ་ནས། དང་པོར་གང་དང་གང་འདོད་པ། །དེ་ལ་དེ་དང་དེ་ཉིད་སྦྱིན། །དམ་པའི་ཆོས་ལ་སྣོད་མིན་པ། །འགའ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་བས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་རིགས་གཅིག་ཉིད་ཡིན་པས། མགོན་པོ་མི་ཕམ་པའི་ཞལ་ནས། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་དབྱེར་མེད་ཕྱིར། །རིགས་ནི་ཐ་དད་རུང་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་།

འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཞལ་ནས་ཀྱང་། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་དབྱེར་མེད་

(1) ལྡེབ་གྲངས། ༣༥༡བ-༣༥༩ན

ཕྱིར། །གཙོ་བོ་ཐེག་དབྱེར་མ་མཆིས་ན། །ཁྱོད་ཀྱིས་ཐེག་པ་གསུམ་བསྟན་པ། །སེམས་ཅན་འཇུག་པར་བྱ་ཕྱིར་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འོ་ན་མདོ་ལས་ཀྱང་སེམས་ཅན་གྱི་ཚོགས་གསུམ་དུ་གསུངས་ཤིང་། དེའི་རིགས་ལ་དཔེར་མཛད་པ་དེ་ཇི་ལྟ་བུ། སེམས་ཅན་གྱི་རིགས་ཀྱང་རྣམ་པ་ལྔར་བཤད་པ་དེ་ཇི་ལྟ་བུ། སྨྲས་པ་དེ་ནི་རེ་ཞིག་པ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ཏེ། རྗེ་བཙུན་གསེར་གླིང་པའི་ཞལ་སྔ་ནས། རིགས་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་ཅན་དང་། སྒྲུབ་པའི་རིགས་ཅན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པས་སྒྲུབ་པའི་རིགས་ཅན་ལ་ནི་རེ་ཞིག་དེ་ལྟར་གནས་སོ། །ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་ཅན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་ནི་དབྱེ་བ་གང་ཡང་མེད་དོ།།

༄ སེམས་ཉིད་ངལ་གསོ་ལས།[1] རིགས་གཉིས་སད་པའི་རྟགས་པ་ལའང་གཉིས་ལས། རང་བཞིན་ཆོས་སྐུའི་རིགས་སད་པའི་རྟགས་ནི། དབུ་མ་འཇུག་པ་ལས། སོ་སོའི་སྐྱེ་བོའི་དུས་ནའང་སྟོང་པ་ཉིད་ཐོས་ནས། །ནང་དུ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ཡང་དང་ཡང་དུ་འབྱུང་། །རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལས་བྱུང་མཆི་མས་མིག་བརླན་ཞིང་། །ལུས་ཀྱི་བ་སྤུ་ལྡང་བར་འབྱུང་བ་གང་ཡིན་པ། །དེ་ལ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཐོབ་བློའི་ས་བོན་ཡོད། །དེ་ཉིད་ཉེ་བར་བསྟན་པའི་སྣོད་ནི་དེ་ཡིན་ཏེ། །དེ་ལ་དམ་པའི་དོན་གྱི་བདེན་པ་བསྟན་པར་བྱ། །ཞེས་སོ།།

གཟུགས་སྐུ་ཆོས་ཅན་གྱི་རིགས་སད་པའི་རྟགས་ནི། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། སྦྱོར་བའི་སྔོན་དུ་སྙིང་རྗེ་དང་། །མོས་པ་དང་ནི་བཟོད་པ་དང་། །དགེ་ལ་ཡང་དག་སྤྱོད་པ་ནི། །རིགས་ཀྱི་རྟགས་སུ་ངེས་པར་བཤད། །ཅེས་སོ། །རིགས་སད་པའི་ཕན་ཡོན་ཡང་། དེ་ཉིད་ལས། རིང་མོ་ཞིག་ནས་ངན་སོང་དུ། །སོང་ཡང་མྱུར་

[1] ཚིག་མཛོད། ༡༤༦-༡༤༧

དུ་ཐར་བ་དང་། །དེ་ནའང་སྡུག་བསྔལ་ཆུང་དུ་སྤྱོད། །སྐྱོ་བྱས་སེམས་ཅན་སྨིན་པར་བྱེད། །ཅེས་པ་སྟེ། རིགས་ལྡན་ཅིག་སད་ཕན་ཆད་ངན་སོང་དུ་སོང་སྲིད་ཀྱང་དར་གྱི་ཕོ་ལོང་ས་ལ་བརྡབས་པ་ལྟར་ཐར་ཞིང་། སྡུག་བསྔལ་ཆུང་བ་དང་། སྐྱོ་ཤས་དྲག་པོས་སེམས་ཅན་ཡང་སྨིན་པར་བྱེད་པའོ།།

༄ དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[1] ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ནི་རྒྱུ་བསམ་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱིས། ལམ་ཕར་ཕྱིན་བཅུ་དང་ལྡན་པས་རྫོགས་སྨིན་སྦྱངས་གསུམ་མཐར་སོན་པར་བྱས་ཏེ། འབྲས་བུ་སྐུ་གཉིས་ཟུང་འཇུག་གི་སངས་རྒྱས་འགྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེའི་གཞུང་ལུགས་ནི་དབུ་མ་དང་སེམས་ཙམ་སྟེ་ཚུལ་གཉིས་སུ་གྲགས་པ་ཁོ་ནའོ། །དེ་འདྲ་བའི་གཞུང་ལུགས་བཟང་པོ་དེ་ནི་ཉུ་སྟེགས་དང་ཉན་རང་གི་ཡང་སྤྱོད་ཡུལ་ལས་འདས་པ། ཤིན་ཏུ་བདེན་ཞིང་ཟབ་མོའི་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་བདེན་ཞིང་ཟབ་མོའི་དོན་དེ་ལ་དད་པས་མོས་པ་ཙམ་མིན་པར། ཡང་དག་པའི་རིགས་ལམ་ནས་ངེས་པ་གཏིང་ཚུགས་པ་སྐྱེད་པ་ནི་རྒྱུ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་དྲི་མེད་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བ་གཉིས་སོ།།

དེ་ལ་ཟབ་པ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྤྲོས་ཏེ་རོ་གཅིག་པ་བཞིན་དུ་མཐའ་ཀུན་དང་བྲལ་བའི་དབུ་མ་ཆེན་པོར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ཡིན་ལ། རྒྱ་ཆེ་བ་ནི་ཐེག་ཆེན་དབུ་སེམས་གཉིས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་དག་གི་གཞུང་ལུགས་ཡི་གེ་འབྲུ་གཅིག་ཀྱང་དོར་རྒྱུ་མེད་པར་ཐམས་ཅད་གནད་གཅིག་ཏུ་དྲིལ་ཤེས་པ་ནི་གཞུང་མཐའ་དག་རྫོགས་པས་ན་རྒྱ་ཆེ་བ་ཞེས་བྱའོ། །ཤེས་རབ་དེའི་བྱེད་ལས་ནི་རང་གིས་བསླབས་པའི་ས་ལ་ཡིད་ཆེས་ནས་གཞན་གྱིས་དཀྲི་བར་མི་ནུས་པས་ན་ཤེས་ནས་དད་པ་ཐོབ་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༧༥-༧༦

ལམ་མཚན་ཉིད་པ་ལ་ཞུགས་པའོ། །དེ་ལྟར་ལམ་གྱི་ཐོག་མར་མིག་ཏུ་གྱུར་པའི་ལྟ་བ་རྣམ་པར་དག་པའི་ཤེས་རབ་དེ་འདྲ་བ་མེད་དུ་མི་རུང་བར་ཤེས་ནས་ཚོལ་ཞིང་དོན་དུ་གཉེར་བ་ནི་འདི་ཡི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱའོ།།

༄ འཇུག་འགྲེལ་ཟླ་བའི་ཞལ་ལུང་ལས།[1] སོ་སོའི་སྐྱེ་བོའི་དུས་ནའང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་གཏམ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ཐོས་ནས་ནང་དུ་ཡིད་ལ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ཡང་དང་ཡང་དུ་འབྱུང་ཞིང་། རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱི་རོལ་ཏུ་རྟགས་ཀྱི་མཚན་མ་མཆི་མས་མིག་བརླན་ཞིང་ལུས་ཀྱི་བ་སྤུ་ལྡང་བར་འགྱུར་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་བློ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ཡི་ས་བོན་ནམ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ས་བོན་ཡོད་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཉེ་བར་བསྟན་པའི་སྣོད་ནི་གང་ཟག་དེ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་འཆད་འགྱུར་གྱི་དམ་པའི་དོན་གྱི་བདེན་པ་བསྟན་པར་བྱ་སྟེ་བསྟན་ན་འབད་པ་འབྲས་བཅས་སུ་འགྱུར་རོ།།

གཉིས་པ་ལ། ཀུན་རྫོབ་ཐབས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་འབྱུང་ཚུལ་དང་། དོན་དམ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་འབྱུང་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ། གང་ཟག་དེ་ལ་སྟོང་ཉིད་བསྟན་པ་དེ་ཡི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་འབྱུང་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་འགྲེལ་ལས། ཆོས་རྣམས་སྟོང་པ་འདི་ཤེས་ནས། །ལས་དང་འབྲས་བུ་རྟེན་པ་གང་། །ངོ་མཚར་བས་ཀྱང་འདི་ངོ་མཚར། །རྨད་བྱུང་བས་ཀྱང་འདི་རྨད་བྱུང་། །ཞེས་པ་ལྟར། རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས། རྒྱུ་འབྲས་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ཆེས་འཐད་པ་ལ་ངེས་ཤེས་སྐྱེས་ནས། ཐབས་ཕྱོགས་ལ་དགའ་བ་དང་སྤྲོ་བ་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་ན་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་རྙེད་པ་ཡིན་གྱི། དེ་ལྟ་མིན་ན་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༥༣༦-༥༣༩

སྣོད་དུ་མི་རུང་བས། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ལྟ་ཉེས་ན། །ཤེས་རབ་ཆུང་རྣམས་ཕུང་བར་འགྱུར། །ཞེས་པ་དེ་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ།།

༄ བཞི་བརྒྱ་པའི་རྣམ་བཤད་ཀླུ་དབང་དགོངས་རྒྱན་ལས།[1] སྟོན་པ་བདེ་བར་གཤེགས་པས་བདག་མེད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་རྒྱ་ཆེར་བསྟན་ཅིང་། ཁྱོད་ཀྱིས་ཀྱང་བདག་མེད་པའི་དོན་ཆེས་གསལ་ཞིང་རྒྱས་པར་བཤད་ན། འོ་ན་འདི་ཉན་པ་པོ་སུ་ཞིག་ལ་བསྟན་པར་བྱ་ཞེ་ན། དེ་ནི་རང་ཕྱོགས་ལ་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་དང་། གཞན་ཕྱོགས་ལ་ཞེ་སྡང་བ་དང་བྲལ་བའི་གཟུ་བོར་གནས་པ་དང་། ལེགས་བཤད་དང་ཉེས་བཤད་ཀྱི་དོན་ལ་རྣམ་པར་དཔྱོད་པའི་བློ་དང་ལྡན་པ་དང་། ལེགས་བཤད་དོན་དུ་གཉེར་བའི་མོས་པ་དང་ལྡན་པ་སྟེ་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་དེ་ནི་ཉན་པ་པོ་ཆོས་ཀྱི་གནོད་དུ་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བར་བཤད་དེ། དེ་ལྟ་བུའི་སྣོད་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་པ་ལ་བཤད་ན་སྨྲ་བ་པོའི་ཡོན་ཏན་ལ་རྣམ་པ་གཞན་དུ་སྐྱོན་དུ་མཐོང་བར་མི་འགྱུར་ཞིང་། ཉན་པ་པོ་ལ་ཡང་ཡོན་ཏན་ཁོ་ན་ལས་གཞན་སྐྱོན་འབྱུང་བ་མིན་ནོ།།

༄ བཞི་བརྒྱ་པའི་རྣམ་བཤད་ཀླུ་དབང་དགོངས་རྒྱན་ལས།[2] སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གསུངས་པའི་བདེན་པ་བཞི་ཡི་དོན་ཟབ་མོ་གཞལ་བྱ་ལྡོག་འགྱུར་གྱི་དོན་ལ་གང་ཟག་གང་ཞིག་བློ་རྣམ་དཔྱོད་དང་མི་ལྡན་པའི་སྐྱོན་གྱིས་ཇི་བཞིན་མ་རྟོགས་པར་དེ་ལྟར་མིན་ནོ་སྙམ་དུ་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །གང་ཐེ་ཚོམ་ཙམ་སྐྱེས་བ་དེ་ཡིས་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་རབ་གསུམ་གྱི་བློ་ཡོངས་སུ་སྦྱངས་ཏེ་འདི་ཉིད་ཁོ་ནར་ངེས་པའི་ཤེས་པ་གཏིང་ཚུགས་པའི་སྒོ་ནས་ཡིད་ཆེས་པར་བྱ་དགོས་སོ།།

(1) ཤོག་ངོས། ༡༩༨

(2) ཤོག་ངོས། ༡༥༡ རྣམ་གླིང་པར་མ།

༨༽ ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་སྐོར།

༄ འཇམ་དཔལ་རྣམ་པར་རོལ་པའི་མདོ་ལས།[1] གཟུགས་ནི་དབུ་བ་རྡོས་པ་འདྲ། །ཚོར་བ་ཆུ་ཡི་ཆུ་བུར་བཞིན། །འདུ་ཤེས་སྨིག་རྒྱུ་ལྟ་བུ་སྟེ། །འདུ་བྱེད་རྣམས་ནི་ཆུ་ཤིང་བཞིན། །རྣམ་ཤེས་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་སྟེ།།

༄ འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་ལས།[2] གཟུགས་ནི་དབུ་བ་རྡོས་པ་འདྲ། །ཚོར་བ་ཆུ་ཡི་ཆུ་བུར་བཞིན། །འདུ་ཤེས་སྨིག་རྒྱུ་ལྟ་བུ་སྟེ། །འདུ་བྱེད་རྣམས་ནི་ཆུ་ཤིང་བཞིན། །རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྒྱུ་མ་ལྟར། །ཉི་མའི་གཉེན་གྱིས་བཀའ་སྩལ་ཏོ།།

༄ ཤེས་རབ་སྙིང་པོ་ལས།[3] ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་དེ་དག་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་རྣམ་པར་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་བལྟའོ། །གཟུགས་སྟོང་པའོ། །སྟོང་པ་ཉིད་གཟུགས་སོ། །གཟུགས་ལས་སྟོང་པ་ཉིད་གཞན་མ་ཡིན། སྟོང་པ་ཉིད་ལས་ཀྱང་གཟུགས་གཞན་མ་ཡིན་ནོ།།

༄ བི་མ་མི་ཏྲས་མཛད་པའི་འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་སྙིང་པོའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ལས།[4] དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་དང་འདྲ་བར་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་ན་ཐ་མ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་ཐུག་པ་ཕུང་པོ་དག་མདོར་ན་རང་གི་ངོ་བོས་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བསྟན་ཏོ། །དེས་ན་འདི་ལྟར་རིགས་པར་བྱ་སྟེ། ཚོར་བ་སྟོང་

(1) ཁྲིབ་ཏོས། ༢༣༨བ

(2) ཁྲིབ་ཏོས། ༢༢༧བ

(3) ཁྲིབ་ཏོས། ༡༩༥ན

(4) ཁྲིབ་ཏོས། ༢༧༩བ

པའོ། །སྟོང་པ་ཉིད་ཆོར་བའོ། །ཆོར་བ་ལས་སྟོང་པ་ཉིད་གཞན་མ་ཡིན་ནོ། །སྟོང་པ་ཉིད་ལས་ཆོར་བ་གཞན་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་འདུ་ཤེས་ལ་སོགས་པ་ཡང་སྦྱར་བར་བྱའོ། །ཕུང་པོ་རྣམས་རང་གི་ངོ་བོ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བསྟན་ནས་སྐྱེ་མཆེད་དང་ཁམས་རྣམས་ལ་ཡང་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་སོ།།

༄ རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས།[1] གང་གིས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་། །འགག་པ་མེད་པ་སྐྱེ་མེད་པ། །ཆད་པ་མེད་པ་རྟག་མེད་པ། །འོང་བ་མེད་པ་འགྲོ་མེད་པ། །ཐ་དད་དོན་མིན་དོན་གཅིག་མིན། །སྤྲོས་པ་ཉེར་ཞི་ཞི་བསྟན་པ། །རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་སྨྲ་རྣམས་ཀྱི། །དམ་པ་དེ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ།།

༄ རིན་པོ་ཆེའི་ཕྲེང་བ་ལས།[2] ཇི་སྲིད་ཕུང་པོར་འཛིན་ཡོད་པར། །དེ་སྲིད་དེ་ལ་ངར་འཛིན་ཉིད། །ངར་འཛིན་ཡོད་ན་ཡང་ལས་ཏེ། །དེ་ལས་ཡང་ནི་སྐྱེ་བ་ཡི། །ལམ་གསུམ་ཐོག་མཐའ་དབུས་མེད་པ། །འཁོར་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་མགལ་མེ་ཡི། །དཀྱིལ་འཁོར་ལྟ་བུར་ཕན་ཚུན་གྱི། །རྒྱུ་ཅན་འདི་ནི་འཁོར་བར་འགྱུར། །དེ་ནི་རང་གཞན་གཉིས་ཀ་དང་། །དུས་གསུམ་ཉིད་དུ་འང་མ་ཐོབ་ཕྱིར། །ངར་འཛིན་པ་ནི་ཟད་པར་འགྱུར། །དེ་ནས་ལས་དང་སྐྱེ་བ་ཡང་།།

༄ དབུ་མ་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས།[3] །དབང་པོ་རྣམས་དང་དབང་དོན་རྣམས། །འབྱུང་བ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འདོད། །འབྱུང་བ་སོ་སོར་དོན་མེད་པས། །འདི་དག་དོན་དུ་དོན་མེད་དོ། །འབྱུང་རྣམས་སོ་སོར་ཐ་དད་ན། །བུད་ཤིང་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༡བ

(2) ལྡེབ་ངོས། ༡༠༨ཀ

(3) ལྡེབ་ངོས། ༡༣༠ཀ-༡༣༠བ

མེད་པའི་མེར་ཐལ་འགྱུར། །འདུས་ན་མཚན་ཉིད་མེད་འགྱུར་ཏེ། །ལྷག་མ་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་ངེས། །དེ་ལྟར་འབྱུང་རྣམས་རྣམ་གཉིས་སུའང་། །དོན་མེད་པས་ན་འདུས་དོན་མེད། །འདུས་པ་དོན་མེད་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། གཟུགས་ཀྱང་དོན་དུ་དོན་མེད་དོ། །རྣམ་ཤེས་ཚོར་དང་འདུ་ཤེས་དང་། །འདུ་བྱེད་རྣམས་ཀྱང་ཐམས་ཅད་དུ། །སོ་སོར་བདག་ཉིད་དོན་མེད་ཕྱིར། །དམ་པའི་དོན་དུ་དོན་མེད་དོ།།

༄ དབུ་མ་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས།[1] ཐེག་པ་ཆེ་ལས་སྐྱེ་མེད་བསྟན། །གཞན་གྱི་ཟད་པ་སྟོང་པ་ཉིད། །ཟད་དང་མི་སྐྱེ་དོན་དུ་ནི། །གཅིག་པ་དེ་ཕྱིར་བཟོད་པར་གྱིས།།

༄ བཞི་བརྒྱ་པ་ལས།[2] ཞི་སྒོ་གཉིས་པ་མེད་པ་དང་། ལྟ་བ་ངན་རྣམས་འཇིག་བྱེད་ཅིང་། །སངས་རྒྱས་ཀུན་གྱི་ཡུལ་འགྱུར་ལ། །བདག་མེད་ཅེས་ནི་བྱ་བར་བརྗོད།།

༄ བཞི་བརྒྱ་པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས།[3] གང་ཞིག་ཞི་བའི་སྒོ་གཉིས་པ་མེད་པ་ནི་བདག་མེད་པའོ། །གང་ཞིག་ལྟ་བ་ངན་པ་རྣམས་འཇིག་པར་བྱེད་པ་དེ་ནི་བདག་མེད་པའོ། །གང་ཞིག་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་དེ་ནི་བདག་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལ་བདག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་གང་ཞིག་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་གཞན་ལ་རག་མ་ལས་པའི་ངོ་བོ་རང་བཞིན་ཏེ་དེ་མེད་པ་ནི་བདག་མེད་པའོ། །དེ་ནི་ཆོས་དང་གང་ཟག་གི་དབྱེ་བས་གཉིས་སུ་རྟོགས་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པ་དང་། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། །དེ་ལ་གང་ཟག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་གང་ཕུང་པོ་ལྔ་ལ་བརྟེན་ནས

(1) ལྡེབ་ངོས། ༡༣༡བ

(2) ལྡེབ་ངོས། ༡༩༠བ

(3) ལྡེབ་ངོས། ༡༩༠བ-༡༩༡ན

བརྟགས་པ་སྟེ། དེ་ནི་ཕུང་པོ་དག་ལ་རྣམ་པ་ལྔས་བཙལ་བ་ནི་མི་སྲིད་དོ། །ཆོས་ནི་ཕུང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ཅེས་བྱ་བའི་དངོས་པོ་རྣམས་སོ།།

དེའི་ཕྱིར་ཆོས་དེ་རྣམས་དང་གང་ཟག་ལ་བདག་ཉིད་ཇི་ལྟ་བའི་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལ་རག་ལས་ཏེ། སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་དང་བརྟེན་ནས་བརྟགས་པའི་ཕྱིར་བདག་གི་རང་གི་ངོ་བོ་རང་ལ་རག་ལས་ཤིང་གཞན་ལ་རག་མ་ལས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས་གང་ཟག་དང་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་མེད་པར་རྣམ་པར་གཞག་གོ །དོན་གང་ཞིག་ལ་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་བདག་ཉིད་གཞན་གང་ཞིག་གིས་འགྲུབ་པར་འགྱུར། དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་བསྟན་ནས་སམ་ཉེ་བར་བླངས་ནས་སྤྲུ་བའི་བདག་ཉིད་དུ་འབྱུང་བ་རྣམས་ནི་བློ་ལྡན་པའི་ཆགས་པའི་གཞིར་འགྱུར་ལ། རང་བཞིན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡང་དག་པར་མཐོང་བ་རྣམས་ཀྱིས་བསྒོམས་པ་ན་ཆོས་དང་གང་ཟག་གཉིས་ལ་ཆགས་པ་ཡོངས་སུ་ཟད་པ་འདྲེན་པར་འགྱུར་རོ། །ཆགས་པ་ཡོངས་སུ་ཟད་པ་ནི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་པའི་རྒྱུ་ཡིན་ལ། རང་བཞིན་མེད་པར་ལྟ་བ་ལས་མ་གཏོགས་པའི་ཆོས་འགའ་ཞིག་དེ་ལྟར་ཆགས་པ་ཡོངས་སུ་ཟད་པའི་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རང་བཞིན་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་བདག་མེད་པ་འདི་ནི་ཞི་བའི་སྒོ་གཉིས་པ་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་གྲོང་ཁྱེར་དུ་འཇུག་པར་བྱ་བ་ལ་འདི་གཅིག་པུ་ཁོ་ན་ཟླ་མེད་པའི་སྒོ་ཡིན་ནོ།།

གལ་ཏེ་ཡང་སྟོང་པ་ཉིད་དང་མཚན་མ་མེད་པ་དང་སྨོན་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་གསུམ་ཡོད་མོད་ཀྱི། དེ་ལྟ་ན་ཡང་བདག་མེད་པར་ལྟ་བ་ཁོ་ན་གཙོ་བོ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་མ་ལུས་པ་བདག་མེད་པར་རིག་ཅིང་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་

ཆགས་པ་མ་ལུས་པ་ཟད་པ་ལ་འགར་ཡང་འགའ་ཞིག་དོན་དུ་གཉེར་བའམ་མཚན་མར་དམིགས་པ་ག་ལ་ཡོད། དེའི་ཕྱིར་བདག་མེད་པ་འདི་ནི་ཞི་བའི་སྒོ་གཉིས་པ་མེད་པ་ཁོ་ན་ཞིག་གོ།

༈ འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་ལས།[1] གང་ཞིག་གལ་ཏེ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལས་ཀྱང་ཆོས་ལ་བདག་མེད་པ་བསྟན་ན་དེའི་ཚེ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བསྟན་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་རོ་སྙམ་དུ་སེམས་པ་དེའི་ལུགས་དེ་ཡང་འདི་ལྟར་རིགས་པ་དང་ལུང་དང་འགལ་བར་རྟོགས་སོ། །ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བསྟན་པས་ནི་ཆོས་ལ་བདག་མེད་པ་ཙམ་འབའ་ཞིག་སྟོན་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་གྱི། །འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ས་དང་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་། སྨོན་ལམ་དང་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་དང་ཡོངས་སུ་བསྔོ་བ་དང་ཚོགས་གཉིས་དང་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱང་ཡིན་ནོ།།

༈ འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་ལས།[2] ཆོས་ཐམས་ཅད་སྒྱུ་མ་དང་རྨི་ལམ་དང་མིག་ཡོར་དང་བྲག་ཅ་དང་ཆུ་ཟླ་དང་གཟུགས་བརྙན་དང་སྤྲུལ་པ་ལྟ་བུར་མཉམ་པ་ཉིད་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་གཉིས་སུ་མེད་པར་མཉམ་པ་ཉིད་དོ། །དེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་དེ་ལྟར་རབ་ཏུ་རྟོགས་པ་ན་ནི་ཞིང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་བཟོད་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་དྲུག་པ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་རྗེས་སུ་ཐོབ་སྟེ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།།

(1) ལྡེབ་ངོས། ༣༣༧བ

(2) ལྡེབ་ངོས། ༣༩༨བ

༈ འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་ལས།[1] ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པ་གསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བསྟན་པ་ཡང་རིགས་པ་ཉིད་དེ། རྒྱས་པར་བསྟན་པ་བརྗོད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལས་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པ་མདོར་མཚོན་པ་ཙམ་ཞིག་ཏུ་ཟད་དོ། །ཇི་སྐད་དུ་སློབ་དཔོན་གྱི་ཞལ་སྔ་ནས། ༼ཀི་ཡང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པར་བསྟོད་པ་ལས། ༽ མཚན་མ་མེད་པ་མ་རྟོགས་པར། །ཁྱོད་ཀྱིས་ཐར་པ་མེད་པར་གསུངས། །དེ་ཕྱིར་ཁྱོད་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་ལས། །དེ་ནི་ཚང་བར་བསྟན་པ་ལགས།།

༈ བཞི་བརྒྱ་པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས།[2] བསོད་ནམས་མིན་ལས་དང་པོར་བཟློག །བར་དུ་བདག་ནི་བཟློག་པ་དང་། །ཕྱི་ནས་ལྟ་ཞིག་ཀུན་བཟློག་པ་ནི་བྱ་སྟེ། །གང་གིས་ཤེས་དེ་མཁས་པ་ཡིན། །བསྟན་པ་འདིར་ནི་རིམ་གྱིས་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་བཟློག་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་འདིར་རེ་ཞིག་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་བཟློག་པ་ནི་དང་པོར་བྱ་སྟེ། མཐོང་བ་དང་མ་མཐོང་བའི་ཉེས་པ་བརྒྱ་ཕྲག་དུ་མའི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྤང་བར་བྱ་བ་དང་པོར་བཟློག་པར་བྱའོ། །སྡིག་པ་བཟློག་པས་ནི་ཕུང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ལ་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་ཆ་ཉི་ཤུ་དོར་བར་བྱའོ།།

ཕྱི་ནས་བདག་ལ་ཆགས་པ་ཡང་དག་པར་སྟོན་པའི་ཕུང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་དག་ལ་ཆགས་པ་ཡང་ཡོངས་སུ་གཏོང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་བཟློག་པར་བྱའོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ན་བློ་དང་ལྡན་པ་འདི་ལེན་པ་མེད་པར་ཡོངས་སུ་

(1) ལེབ་གྲངས། ༡༢བ

(2) ལེབ་གྲངས། ༡༢༤བ-༡༢༥ན

སྒྱུ་དང་ལས་འདས་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་རིམ་པའི་སྒོ་ནས་གང་ཞིག་གིས་ཐམས་ཅད་བཟློག་པའི་ཐབས་ཤེས་པ། དེ་ལ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པར་མཁས་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །ནད་ཕྱིར་བཅོ་བའི་བྱ་བ་བཞིན་ནོ། །ཇི་ལྟར་ནད་ཕྱིར་བཅོ་བ་དག་སྨན་ཆོས་དག་ལ་སོགས་པ་དག་བྱས་དང་བྱ་བ་དང་འགལ་བར་སྤྱོད་པའི་སྐྱོན་དུ་མི་འགྱུར་བ་དེ་བཞིན་དུ་ཐར་པའི་ཚུལ་ལ་ཡང་ངོ་། ཡང་ཇི་ལྟར་ལེན་པ་མེད་པ་ཉིད་འཐོབ་ཅེ་ན་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་དུ་མཐོང་བ་ལས་སོ།།

གལ་ཏེ་དངོས་པོ་རྣམས་མཐའ་ཡས་པ་དེའི་ཡུལ་ཅན་དེ་ཇི་ལྟར་བལྟ་བར་ནུས། ཆོས་གཅིག་ཀུང་ཡོངས་སུ་མ་ཤེས་ཤིང་། མ་སྤྱངས་པར་སྡུག་བསྔལ་གྱི་མཐར་བྱེད་པ་ཡང་མི་སྲིད་ལ་དེ་བཞིན་དུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་སྐད་ཅིག་གཅིག་དང་ལྡན་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་གང་ཅུང་ཟད་ཤེས་པར་བྱ་བ་དང་བལྟ་བར་བྱ་བ་དང་མངོན་སུམ་དུ་བྱ་བ་དེ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་མཛད་དོ། ཞེས་གསུངས་སོ།།

༄ སྤྱོད་འཇུག་ཤེས་རབ་ལེའུ་ལས། [(1)] བདེན་པ་མཐོང་བས་གྲོལ་འགྱུར་གྱི། །སྟོང་ཉིད་མཐོང་བས་ཅི་ཞིག་བྱ། །གང་ཕྱིར་ལུང་ལས་ལམ་འདི་ནི། །མེད་པར་བྱང་ཆུབ་མེད་པར་གསུངས།

༄ དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས། [(2)] ཆོས་ལ་བདག་མེད་མཁས་པ་ནི། །རང་བཞིན་མེད་པ་གོམས་བྱས་པས། །ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལས་བྱུང་བ་ཡི། །ཉོན་མོངས་བསྒྲིམས་པ་མེད་པར་སྤྱོད།

༄ ཀུན་མཁྱེན་ཆེན་པོ་རོང་ཟོམ་གྱིས་མཛད་པའི་ལྟ་བའི་བརྗེད་བྱང་ཆེན་མོ་

(1) ཕྱིབ་ངོས། ༡༢༣

(2) ཕྱིབ་ངོས། ༡༠༡

ལས།[1] དེ་ལ་སངས་རྒྱས་པ་ནང་གི་བྱེ་བྲག་ནི། ཉན་ཐོས་དག་འདི་སྐད་དུ། །འདི་ནི་ཕུང་པོ་ཙམ་ཉིད་དེ། །བདག་ནི་ནམ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། །དབང་པོའི་གྲོང་ཁྱེར་ཁམས་རྣམས་ཀྱིས། །འཇིག་རྟེན་དོན་མེད་རྣམ་པར་ཉམས། །ཞེས་ཟེར་ཏེ། འཇིག་རྟེན་ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་འདི་ལ་བདག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་སྐྲའི་རྩེ་མོ་འབུམ་གྱི་ཆ་ཙམ་ཡང་གཏན་མེད་དེ། ཕུང་པོ་ཙམ་དུ་ཟད་པས་བདག་གཅིག་པུ་མེད་དེ་དུ་མ་འདུས་པ་ཙམ་མི་རྟག་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །དེ་ཡང་གཉེན་པོས་བཅོམ་ན་དེ་ལྟ་བུའི་བློ་མི་འབྱུང་བ་དང་། བློ་ཡིས་གཞན་བསལ་ན་དེ་ལྟ་བུའི་བློ་མི་འབྱུང་བ་ནི། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་དེ་ལས་བཟློག་པ་ནི་དོན་དམ་པར་ཡོད་པའོ། །ཞེས་འདོད་དོ།།

དེ་ལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་དང་། མདོ་སྡེ་པ་ལྟ་བ་མི་མཐུན་པ་སྨྲ་བ་ནི། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་ནི་ལུང་བྱེ་བྲག་བཤད་མཛོད་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་བརྟེན་ནས། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་རྫས་སུ་ཡོད་པར་སྨྲ་བ་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་ཆོས་ཕུང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཞི་ལས་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པ་དང་། འདུས་མ་བྱས་གསུམ་རྟག་པ་དང་། དབང་པོ་དང་ཡུལ་གྱི་གཞི་ལས། རྟུལ་ཕྲ་རབ་དབྱིབས་དང་མཐུན་པ་ཆ་ཤས་དང་བྲལ་བ་དོན་དམ་པར་རྫས་སུ་ཡོད་པ་དང་། དབང་པོ་དང་དོན་ལ་བརྟེན་པའི་བློ། དོན་ལ་ཐུག་ཕྲད་དུ་གཙོད་པ་དང་། དེའི་ཕྱིར་བློ་རྣམ་པ་མེད་པར་སྐྱེའོ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པར་སྨྲའོ།།

མདོ་སྡེ་པ་ནི། མདོ་སྡེའི་ལུང་བཙན་པར་བྱེད་པས་མདོ་སྡེ་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་དག་ནི་འདུས་མ་བྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་མོ་གཤམ་གྱི་བུ་བཞིན་དུ་སྨྲ། དེ་ལ་སོ་སོར་བརྟགས་པའི་འགོག་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་མཚོ་ལ་ཁྲག་

(1) ཚིག་རྫོས། ༠༧-༠༨

༼འཁྲུག༽ཞུ་བ་ལྟ་བུར་སྣང་། མི་ལྡན་པའི་འདུ་བྱེད་དང་། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་དག་ཀུང་རྫས་མེད་པར་སྣང་།།

༄ ལྟ་བའི་བརྗེད་བྱང་ཆེན་མོ་ལས།[1] དེ་བཞིན་དུ་བསྟན་ཆོས་ཀྱིས་བློ་བསྒྱུར་བའི་གང་ཟག་ལྟ་བ་ལ་གནས་ཤིང་ཞེན་པ་རྣམས། རང་རང་གི་ལུང་དང་རིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ཤེས་བྱ་རྣམས་ལ་བློས་རྣམ་པར་གཞལ་ཏེ། གང་དང་གང་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་གྲུབ་ཅིང་གཟུང་ཞིང་བཅང་དུ་རུང་བ་མཐོང་བ་ལ་རྫས་སུ་གྲུབ་པ་ཞེས་འདོད་དོ། །དེ་ལ་ཕྱི་རོལ་པའི་རྫས་ཀྱི་གཞི་དགུ་ལས། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པ་ཐམས་ཅད་ཀུང་བདག་ཅེས་བྱ་བའི་རྫས་ནི་ཐམས་ཅད་དུ་གཏན་མེད་པར་ལྟ་བ་ནི་མཐུན་ནོ།།

དེ་ལས་ཉན་ཐོས་པ་ཁ་ཅིག་ནི་ལྷག་མ་བརྒྱད་ཆར་རྫས་སུ་ཡོད་པར་འདོད་དོ། །ཁ་ཅིག་ནི་ཕྱོགས་དང་དུས་ཀུང་རྫས་སུ་མེད་དེ། ལྷག་མ་དྲུག་རྫས་སུ་ཡོད་པར་འདོད་དོ། །ཁ་ཅིག་ནི་ནམ་མཁའ་ཡང་རྫས་སུ་མེད་དེ། གཟུགས་དང་ཡིད་རྫས་སུ་འདོད་དོ། །རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བ་ནི་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་ཡང་རྫས་སུ་མེད་དེ། །ཡིད་འབའ་ཞིག་རྫས་སུ་ཡོད་དོ་ཞེས་འདོད་དོ། །དབུ་མ་པ་ནི་ཡིད་ཀུང་དོན་དམ་པར་རྫས་སུ་མེད་དེ་ཡང་དག་པར་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་གདོད་མ་ནས་མ་སྐྱེས་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ། །སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ཞི་བའི་མཚན་ཉིད་དུ་འདོད་དོ། །གསང་སྔགས་ཀྱི་གཞུང་ཡང་དོན་དམ་པའི་མཚན་ཉིད་དེ་དང་མཐུན་པར་འདོད་དེ། །ལྟ་བའི་བྱེ་བྲག་འདི་དག་ཀུང་རྫས་སུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་གཞི་ལས་བརྩམས་ཏེ། ལྟ་བའི་དབྱེ་བ་མདོར་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པའོ།།

---

[1] ཐོག་རྫས། ༠༨-༡༠

གཞན་ཡང་ཐེག་པ་འོག་མ་དང་གོང་མར་གྲགས་པ་ལས་ལྟ་བ་མཐུན་པ་དང་ཁྱད་པར་དུ་དབྱེ་བའི་གཞི་ལས་བརྩམས་ཏེ་ལྟ་བའི་བྱེ་བྲག་བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པ། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་དུ་གྲུབ་པ་ཐམས་ཅད་ལྟ་བ་གོང་འོག་གི་བྱེ་བྲག་དབྱེ་བ་མེད་ཀྱང་། །གོང་མ་གོང་མ་རྣམས་འོག་མ་འོག་མ་རྣམས་ཀྱི་སྤྲོས་པ་ཆོད་པའི་རིགས་ལས་བོག་མི་འདོན་ཕྱིར་མི་ལྡོག་གོ །སྤྲོས་པ་མ་ཆོད་པའི་རིགས་ལས་སྤྲོས་པ་གཅད་པར་བྱ་བ་ཡོད་ཅིང་གཅོད་ཀྱང་གཞི་ཁྱད་དུ་མི་གསོད་ཕྱིར་མི་ཟློག་གོ།

༄ ངེས་ཤེས་སྒྲོན་མེ་ལས།[1] བདག་དེའང་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས། །བརྟགས་ཙམ་ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི། །ཡུལ་ཡིན་དེ་དང་བུམ་སོགས་ལ། །སྟོང་གཞིའི་དབྱེ་བ་མ་གཏོགས་པ། །སྟོང་ཚུལ་ཁྱད་པར་འགའ་མེད་དེ། །ཆོས་དང་གང་ཟག་སོ་སོ་ཡང་། །རང་བཞིན་གྲུབ་པས་སྟོང་ཕྱིར་རོ།།

༄ ཤེར་འགྲེལ་ཀེ་ཏ་ཀ་ལས།[2] དེས་ན་ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་བདག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་བདེན་པ་མཐོང་བ་ལས་ཉོན་མོངས་སྤྲོང་གི་གཞན་དུ་ན་དེ་མི་འཐད་དོ། །དེ་ལ་དེ་དག་ན་རེ། བདག་མེད་པ་མཐོང་དགོས་པར་ཁོ་བོ་འདོད་ཀྱང་དེ་དང་སྟོང་པ་ཉིད་དོན་མི་གཅིག་སྟེ་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་གཟུགས་སོགས་དངོས་སུ་ཡོད་པའི་ཆོས་ལ་མེད་ཅེས་སྐུར་བ་འདེབས་པའི་ལྟ་བ་འཇིགས་སུ་རུང་བ་ཡིན་ལ། གང་ཟག་གི་བདག་ནི་ཡེ་ནས་མེད་པ་ལ་མེད་པར་ཤེས་པ་ནི་གནས་ཚུལ་དང་མཐུན་པའི་ལྟ་བ་ཡང་དག་ཡིན་པས་སོ་ཟེར་ན། དེ་གཉིས་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་ཁྱད་པར་གང་ཡང་མེད་དེ། གང་ཟག་གི་བདག་ཕུང་པོ་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༧༨

(2) ལྡེབ་ངོས། ༣༥-༣༦

ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཙམ་འདི་ལ་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་མེད་པ་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཡིན་ལ། ཡན་ལག་ལ་སོགས་པའི་ཚོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་ལུས་དང་བུམ་པ་སོགས་ཕུང་པོ་རྣམས་ཀྱང་རང་རང་གི་ངོ་བོས་སྟོང་པ་ནི་ཆོས་བདག་མེད་པ་སྟེ། དེས་ན་འདི་གཉིས་སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་ཙམ་སྟེ། ཆོས་བདག་མེད་ནི་ཆོས་སྤྱི་དང་། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ནི་འཁོར་བའི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་ཐོགས་སུ་ཕྱེ་བ་ཙམ་ལས་སྟོང་ཚུལ་ལ་ཁྱད་པར་ཅི་ཡང་མེད་དོ།།

༄ ཞིར་འགྲེལ་ཀེ་ཏ་ཀ་ལས།[1] དེས་ན་བདག་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཙམ་གྱི་སྟོང་པར་ཁོང་དུ་མ་ཆུད་པར། ཕུང་པོ་ཉིད་ནི་ངེས་པར་ཡོད་ཀྱི་ཕུང་པོ་འདི་ལ་དབང་བྱེད་པའམ། བདག་པོར་གྱུར་པའི་བདག་རྟག་གཅིག་རང་དབང་བ་དེ་འདྲ་མེད་པར་ཤེས་ཀྱང་དེས་ངར་འཛིན་ཐྲ་བ་མི་སྤོང་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་བདག་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་མ་མཐོང་བར་དུ་རྟག་བདག་སྤངས་ཀྱང་རུང་ཇི་སྲིད་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཕུང་པོར་དེར་འཛིན་ཡོད་པ་དེ་སྲིད་དུ་ངར་འཛིན་ལྡོག་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། ཇི་སྲིད་ཕུང་པོར་འཛིན་ཡོད་པ། །དེ་སྲིད་དེ་ལ་ངར་འཛིན་ཡོད། །ངར་འཛིན་ཡོད་ན་ཡང་ལས་ཏེ། །དེ་ལས་ཀྱང་ནི་སྐྱེ་བ་ཡིན། །ཞེས་སོ།།

འདི་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་མ་གཏོགས་རྟག་བདག་སོགས་མེད་པར་བལྟས་ཀྱང་ཇི་སྲིད་ཕུང་པོར་འཛིན་པ་དེས་བདག་འཛིན་ལྡོག་ཏུ་མི་བཏུབ་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི་གཞན་དུ་བཤད་པ་ཇི་སྐད་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་ཟླ་བའི་དགོངས་པ་ནི་མིན་ནོ། །འཇུག་པ་ལས་ཀྱང་། བདག་མེད་རྟོགས་ཚེ་རྟག་པའི་བདག་སྤངས་ཞིང་། །འདི་ནི་ངར་འཛིན་རྟེན་དུའང་མི་འདོད་པ། །དེ་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༣༦-༣༧

ཕྱིར་བདག་མེད་ཤེས་པས་བདག་ལྟ་བ། །དཔྱིས་ཀྱང་འབྱིན་ཞེས་སྨྲ་བ་ཤིན་ཏུ་མཚར། །རང་ཁྱིམ་རྩིག་ཕུག་སྦྲུལ་གནས་མཐོང་བཞིན་དུ། །འདི་ན་གླང་ཆེན་མེད་ཅེས་དོགས་བསལ་ཏེ། །སྦྲུལ་གྱི་འཇིགས་པའང་སྤོང་བར་བྱེད་པ་ནི། །ཀྱེ་མ་གཞན་གྱི་གནམ་པོར་འགྱུར་ཉིད་དོ། །ཞེས་སོ།།

དེས་ན་འདིར་ཆོས་དང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ལ་ཁྱད་ཆེན་པོ་ཡོད་པར་རློམས་ནས་ཆོས་བདག་མེད་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་མི་དགོས་པར་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཁོ་ནས་གྲོལ་བར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱི་ཞེ་འདོད་ནི། གང་ཡོད་པར་གྲུབ་པའི་དངོས་པོ་ནི་སྟོང་པ་མ་ཡིན་ལ། གང་གཏན་ནས་ཡོད་མ་མྱོང་བ་བདག་ནི་རི་བོང་གི་རྭ་བཞིན་དུ་དོན་ལ་མེད་པ་ཞིག་སྟེ་དེ་ཕྱིར་ཆོས་བདག་མེད་པ་འདིས་ཅི་བྱ་སྙམ་དུ་གང་ཟག་གི་བདག་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་མ་ཤེས་པར་རྟོད་པའོ།།

༄ ཤེར་འགྲེལ་ཀེ་ཏ་ཀ་ལས།[1] དེས་ན་ཆོས་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་སྤྱི་ཡིན་ལ། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་མཁྱེན་པ་ནི་དེའི་བྱེ་བྲག་སྟེ་ཉི་ཚེ་བའོ། །ཆོས་བདག་འཛིན་ནི་ཉོངས་པ་སྤྱི་དང་། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ནི་དེའི་བྱེ་བྲག་སྟེ་ཤིང་དང་པ་ལ་ཤ་བཞིན་ནོ། །གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་ལས་ནི་སེར་སྣ་སོགས་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་སྐྱེ་ཞིང་། ཆོས་བདག་ལས་འཁོར་གསུམ་དུ་རྟོག་པ་ཞེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་སྐྱེའོ། །དེས་ན་བདག་མེད་གཉིས་རྟོགས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མཁྱེན་པས་སྒྲིབ་པ་གཉིས་ཀ་སྤོང་ལ། ཉན་རང་གི་ལམ་གྱིས་ཉོན་མོངས་རྐྱང་པ་སྤོང་།

(1) ཕྱི་བ་ཛས། ༩༠

༄ བརྒྱལ་ལན་ཉིན་བྱེད་སྣང་བ་ལས།[1] དེ་ལ་ཁོ་བོས་ལན་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། སྤྱི་ཙམ་དུ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ལ་བརྟེན་ནས་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་འབྱུང་བ་དང་། འཇིག་ལྟ་ལྷན་སྐྱེས་སྤོང་བ་ལ་ཕུང་པོ་བདེན་འཛིན་སྤང་དགོས་པ་དང་། འཇིག་ལྟ་ལྷན་སྐྱེས་མ་སྤངས་ན་འཁོར་བར་སྐྱེ་བའི་ལས་འགྲུབ་པ་ལྟུང་དེའི་དོན་ཡིན་ཡང་། ཁྱོད་འདོད་པ་ལྟར་མ་ཡིན་ཏེ་གདགས་གཞི་ཕུང་པོ་ལ་བདེན་པར་བཟུང་བའི་དབང་གིས་ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་འབྱུང་ན་ཡང་ཕུང་པོ་དུ་མ་དང་མི་རྟག་པའི་རང་བཞིན་ཆ་མེད་པའི་བར་དུ་རྟོགས་པའི་ཕུང་པོ་བདེན་མེད་དམ་ཆོས་བདག་མེད་རགས་པ་ཙམ་རྟོགས་པ་དེས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་བ་རྟོགས་པར་ནུས་ཏེ། རྒྱུ་མཚན་ཆ་མེད་ཙམ་གྱི་ཆོས་དུ་མ་གྲུབ་ཏུ་ཆུག་ཀྱང་དེ་ལ་ངར་འཛིན་པར་མི་བྱེད་དེ་དེ་རྣམས་དུ་མ་དང་མི་རྟག་པར་མངོན་སུམ་མཐོང་ཚེ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ང་ཞེས་བློས་བཏགས་པ་ཙམ་ལས་རང་ངོས་ནས་མ་གྲུབ་པར་མངོན་སུམ་མཐོང་སྟེ་གདགས་གཞིའི་ཆོས་དེ་དག་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་དམིགས་རྣམ་དང་མི་མཐུན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཐག་པ་མེད་པར་མ་ཤེས་ཀྱང་སྦྲུལ་འཛིན་ལྡོག་པ་སྲིད་པ་བཞིན་ནོ།།

དེས་ན་ཇི་སྲིད་ཕུང་པོའི་ཚོགས་པ་ལ་རིལ་པོ་གཅིག་པུའི་ངོ་བོར་བདེན་པར་འཛིན་པ་ཡོད་པ་དེ་སྲིད་དུ་གང་ཟག་དེ་ལ་ངར་འཛིན་པ་ཡོད་ཅེས་པའི་དོན་ཏེ། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། འདུས་པ་དོན་མེད་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། །གཟུགས་ཀྱང་དོན་དུ་དོན་མེད་དོ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་དབང་པོའི་ཡུལ་དུ་སྣང་བའི་ཕུང་པོ་རྣམས་ཆ་བཅས་དང་དེ་ལ་འདུས་པའི་ངོ་བོ་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་བཞིན་ནོ།།

(1) ལྡེབ་ངོས། ༡༡༤–༡༡༥

༄། བརྒྱལ་ལན་ཉིན་བྱེད་སྣང་བ་ལས།[1] ཕུང་པོ་རིལ་པོའམ་རགས་པ་མ་གྲུབ་པ་འདི་ལ་ཡང་ཆོས་བདག་མེད་རགས་པ་ཙམ་གྱི་ཐ་སྙད་རུང་སྟེ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆོས་གང་དང་གང་ཡིན་ཀྱང་བཏགས་པ་ཙམ་ལས་དེ་དང་དེ་རང་གི་ངོ་བོས་མ་གྲུབ་པ་ནི་དེ་དང་དེའི་སྟོང་ཉིད་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཀྱང་ཕུང་པོ་རགས་པ་རྫས་སུ་མ་གྲུབ་པ་ཙམ་འདོད་ཀྱང་དེའི་གདགས་གཞི་ཆ་མེད་ཀྱི་རང་བཞིན་བདེན་པར་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་སྲིད་དུ་ཆོས་དེའི་བདག་མེད་རྫོགས་པར་མི་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་བུམ་པ་ལ་རགས་པའི་རྫས་མ་གྲུབ་པ་ཙམ་རྟོགས་ཀྱང་དེས་བུམ་པ་བདག་མེད་དུ་རྟོགས་པར་མི་བརྗོད་དེ། རྟག་བདག་སོགས་མེད་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རགས་པ་ཙམ་རྟོགས་ཀྱང་དེས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་གོ་མི་ཆོད་པ་བཞིན་ནོ།།

དེ་ལྟར་རགས་པའི་ཕུང་པོ་ལ་རིལ་པོ་བ་གཅིག་མེད་པར་དུ་མ་ཚོགས་པ་ལ་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཤེས་པའི་ཚུལ་ལ་བརྟེན་ནས་གང་ཟག་གི་བདག་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པའི་བདག་མེད་ཕྲ་བ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཡོད་དེ། ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་དེ་ནི་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཙམ་ལས་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་ཙུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་ནུས་པར་རྣམ་བདུན་ཤིང་རྟའི་རིགས་པས་གཏན་ལ་ཕབ་པ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར་རྣམ་བདུན་ཤིང་རྟའི་རིགས་པ་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་ནས་དུ་མ་དང་མི་རྟག་པའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་ཕུང་པོ་འདི་ལ་ང་བཏགས་པ་ཙམ་ལས་ང་ངོ་བོས་མེད་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་ནུས་པ་ནི་ད་ལྟ་ནས་རང་གི་སྦྱོང་བས་ཤེས་ནུས་ལ།

དེ་ལྟར་རིགས་པས་རྟོགས་ནས་གོམས་པར་བྱས་ན་དེ་ལ་གསལ་སྣང་རབ་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པ་ཡང་འབྱུང་རིགས་ཏེ་རྟོགས་བྱ་ཡང་དག་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར

(1) ལྡེབ་ངོས། ༡༥༧-༡༥༨

མི་རྟག་སོགས་བདེན་པའི་རྣམ་པ་མངོན་སུམ་མཐོང་བ་བཞིན་ནོ། །དེ་མཐོང་ན་དེ་གོམས་པས་བདག་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱང་ཅིས་མི་སྤོང་སྙེ་མི་སྤོང་ན་བདེན་མེད་རྟོགས་པ་ཡང་དེ་དང་འདྲ་བར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཕུང་པོ་བདེན་འཛིན་སུན་མ་ཕྱུང་བས་ངར་འཛིན་མི་ལྡོག་གོ་སྙམ་ན། ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་ང་ཙམ་མེད་པར་ཕུང་པོ་ཡིན་དགོས་ནའང་དེ་མེད་པར་འཇུག་པ་ལས་གསལ་པོར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་ཐ་སྙད་དུ་བདག་རྫས་སུ་མེད་ལ་ཕུང་པོ་རྫས་སུ་ཡོད་པ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འཐད་པ་དང་། ཡུལ་བདག་གཉིས་པོ་སྟོང་པར་ཤེས་པས་དེ་འཛིན་གཉིས་པོ་ལྡོག་པ་རིགས་པ་སྨྲ་བའི་ཚུལ་ཡིན་གྱི། ཡུལ་སྟོང་པར་ཤེས་ཀྱང་གདགས་པའི་གཞི་ཙམ་མ་ལོག་པས་དེར་འཛིན་མི་ལྡོག་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་ཤེས་ཀྱང་སྣང་བ་ཐམས་ཅད་མ་ལོག་པ་སྲིད་དུ་བདེན་འཛིན་དང་ཆགས་སོགས་ལྡོག་པར་ཡང་དཀའ་བར་འགྱུར་རོ།།

སྣང་བཞིན་དུ་ཡང་སྟོང་པའི་ཕྱིར་དེར་མ་ཞེན་ན་སྣང་བ་ཙམ་གྱིས་བདེན་འཛིན་མི་སྐྱེད་དོ་སྙམ་ན། ཕུང་པོ་ཙམ་བདེན་པར་བཟུང་ཡང་དའོ་སྙམ་དུ་བདེན་པར་མ་བཟུང་ན་ཕུང་པོར་བཟུང་བ་ཙམ་གྱིས་ངར་འཛིན་མི་དགོས་ཏེ་དེ་གཉིས་དམིགས་རྣམ་མི་འདྲ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་སྲིད་ཕུང་པོར་འཛིན་ཡོད་པ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་ལུང་དོན་ནི་གོང་དུ་མདོ་ཙམ་བརྗོད་ཟིན་པས་འདིར་མི་སྤྲོ།།

༄། དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[1] ཆོས་བདག་མེད་ཅེས་པའང་ཆོས་ཡིན་ནོ་ཅོག་ལ་བདག་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཡིན་གྱི། གང་རུང་རེ་རེ་ཙམ་ལ་རྟོགས་པས་ཆོས་བདག་མེད་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་དངོས་དངོས་མེད་གཉིས་ཀའམ། བདེན་

(1) ཞེ་བ་ཚོས། ༡༧༥-༡༧༦

བདེན་མེད་གཉིས་ཀ་འང་བློས་ཡུལ་དུ་བྱར་རུང་གི་ཆོས་ཡིན་པས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་ནས་སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཡུལ་ཅན་འཛིན་པའི་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དེ་ལ་ཆོས་བདག་མེད་པ་ཅེས་བྱ་ལ།

༈ ཡོན་ཏན་མཛོད་འགྲེལ་ལས།[1] འདིར་བདག་ཅེས་བྱ་བའི་དགག་བྱ་རང་མཚན་པ་ཞིག་མེད་ཀྱང་ཐག་ཁྲ་ལ་སྦྲུལ་ལྟར་བདག་འཛིན་གྱི་ཞེན་ཡུལ་སྲུན་མ་ཕྱུང་ན་བདག་འཛིན་སྤོང་མི་ནུས་པས་དེ་ངོས་ཟིན་པ་ནི། སྤྱིར་གང་ཟག་དང་ཆོས་ཞེས་པའི་གང་ཟག་ནི་རང་གི་བདག་གཞིའི་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་གང་ཟག་ལྷས་བྱིན་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། ཆོས་ཞེས་པ་ནི་ཆོས་དང་གང་ཟག་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་ཆོས་གང་ཟག་གི་གདགས་གཞིར་གྱུར་པ་ལྷན་བྱིན་གྱི་མིག་ལྟ་བུས་མཚོན་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང་དེ་ལས་གཞན་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོ། །བདག་གཉིས་ནི། གང་ཟག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་གང་ཟག་གི་བདག་དང་། ཆོས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་སྟེ། དཔེར་ན་ཐག་ཁྲ་ལ་སྦྲུལ་དུ་འཁྲུལ་དུས་ཐག་ཁྲའི་སྟེང་གི་སྦྲུལ་ལྟ་བུ་བདག་འཛིན་གཉིས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་ཏེ། དེ་གཉིས་ནི་རི་རྭ་ལྟར་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་དོ།།

བདག་འཛིན་གཉིས་ནི། གང་ཟག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དང་། ཆོས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ཡིན་ཞིང་། བདག་འཛིན་གཉིས་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་ནི་གང་ཟག་དང་ཆོས་གཉིས་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་སྦྲུལ་དུ་འཁྲུལ་བའི་གཞིའི་ཐག་ཁྲ་ལྟ་བུའོ། །བདག་མེད་གཉིས་ནི། གང་ཟག་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང་། ཆོས་

(1) ཛོག་ཛོས། ༣༣༤-༣༣༥

རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་དོ། །དེ་ལྟར་རྟོགས་པ་ནི་བདག་མེད་གཉིས་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་བོ།།

༈ ངེས་ཤེས་སྒྲོན་མེ་ལས།[1] མཐར་ནི་ངེས་པར་རྟོགས་དགོས་ཏེ། །ཆོས་ཀུན་དེ་ཉིད་གཅིག་ཡིན་ཞིང་། །དེ་ཉིད་མཐོང་བའི་ཚུལ་གཅིག་པས། །མཐར་ཐུག་ཐེག་གཅིག་འགྲུབ་པ་ཡི། །རིགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་སྨྲ། །གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱི་ལུགས་ལྟར་ན། །དེ་ཉིད་ཉན་རང་མཐོང་ཟིན་པས། །རིགས་པ་དེ་ཡི་ཐེག་གཅིག་ཏུ། །ཅི་ཞིག་འགྲུབ་སྙེ་དམ་བཅའ་ཙམ། །འདིར་ནི་ཟུང་འཇུག་ཡེ་ཤེས་གང་། །མཐར་ཐུག་གཟིགས་པ་དེ་ཁོ་ན། །དེ་བཞིན་ཉིད་གཅིག་དེ་ཡིན་ཏེ། །འཕགས་ཀུན་དེ་ལ་གནོལ་ཞིང་འབབ།།

(1) ཐེམ་ཐོས། ༤༣

༨༽ ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་མ་རྟོགས་སྐོར།

༄ འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་ལས།[1] ལུང་འདི་ལས་ནི་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་ཤེས་པ་ཡང་ཡོད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་གསལ་བར་ངེས་ཏེ། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་དངོས་པོ་རང་བཞིན་མེད་པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། འཇིག་རྟེན་པའི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ལྟར་དེ་དག་ཀྱང་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཀྱང་རང་གི་བློས་རྣམ་པར་དཔྱད་པས་ཀྱང་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པར་འགྱུར་ལ། ཕྱི་རོལ་པ་བཞིན་དུ་འདི་དག་གིས་ཁམས་གསུམ་ན་སྤྱོད་པའི་ཕྲ་རྒྱས་ཐམས་ཅད་སྤངས་པར་ཡང་མི་འགྱུར་རོ། །གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་དམིགས་པས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པར་རྟོགས་པར་ཡང་མི་འགྱུར་ཏེ། བདག་ཏུ་གདགས་པའི་རྒྱུ་ཕུང་པོ་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

༄ དམ་ཆོས་དོགས་སེལ་ལས།[2] ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཡོད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་གསལ་བར་ངེས་ཏེ་ཞེས་གསུངས་པས་ན། ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྲས་ཆོས་ཀུན་བཟུང་བ་ཡིན་ནོ་ཟེར་བ་ཡང་མ་ངེས་ཏེ། ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྲ་ནི་རང་གི་རྟོགས་བྱ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྫོགས་པར་རྟོགས་པ་ལ་མཁོ་བའི་ཆ་བཅས་དང་

(1) ལྗེབ་ངོས། ༢༢༦བ-༢༢༧ན

(2) ལྗེབ་ངོས། ༤༠༦-༤༠༨

མི་རྟག་པ་ལྟ་བུའི་སྒོ་ནས་རིལ་པོ་དང་རྟག་པ་བདེན་མེད་དུ་ཤེས་པ་ལ་ཡང་འཇུག་སྟེ། སྣན་ཀུན་ཚོགས་དང་མི་ཀུན་ཚོགས་ཞེས་པ་བཞིན་ནོ།།

ཡང་ལེགས་ལྡན་གྱིས་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ལ་ཐེག་ཆེན་བསྟན་པ་དོན་མེད་དུ་ཐལ་ཞེས་བརྒལ་བ་ནི། ཆོས་བདག་མེད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་ཉན་རང་གིས་ཀྱང་རྟོགས་པར་བཞེད་འདུག་སྙམ་དུ་བརྒལ་བ་ལ། དེ་མི་བཞེད་པར་ཟླ་བས་ལན་བཏབ་པ་དེ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་ཆེན་དུ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྟན་པ་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་ཞེར་ན་ཁྱབ་པ་མེད་དེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་ལས་ནི་ཉོན་སྒྲིབ་ཙམ་སྤང་བའི་ཕྱིར་དུ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པ་མདོར་བསྡུས་པ་ཙམ་ཞིག་བསྟན་ལ།

ཐེག་ཆེན་ལས་ནི་ཤེས་སྒྲིབ་མ་ལུས་པར་སྤང་བའི་ཕྱིར་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྒྱས་པར་བསྟན་པའི་ཁྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ལན་གསུངས་པ་འདི་ཁྱོད་ཀྱིས་ཀྱང་དྲངས་འདུག་པ་འདི་ངས་ཀྱང་ཁྱོད་ལ་དྲངས་བར་འདོད་པའི་ལུང་ཡིན་ཏེ། ཉོན་སྒྲིབ་སྤོང་བའི་ཕྱིར་བསྡུས་པ་དང་། ཤེས་སྒྲིབ་སྤོང་བའི་ཕྱིར་རྒྱས་པར་བསྟན་པ་ཞེས་པ་འདིས་ཆོས་བདག་མེད་རྫོགས་མ་རྫོགས་ཀྱི་ཁྱད་ཡོད་པར་བསྟན་པ་ཡིན་གྱི་ཆོས་བདག་མེད་ཡང་དག་རྟོགས་ཕན་ཆོད། དེ་རྟོགས་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་མང་བས་ལྷག་པར་རྟོགས་རྒྱུ་དང་། ཉུང་བས་ཉུང་དུ་རྟོགས་རྒྱུ་ཡོད་ན། གཅིག་དུ་བྲལ་གྱིས་བདག་མེད་རྟོགས་རྗེས་རྟེན་འབྲེལ་ཆེན་མོས་དཔྱད་ན་དེ་ལས་ལྷག་ཅིག་རྟོགས་དགོས་ཤིང་། དེ་ལྟར་ན་ཆོས་བདག་མེད་རྟོགས་པ་དེ་དག་ཡང་ནས་ཡང་དུ་རྟོགས་ཐུབ་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ།།

༈ དམ་ཆོས་དོགས་སེལ་ལས།[1] ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལ་ཉན་རང་གི་ཆོས་བདག་མེད་རྟོགས་པར་སྒྲུབ་པ་ལ། ཟླ་བའི་ཞབས་ཀྱིས་རིགས་པ་གསུམ་བཀོད་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༩༠༠-༩༠༢

པའི། དང་པོ་ཉན་རང་གིས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མ་རྟོགས་ན་ས་དང་པོ་པས་ཀྱང་ཟིལ་གྱིས་གནོན་རིགས་ཏེ། དངོས་པོ་རང་བཞིན་མེད་པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། འཇིག་རྟེན་པའི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ལྟར་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པའི་སེམས་དཔས། རང་གི་བློས་རྣམ་པར་དཔྱད་པས་ཀྱང་ཟིལ་གྱིས་ནོན་པར་འགྱུར་རིགས་ན། དེ་ལྟར་མིན་པར་མདོ་ལས་གསུངས་པ་བཀོད་པའི་དགོངས་པ་ནི་ཁྱོད་ལྟར་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་རང་བཞིན་མེད་པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར།

འཇིག་རྟེན་པའི་འདོད་ཆགས་བྲལ་བ་ལྟར་ཞེས་པ་འདིས་གསལ་བར་ཤེས་ཏེ། ཆོས་རགས་པ་དང་རྒྱུན་ལ་སོགས་པ་མི་བདེན་པར་ཤེས་པའི་ཆོས་བདག་མེད་པའི་ཚ་ཉེ་ཚེ་བ་ལ་མ་བརྟེན་པར་གང་ཟག་གི་བདག་རང་བཞིན་མེད་པར་ཁོང་དུ་མི་ཆུད་ལ་དེ་ལྟར་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་ཤེས་པ་དང་བྲལ་ན། རྟག་བདག་སོགས་མེད་པར་ཤེས་ཀྱང་དེས་ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་མི་སྤོང་བས་ཕྱི་རོལ་པའི་ཆགས་བྲལ་བཞིན་དུ་འགྱུར་ལ་དེ་ལྟ་ན་འཕགས་པར་ཡང་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ས་དང་པོར་བདེན་པ་མཐོང་བས་བློ་ཡི་སྟོབས་ཟིལ་གྱིས་ནོན་རིགས་སམ་ཞེས་སོ། །རིགས་པ་གཉིས་པ་དེ་ལྟ་ན་ཕྱི་རོལ་པ་བཞིན་དུ་ཁམས་གསུམ་ན་སྤྱོད་པའི་ཕྲ་རྒྱས་མི་སྤོང་བའང་གནད་དེ་ལ་ཐུག་ཅིང་། རིགས་པ་གསུམ་པ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་དམིགས་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གྱུར་བའི་ཕྱིར་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མི་རྟོགས་ཏེ་བདག་ཏུ་གདགས་པའི་གཞི་ཕུང་པོ་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

ཞེས་པའང་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གྱུར་པ་ནི་རིལ་པོ་དང་རྟག་པར་འཛིན་པ་ཡིན་ལ། དེ་རིལ་པོ་དང་རྟག་པར་དམིགས་བཞིན་ཏུ་བདག་མེད་མཐོང་མི་ཤེས་ཏེ། རྟག་པ་དང་གཅིག་པུའི་རྣམ་པར་གཟུང་བའི་བདག་དེ་དང་མི་

འགལ་བས་ན་བདག་ཏུ་གདགས་པའི་གཞི་ཕུང་པོ་རྟག་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་གསུངས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། ཇི་སྲིད་ཕུང་པོར་འཛིན་ཡོད་པ་སོགས་ཀྱི་ལུང་དང་། འཇུག་པ་ལས་ཀྱང་དེ་ལྟར་རིགས་པས་སྒྲུབ་པར་མཛད་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཆ་མེད་དུ་ཞིག་ཕན་ཚོད་དུ་མ་དང་མི་རྟག་པ་དེ་ལ་དམིགས་ནས་ངར་མི་འཛིན་ཏེ། འཛིན་ན་བདག་དུ་མ་དང་མི་རྟག་པར་ཡང་འཛིན་དགོས་ལ། དེའི་ཆ་རེ་རེ་དམིགས་ཀྱིས་བཀར་ནས་བདག་གོ་སྙམ་དུའང་མི་རྟོག་གོ། དེ་ལྟར་མི་འཛིན་ཀྱང་དུ་མའི་ཆ་ཚོགས་པ་ནི་ཡོད་པས་དེས་ངར་འཛིན་མི་ལྡོག་སྙམ་ན། ནམ་བདུན་ཤིང་རྟའི་རིགས་པ་ཁོ་ནས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་གཏན་ལ་ཕེབས་མི་ནུས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ནི་ཕུང་པོ་དུ་མ་དང་མི་རྟག་པའི་ཚུལ་ལས་བརྩམས་པའི་རིགས་པ་ཤ་སྟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ལའང་ལྷག་བཅས་ཀྱི་ཚེ་ངར་འཛིན་མི་ལྡོག་པར་ཐལ་ཏེ། ཕུང་པོའི་ཚོགས་པ་སྣང་བ་ཉིད་མ་ལོག་པའི་ཕྱིར། ཕུང་པོར་སྣང་ཡང་བདེན་པར་མ་བཟུང་ན་ངར་འཛིན་མི་སྐྱེ་སྙམ་ན། རྟུལ་ཕྲན་ཚོགས་པར་སྣང་ཡང་དེ་ལ་བདག་མེད་པར་མཐོང་ན་ངར་འཛིན་མི་སྐྱེ་བ་མཚུངས་ཏེ། ཐག་པར་སྣང་ཡང་སྦྲུལ་མེད་པར་ཤེས་པ་བཞིན་ནོ།།

ཡུལ་ཅན་བློས་བཟུང་བ་དེ་དང་མཚན་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་སྒོ་ནས། ཐག་པ་ལ་སྦྲུལ་མེད་པ་ལྟར་ཕུང་པོ་ལ་བདག་མེད་པར་རྟོགས་ནུས་ཀྱི། འཁྲུལ་པའི་སྒྲོ་འདོགས་པའི་གཞི་མ་ལོག་ཚུན་ཆད་སྒྲོ་བཏགས་དེ་མི་ལྡོག་ན་ཐག་པ་མ་ལོག་པར་དུ་སྦྲུལ་འཛིན་མི་ལྡོག་པར་འགྱུར་རོ། །འོ་ན་ཆ་མེད་གཉིས་པོ་བསགས་པ་ཙམ་ལ་གཟུགས་རགས་པར་སྒྲོ་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཉན་ཐོས་སྡེ་པས་ཀྱང་འདོད་ན། དེ་དབུ་མས་སྒྲུབ་ཅེ་ལ་དགོས་སྙམ་ན། ཆོས་བདག་མེད་ལ་སྟོད་པ་བྱེད་པའི་ངོར། གཟུགས་རགས་

པ་ལྟ་བ་རྗེས་པ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པ་ཁྱེད་ལ་གྲགས་པ་འདི་ཡང་ཆོས་བདག་མེད་ཉི་ཚེ་བ་ཡིན་ལ་འདི་ལ་མ་བརྟེན་པར་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱང་རྟོགས་མི་ནུས་པས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ལ་རྩོད་པ་དོན་མེད་ཅེས་བསྟན་པའི་ཆེད་དུའོ།།

ཡང་ཁོ་ན་རེ། ཡང་ཉན་རང་ལ་ཆོས་བདག་མེད་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཐུལ་དུ་བྱུང་བ་ནི། བདེན་འཛིན་ལ་མ་རིག་པས་ཁྱབ་ལ། མ་རིག་དེ་ཡང་རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་མའི་མ་རིག་པ་ཉོན་མོངས་ཅན་དེ་ཡིན་པ་འདི་ཡིན། ཞེས་ཟེར། བདེན་འཛིན་ལ་མ་རིག་པས་ཁྱབ་ཀྱང་། བདེན་འཛིན་ཡིན་ན་རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོར་གྱུར་པའི་མ་རིག་པ་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ཅི་ཡིས་འགྲུབ་སྙེ་མི་འགྲུབ་བོ།།

༄ འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་ལས།[1] བདག་མེད་འདི་ནི་འགྲོ་བ་རྣམ་དགྲོལ་ཕྱིར། །ཆོས་དང་གང་ཟག་དབྱེ་བས་རྣམ་གཉིས་གསུངས། །བདག་མེད་པ་འདི་ནི་མདོར་བསྡུས་ནས་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་གསུངས་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པ་དང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པའོ། །ཡང་ཅིའི་ཕྱིར་བདག་མེད་པ་རྣམ་པ་གཉིས་ཉེ་བར་བསྟན་ཞེ་ན། བཤད་པ། འགྲོ་བ་རྣམ་དགྲོལ་ཕྱིར་ཏེ། བདག་མེད་པ་རྣམ་པ་གཉིས་པོ་འདི་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་འགྲོ་བ་རྣམ་པར་དགྲོལ་བར་བྱ་བའི་དོན་དུ་ཉེ་བར་བསྟན་ཏོ། །དེ་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་ནི་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་དང་། ཉན་ཐོས་རྣམས་རྣམ་པར་དགྲོལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བསྟན་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཐོབ་པས་རྣམ་པར་དགྲོལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ནི་གཉི་ག་བསྟན་ཏོ། །ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར

(1) ལྡེབ་ངོས། ༡༡༣ན-༡༡༣བ

འབྱུང་བ་རྐྱེན་ཉིད་འདི་པ་ཙམ་མཐོང་མོད་ཀྱི། དེ་ལྟ་ན་ཡང་དེ་དག་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་སྒོམ་པ་མེད་དེ། ཁམས་གསུམ་ན་སྤྱོད་པའི་ཉོན་མོངས་པ་སྤོང་བའི་ཐབས་ཙམ་ཞིག་ནི་ཡོད་དོ། །དེ་དག་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་མ་ལུས་པར་སྒོམ་པ་ནི་ཡོད་པར་རྣམ་པར་གཞག་གོ །དེ་ལྟར་སྟོན་པས་སླར་ཡང་འདི་ཉིད་ནི། །གདུལ་བ་རྣམས་ལ་ཕྱེ་སྐྱེ་རྣམ་མང་གསུངས། །བདག་མེད་པ་རྣམ་པ་གཉིས་པོ་འདི་ནི་སླར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གདུལ་བའི་བསམ་པ་སྣ་ཚོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་མང་པོར་བསྟན་ཏོ།།

༄ ངེས་ཤེས་སྒྲོན་མེ་ལས།[1] དེས་ན་རང་ལུགས་གང་ཡིན་ན། །དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་རང་འགྲེལ་ལས། །ཉོན་མོངས་སྤངས་ཕྱིར་ཉན་རང་ལ། །རྒྱལ་བས་གང་ཟག་བདག་མེད་དང་། །ཤེས་སྒྲིབ་སྤངས་ཕྱིར་རྒྱལ་སྲས་ལ། །ཆོས་བདག་མེད་པ་རྫོགས་པར་བསྟན། །འོ་ན་ཉན་རང་གཉིས་པོ་ལ། །སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་ཡོད་དོ་ཞེས། །སྨྲས་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། །ཉན་རང་དེ་དག་ཀུན་ཉོན་ཙམ། །སྤང་ཕྱིར་གང་ཟག་མེད་སྒོམ་གྱི། །ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྫོགས་པར་ནི། །སྒོམ་པ་མེད་ཅེས་གསུངས་པ་བཞིན།།

༄ དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[2] དེས་ན་ཇི་སྲིད་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཕུང་པོ་རྒྱུན་དང་ཚོགས་པ་བློས་མ་ཕྱེ་བ་ཙམ་ལ་ང་ཞེས་གདགས་ཤིང་འཛིན་པས་ན། ཕུང་པོ་དེ་དག་དུ་མར་བསིལ་ཞིང་བློས་བཤིགས་པར་མ་གྱུར་པ་ཞིག་ན། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱང་རྟོགས་ཐབས་མེད་དེ། བདག་ཏུ་གདགས་པའི་རྒྱུ་ཕུང་པོ་ལ་དམིགས་པས

(1) ལྡེབ་ངོས། ༥༨

(2) ལྡེབ་ངོས། ༣༡༨-༣༢༠

ན། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཕུང་པོ་ནི་དུ་མ་འདུས་པའི་རང་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དོན་དམ་པར་དོན་དུ་མེད་ཚུལ་གྱི་རིགས་པ་གསུངས་ཏེ། ཉན་ཐོས་ལ་བསྟན་པའི་མདོ་ལས། །གཟུགས་ནི་ལྦུ་བ་རྡོས་པ་འདྲ། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའི་དོན་བཞིན་ཕུང་པོ་ཉིད་དུ་མའི་ཆ་ལ་བཏགས་པའི་ཚུལ་རྟོགས་པ་དེས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་རོ།།

དེའང་འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་དུ། བདག་མེད་འདི་ནི་འགྲོ་བ་རྣམས་གྲོལ་ཕྱིར། །ཞེས་པའི་ཐད་དུ། དེ་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ནི་ཉན་ཐོས་རྣམས་གྲོལ་བའི་ཕྱིར་བསྟན་ལ། བྱང་སེམས་རྣམས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་འཐོབ་པའི་ཕྱིར་གཉིས་ཀ་བསྟན་ཏོ། །ཉན་རང་གིས་ཀྱང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་རྐྱེན་ཉིད་འདི་པ་ཙམ་མཐོང་མོད་ཀྱི། དེ་ལྟ་ནའང་དེ་དག་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་སྒོམ་པ་མེད་དེ། ཁམས་གསུམ་ན་སྤྱོད་པའི་ཉོན་མོངས་སྤོང་བའི་ཐབས་ཙམ་ཞིག་ནི་ཡོད་དོ། །དེ་དག་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་མ་ལུས་པར་སྒོམ་པ་ནི་ཡོད་པར་རྣམ་པར་བཞག་གོ །ཞེས་གསུངས་པའི་ལུང་འདིས་ཉན་རང་ལ་ཆོས་བདག་མེད་རྫོགས་པར་རྟོགས་པ་མེད་པའང་ངེས་ནུས་ཏེ། ཆོས་བདག་མེད་རྫོགས་པར་རྟོགས་པ་མིན་ཆེ་ཉོན་མོངས་མི་སྤོང་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་རྫོགས་པར་མ་བསྒོམས་ན་ཉོན་མོངས་ག་ལ་སྤོང་སྟེ། དེ་གཉིས་འགྲོ་ལྡོག་མཚུངས་སོ། །རིགས་པའང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་ཙམ་ཁོ་ནས་ཉོན་མོངས་སྤོང་ཚུལ་རྣམ་འགྲེལ་དང་རིགས་ཚོགས་ཀྱིས་བསྟན་པ་ལྟར་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་། ཆོས་བདག་མེད་མ་རྫོགས་ནའང་དེ་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་རྣམ་བདུན་ཤིང་རྟའི་རིགས་པ་སོགས་ཀྱིས་གྲུབ་ཅིང་། དེ་གོམས་པས་གསལ་སྣང་རབ་ཀྱང་འབྱུང་བར་གྲུབ་བོ།།

༈ དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[1] །མདོར་ན་ཉན་རང་ལ་ཆོས་བདག་མེད་རྫོགས་པར་རྟོགས་པ་ཡོད་ན་བཀའ་དང་དགོངས་འགྲེལ་མཐའ་དག་གི་ལུང་དང་། རིགས་པ་བརྒྱ་ཕྲག་གིས་གནོད་པ་འདའ་དཀའ་ཞིང་། ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་མཐོང་ལམ་སོགས་ལམ་དང་འབྲས་བུའི་ཡོན་ཏན་ནི་ཉི་མ་དང་མེ་ཁྱེར་ལ་གསལ་མི་གསལ་གྱི་ཁྱད་བཞིན་དུ་མཆིས་ན། དེ་དག་གང་ལ་བརྟེན་པ་རྟོགས་པ་ཡེ་ཤེས་འོད་ལྟ་བུ་ལ་ཁྱད་ཞུགས་པ་ཤེས་པར་བྱའོ།།

༈ ལྟ་བའི་བརྗེད་བྱང་ཆེན་མོ་ལས།[2] སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གསུངས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རོ་གཅིག་པའི་ཚུལ་གཅིག་པ་འབྲས་བུ་ཐ་དད་མེད་པར་མཉམ་པ་ཆེན་པོའི་ངང་དུ་རོ་གཅིག་པར་བསྟན་པའོ། །དེ་ནི་སངས་རྒྱས་པ་ནང་གི་བྱེ་བྲག་མི་མཐུན་པ་ཙུང་ཟད་བསྟན་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་ཉན་ཐོས་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་དང་། མདོ་སྡེ་པ་ནི་རྫས་ཡོད་མེད་དུ་འདོད་པའི་སྐབས་སུ་ཞལ་ཆེར་བཤད་ཟིན་ཏོ། དེར་མ་ཟློས་པ་ཙུང་ཟད་བསྟན་ན། ཉན་ཐོས་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བའི་གཞུང་ལ་ཡང་གནས་མ་བུའི་སྡེ་ལ་སོགས་པ་ཁ་ཅིག་གང་ཟག་ཡོད་པར་སྨྲ་སྟེ། གང་ཟག་དེ་དང་ཕུང་པོ་ལྔ་དང་ཆུ་བཞིན་དུ་དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་མེད་པར་སྨྲའོ། །སུ་སྟེགས་ཅན་ལས་ཁྱད་པར་དུ་གང་ཟག་མི་རྟག་པར་སྨྲའོ།།

གང་ཟག་ལ་རྫུས་ཏེ་བྱུང་བའི་སེམས་ཅན་ཞེས་འདོགས་ཏེ། དེས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ལས་བསྡུས་པའི་ལུས་ལེན་ཅིང་འཁོར་བར་བྱེད་དོ་ཞེས་འདོད་དོ། །འདི་ནི་སངས་རྒྱས་པའི་ལྟ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཐའ་རྨང་གཞི་ཡིན་ནོ་ཞེས་གྲགས་སོ། །བྱེ་བྲག་ཏུ

(1) ལྡེབ་ངོས། ༣༢༠-༣༢༡

(2) ཤོག་ངོས། ༡༣-༡༥

སྨྲ་བ་ཕལ་ཆེར་ནི་གང་ཟག་གམ་སེམས་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་གཏན་མེད་པར་སྨྲའོ། །སྤྱིར་ཉན་ཐོས་པ་ནི་བདག་ལ་ཆགས་པ་སྤྲངས་པས་གྲོལ་བར་འདོད་པ་ལས། ཆགས་པ་སྤོང་བའི་ཐབས་ཀྱི་སྒོ་གསུམ་དུ་སྨྲ་སྟེ། མི་སྡུག་པ་བསྒོམ་པས་ཆགས་པ་སྤོང་བ་དང་། དབུགས་ཕྱི་ནང་དུ་རྒྱུ་བ་རྗེས་སུ་དྲན་པ་བསྒོམ་པས་སེམས་མཉམ་པར་བཞག་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་འདོད་པར་ཆགས་པའི་གཉེན་པོར་གྱུར་ཏེ་ཆགས་པ་སྤོངས་པ་དང་། བདེན་པ་བཞིའི་དོན་བསྒོམས་པས་ཆགས་པ་སྤོངས་པའོ། །ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དང་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་ལྟ་བ་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། སྤོང་ཚད་གསུམ་གྱི་བྱེ་བྲག་མདོར་བསྟུས་པ་ནི། ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱི་ལྟ་བ་ནི་གང་ཟག་ལ་བདག་མེད་པར་རྟོགས་པའོ། །ཏིང་ངེ་འཛིན་ནི་དམིགས་པ་དང་བཅས་པའི་ས་ལ་གནས་པའོ། །སྤོང་ཚད་ནི་སྲིད་པ་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་ཐམས་ཅད་སྤོངས་པའོ་ཞེའོ།།

རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ལྟ་བ་ནི། ཆོས་ལས་གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོས་བསྡུས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་བདག་མེད་པར་རྟོགས་སོ། །ཏིང་ངེ་འཛིན་ཚིག་གི་དོན་མེད་པར་རྟོགས་ཏེ་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་ལ་གནས་པས། གཟུང་བའི་རྟོག་པ་ཉམས་པར་བྱས་ཏེ། འོན་ཀྱང་བརྗོད་དུ་མེད་དོ་སྙམ་པའི་འདུ་ཤེས་འཇུག་པས་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ནི་མ་སྤྲངས་སོ། །སྤོང་ཚད་ནི་གང་ཅི་ཡང་རུང་སྟེ། ཀུན་འབྱུང་བའི་ཆོས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་འགོག་པའི་ཆོས་སུ་ཤེས་སོ་ཞེའོ།།

ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སྤྱིར་བསྡུས་ནས་ལྟ་བ་ནི། ཆོས་དང་གང་ཟག་གཉིས་ཀ་ལ་བདག་མེད་པར་རྟོགས་སོ། །ཏིང་ངེ་འཛིན་ནི་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་ཏེ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་ནས། ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་གནས་སོ། །སྤོང་ཚད་ནི་བག་ཆགས་ཀྱིས་

མཚམས་སྦྱོར་བ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་སྤོངས་ཏེ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་བོ་ཞེའོ།།

༄ རོང་ཟོམ་པཎྜི་ཏ་ཆེན་པོ་ཆོས་ཀྱི་བཟང་པོས་མཛད་པའི་མན་ངག་ལྟ་ཕྲེང་གི་འགྲེལ་པ་ལས།[1] རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བའི་ཚུལ་ཟབ་མོའི་ཆོས་ནི། ཉན་ཐོས་ཀྱིས་ཀྱང་རྟོགས། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཀྱང་རྟོགས། རྣལ་འབྱོར་དུ་སྤྱོད་པ་པས་ཀྱང་རྟོགས། དབུ་མ་པས་ཀྱང་རྟོགས་མོད་ཀྱི། ཚུལ་དེ་རྣམས་ཀུན་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པར་མཐར་དུ་ཕྱིན་པར་རྟོགས་པར་མཚུངས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་ཉན་ཐོས་ཀྱིས་ནི་རྟེན་འབྲེལ་རྟོགས་ཀྱང་། དེའི་མཐུས་ཕུང་པོ་སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པར་རྟོགས་ནས། མཐའ་གཉིས་བསལ་བར་ཟད་དེ། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་དངོས་པོ། སྤྱི་དང་རང་གི་མཚན་ཉིད་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ནི་མ་སྤངས་སོ།།

རང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་རྟེན་འབྲེལ་ཀྱི་ཚུལ་རྟོགས་པས་ནི། དེའི་སྟེང་དུ་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཐོབ་པ་མྱེད་པར་རིག་པས། བཟུང་བར་བྱ་བའི་དོན་མྱེད་པར་རྟོགས་ཀྱི། དོན་མྱེད་དོ་སྙམ་པའི་འཛིན་པའི་བློ་ཡང་མི་འདུག་གོ་སྙམ་པའི་བློ་མི་སྐྱེ་བར་སྤོངས་པ་ནི་མ་ཡིན་នོ། །རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་རྣམས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཚུལ་རྟོགས་པས་ཀྱང་། དེའི་སྟེང་དུ་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་ངོ་བོ་བདག་ཉིད་ཐོབ་པ་མྱེད་པར་རྟོགས་པས། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་གཟུང་འཛིན་གཉིས་ཀྱིས་སྟོང་བར་རྟོགས་ཀྱི། འདི་ལྟར་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ། གང་གི་ཡང་གཟུང་བ་མ་ཡིན་པ། གང་ལ་ཡང་འཛིན་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པ། རང་རིག་པ་ཙམ་པོ། རྒྱུ་རྐྱེན་རྟེན་འབྲེལ་ལས་སྐྱེ་བ་འདིའ་ནི། རང་གི་ངོ་བོ་

[1] ཟོག་ངོས། ༣༢༠-༣༢༡

གྲུབ་པར་སྨྲ་སྟེ། བདག་མེད་པར་མ་རྟོགས་སོ།།

དབུ་མ་པས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་ཏེ་འབྱུང་བའི་ཚུལ་རྟོགས་པས་ནི། རང་རིག་པ་དེ་ཉིད་ཀྱང་། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་དངོས་པོའི་བདག་ཉིད་ཐོབ་པ་མེད་པར་རྟོགས་ཏེ། སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་ལས་ཡོངས་སུ་འདས་པར་རྟོགས་སོ། །དེ་ལྟ་བས་ན་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཚུལ་ནི། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་མཁས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་མཐུས་རྒྱུ་འབྲས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་སེལ་བ་ནི། ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐུན་མོང་གི་ཆོས་ཡིན་པ་ལས། ཉན་ཐོས་ཀྱིས་ནི། ཆོས་ཀྱི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པས། ཕྱི་རོལ་གྱི་མུ་སྟེགས་ཅན་གྱི་རྒྱུ་འབྲས་ལ་ལོག་པར་རྟོག་པ་བསལ་ཏོ། །རང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ནི། རྟེན་འབྲེལ་དེ་ཉིད་དེ་བས་ཟབ་ཏུ་རྟོགས་པས། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་དངོས་པོ་གཟུང་བའི་དོན་དུ་ཡང་མེད་པར་རྟོགས་སོ། །རྣལ་འབྱོར་དང་སྤྱོད་པ་བས་ནི། རྟེན་འབྲེལ་དེ་ཉིད་དེ་བས་ཟབ་དུ་རྟོགས་པས། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་དངོས་པོ་འཛིན་པའི་བདག་ཉིད་དུ་ཡང་མེད་པར་རྟོགས་སོ། །དབུའ་མ་པས་ནི། རྟེན་འབྲེལ་དེ་ཉིད་དེ་བས་ཀྱང་ཟབ་ཏུ་རྟོགས་པས། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་དངོས་པོའ་རང་རིག་པའི་བདག་ཉིད་དུ་ཡང་མེད་པར་རྟོག་པས། སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་ཞི་ཞེས་བྱའོ།།

༅ ཡིད་བཞིན་མཛོད་འགྲེལ་ལས།[1] དེ་ཡང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་དགྲ་བཅོམ་གྱིས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་སམ་མ་རྟོགས་ཤེ་ན། སློབ་དཔོན་ སྔ་རབས་པ་ཁ་ཅིག་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ལས་མ་རྟོགས་པར་འདོད་ལ། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་ཕྱེད་གཟུང་བར་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པ་ལས། གཉིས་ཀ་མ་རྟོགས་པར་འདོད་ལ། ཁ་ཅིག་གིས་རྟོགས་པར་འདོད་པས་རྩོད་ནའང་། ཁོ་བོས་ནི། འདི་ལྟར་རིག་སྟེ། སྟོན་

(1) ཐོག་ཚོམ། ༣༧-༣༨

ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡེ་པ་སོ་སོར་གྱེས་དུས་ཀྱང་ལ་ལས་བདག་འདོད་པ་དང་། ལ་ལས་མི་འདོད་པ་དང་། ལ་ལས་གཟུགས་བརྙན་ལྟར་འདོད་པ་ཐ་དད་པས་ལམ་སྒྲུབ་པ་ཡོད་པས། འབྲས་བུའི་དུས་སུའང་སྤང་གྱི་ལམ་གྱི་རྗེས་སུ་བྱེད་པས་རྟོགས་མ་རྟོགས་གཉིས་སུ་བྱུང་བར་རིག་གོ །དེའང་བྱེ་བྲག་པའི་ལམ་ལ་ཞུགས་པ་དག་གི་དགྲ་བཅོམ་པས་ནི་སྟོན་ཡོད་པར་ཞེན་པ་ལ་གོམས་པ་ཤས་ཆེ་བས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཙམ་ལས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མ་རྟོགས་པར་སྨྲ་སྟེ་མཚན་མར་འཛིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

མདོ་སྡེའི་ཕྱོགས་ལས་ལམ་བསྒྲུབས་ན། ཤེས་རབ་ཟབ་པས་གཟུགས་བརྙན་དང་འདྲ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཕྱིར་རྟོགས་པའོ་སྙམ་དུ་རིག་གོ །དེ་ཡང་དབང་པོ་རྣོ་བས་ནི། གཟུགས་ཀྱི་ཆོས་ལས་དཔགས་ནས་ཀུན་མཐུན་པར་རྟོགས་ལ། རྟུལ་བས་གང་བསྟན་པ་དེ་ལས་གཞན་མི་ཤེས་སོ། །རང་བཞིན་དུ་བདག་མེད་ཙམ་དུ་རྟོགས་པར་མཐུན་པས་གཉིས་ཀས་ཀྱང་ཕུང་པོའི་འཛིན་པ་སྟོང་པར་རྟོགས་དགོས་ཏེ། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས། ཇི་སྲིད་ཕུང་པོར་འཛིན་ཡོད་པ། །དེ་སྲིད་དེ་ལ་ངར་འཛིན་ཡོད། །ངར་འཛིན་ཡོད་ན་ཡང་ལས་ཏེ། །དེ་ལས་ཀྱང་ནི་སྐྱེ་བར་འགྱུར། །ཞེས་པ་དང་།

དངོས་པོ་གཅིག་བདག་མེད་དུ་རྟོགས་ན་ཀུན་བདག་མེད་དུ་རྟོགས་དགོས་པར། ལྷ་ཀར་གཤེགས་པ་ལས། གཅིག་གི་སྟོང་ཉིད་གང་ཡིན་པ། །དེ་ནི་ཀུན་གྱི་སྟོང་ཉིད་ཡིན། །དངོས་པོ་གཅིག་ལ་གང་ལྟ་བ། །དེ་ནི་ཀུན་ལ་ལྟ་བར་བརྗོད། །ཅེས་སོ། །དེ་ཡང་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་ཉེས་པས་འཁོར་བར་འཇུག་པར་ཤེས་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པར་རྣོ་རྟུལ་གཉིས་སྒོ་གཅིག་ཀྱང་། རྟུལ་པོས་ཐམས་ཅད་གཞི་མེད་པ་ཆོས་ཉིད་ལ་སྤྱོད་པའི་སྟོང་པར་མ་རིག་པས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མ་

རྟོགས་ཞེས་དམན་པ་དགག་པའི་སྐབས་བརྗོད་ལ། རྟེན་པོས་རྟེན་འབྲེལ་ཙམ་དུ་ཤེས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཡོད་ཀྱང་རྫི་ལམ་གྱི་བདེ་སྡུག་ཙམ་ལའང་སྐྲག་པས་ཞི་བར་མོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དམན་པ་དགག་པ་ཙམ་དུ་ལུང་ཁ་ཅིག་ལས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མ་རྟོགས་པར་བཤད་དེ།

ལནྐར་གཤེགས་པ་ལས། དགྲ་བཅོམ་པ་དེ་དག་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བར་མཐོང་བས་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་སེམས་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པར་མ་རྟོགས་པས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་མེད་དོ་ཞེས་པ་དང་། དྲི་མ་མེད་པའི་མདོ་ལས། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་མོས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་ཉིད་བླའི། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དམིགས་པ་དང་བཅས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་མེད་པ་ནི་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་གི་འདུས་མ་བྱས་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་ནས་དམིགས་པ་དང་བཅས་པ་ཇི་ལྟར་ལགས་བཀའ་སྩལ་པ། དེའི་འདུས་མ་བྱས་ནི་རྒྱ་མཚོ་ལས་སྐྱའི་རྩེ་མོས་བླངས་པ་ལྟར་ཤིན་ཏུ་ཆུང་ངོ་། །ཞེས་དང་།

ཚངས་པ་ཁྱད་པར་སེམས་ཀྱིས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས་ཤཱ་རིའི་བུས་སྨྲས་པ། ཉན་ཐོས་སྨྲའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བར་རང་གི་རྒྱུད་སྣང་བ་ཉེ་ཚེ་བའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཤེས་རབ་དེས་བདག་ཤེས་རབ་ཅན་གྱི་མཆོག་ཏུ་གསུངས་ཀྱི། ཞེས་པ་དང་། འོད་སྲུངས་ཀྱིས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས། དེ་དག་གིས་རྟོགས་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་ཡུངས་འབྲུ་སྦྲིན་གྱིས་ཐོས་པའི་ནང་གི་ནམ་མཁའ་ལྟར་ཆུང་ངོ་།།

༈ ངེས་ཤེས་སྒྲོན་མེ་ལས།[1] གློང་ཆེན་རབ་འབྱམས་ཞལ་སྔ་ནས། །ཕྱོན་གྱི་སློབ་དཔོན་ཐམས་ཅད་ནི། །ཡོད་དང་མེད་ཅེས་རྟོད་ན་ཡང་། །རང་བཞིན་

(1) ཐེབ་ངོས། ༧༩-༨༠

སྤྱོད་ཀྱི་ཉན་རང་ལ། །ཅི་རིགས་སྣང་ཡང་དགྲ་བཅོམ་པ། །འཐོབ་ལ་ཕུང་པོར་འཛིན་པའི་བདག། །སྟོང་པར་མ་རྟོགས་ཐར་མིན་པས། །དེ་ཙམ་རྟོགས་པ་ཡོད་ན་ཡང་། །བདག་མེད་རྫོགས་པར་རྟོགས་པ་མེད། །ཡུངས་འབྲུ་སྲིན་གྱིས་ཟོས་པ་ཡི། །ནང་གི་མཁའ་བཞིན་ཉན་རང་གི། །བདག་མེད་ཆུང་ངུར་གསུངས་པ་སྟེ།།

དེ་ཕྱིར་དམན་ལ་དགག་པའི་སྒྲས། །ཆོས་བདག་མ་རྟོགས་ཞེས་བཞེད་གསུངས། །འདི་ནི་ཕུལ་བྱུང་ལེགས་བཤད་དེ། །འདི་དང་མཚུངས་པ་གཞན་མ་མཆིས། །དཔེར་ན་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོའི་ཆུ། །རྡུབ་གང་བཏུང་ཡང་རྒྱ་མཚོ་དེ། །མ་བཏུང་ཞེས་སུ་མི་རུང་ལྟར། །ཆོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ང་ཙམ་པོ། །བདག་མེད་མཐོང་ཕྱིར་སྟོང་མཐོང་འདོད། །རྡུབ་གཅིག་འཐུང་བས་རྒྱ་མཚོའི་ཆུ། །རྫོགས་པར་ཁོང་དུ་སོང་ལྟར། །མཐའ་དག་ཤེས་བྱའི་རང་བཞིན་ཀུན། །སྟོང་པར་རྟོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། །བདག་མེད་རྫོགས་པར་མ་མཐོང་འདོད།།

༄ དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[1] འོ་ན་སའི་སྤྱང་བྱ་དེ་ལྟར་ཡིན་དུ་ཆུག་ནའང་གཉེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་དུ་ན་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་དམ་མེད་ཅེ་ན། ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དྲི་མེད་འོད་ཟེར་གྱི་ཞལ་ནས་འདི་སྐད་དུ་གསུངས་ཏེ། ཉན་རང་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་མེད་ལ་སྔོན་གྱི་སློབ་དཔོན་རྣམས་རྩོད་པར་གྱུར་ནའང་། རང་ལུགས་ལ་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ལ་སྤྱོན་ཡང་བདག་ཡོད་མེད་དུ་སྨྲ་བ་གཉིས་བྱུང་བ་ལྟར་ཅི་རིགས་སྣང་ཡང་། དགྲ་བཅོམ་པ་ཐོབ་པ་ལ་ནི་ཕུང་པོར་འཛིན་པའི་བདག་མེད་མ་རྟོགས་པར་འབྲས་བུ་འཐོབ་མི་སྲིད་མོད། འོན་ཀྱང་དེ་དག་གི་བདག་མེད་ནི་ཡུངས་འབྲུ་སྲིན་གྱིས་ཟོས་པའི་ནང་གི་ནམ་མཁའ་

(1) ཞེབ་ངོས། ༣༡༣-༣༡༨

བཞིན་དུ་རྒྱ་ཆུང་བར་མདོ་སྡེ་རྣམས་ནས་གསུངས་པ་ལྟར་བདག་མེད་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

འདི་ལྟ་བུའི་ལེགས་བཤད་སྨྲ་མཁན་སུ་འདང་གངས་ཅན་ན་མ་བྱུང་ངོ་། །དེ་ལ་དེ་དག་གི་དོན་ཅུང་ཟད་བཤད་ན། དབུ་མའི་རིགས་པས་ཕུ་ཐག་བཅད་ཆེ་ཆོས་དང་གང་ཟག་གཉིས་ལ་སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་གྱི་དབྱེ་བ་ཙམ་མ་གཏོགས་སྟོང་ཚུལ་ལ་ཁྱད་པར་གང་ཡང་མེད་པས། ཕུང་པོར་བཟུང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་ངོའོ་སྙམ་པའི་ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་སུན་མ་ཕྱུང་ན། རྟག་བདག་ཙམ་སྤངས་པས་ཉོན་མོངས་སྤོང་མི་ནུས་པར་རིགས་པས་གྲུབ་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཕྱིར་ན་ཆོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ང་ཙམ་པོ་སྟོང་པར་མཐོང་བ་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཐ་སྙད་རུང་སྟེ། རྒྱ་མཚོ་རུབ་གང་འཐུངས་པ་ལ་རྒྱ་མཚོ་འཐུངས་ཞེས་བརྗོད་དུ་རུང་བ་ལྟར། ཉན་རང་ལའང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་དོ་ཞེས་གསུངས་ཏེ།

ཉན་རང་སྟོང་ཉིད་ལ་སྐྲག་ཅིང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ལ་འཇུག་པ་དག་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་སྟོན་ན་རང་ལམ་གྱི་འབྲས་བུའང་འཐོབ་མི་ནུས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་གསུམ་པོ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཚུལ་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པ་དེ་དག་ཤེས་བྱའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་བདག་མེད་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རུབ་གཅིག་འཐུངས་ཀྱང་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོའི་ཆུ་རྫོགས་པར་ཁོང་དུ་སོང་བ་མིན་པ་ལྟར། དམན་པ་ལ་དགག་པའི་སྒྲ་སྦྱར་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་མ་རྟོགས་ཞེས་མདོ་བསྟན་བཅོས་ཀུན་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་ལ།

ཆོས་བདག་མེད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན་ན། ཆོས་ཞེས་པ་དོན་བཅུ་ལ་འཇུག་ཀྱང་འདི་སྐབས་ཤེས་བྱ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་

འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཡིན་ནོ། །དེ་ཐམས་ཅད་སྟོང་པར་ཤེས་ན་ཆོས་བདག་མེད་རྟོགས་པ་སྟེ། འཇུག་པ་ལས། སྤྲོས་དང་བཅས་པར་སྟོང་པ་ཉིད། །བཅུ་དྲུག་རྣམ་པར་བཤད་ནས་མདོར་བསྡུས་ཏེ། །སླར་ཡང་བཞི་རྣམ་བཤད་དེ་དག་ནི། །ཐེག་ཆེན་དུ་ཡང་བཞེད་པ་ཡིན། །ཞེས་དེ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ཡིན་པར་བསྟན་ཏོ། །འོ་ན་ཉན་རང་གིས་ཆོས་གཅིག་གི་སྟོང་པ་ཉིད་ཤེས་ན་ཐམས་ཅད་སྟོང་པར་ཅིའི་ཕྱིར་མི་ཤེས་སྙམ་པ་ནི་གྱི་ན་སྟེ། དོན་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་གནས་སུ་ཟིན་ཀྱང་། གཅིག་སྟོང་པར་ཤེས་ན་ཐམས་ཅད་དེ་ལྟར་མཐོང་ངེས་པའི་ཁྱབ་པ་མེད་དེ།

གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཙམ་ལ་ཞེན་ནས་ཆོས་བདག་མེད་དོན་དུ་མི་གཉེར་བ་དང་། ཕྱི་ནང་གི་ཡོངས་འཛིན་དང་། སྤྱོད་པ་དང་། ཡོངས་བསྔོའི་རྐྱེན་མ་ཚང་བས་རྟོགས་པ་བུལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཐེག་ཆེན་གྱི་ལུང་རིགས་འཛིན་པ་དག་ཀྱང་བློའི་རྩལ་འཕང་གིས་ཆོས་བདག་མེད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་གཏན་ལ་ཕེབས་མ་ཕེབས་དང་། སྒོམ་པའི་སྐབས་ན་སྤྲོས་བྲལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བསྒོམ་ནུས་མི་ནུས་ཡོད་པ་བཞིན་ནོ། །གང་གིས་དངོས་པོ་གཅིག་གི་དེ་བཞིན་ཉིད་མཐོང་ན་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་དུ་མཐོང་བར་གསུངས་པ་ནི་ཉི་ཚེ་བ་མ་ཡིན་པའི་རང་བཞིན་མཉམ་པ་ཉིད་ཐམས་ཅད་ལ་འདྲ་བར་གནས་པ་ཉིད་མཐོང་ནུས་པའི་གང་ཟག་གི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཞན་ཡང་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཆོས་གཅིག་སྟོང་པར་ཤེས་ན་ཆོས་ཀུན་སྟོང་པར་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཤེས་དགོས་ན། ཕྱི་དོན་རྡུལ་ཕྲན་སྟོང་པར་རྟོགས་པའི་བློ་ངེས་ཀྱང་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པར་གཏན་ལ་ཕེབས་དགོས་ཤིང་། དེ་ལྟར་ན་དབུ་མའི་

གཞུང་གི་རིགས་པ་རྒྱས་པ་ཀུན་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་ཆོས་བདག་མེད་ལ་དོན་དུ་གཉེར་ཞིང་ཕྱི་ནང་གི་ཡོངས་སུ་འཛིན་པས་བཟུང་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་གྲངས་མེད་གཅིག་ལ་མངོན་སུམ་མཐོང་མི་ནུས་ན། ཉན་རང་དེ་ལས་ལྡོག་པས་ལྟ་ཅི་སྨོས་ཏེ། ཆོས་གཅིག་སྟོང་ཉིད་དུ་མཐོང་ན་ཀུན་ཀྱང་མཐོང་སྙམ་པའི་ཁྱབ་མཐའ་འཆའ་ན། གྲུབ་མཐའ་བཞི་པོ་ཐམས་ཅད་དབུ་མ་འབའ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བས་དེ་ལྟར་ཡིན་ན་ལས་སླ་བར་འདུག་གོ།

དེའང་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པས་ཀྱང་ནམ་ཞིག་རྟོགས་དགོས་ཏེ། བསྐལ་པ་སྟོང་ཕྲག་བཅུའི་མཐར་འགོག་པའི་དབྱིངས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐུས་བསྐུལ་ཏེ་ཐེག་ཆེན་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ། །ཆོས་བདག་མེད་ཅེས་པའང་ཆོས་ཡིན་ནོ་ཅོག་ལ་བདག་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཡིན་གྱི། གང་རུང་རེ་རེ་ཙམ་ལ་རྟོགས་པས་ཆོས་བདག་མེད་རྫོགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་དངོས་དངོས་མེད་གཉིས་ཀའམ་བདེན་བདེན་མེད་གཉིས་ཀའང་བློས་ཡུལ་དུ་བྱར་རུང་གི་ཆོས་ཡིན་པས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་ནས་སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཡུལ་ཅན་འཛིན་པའི་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དེ་ལ་ཆོས་བདག་མེད་པ་ཅེས་བྱ་ལ།

དེ་ནི་དངོས་དངོས་མེད་གཉིས་ཀ་ལས་འདས་པའི་སྟོང་ཉིད་སྤྲོས་བྲལ་མཉམ་པ་ཉིད་ཡིན་གྱི། དངོས་པོ་བདེན་པ་བཀག་ཀྱང་དངོས་པོ་བདེན་མེད་རང་ལ་བློ་ཡི་རྟེན་བཅས་ནས་དེ་ལས་འདའ་མ་ནུས་པ་རྣམ་བཅད་དགག་རྟོག་གི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་སྟོང་ཉིད་ཙམ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་སྟོང་པར་ཕྱུ་ཐག་ཆོད་མོད། དེའི་ཡུལ་ཅན་ཉི་ཚེ་བའི་མཁྱེན་པ་དེ་ལྟ་བུ་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མཐའ་ཐམས་

ཅན་དང་བྲལ་བའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ལ་བསྒྲུན་ན་རྒྱ་མཚོ་དང་བ་ལང་གི་རྨིག་རྗེས་ཀྱི་ཚུལ། ནམ་མཁའ་དང་ཡུངས་འབྲུ་སྲིན་གྱིས་ཟོས་པའི་ནང་གི་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུའི་ཁྱད་ཡོད་པར་གསུངས་ཤིང་།

༄ ཤེར་འགྲེལ་ཀེ་ཏ་ལས།[1] ལེགས་པར་བརྟགས་ན་བདག་མེད་གཉིས་ཀའང་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཙམ་དུ་རོ་གཅིག་ཅིང་ཁྱད་པར་ཅི་ཡང་མེད་པ་ལ་དགོངས་ནས་ཉན་རང་ལ་ཆོས་བདག་མེད་དམ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་ཡོད་དེ། དེ་མེད་ན་ཉོན་མོངས་ཀྱང་སྤོང་མི་ནུས་པར་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པས་བསྒྲུབས་པས་སོ། །དེ་ལ་འདིར་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པས་གང་ཟག་རང་བཞིན་མེད་པར་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པ་དེ་ཆོས་བདག་མེད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཀྱང་ཡིན་སྟོང་ཉིད་ཀྱང་ཡིན་པར་གོ་དགོས་ཀྱི། ཕུང་སོགས་ཤེས་བྱ་མཐའ་དག་སྟོང་པར་རྟོགས་པ་ཡིན་པར་ནི་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་མི་རུང་བར་འགྱུར་སྟེ། བདག་མེད་འདི་ནི་འགྲོ་བ་རྣམ་དགྲོལ་ཕྱིར།།

ཞེས་པའི་ཐད་ཀྱི་འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་དུ། སྒྲིབ་གཉིས་ཀྱི་གཉེན་པོར་བདག་མེད་གཉིས་བསྟན་པར་བརྗོད་ཅིང་། སྔར་ཉན་རང་ལ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་བསྒྲུབས་པའི་རྟགས་པ་བསུས་ནས་ཉན་རང་ལ་བདག་མེད་རྫོགས་པར་བསྒོམས་པ་མེད་ཅེས་དང་། སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་པོ་ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་མིན་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཉན་རང་གིས་ཆོས་བདག་མེད་རྫོགས་པར་མ་རྟོགས་པའི་ཆ་ནས་ཆོས་བདག་མེད་མ་རྟོགས་ཞེས་དམན་ལ་དགག་པའི་སྐབས་གསུང་སྟེ་ཉན་རང་གི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཡུངས་འབྲུ་སྲིན་གྱིས་ཟོས་པའི་ནང་གི་ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་ཆུང་བར་མདོ་ལས་གསུངས་པའིཕྱིར་དང་།

(1) ལྡེབ་ངོས། ༡༧-༩༠

ཡང་སྟོང་ཉིད་སྤྱངས་ནས་ཐར་ལམ་གཞན་དུ་ཡོད་པ་དགག་ཅིང་ཞི་སྒོ་གཉིས་སུ་མེད་པར་བསྒྲུབ་པའི་སླད་དུ་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པས་བདག་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་ཤེས་པའི་སྟོང་ཉིད་ཉི་ཚེ་བ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་གཉིས་འགལ་མེད་དུ་འཛིན་པ་གལ་ཆེ་སྟེ། གཞན་དུ་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་ཉིད་ན་དངོས་པོའི་འདུ་ཤེས་ཅན་ལ་ཐར་བ་མེད་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་གསུམ་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པར་གསུངས་ཤིང་། དེར་ཡང་གཞི་ཤེས་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་སོ་སོར་ཕྱེ་ནས་གཞི་ཤེས་པ་འབྲས་ཡུམ་ལ་ཉེ་རིང་གི་ཁྱད་པར་བཤད་པ་སོགས་འདི་ཇི་ལྟར་རྟོགས་པར་བྱ།

དེས་ན་སྤྱིར་སྟོང་ཉིད་ནི་ཞི་བའི་སྒོ་གཅིག་པུ་ཡིན་པས་བྱང་ཆུབ་གསུམ་པོ་གང་ཡང་རུང་སྟེ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་དགོས་པས་ཁྱབ་ཀྱང་། ལས་དང་པོ་པ་དག་གིས་སྟོང་ཉིད་ཅེས་པ་ལ་རིལ་པོ་གཅིག་བདེན་དུ་ཞེན་པའི་བློས། རྟོགས་ན་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་རྟོགས། མ་རྟོགས་ན་གཅིག་ཀྱང་མི་རྟོགས་སྙམ་པའི་དམ་བཅའ་ལ་བློ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གཏོད་པར་མི་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་བཀའ་དང་དགོངས་འགྲེལ་ཐམས་ཅད་རྨང་འཇིགས་པར་འགྱུར་ཏེ། དངོས་པོ་གཅིག་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་མཐོང་ན་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་དེར་མཐོང་བས་ཁྱབ་ན། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ན་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་དུ་མས་སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་སོགས་སུ་སྒྲུབ་པ་དང་།

གྲངས་མེད་གསུམ་ལ་སོགས་པའི་དཀའ་སྤྱད་དང་། ས་ནས་སར་འཕར་བ་ན་ཆོས་དབྱིངས་ཀྱི་བུར་བྲལ་དག་གིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་མཐོང་བ་ཇེ་བཟང་དུ་འགྱུར་བ་དང་། གྲུབ་མཐའ་འོག་མ་བས་གོང་མ་འཕགས་པའི་ཁྱད་པར་འཐད་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟར་ཉན་རང་གིས་སྟོང་པར་མཐོང་བ་དེ་ལས་རྟོགས་པ་བོགས་དབྱུང་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལས་ཆུང་དུ་དང་། གྲུབ་མཐའ་གོང་མ་བས་འོག་

མ་ལམ་སྨྱུར་ཞིང་ཟབ་པར་འགྱུར་རོ། །གནོད་པ་འདི་མ་ངེས་ཏེ་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་དག་ཐབས་ལ་ལྟོས་ནས་སྤང་བྱ་སྤོང་བ་ལ་ཁྱད་ཡོད་དོ་སྙམ་ན། རྟོགས་བྱ་མ་རྟོགས་པའི་ཆ་ཡོད་པ་དེ་དང་བྲལ་བའི་རྟོགས་བྱ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སྤང་བྱ་སྤོང་བ་མིན་ན་སྤང་བྱ་ནམ་ཡང་མི་སྤོང་བར་འགྱུར་ཏེ། རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡོད་ཀྱང་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྤང་བྱ་སྤོང་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་དཔེར་ན་ཉི་མ་ཤར་ཡང་མུན་པ་མི་སེལ་བར་ཁས་བླངས་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་བསྐྱེད་པ་ལ་ཐབས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་མ་འབྲེལ་བར་བསྐྱེད་མི་ནུས་ལ། དེ་མ་སྐྱེས་ན་སྤང་བྱ་མི་འགག་ཅེས་ཁས་བླང་བར་བྱ་ཡི། རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་པོ་ནས་ཡོད་ཀྱང་དེས་སྤང་བྱ་སྤོང་བ་གཞན་ལ་ལྟོས་སོ་ཞེས་ཁས་བླང་བར་མི་བྱ་སྟེ་མཁས་པའི་བཞད་གད་ཀྱི་གནས་སུ་འོས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

འོ་ན་ཆོས་གཅིག་གི་སྟོང་པ་ཉིད་ཆོས་ཀུན་གྱི་སྟོང་ཉིད་དུ་བཤད་པ་མིན་ནམ། གཅིག་སྟོང་ཉིད་དུ་ཤེས་ན་དེས་འགྲེས་སྦྱར་ཏེ་ཀུན་ལ་མཐོང་ནུས་པར་ཡང་སུས་དགག་ནུས་སྙམ་ན། ཆོས་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་གཅིག་པའང་ཁོ་བོ་འདོད། ཆོས་གཅིག་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་ངེས་པའི་རིགས་པ་དེ་གཞན་ཀུན་ལ་བློས་སྦྱར་ནས་གོམས་ན་ཆོས་ཀུན་སྟོང་ཉིད་དུ་མཐོང་བར་ཁོ་བོ་འདོད་མོད་དེ། འོན་ཀྱང་གདུལ་བྱའི་གང་ཟག་རྣམས་ལས་དང་དབང་པོའི་བྱེ་བྲག་དང་། བཤེས་གཉེན་དང་ལམ་གྱི་འཇུག་སྒོའི་ཁྱད་པར་ལས་ལམ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ཇི་སྙེད་ཅིག་ཡོད་པ་འདི་སུ་ཞིག་གིས་དགག་ནུས་ཏེ་མི་ནུས་སོ།།

དེ་ལྟར་ན་གནས་སྐབས་ཁམས་སྣ་ཚོགས་པ་འདུལ་བའི་ལམ་སྣ་ཚོགས་པ་ཡོད་ཀྱང་། ཆོས་ཀུན་གྱི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་པ་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་གཅིག་ལས་མེད་

པས་ན། དེ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དུ་ལམ་ཐམས་ཅད་འབབ་ཅིང་གཞོལ་བས་ན་མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གཅིག་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པས་བསྒྲུབས་པ་འདི་ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་སེང་གེའི་སྒྲ་སྐྱེ་ཚུལ་འདིས་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་དོན་དེ་དག་གཏན་ལ་དབབ་པར་བྱའོ། །དེས་ན་ཉན་རང་ལ་ཆོས་བདག་མེད་རྟོགས་པ་མེད་པ་དང་། རྫོགས་པར་རྟོགས་པ་ཡོད་པ་གཉིས་ཀ་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོའི་དགོངས་པ་མིན་པས་ན་ཚུལ་འདི་ལྟར་གཟུང་བར་བྱ་སྟེ་ཀློང་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་ཡིད་བཞིན་རིན་པོ་ཆེའི་མཛོད་ཀྱི་ལེགས་པར་བཤད་པའི་ཆ་ཤས་བློའི་དབུལ་བ་སེལ་བའི་ནོར་བུའོ།།

༄ ངེས་ཤེས་སྒྲོན་མེ་ལས།[1] གལ་ཏེ་ཆོས་གཅིག་སྟོང་མཐོང་ན། །ཐམས་ཅད་མི་མཐོང་ཅི་ཞེ་ན། །དེ་གས་ལུང་རིགས་མན་ངག་གིས། །བརྟགས་ན་དེ་ལྟར་མཐོང་མོད་ཀྱི། །རེ་ཞིག་ཉན་ཐོས་རིགས་ཅན་རྣམས། །གང་ཟག་མེད་ཙམ་ཁོ་ན་ལ། །ཞེན་པས་མཐའ་གཞན་རྟོགས་དཀའ་སྟེ། །བུམ་པར་བརྟགས་པར་འདོད་རྣམས་ཀྱང་། །རྡུལ་ཕྲན་རྫས་སུ་འདོད་པ་བཞིན། །གལ་ཏེ་བུམ་པ་བརྟགས་པར་ནི། །རྟོགས་པའི་བློ་དེས་རྡུལ་ལ་ཡང་། །དཔྱད་ན་རྟོགས་པར་རིགས་མོད་ཀྱི། །རེ་ཞིག་མ་རྟོགས་དེ་བཞིན་ནོ། །རགས་པའི་གཞི་དང་ཆ་མེད་རྡུལ། །འགལ་བར་སྣང་ཡང་དེ་དག་ལ །རེ་ཞིག་ལུང་དང་མན་ངག་གིས། །དབེན་ཕྱིར་མི་འགལ་གྲུབ་མཐའ་སྒྲུབ། །དེ་བཞིན་སེམས་ཙམ་དག་གིས་ཀྱང་། །གཟུང་བ་མེད་ན་འཛིན་པ་ཡང་།།

ཅི་ཕྱིར་མི་རྟོགས་རང་རྒྱུད་པས། །དོན་དམ་བདེན་མེད་རིགས་པ་དེས། །ཐ་སྙད་དུ་ཡང་རང་མཚན་གྱིས། །གྲུབ་པ་མེད་པར་ཅིས་མི་རྟོགས། །དེས་ན་ཐམས་

(1) ལྡེབ་ངོས།༨༠ -༨༡

ཅད་ཐལ་འགྱུར་བ། །འབའ་ཞིག་ཉིད་དུ་ཁྲོད་ལ་ཐལ། །ཉན་རང་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ། །སྐྱུར་ཞིང་སྨོད་པའང་ག་ལ་སྲིད། །དེས་ན་གཅིག་གི་རང་བཞིན་ཉིད། །ཀུན་ལ་མཉམ་ཉིད་ཡིན་ན་ཡང་། །ཕྱི་དང་ནང་གི་རྐྱེན་གྱི་ཚོགས། །མ་ཚང་དེ་སྲིད་རྟོགས་པ་བྲལ། །སྤྲིན་ན་དབང་རྣོན་རང་སྟོབས་ཀྱིས། །རྟོགས་པ་ཡོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཡིས། །རང་གི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཡང་། །ངེས་པར་རྟོགས་པའི་ཁྱབ་པ་མེད། །ནམ་ཞིག་ཅིས་ཀྱང་རྟོགས་ངེས་ཏེ།།

བསྐལ་པ་སྟོང་ཕྲག་བཅུ་ཡི་མཐར། །འགོག་པའི་དབྱིངས་ལ་དགྲ་བཅོམ་པ། །ལྷང་སྐྱེ་ཐེག་ཆེན་འཇུག་པར་གསུངས། །ཚུལ་བཞིན་ཐེག་ཆེན་ཞུགས་པས་ཀྱང་། །གྲངས་མེད་བསྐལ་པར་གོམས་དགོས་ན། །ཉན་ཐོས་ཞི་བདེ་དོན་གཉེར་བས། །བསྐལ་པ་སྟོང་ཕྲག་དེ་ཙམ་ལ། །བདག་མེད་མཐའ་དག་མ་རྟོགས་པའི། །གནས་སྐབས་མི་སྲིད་ཅི་ལ་འགྱུར། །ས་ཐོབ་རྣམས་ལ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས། །ཇེ་བས་ཇེ་གསལ་རྫོགས་མིན་ནམ། །ཚོགས་བསགས་སྒྲིགས་དང་རིགས་པའི་སྒོ། །མཐའ་ཡས་ཚུལ་དང་བྱང་སེམས་ཀྱི། །སྤྱོད་པ་ཡོངས་བསྔོའི་རྐྱེན་ཚང་ན། །ངེས་པར་རྫོགས་པར་རྟོགས་འགྱུར་ཏེ། །ཐབས་ལ་མཁས་པའི་རྐྱེན་ཚང་བས། །སྤྱགས་ཀྱིས་མྱུར་དུ་རྟོགས་པ་བཞིན།།

༈ དམ་ཆོས་དོགས་སེལ་ལས།[1] ཉན་རང་ལ་ཆོས་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་མེད་ཐད། རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ་འཁོར་བ་སྤོང་བ་ལ། འཁོར་བའི་རྩ་བ་སྤོང་མི་དགོས་པར་འདོད་ཅེས་པ་འདི་ཅི་ཞིག །ས་བོན་དྲུང་ནས་མ་ཕྱུང་བར་འཁོར་བ་ལྡོག་པའི་ཚུལ་ཞིག་རྟ་ཆེན་པོའི་ལུགས་ག་ལ་ཡིན། ཡང་གང་ཟག་བདེན་མེད་དུ

(1) ལྡེབ་ངོས། ༣༨༣-༣༨༥

རྟོགས་ན་ཆོས་ཅན་ཀུན་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་ནུས། དེ་མ་ནུས་ན་ཤེས་བྱའི་གྲངས་བཞིན་རྟོགས་དགོས་པས་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེར། འདི་རྣམ་པར་འགྲེམས་ཏེ། ཆོས་གང་ཡང་རུང་བའི་སྟེང་དུ་དགག་སྒྲུབ་ལས་འདས་པ་རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་སྤྲོས་བྲལ་སྟོང་པ་ཉིད་མཐོང་ན། དངོས་གཅིག་དངོས་པོ་ཀུན་གྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡིན་པས། ཆོས་ཀུན་གྱི་དེ་ཉིད་མཐོང་ནུས་ཏེ། །གཅིག་གི་སྟོང་ཉིད་གང་ཡིན་པ། །དེ་ནི་ཀུན་གྱི་སྟོང་ཉིད་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

ཉན་ཐོས་ཀྱི་བདག་མེད་མཐོང་བ་ནི། གང་ཟག་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པའི་རྣམ་གྲངས་པ་མེད་པར་དགག་པའི་སྟོང་པ་ཉི་ཚེ་བ་ཙམ་མཐོང་བས། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདག་མེད་དུ་མཐོང་གལ་ནུས་ཏེ། གྲུབ་མཐའི་རིམ་པ་སྣ་ཚོགས་བཞིན་སྟེ། ཉན་རང་འཕགས་པའི་རྟོགས་རིགས་གསུམ་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ན་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ཡིན་ལ་རིགས་པས་དཔྱད་ན་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་ཁས་མི་ལེན་ནོ་སྙམ་ན། ཀ་ཡེ་བཞིན་བཟང་རིགས་པ་དེ་བརྗོད་ཅིག ཁོ་ཡིས་སྨྲས་པ། ཉན་ཐོས་པས་རགས་པ་རྣམས་མི་བདེན་པར་ཆ་མེད་ཙམ་དུ་རྟོགས་པ་དང་། རང་རྒྱལ་གྱིས་གཟུང་ཡུལ་རྡུལ་ཆ་མེད་ཀྱང་མེད་པར་རྟོགས་པ་དང་།

སེམས་ཙམ་པས་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སྟོང་དུ་རྟོགས་པ་འདིས་དབུ་མ་ནས་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་བདེན་སྟོང་རྟོགས་པ་མིན་ནོ་ཞེས་ཟེར། དེ་ལྟ་ན་ཁྱོད་ལ་འདི་འདྲི་སྟེ། རགས་པ་དང་གཟུང་ཡུལ་མ་གྲུབ་པར་དཔྱད་པའི་རིགས་པ་དེ་དག་གྲུབ་མཐའ་འོག་མ་དང་གོང་མའི་ཐུན་མོང་ཡིན་ཞིང་། སྔ་མས་རྟོགས་ཟིན་ལ་ཕྱི་མས་སྐྱེད་འདོན་རྒྱུ་ཡང་མེད། སྔ་མས་བཞག་པ་ཕྱི་མས་མི་བཤིག་པར་རིམ་གྱིས་སྔ་མའི་མ་རྟོགས་པའི་ཆ་གོང་མས་སྨུན་ཕྱུང་བ་ཡིན་ནམ་མིན། ཡིན་ན་ནི་རགས་པ་བདེན་པར་མ་གྲུབ

པར་རྟོགས་པ་ཙམ་ལ་གོང་འོག་ཁྱད་མེད་ལ། མིན་ན་ནི་གྲུབ་མཐའ་འོག་མའི་སྐབས་སུ་རགས་པ་མ་གྲུབ་པར་དཔྱད་པའི་རིགས་པ་དེ་ལས་ལྷག་པའི་དབུ་མའི་སྒྲུབ་ཚུལ་དེ་སྨྲ་བར་བྱ་དགོས་སོ།།

གལ་ཏེ་ཆ་མེད་འགོག་པའི་རིགས་པ་དེ་ཡིན་ནོ་ཟེར་ན། དེ་ཉིད་ཕྲ་མོ་འགོག་པའི་རིགས་པ་ཡིན་གྱི་རགས་པ་སྔ་ནས་བཀག་ཟིན་པའི་ཕྱིར་ད་དགག་ཅི་དགོས། དགོས་ན་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་རོ། །གཞན་ཡང་ཆ་མེད་མ་གྲུབ་པར་རང་རྒྱལ་གྱིས་ཀྱང་རྟོགས་ནུས་ན་དེ་དབུ་མའི་སྐབས་ནས་བཤད་པའི་ཆ་མེད་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་ཚུལ་དང་ཁྱད་ཅི་ཞིག་ཡོད། གལ་ཏེ་རྡུལ་ཆ་མེད་ལ་ཕྱོགས་ཆ་བརྟགས་པ་དེས་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་ཀྱང་ཆ་མེད་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་གོ་མི་ཆོད་ན་དབུ་མའི་སྐབས་ཀྱི་ཆ་མེད་ལ་དཔྱད་པ་དེས་ཀྱང་གོ་མི་ཆོད་དེ། དེ་གཉིས་རིགས་པ་ཚུལ་གཅིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྣམ་ཤེས་བདེན་མེད་མ་ཤེས་པན་ཆད་རྡུལ་བདེན་མེད་མི་ཤེས་པའི་ཤེས་བྱེད་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ། བ་ལང་མ་དམིགས་པའི་ཚད་མས་བ་ལང་ཁེགས་ཀྱི། རྟ་ཡོད་པས་བ་ལང་མི་ཁེགས་པར་ག་ལ་འགྱུར། ཆོས་གཞན་བདེན་མེད་དུ་མ་ཤེས་པས་འབྲེལ་མེད་གཞན་བདེན་མེད་དུ་མཐོང་ཐབས་མེད་ན། བུམ་སོགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་གཙོ་བོ་སོགས་ནམ་ཡང་མི་ཁེགས་པར་ཐལ་ལོ།།

ཁྱོད་ཀྱི་ཞེ་འདོད་འདི་ལྟ་ན། གྲུབ་མཐའ་འོག་མའི་རང་ལམ་ན་རྣམ་གྲོལ་གྱི་སྒོར་གྱུར་པའི་ལམ་མེད་ངེས་སུ་སོང་བས། གྲུབ་མཐའ་དེའི་རང་ལམ་ཁོ་ན་ལ་ཞུགས་པའི་གང་ཟག་ལ་རང་ལམ་དེས་ནམ་ཡང་ཐར་པ་མི་ཐོབ་ལ། ཐལ་འགྱུར་གྱི་གཞུང་ནི་དེས་མ་ཐོས་མ་བསམས་མ་སོམས་བཞིན་དུ་རྟོགས་པར་ལྟ་ག་ལ་འགྱུར། དེས་ན་གྲུབ་མཐའ་འོག་མ་གསུམ་གྱི་རང་ལམ་ན་ཐར་པ་མེད་ཅེས་སྨྲ་བའི་སྔགས་ཀྱི་རྩ་ལྟུང་ལྟ་བུ

འདི་ཁྲིད་ལ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་སུ་ཞིག་གིས་བསླབས།

༄ བརྒྱལ་ལན་ཉིན་བྱེད་སྣང་བ་ལས།[1] ཉན་རང་གི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་དེས་རང་གི་ཡན་ལག་དུ་མ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་ཡན་ལག་ཅན་ཤིང་རྟ་དང་བུམ་པ་སོགས་དང་གཟུགས་སོགས་རགས་པའི་དངོས་པོ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་འདོད་པ་དེ་རྣམས་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཙམ་ལས་ངོ་བོ་མེད་པའི་བདེན་མེད་དུ་མ་ཤེས་ན་གང་ཟག་གི་བདག་བདེན་མེད་དུ་ཤེས་པའི་ཐབས་མེད་དེ། ཕུང་པོ་ལ་རེལ་པོ་གཅིག་གི་ངོ་བོའམ་རྒྱུན་དང་ཚོགས་པའི་ངོ་བོ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འཛིན་ན་དེ་དང་ངར་འཛིན་པའི་ཞེན་ཡུལ་ལ་མཚན་ཉིད་དམ་དམིགས་རྣམ་གྱི་འཇུག་པ་མི་མཐུན་པ་མེད་པས་དེ་འདྲའི་ཕུང་པོ་ལ་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་ལྡོག་པའི་ཐབས་མེད་དོ།།

ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་མ་ཁེགས་བར་དུ་བདག་འཛིན་ལྡོག་མི་སྲིད་པས་འཁོར་བ་ལས་ཐར་པའི་ཐབས་མེད་ལ། གལ་ཏེ་འཁོར་བ་ལས་ཐར་ན་ཞེན་ཡུལ་དེ་ཁེགས་ནས་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཁྲབ་པ་ཡང་ངེས་པར་འགྱུབ་ཅིང་། ངར་འཛིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་ཇི་ལྟར་འགོག་ན་ང་ཞེས་པ་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་ཤེས་ཤིང་། གང་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ལ་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་ཁོང་དུ་མ་ཆུད་བར་དུ་དེ་ཁེགས་མི་སྲིད་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་འཁོར་བ་ལས་ངེས་པར་ཐར་པའི་ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པ་དེ་དག་གིས་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའམ་རྐྱེན་ཉིད་འདི་པ་ཙམ་གྱི་སྟོང་ཉིད་ངེས་པར་རྟོགས་དགོས་ཏེ་རྟེན་འབྱུང་དང་དོན་གཅིག་པའི་སྟོང་ཉིད་དེ་མ་རྟོགས་བར་དུ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་མི་སྲིད་དོ།།

དེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་ན་རྒྱུན་དང་ཚོགས་པའི་ངོ་བོ་ཀུན་རྫོབ

(1) ཕྲེབ་ཇོས། ༡༦༡–༡༦༥

ཏུ་ཡོད་པར་འདོད་པ་དག་ལའང་ངོ་བོ་མེད་པར་ཅིས་མི་རྟོགས་ཏེ་དེ་གཉིས་ལ་རྟོགས་དཀའ་སླ་དང་རྟོགས་ཚུལ་ལ་ཁྱད་པར་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟ་ནའང་ཉན་རང་འབྲས་གནས་དེ་དག་གིས་ཀྱང་ཐེག་ཆེན་པ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་གཞི་མེད་པའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་མི་ནུས་པར་གསུངས་ཏེ་ཆ་མེད་གཉིས་སོགས་ཁོ་རང་གི་ལུགས་ཀྱི་བློས་གཞིགས་ཀྱང་ངོ་བོ་ཡོད་པའི་ཆོས་དུ་མ་ཁས་ལེན་པ་ལ་དེ་ཡང་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་དགོས་པའི་རིགས་པ་གང་ཡང་མེད་དེ་རེ་ཞིག་ཆོས་བདག་མེད་རྟོགས་པ་མ་རྫོགས་པའི་ལམ་དམན་པ་དེ་འདྲ་སྲིད་པ་ལ་འགལ་བ་གང་ཡང་མེད་ལ་ཆོས་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡོངས་སུ་མ་རྫོགས་ཀྱང་རང་ལམ་གྱིས་འབྲས་བུ་གྲུབ་པ་ཡོད་པར་ལུང་དང་རིགས་པས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།

དེ་ལྟར་ཆོས་རགས་པ་འགའ་ཞིག་བདེན་མེད་དང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་དེ་ནི་ཉན་རང་གི་རང་ལམ་ཁོ་ནས་འདྲེན་ནུས་པར་གྲུབ་ལ་དེ་ལས་རྒྱ་ཆེ་བའི་བདག་མེད་ཡོངས་རྫོགས་རྟོགས་པ་ནི་དམན་ལམ་ལ་ཞུགས་པས་འདྲེན་མི་ནུས་ཏེ་ཕྱི་ནང་གི་ཡོངས་འཛིན་སོགས་ལམ་མཆོག་གི་རྐྱེན་མ་ཚང་བས་དེའི་འབྲས་བུ་རྟོལ་མེད་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་འབྱུང་བར་མི་རིགས་ལ། ཐེག་ཆེན་ན་བདག་མེད་གཉིས་ཀ་རྒྱས་པར་སྟོན་པ་སོགས་ལམ་གྱི་ཡན་ལག་ཚང་བས་སྤང་རྟོགས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་འབྲས་བུ་འགྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་འདྲའི་མཚམས་ཟིན་པ་ནི་བསིལ་ལྡན་ན་སུ་ཡོད་སོ་སོའི་ཡིག་འཇོག་གིས་ཤེས་ཤིང་དེའི་ཕྱིར་འདི་ཉིད་ཤིན་ཏུ་གཅེས་པར་བྱ་དགོས་སོ།།

དེ་ལྟར་སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་རིགས་པ་འདིས་ཉན་རང་ལའང་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་སྟོང་ཉིད་མཐོང་བ་ཡོད་པ་དང་། དེ་དག་གིས་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ལ་རང་གི་ངོ་བོས་མ་གྲུབ་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་མ་ཤེས་ན་གང་ཟག་གི་བདག་

མེད་རྟོགས་པའི་ཐབས་མེད་ལ་དེ་མེད་ན་འཁོར་བ་ལས་ཀྱང་མི་ཐར་བར་གསུངས་པའི་ཚུལ་དེས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་ལས་འབྱུང་བའི་ལུང་གི་དོན་ལེགས་པར་ཤེས་ནུས་ཤིང་། ཉན་རང་གིས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་བ་དང་ཁོ་རང་གི་ལུགས་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་འདོད་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་བདག་མེད་རགས་པ་ཙམ་རྟོགས་ཀྱང་ཆོས་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡོངས་སུ་མ་རྫོགས་ཏེ་ཆ་མེད་གཉིས་སོགས་ཁོ་རང་གི་ལུགས་ཀྱི་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་འདོད་པའི་ཆོས་མཐའ་དག་བདེན་མེད་དུ་མ་ཤེས་པས་སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྟོགས་རིགས་དང་བསྒྲུན་ན་རྒྱ་མཚོ་དང་བ་ལང་རྨིག་རྗེས་ཀྱི་ཆུ་ལྟར་འགྱུར་བར་བཞེད་དེ། བདག་མེད་འདི་ནི་འགྲོ་བ་རྣམ་དགྲོལ་ཕྱིར། །ཆོས་དང་གང་ཟག་དབྱེ་བས་རྣམ་གཉིས་གསུངས། །ཞེས་དང་།

སྤྲོས་དང་བཅས་པར་སྟོང་པ་ཉིད། །བཅུ་དྲུག་བཤད་ནས་མདོར་བསྡུས་ཏེ། །སླར་ཡང་བཞིར་བཤད་དེ་དག་ནི། །ཐེག་ཆེན་དུ་ཡང་བཞེད་པ་ཡིན། །ཞེས་དང་། ཉན་རང་རྣམས་ལ་རྐྱེན་ཉིད་འདི་པ་ཙམ་མམ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པ་ཙམ་ཡོད་མོད་ཀྱི་འོན་ཀྱང་དེ་དག་གི་སྟོང་ཉིད་ནི་མདོར་བསྡུས་པ་ཙམ་མོ་ཞེས་སོགས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པ་ནི། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་རྫོགས་མ་རྫོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལས་འབྲས་ཡུམ་ལ་ཉེ་རིང་གི་གཞི་ཤེས་སུ་གསུངས་པ་དང་དགོངས་པ་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་། གཟུགས་ནི་དབུ་བ་རྡོས་པ་འདྲ། །ཚོར་བ་ཆུ་ཡི་ཆུ་བུར་འདྲ། །ཞེས་དུ་མ་དང་མི་རྟག་པའི་རང་བཞིན་གྱི་འདི་ལྟར་རགས་པར་སྣང་བའི་ཕུང་པོ་རྣམས་སྒྱུ་མ་ལྟར་བསྟན་པ་དེ་ཉིད་ཉན་ཐོས་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཆོས་བདག་མེད་པ་མདོར་བསྡུས་པའམ་རགས་པ་ཙམ་ཡིན་པར་བཞེད་དོ། །ཅིའི་ཕྱིར་

མདོར་བསྡུས་པ་ཞེས་བྱ་ན་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ལ་དེ་ཙམ་ཞིག་མེད་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་ཕུང་སོགས་འདུས་པ་ལ་ངོ་བོ་མེད་པའི་ཆོས་བདག་མེད་པ་མདོར་བསྡུས་པའམ་ཕྱོགས་ཙམ་བསྟན་ཏོ།།

༄ རབ་གསལ་བརྒལ་ལན་ལས།(1) སྔ་རབས་པའི་རྗེས་འབྲངས་བདག་ཅག་གིས་ནི་མངོན་པ་ནས་བཤད་པ་ལྟར་བདེན་པ་མཐོང་བའི་རང་ལམ་གྱི་དེ་ཉིད་རྟོགས་པས་གོ་ཆོད་པར་སྒྲུབ་ལ། ཁྱེད་ཅག་གིས་མི་ཆོད་པར་བསྒྲུབ་ལ། བདག་ཅག་གིས་སྟོང་པ་ཉིད་རྫོགས་པར་རྟོགས་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་རྟོགས་རིགས་ཐུན་མོང་མིན་པར་སྒྲུབ། ཁྱེད་ཅག་གིས་རྫོགས་པར་རྟོགས་ཀྱང་ཉན་རང་དང་ཐུན་མོང་བའི་ལམ་དུ་སྒྲུབ་ལ།

དེ་བཞིན་དུ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཕྲ་མོ་རྟོགས་ཟིན་གོམས་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་དུས་ན། གཟུགས་སོགས་ལ་དམིགས་ནས་ཆགས་པ་སྐྱེ་བ་མེད་མོད། བདག་མེད་རགས་པ་ཙམ་རྟོགས་པ་གོམས་ཀྱང་གཟུགས་སོགས་བདེན་པར་དམིགས་ནས་ཆགས་པ་སྐྱེ་བར་འདོད་ལ། འཁོར་གསུམ་མི་དམིགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་ལྡན་ན་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པའང་ལྡོག་ན་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་རྣམས་ལྡོག་པ་ལྟ་ཅི་སྨོས་ཏེ། སྒྲིབ་པ་གཉིས་ཀའི་གཉེན་པོར་གཞུང་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གསུངས་པ་ལྟར་འདོད་དོ།

༄ ལྟ་གྲུབ་ཤན་འབྱེད་ལས།(2) བདག་མེད་ཉི་ཚེ་རྣམ་གྲངས་ཙམ། །ཉན་རང་འཕགས་པའི་རྟོགས་རིགས་ཉིད། །དེ་ཙམ་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་དང་། །ཐུན་མོང་

(1) ཞེབ་ངོས། ༥༩-༥༥

(2) ཤོག་ངོས། ༩༧

གྲུར་པའི་རྟོགས་རིགས་ལགས། །ཐེག་ཆེན་ཐུན་མིན་རྟོགས་རིགས་ནི། །རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་དོན་དམ་ཆེ། །བདག་མེད་གསལ་རྒྱས་རྫོགས་པ་ཡི། །རྟོགས་རིགས་ཁྱད་པར་ཟླ་ན་མེད།།

༡༠༽ ཕར་ཕྱིན་སྐོར།

༄ ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ་པ་ལས།[1] ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལྔ་ཡང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པས་ཡོངས་སུ་ཟིན་ན། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གང་ན་བ་དེར་འདོང་ངོ་། །རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན། ཆུ་ཀླུང་གང་ཇི་སྙེད་ཅིག་ཡོད་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ནི་ཆུ་ཀླུང་ཆེན་པོ་གངྒཱ་གང་ན་བ་དེར་འདོང་ངོ་། །དེ་དག་ཆུ་ཀླུང་གངྒཱ་དང་འགྲོགས་ཤིང་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོའི་ནང་དུ་འདོང་ངོ་། །རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་དུ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལྔ་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པས་ཡོངས་སུ་ཟིན་ན། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གང་ན་བ་དེར་འདོང་ངོ་།།

རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན། སྐྱེས་བུའི་ལག་པ་གཡས་པ་ནི་དགོས་པ་ཐམས་ཅད་བྱེད་དོ། །རབ་འབྱོར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའང་དེ་བཞིན་དུ་བལྟ་སྟེ། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལྔ་ནི་ལག་པ་གཡོན་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བལྟའོ། །རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན། ཆུ་ཀླུང་ཕྲ་མོ་རྣམས་ཀྱི་ཆུ་དང་ཆུ་ཀླུང་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཆུ་གང་ཇི་སྙེད་ཅིག་ཡོད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོར་ཕྱིན་ན་འདི་ལྟ་སྟེ། ལན་ཚྭའི་རོར་རོ་གཅིག་པར་འགྱུར་རོ། །རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་དུ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལྔ་ཡང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པས་ཡོངས་སུ་ཟིན་ན། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དུ་ཕྱིན་པའི་ཚེ། འདི་ལྟ་སྟེ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོར་རོ་གཅིག་པར་འགྱུར་རོ།།

རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན། འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོའི་དཔུང་གི་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༡༩ན-༡༩བ

ཚོགས་ཡན་ལག་བཞི་དང་ལྡན་པའི་མདུན་དུ་ནི། འཁོར་ལོ་རིན་པོ་ཆེ་འགྲོ་ཞིང་འདུག་སྟེ། གང་དུ་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོ་ཟས་ཀྱི་དོན་དུ་འདུག་པར་གྱུར་པ་དེར་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོའི་དཔུང་གི་ཚོགས་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་ཚིམ་པར་བྱེད་ཅིང་འཁོར་ལོ་རིན་པོ་ཆེ་དེ་དག་གནས་ནས་གཡོ་བ་མེད་དོ། །རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་དུ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལྔ་པོ་འདི་དག་ཀྱང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པས་ཡོངས་སུ་བཟུང་བ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གང་ན་བ་དེར་འདོང་སྟེ། །དེར་གནས་སོ། །དེར་གནས་པར་གྱུར་ནས་ཀྱང་གནས་དེ་ལས་མི་འདའོ།།

༄ མདོ་སྡུད་པ་ལས།[1] དམུས་ལོང་དམིགས་བུ་མེད་པ་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་རྣམས། །ལམ་ཡང་མི་ཤེས་གྲོང་ཁྱེར་འཇུག་པར་ག་ལ་འགྱུར། །ཤེས་རབ་མེད་ན་མིག་མེད་ཕ་རོལ་ཕྱིན་ལྔ་འདི། །དམིགས་བུ་མེད་པས་བྱང་ཆུབ་རེག་པར་ནུས་མ་ཡིན། །གང་ཚེ་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ནི་རབ་ཏུ་ཟིན་གྱུར་ན། །དེ་ཚེ་མིག་རྙེད་གྱུར་ཅིང་འདི་ཡི་མིང་ཐོབ་བོ། །དཔེར་ན་རི་མོའི་ལས་ནི་ཡོངས་ཟིན་མིག་མེད་པ། །ཇི་སྲིད་མིག་མ་བྲིས་པར་ཇེན་པ་མི་ཐོབ་བཞིན། །གང་ཚེ་འདུས་བྱས་འདུས་མ་བྱས་དང་དཀར་ནག་ཆོས། །ཤེས་རབ་རྣམ་པར་བཤིགས་ནས་རྡུལ་ཙམ་མི་དམིགས་ཚེ། །འཇིག་རྟེན་དག་ན་ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་གྲངས་འགྲོ། །ནམ་མཁའ་གང་ལའང་ཙུང་ཟད་མི་གནས་དེ་དང་འདྲ།།

༄ ཀུན་མཁྱེན་མི་ཕམ་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པའི་ཡོན་ཏན་རིན་ཆེན་སྡུད་པའི་འགྲེལ་པ་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་གྱི་དགོངས་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་འཇུག་པའི་ལེགས་

(1) ཕྱི་བ་ཪྟེས། ༦ན

བཤད་ལས།[1] འབྲས་བུ་རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་པ་དང་། ལམ་ཕར་ཕྱིན་དག་པ་ཐོབ་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ་ལ་དམིགས་བུའི་དཔེས་ཕར་ཕྱིན་གཞན་རྣམ་མཁྱེན་དུ་འཁྲིད་པ། མིག་མ་བྲིས་པས་ཕར་ཕྱིན་གཞན་ཚང་ཡང་རྣམ་མཁྱེན་མི་ཐོབ་པའི་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ། དཔུང་ཡོང་དམིགས་བུ་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་སྟེ། ཇི་ལྟར་མིག་མེད་པའི་དཔུང་ཡོང་གང་ཞིག་ལམ་དུ་འཁྲིད་མཁན་གྱི་དམིགས་བུ་མེད་པ་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་རྣམས་ལྡན་ཅིག་ཚོགས་པར་གྱུར་ཀྱང་། རང་གི་མདུན་ན་གནས་པའི་ལམ་ཡང་མི་མཐོང་ཞིང་མི་ཤེས་ན། ལམ་དེར་ཞུགས་ནས་གྲོང་ཁྱེར་གཞན་ད་འཇུག་པར་ག་ལ་འགྱུར་ཏེ་དེ་ནི་གནས་མེད་དོ།།

དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་མིག་ལྡ་བུ་འདི་མེད་ན་རང་ངོས་ནས་མིག་མེད་པ་ལྡ་བུའི་སྦྱིན་སོགས་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལྔ་པོ་འདི་ཕྱོགས་སུ་འཁྲིད་པའི་དམིགས་བུ་ལྡ་བུ་ཤེས་རབ་ཀྱིས་མ་བཟུང་བར་གྲོགས་དེ་མེད་པས་ནི་འཕགས་ལམ་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་གྲོང་ཁྱེར་ལ་རེག་པར་ནུས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ། གང་ཚེ་ཤེས་རབ་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་སྟེ། གང་གི་ཚེ་སྦྱིན་སོགས་དགེ་ཆོས་གཞན་དེ་དག་འཁོར་གསུམ་མི་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ནི་རབ་ཏུ་ཟིན་པར་གྱུར་ན་དེ་ཡི་ཚེ་དེ་དག་མིག་རྙེད་པར་གྱུར་ཅིང་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་ཡི་མིང་ཐོབ་ནས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གྲོང་ཁྱེར་དུ་བདེ་བླག་ཏུ་ཕྱིན་པར་བྱེད་པ་འཐོབ་བོ།།

དེ་དག་དཔེར་བྱ་ན་མི་ལ་སོགས་པའི་གཟུགས་ཀྱི་རི་མོའི་ལས་ནི་གཞན་དང་གཞན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྲིས་ཟིན་ན་ཡང་དེ་ལ་མིག་ཁོ་ན་མེད་པ་སྟེ་མ་ཚང་

(1) ལེབ་ངོས། ༧༩-༧༨

ན། ཇི་སྲིད་མིག་མ་བྲིས་པས་རི་མོར་མ་རྫོགས་པའི་ཕྱིར་དེའི་ཛན་པ་མི་ཐོབ་པ་བཞིན་ཏེ། དགེ་བ་གཞན་ཚང་ཡང་ཤེས་རབ་མེད་ན་འབྲས་བུ་མི་ཐོབ་པའི་ཚུལ་ལོ། །དེ་ལྟར་ཆོས་ཀུན་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་བརྟེན་ནས་ལམ་ཐམས་ཅད་རྣམ་ཀུན་མཆོག་ལྡན་གྱི་སྟོང་ཉིད་དུ་བསྒྱུར་བའི་འབྲས་བུ་རྣམ་ཀུན་མཆོག་ལྡན་གྱི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཁོ་ནར་སྨིན་པར་ངེས་པའི་བློ་གྲོས་ཀྱིས་ལམ་གཞན་གྱིས་མི་འཕྲོག་པར་འབྲས་བུའི་ཡུམ་ཉིད་ལ་གཞོལ་བའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་སེམས་ཀྱིས་བསྒོ་བ་མི་དམིགས་པ་དང་ལྡན་པ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་སྙིང་པོ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།

གཉིས་པ་ལ་མི་དམིགས་པས་ཞར་ཕྱིན་གྲལ་དུ་ཚུད་པ་ནམ་མཁའི་དཔེས་བསྟན་པ། དེ་དང་བྲལ་ན་ལམ་ཡོངས་སུ་མི་དག་པའི་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ། གང་ཚེ་འདུས་བྱས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་སྟེ། གང་གི་ཚེ་འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་དང་། དཀར་པོ་དང་ནག་པོའི་ཆོས་སུ་གཏོགས་པ་ཐམས་ཅད་ལ། གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ལ་དཔྱོད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྣམ་པར་དཔྱད་ཅིང་མཚན་འཛིན་བ་ཞིག་ནས། དེ་དག་ལ་ཡང་དག་པར་གྲུབ་པའམ་མཚན་མའི་སྤྱོད་ཡུལ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཙམ་ཡང་མི་དམིགས་ཤིང་གང་དུའང་གནས་པ་མེད་པའི་དོན་མཐོང་བའི་ཚེ་ན། འཇིག་རྟེན་དག་ན་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་གྲངས་སུ་འགྲོ་སྟེ། དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་ནི་རང་གི་ངོ་བོ་མེད་པའི་ཕྱིར་གཞན་གང་ལའང་ཙུང་ཟད་རྟེན་དེ་མི་གནས་པ་དེ་དང་འདྲའོ།།

༄ ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ་པ་ལས།[1] ཀཽ་ཤི་ཀ་བྱང་ཆུབ་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༡༧༩བ-༡༨༠ན

སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པས། ཡོངས་སུ་བཟུང་བ་རྣམས་ནི། ཐབས་མཁས་པས་འདས་པ་དང་། མ་བྱོན་པ་དང་། ད་ལྟར་བྱུང་བའི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་དག་གི་ཐུགས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་ནས། དམ་པའི་ཆོས་གནས་པའི་བར་གྱི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་དགེ་འདུན་དང་བཅས་པ་དང་། རང་སངས་རྒྱས་དང་བཅས་པ་དེ་དག་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དགེ་བའི་རྩ་བ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ཏེ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དུ་ཡོངས་སུ་བསྔོ་བས་ན། བདག་གི་ཞུ་བ་སྐྱེས་སོ།།

ཀཽ་ཤི་ཀ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་ནི། སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཟིལ་གྱིས་གནོན་ཏོ། །ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་། བཟོད་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་། བསམ་གཏན་གྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཟིལ་གྱིས་གནོན་ཏོ། །ཀཽ་ཤི་ཀ་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན། དམུས་ལོང་བརྒྱ་འམ། སྟོང་ངམ། བརྒྱ་ཕྲག་སྟོང་ཡང་རུང་སྟེ། དམིགས་བུ་མེད་པར་ལམ་དུ་འཇུག་པར་ཡང་མི་ནུས་ན། གྲོང་ཁྱེར་དུ་འགྲོ་བར་ལྟ་ག་ལ་ནུས། ཀཽ་ཤི་ཀ་དེ་བཞིན་དུ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལྔ་པོ་འདི་དག་ནི།

དམུས་ལོང་ལྟ་བུར་གྱུར་པ་སྟེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་མེད་ན། དེ་དག་ལ་དམིགས་བུ་མེད་པས། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ལམ་ཡང་བསྐྱེད་མི་ནུས་ན། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་གྲོང་ཁྱེར་དུ་འཇུག་པར་ལྟ་ག་ལ་ནུས། ཀཽ་ཤི་ཀ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལྔ་ནམ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པས། ཡོངས་སུ་ཟིན་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཚེ། མིག་དང་ལྡན་པར་གྱུར་ཏེ། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལྔ་པོ་འདི་དག་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པས་ཡོངས་སུ་བཟུང་ན། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མིང་འཐོབ་བོ། །དེ་

ནས་ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་གྱིས། ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤ་ར་དྭ་ཏིའི་བུ་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་སྨྲས་སོ། །བཙུན་པ་ཤ་ར་དྭ་ཏིའི་བུས། གང་འདི་སྐད་དུ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལྔ་པོ་འདི་དག །ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པས་ཡོངས་སུ་བཟུང་ན། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མིང་འཐོབ་བོ།།

༈ མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས།[1] གྲངས་དང་དེ་ཡི་མཚན་ཉིད་གོ་རིམས་དང་། །ངེས་པའི་ཚིག་དང་ཡོན་ཏན་གོམས་བྱ་དང་། །དེ་དག་རབ་དབྱེ་བསྡུ་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས། ཡོན་ཏན་ཕན་ཚུན་རྣམ་ངེས་ཡིན་ཞེས་བྱ།།

༈ ཀུན་མཁྱེན་མི་ཕམ་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པའི་མདོ་སྡེ་རྒྱན་འགྲེལ་ཐེག་མཆོག་བདུད་རྩི་དགའ་སྟོན་ལས།[2] ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་མཐའ་དག་གི་ཉམས་ལེན་ཡོངས་སུ་བསྡུས་ན་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་པོ་འདི་ལ་འདུ་བས་ལམ་གྱི་དངོས་གཞི་འདི་ཙམ་དུ་ཟད་ལ་འདི་ཉིད་བསྡུ་དངོས་མཆོད་བསྙེན་ཚད་མེད་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་གནས་སྐབས་གཞན་དང་གཞན་དུ་ཉམས་ལེན་གྱི་མིང་དང་རྣམ་པ་ཐ་དད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཆོས་སྒོ་ཚད་མེད་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་པས་ཐོག་མར་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་གི་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ།

ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གི་གྲངས་ངེས་པ་དང་། ཕར་ཕྱིན་དེ་ཡི་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་དང་། གོ་རིམ་དང་། སྦྱིན་སོགས་སོ་སོའི་ངེས་པའི་ཚིག་དང་། ཕར་ཕྱིན་གྱི་ཡོན་ཏན་ལ་ཇི་ལྟར་གོམས་པར་བྱ་བའི་ཚུལ་དང་། ཕར་ཕྱིན་དྲུག་པོ་དེ་དག་གི་ནང་གི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་། དཀར་པོའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ཏུ་བསྡུ་བ་དང་། ཕར

(1) ལེབ་གྲངས། ༢༧༣

(2) ལེབ་གྲངས། ༢༨༣-༩༠༩

ཕྱིན་རྣམས་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སྤང་བ་དང་། ཕར་ཕྱིན་རྣམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་། སྦྱིན་སོགས་རེ་རེའི་ནང་དུ་ཡང་གཞན་དག་འདུས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཕན་ཚུན་རྣམ་པར་ངེས་པ་དང་། རྣམ་གྲངས་བཅུའི་སྒོ་ནས་འཆད་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།

གཉིས་པ་སྤྱོམ་དོན་དང་མཚུངས་པ་རྣམ་གྲངས་བཅུ་ལས། དང་པོ་གྲངས་ངེས་པར་བཞག་པ། ལོངས་སྤྱོད་དང་ལུས་སོགས་ཚིགས་བཅད་དྲུག་གིས་བསྟན་ཏེ། གྲངས་ངེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་རྣམ་པ་བཞི་བསྟན་པ་ལས་དང་པོ། མངོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གཉིས་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ཏུ་བསྟན་ཏེ། སྦྱིན་པས་འཁོར་བ་ན་འཁོར་བའི་ཚེ་རབས་རྣམས་སུ་ལོངས་སྤྱོད་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་ལྷ་དང་མིའི་ལུས་རྟེན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་།

བཟོད་པས་འཁོར་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་ལས་ཀྱི་མཐའ་རྫོགས་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་བཞི་ནི་མངོན་པར་མཐོ་བ་དང་། བསམ་གཏན་གྱིས་རང་རྒྱུད་དུལ་བས་རྟག་ཏུ་ཉོན་མོངས་པ་མགོ་གནོན་པས་དེ་ཡི་དབང་དུ་མི་འགྲོ་བ་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱིས་བླང་དོར་དུ་བྱ་བ་སྤྱི་དང་བདེན་པ་བཞི་དང་ཕར་ཕྱིན་གྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་གཉེན་པོ་རྣམས་ཤེས་པས་འཁོར་འདས་ཀྱི་བྱ་བ་རྣམས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་སྒོ་ནས་འཇུག་པ་ངེས་པར་ལེགས་པའོ། །དེས་ན་དེ་དྲུག་ལས་མང་མི་དགོས་ཤིང་ཉུང་ན་མི་འདུ་བས་གྲངས་དྲུག་ཏུ་བཞག་གོ།

དེ་བཞིན་དུ་གཉིས་པ་རང་གཞན་གྱི་དོན་གཉིས་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་དྲུག་ཏུ་བཞག་སྟེ། དང་པོ་རང་དོན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་རབ་ཏུ་བརྩོན་པའི་ཚེ། གཞན་ལ་སྦྱིན་པ་གཏོང་བས་ཕན་བཏགས་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་གཞན་གྱི་སྲོག་མི་གཅོད་པ་དང་། མ་བྱིན་པ་མི་ལེན་པ་

སོགས་ཀྱིས་གཞན་ལ་མི་གནོད་པ་དང་གཞན་གྱིས་གནོད་པ་བྱས་ཀྱང་དེ་ལ་ལན་མི་ལྡོན་པར་བཟོད་པས་ཕན་འདོགས་པར་བྱེད་པ་ནི་གཙོ་བོར་དངོས་སུ་གཞན་དོན་དང་། གྲོལ་བའི་གནས་བསམ་གཏན་ཏེ་སེམས་མཉམ་པར་བཞག་ན་ཡང་དག་པའི་དོན་མཐོང་བར་ངེས་པ་ལྟ་བུའོ།།

གྲོལ་བ་ཉིད་དུ་བྱེད་པ་ནི་ཤེས་རབ་བོ། །གཞིར་བཅས་པ་ཞེས་པ་དེ་གཉིས་ཀྱི་གཞི་ནི་བརྩོན་འགྲུས་ཏེ། བརྩོན་འགྲུས་བརྩམས་པས་སེམས་མཉམ་པར་བཞག་ཅིང་ལྷག་མཐོང་བསྒྲུབས་པས་སོ། །དེ་གསུམ་ནི་རང་དོན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པ་སྤྱོད་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་གཞན་དོན་འགྲུབ་བྱེད་གསུམ་དང་རང་དོན་འགྲུབ་བྱེད་གསུམ་སྟེ་དྲུག་ཏུ་བཞག་གོ །ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་རང་དོན་ལ་མི་ལྟ་བར་གཞན་དོན་གཙོ་བོར་སྤྱོད་པ་ཡིན་པས་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གི་སྒོ་ནས་གཞན་དོན་བསྒྲུབ་སྟེ། སྦྱིན་པས་དབུལ་པོ་རྣམས་ལ་གང་འདོད་པ་བྱིན་པས་སེམས་ཅན་རྣམས་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱིས་མི་ཕོངས་པ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་རྣམ་པར་མི་འཚེ་བ་དང་། བཟོད་པས་སེམས་ཅན་གཞན་གྱིས་རང་ལ་འཚེ་བ་ལ་ཁྲོ་བ་མེད་ཅིང་བཟོད་པར་གྱུར་པ་དང་། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་གཞན་དོན་བྱ་བས་མི་སྐྱོ་བ་དང་། བསམ་གཏན་གྱིས་ཀློག་གྱུར་མངོན་པར་ཤེས་པ་དང་རྫུ་འཕྲུལ་བསྟན་པས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཡིད་འདུན་ཞིང་དགའ་བར་བྱེད་པ་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱིས་དམ་པའི་ཆོས་ལེགས་པར་བརྗོད་པར་བྱེད་པ་དེའི་ཕྱིར།

གཞན་གྱི་དོན་འགྲུབ་ལ་གཞན་གྱི་དོན་སྒྲུབ་པ་ནི་རང་གི་དོན་མཆོག་ཏུ་འགྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། རང་དོན་འབའ་ཞིག་ལ་ནན་ཏན་འབད་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པར་མི་ནུས་མོད་གཞན་དོན་ལ་འབད་པས་གནས་སྐབས་སུའང་རང་དོན་

ཤུགས་ཀྱིས་འགྲུབ་པ་དང་། མཐར་ཐུག་རང་ཉིད་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གི་སྒོ་ནས་དོན་གཉིས་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ཐེག་ཆེན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ཐམས་ཅད་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་པོ་དེར་འདུ་ཚུལ་གྱི་གྲངས་ངེས་ནི།

འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལྔའི་ལོངས་སྤྱོད་ཕྱི་དང་ནང་གི་དངོས་པོ་གང་ལ་མངོན་པར་མི་དགའ་བ་སྟེ་མ་ཆགས་ཤིང་གཞན་ལ་མི་གཏོང་བ་ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྦྱིན་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་ལ་རབ་ཏུ་གུས་པས་ཉེས་བྱས་ཕྲ་མོས་ཀྱང་མ་གོས་པ་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་གནོད་པ་དང་དཀའ་བ་སྤྱོད་པ་གཉིས་ལ་མི་སྐྱོ་བ་ནི་བཟོད་པ་དང་བརྩོན་འགྲུས་ཏེ། བཟོད་པའི་སྒོ་ནས་སེམས་ཅན་གྱིས་འཚེ་བ་ཐམས་ཅད་དང་དཀའ་བ་སྤྱོད་པ་སྣ་ཚོགས་ཤིན་ཏུ་བཟོད་པ་དང་། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་དང་དུས་ཡུན་རིང་པོར་ཤིན་ཏུ་དཀའ་བའི་རྩོམ་པ་ཐམས་ཅད་ལ་མི་སྐྱོ་ཞིང་བརྩོན་པ་ཚད་མེད་པར་འཇུག་གོ།

ཡང་ན་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་གཉིས་བསགས་པ་ལ་མི་སྐྱོ་བ་ནི་བཟོད་པ་དང་བརྩོན་འགྲུས་ཏེ། བཟོད་པས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སྤོང་ཞིང་། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་གཉེན་པོ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །བསམ་གཏན་གྱིས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པའི་རྣལ་འབྱོར་དམ་པ་དང་ཤེས་རབ་ཀྱིས་མཚན་མ་གང་དུ་ཡང་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་གཉིས་ནི་ཞི་གནས་དང་ལྷག་མཐོང་སྟེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མཐའ་དག་གི་དོན་བསྡུས་ན་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་པོ་འདིར་ཟད་དེ་དེ་ལ་མ་འདུས་པ་མེད་དོ། །བཞི་པ་ལྷག་པའི་བསླབ་པ་གསུམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལྔའི་ཡུལ་རྣམས་ལ་ནི་མ་ཆགས་པའི་ལམ་ནི་སྦྱིན་པ་སྟེ་གང་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་གཏོང་བའོ།།

འདོད་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་དེ་ཐོབ་པར་འདོད་ནས་སེམས་རྣམ་པར་གཡེང་བ་སྡོམ་པའི་ལམ་ནི་སྔ་མ་ལས་གཞན་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་ཏེ། དེས་འཇིག་རྟེན་པའི་ལས་ཀྱིས་གཡེང་བའི་བྱ་བ་མང་པོ་ལས་མི་འཇུག་པར་སྡོམ་པར་བྱེད་པས་སོ། །སེམས་ཅན་གྱིས་ལོག་པར་སྒྲུབ་པ་དང་གནོད་པ་སྣ་ཚོགས་བྱེད་ཀྱང་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བའི་ལམ་ནི་བཟོད་པའོ། །དགེ་བའི་ཚོགས་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བའི་ལམ་ནི་བརྩོན་འགྲུས་དང་། ཐ་མ་བསམ་གཏན་དང་ཤེས་རབ་ནི་སྒྲིབ་པ་རྣམ་པར་སྦྱོང་བའི་ལམ་གཞན་ཏེ། བསམ་གཏན་གྱིས་ཉོན་སྒྲིབ་སྦྱོང་བ་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཤེས་སྒྲིབ་གཙོ་བོར་སྦྱོང་བར་བྱེད་པའམ། ཡང་ན་བསམ་གཏན་ནི་སྒྲིབ་པ་གཉིས་པོ་མགོ་མནན་ཏེ་འཇིལ་བར་བྱེད་པའི་ལམ་དང་། ཤེས་རབ་སྒྲིབ་གཉིས་དྲུང་ནས་འབྱིན་པའི་ལམ་མོ།།

དེ་ལྟར་ལམ་དྲུག་ཏུ་བཤད་པ་དེ་དག །བསླབ་པ་གསུམ་གྱི་དབང་དུ་མཛད་ནས་ནི། རྒྱལ་བའི་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་དྲུག་བཤད་མ་ཐག་པ་ལྟར་ཡང་དག་པར་བཤད་པར་མཛད་དེ། གང་ཞེ་ན་དང་པོ་སྦྱིན་ཚུལ་བཟོད་པ་གསུམ་ནི་ལྷག་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པ་སྟེ། མ་ཆགས་པ་སྦྱིན་པའི་ལམ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་ལ། ངོ་བོ་ནི་སྡོམ་པའི་ལམ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཉིད་དོ། །གྲོགས་ནི་སེམས་ཅན་མི་གཏོང་བའི་ལམ་བཟོད་པ་སྟེ། དེ་གསུམ་ལྡན་ན་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡང་དག་པར་སྲུང་ནུས་སོ།།

ཐ་མ་བསམ་གཏན་དང་ཤེས་རབ་གཉིས་ཀྱིས་བསླབ་པ་གཉིས་བསྟན་ཏེ། བསམ་གཏན་ནི་ལྷག་པ་སེམས་ཀྱི་བསླབ་པ་དང་། ཤེས་རབ་ནི་ལྷག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་ཉིད་དོ། གཅིག་བརྩོན་འགྲུས་ནི་བསླབ་པ་གསུམ་ཆར་ལ་ཡང་གཏོགས་ཏེ། ཕར་ཕྱིན་ལྔ་པོ་དེ་དག་ཀུན་སྦྱོར་དང་རྟག་སྦྱོར་གྱི་བརྩོན་པས་བསྒྲུབ་དགོས་པས་ཕར་ཕྱིན་

དེ་དག་ལ་བརྟེན་པ་དེ་ཉིད་བསླབ་པ་གསུམ་པོ་གང་ཡིན་པ་དེར་གཏོགས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གི་གྲངས་ངེས་པར་བཞག་པའོ།།

གཉིས་པ་ཕར་ཕྱིན་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་དྲུག་པོ་རེ་རེ་བཞིན་དུ་ཚིགས་བཅད་རེ་རེས་བསྟན་ཏེ། རེ་རེ་ཡང་མཚན་ཉིད་བཞི་དང་ལྡན་པ་སྟེ། གང་ཞེ་ན་སྦྱིན་པ་ནི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སེར་སྣ་ཉམས་པ་སྟེ་སེར་སྣ་མེད་པ་ནི་ཀུན་སློང་། གྲོགས་འཁོར་གསུམ་དུ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་དང་ལྡན་པ་སྟེ། གང་ཟག་དང་ཆོས་ལ་བདག་མེད་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། གཏོང་བ་པོ་དང་སྦྱིན་བྱའི་རྫས་དང་ལེན་པ་པོ་ཡི་རང་བཞིན་མི་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྦྱིན་ཚུལ་ལེན་པ་པོའི་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པའོ།།

སྦྱིན་པ་དེའི་བྱེད་ལས་སྦྱིན་པས་བསྡུས་ནས་སེམས་ཅན་རྣམས་སོ་སོའི་རིགས་དང་མཐུན་པར་ཉན་ཐོས་དང་རང་རྒྱལ་དང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་དུ་སྨིན་པར་བྱེད་པ་རྣམ་པ་གསུམ་གྱིས་མཐར་ཐུག་དེ་དག་གི་འབྲས་བུ་གསུམ་ལ་འཛོག་པར་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་སྦྱིན་པའི་མཚན་ཉིད་བཞི་པོ་དེ་བཞིན་དུ། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་འཆལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཉམས་པ་དང་། གྲོགས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཟིན་པ་དང་ལྡན་པས། སྲུང་བ་པོའི་སྐྱེས་བུ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། དེ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་བྱ་བ་མི་དམིགས་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་སྲུང་བ་དེའི་སྒོ་ནས་སེམས་ཅན་གཞན་ལ་གནོད་སྐྱོར་མེད་པས་དེ་དག་གི་འདོད་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་གཞན་སེམས་ཅན་རྣམས་མགུ་བར་བྱས་ཏེ་བསྡུས་ནས་དེ་དག་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་བཀོད་དེ་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་སྨིན་བྱེད་རྣམ་པ་གསུམ་མོ།།

བཟོད་པའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོང་ཁྲོ་བ་ཉམས་པ་དང་། བཟོད་བྱེད་བཟོད་པ་བཟོད་པ་སྒྲུབ་པའི་འཁོར་གསུམ་དུ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལྡན་པ་དང་། གནོད་པ་ལ་གནོད་ལེན་མ་བྱས་པས་ཕ་རོལ་གྱི་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་དང་། བཟོད་པའི་སྒོ་ནས་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་བཀོད་པས་ན་སེམས་ཅན་རྣམས་རྣམ་པར་སྨིན་པར་བྱེད་པ་རྣམ་པ་གསུམ་མོ། །བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལེ་ལོ་ཉམས་པ་དང་། བརྩོན་པ་པོ་དང་། བརྩོན་འགྲུས། དེ་བསྒྲུབ་པའི་འཁོར་གསུམ་དུ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལྡན་པ་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་ལས་སུ་བྱ་བ་གང་ཡོད་པའི་གྲོགས་བྱེད་པ་སོགས་དེ་ཡི་དོན་བྱས་པས་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་དང་། བརྩོན་པས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཐེག་པ་གསུམ་དུ་རྣམ་པར་སྨིན་པར་བྱེད་པས་རྣམ་པ་གསུམ་མོ།།

བསམ་གཏན་གྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་རྣམ་གཡེང་ཉམས་པ་དང་། སྒོམ་པ་པོ་དང་། བསྒོམ་བྱ་བསམ་གཏན། བསམ་གཏན་སྒོམ་པར་བྱེད་པའི་བྱ་བ་གསུམ་མི་དམིགས་པས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་ལྡན་པ་དང་། རྫུ་འཕྲུལ་དང་མངོན་པར་ཤེས་པས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་འདོད་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་དང་། བསམ་གཏན་དེའི་སྒོ་ནས་སེམས་ཅན་རྣམ་པར་སྨིན་པར་བྱེད་པ་རྣམ་པ་གསུམ་མོ། །ཤེས་རབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་བདག་ལྟ་སོགས་འཆལ་བའི་ཤེས་རབ་ཉམས་པ་དང་། སྐྱེས་བུ་དང་ཤེས་རབ་སྒྲུབ་པ་གསུམ་མི་དམིགས་པས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལྡན་པ་དང་། ཐེ་ཚོམ་གཅོད་པ་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གཞན་གྱི་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་དང་། སེམས་ཅན་རྣམས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱིས་རྣམ་པར་སྨིན་པར་བྱེད་པ་གསུམ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།།

གསུམ་པ་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གི་གོ་རིམ་ནི། རྒྱུ་མཚན་གསུམ་གྱིས་ཏེ། དང་པོ་སྔ་མ་སྔ་མ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་སྐྱེ་བའི་གོ་རིམ་ནི། ལོངས་སྤྱོད་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་ལ་ཆགས་ན་ཁྲིམ་སྤངས་ཏེ་ཚུལ་ཁྲིམས་ལེན་མི་ནུས་ཀྱི་མ་ཆགས་ན་ནུས་པས་དང་པོར་ལོངས་སྤྱོད་ལ་མ་ཆགས་པའི་སྦྱིན་པ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་རྒྱུར་སྟོན་དུ་བཤད་དོ། །ངན་པའི་དང་ཚུལ་ཅན་དག་གིས་གཤེ་བ་སོགས་བཟོད་མི་ནུས་ལ། ངན་སྤྱོད་བསྡམས་པ་དག་གི་ནུས་པས་བཟོད་པའི་རྒྱུར་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི་སྦྱིན་པའི་རྗེས་སུ་བཤད་དོ། །ཚ་གྲང་བཀྲེས་སྐོམ་སོགས་གནོད་པ་ཅི་ཡང་མི་བཟོད་པས་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་མི་ནུས་ལ། བཟོད་པ་ཅན་གྱིས་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་པའི་ཕྱིར། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་བཟོད་པ་བསྟན་ནོ། །དགེ་བ་རྒྱུན་དུ་བརྩོན་པ་དང་ལྡན་ན་སེམས་མཉམ་པར་བཞག་པའི་བསམ་གཏན་འགྲུབ་ནུས་པས་བཟོད་པའི་འོག་ཏུ་བརྩོན་འགྲུས་བཤད་དོ།།

སེམས་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ལྡན་ན་འཕགས་པའི་བདེན་པ་རྣམས་ཡང་དག་པར་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་འབྱུང་བས་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་རྗེས་སུ་བསམ་གཏན་བཤད་དོ། །དེ་ལྟར་བསམ་གཏན་ནི་རྒྱུ་ཡིན་ལ། བདེན་དོན་མཐོང་བའི་ཤེས་རབ་ནི་འབྲས་བུ་ཡིན་པས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཐར་ཤེས་རབ་བཤད་དེ། འདི་དག་ནི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་སྐྱེ་བའི་གོ་རིམ་ལྟར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ཕྱི་མ་ལས་སྔ་མ་དག་དམན་པ་དང་སྔ་མ་ལས་ཕྱི་མ་དག་མཆོག་ཏུ་གནས་པའི་ཕྱིར་དམན་པ་སྔར་བརྗོད་ལ་མཆོག་ཕྱིས་རྗོད་པ་ནི། འཇིག་རྟེན་ན་སྦྱིན་པ་གཏོང་བ་དག་ཡོད་ཀྱང་སྒོ་གསུམ་གྱི་ཉེས་སྤྱོད་སྤོམ་པ་དེ་བས་དཀོན་ཕྱིར་སྦྱིན་པ་དམན་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་མཆོག་གོ།

དེ་བཞིན་དུ་ཉེས་སྤྱོད་བསྡམས་ཀྱང་གཞན་གྱིས་གནོད་པ་དེ་བས་བཟོད་དཀའ་བ་དང་། བཟོད་དུ་ཟིན་ཀྱང་དགེ་ཚོས་རྒྱུན་དུ་བརྩོན་པ་དེ་བས་དཀའ་བ་དང་། བརྩོན་

པ་ཅི་རིགས་དང་ལྡན་ཀྱང་སེམས་ཉིད་འཛིན་གྱིས་དུལ་བ་དེ་བས་དཀོན་པ་དང་། སེམས་བསམ་གཟུགས་ཀྱི་ཉིད་འཛིན་གྲུབ་ཀྱང་བདེན་དོན་མཐོང་བའི་ཤེས་རབ་དེ་བས་དཀའ་ཞིང་དཀོན་ལ། གང་སླ་བ་དེ་ཉོན་མོངས་ཆེ་ཞིང་། དཀའ་བ་དེ་དེ་ལ་ལྟོས་ནས་ཉོན་མོངས་ཆུང་ཞིང་ཡོན་ཏན་ཆེ་བའི་ཕྱིར་སྦྱིན་པ་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་བར་དུ་གོ་རིམ་དེ་ལྟར་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་རགས་པ་དང་ནི་ཕྲ་བའི་ཕྱིར། གང་རགས་པ་རྣམས་དང་པོར་བསྟན་ཅིང་ཕྲ་བ་རྣམས་རྗེས་སུ་བསྟན་པ་ནི། རགས་པ་རྣམས་འཇུག་སླ་ཞིང་སྤྱོད་སླ་ལ་ཕྲ་བ་རྣམས་རགས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་སྔ་མ་ལས་བཟློག་པ་སྟེ།

སྦྱིན་པ་ལ་ནི་རྒྱལ་པོ་དང་བློན་པོ་སོགས་ནས་བྲན་དང་གདོལ་པའི་བར་གྱིས་ཀྱང་ཅི་རིགས་འཇུག་ནུས་པས་ཤེས་སླ་ཞིང་རགས་པ་བྱ་སླ་བའོ། །དེ་བས་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། དེ་བས་བཟོད་པ་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་བར་དུ་ཇེ་ཕྲ་ཇེ་ཕྲར་གྱུར་པའི་ཕྱིར་སྔ་མ་སྔ་མ་ལས་ཕྱི་མ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཕྲ་བའི་སྒོ་ནས་སྦྱིན་པ་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་བར་དུ་སྤྱོད་སླ་ཞིང་འཇིག་སླ་བས་རགས་པ་དང་། དེ་ལས་ལྡོག་པའི་ཕྲ་བའི་རྣམ་བཞག་གི་སྒོ་ནས་གོ་རིམ་དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།

བཞི་པ་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་གི་སོ་སོའི་ངེས་ཚིག་ནི། ཅིའི་ཕྱིར་སྦྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། དཱ་ནའི་སྒྲ་ལས་སྦྱིན་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དཱ་དབུལ་བ་དང་ན་འཕོར་བའི་དོན་གྱིས། དབུལ་བ་འཕོར་བར་བྱེད་པ་ལ་སྦྱིན་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ལོངས་སྤྱོད་སྦྱིན་པས་ལེན་པ་པོ་ཚེ་འདིའི་དབུལ་བ་འཕོར་བ་དང་། གཏོང་བ་པོ་ཚེ་རབས་གཞན་དུ་ཅིས་ཀྱང་མི་ལོངས་པའི་ལོངས་སྤྱོད་ཐོབ་པས་དབུལ་བ་འཕོར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྐད་དོད་ཤཱི་ལ་ཞེས་པའི་ཤཱི་བསིལ་བ་དང་། ལ་ཐོབ་པའམ་ལེན་

པའི་དོན་ཡིན་པས། བསིལ་བ་ཐོབ་ཅེས་པ། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྡན་ན་ཆེ་འདིར་ཡུལ་ལ་ཆགས་པའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བའི་རྒྱལ་པོའི་ཆད་པ་སོགས་ཉེས་པ་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་ཚ་གདུང་མེད་པ་དང་། ཕྱི་མ་ངན་སོང་དུ་མི་སྐྱེ་ཞིང་ལྷ་མིའི་བདེ་བ་དང་། མཐར་མྱང་འདས་ཀྱི་བདེ་བའི་བསིལ་བ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།

བཟོད་པ་ལ་ཀྵཱནྟི་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཀྵཱན་ནི་ཟད་པ་དང་ཏི་བྱེད་པ་ལ་འཇུག་པས། རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཁྲོ་བ་ཟད་པར་བྱེད་པ་ལ་བཟོད་པ་ཞེས་བཏགས་པའོ། །དང་གི་ཚིག་རྣམས་སྤྱད་སྒྲ་ཡིན་པ་གོ་སླ་བས་འདིར་འབྲུ་མ་མནན་ཏེ་སྐབས་གཞན་དུའང་དེ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །བརྩོན་འགྲུས་བཱིཪྻ་ཞེས་པ་བཱི་ནི་མཆོག་གམ་དམ་པའི་དོན་དང་། ཪྻ་ནི་སྦྱོར་བ་སྟེ། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དགེ་བ་དམ་པ་ལ་སྦྱོར་བས་ན་མཆོག་སྦྱོར་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །བསམ་གཏན་ནི་དྷྱཱ་ན་ཞེས་པ་ཡ་བཏགས་ར་དང་མཚུངས་པར་དྷཱ་ར་ན་ཞེས་པ་འཛིན་པའི་དོན་ཏེ་ཅི་ཞིག་འཛིན་ན་ཡིད་དམིགས་པ་ལ་ནང་དུ་འཛིན་ཅིང་ཕྱིར་མི་གཡེང་བར་བྱེད་པ་བསམ་གཏན་ནོ། །ཤེས་རབ་ནི་པྲཛྙཱ་ཞེས་པའི་སྒྲ་ལ་པྲ་ནི་ཉེར་བསྒྱུར་གྱི་སྒྲ་སྟེ་རབ་ཀྱི་དོན་ལ་འཇུག་ཅིང་པར་མ་ཨརྠ་ཞེས་པ་དོན་དམ་པ་ཞེས་པའི་མིང་ཐོག་པྲ་ཡིག་ཏུ་བསྡུས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། པྲ་ནི་དོན་དམ་པ་ཛྙཱ་ཤེས་པ་ཡིན་པས་དོན་དམ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་བཤད་དོ།།

འཆད་ཚུལ་འདི་དག་སྒྲའི་ཁམས་ཀྱི་ཡི་གེ་བསྡུ་བ་དང་བསྟན་པའི་འཆད་ཚུལ་ཐུན་མོང་མིན་པའི་དོན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྒྲ་དེ་དག་བོད་སྐད་དུ་ཐད་སོར་ཇི་ལྟར་བསྒྱུར་བ་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་དེ་དག་ལའང་ངེས་ཚིག་འཆད་ཚུལ་དེ་ལྟར་བུ་ཐོབ་པ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ལྔ་པ་ཕར་ཕྱིན་རྣམས་ཇི་ལྟར་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་ནི། ཐམས་ཅད་བསྒོམ་པ་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་གིས་

བསྟན་ཏེ། སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཇི་ལྟར་སྒོམས་པ་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་བར་དུ་ཇི་ལྟར་བསྒོམ་པར་བྱ་ཞེ་ན། ཕར་ཕྱིན་དྲུག་པོ་ཐམས་ཅད་རེ་རེ་ནས་ཀྱང་བསྒོམ་པའམ་སྒོམས་པར་བྱ་ཚུལ་ནི། དངོས་པོ་ལ་གནས་པའམ་བརྟེན་ཏེ་བསྒོམ་པ་དང་།

དེ་བཞིན་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་བརྟེན་ཏེ་བསྒོམ་པ་དང་། བསམ་པ་ལ་བརྟེན་ཏེ་བསྒོམ་པ་དང་ནི། ཐབས་དག་པ་བརྟེན་ཏེ་སྒོམ་པ་དང་། དབང་འབྱོར་པ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ཏེ་སྒོམ་པར་བྱེད་པའི་རྣམ་གྲངས་ལྔར་བརྗོད་དོ། །དེ་གང་ཞེ་ན། དངོས་པོ་ཞེས་བྱ་བ་དོན་ནམ་རྫས་ལྟ་བུ་ལ་ཡང་བྱ་སྟེ། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་དངོས་པོ་ལ་གནས་ཏེ་བསྒོམ་པ་ལ་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ། རྒྱུ་ལ་གནས་པ་དང་། རྣམ་པར་སྨིན་པ་ལ་གནས་པ་དང་། སྨོན་ལམ་ལ་གནས་པ་དང་། སོ་སོར་བརྟགས་པའི་སྟོབས་ལ་གནས་པའོ། །དང་པོ་རྒྱུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རིགས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་གང་དུ་སྐྱེས་ཀྱང་གཞན་གྱི་བྱེད་དུ་བཙུག་པ་མིན་ཡང་གཏོང་བ་སོགས་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་སྒྲུབ་ཅིང་སྒོམ་པ་ལ་དགའ་སྟེ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕར་ཕྱིན་གང་ཡང་རུང་བ་བསྒྲུབ་པའོ།།

གཉིས་པ་སྨིན་ཕར་ཕྱིན་བསྒྲུབ་པ་ལ་སྒོམས་པས་ཚེ་གཞན་དུ་དེ་ལ་དང་གིས་འཇུག་པའི་ལུས་རྟེན་ཐོབ་པའོ། །གསུམ་པ་གང་དུ་སྐྱེས་ཀྱང་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་ལ་མ་ཆགས་པའི་སྦྱིན་པ་གཏོང་བར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་སོགས་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་སྤྱོད་པར་སྨོན་ལམ་བཏབ་པའི་མཐུས་ཕར་ཕྱིན་རྣམས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའོ། །བཞི་པ་བློ་ཤེས་རབ་ཀྱིས་སོ་སོར་བརྟགས་ཏེ་ལོངས་སྤྱོད་ནི་མི་བརྟན་པ་སྙིང་པོ་མེད་པར་ཤེས་ནས་སྦྱིན་པ་ལ་འཇུག་པ་སོགས་ཕར་ཕྱིན་རྣམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཤེས་ནས་ཚུལ་བཞིན་བསྒྲུབ་པའོ། །གཉིས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་བརྟེན་ཏེ་བསྒོམ་པ་ལ་ཡིད་བྱེད་བཞི་སྟེ། མོས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་སྟོན་པའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་སྡེ་རྣམས་ལས་ཇི་སྐད་བསྟན་

པ་ལྟར་ཡིད་ཆེས་ཤིང་མོས་པས་ཕར་ཕྱིན་གྱི་ཁམས་བརྟས་པར་འགྱུར་རོ། །རོ་མྱོང་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ནི་བདག་གིས་སྦྱོན་སྦྱིན་པ་སོགས་བསྒྲུབས་པ་ལ་དེ་ལྟར་བྱས་པ་ལེགས་སོ་ཞེས་ཡོན་ཏན་དུ་ལྟ་ཞིང་སྦྱོན་བྱས་པ་དྲན་ནས་མངོན་པར་དགའ་བའོ།།

༄ འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་ལས།[1] ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་སྦྱིན་པ་འདི་ཡང་སྦྱིན་པར་བྱ་བ་དང་། ལེན་པ་པོ་དང་། སྦྱིན་པ་པོར་དམིགས་པར་བྱ་བ་དང་བྲལ་བར་གྱུར་ན། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལས་གསུངས་ཏེ། མི་དམིགས་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཕྱིར་ལ། དམིགས་པ་ནི་ཐ་སྙད་ཀྱི་བདེན་པས་བསྡུས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་གནས་སྐབས་མ་ཐོབ་པ་དག་གིས་ཤེས་པར་མི་ནུས་སོ། །གཞན་ཡང་། གསུམ་པོ་དག་ལ་ཆགས་སྐྱེས་གྱུར་པས་དེ། །འཇིག་རྟེན་པ་ཡི་ཕ་རོལ་ཕྱིན་ཞེས་བསྟན། །སྦྱིན་པ་དེ་ཉིད་གསུམ་དུ་དམིགས་པ་ཡོད་ན་འཇིག་རྟེན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བར་བསྟད་དོ།།

༄ མཁས་འཇུག་ལས།[2] སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་སྦྱིན་པོ་སྦྱིན་ཡུལ་སྦྱིན་བྱ་སྟེ་འཁོར་གསུམ་དུ་དམིགས་པ་ཡོད་པ་འཇིག་རྟེན་པ་དང་། འཁོར་གསུམ་མི་དམིགས་པས་ཟིན་ན་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཕར་ཕྱིན་དུ་འགྱུར་ཞིང་། ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་ཐམས་ཅད་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་པོ་འདིར་འདུའོ། །དེ་ཡང་ཕར་ཕྱིན་རེ་རེ་བཞིན་རང་རང་གི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་སེར་སྣ་སོགས་སྤོང་བ། གྲོགས་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས

(1) ལྡེབ་ངོས། ༢༣༠༨

(2) ལྡེབ་ངོས། ༡༦༠-༡༦༡

ཟིན་པ། ཐབས་དེས་ཡུལ་སེམས་ཅན་རྣམས་འདོར་བ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ། དེའི་སྒོ་ནས་སེམས་ཅན་སྨིན་པར་བྱེད་པ་བཞིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་ལམ་དུ་འགྱུར་རོ། །དེ་དག་གི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པ་གཞན་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།

༄ འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་ལས།[1] ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་གསུམ་གྱི་རྟེན་གྱི་ཁྱད་པར་དང་ཚོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་འབྲས་བུ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་རྣམ་པར་གཞག་པ་གསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བཤད་པ། སྦྱིན་སོགས་ཆོས་གསུམ་དེ་དག་ཕལ་མོ་ཆེར། །བདེ་བར་གཤེགས་པས་ཁྱིམ་པ་རྣམས་ལ་བསྔགས། །བསོད་ནམས་ཞེས་བྱའི་ཚོགས་ཀྱང་དེ་དག་ཉིད། །སངས་རྒྱས་གཟུགས་ཀྱི་བདག་ཉིད་སྐུ་ཡི་རྒྱུ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཁོ་ན་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་རྟེན་ཡིན་མོད་ཀྱི། དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཁྱིམ་པ་དང་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་དབྱེ་བས་དེ་རྣམས་ལ་གཉིས་སྲིད་པ་ལ་ལྟོས་ནས་དེ་སྐད་དུ་བརྗོད་དོ། །

དེ་ལ་ཁྱིམ་པ་རྣམས་ལ་ནི་ཕལ་ཆེར་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་གསུམ་པོ་དེ་དག་སྒྲུབ་པར་སླ་ལ། རབ་ཏུ་བྱུང་བ་རྣམས་ལ་ནི་བརྩོན་འགྲུས་དང་བསམ་གཏན་དང་ཤེས་རབ་ཡིན་ཏེ་ཅིག་ཤོས་དག་ལ་གཅིག་མི་སྲིད་པ་ནི་མ་ཡིན་នོ། །སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུའི་ཚོགས་ནི་གཉིས་ཡིན་ཏེ། གང་འདི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་སོ། །དེ་ལ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ནི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་གསུམ་པོ་དེ་དག་ཉིད་ཡིན་ལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ནི་བསམ་གཏན་དང་ཤེས་རབ་བོ། །

བརྩོན་འགྲུས་ནི་གཉིས་ཀའི་རྒྱུ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་རྣམ་པར་གཞག་གོ །དེ་ལ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༣༩༠བ

འདས་རྣམས་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་བསོད་ནམས་བརྒྱའི་མཚན་ཉིད་ཅན་རྨད་དུ་བྱུང་ཞིང་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་གཟུགས་སྣ་ཚོགས་དང་ལྡན་པའི་རྒྱུ་ཡིན་ནོ། །ཆོས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་སྐུ་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་རྒྱུ་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ཡིན་ནོ།།

༄ འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་ལས།[1] བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་ལྔ་པར་བསམ་གཏན་གྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་ཐོབ་པས་ས་དྲུག་པར་མཉམ་པར་གཞག་པར་སེམས་ལ་གནས་ཤིང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ཟབ་མོའི་དེ་ཉིད་མཐོང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡོངས་སུ་དག་པས་འགོག་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་གྱི་སྔ་རོལ་དུ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་རབ་ལྷག་པར་གྱུར་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་དང་ལྡན་པས་ནི་འགོག་པ་ཐོབ་པར་མི་ནུས་སོ།།

གཟུགས་བརྙན་དང་འདྲ་བའི་ཆོས་ཉིད་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་ཕྱིར་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་ལྔ་པར་ལམ་གྱི་བདེན་པ་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་དང་། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་ཕྱིར་ན་ས་འདི་ལ་མངོན་དུ་གྱུར་བ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ནི་དེ་ལས་གཞན་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཚོགས་རྣམས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་རག་ལས་པ་ཉིད་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ། ཇི་ལྟར་ལོང་བའི་ཚོགས་ཀུན་བདེ་བླག་ཏུ། །མིག་ལྡན་སྐྱེས་བུ་གཅིག་གིས་འདོད་པ་ཡི། །ཡུལ་དུ་ཁྲིད་པ་དེ་བཞིན་འདིར་ཡང་བློས། །མིག་ཉམས་ཡོན་ཏན་བླངས་ཏེ་རྒྱལ་ཉིད་འགྲོ།།

(1) ལྡེབ་ངོས། ༣༩༩ན-༣༩༩ན

ཇི་ལྟར་སྐྱེས་བུ་མིག་དང་ལྡན་པ་གཅིག་གིས་ལོང་བའི་ཚོགས་མཐའ་དག་མངོན་པར་འགྲོ་བར་འདོད་པའི་ཡུལ་དུ་བདེ་བླག་ཏུ་ཁྲིད་པར་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པས་ཀྱང་དེ་ལས་གཞན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་བླངས་ནས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་ས་ཀུན་ཏུ་འོད་ཅེས་བྱ་བར་འཇུག་པར་འགྱུར་ཏེ། ཡང་དག་པའི་ལམ་དང་ལམ་མ་ཡིན་པ་མཐོང་བའི་རང་བཞིན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

༄ མན་ངག་ལྟ་ཕྲེང་གི་འགྲེལ་པ་ལས[1] །ད་ནི་བསྒོམ་པའི་ལམ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཕ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་བཅུ་སྤྱོད་པའི་འབྲས་བུ་ས་བཅུ་རིམ་གྱིས་བགྲོད་པ་ཞེས་སྨོས་ཏེ། དེ་ལ་སྦྱིན་པ་ལ་སྩོགས་པའི་དགེ་བའི་ཆོས་འདི་བཅུ། ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་ཟིན་ན། ཕ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་མིང་འཐོབ་སྟེ། དེ་ཡང་པ་ར་མི་ཏ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲ། པ་ར་མི་ནི་དམ་པ། །ཨི་ཏ་ནི་གྱུརད་པ་སྟེ། འདིའི་ལྟར་ཤེས་རབ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ན་དམ་པར་གྱུརད་ཅིང་མཐར་ཕྱིན་པ་ནི། གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པས། དེའི་ཕྱིར་དེ་ལ་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །དེ་བས་ན་དེས་ཡོངས་སུ་ཟིན་པའི་སྦྱིན་པ་ལ་སྩོགས་པའང་དམ་པར་འགྱུར་བ་དང་། དེའི་གྲོགས་སོ་སོར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི། རྒྱ་ཆེ་བ་དང་ཡུན་རིང་བ་དམ་པ་ལ་སྩོགས་པར་གྱུརད་པས་ཀྱང་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །རྣམ་པ་གཅིག་དུ་པ་ར་མི་ཏ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཕ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་སྒྲ་ཡིན་པས་ཤེས་རབ་ལས་འདས་ཏེ།

ཡུལ་དུ་མ་གྱུརད་པ་ནི། །ཆོས་ཉིད་སྤྲོས་པ་དང་བྲལ་བ་ལ་བྱ་སྟེ། འདི་ཕ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པས་ཅེས་སྨྲར། ཡང་ན་འདིས་འཁོར་བའི་རྒྱ་མཚོའི་ཕ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པར་བྱེད་

(1) ཤོག་ངོས། ༡༢༥

པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ་སྟེ། ལམ་ལ་སྦྱར་རོ། །ས་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ས་དང་འདྲ་བས་ས་ཞེས་བྱ་སྟེ། ས་དང་པོ་ནས་བཅུ་པ་དག་གི་ཤེས་རབ་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཟུང་དུ་འབྲེལ་བའི་བདག་ཉིད། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ས་ཡིན་ཏེ། སྒྲིབ་པའི་གཉེན་པོར་གྱུརད་པས། ཇི་ཙམ་དུ་སྒྲིབ་པ་འབྲི་བ་དང་། ཡེ་ཤེས་འཕེལ་བའི་ཤེས་རབ་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་ཉིད། དགེ་བའི་རྩ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་དང་རྒྱུར་གྱུརད་པ་དང་། གང་ཟག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་དག་ཀྱང་། ཡེ་ཤེས་དེ་དག་ལ་གནས་ཤིང་སྤྱོད་པས། དེ་བས་ན་གནས་པ་དང་འཛིན་པ་དང་སྤྱོད་པའི་དོན་གྱིས། ས་དང་འདྲ་བས་ས་ཞེས་བྱའོ།།

༄ དཔལ་སྤྱོད་སྒོམ་རིམ་ལས།[1] ཤེས་རབ་ནི་དམུས་ལོང་གི་སྣ་འདྲེན་ལྟ་བུར་སྔོན་དུ་འགྲོ་བར་གསུངས། དང་པོར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རྟོགས་པ་རང་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་ནས་གཞོད་སྦྱིན་སོགས་རྒྱལ་སྲས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་རྒྱ་མཚོའི་སྒོ་ནས་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་པར་གཞན་ཕན་གྱི་སྤྱོད་པ་ལྷུར་བླངས་ཏེ་རྫོགས་སྨིན་སྦྱངས་ནས་ཡང་དག་མཐའ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ནི་ལམ་གྱི་འབྲེལ་མ་ནོར་བ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ཕྱིན་དྲུག་གི་གོ་རིམ་འཆད་པའི་སྐབས་སུ། ལོངས་སྤྱོད་ལ་མི་ལྟ་ན་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྲུང་ངོ་། །ཚུལ་ཁྲིམས་བསྲུངས་ནས་བཟོད་དོ།།

ཞེས་སྔ་ཕྱི་རྒྱུ་འབྲས་སུ་གསུངས་པ་དང་། །གང་ཕྱིར་སྦྱིན་པས་ལོངས་སྤྱོད་དག་ནི་སྒྲུབ་བྱེད་ལ། །ཁྲིམས་ཀྱིས་མཐོ་རིས་བསྒོམས་པས་ཉོན་མོངས་སྤོང་བྱེད་ཅིང་། །ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཤེས་བྱ་ཀུན་སྤོང་དེ་ཡི་ཕྱིར། །འདི་མཆོག་ཉིད་དེ་དེ་ཡི་རྒྱུ་ནི་འདི་ཐོས་ཡིན། །ཞེས་སོགས་མཆོག་དམན་གྱི་ཁྱད་པར་གསུངས་པ་རྣམས་ནི་སོ་སྐྱེས་པའི་སྦྱིན་སོགས་ལ་དགོངས་ཤིང་གོང་གི་སྤྱོད་འཇུག་གི་ལུང་དོན་ཡང་

(1) ཐོག་ཇོས། ༩༨༠-༩༨༣

འདི་ལྟར་བཀའ་ནའང་རུང་ངོ་།།

དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཚོགས་སྦྱོར་དུ་སྦྱིན་སོགས་རང་རྒྱུད་སྦྱོར་བའི་ཚོགས་བསགས་ལ་སློབ་པ་ནི་ཐབ་མོ་ལྟ་བ་རང་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ཙམ་ཡིན་གྱི་རྒྱལ་སྲས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱ་ཆེན་སྤྱོད་པའི་ཉམས་ལེན་ཡང་མ་ཡིན་ལ་དེ་དག་ཕྱིན་དྲུག་མཚན་ཉིད་པའང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ནི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་ལྡན་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཞིང་། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཉམས་པའང་མ་ཡིན། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་འདོད་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའང་མ་ཡིན། སྐལ་བ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་གསུམ་གང་རུང་ལ་འདོད་པའང་མ་ཡིན་པས་མཚན་ཉིད་བཞིའི་གཅིག་ཀྱང་མ་ཚང་ཞིང་། གཞན་ཡང་ཡོན་ཏན་བཞི་སྒྲུབ་པ་དང་། ཆགས་པ་བདུན་སྤོང་བ་སོགས་མེད་པས་དེ་དག་ལ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་དོན་མེད་དེ། དཔེར་ན་ཉན་རང་གིས་མི་སྡུག་པ་བསྒོམ་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་བསམ་གཏན་པར་ཕྱིན་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ།།

༄ ཤེས་རབ་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་མཛད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ་འཇུག་པའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས།[1] དེ་ཐོབ་པར་འདོད་པས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཚེ་བའི་བདག་ཉིད་བདེ་བར་གཤེགས་པ་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་སུ་གྱུར་པ་ཚོགས་གཉིས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་དོན་དུ་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་རིམ་གྱིས་འཇུག་སྟེ། དེ་དེ་ལྟར་ཞུགས་པ་ན་ཞི་གནས་དང་ཡང་དག་པར་ལྡན་པར་གྱུར་པས་བདག་ཀྱང་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ཤེས་རབ་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་འགྲོ་བའི་དོན་བསྒྲུབ་པའི་རྒྱུས་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཐོབ་པ་མ་ཡིན་པར་བསམས་ནས་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བར་འདོད་པས་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་པའི་དོན་དུ་འབད་པར་བྱ་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༡༨༥བ-༡༨༧ན

སྟེ། ཇི་སྐད་དུ། ཞི་གནས་རབ་ཏུ་ལྡན་པའི་ལྷག་མཐོང་གིས། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པས་སོ།།

དེ་ལ་ཞི་གནས་བསྟན་ནས། དེ་ནི་དེའི་རྗེས་ལ་ཐོབ་པའི་ལྷག་མཐོང་གི་མིང་ཅན་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཡན་ལག་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ཅེས་པ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། འདི་དག་ཅེས་པ་ནི་བསྟན་བཅོས་འདིར་བརྗོད་མ་ཐག་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའོ། །འདི་ཞེས་པ་ནི་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་བ་ཉིད་ལ་དགོད་པར་བྱེད་དོ། །ཡན་ལག་འདི་དག་ཅེས་པ་ནི་འཁོར་ཏེ་རིམ་ཡིན་ལ་ཚོགས་ཞེས་པའི་ཐ་ཚིག་གོ །བརྗོད་པ་དང་རྗོད་པའི་རྣམ་པ་དང་གཞན་ཡང་སྟེ། ཤེས་རབ་དོན་དུ་ཐུབ་པས་གསུངས། །ཞེས་པ་དང་འབྲེལ་ཏོ།།

ཤེས་རབ་ནི་ཇི་ལྟར་གནས་པའི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བའི་དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཡིན་ལ་དེ་ཉིད་དོན་ཡིན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱུའི་དངོས་པོ་ཡང་དག་པར་འདྲེན་པར་བྱེད་པས་གང་གི་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཡན་ལག་ནི་དགོས་པ་ཡིན་པ་དེ་ལ་དེ་སྐད་ཅེས་བརྗོད་དོ། །སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་ལས་ཆོས་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་རང་བཞིན་གྱི་ཤེས་རབ་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཡང་སྦྱིན་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རྒྱུའི་དང་པོ་ཡིན་ཏེ། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་སུ་གཏོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་རྒྱུན་དུ་བྱས་པ་ཉིད་བདེ་འགྲོ་བརྒྱུད་པར་བདེ་བའི་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་ཉེ་བར་མཁོ་བ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་འབྱུང་བར་འགྱུར་བས་བླ་ན་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་ཡིན་ནོ།།

བཟོད་པ་ཡང་དེའི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པ་ཁོང་ཁྲོའི་གཉེན་པོ་ཉིད་ཀྱིས་

སྦྱིན་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་ལེགས་པར་སྤྱད་པའི་རང་བཞིན་གྱི་ཚོགས་རྗེས་སུ་སྐྱོང་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ་བདེ་འགྲོ་ཉིད་ཐོབ་པའི་ཆེད་དུ་རབ་ཏུ་འཇུག་གོ། །སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་པོ་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་སུ་བརྗོད་པ་འདི་ཡང་དགེ་བ་ཡིན་ཏེ། བསམ་གཏན་ལ་སོགས་པ་ལས་བྱུང་བ་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ཞེས་པ་ཡིན་ལ། དེ་དག་བརྩོན་འགྲུས་མེད་པར་མི་འབྱུང་བས་དེ་ལྟར་ན་ཡང་ཚོགས་གཉིས་ཀའི་རྒྱུ་ཡིན་པས་སྐྱབས་པ་ཐམས་ཅད་སྦྱོང་བའི་ཆེད་དུ་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །སེམས་མཉམ་པར་གཞག་པས་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཤེས་པར་འགྱུར་བས་བསམ་གཏན་གྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡང་བླ་ན་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལྟར་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་འདི་རྣམས་ཀུན་པར་བྱས་པས་བསྔབས་ན་ཡང་། ཤེས་རབ་དང་བྲལ་ན་བླ་ན་མེད་པའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པའི་རྒྱུར་མི་འགྱུར་ཞིང་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མིང་ཡང་ཐོབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་རབ་ཀྱིས་དག་པར་བྱས་པ་ལ་བསྟེན་པས་དེ་ཡང་བར་ཆད་མེད་པར་རྒྱ་ཆེ་བ་ལ་འཇུག་པས་དེའི་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་ན་དེའི་རྒྱུའི་དངོས་པོ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ལ། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མིང་ཡང་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ།།

དེ་བཞིན་དུ་གཏོང་བ་པོ་དང་། སྦྱིན་པར་བྱ་བ་དང་། ལེན་པ་པོ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་པོ་རྣམས་མི་དམིགས་པའི་སྦྱོར་བས་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་སྦྱངས་ཏེ། ཀུས་ཤིང་བར་ཆད་མེད་པར་དུས་ཡུན་རིང་པོར་གོམས་པར་བྱས་པས་རབ་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པར་འགྲོ་ཞིང་། མ་རིག་པས་བསྐྱེད་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་དྲ་བ་མཐའ་དག་དང་བྲལ་ཏེ། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་ལས་གྲོལ་བའི་བདག་མེད་པ

རྣམ་པ་གཉིས་ཐུགས་སུ་ཆུད་པའི་རང་བཞིན་བདག་དང་གཞན་ལ་ཕན་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞིར་གྱུར་པ། དོན་དམ་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་བདག་ཉིད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་མངོན་པར་ཐོབ་པར་བྱེད་པས་ཤེས་རབ་ནི་གཙོ་བོ་ཡིན་ལ། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཕལ་པར་བརྗོད་དོ།།

སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ལས་ཤེས་རབ་གཙོ་བོ་ཡིན་ན་བྱང་ཆུབ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ཉིད་འབའ་ཞིག་ཉིད་ལ། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་བྱ་ཞེས་ནི་བརྗོད་པར་མི་བྱ་སྟེ། དེ་ལས་གཞན་གྱི་དགོས་པ་བརྗོད་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་འབའ་ཞིག་ནི་མིག་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་མིག་དང་ལྡན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་མངོན་པར་འདོད་པའི་བདེ་བར་གཤེགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སར་འགྲོ་བར་འགྱུར་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཤེས་རབ་ལ་འདྲེན་པར་བརྗོད་དེ། ཤེས་རབ་འབའ་ཞིག་ཀྱང་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟ་བས་ན་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་འཁོར་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་དོན་དུ་གྲུབ་བོ།།

རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་སྤྱངས་པའི་ཕྱིར་རམ། སྒྲོ་འདོགས་པ་དང་སྐུར་པ་འདེབས་པའི་མཐའ་གཉིས་པོ་མི་གསུང་བའི་ཕྱིར་རམ། མི་སློབ་པའི་ལུས་དང་ངག་དང་ཡིད་ཀྱི་ལས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཐུབ་པ་གསུམ་དང་འབྲེལ་པའི་ཕྱིར་ཐུབ་པ་ནི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་སོ། །སྡུག་བསྔལ་གསུམ་གྱིས་སྡུག་བསྔལ་བའི་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་བསྐྱབ་པའི་དགོངས་པས་གསུངས་ཏེ་གསུངས་པ་དང་ལྡན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ །ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་མདོ་རྣམས་སུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་དོན་དུ་རིམ་པས་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་འཁོར་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།།

ཇི་སྐད་དུ་འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ་པ་ལས། རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན། ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་དང་ཟླ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་ནི་གླིང་བཞིར་ལས་བྱེད་ཅིང་། གླིང་བཞིའི་རྗེས་སུ་འགྲོའོ། །གླིང་བཞིའི་རྗེས་སུ་འབྲང་ངོ་། །རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡང་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལྔར་ལས་བྱེད་ཅིང་། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལྔའི་རྗེས་སུ་འགྲོའོ། །ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལྔའི་རྗེས་སུ་འབྲང་སྟེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་བྲལ་ན་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལྔ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མིང་མི་འཐོབ་བོ། །རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོ་དང་བྲལ་ན། རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་གྱིས་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བའི་མིང་མི་འཐོབ་བོ། །

རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་དུ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལྔ་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་བྲལ་ན་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མིང་མི་འཐོབ་བོ། །རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་ཆུ་ཀླུང་གང་ཅི་སྙེད་ཅིག་ཡོད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ནི་ཆུ་ཀླུང་ཆེན་པོ་གངྒཱ་གང་ན་བ་དེར་འདོང་ངོ་། །དེ་དག་ཆུ་ཀླུང་གངྒཱ་དང་འགྲོགས་ཤིང་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོའི་ནང་དུ་འདོང་ངོ་། །རབ་འབྱོར་དེ་བཞིན་དུ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལྔ་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པས་ཡོངས་སུ་ཟིན་ན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གང་ན་བ་དེར་འདོང་ངོ་ཞེས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་སོ། །དེ་ཡང་ཇི་སྐད་དུ། ཀཽ་ཤི་ཀ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདིས་ནི་སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཟིལ་གྱིས་གནོན་ཏོ། །ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་། བཟོད་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་། བསམ་གཏན་གྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཟིལ་གྱིས་གནོན་ཏོ། །

༄༅ ཤེས་རབ་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་མཛད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ་འཇུག་པའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས།[1] ཡང་ན་འདི་དག་ཅེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཞན་ཡང་བ་ནི་འདས་མ་ཐག་པའི་ཞི་གནས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུན་ནོ། །ཡང་ལག་ཅེས་པ་ནི་ཤེས་རབ་ཀུན་ནས་སློང་བར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་དེའི་རྒྱུ་ཚོགས་སམ་གཞི་ཡིན་ནོ། །ཤེས་རབ་དོན་དུ་ཞེས་པ་ནི་སྔར་བརྗོད་པའི་ཤེས་རབ་དེ་ཉིད་དགོས་པ་ཡིན་ཞིང་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ཉིད་ཀྱིས་གང་གི་ཡིན་པ་ནི་ཞི་གནས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་དག་བྱས་པའི་སེམས་ཀྱི་རྒྱུན་ལ་ཤེས་རབ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། ལེགས་པར་སྦྱངས་པའི་ཞིང་ལས་འབྲུ་སྐྱེ་བ་དང་འདྲའོ།།

ཇི་ལྟར་བསྟན་པ་ཀུན་ལས་བསྡུས་པར་ཡང་ཞི་གནས་འདིའི་བདག་ཉིད་ཆེ་བ་ཇི་ལྟ་ཞེ་ན། ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་སྐྱེད་པར་ནུས་པ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་མཉམ་པར་གཞག་པས་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རབ་ཏུ་ཤེས་སོ་ཞེས་བརྗོད་དེ་ཐུབ་པས་གསུངས་སོ་ཞེས་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་ཡང་འཕགས་པ་ཆོས་ཡང་དག་པར་སྡུད་པ་ལས། མཉམ་པར་གཞག་པའི་སེམས་ཀྱིས་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མཐོང་བར་འགྱུར་རོ། །ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མཐོང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་འཇུག་སྟེ། བདག་གིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྒོ་འདི་བསྒྲུབ་པར་བྱའོ།།

སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་དེས་བསྐུལ་བས་ལྷག་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ལྷག་པའི་སེམས་དང་ལྷག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པས་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་རྫོགས་པར་བྱའོ་ཞེས་རྒྱས་པར་གསུངས་སོ། །ནི་ཞེས་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༡༤༧ན-༡༤༧བ

པ་ནི་གང་གི་ཕྱིར་ཏེ། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་འཁོར་རྣམ་ཞི་གནས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཀྱི་འཁོར་ཤེས་རབ་ཀྱི་དོན་དུ་ཡིན་པར་ཐུབ་པས་གསུངས་ཏེ། དེ་ལྟ་བས་ན་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་པར་བྱའོ་ཞེས་སྨྲར་བར་བྱའོ། །བསྐྱེད་པར་བྱའོ་ཞེས་པ་ནི་བསྒྲུབ་པར་བྱའོ་ཞེས་པའམ་མངོན་སུམ་དུ་བྱ་བའམ། བསྒོམ་པར་བྱ་བའམ། བསྟེན་པར་བྱ་བའམ། མང་ཆེད་དུ་བྱ་བའོ།།

༄ རྒྱ་གར་གྱི་པཎྜི་ཏ་ཆེན་པོ་ཤྲཱི་བི་བྷཱུ་ཏི་ཙནྡྲས་མཛད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ་འཇུག་པའི་དགོངས་པའི་འགྲེལ་པ་ཁྱད་པར་གསལ་བྱེད་ལས།[1] ཤེས་རབ་བསམ་གཏན་མེད་མི་འབྱུང་། །ཞི་གནས་མི་འབྱུང་དེ་མེད་ཀྱང་། །གང་ལ་དེ་གཉིས་ཡོད་པ་ན། །དེ་ལ་སྲིད་མཚོ་རྨིག་རྗེས་བཞིན། །ཞེས་བཤད་པས་བསམ་གཏན་བསྟན་ནས་ཤེས་རབ་བཤད་དེ། ཡན་ལག་ལ་སོགས་པའོ། །འདིར་འཆད་པའི་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་འདིས་མཚོན་ཏོ། །ཡན་ལག་བསྐྱེད་པའི་རྒྱུའོ། །འདི་དག་ཤེས་རབ་ཀྱི་དོན་དུ་ཐུབ་པས་གསུངས་སོ།།

སྟོང་པ་ཉིད་ལ་དམིགས་པས་ཤེས་པ་རབ་ཡིན་ནོ། །དེའི་སླད་དུ་སྟེ་ཤེས་རབ་གཙོ་ཆེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གང་གི་ཕྱིར་སྦྱིན་པ་ནི་བསོད་ནམས་ཚོགས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཡིན་པས་འཚང་རྒྱ་བའི་རྒྱུའོ། །དེའང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་བརྒྱན་པར་གྱུར་ན། བདེ་འགྲོ་དང་བདེ་བ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་མཁོ་བའི་ཡོ་བྱད་དང་ལྡན་པ་བླ་ན་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུའོ། །བཟོད་པ་ནི་དེའི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོང་ཁྲོའི་གཉེན་པོའོ། །དེ་འང་བརྩོན་འགྲུས་མེད་ན་མི་འབྱུང་ངོ་། །བསམ་གཏན་ནི་ཡེ་ཤེས་ཚོགས་ཀྱི་ཡན་ལག་སྟེ། ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ལྡན་ན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་སོ། །སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ཡང་། ཤེས་རབ་མེད་

(1) ལྗེབ་ཇོམ། ༣༥༨ན༣༥༨བ

ན་སངས་རྒྱས་སུ་འདྲེན་མི་ནུས་ལ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མིང་ཡང་མི་འཐོབ་པོ།།

༄༅ བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ་འཇུག་པའི་དགོངས་པའི་འགྲེལ་པ་ཁྱད་པར་གསལ་བྱེད་ལས།[1] ཡང་ན་འདི་ནི་བསམ་གཏན་ཏེ། ཤེས་རབ་བསྐྱེད་པས་སོ། །ཤེས་རབ་ཀྱི་དོན་དུ་སྟེ། ཞི་གནས་ལྷག་མཐོང་དང་ལྡན་པས། །ཉོན་མོངས་འཇོམས་བྱེད་ཤེས་ནས་སུ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་འདིར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལྷག་མ་སྔར་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །གང་གི་ཕྱིར་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡན་ལག་གམ། བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་ཤེས་རབ་ཀྱི་དོན་དུ་གསུངས་པ། དེའི་ཕྱིར་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །དེ་ནི་གཉིས་ཏེ་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་དབྱེ་བས་སོ། །རྒྱུ་འང་གཉིས་ཏེ། མོས་པ་སྤྱོད་པའི་ས་ལ་སྤྱོད་པ་དང་ས་ལ་འཇུག་པས་སོ། །འབྲས་བུ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་མཚན་མ་མེད་པའི་ཤེས་རབ་བོ།།

༄༅ དགེ་བའི་ལྷ་ཡིས་མཛད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་ལ་འཇུག་པའི་ལེགས་པར་སྦྱར་བ་ལས།[2] མཉམ་པར་འཇོག་པ་ལས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་བློ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བས་དེའི་རྗེས་ཐོགས་ལ་ཤེས་རབ་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། བསྒོགས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྨོས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཕན་ཡོན་དང་། བདེ་བར་གཤེགས་པ་ལ་སོགས་པ་མཆོད་པའི་དོན་དུ། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་རྒྱུར་བསྒོགས་པའི། །ཚོགས་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་དོན་འདིར་བཤད་དོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཀྱི་(གཞུང་ན་འབྲེལ་སྒྲ་གཉིས་གསལ།) གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།

(1) ཕྱིབ་དཔེ། ༣༥༨བ

(2) ཕྱིབ་དཔེ། ༨༥བ-༨༨བ

ཡང་ན་ཤེས་རབ་ནི་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཡིན་ལ། དེའི་དོན་དུ་བསྐྱེད་པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །གསུངས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་འདོད་པའི་དོན་དུ་གཉེར་བ་ལ་ནི་གོ་རིམས་འདི་ཉིད་ཀྱིས་ཡིན་གྱི་གཞན་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ངེས་པ་བསྐྱེད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཡང་དང་ཡང་དུ་བཀའ་སྩལ་པའོ། །སུ་ཞིག་གིས་གསུངས་ཤེ་ན། ཐུབ་པས་སོ། །དེ་ཡང་འདི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཕན་ཡོན་རྟོགས་ནས་དེ་དག་ཡང་དག་པར་བླང་བ་ལ་སོགས་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་བརྒྱུད་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བདེ་བ་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་ལ། བདེ་བར་འགྱུར་བའི་སེམས་ནི་མཉམ་པར་འཇོག་པར་འགྱུར་ལ། བསམ་གཏན་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པ་དེ་ལས་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་བློ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་དང་། གཞན་ཡང་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པ་དང་ཕྲད་པར་གྱུར་པ་ལ། གདམས་ངག་འཐོབ་པར་འགྱུར་བ་ནི་ཐོས་པའི་རང་བཞིན་ཅན། དེའི་རྗེས་ལ་ནི་བསམ་པའི་རང་བཞིན་ནོ།།

དེ་ནས་མོས་པས་སྤྱོད་པའི་ས་ལ་སྦྱངས་པ་ནི་བསྒོམ་པའི་རང་བཞིན་ལ། དེའི་རྗེས་ལ་ནི་ས་དང་པོ་ཐོབ་སྟེ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བ་རྟོགས་པ་ན་མཐོང་བས་སྤང་བར་བྱ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་མ་ལུས་པ་སྤོང་བར་བྱེད་མོད་ཀྱི། དེ་འབྲས་བུ་མངོན་སུམ་དུ་ནི་མི་བྱེད་དེ། འདིར་བྱམས་པའི་བྱ་བ་དང་། ས་དང་འདྲ་བའི་སྨོན་ལམ་ཆེན་པོ་གཉིས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མངོན་པར་བསྒྲུབས་ཏེ་གནས་སོ།།

དེ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་གཞན་གྱིས་ནི་ས་ལ་བསྒྲིབས་པའི་བསྒོམ་པས་སྤང་བར་བྱ་བ་རྣམས་མ་ལུས་པར་སྤངས་པ་དང་། སྟོབས་དང་། མི་འཇིགས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་མ་ལུས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པ་ན། ཉོན་མོངས་

པའི་ཉེས་པ་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་མ་ལུས་པར་ཟད་པས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡིན་ཡང་སྨོན་གྱི་སྨོན་ལམ་དང་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པའི་འཕེན་ཤུགས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མ་ལུས་པ་ལ་དབང་ཐོབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་མི་འདའ་སྟེ། གང་གི་ཕྱིར་དེ་མེད་པ་གཞན་རྣམས་ཀྱིས་སྡུག་བསྔལ་ཟད་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་མི་འགྱུར་རོ།།

དེ་བས་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་ལམ་གྱི་བདེན་པ་དང་། དེའི་རྒྱུར་གྱུར་པ་ཐོས་པ་དང་། བསམ་པ་དང་བསྒོམ་པ་རྣམ་པ་གསུམ་གྱིས་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་བཟོད་བྱ་ཐོས་པ་བཅོལ་བར་བྱ། །དེ་ནས་ནགས་སུ་གནས་པར་བྱ། །མཉམ་པར་གཞག་ལ་བརྩོན་བྱ་ཞིང་། །མི་སྡུག་ལ་སོགས་བསྒོམ་པར་བྱ། །ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་ལས་དང་པོ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཚེ་གཅིག་ལ་བྱ་བའི་རིམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ།།

དེ་བས་ན་དེ་ཡང་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་པས་དམ་པ་རྣམས་དང་ཐད་ཅིང་གདམས་ངག་ཐོས་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་དེའི་རྒྱུ་ཡིན་ནོ། །རྒྱུ་ཅིའི་ཕྱིར་བསྐྱེད་པར་བྱ་ཞེ་ན། སྡུག་བསྔལ་ཏེ་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕུང་པོ་ལྔའི་བདག་ཉིད་ཅན་ནི་དེའི་རྒྱུ་མ་ཟད་པར་མི་འགྱུར་ལ། ཀུན་འབྱུང་འགོག་པར་འགྱུར་ན་ནི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡིན་ཏེ། ཕུང་པོ་ལྷག་མ་དང་བཅས་པ་དང་། ལྷག་མ་མེད་པ་དང་། གནས་པ་དང་མི་གནས་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་པས། དེ་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་འདི་ལྟར་བདེན་པ་བཞིར་གསུངས་པས་གཙོ་བོ་ཡང་ཤེས་རབ་ཡིན་ནོ།།

༄ སེམས་ཉིད་ངལ་གསོ་ཤིང་རྟ་ཆེན་མོ་ལས།[1] དེའང་ཤེས་རབ་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུས་ཟིན་པའི་དགེ་བ་ཉིད་ཐར་པའི་ལམ་ཡིན་གྱི་མ་ཟིན་ན་མི་འགྱུར་ཏེ། སྡུད་པ་ལས། དཔེར་ན་དམུས་ལོང་དམིགས་བུ་མེད་པ་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་རྣམས། །ལམ་ཡང་མི་ཤེས་གྲོང་ཁྱེར་འཇུག་པར་ག་ལ་འགྱུར། །དེ་བཞིན་རྒྱལ་བའི་ཕ་རོལ་ཕྱིན་ལྔ་འདི་དག་ཀུང་། །ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པའི་མིག་སྐྱེད་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་པ་དང་། ཁྲི་བརྒྱད་སྟོང་པ་ལས། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལྔ་པོ་ཡང་ནམ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པས་ཟིན་པ་དེའི་ཚེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་གྲོང་ཁྱེར་ཆེན་པོར་འཇུག་པར་འགྱུར་ཏེ་ཞེས་སོ། །དེ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པས་དགེ་བ་ཡང་རང་བཞིན་མེད་པའི་ཚུལ་འདི་ནི་ལས་དང་པོ་པ་དང་བློ་དམན་པ་རྣམས་སྦྱངས་པར་བྱེད་པ་སྟེ།

༄ སེམས་ཉིད་ངལ་གསོ་ཤིང་རྟ་ཆེན་མོ་ལས།[2] སྙིང་པ་གཏེར་ལྟ་བུ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་རིན་པོ་ཆེའི་འབྱུང་གནས་ལྟ་བུ་དང་། བཟོད་པ་མཚོ་ལྟ་བུ་དང་། བརྩོན་འགྲུས་རྡོ་རྗེ་ལྟ་བུ་དང་། བསམ་གཏན་རི་ལྟ་བུ་དང་། ཤེས་རབ་སྨན་ལྟ་བུ་དང་། ཐབས་ལ་མཁས་པ་བཤེས་གཉེན་ལྟ་བུ་དང་། སྨོན་ལམ་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་ལྟ་བུ་དང་། སྟོབས་ཉི་མ་ལྟ་བུ་དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་གླུ་དབྱངས་སྙན་པ་ལྟ་བུ་ནི་ས་དང་པོ་ནས་བཅུ་པའི་བར་ལ་རིམ་པ་བཞིན་ནོ།།

༄ སེམས་ཉིད་ངལ་གསོ་ཤིང་རྟ་ཤིང་རྟ་ཆེན་མོ་ལས།[3] དེའང་ཐུན་མོང་གི་

(1) ཤོག་ངོས། ༣༩༥-༣༩༦

(2) ཤོག་ངོས། ༡༦

(3) ཤོག་ངོས། ༩༨-༡༠༡

རང་བཞིན་དང་། སོ་སོའི་རང་བཞིན་གཉིས་ལས། ཐུན་མོང་ལའང་རང་གི་ངོ་བོ་ནི་དྲུག་སྟེ། འཁོར་གསུམ་དུ་མི་རྟོག་པས་རང་གི་བདོག་པ་གཞན་ལ་གཏོང་སེམས་དགེ་བ་ས་བོན་དང་བཅས་པ་ནི་སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའོ། །དེའི་བྱེད་ལས་ཕ་རོལ་གྱི་དབུལ་བ་ཞི་བར་བྱེད་དོ། །འཁོར་གསུམ་མི་རྟོག་པས་སྲིད་ཞིའི་སྐྱོན་སྤོང་བའི་སེམས་པ་ས་བོན་དང་བཅས་པ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་སོ། །བྱེད་ལས་འཆེ་བ་ལས་ལོག་པའོ། །འཁོར་གསུམ་མི་རྟོག་པས་གནོད་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་བཟོད་ཅིང་ཆོས་ཉིད་ལ་མི་སྐྲག་པ་ནི་བཟོད་པའོ། །བྱེད་ལས་ཁྲོ་བ་མེད་པའོ། །འཁོར་གསུམ་མི་རྟོག་པས་དགེ་བ་ལ་སྤྲོ་བ་ནི་བརྩོན་འགྲུས་སོ། །བྱེད་ལས་དགེ་བ་འཕེལ་བའོ། །འཁོར་གསུམ་མི་རྟོག་པས་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་ནི་བསམ་གཏན་ནོ། །བྱེད་ལས་ཉོན་མོངས་པ་ཞི་བའོ། །འཁོར་གསུམ་མི་རྟོག་པས་ཆོས་ཀྱི་རང་བཞིན་རྟོགས་པ་ནི་ཤེས་རབ་བོ།།

བྱེད་ལས་ཤེས་བྱ་རྟོགས་ཤིང་འཁོར་བ་ལས་སྒྲོལ་བའོ། །ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དེ་དག་གི་ཡོན་ཏན་ནི་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ། གཞན་དོན་དུ་བྱང་ཆུབ་ལ་དམིགས་པས་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་། ངེས་པར་ལེགས་པ་དང་མངོན་པར་མཐོ་བ་འགྲུབ་པས་དོན་ཆེ་བ་དང་། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པས་ཟང་ཟིང་མེད་པ་དང་། དགེ་བ་གོང་དུ་འཕེལ་བས་མི་ཟད་པ་སྟེ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས། རྒྱ་ཆེ་བ་དང་ཟང་ཟིང་མེད། །དོན་ཆེ་བ་དང་མི་ཟད་པ། །སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །ཡོན་ཏན་བཞིར་ནི་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་སོ།།

གྲངས་ངེས་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་མངོན་མཐོ་བསྒྲུབ་པ་དང་ཉོན་མོངས་པ་སྤོང་བ་ལ་ལྟོས་ཏེ་དྲུག་ཏུ་གྲངས་ངེས་པ་ནི། དེ་ཉིད་ལས། ལོངས་སྤྱོད་དང་ལུས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་། །འཁོར་རྩོམ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པས་མངོན་མཐོ་

དང་། །རྟག་ཏུ་ཉོན་མོངས་དབང་ཉིད་མི་འགྲོ་དང་། །བྱ་བ་རྣམས་ལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའོ། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་གཞན་དོན་བྱས་པས་རང་དོན་འགྲུབ་པ་ལ་ལྟོས་ཏེ་དྲུག་ཏུ་གྲངས་ངེས་པ་ནི། དེ་ཉིད་ལས། མི་ཡོངས་པ་དང་རྣམ་པར་མི་འཚེ་དང་། །རྣམ་འཚེ་བཟོད་དང་བྱ་བས་མི་སྐྱོ་དང་། དགའ་བྱེད་ལེགས་པར་བརྗོད་པ་དེ་ཡི་ཕྱིར། །གཞན་གྱི་དོན་ནི་རང་གི་དོན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ།།

གསུམ་པ་བསླབ་པ་གསུམ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཕར་ཕྱིན་དྲུག་ཏུ་གྲངས་ངེས་པ་ནི། དེ་ཉིད་ལས། བསླབ་གསུམ་དབང་དུ་མཛད་ནས་ནི། རྒྱལ་བས་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་དྲུག །ཡང་དག་བཤད་དེ་དང་པོ་གསུམ། །ཐ་མ་གཉིས་ཀྱིས་རྣམ་པ་གཉིས། །གཅིག་ནི་གསུམ་ཆར་ལ་ཡང་གཏོགས། །ཞེས་སོ། །དེའང་དང་པོ་གསུམ་ལྷག་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསླབ་པས་བསྡུས་སོ། །སྦྱིན་པ་ནི་རྒྱུ། ཚུལ་ཁྲིམས་ནི་ངོ་བོ། བཟོད་པ་ནི་ཁྱད་པར་ཡིན་ནོ། །ཐ་མ་གཉིས་ཀྱི་བསམ་གཏན་སེམས་ཀྱི་བསླབ་པས་བསྡུས་ཤིང་། ཤེས་རབ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པས་བསྡུས་ལ། བརྩོན་འགྲུས་གཅིག་པུ་ནི་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གྲོགས་སུ་ལྡན་པར་བསྡུས་པ་ཡིན་ནོ།།

གོ་རིམས་ངེས་པ་ནི། དེ་ཉིད་ལས། སྔ་མ་ལ་བརྟེན་ཕྱི་མ་སྐྱེ། །དམན་དང་མཆོག་ཏུ་གནས་ཕྱིར་དང་། །རགས་པ་དང་ནི་ཕྲ་བའི་ཕྱིར། །དེ་དག་རིམ་པར་བསྟན་པ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །དེའང་སྔ་མ་སྔ་མ་ལས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་སྐྱེ་བས་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་རིམ་པ་དང་། སྦྱིན་པ་བས་ཚུལ་ཁྲིམས་མཆོག་པས་བཟང་ངན་གྱི་རིམ་པ་དང་། སྔ་མ་སྔ་མ་རགས་ཤིང་བསླབས་དང་རྟོགས་པར་སླ་ལ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་དཀའ་བས་ཕྲ་རགས་ཀྱི་རིམ་པ་སྟེ་གསུམ་ལ་ལྟོས་ནས་ངེས་པ་ཡིན་ནོ།།

བསྒྲུབ་ཚུལ་ནི། སྦྱིན་པ་གཏོང་བ་ནའང་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ལ་མི་རེ་བ་དང་། ཡང་

ཡང་སྲིད་པའི་གནས་འདིར་བདེ་འགྲོ་ལ་སྨོན་པ་མེད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་བསྲུང་བ་དང་། ཐམས་ཅད་ལ་བཟོད་པར་བྱ་བས་བཟོད་པ་བསྒོམ་པ་དང་། ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་སྡུད་པའི་བརྩོན་འགྲུས་དང་། གཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་བསལ་བའི་བསམ་གཏན་དང་། ཐབས་དང་མ་བྲལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཤེས་རབ་བསྒྲུབ་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། རེ་བ་མེད་པའི་སྦྱིན་པ་དང་། །ཡང་སྲིད་མི་འདོད་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། །ཐམས་ཅད་ལ་ནི་བཟོད་པ་དང་། །ཡོན་ཏན་ཀུན་སྡུད་བརྩོན་འགྲུས་དང་། །དེ་བཞིན་བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་མིན། །ཤེས་རབ་ཐབས་དང་ལྡན་པ་ཡི། །ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་དྲུག་པོ་ལ། །བརྟན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཡང་དག་སྦྱོར། །ཞེས་སོ།།

ངེས་ཚིག་ནི། དེ་ཉིད་ལས། དབུལ་བ་སེལ་བར་བྱེད་པ་དང་། །བསིལ་བ་འཐོབ་དང་ཁྲོ་བཟོད་དང་། །མཆོག་ལ་སྦྱོར་དང་ཡིད་འཛིན་དང་། །དོན་དམ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་བཤད་དེ། །ཞེས་སོ། །དབུལ་བ་སེལ་བས་སྦྱིན་པ། ཉོན་མོངས་པའི་གདུང་བ་བསིལ་ཞིང་སྐྱོབ་པས་ཚུལ་ཁྲིམས། ཁོང་ཁྲོ་བཟོད་པས་བཟོད་པ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་སྦྱོར་བས་བརྩོན་འགྲུས། སེམས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པས་བསམ་གཏན། ཆོས་ཀྱི་རང་བཞིན་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཤེས་པས་ཤེས་རབ་ཅེས་བྱའོ།།

༄༅ ཡིད་བཞིན་མཛོད་འགྲེལ་ལས།(1) དེའང་དགེ་བ་གང་བྱེད་ཀྱང་སྦྱོར་བ་སེམས་བསྐྱེད། དངོས་གཞི་རང་བཞིན་མེད་རྟོགས། རྗེས་བསྔོ་བ་གསུམ་གྱིས་ཟིན་ན་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་ནོ། །མ་ཟིན་ན་མོས་པས་སྤྱོད་པའི་ས་འདིར་ཐར་པའི་རྒྱུར་དཀའ་སྟེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། ཐལ་ཆེར་དོན་མེད་དོན་ཡོད་དང་། །རྣམ་ཀུན་དོན་ཡོད་ཤེས་བྱ་སྟེ། །ཞེས་བཤད་པས། ཚོགས་སྦྱོར་དུ་དེ་གསུམ་གྱིས་མ་ཟིན་ན། ཐལ་

(1) ཇོག་ངོས། ༣༦༤-༣༦༨

ཆེར་དོན་མེད་ལ། ས་དང་པོ་ནས་བདུན་པའི་བར་དོན་ཡོད་པའོ། །དག་པ་ས་གསུམ་དུ་རྣམ་ཀུན་དོན་ཡོད་པས་ཚོགས་གཉིས་རླབས་པོ་ཆེ་རྫོགས་པའོ།།

དེ་ཡང་ས་དང་པོ་ཡན་ཆད་དུ་དབང་བཅུ་ཐོབ་པས་ཚོགས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་རྫོགས་ལ། མན་ཆད་དུ་འབོད་ཀྱང་ཆེར་རྫོགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །འདིར་དེའི་དོན་བསྡུ་བ་ནི། ཁྱད་པར་ཐེག་ཆེན་དགེ་བ་རླབས་པོ་ཆེ། །སྦྱོར་བ་སེམས་བསྐྱེད་དངོས་གཞི་དམིགས་པ་མེད། །རྗེས་ལ་བསྔོ་བས་ཡོངས་སུ་ཟིན་པ་ནི། །ཐར་ལམ་བགྲོད་པའི་གཅེས་པ་རྣམ་གསུམ་ཉིད། །ཅེས་པའི་དོན་ནི་བཤད་ཟིན་ཏོ། །འདིར་ཐབས་སྙིང་རྗེ་ནི་དགེ་བ་གང་བྱེད་དེའི་དུས་ན་ཡོད་པ་དེ་དང་། ཤེས་རབ་སྟོང་པ་ཉིད་དུས་མཉམ་དུ་ཟུང་དུ་འཇུག་པས་སྔ་ཕྱི་མེད་དོ།།

ཁ་ཅིག་ཆོས་ཉིད་བསྒོམ་དུས་སྦྱོར་བའི་སྙིང་རྗེ་དང་། དངོས་གཞིའི་སྟོང་པ་ཟུང་འཇུག་ཏུ་འདོད་པ་ནི། ཕྱོགས་མ་གོ་བར་ཟད་དེ། འདས་པ་དངོས་མེད་དང་། ད་ལྟ་བ་དངོས་པོ་ཟུང་དུ་འཇུག་པ་ནི་བཞད་གད་ཀྱི་གནས་སོ། །དེ་ཡང་སེམས་བསྐྱེད་ཐོབ་ལ་མ་ཉམས་པའི་བློ་རྫས་ནི་སྙིང་རྗེ། ངོ་བོ་གང་དུ་ཡང་མི་དམིགས་པ་ནི་སྟོང་པ། དེ་གཉིས་བློ་རྫས་ངོ་བོ་གཅིག་པ་ལ་ལྡོག་པ་སོ་སོ་བ་ཟུང་འཇུག་གམ། དམིགས་མེད་དེ་ཉིད་སྟོང་པ་ཡིན་ལ། དམིགས་པ་མེད་པའི་སྙིང་རྗེར་གྱུར་པ་གཉིས་རོ་གཅིག་པས་ངོ་བོ་ཐ་དད་མེད་པའི་ཟུང་འཇུག་ཅེས་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་ནི་གནད་གལ་པོ་ཆེའོ།།

༈ སེམས་ཉིད་ངལ་གསོ་ལས། (1) འཁོར་གསུམ་དུ་བདེན་ཞེན་མེད་པ་ལ་དམིགས་པ་མེད་པ་ཟེར་གྱི། དགེ་བ་ཅི་ཡང་མེད་པར་བསྒོམ་པའི་སྟོང་པ་ནི་ཆད་ལྟ

(1) ཤོག་ངོས། ༩༦-༩༧

ཡིན་པས་ལུགས་ངན་པར་གོ་བས་སྤང་བྱའོ། །སྦྱིར་གྱི་དགེ་བ་གང་བྱེད་ཀྱང་། སྦྱོར་བ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དམ་པས་ཟིན་པ། དངོས་གཞི་དམིགས་པ་དང་མཚན་མ་མེད་པའི་ཤེས་རབ་དམ་པས་ཟིན་པ། རྗེས་རྫི་ལམ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་བསྔོ་བ་དམ་པས་ཟིན་པ་སྟེ། དམ་པ་གསུམ་དང་འབྲེལ་ན་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་གྱི་དགེ་བ་ཞེས་བྱ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་མས་རྒྱུ་བྱེད་པ་མིན་ནོ། །དེས་མ་ཟིན་ན་བསོད་ནམས་ཆ་མཐུན་ཞེས་བྱ་སྟེ་རང་རང་གི་དགེ་འབྲས་ལན་ཅིག་སྨིན་ནས་ཟད་པར་འགྱུར་བ་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ།།

༄ དཔལ་སྤྱུལ་སྤྲི་དོན་ལས།(1) ཆོས་ཐམས་ཅད་སྤྲོས་བྲལ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཁྱེན་པ་གང་མི་གནས་པའི་མྱང་འདས་སུ་ཕྱིན་པའམ་ཕྱིན་བྱེད་དོ།།

༄ དཔལ་སྤྱུལ་སྤྲི་དོན་ལས།(2) ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རབ་ཡིན་པས་ན་ཤེས་རབ་སྟེ་དོན་དམ་པ་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཤེས་རབ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དམ་པ་ཡིན་པས་ན་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྟེ་མི་གནས་པའི་མྱང་འདས་སུ་ཕྱིན་པའམ་ཕྱིན་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

༄ ཤེར་འགྲེལ་ཀེ་ཏ་ཀ་ལས།(3) སྣང་སྟོང་ཟུང་དུ་འཇུག་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སྒྲོ་འདོགས་སོ་གཉིས་དང་བྲལ་བ་མངོན་དུ་མ་བྱས་པ་དེ་སྲིད་ཤེར་ཕྱིན་མཚན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་པས། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་དང་ཞི་བ་ལྷ་ལ་སོགས་པ་ནི། དང་པོ་ནས་མཐའ་བཞི་བྲལ་བའི་ཡེ་ཤེས་སོ་སོ་རང་རིག་པ་ཉིད་རྒྱལ་དུ་འདོན་པར་མཛད་དེ།

(1) ཐོག་ངོས། ༣༨

(2) ཐོག་ངོས། ༣༨

(3) ལྡེབ་ངོས། ༠༨

༈ ཤེར་འགྲེལ་ཀེ་ཏ་ཀ་ལས།[(1)] དེ་ཡང་ལམ་གྱི་གཙོ་བོ་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་དགོས་ཚུལ་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་ཉིད་བཤད་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ། གོང་དུ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་སྦྱིན་སོགས་ཡན་ལག་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི། ཐུབ་པ་ཆེན་པོས་ཤེས་རབ་ཀྱི་དོན་དུ་གསུངས་སོ།།

འདི་ལ་སྦྱིན་སོགས་སྔ་མ་སྔ་མ་རྒྱུར་བྱས་ནས་ཤེས་རབ་སྐྱེ་བས་ན་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་བཤད་པའང་ཡོད་མོད། འདིར་དོན་དུ་ཞེས་པ་ནི་གང་དུ་རྒྱལ་པོ་གཡུལ་དུ་ཆས་པ་ན་དཔུང་གི་ཚོགས་བཞི་ཡང་རྒྱལ་པོའི་དོན་དུ་འགྲོ་བ་བཞིན་དུ། འབྲས་ཡུམ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དངོས་རྒྱུ་ཐུན་མོང་མིན་པ་ནི་ལམ་གྱི་གཙོ་བོ་ཤེས་རབ་ཡིན་ཏེ། འདིས་སྒྲིབ་པ་གཉིས་སྤོང་ཞིང་མཁྱེན་གཉིས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་པ་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། ཕར་ཕྱིན་གཞན་གྱིས་དེ་མི་ནུས་པར་མ་ཟད་ཕར་ཕྱིན་ལྔ་པོ་དེ་དག་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བཟུང་ནས་གདོད་ཕར་ཕྱིན་གྱི་མིང་ཐོབ་ཅིང་སངས་རྒྱས་སུ་བགྲོད་པ་ཡིན་ཏེ།

༈ ཤེར་འགྲེལ་ཀེ་ཏ་ཀ་ལས།[(2)] མདོར་ན་ལམ་གྱི་གཙོ་བོ་ཤེས་རབ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤངས་རྟོགས་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱེད་པ་ལ་དེའི་གྲོགས་སུ་སྦྱིན་སོགས་ཐབས་ཀྱི་རྣམ་པ་འདི་ཀུན་གསུངས་པས་ན་གཙོ་བོ་ཤེས་རབ་ནི་མེད་དུ་མི་རུང་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དོན་ཆེན་པོར་བསྟན་པ་ཡིན་ཅིང་། ཡན་ལག་འདི་དག་ཅེས་པ་ལེའུ་འདིའི་གོང་དུ་བཤད་མ་ཐག་པའི་བསམ་གཏན་ལ་སྨྲར་བ་ཡོད་ཀྱང་ཕར་ཕྱིན་ཀུན་ལ་སྦྱོར་དགོས་ཤིང་། ཡན་ལག་ཅེས་པ་དང་དོན་དུ་ཞེས་པའི་ཚིག་གི་ནུས་པས་འདིར་ཤེས

(1) ཞེབ་ཐོར། ༠༡-༠༣

(2) ཞེབ་ཐོར། ༠༣

རབ་ནི་གཙོ་བོར་བསྟན་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་གཞན་དུ་གཟུང་བར་མི་བྱའོ། །ཇི་སྐད་བཤད་པའི་རྒྱུ་མཚན་དེ་ལྟ་བུའི་ཕྱིར་ན་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཙམ་ནས་ཞི་བར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དེ་འབད་པས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ།།

༄ རབ་གསལ་བརྒྱལ་ལན་ལས།[1] དངོས་དོན་རྩོད་ཡིག་ཏུ། ཡན་ལག་འདི་དག་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ། ཡན་ལག་འདི་དག་ཅེས་པ་བསམ་གཏན་ལ་འདོད་དགོས་ཀྱི། ཕར་ཕྱིན་གཞན་ཤེས་རབ་ཀྱི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་པའི་གྲོགས་སུ་བཤད་པ་མི་འཐད་པ་མདོ་རྒྱན་ལས། སྔ་མ་ལ་བརྟེན་ཕྱི་མ་སྐྱེ། །ཞེས་དང་། སྤྱོད་འཇུག་རྩ་བར། གུས་པས་བསོད་ནམས་ཚོགས་བསགས་ཏེ། །ཞེས་སོགས་ལུང་མང་པོས་སྒྲུབ་པ་ལ། ལན་གྱི་དལ་བ་མི་བྱ་སྟེ། ཕར་ཕྱིན་སྔ་མ་སྔ་མ་རྒྱུ་དང་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་འབྲས་བུར་བཤད་ཚུལ་ཀྱང་ཡོད་ལ། ཕར་ཕྱིན་གཞན་ལྔ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་པའི་གྲོགས་སུ་བཤད་པའི་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དེ། །གང་ཚེ་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ནི་ཡོངས་སུ་ཟིན་གྱུར་ན། །དེ་ཚེ་མིག་ལྡན་གྱུར་ཅིང་འདི་ཡི་མིང་ཐོབ་བོ།།

ཞེས་སོགས་ལུང་མང་ཡང་མ་སྦྱོར་ཏེ། མདོར་ན་བཤད་ཚུལ་གཉིས་པོ་གང་ལྟར་ཀྱང་འགལ་བ་མེད་པས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཞེན་པའི་ཉི་ཚེ་བའི་ཤེས་རབ་ཙམ་ལ་ཕན་གནོད་ཅི་ཡང་མི་འདུག་མོད། རྒྱ་གཞུང་ལ་འདྲིས་སྐད་ཀྱིས་རྫུན་ཕྱུག་གཏིབ་པོ་ཞེས་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་བཅད་བཅས་བརྗོད་པ་ནི་ཉམས་མཚར་ཙམ་སྟེ། རིགས་པས་གནོད་པ་མེད་ན་གཞུང་གི་བཞེད་ལུགས་འཐེན་རྩོད་ཙམ་གྱིས་སྨྲ་བ་ཉབ་ཉོབ་ཅིག་འཛིགས་མེད་སེང་གེའི་ང་རོར་ག་ལ་འགྱུར། ཡང་ཁྱོད་ཀྱི་ཊཱི་ཀར། ཤེས་རབ་ཀྱིས་སྤྱངས་རྟོགས་མཐར་ཕྱིན་པ་ལ་སྦྱིན་སོགས་དེའི་གྲོགས་སུ་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༠༥-༠༧

བསྟན་ཟེར་བ་ལྟར་ན། དོན་ཞེས་པའི་འབྲུ་བརྟན་པ་མི་འཐད་དེ། དོན་ནི་ཤེས་རབ་ལ་བྱེད་དགོས་ཏེ།

ཤེར་འབྱུང་གི་འགྲེལ་པར། དོན་དུ་ཞེས་སྨོས་པ་ནི་ཤེས་རབ་དེ་ཉིད་དགོས་པ་ཡིན་ཞིང་ཞེས་སོགས་དྲངས་ནས་བརྒལ་བ་ནི། ཤེས་རབ་སྐྱེད་པའི་དོན་དུ་ཞེས་པ་དང་། ལམ་གྱི་གཙོ་བོ་ཤེས་རབ་ཀྱིས་སྤྱངས་རྟོགས་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱེད་པའི་དོན་དུའམ་གྲོགས་སུ་ཞེས་པའི་འགྲེལ་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས་འདིར་ཕྱི་མ་ལྟར་བཤད་པའི་སྐབས་ན་སྔ་མ་ལྟར་བཤད་པའི་ལུང་གིས་ག་ལ་གནོད་དེ། གྲོགས་སུ་བཤད་རིགས་ལམ་མི་རུང་བའི་རིགས་པ་ཡང་དག་མེད་ལ། ཅེས་ཀྱང་དེ་ལྟར་བཤད་པ་མི་འཐད་ན། ཁྱེད་ཅག་གིས་ཀྱང་ཚོགས་མཐའ་ཡས་པས་ཟིན་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་དོན་དུ་ཞེས་འགྲེལ་བའི་ལུགས་རྣམས་ཀྱང་ཞར་ལ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ། །

གཞན་ཡང་ཛེ་སྐད་དུ། ཡང་དག་ཤེས་ཚོལ་སྟོན་བཏང་སྟེ། །ལྟ་དན་ཐིབ་གནས་འཛིག་རྟེན་ལ། །ཞེས་སོགས་ཞི་འཚོའི་གསུང་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ཟུང་གི་དོན་བཞིན། ཤེས་རབ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བ་དང་། རྗེས་སུ་འོང་བའི་ཚུལ་གཉིས་ཀ་ཛེ་བླ་མས་ཀྱང་བཞེད་པའི་སྙིང་པོར་གསལ་བཞིན། ཁྱེད་ཀྱིས་ཕྱོགས་གཅིག་པའི་འཆད་ཚུལ་སྔོ་དོག་པོ་འདི་ཞིབ་པར་འབེལ་ན་ སུ་ལ་གནོད་ཆ་མ་མཆིས་ཀྱང་མང་དུ་སྨྲོ་མ་དགོས་སོ། །

ཡང་ལྟན་ཅིག་པའི་ཐབས་ཤེས་ཀྱང་ཕན་ཚུན་གྲོགས་སུ་ཐལ་བ་འཕེན་པ་དང་། ཚིག་གི་ནུས་པ་བརྟེན་ན་རྒྱལ་པོའི་འདོད་དོན་ལྟ་བུར་གོ་བར་འགྱུར་བ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་བརྗོད་པ་ལ་ནི་སྙིང་པོ་ཅི་ཡང་མེད་དེ། ཐབས་ཤེས་ཕན་ཚུན་གྲོགས་ཡིན་

ཡང་སྐབས་འདིར་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་དབང་གིས་ཤེས་རབ་ནི་ལམ་གྱི་གཙོ་བོའི་དོན་དུ་བཞག་པར་གནོད་པ་ཅི་ཡང་མེད་ལ། ཁྱད་ལྷར་ཤེས་རབ་སྐྱེད་པའི་དོན་དུ་བཤད་ན་ཡང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་མ་ཟིན་པར་ཕར་ཕྱིན་གྱི་མིང་མི་ཐོབ་པས་ཕན་ཚུན་གྲོགས་སུ་ཐལ་བ་དང་། རྒྱལ་པོའི་འདོད་དོན་ཅེས་དམིགས་སུ་བཀར་མི་དགོས་ཏེ། རྒྱལ་པོ་རང་ཉིད་ལྡན་ཅིག་པའི་འཁོར་དང་བཅས་པས་བསྒྲུབ་བྱའི་དོན་བསྒྲུབས་པ་དེ་ཙམ་གྱིས་དཔེ་ཉིད་དུ་རུང་བར་འགྱུར་རོ།།

༄ མཁས་འཇུག་ལས།(1) ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་ཐམས་ཅད་ནི་དམིགས་པ་མེད་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པར་རིགས་པར་བྱའོ།།

༄ ལྟ་གྲུབ་ཤན་འབྱེད་ལས།(2) མཉམ་བཞག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི། །གཉིས་མེད་དོན་དམ་བྱང་ཆུབ་སེམས། །རྒྱལ་ཡུམ་ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན། །སྣང་མེད་ཡེ་ཤེས་ཚོགས་ཞེས་བརྗོད། །རྗེས་ཐོབ་འཁོར་གསུམ་མི་རྟོག་པའི། །ཏིང་འཛིན་འཕྲུལ་གྱི་སྦྱིན་ལ་སོགས། །འཇིག་རྟེན་འདས་པའི་ཕ་རོལ་ཕྱིན། །སྣང་བཅས་བསོད་ནམས་ཚོགས་ཞེས་བརྗོད། །རྗེས་ཐོབ་འཁོར་གསུམ་མཚན་འཛིན་དང་། །གཉིས་འཛིན་རྟོག་པ་མངོན་གྱུར་དེས། །བཅིངས་པའི་དམིགས་བཅས་སྦྱིན་ལ་སོགས། །འཇིག་རྟེན་པ་ཡི་ཕ་རོལ་ཕྱིན།།

༄ དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་འཇམ་དབྱངས་བླ་མ་དགྱེས་པའི་ཞལ་ལུང་ལས།(3) དེ་ལ་བདག་ཏུ་དམིགས་བཞིན་དུ་རྫོགས་བྱང་དོན་གཉེར་གྱི་དགེ་བ་རྣམས་ཀྱང་རྣམ་

(1) ལྗེབ་ངོས། ༡༦༣

(2) ཤོག་ངོས། ༩༦

(3) ལྗེབ་ངོས། ༣༣༧-༣༣༨

མཁྱེན་གྱི་རྒྱུར་འགྱུར་བ་སྲིད་ཀྱང་། བརྒྱུད་ནས་འགྱུར་བ་ཙམ་གྱི་དངོས་སུ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་སུ་བདག་ལྟ་དང་མ་བྲལ་བཞིན་དུ་ཐར་ལམ་རྣལ་མ་མི་འབྱུང་བ་ཡིན་ལ། དེ་མི་འབྱུང་བའི་གནད་ཀྱང་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་ལྟ་བས་བསླད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་རང་འགྲེལ་ལས། དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་ཏུ་མི་འགྱུར་ཞེས་དེ་མ་ཐག་པའི་དོན་བར་དུ་གཞན་བརྒྱུད་དགོས་པའི་དོན་ཏོ། །དེས་ན་མཆོད་དང་ཕན་གདགས་པར་འདོད་པས་གང་སྦྱིན་པ་དེའང་འཁོར་གསུམ་དག་པར་བྱིན་ན་དེ་ཉིད་བློ་གྲོས་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཡི་རང་བའི་གནས་སུ་འགྱུར་ཏེ། ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ཤེས་ཤིང་ཚུལ་བཞིན་ཞུགས་པ་གཉིས་སྨུག་མེད་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

༡༡༽ གནས་སྐབས་དབུ་མ་ཐལ་རང་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་སྐོར།

༄ རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས།(1) བདག་ལས་མ་ཡིན་གཞན་ལས་མིན། །གཉིས་ལས་མ་ཡིན་རྒྱུ་མེད་མིན། །དངོས་པོ་གང་དག་གང་ན་ཡང་། །སྐྱེ་བ་ནམ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན།།

༄ བུདྡྷ་པ་ལི་ཏ་ལས།(2) སྨྲས་པ། དངོས་པོ་རྣམས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་དེ། འདི་ལྟར་སྨྱུ་གུ་དེ་ཉིད་ལས་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་ཞེས་བཤད་པ་གང་ཡིན་པ་དང་། བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་ན་བདག་དང་གཞན་གཉིས་ལས་སྐྱེ་བ་དེ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། ཕྱོགས་གཅིག་ཉམས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། འདི་ལྟར་རྒྱུ་མེད་པ་ལས་སྐྱེའོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཕྱོགས་དེ་ནི་ཐ་ཚད་ཡིན་པས་དེ་དག་ནི་རེ་ཞིག་ཁས་མི་ལེན་ཏོ། །དངོས་པོ་རྣམས་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཁོ་ནའོ།།

༄ ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་ལས།(3) འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། བདག་དང་གཞན་ལས་སྐྱེའོ་ཞེས་བྱ་བར་ངེས་པར་འགྱུར་བས་དེ་ཡང་མི་བཞེད་དེ། མཛད་པའི་མཐའ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདིར་སྦྱོར་བའི་ཚིག་ཏུ་འགྱུར་བ་ནི་དོན་དམ་པར་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ངེས་ཏེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར་དཔེར་ན་ཤེས་པ་ཡོད་པ་ཉིད་བཞིན་ནོ།།

༄ ཚིག་གསལ་ལས།(4) དབུ་མ་པ་ཡིན་ན་ནི་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་རྗེས་སུ་དཔག

---

(1) ལྡེབ་ངོས། ༡བ

(2) ལྡེབ་ངོས། ༡༧༡བ-༡༧༢ན

(3) ལྡེབ་ངོས། ༩༨ན

(4) ལྡེབ་ངོས། ༧ན

པར་བྱ་བ་རིགས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། ཕྱོགས་གཞན་ཁས་བླངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།

༈ ཚིག་གསལ་ལས།[1] གཞན་ཡང་རྟོག་གེ་པ་འདིས་བདག་ཉིད་རྟོག་གེའི་བསྟན་བཅོས་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པ་ཙམ་ཞིག་བསྟན་པར་འདོད་པས། དབུ་མ་པའི་ལྟ་བ་ཁས་ལེན་བཞིན་དུ་ཡང་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱོར་བའི་ངག་བརྗོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཆེས་ཤིན་ཏུ་ཉེས་པ་དུ་མའི་ཚོགས་ཀྱི་གནས་སུ་རྟོགས་ཏེ། ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། དེ་ལ་རེ་ཞིག་གང་འདི་སྐད་དུ་འདིར་སྦྱོར་བའི་ཚིག་ཏུ་འགྱུར་བ་ནི། དོན་དམ་པར་ན་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་བདག་ལ་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ངེས་ཏེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར་དཔེར་ན་ཤེས་པ་ཡོད་པ་ཉིད་བཞིན་ནོ་ཞེས་སྨྲས་པ་ཡིན་ནོ། །འདིར་དོན་དམ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཁྱད་པར་ཅིའི་ཕྱིར་ཉེ་བར་བཀོད་པ་ཡིན། གལ་ཏེ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྐྱེ་བར་ཁས་བླངས་པ་དགག་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། འགོག་ན་ཡང་ཁས་བླངས་པས་གནོད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། འདི་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བདག་ལས་སྐྱེ་བ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་ཁས་མ་བླངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

༈ འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་ལས།[2] དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་པས་བདག་དང་གཞན་ལས་སྐྱེས་པ་དགག་ལ་རག་མོད། གཟུགས་དང་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་གང་དག་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པ་དག་གིས་དམིགས་པ་དེ་དག་གི་རང་བཞིན་ནི་གདོན་མི་ཟ་བར་གཞན་ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །ཅི་སྟེ་དེ་ལྟར་མི་འདོད་ན་ནི་བདེན་པ་གཉིས་ཅི་སྟེ་བརྗོད་དེ། བདེན་པ་གཅིག་ཁོ་ནར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཉིད་དོ།།

(1) ལྡེབ་ངོས། ༤བ

(2) ལྡེབ་ངོས། ༢༥༤ན-༢༥༤བ

༄ འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་ལས།[1] དེ་ཉིད་སྐབས་སུ་རིགས་པ་གང་ཞིག་གིས། །བདག་དང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་རིགས་མིན་པའི། །རིགས་དེས་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་རིགས་མིན་པས། །ཁྱོད་ཀྱི་སྐྱེ་བ་གང་གིས་ཡིན་པར་འགྱུར། །ཇི་ལྟར་དོན་དམ་པའི་སྐབས་སུ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་རིགས་པས་བདག་དང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་མི་རུང་བ་དེ་བཞིན་དུ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་། དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བར་མི་རིགས་པས་ཁྱོད་ཀྱི་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་གང་གིས་འགྲུབ་པར་འགྱུར། དེའི་ཕྱིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ནི་བདེན་པ་གཉིས་ཆར་དུ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཡང་གདོན་མི་ཟ་བར་ཁས་བླང་བར་བྱའོ།།

གང་དག་བདག་ལས་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ནི་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱིས་བརྟགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཁོ་ན་བཀག་པ་ཡིན་གྱི། གཞན་གྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་སེམས་པ་དེ་དག་གི་འདོད་པ་འདི་ཡང་གཏན་ཚིགས་མེད་པར་མི་གྲུབ་པས། དེ་སྐད་དུ་སྨྲ་བ་དེ་དག་ནི་བརྒལ་ཞིང་བརྟག་པར་བྱ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ།།

༄ འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་ལས།[2] གལ་ཏེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་བརྟེན་གྱུར་ན། །དེ་ལ་སྐུར་པས་དངོས་པོ་འཇིག་པའི་ཕྱིར། །སྟོང་ཉིད་དངོས་པོ་འཇིག་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་ན། །དེ་ནི་རིགས་མིན་དེ་ཕྱིར་དངོས་ཡོད་མིན། །གལ་ཏེ་གཟུགས་དང་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱང་རང་གི་མཚན་ཉིད་དེ་རང་གི་ངོ་བོ་དང་རང་བཞིན་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་དག་གིས་བསྐྱེད་ན་ནི། དེ་གང་གི་ཚེ་ན་རྣལ་འབྱོར་པ་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༣༥༩ན-༣༥༩བ

(2) ལྡེབ་ངོས། ༣༥༧བ-༣༥༨ན

འདིས་དངོས་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་མཐོང་ཞིང་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པ་དེའི་ཚེ་ངེས་པར་ཇི་ལྟར་སྐྱེས་པའི་རང་བཞིན་ལ་སྐུར་བ་བཏབ་བས་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་ཇི་ལྟར་ཐོ་བ་ལ་སོགས་པ་དག་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་འཇིག་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱང་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་ལ་སྐུར་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་བ་ཞིག་ན་དེ་ནི་རུང་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཚེ་སྐྱེ་བར་ཁས་བླང་བར་མི་བྱའོ།།

༄༅ ཀུན་མཁྱེན་ཆེན་པོ་རོང་ཐོན་གྱིས་མཛད་པའི་ལྟ་བའི་བརྗེད་བྱང་ཆེན་མོ་ལས།[1] དབུ་མའི་ལྟ་བ་མདོར་བསྡུ་ན། མ་ཡ་སྟེ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་འདོད་པ་དང་། ཨ་པྲ་ཏི་ཥྛི་ཏེ་རབ་ཏུ་མི་གནས་པར་འདོད་པའོ། །དེ་ལ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ནི་ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོར་སྣང་བ་རྣམས་ལ། རིགས་པ་དམ་པས་གཞལ་ཞིང་བརྟགས་ན། ཡང་དག་པའི་དངོས་པོ་ཡང་མི་རྙེད་ལ། མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་པས་གཞལ་ན་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་དངོས་པོར་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་བདེན་ཏེ། བདེན་པ་འདི་གཉིས་ཀ་ཡང་ཁྱད་དུ་གསོད་དུ་མི་རུང་བས། བསྡུས་ན་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ནི། ངོ་བོ་ཉིད་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་ཆོས་ཉིད་ནི་བདེན་ནོ་ཞེས་འདོད་དོ།།

རབ་ཏུ་ཤིན་ཏུ་མི་གནས་པ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མིང་དང་བརྗོད་དང་ཐ་སྙད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྣ་ཚོགས་སུ་བསྟན་ཅིང་། རྣམ་པར་བཞག་ཀྱང་ཇི་ལྟ་བུའི་མཚན་ཉིད་དུའང་གནས་པ་མི་འགྲུབ་སྟེ། རགས་པ་ཨ་ཅད་ཆེས་ཀྱི། ཐ་ན་རབ་ཏུ་ཕྲ་བ་ཞེའམ། ཤིན་ཏུ་ཟབ་པའི་གནས་གཅིག་ལ་ཡང་མི་གནས་མི་རྟེན་པས། རབ་ཏུ་ཤིན་

(1) ཤོག་ངོས། ༣༠

ཏུ་མི་གནས་པ་ཞེས་བྱའོ། །འདི་ནི་ཤེས་བྱ་ཡོངས་སུ་གཙོད་པའི་དུས་ནའང་འདི་ལྟར་གཙོད་ལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་དུས་ནའང་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རྣམ་པར་དག་པ་སྤྲོས་པ་ཡོངས་སུ་ཞི་བའི་མཚན་ཉིད་དུ་འདོད་དོ།།

༄ ཡིད་བཞིན་མཛོད་འགྲེལ་ལས།[1] ད་ནི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་གྲུབ་མཐའ་གསལ་བར་བརྗོད་པ་ནི། རང་རྒྱུད་སྡེ་པས་བདེན་གཉིས་དབྱེ་བ་ཡིས། །ཆོས་རྣམས་ཡོད་མེད་སྤྲོས་པ་རབ་འགོག་ཅིང་། །སྣང་བའི་རྣམ་གཞག་ཞིབ་མོར་བྱེད་དེ་ཡང་། །གོང་འོག་རང་བཞིན་རྣལ་དོན་གཞན་དུ་འགྱུར། །དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་དག་ནི་ཤེས་བྱའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱིས་དབྱེ་བས། ཡོད་མེད་ཀྱི་སྤྲོས་པ་འགོག་ཅིང་། དོན་དམ་པ་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ལས་འབྲས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་མ་འདྲེས་པར་རྣམ་པར་འཇོག་ན་ཡང་། ད་དུང་རང་གི་ཕྱོགས་སྒྲུབ་པའི་ཁས་ལེན་ལ་ཞེན་པ་ཡོད་པས། རབ་ཏུ་མི་དམིགས་པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དབུ་མ་ལས་གཞན་དུ་རྣམ་པར་གཞག་གོ །འདི་ལ་རང་རྒྱུད་འོག་མ་དང་གོང་མ་གཉིས་སོ།།

༄ ཡིད་བཞིན་མཛོད་འགྲེལ་ལས།[2] དེས་ན་རང་རྒྱུད་འོག་མ་སྒྲུ་མ་དོན་དམ་དུ་འདོད་པས་བདེན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་པ་དང་། སྣང་སྟོང་ཐ་དད་དུ་འདོད་པས་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་བཞག་པའང་ཐུབ་པའི་དགོངས་པ་ལེགས་པར་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཡོད་མེད་ཀྱི་མཐར་ལྟུང་བའི་ཕྱིར། ཏིང་ངེ་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས། རྟག་དང་ཆད་པ་འདི་ཡང་མཐའ་ཡིན་ཏེ། །ཡོད་དང་མེད་ཅེས་བྱ་བ་གཉིས་

(1) ཟུག་རྔོས། ༡༠༠-༡༠༡

(2) ཟུག་རྔོས། ༡༠༦-༡༠༧

ཀ་མཐའ། །གང་ཡང་གཉིས་པོ་དག་ནི་མེད་ཤེས་ནས། །མཁས་པས་དབུས་ལའང་གནས་པར་མི་བྱེད་དོ། །ཞེས་སོ།།

རང་རྒྱུད་གོང་མ་ནི། སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་དང་། ཞི་བ་འཚོ་དང་། ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཐུབ་པའི་དགོངས་པ་འདི་ལྟར་རྟོགས་ཏེ། ཡང་དག་པར་མཐའ་ལས་འདས་ཤིང་། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རྟེན་འབྲེལ་སྒྱུ་མའི་རྣམ་པར་ཇི་ལྟར་གནས་པ་བཞིན་འཛོག་ལ། དེ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རང་ཕྱོགས་སྒྲུབ་པ་དང་། གཞན་ཕྱོགས་དགག་པ། རང་རྒྱུད་འཕེན་པའི་ཚུལ་གསུམ་གྱི་ཚད་མས་བྱེད་དེ། དཔེར་ན་དངོས་པོ་རྟག་པར་འདོད་པ་ན། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པར་ཐལ། བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བུམ་པ་བཞིན་ནོ།།

ཞེས་པས་བཀག་པའི་རྗེས་སུ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་དམ་བཅའ། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པ་ཡིན་ཏེ། བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །འདིའི་ལུགས་ཀྱི་བདེན་པ་གཉིས་ནི་སྣང་བཞིན་པ་འདི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་སྟེ། རྟེན་འབྲེལ་ཙམ་དུ་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་ལ། གཞན་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་མན་ཆད་ནང་པ་ཀུན་གཞན་སྐྱེ་འདོད་པར་མཐུན་ནོ།།

༈ གྲུབ་མཐའ་མཛོད་ལས།[1] རིགས་ཤེས་རྗེས་དཔག་གི་རང་བཞིན་སྐྱེ་མེད་སྤྲོས་བྲལ་དཔྱད་བཟོད་དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཚུལ་དེའང་དབྱིངས་མཐུན་ཐུག་མ་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་པར་མེད་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་བསྒྲུབས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་རྟག་པ་དང་ཆད་པ་གཉིས་ཀྱི་དངོས་པོ་ལས་མ་འདས་པ་ཉིད་དང་། བློས་བཅད་པའི་རིགས་ཤེས་ཙམ་རྟོག་པ་

(1) ཐོག་ཛོས། ༡༠༠

ཉིད་ལས་ཡང་དག་པའི་དོན་དུ་མི་རུང་བ་དང་། སྤྲོས་པ་བཀག་ཙམ་སྤྲོས་པའི་བྲེ་བྲག་ལས་མ་འདས་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་རིགས་པ་དྲུ་མས་གནོད་དེ།

རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་བར། གང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ཁས་བླངས་པ་དེའི་ཚེ་རྟག་པར་འགྱུར་ལ། དོན་དམ་པར་མེད་པ་འདོད་པ་དེའི་ཚེ་ཆད་པར་འགྱུར་ན་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །དེའང་བདེན་པ་ཐ་དད་དུ་འདོད་ན། རྫས་གཅིག་ན་ནི་དོན་དམ་མེད་པ་ལྟར་ཀུན་རྫོབ་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཀུན་རྫོབ་ཡོད་པ་སྣ་ཚོགས་ལྟར་དོན་དམ་པ་ ༼༢༽ ཡང་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པར་འགྱུར་བ་དང་། ༼༣༽ རྫས་སམ་ངོ་བོར་གྲུབ་ན་མཉམ་དུ་གྲུབ་པ་ལ་སོགས་པ་སྐྱེ་འགལ་བ་དུ་མ་གནས་པ་ཡིན་ནོ།།

༄ དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[1] དགག་བྱ་བཅད་ཙམ་གྱི་བདེན་སྟོང་མེད་དགག་གི་ཆ་དང་། རྟེན་འབྱུང་གི་ཆ་སོ་སོར་རང་སྣ་ནམ་འདྲེས་པར་ཡོད་པ་ལྟ་བུའི་ཕྱིར་ན་ལུགས་དེ་ལ་འཛིན་པའང་ཡོད་ཁས་ལེན་ཀྱང་ཡོད་ལ། དེའི་ནང་གི་བདེན་མེད་ཀྱི་ཆ་དེ་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལ་དམིགས་པའི་བློའང་དོན་དམ་མཐར་ཐུག་གི་རྗེས་སུ་ཞུགས་པ་ཡིན་ན་གཞིའམ་གནས་ལུགས་སྣང་སྟོང་ཟུང་འཇུག་མིན་ཞིང་སྟོང་ཆ་ཁོ་ནའི་ཕྱོགས་སུ་ལྷུང་ཞིང་དེའི་ཡུལ་ཅན་ཡང་འཛིན་པའམ། རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལས་འདའ་བ་མི་སྲིད་ལ།

རིགས་པས་བདེན་གྲུབ་ཙམ་བཀག་པའི་བདེན་སྟོང་གི་ཤུལ་ན་མི་འགོག་རྒྱུའི་ཆོས་ཅན་དེ་ལ་རང་མཚན་མེད་པ་གཞག་ཏུ་མི་རུང་བས། རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་དེ་མི་འགོག་ན། ཐ་སྙད་བདེན་པ་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་དུ་ཐལ་བ། དོན་

(1) ཤེབ་ཛོས། ༣༥༥-༣༥༨

དམ་པའི་སྐྱེ་བ་མི་ཁེགས་པར་ཐལ་བ། འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་དངོས་པོའི་འཇིག་རྒྱུར་ཐལ་བ་གསུམ་གྱིས་གནོད་པས་ན་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་། བདེན་སྟོང་དུ་བཞག་པའང་ཐ་སྙད་ཙམ་སྟེ་གནས་ལུགས་ལ་སྣང་སྟོང་དབྱེར་མེད་དུ་གྲུབ་བོ། །དེས་ན་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབུ་མ་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་དགོངས་པ་ཟབ་མོ་དེ། ཚུལ་འདི་ལྟ་བུའི་ལམ་ལ་མ་བརྟེན་པར་རྟོགས་དཀའ་བ་མིན་ནམ་བློ་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་ལེགས་པར་སོམས་ཤིག

༈ རབ་གསལ་བརྒྱལ་ལན་ལས།[1] གཞན་ཡང་གཞུང་འདིར་བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་སྟོན་པའི་གནད་ཀྱིས། ཐ་སྙད་དུ་སྐྱེ་བ་ཞེས་བྱ་བ་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱིས་མ་ཁེགས་པ་ཞིག་ཡོད་ན་དོན་དམ་པའི་སྐྱེ་བ་མི་ཁེགས་པར་ཐལ་བ་དང་། ཐ་སྙད་བདེན་པ་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་དུ་ཐལ་བ་དང་། འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་དངོས་པོའི་འཇིག་རྒྱུར་ཐལ་བ་གསུམ་བསྟན་ཏེ། རིགས་པ་དེ་དག་གིས་གནོད་ནས་མ་སྐྱེས་པའི་དོན་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། གལ་ཏེ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་སྐྱེ་བ་མེད་ན་ཐ་སྙད་ལ་སྐུར་བ་བཏབ་པར་མི་འགྱུར་རམ་སྙམ་ན། རང་འགྲེལ་ལས། །ཅི་སྟེ་གང་དེ་ལྟར་དངོས་པོ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་བདོག་པ་ཐམས་ཅད་ཀུན་ནས་གཅོད་པ་ན།

བྱེད་ཤ་ཐོན་པ་ཐ་སྙད་ཀྱི་བདེན་པ་ལ་འདི་གང་ཞིག་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བའི་རྒྱུར་གྱུར་པ་རྫས་ཀྱི་བདག་ཉིད་འབའ་ཞིག་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བར་བྱ་དགོས་སོ་ཞེས་སྨྲ་ན། དེ་ལྟ་ན་ཡང་དེ་དག་ལ་ཚིག་ཙམ་ཞིག་ལྷག་མར་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བདེན་པ་གཉིས་ཆར་དུ་ཡང་སྐྱེ་བ་ཙུང་ཟད་ཀྱང་བསྒྲུབ་པར་མི་ནུས་སོ།།

(1) ཟླེབ་ཪོས། ༡༦༣

༄ དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[1] རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་ཁས་ལེན་དང་བཅས་པ་དེ་རྒྱལ་དུ་བརྟོན་ནས་འཆད་པ་རང་རྒྱུད་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ལ། རྣམ་གྲངས་མ་ཡིན་པའི་དོན་དམ་ཁས་ལེན་ཀུན་བྲལ་རྒྱལ་དུ་བརྟོན་ནས་འཆད་པ་ཐལ་འགྱུར་བ་ཡིན་པ་ཤེས་པར་བྱའོ། །འདི་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་འཇོག་པའི་སྐབས་སུ་ཐ་སྙད་དུ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་འདོད་མི་འདོད་དང་གཏན་ཚིགས་འགོད་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཕྱེས་ཏེ་འཇོག་པ་ནི་ཡན་ལག་གི་དབྱེ་བ་ཙམ་སྟེ་གོང་གི་མཚན་ཉིད་འདིར་འདུ་བ་ཡིན་ཏེ། ཁས་ལེན་ཡོད་མེད། ཐ་སྙད་དུ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་མི་བཞེས།

རང་བཞིན་མེད་སྒྲུབ་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཐལ་རང་དུ་འགོད་ཚུལ། དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྦྱར་མི་སྦྱར་གྱི་གནད་ཀྱང་བཤད་མ་ཐག་པའི་ཚུལ་དེ་ཉིད་ཀྱི་དབང་གིས་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ཐལ་འགྱུར་བ་རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་ལ་གནས་ནས་བདེན་གཉིས་སོ་སོའི་ཁས་ལེན་དང་བཅས་པ་ཞིག་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་ཡིན་ན། རང་རྒྱུད་པ་དང་ཁྱད་ཕྱེ་མི་ནུས་ཏེ། རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཐ་སྙད་དུའང་འགོག་པའི་རིགས་པ་ཇི་སྙེད་པ་རང་གི་ཀུན་རྫོབ་ཚད་གྲུབ་ལའང་མཚུངས་ཏེ།

གང་ཡང་དཔྱད་མི་བཟོད་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཐ་སྙད་དུའང་བཀག་པས་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མི་བདེ་བ་ཙམ་ལས། ཡོན་ཏན་གྱི་ཁྱད་པར་ཅིའང་མི་འཐོབ་ལ། རང་རྒྱུད་པས་ཀྱང་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་དོན་དམ་དཔྱད་བཟོད་དུ་བསྒྲུབ་པ་མིན་པས། དོན་དམ་རྟོགས་ཚུལ་ལ་དོན་གྱི་ཁྱད་པར་ཅི་ཞིག་གིས་འཕགས་པའང་འདིའོ་ཞེས་ཡིད་ཆེས་གཏིང་ཚུགས་པ་རྙེད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་

(1) ཀླེབ་ཇོས། ༧༩-༧༥

ལྟར་མཁན་ཆེན་གྱི་དབུ་མའི་རྒྱན་འདིར་ནི་ཐལ་རང་གཉིས་ཀ་དོན་གྱིས་འདུ་བས་དབུ་མ་ཀུན་གྱི་རྒྱན་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལ་ཐལ་རང་ཞེས་འདོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་། བདེན་གཉིས་སོ་སོའི་ཚད་མས་ཇི་ལྟར་གཞལ་བ་ལྟར་སོ་སོར་ཁས་ལེན་པ་ལ་རང་ཉིད་གནས་ནས། གཞན་ལ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་རང་རྒྱུད་པ་གཙོ་ཆེར་སྦྱོར་བའི་སྒོ་ནས་རྒོལ་བའི་སྤྲོབས་པ་འཇོམས་པ་ལ་རང་རྒྱུད་པ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། རང་མཐའ་བཞི་སྤྲོས་བྲལ་ཁས་ལེན་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་ལ་གནས་ནས། གཞན་ཁས་ལེན་ཅན་གྱི་རྒོལ་བ་ལ་ཁོ་རང་གིས་ཁས་བླངས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཐལ་འགྱུར་དུ་བཀོད་པའི་སྒོ་ནས་ལོག་རྟོག་བཟློག་པས་ན་ཐལ་འགྱུར་བ་ཞེས་བྱ་ལ།

དེའང་སློབ་དཔོན་གྱིས། གལ་ཏེ་མངོན་སུམ་ལ་སོགས་པའི། །དོན་གྱིས་འགའ་ཞིག་དམིགས་ན་ནི། །བསྒྲུབ་པའམ་བཟློག་པར་བྱ་ན་དེ། །མེད་ཕྱིར་ང་ལ་ཀླན་ཀ་མེད། །ཅེས་དང་། གང་ལ་སྟོང་མིན་ཙུང་ཟད་ཡོད། །སྟོང་པའང་ཙུང་ཟད་ཡོད་པར་འགྱུར། །མི་སྟོང་ཙུང་ཟད་ཡོད་མིན་ན། །སྟོང་པ་ཡོད་པར་ག་ལ་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན། རྐྱེན་ཉིད་འདི་པ་ཙམ་གྱི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་སྐྱེ་བ་སོགས་ཐ་སྙད་དུའང་མེད་པར་གཏོད་ནས་རང་བཞིན་མེད་པའི་ངང་ཚུལ་དུ་གནས་པར་མཐོང་བའི་ཚེ། བསྒྲུབ་ཅིང་དམིགས་པར་བྱ་བའམ། དགག་ཅིང་བསལ་བར་བྱ་བ་ཙུང་ཟད་མེད་པར་སྤྲོས་པའི་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་ཉིད་དུ་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་གྱུར་ནས། ཁས་ལེན་དང་འཛིན་སྟངས་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་ཟུང་འཇུག་རབ་ཏུ་མི་གནས་པའི་དོན་ལ་རེག་པར་གྱུར་པ་ནི་ཟླ་བའི་གཞུང་གི་བསྟན་དོན་དྲི་མ་མེད་པའོ། །དབུ་མ་ཤེས་རབ་ལ་

འཇུག་པ་ལས་ཀྱང་། དགག་སྒྲུབ་གཉིས་ཀ་དགག་འབའ་ཞིག །དངོས་ལ་དགག་སྒྲུབ་གང་ཡང་མེད། །ཅེས་གསུངས་སོ།།

སྤྱིར་གདོད་ནས་མ་སྐྱེས་པ་ལ་བསལ་གཞག་མེད་པར་སྟོན་པའི་ཤིན་ཏུ་ཟབ་པའི་དོན་ཅན་གྱི་ཚིག་རྣམས་ཀྱི་བསྟན་དོན་ཇི་བཞིན་རྟེན་པར་འཆར་དཀའ་བས་གོམས་པ་ཡུན་བསྲིང་བར་བྱའོ། །ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་རྣལ་མ་འཛིན་ན་བཤད་མ་ཐག་པའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་དེ་རྣམས་ཀྱི་དོན་ལྟར་ཡེ་སྟོང་སྤྲོས་བྲལ་ཆེན་པོའི་ཚུལ་དུ་འཛིན་པར་མཛོད་ཅིག དེ་ཕྱིར་ཐལ་རང་དེ་དག་མཉམ་བཞག་བདེན་གཉིས་རོ་གཅིག་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། རྗེས་ཐོབ་བདེན་གཉིས་སོ་སོར་འབྱེད་པའི་ཤེས་རབ་ལ་རྩལ་དུ་བཏོན་ནས་འཆད་པའི་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ཤེས་པར་བྱའོ།།

༈ དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།(1) དེ་ལ་རང་རྒྱུད་པ་དག་ནི་བློ་ཡི་ནུས་པའི་དབང་གིས་དང་པོར་རེ་ཞིག་རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་ལ་ཞེན་ཏེ། དངོས་འཛིན་འདྲིས་སྲིད་པར་བསླུས་ཤིང་འདིའི་ཡུལ་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པས། དོན་དམ་པར་ན་ངོ་བོ་ཉིད་གྲུབ་པ་གང་ཡང་མེད་དོ་སྙམ་དུ་མེད་དགག་གི་འཛིན་སྟངས་ལ་རྩིས་ཆེར་བཟུང་། འདི་པས་མཐའ་བཞི་ག་དགག་ཀྱང་། དོན་དམ་པའམ་རང་བཞིན་གྱིས་ཞེས་སམ། བདེན་གྲུབ་ལྟ་བུའི་ཁྱད་པར་མ་སྦྱར་བར་དགག་པ་མིན་ལ། བདེན་གཉིས་ཕྱེས་ནས་ཡོད་མེད་ཀྱི་མཐའ་སེལ་ཚུལ་སོགས་ཤན་ཕྱེས་ཏེ་སྨྲའོ།།

ཚུལ་དེའི་དབང་གིས་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་སྙམ་པའི་མེད་འཛིན་དང་། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དངོས་པོ་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ། དེ་མ་གྲུབ་པར་འཛིན་ན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྣང་བ་ལ་སྐུར་པ་བཏབ་པར་འགྱུར་རོ་སྙམ་དུ་ཡོད་འཛིན་དང་བཅས་པའོ། །དེ་ལ་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༧༡-༧༣

རྣམ་གྲངས་པའི་སྐྱེ་མེད་ནི་སྐྱེ་བའི་ཟློག་ཕྱོགས་ཙམ་ཡིན་པས། སྐྱེ་བ་དང་སྐྱེ་མེད་དེ་དག་གཞི་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་ཕན་ཚུན་སྤོང་བའི་ཚུལ་གྱིས་འགལ་བར་ཅི་སྟེ་མི་འགྱུར་སྙམ་ན། ས་བོན་ལས་མྱུ་གུ་སྐྱེ་ཡང་བདེན་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་། ཐ་སྙད་དུ་རང་མཚན་གྲུབ་པའང་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པ་ནི།

སྣང་ཚུལ་ཀུན་རྫོབ་དང་། གནས་ཚུལ་དོན་དམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པས་ན། འགལ་བ་མེད་པར་མ་ཟད་ཆེས་འཐད་པ་དངོས་པོའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྟོབས་ལས་གསལ་པོར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཚུལ་དེ་གཉིས་གཅིག་གིས་གཅིག་མི་འགོག་ལ། གང་ཟུང་རེའི་ཡུལ་ཅན་ཚད་མའི་ངོར་བྱས་ན། རང་རང་གིས་ཇི་ལྟར་བཅད་པ་ལས་ལྡོག་ཕྱོགས་ནམ་ཡང་མི་སྒྲུབ་པས། སོ་སོའི་སྒྲུབ་བྱེད་གཏན་ཚིགས་རང་རྒྱུད་དུ་འགོད་པའང་དེ་ལྟར་འཐད་དོ། །དེས་ན་བདེན་གཉིས་སོ་སོར་ཞེན་ཅིང་། སོ་སོའི་ལུགས་སུ་ཁས་ལེན་པས་ན། རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཁས་ལེན་ཀྱང་ཡོད་དེ། དོན་དམ་པར་མེད་ཀྱང་། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་དོ་ཞེས་བཞེད་དོ།།

དེ་ལྟར་བདེན་གཉིས་སོ་སོར་ཞེན་པའི་ཚ་དེ་ཐལ་འགྱུར་བའི་དགག་བྱ་ཐུན་མོང་མིན་པ་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་རང་རྒྱུད་པ་དག་བདེན་གཉིས་སོ་སོར་ཞེན་པའི་དགག་བྱ་དང་བྲལ་བར་གྱུར་ན། ཐལ་འགྱུར་བ་སོགས་ལའང་ལྟ་བ་དེ་ལས་སྐྱེད་ཙུང་ཟད་ཀྱང་འདོན་རྒྱུ་མེད་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། མཐའ་བཞིའི་སྤྲོས་བྲལ་ཁས་ལེན་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་ལས་ལྷག་པའི་སྤྲོས་པ་གཅོད་རྒྱུ་ཞིག་ཡོད་པར་རིགས་པས་ནམ་ཡང་འགྲུབ་དཀའོ། །དེས་ན་ཇི་སྲིད་འཛིན་པ་དང་བཅས་ཤིང་བདེན་གཉིས་རོ་གཅིག་ཏུ་མ་གྱུར་པ་དེ་སྲིད་དུ་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་བློའི་སྤྱོད་ཡུལ་ལས་མ་འདས་པས་སྒྲོ་འདོགས་སོ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་ཤེར་ཕྱིན་མཚན་ཉིད་པ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་མི་

འཐོབ་པས། ཐལ་འགྱུར་པས་དང་པོ་ནས་སྣང་སྟོང་ཟུང་འཇུག་སྤྲོས་བྲལ་དུ་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ཡིན་ཏེ།

དེ་ལ་བདེན་གྲུབ་མེད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་དུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཡོད་སྙམ་པའི་ཞེན་ཆ་དེ་རིགས་པས་སུན་ཕྱུངས་བས། བདེན་གཉིས་སོ་སོ་རང་ས་ན་འདུག་པ་ལྟ་བུའི་ཐ་དད་དུ་ཞེན་པ་ཞིག་ནས། བདེན་གཉིས་རོ་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པར་འགྱུར་ལ། དེས་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ལ་སོགས་པར་འཛིན་པའི་འཛིན་སྟངས་ཐམས་ཅད་ཞིག་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་འདི་པའི་ལུགས་ལ་མཐའ་བཞི་པོར་བདེན་གྲུབ་དང་དོན་དམ་སོགས་ཀྱི་བདེན་གཉིས་སོ་སོའི་ཁྱད་པར་སྦྱར་མི་དགོས་པར་མཐའ་བཞིའི་ཞེན་ཡུལ་ཁེགས་པས་ཡུལ་ཅན་བློས་དམིགས་པ་དང་། ཁས་ལེན་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་སྟོང་པ་ཆེན་པོ་མཐར་ཐུག་པའི་གནས་ལུགས་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་ལ་བློ་བ་ཡིན་ཀྱང་། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ལམ་དང་འབྲས་བུའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་ཚད་མས་ཇི་ལྟར་གཞལ་བ་ལྟར་གནོད་མེད་དུ་འཛོག་པའང་ཆེས་འཐད་པ་ཡིན་ནོ།།

༈ ཤེར་འགྲེལ་ཀེ་ཏ་ཀ་ལས།[1] རང་རྒྱུད་པའི་གཞུང་ཐམས་ཅད་དུ་ནི། མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་སུ་གཟུགས་སོགས་མེད་པར་བཀག་པའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད། བདེན་ཡོད་ཙམ་འགོག་པའི་མེད་རྐྱང་རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དུ་བཤད་པ་མཛད་ནས། དེ་ལས་སླར་མེད་པ་ཉིད་ཀྱང་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་གི་དོན་དུ་མི་བཞེད་དེ། རྒྱན་ལས། སྐྱེ་ལ་སོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། །སྐྱེ་བ་མེད་ལ་སོགས་མི་སྲིད། །ཅེས་དང་། བདེན་གཉིས་ལས། ཡང་དག་ཏུ་ན་བཀག་མེད་

(1) ཕྱི་བ་ཇོས། ༠༥-༠༦

གསལ། །ཞེས་པ་བཞིན་ནོ།།

དེ་ལྟ་ནའང་གནས་སྐབས་ལམ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྐབས་སུ་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྐྱེ་བ་ལྟར་སྣང་བ་འགོག་མི་ནུས་པས་ཆོས་རྣམས་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་འཛིན་པར་ཐ་སྙད་དཔྱོད་པའི་ཚད་མས་གྲུབ་ཅིང་། དེ་སྣང་བ་ལྟར་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པས་དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྦྱར་ཏེ་དོན་དམ་པར་མེད་ལ་ཀུན་རྫོབ་པར་བསླུ་མེད་དུ་ཡོད་དོ་ཞེས་འཆད་པར་བྱེད་དེ། དེ་ལྟར་བདེན་གཉིས་སོ་སོར་ངེས་ནས་ཉམས་པར་བཞག་པ་འདི་ལྟ་བུ་ནི་ལས་དང་པོ་པའི་བློ་ངོར་ཅིས་ཀྱང་བདེ་བ་ཡིན་ཏེ། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས། ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་རྣམས་ཀྱི་སྐས། །མེད་པར་ཡང་དག་ཁང་ཆེན་གྱི། །སྟེང་དུ་འགྲོ་བར་བྱ་བ་ནི། །མཁས་ལ་རུང་བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ།།

འོན་ཀྱང་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་པའི་དབང་དུ་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་དང་། དོན་དམ་པར་མེད་པ་ཞེས་ཡོད་པ་དང་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་གཉིས་སོ་སོར་ཕྱོགས་སུ་ཆད་དེ་གནས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་སྣང་བའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་འདི་ཉིད་སྟོང་ཞིང་། གང་སྟོང་བཞིན་པ་དེ་ཉིད་གཟུགས་སོགས་སུ་སྣང་བ་ཡིན་པས་ན་སྣང་སྟོང་ཟུང་དུ་འཇུག་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སྤྲོ་འདོགས་སོ་གཉིས་དང་བྲལ་བ་མངོན་དུ་མ་བྱས་པ་དེ་སྲིད་ཤེར་ཕྱིན་མཚན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་པས། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་དང་ཞི་བ་ལྷ་ལ་སོགས་པ་ནི། དང་པོ་ནས་མཐའ་བཞི་བྲལ་བའི་ཡེ་ཤེས་སོ་སོ་རང་རིག་པ་ཉིད་རྒྱལ་དུ་འདོན་པར་མཛད་དེ། འདི་ལྟར་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་དེའང་བཀག་པས་བདེན་གཉིས་སོ་སོར་འཛིན་པ་ཁེགས་ཏེ་སྣང་སྟོང་ཟུང་དུ་འཇུག་པར་འགྱུར་བས་དོན་དམ་པའི་གནས་ཚུལ་ལ་ཇེས་སུ་སོན་པའི་ལྟ་བ་ཁས་ལེན་ཀུན་

བྲལ་དུ་སོང་བའི་གནད་ཀྱིས་ཡོད་པ་དང་མེད་པའི་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་འཇིལ་བར་མཛད་པ་དེའི་ཕྱིར་ཐལ་འགྱུར་ཞེས་མཚན་དུ་ཆགས་སོ།།

མཁས་མཆོག་བུ་སྟོན་ལ་སོགས་པས་ནི་ཐལ་རང་གི་ཁྱད་པར་འདི་བོད་ཀྱི་རྟོག་བཟོར་ཟད་དེ། རྒྱ་གར་དུ་མ་བྱུང་བར་མཛད་མོད། མཐར་ཐུག་གི་དོན་ལ་ཁྱད་པར་ཅི་ཡང་མེད་ཀྱང་གཞུང་འཆད་ཚུལ་གྱི་དབང་དུ་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱི་གཞུང་ལ་ལེགས་ལྡན་གྱིས་དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་པའི་ཁྱད་པར་མ་སྦྱར་བའི་སྐྱོན་བརྗོད་པ་ཟླ་བས་སུན་ཕྱུང་བ་ལྟ་བུའོ། །དེས་ན་ཐལ་རང་གི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་དེ་དག་མཐར་ཐུག་གི་དགོངས་པའི་གནད་ལ་ཁྱད་པར་ཅི་ཡང་མེད་ཀྱང་རྣམ་གྲངས་དང་རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་དོན་དམ་རྩལ་དུ་བཏོན་ཏེ་འཆད་ཚུལ་ཙམ་ཡིན་ཏེ། རྒྱས་པར་དབུ་མ་རྒྱན་གྱི་རྣམ་བཤད་དུ་བལྟ་བར་བྱའོ། །དེས་ན་ཐལ་འགྱུར་བའི་སྐབས་འདིར་ཟུང་འཇུག་སྤྲོས་པ་དང་བྲལ་བའི་དབུ་མ་ཆེན་པོ་ཉིད་རྩལ་དུ་འདོན་པས་འདིའི་ལུགས་ལ་རྣམ་གྲངས་དང་རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་དོན་དམ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་མེད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།

༄ རབ་གསལ་བཀྲལ་ལན་ལས།[1] རང་རྒྱུད་པའི་གཞུང་དུ་རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་ཉིད་སྟོན་བྱེར་བ་སུན་ཕྱུང་ངོ་བྱེར་བ་ནི། ཐལ་རང་གི་གཞུང་དུ་དོན་དམ་གཉིས་པོ་རྩལ་དུ་བཏོན་ནས་སྤྲོས་བྲལ་གྱི་དོན་རིམ་དང་ཅིག་ཅར་གྱི་འཆད་ཚུལ་ཙམ་ལས་མཐར་ཐུག་སྤྲོས་བྲལ་ཉིད་དུ་དགོངས་པ་གཅིག་པར་འདོད་པས་སྐྱོན་འདི་མི་འཇུག་སྟེ། ཚུལ་གསུམ་གྱི་གཏན་ཚིགས་རང་རྒྱུད་དུ་འགོད་མི་འགོད་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྩ་ཤེས་ཀྱི་དགོངས་པ་འགྲེལ་ཚུལ་ལ། ཚིག་གསལ་ལས་ཕྱོགས་སྔ་བཀོད་པ་དང་ལན་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༩༣

བསྟན་པས་ཤེས་ཏེ། གཞུང་དེ་ལས་དབུ་མ་པ་ཡིན་ན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བ་རིགས་པའང་མ་ཡིན་ཏེ། ཕྱོགས་གཞན་ཁས་བླངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས། ང་ལ་ཁས་ལེན་མེད་པས་ན། །ཞེས་སོགས་ལུང་དྲངས་པ་འདི་ཉིད་སྤྲོས་བྲལ་རྩལ་དུ་བཏོན་ནས་སྒྲུབ་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་ཏེ། རྣམ་གྲངས་པའི་བདེན་མེད་ཙམ་སྒྲུབ་པའི་ཁས་ལེན་ཡོད་ན་ཚུལ་གསུམ་གྱི་གཏན་ཚིགས་རང་རྒྱུད་པའི་རྗེས་དཔག་མི་རིགས་པའི་སྐྱོན་ཅི་ཡང་མི་འཇུག་གོ།

༄ རབ་གསལ་བརྒྱལ་ལན་ལས།[1] དེའི་ཕྱིར་རང་རྒྱུད་པའི་གཞུང་རྣམས་སུ་རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་སྒྲུབ་པ་གཙོ་བོར་བྱས་ཏེ། ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་གཏན་ཚིགས་རང་རྒྱུད་པ་འགོད་པའི་སྒོ་ནས། བསྒྲུབ་བྱ་བདེན་མེད་རང་རྒྱུད་པ་བསྒྲུབ་པ་རྩ་ཤེས་ཀྱི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བའི་ལུགས་སུ་མཛད་ཅིང་དེ་འདྲའི་དོན་དམ་པར་མེད་པ་དང་། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་གཉིས་འདུ་འབྲལ་མེད་པར་བཟུང་ནས་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་ཁས་ལེན་དང་བཅས་པ་རྩལ་དུ་བཏོན་ནས་བསྒྲུབ་མོད་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་ཁས་ལེན་དང་བཅས་པ་དེ་མཐར་ཐུག་གི་གནས་ལུགས་སུ་མ་བཟུང་བར་མཐར་ཐུག་སྤྲོས་མེད་དུ་བཞེད་ཀྱང་། དོན་དམ་ཕྱི་མ་ཉིད་གཙོ་བོར་བསྒྲུབས་པས་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ། དོན་དམ་གཉིས་པོ་གང་ཁས་མི་ལེན་ཞེས་འདྲི་ན།

གཉིས་ཀ་ཁས་ལེན་ཞེས་འདོད་དེ། ཕྱི་མ་ལ་མཐུན་པའི་དོན་དམ་མམ་རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་ཞེས་བཞེད་ཅིང་། དང་པོ་དེ་ཉིད་ལེགས་པར་མ་བསྒྲུབས་པར། ཕྱི་མའི་དོན་ལ་འཇུག་མི་ནུས་པར་འདོད་དེ། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས། ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་རྣམས་ཀྱི་སྐས། །མེད་པར་ཡང་དག་ཁང་ཆེན་གྱི། །སྟེང་

(1) ཆེབ་ཇོས། ༡༣༦-༡༣༨

དུ་འགྲོ་བར་བྱ་བ་ནི། །མཁས་ལ་རྟུང་བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། དབུ་མ་རྒྱན། བདེན་གཉིས་སྣང་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་། དེ་ལྟར་དངོས་སུ་བཤད་པ་གོང་དུ་དྲངས་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་གཞན་དུ་བཤད་དགོས་ན་རང་རྒྱུད་པའི་སློབ་དཔོན་དེ་དག་གིས་རང་རྒྱུད་པའི་འཆད་ཚུལ་མ་མཁྱེན་ན་གཞན་སུ་ཞིག་གིས་ཤེས་པར་རིགས།།

༄ བརྒལ་ལན་ཉིན་བྱེད་སྣང་བ་ལས།[1] རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ་ཡུལ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁས་ལེན་ལ་ཐལ་འགྱུར་བས་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེས་པའི་ཁྱད་པར་འདི་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་ཕྱིར་རོ་སྙམ་ན་དེ་ལྟར་ཡིན་མོད་ཀྱི། རང་རྒྱུད་པས་རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་རྩལ་དུ་བཏོན་ནས་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་དོན་དམ་བདེན་སྟོང་ཙམ་ལ་བཞེད་པ་དང་། ཐ་སྙད་ཚད་གྲུབ་བཞེད་པའི་གནད་ཀྱིས་ཁས་ལེན་དང་བཅས་པའི་དབུ་མ་རྫེས་ཀྱི་ངེས་པ་དང་མཐུན་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ཡིན་ལ། ཐལ་འགྱུར་བས་རྣམ་གྲངས་མིན་པ་ཁས་ལེན་ཐམས་ཅད་བྲལ་བའི་དབུ་མ་ཆེན་པོ་རྩལ་དུ་བཏོན་ནས་བཤད་པའི་ཚེ་དོན་དམ་དཔྱོད་པ་གཞིར་བཞག་གི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་མི་འདོད་པར་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ཐམས་ཅད་སྤྲོས་བྲལ་དམིགས་པ་མེད་པ་མཉམ་གཞག་དམ་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་དང་མཐུན་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ཡིན་ཏེ།

དེའི་ཚུལ་རྣམས་སྔོན་གྱི་དམ་པ་དག་གི་མན་ངག་བཞིན་དུ་གཞན་དང་གཞན་དུ་ཅུང་ཟད་བཤད་ཟིན་པས་འདིར་རྒྱས་པར་མི་སྤྲོ་ལ། རྣམ་གྲངས་མིན་པ་དང་རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་གཉིས་སུ་འབྱེད་པ་ནི་རང་རྒྱུད་པའི་གཞུང་སོགས་རྒྱ་གཞུང་

(1) ལེབ་ངོས། ༡༠༩-༡༠༨

ཆེན་པོ་རྣམས་སུ་གསལ་ལ། རྣམ་གྲངས་མིན་པ་ཁས་ལེན་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་དོན་དམ་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་ཡུལ་དུ་སྣང་ཞིང་། རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་རྗེས་ཀྱི་ངེས་པ་ལ་སྣང་ལ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཞེས་དང་ཕྱི་མ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་ཞིང་དབུ་མ་པ་རྣམས་ཀྱང་རང་རང་གི་བློའི་དབང་གིས་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་མཛད་དོ།།

དེ་ལྟར་དོན་དམ་བདགས་པ་བ་དང་མཚན་ཉིད་པ་གཉིས་པོ་དང་མཉམ་རྗེས་སྦྱོར་རྒྱུ་འདིར་གོ་བའི་གནད་ཆེན་པོ་ཡོད་ཅིང་འདི་གོ་ན་ལྟ་བའི་འཛིན་སྟངས་ཞིག་མ་ཞིག་གི་གནད་ཀྱང་གོ་ནུས་ལ། ཚུལ་འདི་བཞིན་རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་ཀྱང་བཞེད་པ་རེད་མདའ་བར་ཕྱུལ་བའི་ཤོག་དྲིལ་སོགས་ལས་གསལ་བས་དེར་བལྟ་བར་བྱོས་ཤིག། དེ་ཡང་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཞེས་པ་འདིར། རྟོག་གེ་ལ་གྲགས་པ་དོན་བྱེད་ནུས་པ་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་བཟོད་པ་དང་། མངོན་པ་སོགས་ལས་གསུངས་པ་མེའི་ཚ་བ་ལྟ་བུ་མཚོན་བྱའི་མཚན་ཉིད་ལ་རང་མཚན་དུ་གསུང་བ་དང་།

དབུ་མ་པས་ཆོས་རང་གི་ངོ་བོའམ་རང་བཞིན་ནམ་མཚན་ཉིད་གང་ཞིག་དོན་དམ་དཔྱོད་པས་དཔྱད་བཟོད་དུ་གྲུབ་པ་ལ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཞེས་བརྡ་སྦྱར་ཚུལ་གསུམ་ཡོད་ཀྱང་། གང་གྲུབ་བམ་མ་གྲུབ་དཔྱད་རྒྱུའི་རང་མཚན་ནི་ཆོས་དེའི་ངོ་བོ་ལས་གཞན་དུ་མེད་པས་གནད་མཐུན་ཏེ། རང་རྒྱུད་པས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་བཞེད་པ་ཡང་ཐ་སྙད་དུ་ཆོས་དེའི་ངོ་བོ་ལ་བརྡ་སྦྱར་བ་ཙམ་སྟེ། ཐ་སྙད་དུ་བཙོ་སྲེག་གི་དོན་བྱེད་པའི་མེ་དེ་དམར་འབར་བ་དང་ཚ་བའི་མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་གྲུབ་པ་དེ་ལ་མཚན་མཚོན་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་མ་ཕྱེ་བར་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་དེའི་ངོ་བོ་ཙམ་གྱི་ཆ་ནས་རང་གི་ངོ་བོ་ཞེས་བྱ་ལ། མཚན་མཚོན་ཕྱེ་ན་མེ་ཞེས་པའི་དོན་ནི་ཚ་ཞིང་

སྲེག་པ་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ལས་འོས་མེད་པས་དེ་དག་གནད་གཅིག་ཏུ་སོང་བ་ལས་དོན་གྱི་སྟེང་ན་ཁྱད་པར་མེད་ཚུལ་འདི་གོ་བ་གལ་ཆེའོ། །དེས་ན་དོན་དམ་པར་རང་མཚན་མ་གྲུབ་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་གྲུབ་ལ་དེ་གཉིས་གཅིག་གིས་གཅིག་སུན་མི་འབྱིན་པར་བདེན་གཉིས་སོ་སོར་ཕྱེ་སྟེ་གཞི་གཅིག་ལ་ལྡན་པར་སྨྲ་བ་རང་རྒྱུད་པའི་འདོད་པའོ།།

༄ བརྒལ་ལན་ཉིན་བྱེད་སྣང་བ་ལས།[1] དེ་ལྟར་ལུགས་འདིས་གཞན་གྱི་དམ་བཅའ་འགོག་པ་ན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེས་ཤིང་འགལ་བརྗོད་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་སྒོ་ནས་གཙོ་བོར་བྱེད་པས་ན་ཐལ་འགྱུར་བ་ཞེས་མཚན་དུ་ཆགས་པ་ཡིན་ལ། གཞན་དུ་ན་དོན་དང་མི་མཐུན་པའི་བཤད་པ་ཅུད་ཆེན་པོས་དྲངས་ཏེ་ལུགས་འདིའི་དགོངས་དོན་དང་མཚན་གྱི་སྒྲ་བཤད་འདྲ་མིན་སྣ་ཚོགས་སུ་སྨྲས་པ་རྣམས་ནི་བཞད་གད་ཀྱི་གནས་ཙམ་དུ་ཟད་དོ། ཞེས་དང་།

༄ བརྒལ་ལན་ཉིན་བྱེད་སྣང་བ་ལས།[2] རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་དོན་དམ་ཁས་ལེན་ཀུན་བྲལ་རྩལ་དུ་བཏོན་ནས་དེ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ལ་མི་བརྟེན་པར་ཁས་བླང་འགལ་བརྗོད་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཕྱིར་གཞི་དེ་ལས་ཐལ་འགྱུར་བའི་མཚན་དུ་ཆགས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཞིང་། དེ་འདྲའི་དཔྱད་ངོར་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེས་པ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་ཡིན་མོད་ཀྱི། དེའི་དབང་གིས་ཐ་སྙད་དུ་དངོས་མེད་ཞིག་པ་སོགས་དངོས་པོར་གྱུར་བ་དང་། འཇིག

(1) ལྡེབ་ངོས། ༣༧༥

(2) ལྡེབ་ངོས། ༣༧༥-༣༧༨

རྟེན་ན་རང་བློ་རང་གིས་ཤེས་པར་གནག་རྗེ་ཡན་ཆད་ལ་གྲགས་པའང་མི་ཤེས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པ་སོགས་ཅི་ཡང་མེད་ལ། ཁས་ལེན་དང་བཅས་པ་རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་བདེན་སྟོང་མེད་དགག་ཙམ་ཞིག་སྒྲུབ་པ་ལ་ནི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་མི་འཐད་པ་མེད་པར་མ་ཟད་ཆེས་འཐད་པ་ཡོད་པ་སོགས་ཕ་ཅང་སྤྲོས་པས་ཚོག་ཀྱང་སྐབས་མིན་པའི་སྨྲ་བ་བསྐྱུང་བར་བྱའོ།

མདོར་ན་ཐལ་འགྱུར་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཁས་ལེན་ཀུན་བྲལ་རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་དོན་དམ་འབབ་ཞིག་གཏན་ལ་འབེབས་ཤིང་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཁས་ལེན་ཐམས་ཅད་ནི་མ་བརྟགས་འཇིག་རྟེན་པ་དང་ཐུན་མོང་དུ་མཛད་ཀྱི་དཔྱད་ནས་སྨྲ་བ་རང་རྒྱུད་པ་སོགས་ཀྱི་བཞེད་པ་ལྟར་མི་མཛད། རང་རྒྱུད་པས་ཁས་ལེན་དང་བཅས་པ་རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་རྩལ་དུ་བཏོན་ནས་འཆད་ཚུལ་གྱི་དབང་གིས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ལ་གཙོ་བོར་མཛད་ཅིང་དཔྱད་ནས་ཐ་སྙད་ཚད་གྲུབ་བཞེད་པ་སོགས་ཡིན་ཏེ་རྒྱས་པར་གཞན་དུ་ཤེས་པར་བྱ་ལ། རྒྱ་ཆེན་པོ་རྟོགས་མ་ནུས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཐལ་རང་གི་གཞུང་གི་བབ་ཙམ་ལ་གཞལ་ན།

རང་རྒྱུད་པའི་གཞུང་ཐམས་ཅད་ལས་རྣམ་གྲངས་དང་རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་དོན་དམ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ནས་མི་སྟོན་པ་མེད་ལ། ཐལ་འགྱུར་བའི་གཞུང་ཀུན་ཏུ་དེ་ལྟར་འབྱེད་པའི་བཤད་སྲོལ་མི་འདུག་པ་འདི་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་ཤེས་ནུས་ཏེ། གཞན་དུ་ཐལ་འགྱུར་བའི་གཞུང་གིས་རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་ཙམ་ལས་མི་སྟོན་ན། ཐལ་རང་གཉིས་ལས་དགོངས་པ་རང་རྒྱུད་པ་མཐོ་བར་ཁས་ལེན་དགོས་ཏེ། རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་དོན་དམ་དེ་ནི་དོན་དམ་མཐར་ཐུག་པ་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་པར་སུས་ཀྱང་ཁས་ལེན་དགོས་སོ། རང་རྒྱུད་པའི་གཞུང་ན་དེ་དོན་དམ་མཐར་ཐུག་ཏུ

བསྟན་པ་ཡོད་ལ། ཐལ་འགྱུར་བའི་གཞུང་ན་དེ་མེད་པར་རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་ཙམ་མཐར་ཐུག་གི་དོན་དམ་དུ་འདོད་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

༄ རབ་གསལ་བརྒྱལ་ལན་ལས།[1] ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལ་སྐྱོན་བྲལ་མི་འདོད་པར་ད་དུང་རང་རྒྱུད་པ་ལྟར་སྐྱེ་མེད་འབའ་ཞིག་ཁས་ལེན་པའི་ཁས་ལེན་ཡོད་ན། ཐ་སྙད་དུ་སྐྱེ་བ་བཀག་པས་སྟོང་པ་ཕྱང་ཆད་སྒྲུབ་དགོས་ན་དེ་ནི་ཤིན་ཏུ་མི་རིགས་ཤིང་། ཐལ་རང་གི་དགག་བྱ་ལ་ཐ་རགས་ཕྱེས་པའང་དོན་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། དོན་དམ་པར་མ་དཔྱད་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་ངོར་སྐྱེ་འགག་ལྟར་སྣང་བ་ཙམ་ནི་སུས་ཀྱང་དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་རིགས་པས་དགག་མི་ནུས་ཏེ། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ལ་འཇིག་རྟེན་མི་གནོད་ན། །འཇིག་རྟེན་ཉིད་ལྟོས་འདི་ནི་དགག་པར་གྱིས། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་ཐལ་རང་གཉིས་ཁྱད་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། མི་འགྱུར་ཏེ། ཐ་སྙད་ཀྱི་སྐྱེ་བ་འདི་རང་རྒྱུད་པས་ཚད་གྲུབ་ཏུ་འདོད་ཅིང་དོན་དམ་དཔྱོད་པས་དཔྱད་ཀྱང་དེ་ལ་གནོད་པ་མེད་དེ། དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་འགོག་པའོ་ཞེས་བཟུང་ནས་ཐ་སྙད་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་ན་ཐ་སྙད་བདེན་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ་སྙམ་དུ་དགོངས་པའོ།།

ཐལ་འགྱུར་བས་དོན་དམ་དཔྱོད་པས་དཔྱད་ན་དཔྱད་བཟོད་དུ་ཡོད་པ་གང་ཡང་མེད་དོ། །ཡོད་ན་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འགྱུར་བས་བདེན་པ་གཉིས་ཆར་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་ཀྱང་དེ་འདྲའི་སྐྱེ་མེད་དང་འདུ་འབྲལ་མེད་པའི་རྟེན་འབྱུང་གི་སྣང་བ་བསླུ་མེད་ཉིད་ཐ་སྙད་བདེན་པ་ཡིན་པས་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་བཞག་ཤིན་ཏུ་ཡང་རུང་བར་མཐོང་བ་ནི། ཇི་སྐད་དུ། ཆོས་རྣམས་སྟོང་པ་འདི་ཤེས་ནས། །ལས་དང་འབྲས་བུ་རྟེན་པ་གང་། །རྨད་བྱུང་བས་ཀྱང་འདི་རྨད་བྱུང་། །ངོ་མཚར་བས་ཀྱང་འདི་ངོ་མཚར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

[1] ལྗིབ་ངོས། ༡༡༥-༡༡༨

༡༣༽ མཐར་ཐུག་དབུ་མ་ཐལ་རང་གཉིས་དགོངས་པ་གཅིག་ཚུལ་སྐོར།

༄ ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་ལས།[1] དེ་ནི་བརྟེན་ནས་གདགས་པ་སྟེ། །དེ་ཉིད་དབུ་མའི་ལམ་ཡིན་ནོ། །རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བ། སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་བརྟེན་ནས་གདགས་པ་སྟེ། འཇིག་རྟེན་པ་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཐ་སྙད་འདོད་པས་ཉེ་བར་ལེན་པ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་གདགས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཉིད་དབུ་མའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། དབུ་མ་ནི་སྐྱེ་བ་དང་། སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་། ཡོད་པ་དང་། མེད་པའི་མཐའ་གཉིས་སྤངས་པའི་ཕྱིར། འདི་ལྟ་སྟེ། སྐྱེས་པ་ཡང་མ་ཡིན། མ་སྐྱེས་པ་ཡང་མ་ཡིན། ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན། མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན། རྟག་པ་ཡང་མ་ཡིན། མི་རྟག་པ་ཡང་མ་ཡིན། སྟོང་པ་ཡང་མ་ཡིན། མི་སྟོང་པ་ཡང་མ་ཡིན་པས། དེའི་ཕྱིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལས། ཇི་སྐད་དུ། དབུ་མའི་ལམ་བསྒོམ་པ་ནི་མིག་དངོས་པོ་ཡོད་ཅེས་བྱ་བར་ཡོངས་སུ་མི་རྟོག མེད་ཅེས་བྱ་བར་ཡོངས་སུ་མི་རྟོག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་དང་།

༄ རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས།[2] འདིར་སྨྲས་པ། ཁྱོད་སྐྱེ་བ་མེད་པ་བསྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་ཡོད་པ་ཉིད་འགོག་པར་བྱེད་པས་མེད་པ་ཉིད་ཁས་བླངས་ཤིང་ཆད་པར་སྨྲ་བ་ཡང་བསྒྲུབ་པར་གྱུར་ཏོ་ཞེ་ན། བཤད་པ། གལ་ཏེ་ཁོ་བོས་བསྒྲུབས་པའི་ཚུལ་གྱིས་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༢༣༠བ

(2) ལྡེབ་ངོས། ༡༣༠བ

དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཡོད་པ་ཉིད་བཀག་པས་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་བསྒྲུབས་པར་གྱུར་ན་ནི་དེ་ལྟར་ཡང་འགྱུར་བ་ཞིག་ན་གང་གི་ཕྱིར་ཁོ་བོ་མཐའ་གཉིས་སྤང་བའི་ཚུལ་གྱིས་དབུ་མའི་ལམ་སྟོན་པའི་ཤེས་པ་རྟོགས་པར་འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར་མེད་པ་ཉིད་ཀྱང་འགོག་པར་བྱེད་དེ། དངོས་རྣམས་མེད་ཅེས་བྱ་བའི་བློ། །དོན་བཞིན་ཡིན་པར་མི་འདོད་དེ། །རྟོག་པའི་སྒོ་ནས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། །མཐོ་ཡོར་ལ་ནི་མི་བློ་བཞིན།།

ཞེས་བྱ་བ་ནི་དངོས་པོ་རྣམས་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་བློ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་དོན་དམ་པར་ནི་ལོག་པ་ཡིན་ཏེ། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་ཡང་རྟོག་པའི་སྒོ་ནས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དཔེར་ན་མུན་ཁྲོད་དམ་ཐག་རིང་པོ་ན་འདུག་པའི་ཤིང་ཉེ་ལ་སོགས་པ་ལ་མིར་ཤེས་པའི་བློ་བཞིན་ནོ། །ཡང་ན་ཡང་དག་མ་ཡིན་བློས། །དམིགས་བྱའི་དངོས་བདག་ལོག་པར་འདོད། །རྟོག་པའི་ཤེས་པའི་ཡུལ་ཡིན་ཕྱིར། །སྨིག་རྒྱུ་ལ་ནི་ཆུ་བློ་བཞིན། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་བློས་དམིགས་པར་བྱ་བའི་དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ལོག་པ་ཡིན་གྱི་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དོན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མ་ཡིན་པའི་རྟོག་པ་ཤེས་པའི་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྨིག་རྒྱུ་ལ་ཆུར་འདུ་ཤེས་པ་ཡོད་དུ་ཟིན་ཀྱང་ཆུ་ཉིད་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ།།

༄ ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས།[1] སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཞལ་སྔ་ནས་དང་། འཕགས་པ་ལྷ་དང་། ལེགས་ལྡན་འབྱེད་དང་། བུད་ཧྭ་པ་ལི་ཏ་ལ་སོགས་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དབུ་མ་པའི་ལམ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཚུལ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །༄ དབུ་མ་རྒྱན་གྱི་རྣམ་བཤད་འཇམ་དབྱངས་བླ་མ་དགྱེས་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༡༩བ

པའི་ཞལ་ལུང་ལས།[1] གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། དོན་དམ་ལ་རྟོད་སྤོང་དང་། ཀུན་རྫོབ་རྟོད་སྤོང་གཉིས། དང་པོ་ལ་མཐའ་བཞིའི་སྤྲོས་བྲལ་གྱི་དོན་དམ་ལ་ཁས་ལེན་མེད་ཚུལ་དང་། དེ་ལ་རྟོད་པ་སྤོང་བའོ། །དང་པོ་ལ་ཁས་ལེན་དང་བཅས་པ་རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་བཤད་པ་དང་། ཁས་ལེན་ཀུན་བྲལ་རྣམ་གྲངས་མ་ཡིན་པའི་དོན་དམ་བཤད་པ་གཉིས།

༄ སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོས་མཛད་པའི་དབུ་མ་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་ལས།[2] དམ་པའི་དོན་དང་མཐུན་པའི་ཕྱིར། །འདི་ནི་དམ་པའི་དོན་ཞེས་བྱ། །ཡང་དག་ཏུ་ན་སྤྲོས་པ་ཡི། །ཚོགས་རྣམས་ཀུན་ལས་དེ་གྲོལ་ཡིན། །དོན་དམ་པ་ནི་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་དང་། སྐྱེ་བ་དང་མི་སྐྱེ་བ་དང་། སྟོང་པ་དང་མི་སྟོང་པ་ལ་སོགས་པ་སྤྲོས་པའི་དྲ་བ་མཐའ་དག་སྤངས་པའོ། །སྐྱེ་བ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་དེ་ལ་འཇུག་པ་དང་མཐུན་པའི་ཕྱིར་དོན་དམ་པ་ཞེས་ཉེ་བར་འདོགས་སོ།།

ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་རྣམས་ཀྱི་སྐབས། །མེད་པར་ཡང་དག་ཁོང་པ་ཡི། །སྙིང་དུ་འགྲོ་བར་བྱ་བ་ནི། །མཁས་ལ་རྔུང་བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཅིའི་ཕྱིར་དངོས་སུ་དོན་དམ་པ་མ་ཡིན་པ་བསྟན་པ། སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་མེད་པའི་ཕྱིར། །སྐྱེ་བ་མེད་ལ་སོགས་མི་སྲིད། །དེ་ཡི་ངོ་བོ་བཀག་པའི་ཕྱིར། །དེ་ཡི་ཚིག་གི་སྒྲ་མི་སྲིད། །ཡུལ་མེད་པ་ལ་དགག་པ་ཡི། །སྦྱོར་བ་ལེགས་པ་ཡོད་མ་ཡིན། །རྣམ་པར་རྟོག་ལ་བརྟེན་ན་ཡང་། །ཀུན་རྫོབ་པར་འགྱུར་ཡང་དག་མིན། །སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་མེད་ན་དེ་བརྗོད་པའི་སྒྲའི་སྦྱོར་བ་མི་འཐད་དོ། །དེ་བས་ན་ཡུལ་མེད་པ་ལ་དགག་པའི་ཕྱིར་སྐྱེ་བ་ཡང་མེད་

(1) ལེབ་ངོས། ༣༥༢-༣༥༣

(2) ལེབ་ངོས། ༧༣༨

པས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་མི་སྲིད་དོ།།

༈ དབུ་མ་རྒྱན་ལས།[1] ཡོད་དང་མེད་དང་ཡོད་མེད་ཅེས། །ཁས་མི་ལེན་པ་གང་ཡིན་པ། །དེ་ལ་ནན་ཏན་ལྡན་པས་ཀྱང་། །ཅིར་ཡང་ཀླན་ཀ་བྱ་མི་ནུས།།

༈ དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[2] གང་བྲིས་པའི་གནས་སྐབས་ནས་བཟུང་སྟེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བར་དུ་སྔོང་བ་སྣང་ཙམ་བསླུ་མེད་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ནི་བཀག་པ་མེད་ལ། དེ་དག་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཅིའང་མེད་པ་ཡིན་པས། མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པར་སྨྲ་བ་དང་། མེད་པར་སྨྲ་བ་དང་། ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་དང་། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་གཞི་ཞིག་ཡོད་ཅེས་མཐའ་བཞིའི་ཕྱོགས་གང་ཡང་ཁས་མི་ལེན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་གླགས་བཙལ་བའི་བསམ་པ་དྲག་པོས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ་འབད་པ་ནན་ཏན་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པས་ཀྱང་། ཅིར་ཡང་ཀླན་ཀ་བྱར་མི་ནུས་ཏེ་ནམ་མཁའ་འཐིགས་པར་འདོད་པ་དང་འདྲའོ།།

དེ་ལྟར་དམིགས་པ་ཅན་གྱི་ལྟ་བ་རྣམ་པར་བཟློག་ནས་རང་ཉིད་ལྟ་ཀུན་རབ་ཏུ་བྲལ་བའི་དབུ་མའི་ལམ་ལ་གནས་པ་དེ་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་མེད་ན་ནམ་མཁའི་མེ་ཏོག་ལྟ་བུ་ལས་མཐོང་ཐོས་བྱེ་བྲག་ཕྱེད་པ་འཕགས་འཕགས་མིན་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དང་གྲུབ་པའི་མཐའ་རྣམ་པར་གཞག་པ་དང་འགལ་སྙམ་པའི་ཀླན་ཀ་བྱེད་པ་ནི་སྟོང་པོ་ཅིའང་མེད་པའི་ཚིག་ཙམ་དུ་འགྱུར་རོ།།

(1) ཀླེབ་ངོས། ༥༥བ

(2) ཀླེབ་ངོས། ༣༥༣

༄ བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་སྒྲོན་མེའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས།[1] གཞན་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་སྙིང་པོའི་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཐུགས་སུ་ཆུད་པ་སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་། སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ཨཱརྱ་དེ་བ་དང་། སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ཟླ་གྲགས་དང་། སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ཤཱནྟི་དེ་བ་དང་། སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་བྷ་བྱ་སྣང་བྲལ་དང་། སློབ་དཔོན་རྟ་དབྱངས་དང་། སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་དགེ་བསྙེན་ཟླ་བ་ལ་སོགས་པས་མཛད་པའི་གཞུང་དེ་དག་ནི་མདོའི་དོན་གསལ་བར་བཀྲོལ་བ་ཡིན་པས་དེ་དག་ཀྱང་ལེགས་པར་བལྟ་བ་ལ་བརྩོན་པར་བྱའོ། །འདིར་དེ་དག་གི་གཞུང་བཀོད་པ་ན་ནི་ཡི་གེ་ཤིན་ཏུ་མངས་པར་འགྱུར་རོ།།

༄ ལྟ་བའི་བརྗེད་བྱང་ཆེན་མོ་ལས།[2] མདོ་སྡེ་དབུ་མ་པ་ཉན་ཐོས་མདོ་སྡེ་པ་ལ་བོགས་མི་འབྱིན་ཅིང་ཁྱད་དུ་མི་གསོད་པ་དང་། ཕྱིར་མི་ཟློག་པའི་ཚུལ་ཡང་དེ་དང་མཐུན་ནོ། །དབུ་མ་རྣམ་གཉིས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཚུལ་མི་མཐུན་པ་ལ། ལུང་དང་རིགས་པ་གང་ཆེ་བ་ནི་རྒྱུད་དང་མདོ་སྡེ་སྤྱིའི་གཞུང་དང་། རིགས་པ་སྤྱིའི་ཚུལ་དང་། དབུ་མའི་མཁན་པོ་གཞུང་ཕྱི་མོ་མཛད་པའི་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་། ཨཱརྱ་དེ་བའི་གཞུང་ལྟར་ན་ཡང་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མའི་གཞུང་དོན་ཆེ་བར་སྣང་ངོ་། །དབུ་མའི་གཞུང་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་སྤྲོས་པ་དང་བྲལ་བ། ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དབང་ལ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། །རྣམ་པར་བྱང་བའི་ཆོས་སྣང་བ་དང་སྣང་བར་བྱ་བའི་དོན་སོ་སོ་བྱ་བ་བྱེད་པ་རྫས་སུ་ཡོད་དོ།།

(1) ལྡེབ་ངོས། ༣༨༩བ

(2) ཤོག་ངོས། ༡༡

༄ རབ་གསལ་བརྒྱལ་ལན་ལས།[1] ཐལ་རང་སྲུའི་ལུགས་ལའང་ཇི་ལྟར་སྣང་བའི་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་མཐའ་བཞི་སྐྱེ་འགོག་དང་གཅིག་དུ་བྲལ་ལ་སོགས་པའི་རིགས་པའི་སྒོ་ནས་དམིགས་པ་རྣམས་རེ་རེ་ནས་འགོག་པ་ལ་སྤྲོས་བྲལ་གྱི་དོན་ཅིག་ཆར་སྒྲུབ་མ་ནུས་པས་ཐད་ཀར་བལྟས་ན་ཡུལ་བཀག་ཚུལ་ཁྱད་མེད་པ་ལྟ་བུར་སྣང་ཡང་། མཐར་རང་ལུགས་ལ་དོན་དམ་པ་ལ་ཁས་ལེན་ཡོད་མེད་ཀྱི་འཇོག་མཚམས་འདི་ལ་གཏུགས་ནས་ཁྱད་འབྱེད་དགོས་ཏེ། དགག་སྒྲུབ་གང་བརྗོད་ཀྱང་སྒྲ་རྟོག་གི་བློ་ལ་མ་བརྟེན་པ་མེད་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་ཚུལ་གྱིས་དམིགས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཐམས་ཅད་དམིགས་སུ་མེད་པར་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་མཐར་གྱིས་སྤྲོས་པ་མེད་པའི་དོན་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ལ་ཐལ་རང་གཉིས་ཀ་མཚུངས་ཏེ། བདག་ཅག་གིས་ལུགས་འདི་གཉིས་ཀ་དབུ་མ་པ་ཡིན་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ།།

དེ་སྐད་དུ་ཡང་། འཕགས་པ་ཏིང་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས། བསམ་པའི་ས་ལ་གནས་ནས་ནི། །མཐར་གྱིས་རྣམ་པར་བསམ་བྱས་ཏེ། །བསམ་པ་ཐམས་ཅད་རྣམ་སྤངས་ནས། །དེ་ནས་བསམ་དུ་མེད་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཐལ་རང་སྲུའི་གཞུང་ལྟར་དབུ་མའི་དོན་གཏན་ལ་ཕབ་ཀྱང་མཐར་སོ་སོ་རང་རིག་པའམ་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་སྤྲོས་པ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཆོས་ཉིད་གཏན་ལ་ཕེབས་ན་དགོངས་པ་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་ཞིང་། མ་ཕེབས་ན་ཐལ་འགྱུར་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་ཀྱང་ལང་གཤེགས་ལས། བསྟན་པ་དང་གྲུབ་མཐའ་གཉིས་གསུངས་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྟོང་པའི་བརྗོད་པ་ཙམ་དུ་འགྱུར་རོ།།

(1) ལྡེབ་ངོས། ༡༣༨

༄། དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[1] མདོར་ན་མཐུན་སྣང་གི་དངོས་པོ་འདི་ཙམ་དགག་པའི་དབུ་མ་པ་སུ་ཡང་མེད་ལ། རང་བཞིན་བདེན་གྲུབ་ཀྱི་དངོས་པོ་འདོད་པའི་དབུ་མ་པ་སུ་ཡང་མེད་ཀྱང་། བདེན་གཉིས་ཟུང་དུ་ཆུད་ཚུལ་གྱི་རྟོགས་པའི་རྒྱལ་འཕངས་ལས་དོན་དམ་པ་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་ལ་ཁྱད་ཡོད་པ་ལས། ཐ་སྙད་བཞེད་ཚུལ་ཙམ་གྱི་གྲུབ་མཐའི་མཐོ་དམན་མི་རུང་ངོ་།།

༄། ཞིར་འགྲེལ་ཀེ་ཏ་ཀ་ལས།[2] དེས་ན་ཐལ་རང་གི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་དེ་དག་མཐར་ཐུག་གི་དགོངས་པའི་གནད་ལ་ཁྱད་པར་ཅི་ཡང་མེད་ཀྱང་རྣམ་གྲངས་དང་རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་དོན་དམ་རྒྱལ་དུ་བཏོན་ཏེ་འཆད་ཚུལ་ཙམ་ཡིན་ཏེ། རྒྱས་པར་དབུ་མ་རྒྱན་གྱི་རྣམ་བཤད་དུ་བལྟ་བར་བྱའོ།།

༄། དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[3] དེས་ན་ཐ་སྙད་ཚད་གྲུབ་འདོད་པའི་ལུགས་ལ་བདེན་གཉིས་ཐེ་སྙེ་སྨྲ་ཞིང་། མ་ཐེས་པར་དཔྱད་ཙམ་གྱིས་དོན་དམ་དཔྱོད་པར་མི་འགྲོ་བའི་ཚུལ་ཤེས་པར་བྱའོ། །མདོར་ན་མཉམ་བཞག་སྒྲ་དང་རྟོག་པའི་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་གཞལ་དོན་ལྟར་མཐར་ཐུག་གི་གནས་ཚུལ་བདེན་པ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་ནི་བདེན་གཉིས་ཐེ་མི་དགོས་པས་འདི་ལྟར་སྣང་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡེ་ནས་ཡོད་མེད་ཡིན་མིན་སོགས་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་ཁས་ལེན་གང་ཡང་མེད་པས་ཅིའང་མི་གསུང་བའི་ཚུལ་གྱིས་ལན་བཏབ་པ་དང་འདྲ་བར་ཡང་དག་པར་ན་ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་ཤིང་བརྗོད་དུ་མེད་པ་དང་སྤྲོས་པ་དང་བྲལ་བ་དང་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༢༧

(2) ལྡེབ་ངོས། ༠༦

(3) ལྡེབ་ངོས། ༢༩-༣༠

ཕྱིར་ཁས་ལེན་མེད་པར་གྲུབ་ཀྱང་། རྗེས་ཐོབ་སྒྲ་རྟོག་གི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་སྣང་ཚུལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་གཞི་ལམ་འབྲས་བུ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཞིག་རང་གིས་བསམ་ཞིང་གཞན་ལའང་སྨྲ་དགོས་ན་ནི་ཚད་མ་གཉིས་ཕྱེ་སྟེ་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་ལ་འཇུག་པ་ལས་འདའ་བ་མི་སྲིད་དོ།།

དེ་ལྟར་ན་འདི་དང་ཐལ་འགྱུར་གཉིས་ཆེས་མི་འདྲའོ་སྙམ་དུ་རྟོག་པར་མི་བྱ་སྟེ། ཐ་སྙད་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ཚུལ་ཙམ་མི་འདྲ་ཡང་། ཤིང་རྟ་ཆེན་པོའི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་གནད་གཅིག་ཏུ་དབྱེར་མེད་པར་རིགས་པས་གྲུབ་པས་སོ། །དེ་ལྟར་ཤེས་ན་གངས་ཅན་འདིར་ཡང་མཁས་པ་ལ་ལས་ཀུན་རྫོབ་ཚད་གྲུབ་ཏུ་བཞེད་པ་ལ། གཞན་དག་གིས་དེ་མི་སྲིད་པའི་གཏམ་ངན་དུ་རྩེ་བ་དང་། མཁས་པ་སྤྱི་མའི་བཞེད་ཚུལ་ལ་ཁ་ཅིག་གིས་དེ་རྣམས་ཀྱིས་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལྟ་བ་རྣལ་མ་མ་རྟོགས་པའི་སྐུར་འདེབས་སོགས་དང་། གཞན་ཡང་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་ལ་རྙོངས་པའི་དྲི་མ་མང་ཞིག་རང་གྲོལ་དུ་འགྱུར་རོ།།

༄ དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[1] རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་ནི་འདི་དང་ཉེ་ཞིང་མཐུན་པས་ན་དེའང་དོན་དམ་གྱི་གྲངས་སུ་བགྲང་སྟེ་མཐུན་པའི་དོན་དམ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཚུལ་འདི་ལྟ་བུ་ལ་བསྒོམས་པའི་ཉམས་མྱོང་གིས་སྨུས་རེག་ཀྱང་གང་ཟག་དེས་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་ཁས་ལེན་མཛད་ཚུལ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཐལ་རང་སོགས་མིང་ཅི་བཏགས་ཀྱང་རུང་། རྟོགས་པའི་མཐོ་དམན་རྫུལ་ཙམ་མེད་པར་འཕགས་པའི་གཟིགས་པ་གནད་གཅིག་ཏུ་འབབ་པ་ཤེས་པར་བྱའོ།།

---

(1) ལྡེབ་ངོས། ༣༥

༄ བཀལ་ལན་ཉིན་བྱེད་སྣང་བ་ལས།[1] ཐལ་རང་གི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམས་མཐར་ཐུག་གི་དོན་ལ་དགོངས་པ་དབྱེར་མེད་པར་ཞེས་པར་བྱའོ།།

༄ དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[2] ཐེག་ཆེན་མཐའ་དག་ཚོས་ལྔ་རང་བཞིན་གསུམ་ལ་སོགས་པར་འདུ་བར་རྒྱལ་བས་གསུངས་པ་བཞིན་ཐེག་ཆེན་པ་ཀུན་དེ་ལྟར་འདོད་ཀྱང་། དེ་�ེ་ལྟར་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ལམ་ནི་སློབ་དཔོན་འདི་ཁོ་ནས་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ཕྱེས་པ་ཡིན་པས་གཞུང་འདི་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་ལ། ཐ་སྙད་དུ་དངོས་པོ་ཡོད་པར་བཞེད་ཅིང་གཏན་ཚིགས་རང་རྒྱུད་དུ་སྨྲ་བའི་ཁས་ལེན་ཡོད་པའི་རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་རྩལ་དུ་བཏོན་ཏེ་གཞུང་བསྒྲངས་པས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སློབ་དཔོན་དུ་བགྲང་བ་ཡིན་ནའང་། ལྟ་བ་ཐལ་འགྱུར་ལས་དམན་ནོ་སྙམ་དུ་བསམ་པར་མི་བྱ་སྟེ། ཚུལ་གཉིས་ཟུང་དུ་འཇུག་པའི་ཐེག་ཆེན་སྤྱིའི་ལམ་སྲོལ་དེ་ལྟར་ཕྱེས་ནས་དོན་གྱི་བདེན་གཉིས་ཟུང་འཇུག་རབ་ཏུ་མི་གནས་པའི་དབྱིངས་ལ་གནད་མཐུན་པར་གྱུར་པ་ལ་ཁྱད་པར་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།

དེས་ན་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་དགོངས་པ་སྣང་བ་འདི་ཀུན་ཐད་ཀ་རང་སར་དག་པས་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྫུན་རིས་དབྱིངས་སུ་ཡལ་བའི་ཟབ་མོའི་ལྟ་བ་ནི། རྫོགས་ཆེན་གྱི་གཞུང་ནས་ཀ་དག་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་དང་མཚུངས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ན་རིག་འཛིན་བརྒྱུད་པའི་རང་ལུགས་སུ་དོན་གྱིས་མཛད་པ་ཡིན་པས་དམན་པ་བདག་ཀྱང་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་སྨོན་ནའང་། འདི་ལྟ་བུའི་གཞུང་ནི་ཐེག་ཆེན་སྤྱིའི་ལམ་པོ་ཆེ་ཡིན་ཏེ། ཤིང་རྟ་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་གཞུང་དགོངས་པ་ཚུ་བོ་གཅིག་འདྲེས་སུ་སྦྱར་ཞིང་། ཁྱད་པར་དོན

(1) ལྗེབ་ཐོས། ༣༡༧

(2) ལྗེབ་ཐོས། ༩༥-༩༧

དམ་པའི་ཚད་མ་དཔལ་ལྡན་ཟླ་ཡིས་ཇི་ལྟར་བཞེད་པ་དང་།

ཐ་སྙད་ཀྱི་ཚད་མ་དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་ཇི་ལྟར་བཞེད་པ་གཉིས་རིགས་པའི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོར་རོ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱིལ་ཞིང་། མཐར་ཐུག་མཐའ་བཞི་སྤྲོས་བྲལ་གྱི་དབུ་མ་ཆེན་པོར་སྐྱེལ་བའི་གཞུང་འདི་ལ་བཀའ་ཐེག་ཆེན་གྱི་དོན་རྒྱན་དྲུག་ལ་སོགས་པ་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་བཀྲལ་བའི་ཟབ་གནད་མ་ཚང་བ་མེད་པར་རྫོགས་པས། སའི་སྟེང་ན་འགྲན་ཟླ་དང་བྲལ་བའི་ལེགས་བཤད་ཆེན་པོ་འདི་ཕྱོགས་རེ་རེ་བ་འཛིན་པ་ཀུན་གྱིས་ཀྱང་སྤྱི་པ་ཉིད་དུ་ཅིའི་ཕྱིར་མི་བཀུར་ཏེ་སྔོ་ཀུན་ནས་འབད་པས་འཇུག་པར་གྱིས་ཤིག །དེའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་དགོངས་པའི་བབས་སོ་ཆེན་པོ། ཤིང་རྟ་མཆོག་གི་ལུགས་སྲོལ་མ་ལུས་པ་འཕྲིལ་པའི་རྒྱ་མཚོ་ནི་འདི་ཡིན་པས་ན།

ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་མཉམ་བཞག་གི་སྤྱོད་བ་ཐུན་གཅིག་ལ་གནས་པ་ལྟ་ཅི། ཐོས་བསམ་གྱི་དུས་ན་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་རིགས་པ་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་གནད་ཀྱང་མ་ཟིན་པར། ཐལ་འགྱུར་ཞེས་མཐོ་སྙེགས་བྱས་པ་ཙམ་གྱིས་ཕན་དཀའ་བས་གཞུང་འདི་ལྟ་བུའི་ལམ་ནས་དབུ་མའི་གནད་ཟིན་པ་ལ་མཁས་པར་བྱོས། །དེས་ན་འདི་ལྟ་བུའི་གཞུང་ལ་སྦྱངས་པ་ལེགས་པར་ཐོན་ན་དབུ་ཚད་སེང་གེ་མཛེང་བསྒྲོལ་ཞེས་བོད་ལ་གྲགས་པ་ལྟར་མིང་དོན་དང་ལྡན་པར་ཐོབ་ལ། བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་ཚད་མ་གཅིག་གྲོགས་སུ་གཅིག་འཆར་བའི་ལེགས་བཤད་འགྲན་མེད་དུ་སྨྲ་བའི་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོའི་གོ་འཕང་གི་མཆོག་སྦྱིན་པའི་གཞུང་དག་ནི་འཕགས་ཡུལ་དུའང་འདི་ཁོ་ན་ཙམ་ཡིན་ཏེ། ཅིའི་ཕྱིར་ན་ཤིང་རྟའི་ལུགས་སྲོལ་སོ་སོ་བ་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་པའི་རིགས་པའི་སྙིང་པོ་མཆོག་དམ་པ་འདི་གཅིག་པུ་ལས་གཞན་དུ་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་

སོ།།

༄༅ མདོ་སྡེ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[(1)] དེའི་ཕྱིར་དབུ་སེམས་ཀྱི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་དག་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཆོས་ཀྱི་ལམ་སྲོལ་འབྱེད་ཚུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཐ་དད་ལྟ་བུར་སྣང་ཡང་མཐར་ཐུག་གི་དགོངས་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཀློང་དུ་གཅིག་ཏུ་མཐུན་པར་འཇུག་པའི་གནད་ཤེས་ན་ཤིན་ཏུ་ལེགས་པར་མཐོང་ངོ་། །མདོར་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ལུགས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ནི་སྣང་སྟོང་རིས་ཆད་ཀྱི་ཕྱོགས་གང་དུང་མ་ཡིན་པར་ཟུང་འཇུག་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཅིང་དེ་གཞི་ལམ་འབྲས་བུའི་གནས་སྐབས་ཀུན་ཏུ་འགྱུར་བ་མེད་པར་རྟོགས་ན་མཐར་འཛིན་གྱི་ལྟ་བ་ངན་པའི་གཡང་ས་ལས་གྲོལ་བ་ཡིན་ནོ།།

༄༅ དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[(2)] ཚུལ་གཉིས་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོའི་ལམ་སྲོལ་གང་། །ཚུལ་གཅིག་ཉིད་དུ་བསྒྲུབས་པའི་གཞུང་ལུགས་ལ། །ཚུལ་བཞིན་རྗེས་སུ་ཞུགས་པ་གང་ཡིན་དེས། །ཚུལ་བཟང་ཐེག་མཆོག་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་སྲིད་ཐོབ། །ཡིན་ནམ་མིན་ཀྱང་གཞན་ཟེར་རྗེས་ཟློས་ན། །དེ་ཕྱོགས་འཛིན་པའི་ཡིད་ལ་འཐད་མོད་ཀྱང་། །ཤིང་རྟའི་གཞུང་བཟང་དྲང་པོར་བཤད་པ་འདི། །གང་ལ་གཟེན་པོར་གྱུར་རྣམས་བཟོད་པར་མཛོད། །ཅེས་པའང་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ།།

ལྔ་པ་དགོས་པ་ལ། ཐེག་ཆེན་མཐའ་དག་གི་དོན་ལ་ངེས་པ་ཇི་ལྟར་སྐྱེ། དེའང་བདེ་བླག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཇི་ལྟ་བུ། དེས་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ཇི་ལྟར་ཐོབ་སྙམ་ན། སྦྱོར་

(1) ཞེབ་ངོས། ༡༠༠-༡༠༡

(2) ཞེབ་ངོས། ༩༦-༩༨

ཐེག་པ་ནི་རྣམ་གྲོལ་བྱང་ཆུབ་གསུམ་ལ་སྦྱོར་བར་བྱེད་པའི་བཞོན་པར་གྱུར་པའི་མིང་ཡིན་ལ། དེ་ལ་དམན་པའི་ཐེག་པ་ལས་དམིགས་པ་སོགས་ཆེན་པོ་བདུན་གྱིས་འཕགས་པ་ནི་དབུ་སེམས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་སོ། །དེའང་དབུ་སེམས་དེ་གཉིས་སོ་སོའི་ཕྱོགས་རེ་བ་མིན་པར་གཉིས་ཀའི་དགོངས་པ་ཟུང་གཅིག་ཏུ་ཆུད་པ་ནི་མཐའ་དག་གོ།

༈ དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[1] མཁན་པོའི་གཞུང་འདིར་ནི། ཐོག་མར་བདེན་གཉིས་སོ་སོར་འཇལ་བའི་ཤེས་རབ་དྲི་མ་མེད་པས་ཚུལ་གཉིས་བསྒྲུབས་ནས། མཐར་རྣམ་གྲངས་མ་ཡིན་པའི་དོན་དམ་ཆེན་པོར་བདེན་གཉིས་སོ་སོར་ཞེན་པའང་བཀག་ནས་མཉམ་བཞག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་ཁས་ལེན་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བར་གཏན་ལ་ཕབ་པས་གཞུང་དེ་གཉིས་མཐར་ཐུག་གི་དགོངས་པ་ལ་དབྱེ་བསྲི་མེད་པར་མཉམ་པ་ཉིད་དོ། །འོ་ན་ཐལ་འགྱུར་བའི་གཞུང་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་རོ་སྙམ་ན་མི་འགྱུར་ཏེ། ཁས་ལེན་ཀུན་བྲལ་གྱི་སྟོང་པ་ཉིད་རིགས་པས་རྒྱ་ཆེར་བསྒྲུབས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

༈ རབ་གསལ་བཀྲལ་ལན་ལས།[2] ཐལ་རང་གཉིས་ཀས་ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བདེན་མེད་དུ་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་དབུ་མ་པ་ཡིན་པར་འདྲ་ཞིང་། མཐར་ཐུག་སྤྲོས་བྲལ་ཀྱང་འདོད་པ་འདྲ་བས། དེ་གཉིས་མཐར་ཐུག་གི་དོན་ལ་དགོངས་པ་གཅིག་པ་འདོད་དེ། ཞི་སྒོ་གཉིས་སུ་མེད་པ་སྟོང་རྗེན་འབྱུང་དང་སྟོང་པ་ཉིད་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

(1) ཤོག་གྲངས། ༧༩

(2) ཤོག་གྲངས། ༡༩༡

༈ དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[1] མཐའ་བཞིའི་སྤྲོས་བྲལ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་ཚུལ་ཡང་། ལས་དང་པོ་པ་རིམ་གྱིས་འཇུག་པའི་དབང་དུ་ན། ཡང་དག་པའི་རིགས་པ་དྲི་མེད་ཀྱིས་དང་པོར་འདུས་བྱས་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དངོས་པོ་ཡོད་འཛིན་གྱི་ཞེན་ཡུལ་སུན་ཕྱུང་ལ། ཕྱིས་ནས་མེད་པ་སོགས་ལྷག་མ་གསུམ་གྱི་ཞེན་ཡུལ་ཡང་བཀག་ནས། ཕྱོགས་རེ་བའི་ཞེན་ཡུལ་ལ་མི་གནས་པའི་ངེས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་རྗེས་མཐུན་དུ་བསྒོམས་པས་ནམ་ཞིག་རེས་འཛོག་མེད་པར་སྐྱེད་པ། རང་གི་ཀུན་རྫོབ་ཚད་གྲུབ་ལའང་མཚུངས་ཏེ། གང་ཡང་དཔྱད་མི་བཟོད་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཐ་སྙད་དུའང་བཀག་པས་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མི་བདེ་བ་ཙམ་ལས། ཡོན་ཏན་གྱི་ཁྱད་པར་ཅིའང་མི་འཐོབ་ལ། རང་རྒྱུད་པས་ཀྱང་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་དོན་དམ་དཔྱད་བཟོད་དུ་བསྒྲུབ་པ་མིན་པས། དོན་དམ་རྟོགས་ཚུལ་ལ་དོན་གྱི་ཁྱད་པར་ཅི་ཞིག་གིས་འཕགས་པའང་འདིའོ་ཞེས་ཡིད་ཆེས་གཏིང་ཚུགས་པ་སྐྱེད་པར་མི་འགྱུར་རོ།།

དེ་ལྟར་མཁན་ཆེན་གྱིས་དབུ་མའི་རྒྱན་འདིར་ནི་ཐལ་རང་གཉིས་ཀ་དོན་གྱིས་འདུ་བས་དབུ་མ་ཀུན་གྱིས་རྒྱན་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་ཐལ་རང་ཞེས་འདོགས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་། བདེན་གཉིས་སོ་སོའི་ཚད་མས་ཇི་ལྟར་གཞལ་བ་ལྟར་སོ་སོར་ཁས་ལེན་པ་ལ་རང་ཉིད་གནས་ནས། གཞན་ལ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་རང་རྒྱུད་པ་གཙོ་ཆེར་སྦྱོར་བའི་སྒོ་ནས་གྲོལ་བའི་སྤྱོབས་པ་འཇོམས་པ་ལ་རང་རྒྱུད་པ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། རང་མཐའ་བཞི་སྤྲོས་བྲལ་ཁས་ལེན་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་ལ་གནས་ནས། གཞན་ཁས་ལེན་ཅན་གྱི་གྲོལ་བ་ལ་ཁོ་རང་གིས་ཁས་བླངས་པའི་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༦༨-༧༠

གཏན་ཚིགས་ཐལ་འགྱུར་དུ་བཀོད་པའི་སྒོ་ནས་ལོག་རྟོག་བཟློག་པས་ན་ཐལ་འགྱུར་པ་ཞེས་བྱ་ལ།

དེའང་སློབ་དཔོན་གྱིས། གལ་ཏེ་མངོན་སུམ་ལ་སོགས་པའི། །དོན་གྱིས་འགའ་ཞིག་དམིགས་ན་ནི། །བསྒྲུབ་པའམ་བཟློག་པར་བྱ་ན་དེ། །མེད་ཕྱིར་ང་ལ་ཀླན་ཀ་མེད། །ཅེས་དང་། གང་ལ་སྟོང་ཉིད་རུང་ཟད་ཡོད། །སྟོང་པའང་རུང་ཟད་ཡོད་པར་འགྱུར། །མི་སྟོང་རུང་ཟད་ཡོད་མིན་ན། །སྟོང་པ་ཡོད་པར་ག་ལ་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན། རྐྱེན་ཉིད་འདི་པ་ཙམ་གྱི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་སྐྱེ་བ་སོགས་ཐ་སྙད་དུའང་མེད་པར་འདོད་ནས་རང་བཞིན་མེད་པའི་ངང་ཚུལ་དུ་གནས་པར་མཐོང་བའི་ཚེ། བསྒྲུབ་ཅིང་དམིགས་པར་བྱ་བའམ། དགག་ཅིང་བསལ་བར་བྱ་བ་རུང་ཟད་མེད་པར་སྤྲོས་པའི་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་ཉིད་དུ་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་གྱུར་ནས། ཁས་ལེན་དང་འཛིན་སྟངས་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་ཟུང་འཇུག་རབ་ཏུ་མི་གནས་པའི་དོན་ལ་རེག་པ་གྱུར་པ་ནི་ཟླ་བའི་གཞུང་གི་བསྟན་དོན་དྲི་མ་མེད་པའོ། །དབུ་མ་ཤེས་རབ་ལ་འཇུག་པ་ལས་ཀྱང་། དགག་སྒྲུབ་གཉིས་ཀ་དགག་འབའ་ཞིག །དངོས་ལ་དགག་སྒྲུབ་གང་ཡང་མེད། །ཅེས་གསུངས་སོ།།

སྤྱིར་གདོད་ནས་མ་སྐྱེས་པ་ལ་བསལ་གཞག་མེད་པར་སྟོན་པའི་ཤིན་ཏུ་ཟབ་པའི་དོན་ཅན་གྱིས་ཚིག་རྣམས་ཀྱི་བསྟན་དོན་ཇི་བཞིན་རྟེན་པར་འཆར་དཀའ་བས་གོམས་པ་ཡུན་བསྲིངས་བར་བྱའོ། །ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་རྣལ་མ་འཛིན་ན་བཤད་མ་ཐག་པའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་དེ་རྣམས་ཀྱི་དོན་ལྟར་ཡེ་སྟོང་སྤྲོས་བྲལ་ཆེན་པོའི་ཚུལ་དུ་འཛིན་པར་མཛོད་ཅིག །དེ་ཕྱིར་ཐལ་རང་དེ་དག་མཉམ་བཞག་བདེན་གཉིས

རོ་གཅིག་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། རྗེས་ཐོབ་བདེན་གཉིས་སོ་སོར་འབྱེད་པའི་ཤེས་རབ་ལ་རྒྱལ་དུ་བཏོན་ནས་འཆད་པའི་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེས་ན་དོན་དམ་ལ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བ་འདིས་ཐལ་རང་གི་གཞུང་ཡང་ཆུ་བོ་གཅིག་འདྲེས་སུ་སྦྱོར་ཞིང་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ཤན་འབྱེད་སོ་སོར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྣམ་པར་དཔྱད་པའི་འབྲས་བུ། མཉམ་བཞག་ཏུ་མཐའ་ཀུན་ཏུ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་པ་སོགས་དགོས་པའི་རབ་དམ་པ་དུ་མ་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལྟར་ཇི་སྐད་བཤད་པས་མཚོན་སྤྱིར་གྲུབ་པའི་མཐའ་སྤྲོས་པའི་མཐའ་ཀུན་ཅིག་ཅར་ཁེགས་ནས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་གསལ་སྣང་འཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ། ཀུན་མཁྱེན་ཆེན་པོ་བསོད་ནམས་སེང་གེའི་ཞལ་སྔ་ནས། གནས་ལུགས་དཔྱོད་པའི་སོ་སྐྱེའི་བློ་གྲོས་ཀྱིས། །མཐའ་བཞིའི་སྤྲོས་པ་ཅིག་ཅར་མི་ཁེགས་ཀྱང་། །རེས་འཇོག་ཚུལ་གྱིས་བཞི་ཆར་བཀག་ནས་ནི། །ཚུལ་བཞིན་བསྒོམས་པའི་མཐོང་ལམ་སྐྱེས་པའི་ཚེ། །ལྟ་བ་ཆོས་དབྱིངས་མཐོང་བའི་ཐ་སྙད་མཛད། །ཅེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟ་བུའི་མཐའ་བཞིའི་སྤྲོས་བྲལ་བདེན་པ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་གནས་ལུགས་འདི་ལ་སྔ་འགྱུར་གྱི་མཁས་གྲུབ་རྣམས་ཀྱིས་རང་ལུགས་དྲི་མ་མེད་པར་བཟུང་ནས།

རྡོ་རྗེ་ཐེག་པའི་མན་ངག་ཟབ་མོའི་གནད་དང་ལྡན་པའི་སྒོ་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཐབས་རྟོགས་པ་བཞིའི་གཏན་ཚིགས་སོགས་རིགས་པ་རྣམ་དག་གི་ལམ་ནས་ངེས་ཤེས་བསྐྱེད་དེ་བསྒོམས་པས་ཀ་དག་ལྷུན་གྲུབ་བདེན་པ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་དོན་ལ་ངེས་པའི་གདིང་ཐོབ་པས་གྲུབ་བརྙེས་བར་མ་ཆད་པར་བྱོན་ཅིང་། ཐུགས་ནས་ཆོས་གཏེར་འབུམ་ཕྲག་རྡོལ་བ་དང་། འཇའ་ལུས་ཟང་ཐལ་གྱི་ས་ལ་གཤེགས་པ་མང་ཞིག་བྱོན་པ་ནི་ལམ་གྱི་འདྲེན་པ་ལྟ་བ་རྣམ་པར་དག་པའི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག

གོ །འོ་ན་འདི་སྙིང་མ་ཁོ་ནའི་བཞེད་པ་ཡིན་ནམ་སྙམ་ན་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱལ་བས་ཟབ་མོའི་མདོ་རྒྱུད་རྣམས་སུ་ཡང་ཡང་བསྟན་པའི་མཐའ་བཞིའི་སྤྲོས་བྲལ་དེ་ཉིད་རྒྱན་དྲུག་ལ་སོགས་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དགོངས་དང་བརྒྱུད་པའི་ཚུལ་དུ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་བྱས་ཤིང་། གྲུབ་ཆེན་རིག་པ་འཛིན་པ་མཐའ་དག་གི་ཐུགས་ཉམས་སུ་བསྟར་བ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ལམ་བགྲོད་པ་གཅིག་པུ་པ་ཡིན་པས་གསར་རྙིང་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དགོངས་པའི་མཐིལ་ཡིན་ཏེ།

༈ དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[1] འདི་དབུ་མའི་རྒྱན་དུ་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ན། བརྗོད་བྱ་དོན་གྱི་དབུ་མ་སྐྱེས་བུ་ལུས་མཛེས་པ་ལྟ་བུ་ལ་རྗོད་བྱེད་གཞུང་གི་དབུ་མ་རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱན་གྱིས་བརྒྱན་པ་དང་འདྲ་བར་གནས་པ་དེ། ཚུལ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་གསལ་བར་བྱེད་པས་ན་འདི་ནི་རྒྱན་དང་བཅས་པའི་ལུས་གསལ་བར་འཆར་བའི་མེ་ལོང་ལྟ་བུ་སྟེ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱན་ནོ། །དེས་ན་འདི་ནི་དབུ་མ་མཐའ་དག་གི་རྒྱན་ཡིན་གྱི་ཕྱོགས་རེ་བ་མིན་នོ།།

འོ་ན་འདི་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་གཞུང་གི་རྒྱན་དུ་འགྱུར་རམ་མི་འགྱུར། འགྱུར་ན་འདི་ཐལ་འགྱུར་བར་འདོད་དགོས་ལ། མི་འགྱུར་ན་དབུ་མ་མཐའ་དག་གི་རྒྱན་དུ་ཁས་བླངས་པ་དང་འགལ་ཞིང་། ཁྱད་པར་གཞུང་དབུ་མའི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་པ་ནི་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལྟར་ཡིན་ན། དེའི་རྒྱན་དུ་མ་གྱུར་ན་དབུ་མའི་རྒྱན་དུ་ཡང་དགག་པ་ཞིག་འགྱུར་བར་དཀའོ་སྙམ་ན། འདི་ཐལ་འགྱུར་བའི་རྒྱན་དུ་འགྱུར་ཡང་ཐལ་འགྱུར་བའི་གཞུང་ཡིན་པར་ཐལ་བ་མེད་དེ། འདིར་རྗེས་ཐོབ་ཁས་ལེན་དང་བཅས་པ་རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་རིགས་པས་སྒྲུབ་ཚུལ་གཙོ་བོར་འཆད་པའི་གཞུང་ཡིན་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༧༩-༨༣

པའི་ཕྱིར་རོ། །རྗེས་ཐོབ་བདེན་གཉིས་སོ་སོའི་གནས་ཚུལ་གཏན་ལ་ཕེབ་ན་དེས་བདེན་གཉིས་ཟུང་འཇུག་ཁས་ལེན་དང་བྲལ་བའི་དབུ་མ་ཚིགས་མེད་པར་འགྲུབ་པས་ན་རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་དོན་དམ་མདོ་ཙམ་བསྟན་པ་དེ་ཉིད་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་དང་དགོངས་པ་གཅིག་ཡིན་ནོ།།

དེ་དག་གི་གནད་ནི་སྤྱི་དོན་གྱི་སྐབས་སུ་བཤད་ཟིན་ལ། མཐའ་དཔྱད་དགོས་པ་མང་དུ་སྣང་ཡང་བློ་ལྡན་རྣམས་ལ་དོན་གྱི་སྙིང་པོ་ཙམ་བསྟན་པས་ཚོག་པ་དེས་ན་གཞུང་གི་འབྲུ་གནོན་པའི་སྐབས་འདིར་ཚིག་ཙམ་དུས་འཆད་པར་འདོད་དོ། །མདོར་ན་ཐལ་རང་གི་སློལ་འདི་དག་རྗེས་ཐོབ་བདེན་གཉིས་སོ་སོར་སྣང་བའི་སྐབས་དང་། མཉམ་བཞག་བདེན་གཉིས་རོ་མཉམ་པའི་གནས་སྐབས་ལ་རྒྱལ་འདོད་མཛད་པ་ཙམ་དུ་གོ་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་འགང་ཆེ་ཞིང་དོན་ཆེ་བ་ཡིན་ནོ།།

དེས་ན་དབུ་མའི་མཐར་ཐུག་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་དང་མཐུན་པ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལྟར་ངེས་ཀྱང་། དེའི་རྗེས་ཐོབ་བདེན་གཉིས་ཚད་མའི་གནས་ཚུལ་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་དེ་ཡིན་པས། མདོ་རྣམས་ནའང་ལ་ལར་ཡོད་མེད་སོགས་མཐའ་ཐམས་ཅད་བྲལ་བའི་སྨྲ་བསམ་བརྗོད་མེད་རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་དོན་དམ་བསྟན། ལ་ལར་གཟུགས་མེད་རྣམ་ཤེས་མེད་ཅེས་མེད་དགག་ཙམ་གྱི་རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་བསྟན། སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མདོའི་དགོངས་པ་དེ་བཞིན་དུ་རྒྱུ་རྐྱེན་འབྲས་བུའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་བསྒྲུབས་ནས། མཐར་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་སྤྲོས་བྲལ་ཆེན་པོར་རིགས་པས་བསྒྲུབས་ལ། ཚུལ་དེ་བཞིན་དུ་ཐལ་རང་གི་སློབ་དཔོན་རྣམས་ཀྱིས་མཉམ་རྗེས་ཀྱི་དབུ་མ་ལ་སོ་སོའི་རྒྱལ་འདོད་མཛད་ཚུལ་གྱིས་དེ་ལྟར་མིང་ཐོགས་པ་ཡིན་གྱི། རང་རྒྱུད་པ་རྣམས

གྱིས་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་ཇི་བཞིན་མ་བཀྲལ་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལ་དང་པོར་རྗེས་ཐོབ་བདེན་གཉིས་སོ་སོར་འབྱེད་པའི་དབུ་མ་འདི་ཙམ་ཞིག་ལ་མ་བརྟེན་ན་རྒྱུ་མེད་པས་འབྲས་བུ་མཉམ་བཞག་དབུ་མ་ཐོབ་པར་མི་ནུས་ཏེ། ཐ་སྙད་བདེན་པ་ཐབས་སུ་གྱུར་པ་དང་། །དོན་དམ་བདེན་པ་ཐབས་བྱུང་གྱུར་པ་སྟེ། །ཞེས་དང་། ཐ་སྙད་ལ་ནི་མ་བརྟེན་པར། །དམ་པའི་དོན་ནི་རྟོགས་མི་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ལ། འདིའི་ཐ་སྙད་ཅེས་པ་རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་གྱི་ཟླར་གྱུར་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་ལ་མི་གཟུང་གི ཤེས་བརྗོད་འཇུག་གསུམ་གྱི་ཐ་སྙད་ཅན་སྒྲ་རྟོག་གི་སྤྱོད་ཡུལ་བདེན་གཉིས་སོ་སོར་སྣང་བ་འདི་ཡིན་པས་རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་ཡང་ཐ་སྙད་དང་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་སོ།།

དེ་འདྲ་བའི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་རྟོགས་པའི་ཐ་སྙད་ལ་བརྟེན་ནས། ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་ཟུང་འཇུག་རབ་ཏུ་མི་གནས་པའི་དབུ་མ་ཆེན་པོའམ་སྤྲོས་བྲལ་བློ་འདས་ནི་དོན་དམ་བདེན་པའམ། དམ་པའི་དོན་ཞེས་བྱ་སྟེ་རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་དོན་དམ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་དོན་དམ་ཞེས་པའི་སྒྲ་གང་བྱུང་ཡང་། གཞུང་གི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་ཆོས་སྐད་སོགས་ལ་གོམས་པའི་དབང་གིས་ཐོས་བསམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་མེད་དགག་ཞིག་ལ་གོ་བ་སྐྱེ་སླ་འདུག་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འཁྲུལ་པ་འབྱུང་སྲིད་པས་སོ་སོའི་ཐད་དུ་ཕན་འབྱེད་དགོས་ཏེ། དོན་དམ་ལ་དངོས་བཏགས་ཆེ་ཆུང་། རྣམ་གྲངས་ཡིན་མིན་སོགས་དུ་མ་ཡོད་དེ་དཔྲ་བཅོམ་དང་མྱང་འདས་བཞིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་མེད་སྟོང་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་ཚིག་རྣམས་ཀྱང་ངེས་པར་བྱའོ།།

དེ་ལྟར་ཐ་སྙད་ཁས་ལེན་ཀུན་བྲལ་དོན་དམ་ཆེན་པོ་རྩལ་འདོན་དུ་མཛད་པ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ཐུན་མིན་ཡིན་ཀྱང་། གཞུང་འདིར་ཡང་རང་འགྲེལ་ལས། སྐྱེ་

བ་མེད་པ་ལ་སོགས་པའང་ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གཏོགས་པ་ཡིན་དུ་ཟིན་ཀྱང་། ཞེས་སོགས་དང་། སྐྱེ་ལ་སོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། །ཅེས་པ་ལ་སོགས་པའི་སྔ་འགྲེལ་དུ། ཅིའི་ཕྱིར་དངོས་སུ་དོན་དམ་པ་མ་ཡིན་པ་བསྟན་པ་ཞེས་དང་། དོན་དམ་པ་ནི་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་དང་། སྐྱེ་བ་དང་མི་སྐྱེ་བ་དང་། སྟོང་པ་དང་མི་སྟོང་པ་ལ་སོགས་པའི་སྤྲོས་པའི་དྲྭ་བ་མཐའ་དག་སྤངས་པའོ།།

སྐྱེ་བ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་ནི། དེ་ལ་འཇུག་པ་དང་མཐུན་པའི་ཕྱིར་དོན་དམ་པ་ཞེས་ཉེ་བར་འདོགས་སོ། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པས་གསལ་བར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་དབུ་མ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུན་དུ་འགྱུར་ཚུལ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་ཁ་ཅིག་འདི་སྐམ་དུ། སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགོངས་པ་ཐལ་རང་གི་སློབ་དཔོན་སོ་སོས་འགྲེལ་ཚུལ་ཐ་དད་པ་ཡིན་ན། དེ་གཉིས་སྦྱར་མི་དགོས་སྐམ་ན། ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་འགལ་མེད་དུ་རྟོགས་ནུས་པའི་བློ་ལྡན་རྣམས་ལ་ཤིན་ཏུ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཅི་ནས་ཀྱང་སྦྱར་ཏེ་བཤད་དོ།།

༈ དམ་ཆོས་དོགས་སེལ་ལས།[1] ཐལ་རང་གི་རྒྱུན་དུ་འགྱུར་ཚུལ་ལ་ཞི་འཚོ་རང་གི་གཞུང་ལས། ཐལ་འགྱུར་བས་རྒྱ་ཤེས་ཀྱི་དོན་ལྷག་པར་བཀལ་བ་ཡོད་པར་མི་འདོད་པ་ནི་བདེན་ཏེ། འགྲེལ་པར་ཡང་དེ་ལྟར་དགོངས་མཐུན་ཡིན་པར་བསྒྲུབས་མོད། དོན་གྱིས་ཐལ་འགྱུར་བའི་བཤད་པ་ལྟར་རྒྱ་ཤེའི་དགོངས་པ་མ་ལོན་ན། དབུ་མ་རྒྱ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུན་དུ་མི་འགྱུར་ལ། ཐལ་རང་དགོངས་པ་འགལ་བ་ཡིན་ན། ཐལ་འགྱུར་བས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཐ་སྙད་དུ་མི་བཞེད་པ་སོགས་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགོངས་པ་མིན་པར་སྒྲུབ་དགོས་ན་ཡང་། དེ་འདྲ་རང་རྒྱུད་པ་སུས་ཀྱང་མ་སྨྲས་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༣༨༢-༣༨༣

ལ། མཐར་ཐུག་རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་དོན་དམ་ལས་སུ་ལའང་བོགས་འདོན་དུ་མེད་པས་ན་མཐར་ཐུག་དགོངས་པ་གཅིག་པས་ན་དོན་གྱིས་ཐལ་འགྱུར་བའི་རྒྱུན་དུའང་འགྱུར་རོ་ཞེས་བདག་གིས་གསང་མཐོན་པོར་བསྒྲགས་པ་ཡིན་ཀྱང་། བདེན་སྟོང་མེད་དགག་ཙམ་ལ་དོན་དམ་འདོད་པ་དང་། ཐ་སྙད་ཚད་གྲུབ་འདོད་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་མི་འགྱུར་བར་སྒྲུབ་ནུས་ན། ཁྱོད་འདྲའི་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ཏེ་རང་རྒྱུད་པའི་རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་དོན་དམ་འདོད་པའི་སྐབས་ཕར་ཞོག །རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་ཙམ་ལས་འཕགས་ཚུལ་ཞིག་རིགས་པ་དང་མཐུན་པར་སྒྲུབས་དང་ངོ་མཚར་ཆེའོ།།

༄ དབུ་མ་རྒྱན་གྱི་རྣམ་བཤད་འཇམ་དབྱངས་བླ་མ་དགྱེས་པའི་ཞལ་ལུང་ལས།[1] དེས་ན་ཐལ་རང་གི་འཆད་ཚུལ་ལྟོ་སྦྱར་ཏེ། མཐར་ཐུག་གི་དགོངས་གནད་སྤྲོས་བྲལ་དུ་གཅིག་ཀྱང་། རྗེས་ཐོབ་ཤན་འབྱེད་ཆེ་རང་རྒྱུད་པ་ལྟར་དོན་དམ་ལ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བ་བདེ་ཞིང་། མཉམ་བཞག་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་པ་ན་ཕྱེ་མི་དགོས་པར་སྤྲོས་བྲལ་ཆེན་པོར་བསྒྲུབ་པ་ཉིད་ཡིན་པར་ཤེས་ན་དབུ་མའི་གནད་མཐར་ཐུག་ཟིན་ནུས་ཀྱི་གཞན་དུ་དཀའོ། །དེའང་རྣམ་གྲངས་པའི་དབང་དུ་ན་སྐྱེ་བ་དང་སྐྱེ་མེད་ཅེས་པ་དེ་དག་ཕན་ཚུན་ལྟོས་ནས་བཞག་པ་ཙམ་སྟེ། གཉིས་ཀའང་རིགས་པས་དཔྱད་ན་མ་གྲུབ་པར་མཚུངས་པ་ལ། ཞེན་ཡུལ་སུན་ཕྱུང་ནུས་བཞིན་དུ་སྐྱེ་མེད་ལ་དེར་འཛིན་མཐར་ཡང་མི་གཏོང་ན་དངོས་པོའི་ཆོས་ཉིད་དབང་བཙན་པར་མ་སོང་བས་སྐྱེ་སོགས་ཀྱི་ཞེན་པའང་སྤོང་བར་མི་འགྱུར་རོ།།

དེ་ལ་འདི་སྐམ་དུ། ཐུམ་མེད་དུ་འཛིན་པ་ལྟ་བུ་ལའང་དགག་བྱ་ཐུམ་པའི་རྣམ་པ་དང་། དེ་བསལ་བའི་རྟོག་པ་གཉིས་མེད་པར་དེར་འཛིན་མི་ཤེས་ཀྱང་། དེའི་རྟོག

(1) ཕྱི་བ་ཇོས། ༣༥༣-༣༥༩

པ་ནི་དགག་རྒྱུད་གི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ཏེ། ་བུམ་པས་དབེན་པའི་ཕྱོགས་སུ་བུམ་པ་ཐ་སྙད་དུའང་མེད་པས་སྟོང་ཉེན་འབྱུང་ནུང་འཇུག་གི་དོན་མེད་ལ། སྐྱེ་སོགས་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ཀྱང་བདེན་པའི་སྐྱེ་མེད་ཡིན་པ་དེ་ནི་སྟོང་ཉེན་འབྱུང་གི་གནས་ལུགས་ཡིན་ལ། དེ་དང་མཐུན་པའི་བློ་ཡིན་པས་སྐྱེ་མེད་དུ་འཛིན་པ་ནམ་ཡང་བཟློག་པར་མི་ནུང་སྙམ་པའང་ལེགས་པ་མིན་ཏེ། ནུང་འཇུག་ཡིན་པས་ན་དེའི་ངོ་བོ་ཇི་ལྟ་བ་ནི་སྨྲ་བརྗོད་དང་བྲལ་བར་གནས་ཀྱི། གཞན་དུ་ན་དམིགས་པར་བྱར་ཡོད་པར་ཡང་ཅིས་མི་འགྱུར། འོན་ཀྱང་རྣམ་པར་རྟོག་པས་སྣང་སྟོང་སྦྱར་ཏེ་བཟུང་བ་ཙམ་ནི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་དང་མཐུན་པའི་བློར་མི་འགྱུར་རོ།།

དེའང་དོན་དམ་ལ་དཔྱོད་པའི་རིགས་པས་དཔྱད་ན་མི་བཟློག་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་སྐྱེ་བ་དང་། དེའི་སྟེང་གི་སྐྱེ་མེད་གཉིས་གང་ཡང་མི་རྙེད་པར་མགོ་མཉམ་པའི་ཕྱིར་རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་དོན་དམ་གྱི་སྐབས་འདིར་ཐལ་རང་དགོངས་པ་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ།།

༈ དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[1] ཐ་སྙད་སེམས་ཙམ་གྱི་ཚུལ་དང་། དོན་དམ་དབུ་མའི་ཚུལ་ཏེ། ཚུལ་དེ་གཉིས་ནུང་དུ་འབྲེལ་བའི་ལམ་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་ལ་ཞོན་ནས་སུ། བདེན་གཉིས་དཔྱོད་པའི་ཚད་མ་ཤེས་རབ་དྲི་མེད་ཀྱི་རིགས་པའི་སྲབ་སྐྱོགས་མི་གཏོང་བར་འཇུ་བར་བྱེད་པ་དེ་དག །ཇི་སྐད་དུ་བྱུང་བའི་ཚུལ་བཟང་པོ་ལ་གནས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། ཇི་བཞིན་དོན་དང་ལྡན་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་པ་ཞེས་པའི་མིང་ཉིད་འཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ནི་གཉིས་ཏེ། ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའོ། །དེ་དག་སྟོན་པར་བྱེད་པའང་དབུ་སེམས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་སྟོན་པར་བྱེད

(1) ལྡེབ་ངོས། ༡༡༡-༡༡༡

པའི་བཀའ་རྣམས་སོ། །དེ་དག་གི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བའང་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་ཐོགས་མེད་དེ་ཤིང་རྟ་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་ལམ་སྲོལ་དྲི་མ་མེད་པའོ།།

ལམ་དེ་དག་ཀྱང་རང་རང་གིས་གང་འདོད་པ་ཉིད་རྩལ་དུ་བཏོན་ཏེ་ཕྱོགས་བཅད་པ་ལྟ་བུ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་ཟབ་མོའི་ཆ་དང་། རྒྱ་ཆེ་བའི་ཆ་གཉིས་གསལ་བར་བྱས་པ་ཙམ་མོ། །དེས་ན་དེ་དག་གི་དགོངས་པ་ཟུང་གཅིག་ཏུ་ཚུད་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཐ་སྙད་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་རྣམ་གཞག་ཀུན་ཉོན་དང་རྣམ་བྱང་གིས་བསྡུས་པ་ཐེ་སྙེད་བཀའ་སྩལ་པའི་མཐར་ཐུག་པ་སེམས་ཙམ་གྱི་ཚུལ་རྟོགས་པ་ལ་རག་ལས་ཤིང་། གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་བར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་སྤྲོས་བྲལ་ཆེན་པོར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་མཐར་ཐུག་དབུ་མ་ལ་ཐུག་པའི་ཕྱིར་ན། ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཕྱོགས་རིས་སུ་ཆད་པ་མེད་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ཞུགས་པ་ཡིན་ནོ།།

དེས་ན་ཚུལ་གཉིས་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོའི་གཞུང་མཁའ་དང་མཚོ་ལྟར་ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་བ་ཉིད་ཕྱོགས་རིས་སུ་མ་ཆད་པར་རྟོགས་པར་ཁོང་དུ་བསྐྱིལ་བ་ནི་རྒྱ་གར་དུའང་དཀོན་ན་བོད་དུ་ལྟ་ཅི་སྨོས། དེས་ན་འཕགས་ཡུལ་ཉིད་ན་ཤིང་རྟའི་ལུགས་སྲོལ་སོ་སོ་བ་སྐྱོང་བ་དེའི་ཚེ་ན། སློབ་དཔོན་འདི་ཉིད་ཀྱིས་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བ་གཉིས་ཀ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཁྱད་ཆོས་མེད་དུ་མི་རུང་བ་ཡིན་པས་ཚུལ་གཉིས་ཤིང་རྟའི་ལམ་སྲོལ་གཞུང་གཅིག་ཏུ་བསྐྱིལ་བ་འདི་ནི་གཞན་ལས་ཆེས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་བས་ན་ཚུལ་འདི་ལྟ་བུའི་གཞུང་བཟུང་བ་ནི། དཔེར་ན་ཤིང་རྟ་བཟང་པོ་ལ་ཞོན་པ་ལྟ་བུའོ།།

༡༣༽ དབུ་མ་པ་ལ་ཁས་ལེན་ཡོད་མེད་སྐོར།

༄ འཇམ་དཔལ་ལ་གནས་པའི་མདོ་ལས།[1] བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱང་མི་དམིགས། བྱིས་པའི་ཆོས་དང་། དགྲ་བཅོམ་པ་དང་། དགྲ་བཅོམ་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱང་མི་དམིགས་སོ། །ནམ་མི་དམིགས་པ་དེའི་ཚེ་ན་མི་རྟོག་གོ། །ཀུན་ཏུ་མི་སྤྱོད་དོ། །དེ་སྤྱོད་པ་མེད། སྤྲོས་པ་མེད་ཅིང་ཉེ་བར་ཞི་སྟེ། ཡོད་དོ་ཞེས་ཁས་མི་ལེན། མེད་དོ་ཞེས་ཁས་མི་ལེན། ཡོད་ཀྱང་ཡོད་ལ་མེད་ཀྱང་མེད་དོ་ཞེས་ཁས་མི་ལེན། ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན། མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཞེས་དེ་སྐད་ཀྱང་ཁས་མི་ལེན་ཏོ། །ནམ་ཁས་མི་ལེན་པ་དེ་ན་དམིགས་པ་མེད་དོ། །དེ་དམིགས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བས་སེམས་མེད་ཅིང་སེམས་དང་བྲལ་ཏེ་གནས་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་དགེ་སྦྱོང་གི་ཆོས་ལ་གནས་པ་ཞེས་བྱའོ།།

༄ དཀོན་བརྩེགས་ལས།[2] ང་ནི་འཇིག་རྟེན་པ་རྣམས་དང་རྩོད་པར་མི་བྱེད་ན་འོན་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་པ་རྣམས་ནི་ནན་གྱིས་ང་དང་རྩོད་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན་གང་ཆོས་ཤེས་པ་རྣམས་ནི་གཞན་དང་རྩོད་པར་མི་བྱེད་དེ། བདག་དང་བདག་གིར་འཛིན་པ་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ན་སུ་དང་ལྷན་ཅིག་རྩོད་པར་བྱེད། འོན་ཀྱང་མཐོང་བ་དང་། ཤེས་པ་མེད་པ་དག་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་འཛིན་པ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ངས་ཡང་དག་པར་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས་འདི་སྐད་དུ་ངས་ནི་ཆོས་རྣམས་གང་ཡང་མི་ཤེས་པ་མེད་དོ།།

(1) ཞེབ་ངོས། ༣༧༤བ-༣༧༩ན

(2) ཞེབ་ངོས། ༣༣༤བ

༄། དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས།[1] དངོས་པོ་ཡོད་པར་ཁས་བླངས་ན། །རྟག་དང་ཆད་པར་ལྟ་བར་ནི། །ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ་དངོས་དེ་ནི། །རྟག་དང་མི་རྟག་འགྱུར་ཕྱིར་རོ། །དངོས་པོ་ཡོད་པར་ཁས་བླངས་ཀྱང་། །ཆད་པར་མི་འགྱུར་རྟག་མི་འགྱུར། །འབྲས་བུ་རྒྱུ་ཡི་འབྱུང་འཇིག་གི། །རྒྱུན་དེ་སྲིད་པ་ཡིན་ཕྱིར་རོ། །འབྲས་བུ་རྒྱུ་ཡི་འབྱུང་འཇིག་གི། །རྒྱུན་དེ་སྲིད་པ་ཡིན་འགྱུར་ན། །འཇིག་ལ་ཡང་སྐྱེ་མེད་པའི་ཕྱིར། །རྒྱུ་ནི་ཆད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར། །དངོས་པོ་ངོ་བོ་ཉིད་ཡོད་ན། །དངོས་མེད་འགྱུར་བར་མི་རིགས་སོ།།

༄། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས།[2] ཐོག་མ་ཡོད་པ་ཅན་དུ་གྱུར་ན་ནི་རྒྱུ་མེད་པར་སྨྲ་བ་ཁས་བླངས་པས་ལོག་པར་ལྟ་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་སྨྲ་བ་ལ་ནི་ཉེས་པ་འདི་མེད་དོ། །སུ་དངོས་པོ་རྣམས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བའི་འདོད་པ་དེ་ནི་དེ་དག་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མ་སྐྱེས་པར་འདོད་པས་དེ་དག་གི་ཐོག་མའམ་ཐ་མ་མེད་པས་ཡོངས་སུ་བརྟག་པ་མི་ནུས་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་གང་འབྱུང་བ། །དེ་ལ་སྔོན་དང་ཐ་མ་ཅི། །ཞེས་བྱ་བ་སྨོས་ཏེ་གདོན་མི་ཟ་བར་འདི་ཉིད་ཁས་བླངས་དགོས་སོ།།

གཞན་དུ་ན་ནི་འཁོར་བ་ཐོག་མ་ཅན་དུ་འགྱུར་བར་ཡང་མ་ཟད་དེ། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེས་པ་ན་གཞན་དུ་འགྱུར་མི་སྲིད་པས་རྟག་པ་ཁོ་ནར་གྱུར་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། སྔོན་སྐྱེས་པ་ནི་ཇི་ལྟ་བུར། །ཕྱི་ནས་རབ་ཏུ་ལྡོག་པར་འགྱུར། །ཞེས་བྱ་བ་སྨོས་སོ། །ངོ་བོ་ཉིད་མི་འགྱུར་བས་རྟག་གོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། །དངོས་པོ་སྐྱེ་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༡༣བ

(2) ལྡེབ་ངོས། ༡༩ན-༡༩བ

བ་དེའི་རང་བཞིན་མེད་པ་ལས་འབྱུང་བ་ཁས་ལེན་ན་ནི། རྩོམ་པ་ཡོད་ན་ངེས་པར་ཡང་། །ལྟ་བར་གྱུར་པ་ཡོངས་སུ་འཛིན། །མེད་པ་ལས་དངོས་པོ་རྣམས་རྐྱེན་མི་རྒྱུ་མེད་པ་ཁོ་ན་ལས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་བས་ན་རྒྱུ་མེད་པར་ལྟ་བ་དེ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་ཡོད་ལ་དེ་ཡང་འབྲེལ་ན་ནི་ཆད་པར་ལྟ་བའི་སྐྱོན་དུ་ཡང་འགྱུར་རོ། །ནམ་ཞིག་འདི་ལ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་གང་འབྱུང་བ། །དེ་ལ་སྔོན་དང་ཐམ་ཅེ། །ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ལྟར་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བས་འདི་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མ་སྐྱེས་པའོ། །དེས་ན་ཐེ་ཚོམ་མེད་པར། སྔོན་དང་ཕྱི་མའི་མཐའ་སྤངས་པས། །འགྲོ་བ་སྒྱུ་མ་བཞིན་དུ་སྣང་།།

ཇི་ལྟར་སྒྱུ་མ་མཁན་གྱིས་སྒྱུ་མ་སྤྲུལ་པའི་སྔགས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ལས་གླང་པོ་ཆེ་དང་རྟ་དང་མི་ལ་སོགས་པ་བྱུང་བ་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མ་སྐྱེས་ན་གླང་པོ་ཆེ་ལ་སོགས་པར་སྣང་སྟེ། དེ་དག་ལ་གླང་པོ་ཆེ་ཡང་དག་པ་ལ་སོགས་པ་ལྟར་སྔོན་དང་ཐམའི་རྟོག་པ་མི་འབྱུང་བ་དེ་བཞིན་དུ་གླང་པོ་ཆེ་ཡང་དག་པ་ལ་སོགས་པར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བས་སྔོན་དང་ཕྱི་མའི་མཐར་བརྟགས་པ་མི་རིགས་ཏེ་དེ་ལྟར་ན། སྔོན་དང་ཕྱི་མའི་མཐའ་སྤངས་པ། །འགྲོ་བ་སྒྱུ་མ་བཞིན་དུ་སྣང་། །སྐྱེས་ནས་སྐད་ཅིག་ཀྱང་མི་སྡོད་པར་འགྲོ་བས་འགྲོ་བར་བྱའོ། །སླུ་བའི་བདག་ཉིད་པས་སྒྱུ་མ་སྟེ། དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་རྨོངས་པ་རྣམས་ལ་ལོག་པར་སྣང་བས་སླུ་བ་ཡིན་ནོ།།

༄ འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་ལས། [1] དོན་དམ་པར་ན་བདེན་པ་གཉིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དགེ་སློང་དག་བདེན་པ་དམ་པ་འདི་ནི་གཅིག་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ། མི་སླུ་བའི་ཆོས་ཅན་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའོ། །འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ནི་བརྫུན་པ་སླུ་བའི་ཆོས་

(1) ཕྱེབ་རྫོས། ༢༥༨བ-༢༥༩ན

ཅན་ནོ་ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལ་འཇུག་པར་བྱ་བའི་ཐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདག་དང་གཞན་དག་ལས་སྐྱེ་བ་མ་དཔྱད་པར་འཇིག་རྟེན་པའི་ལུགས་ཀྱིས་ཁས་ལེན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།།

འདི་ལྟ་སྟེ། གང་ཕྱིར་དངོས་པོ་འདི་དག་རྣམ་དཔྱད་ན། །དེ་ཉིད་བདག་ཅན་དངོས་ལས་ཚུ་རོལ་དུ། །གནས་རྙེད་མ་ཡིན་དེ་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་གྱི། །ཐ་སྙད་བདེན་ལ་རྣམ་པར་དཔྱད་མི་བྱ། །འདི་ལྟར་གཟུགས་དང་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་འདི་དག་ནི་ཅི་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་ཞིག་གམ། ཅིག་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཞིག་ཅེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པར་དཔྱད་པ་ན། དོན་དམ་པར་མ་སྐྱེས་པ་དང་མ་འགགས་པའི་ཕྱིར་རང་བཞིན་ཅན་ལས་ཚུ་རོལ་ཏེ་གཞན་དུ་གྱུར་བའི་ཆ་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་ཅན་ལ་གནས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་བདག་དང་གཞན་ལས་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་དཔྱོད་པ་འཇུག་པ་མེད་པར་བྱས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་པས་ཡོངས་སུ་མཐོང་བ་འདི་ཡོད་ན་འདི་འབྱུང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཙམ་ཞིག་གཞན་ལ་རག་ལས་པའི་འཇུག་པའི་སྒོ་ནས་ཁས་བླང་བར་བྱ་སྟེ།

འཕགས་པ་ལྷས། ཇི་ལྟར་ཟླ་བོ་སྐད་གཞན་གྱིས། །གཟུང་བར་མི་ནུས་དེ་བཞིན་དུ། །འཇིག་རྟེན་པ་ཡི་མ་རྟོགས་པར། །འཇིག་རྟེན་གཟུང་བར་ནུས་མ་ཡིན། །ཞེས་ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པ་ལྟ་བུའོ། །བསྟན་བཅོས་ལས་ཀྱང་། ཐ་སྙད་ལ་ནི་མ་བརྟེན་པར། །དམ་པའི་དོན་ནི་རྟོགས་མི་འགྱུར། །དམ་པའི་དོན་ནི་མ་རྟོགས་པར། །མྱ་ངན་འདས་པ་ཐོབ་མི་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །རྣམ་པར་དཔྱད་པ་བྱས་ན་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྙད་ཉམས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ་མདོ་

ལས། དཔེར་ན་ཤིང་དང་རྒྱུད་ལ་བརྟེན་བྱས་ལ། །ལག་པ་རྩོལ་བ་བྱས་པ་གསུམ་ཚོགས་ན། །སྒྲོག་བྱེད་པི་ཝང་གླིང་བུ་ལ་སོགས་ལས། །དེ་དག་ལས་སྐྱེས་སྒྲ་ཡང་འབྱུང་བར་འགྱུར། །དེ་ནས་མཁས་པ་ལ་ལས་བརྟག་བྱས་ཏེ། །དེ་ནི་གང་ནས་འོངས་ལ་གར་སོང་ཞེས། །ཕྱོགས་དང་ཕྱོགས་མཚམས་ཀུན་དུ་བརྟག་བྱས་ན། །སྒྲ་ཡི་འོང་བ་འམ་འགྲོ་བ་རྙེད་མི་འགྱུར། །དེ་ལྟར་རྒྱུ་དག་དང་ནི་རྐྱེན་དག་ལས། །འདུ་བྱེད་ཀུན་ཀྱང་བ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བ་སྟེ། །ཡང་དག་མཐོང་བའི་རྣལ་འབྱོར་པ་ཡིས་ནི། །འདུ་བྱེད་སྟོང་པ་གཡོ་བ་མེད་པར་མཐོང་། །ཕུང་པོ་དག་དང་སྐྱེ་མཆེད་ཁམས་རྣམས་ནི། །ནང་ཡང་སྟོང་ལ་ཕྱི་རོལ་སྟོང་པ་སྟེ། །སེམས་ཅན་བདག་གིས་སྟོང་ཞིང་གནས་མེད་ལ། །ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནམ་མཁའི་ངོ་བོ་ཉིད། །ཅེས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།།

ཅི་སྟེ་ཡང་དེ་ལྟར་དངོས་པོ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་བདོག་པ་ཐམས་ཅད་ཀུན་ནས་གཅོད་པ་ན་བྲེད་ཤ་ཐོན་པ་ཐ་སྙད་ཀྱི་བདེན་པ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་འདི་གང་ཞིག་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བའི་རྒྱུར་གྱུར་པ་རྫས་ཀྱི་བདག་ཉིད་འགའ་ཞིག་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བར་བྱ་དགོས་སོ་ཞེས་སྨྲ་ན། དེ་ལྟ་ན་ཡང་དེ་སྐད་དུ་སྨྲ་བ་ལ་ཚིག་ཙམ་ཞིག་ལྷག་མ་ལུས་པར་འགྱུར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་ཉིད་སྐབས་སུ་རིགས་པ་གང་ཞིག་གིས། །བདག་དང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་རིགས་མིན་པའི། །རིགས་དེས་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་རིགས་མིན་པས། །ཁྱོད་ཀྱི་སྐྱེ་བ་གང་གིས་ཡིན་པར་འགྱུར། །ཇི་ལྟར་དོན་དམ་པའི་སྐབས་སུ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་རིགས་པས་བདག་དང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་མི་རུང་བ་དེ་བཞིན་དུ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་། དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བར་མི་རིགས་པས་ཁྱོད་ཀྱི་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་གང་གིས་འགྲུབ་པར་འགྱུར། དེའི་ཕྱིར་རང་གི་མཚན་

ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ནི་བདེན་པ་གཉིས་ཆར་དུ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཡང་གནོད་མི་ཟ་བར་ཁས་བླང་བར་བྱའོ།།

༄ ཚིག་གསལ་ལས།[1] འདིར་སྨྲས་པ། གལ་ཏེ་དོན་དམ་པ་སྤྲོས་པ་དང་བྲལ་བའི་རང་བཞིན་ཡིན་ན། འོ་ན་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ་རག་མོད། ཕུང་པོ་དང་། ཁམས་དང་། སྐྱེ་མཆེད་དང་། འཕགས་པའི་བདེན་པ་དང་། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོན་པ་དོན་དམ་པ་མ་ཡིན་པ་གཞན་འདིས་ཅི་ཞིག་དགོས། དེ་ཉིད་མ་ཡིན་པ་ནི་ཡོངས་སུ་སྤང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ན། གང་ཡོངས་སུ་སྤང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པ་བསྟན་པ་དེས་ཅི་ཞིག་བྱ། བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ།

དེ་ནི་དེ་ལྟར་བདེན་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་བརྗོད་པར་བྱ་བ་དང་། རྗོད་པར་བྱེད་པ་དང་། ཤེས་པ་དང་། ཤེས་བྱ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་འཇིག་རྟེན་པའི་དོན་དམ་པ་ཁས་མ་བླངས་པར་དོན་དམ་པ་བསྟན་པར་མི་ནུས་ལ། མ་བསྟན་ན་ཡང་རྟོགས་པར་མི་ནུས་ཤིང་། དོན་དམ་པ་མ་རྟོགས་པར་ཡང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་གྲོང་ཁྱེར་དུ་ཕྱིན་པར་མི་ནུས་སོ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཐ་སྙད་ལ་ནི་མ་བརྟེན་པར། །དམ་པའི་དོན་ནི་བསྟན་མི་ནུས། །དམ་པའི་དོན་ནི་མ་རྟོགས་པར། །མྱ་ངན་འདས་པ་འཐོབ་མི་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་ཏེ།

དེའི་ཕྱིར་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་པའི་ཐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆུ་འདོད་པས་སྣོད་ལྟར་ཐོག་མར་གནོད་མི་ཟ་བར་ཀུན་རྫོབ་ཇི་ལྟར་གནས་པ་ཁས་བླང་བར་བྱའོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར། གང་ཞིག་ཀུན་རྫོབ་དང་། དོན་དམ་པའི་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱིས་རྣམ་པར་གཞག་པ་མ་བྱས་པར་སྟོང་པ་ཉིད་སྨྲ་བར་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༡༧༣བ-༡༧༩ན

བྱེད་པའི་གང་ཟག་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུ་ནི། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ལྟ་ཉེས་ན། །ཤེས་རབ་ཆུང་རྣམས་ཕུང་བར་བྱེད། །ཇི་ལྟར་སྦྲུལ་ལ་བཟུང་ཉེས་དང་། །རིག་སྔགས་ཉེས་པར་བསྒྲུབ་པ་བཞིན། །རྣལ་འབྱོར་པ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་མི་ཤེས་པ་ཙམ་གྱིས་བསྐྱེད་པ་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་ནས་དེའི་སྟོང་པ་ཉིད་དོ།།

༄ འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་ལས།[1] འདི་ལྟར། ཇི་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱིས་གཞན་དབང་དངོས་འདོད་ལྟར། །ཀུན་རྫོབ་ཀྱང་ནི་བདག་གིས་ཁས་མ་བླངས། །འབྲས་ཕྱིར་འདི་དག་མེད་ཀྱང་ཡོད་དོ་ཞེས། །འཇིག་རྟེན་ངོར་བྱས་བདག་ནི་སྨྲ་བར་བྱེད། །ཇི་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱིས་རང་དབང་དུ་གནས་ནས། །རང་གི་གཞུང་ལུགས་ཀྱིས་གཞན་གྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཐུགས་སུ་ཆུད་པར་བྱ་བ་ཞིག་སྨྲ་བ་དེ་ལྟར་ནི་ཁོ་བོས་ཀུན་རྫོབ་མ་ཡིན་ཏེ། འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཡང་འཇིག་རྟེན་ཁོ་ན་ལ་གྲགས་པར་གྱུར་པས་ཡོད་དོ་ཞེས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ངོ་ཁོ་ནར་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་རྗེས་སུ་བརྗོད་པ་ནི་དེ་ལྡོག་པའི་ཐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

ཇི་སྐད་དུ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་ང་དང་ལྷན་ཅིག་རྩོད་ཀྱི། ང་ནི་འཇིག་རྟེན་དང་མི་རྩོད་དེ། གང་འཇིག་རྟེན་ན་ཡོད་པར་འདོད་པ་དེ་ནི་ངས་ཀྱང་ཡོད་པར་བཞེད་དོ། །གང་འཇིག་རྟེན་ན་མེད་པར་འདོད་པ་དེ་ནི་ང་ཡང་མེད་པར་བཞེད་དོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཅི་སྟེ་ཀུན་རྫོབ་འདི། ཇི་ལྟར་ཕུང་པོ་སྤངས་ནས་ཞིར་ཞུགས་པས། །དགྲ་བཅོམ་རྣམས་ལ་ཡོད་པ་མིན་དེ་ལྟར། །འཇིག་རྟེན་ལ་ཡང་མེད་ན་དེ་བཞིན་འདི། །འཇིག་རྟེན་ལས་ཀྱང་ཡོད་ཅེས་བདག་མི་སྨྲ། །ཇི་ལྟར་དགྲ་བཅོམ་པ་ཕུང་པོ་ལྷག་མ་མེད་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་དབྱིངས་སུ་ཞུགས་པ་རྣམས་ལ་

(1) ཞེབ་ཛོས། ༢༧༥བ-༢༧༦བ

བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་དུ་ཀུན་རྫོབ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ། གལ་ཏེ་འཇིག་རྟེན་པ་ལ་ཡང་ཡོད་པར་མི་འགྱུར་ན་ནི་དེ་བཞིན་དུ་དགྲ་བཅོམ་པའི་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ་འདི་དག་ཡོད་དོ་ཞེས་འཇིག་རྟེན་ལ་ལྟོས་ནས་ཀྱང་ཁོ་བོ་མི་སྨྲ་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་གཞན་ལ་རག་ལས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་བདག་གིས་ཀུན་རྫོབ་ཁས་བླངས་ཀྱི་རང་དབང་དུ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།།

ཁས་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་པོ་ནས་བླངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་གང་གིས་ཁས་བླངས་པ་དེ་པོ་ན་ལ་ལྟོས་ནས་སེལ་བ་ན་བསལ་བར་འོས་པ་ཡིན་ཏེ། གཞན་ལ་ལྟོས་ནས་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་པ། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ལ་འཇིག་རྟེན་མི་གནོད་ན། །འཇིག་རྟེན་ཉིད་ལྟོས་འདི་ནི་དགག་པར་གྱིས། །ཁྱོད་དང་འཇིག་རྟེན་འདིར་ནི་རྩོད་ཀྱིས་དང་། །ཕྱི་ནས་སྟོབས་ལྡན་བདག་གིས་བསྟེན་པར་བྱ། །ཁོ་བོ་ཅག་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་བཟློག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཤིན་ཏུ་ཆོགས་ཆེ་བར་གནས་པར་འགྱུར་གྱི་ཁྱོད་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་སོལ་ཅིག །གལ་ཏེ་ཁྱོད་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གནོད་པར་མི་འགྱུར་ན་ངས་ཀྱང་ཁྱོད་ལ་སྟོངས་གདབ་པར་བྱའོ། །འཇིག་རྟེན་གྱིས་ནི་གནོད་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་བཏང་སྙོམས་ཉིད་ལ་བརྟེན་པར་བྱའོ།།

ཁྱོད་དང་འཇིག་རྟེན་འདིར་ནི་རྩོད་གྱིས་དང་། །དེ་ལ་གལ་ཏེ་ཁྱོད་རྒྱལ་ན་ནི་དེའི་ཕྱིར་འདི་ཁོ་བོ་ཅག་འདོད་པ་ཉིད་ཡོད་པས་ཁྱོད་ལ་བརྟེན་པར་བྱའོ། །འོན་ཏེ་ཁྱོད་འཇིག་རྟེན་གྱིས་ཕམ་པར་བྱས་ན་ནི་དེའི་ཚེ་ཤིན་ཏུ་སྟོབས་དང་ལྡན་པའི་འཇིག་རྟེན་ཉིད་ལ་བདག་ཉིད་བརྟེན་པར་བྱའོ། །འདིར་སྨྲས་པ་གལ་ཏེ་འཐད་པ་དང་བྲལ་ཡང་འཇིག་རྟེན་གྱི་གནོད་པས་འཇིགས་ནས་ཁྱོད་ཀྱིས་ཀུན་རྫོབ་ཁས་བླངས་ན་ནི། ལུང་གི་གནོད་པས་འཇིགས་པས་སེམས་ཙམ་ཉིད་དུ་ཡང་ཁས་བླང་བར་བྱ་དགོས་ཏེ། ཇི་

སྐད་དུ། དེ་འདི་སྣམ་དུ་སེམས་ཏེ། འདི་ལྟར་ཁམས་གསུམ་པོ་འདི་ནི་སེམས་ཙམ་སྟེ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།།

༄ འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་ལས།[1] འདིར་སྨྲས་པ། གལ་ཏེ་ཡོན་ཤིང་རྟ་འདི་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཚུལ་དུ་རྣམ་པ་བདུན་གྱིས་བཙལ་བ་ན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཚེ་ཤིང་རྟ་མེད་པས་གང་ཞིག་ཤིང་རྟས་འཇིག་རྟེན་ན་ཐ་སྙད་འདོགས་པ་དེ་རྒྱུན་ཆད་པར་འགྱུར་ན། ཤིང་རྟ་འོན་ཅིག །ཤིང་རྟ་ཉོས་ཤིག །ཤིང་རྟ་ཆོས་ཤིག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་མཐོང་བ་ཡང་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པའི་ཕྱིར་ན། ཤིང་རྟ་ལ་སོགས་པ་དག་ནི་ཡོད་པ་ཉིད་དོ། །བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ།

ཞེས་པ་འདི་ནི་ཁྱོད་ཁོ་ན་ལ་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟར་སྔར་བཤད་པའི་ཚུལ་དུ་རྣམ་པ་བདུན་གྱིས་བཙལ་བ་ན་ཤིང་རྟ་མི་འཐད་ཅིང་ཁྱོད་ཀྱིས་ཀུང་རྣམ་པར་དཔྱད་ནས་དངོས་པོ་གྲུབ་པར་རྣམ་པར་འཇོག་པར་བྱེད་ལ། གྲུབ་པའི་ཐབས་གཞན་ཡང་ཁས་མ་བླངས་པ་དེའི་ཕྱིར་ན་ཤིང་རྟ་འོན་ཅིག་ཅེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྙད་ཁྱོད་ལ་ཅི་ལྟར་གྲུབ་པར་འགྱུར། ཁོ་བོ་ཅག་ལ་ནི་ཉེས་པ་འདི་མེད་དེ། གང་གི་ཕྱིར། དེ་ནི་དེ་ཉིད་དུ་འམ་འཇིག་རྟེན་དུ། །རྣམ་པ་བདུན་གྱིས་འགྲུབ་འགྱུར་མིན་མོད་ཀྱི། །རྣམ་དཔྱད་མེད་པར་འཇིག་རྟེན་ཉིད་ལས་འདིས། །རང་གི་ཡན་ལག་བརྟེན་ནས་འདོགས་པ་ཡིན། །ཤིང་རྟ་རང་ཡན་ལག་ལས་གཞན་འདོད་མིན།།

ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཚུལ་འདི་དེ་རྣམ་པ་བདུན་དུ་བཙལ་བ་ན། དོན་དམ་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཤིང་རྟ་འགྲུབ་པར་མི་འགྱུར་མོད་ཀྱི། དེ་ལྟ་ན་ཡང་འདི་ནི་རྣམ་

(1) ཕྱི་བ་ཇོས། ༢༠༥ན-༢༠༦ན

པར་དཔྱད་པ་སྤྱངས་ཏེ། སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པ་དང་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་ཉིད་ལས་འཕང་ལོ་ལ་སོགས་པ་ཡན་ལག་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་འདོགས་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་རྐྱེན་ཉིད་འདི་པ་ཙམ་ཁས་བླངས་པ་ལྟར་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་ཁོ་བོ་ཅག་གི་ཕྱོགས་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཆད་པར་ཐལ་བར་མི་འགྱུར་ལ། ཕ་རོལ་པོས་ཀྱང་འདི་ཉིད་ཁས་བླང་བར་འོས་པ་ཡིན་ནོ། །ཕྱོགས་འདིར་འཇིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པའི་སྒོ་ནས་ཤིང་རྟས་ཐ་སྙད་འདོགས་པ་ཆེས་གསལ་བར་གྲུབ་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་ཀྱི། འདིའི་མིང་གི་ཁྱད་པར་གང་དག་ཡིན་པ་དེ་དག་ཀྱང་རྣམ་པར་དཔྱད་པ་མེད་པར་འཇིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པའི་སྒོ་ནས་ཁས་བླང་བར་བྱའོ།།

འདི་ལྟ་སྟེ། །དེ་ཉིད་ཡན་ལག་ཅན་ཏེ་ཆ་ཤས་ཅན། །ཤིང་རྟ་དེ་ཉིད་བྱེད་པོ་ཞེས་འགྲོར་བསྙད། །སྐྱེ་བོ་རྣམས་ལ་ལེན་པོ་ཉིད་དུ་འང་གྲུབ། །དེ་ལ་ཤིང་རྟ་ནི་འཕང་ལོ་ལ་སོགས་པ་རང་གི་ཡན་ལག་ལ་ལྟོས་ནས་ཡན་ལག་ཅན་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །འཕང་ལོ་ལ་སོགས་པ་ཆ་ཤས་ལ་ལྟོས་ནས་ནི་ཆ་ཤས་ཅན་ཉིད་དོ། །འཕང་ལོ་ལ་སོགས་པ་ཉེ་བར་བླང་བ་ཉེ་བར་ལེན་པའི་བྱ་བ་ལ་ལྟོས་ནས་ནི་བྱེད་པ་པོ་ཉིད་དོ། །རང་གི་ཉེ་བར་ལེན་པ་ལ་ལྟོས་ནས་ནི་ཉེ་བར་ལེན་པ་པོ་ཉིད་དོ།།

གང་འགའ་ཞིག་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྟོགས་པས་ཡན་ལག་ཚོགས་པ་ཙམ་ཞིག་ཡོད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཅན་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལས་ཐ་དད་པར་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཆ་ཤས་ཙམ་ཞིག་ཡོད་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཅན་ནི་མེད་དོ། །ལས་འབའ་ཞིག་ཁོ་ན་ཡོད་ཀྱི་བྱེད་པ་པོ་ནི་མེད་དོ། །ཉེ་བར་ལེན་པ་ལས་ཐ་དད་པར་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཉེ་བར་ལེན་པ་ཁོ་ན་ཡོད་ཀྱི་ཉེ་

བར་ལེན་པ་པོ་ནི་མེད་དོ་ཞེས་དེ་ལྟ་བུར་རྣམ་པར་གནས་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྨྲ་བ་དེའི་ལྟར་ན་གཏན་ཚིགས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཡན་ལག་ལ་སོགས་པ་ཙམ་ཡང་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བས། འཇིག་རྟེན་གྲགས་པའི་ཀུན་རྫོབ་མ་བརྟགས་ཅིག །ཅེས་འདི་ནི་བཟློག་པར་བྱ་བ་ཁོ་ནའོ། །

༄ རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས།[1] དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཡོངས་སུ་རྟོག་པ་དེ་དག་ནི་གདོན་མི་ཟ་བར་དངོས་པོར་ཁས་ལེན་ཡོད་ན་ནི། འདོད་ཆགས་ཞེ་སྡང་འབྱུང་བ་ཡི། །ལྟ་བ་མི་བཟད་མ་རུངས་འཛིན། །དེ་ལས་བྱུང་བའི་རྩོད་པར་འགྱུར། །དེ་ལ་འདོད་ཆགས་ནི་རང་གི་ཕྱོགས་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །ཞེ་སྡང་ནི་གཞན་གྱི་ཕྱོགས་ལ་རྒྱབ་ཀྱིས་བལྟས་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་གང་ལས་འབྱུང་བ་དེ་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་འབྱུང་བའོ། །རྣམ་པར་སྨིན་པ་ཤིན་ཏུ་མི་བདེ་བ་དང་ཤིན་ཏུ་བཟོད་པར་དཀའ་བའི་ཕྱིར་མི་བཟོད་པའོ། །

སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་གནོད་པ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་དང་། འདལ་བར་དཀའ་བའི་ཕྱིར་མ་རུངས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། ལྟ་བ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའོ། །ལྟ་བ་ལ་གནས་པ་འདི་ལྟ་བུ་འདི་ཡང་དངོས་པོར་ལེན་པ་ལས་སྐྱེའོ། །ལྟ་བ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ཡོད་ན་རང་གིས་ཁས་བླངས་པའི་དོན་བསྟན་པར་འདོད་པ་དང་། གཞན་གྱིས་ཁས་བླངས་པ་ཞིག་འདོད་པའི་ཕྱིར་ལྟ་བ་ཁས་ལེན་པ་ལས་བྱུང་བའི་རྩོད་པ་དངོས་པོ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་རྒྱ་བ་ལས་བྱུང་བ་གཞན་དག་ཀྱང་འབྱུང་ངོ་། །གང་གི་ཕྱིར་དེ་དེ་ལྟར་གྱུར་བའི་ཕྱིར། དེ་ནི་ལྟ་བ་ཀུན་གྱི་རྒྱུ། །དེ་མེད་ཉོན་མོངས་མི་སྐྱེ་སྟེ། །དེ་བས་དེ་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༢༧ན-༢༧བ

ནི་ཡོངས་ཤེས་ན། །ལྟ་དང་ཉོན་མོངས་ཡོངས་སུ་འབྱུང་། །དངོས་པོར་ཁས་ལེན་པ་ཡོད་ན་དེ་ནི་སྔོན་གྱི་མཐའ་དང་ཕྱི་མའི་མཐའ་དང་དབུས་ཡོངས་སུ་རྟོག་པས་དེ་ལ་དམིགས་པ་ལྟ་བར་གྱུར་པ་རྣམས་སུ་ལྷུང་བ་ཡོད་པས་ན་དངོས་པོར་འཛིན་པ་དེ་ལྟ་བར་གྱུར་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་ནོ།།

༄ རྩོད་བཟློག་གི་འགྲེལ་པ་ལས།[1] དེ་ལྟ་བས་ན་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་དུ་གཉི་ག་འཆད་པ་ན་ངའི་ཚིག་བཞིན་དུ་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ཁྱོད་ཀྱིས། འགོག་པའི་འགོག་པའང་དེ་ལྟ་ཞེས། །འདོད་ན་དེ་ཡང་བཟང་མིན་ཏེ། །དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཁྱོད་དམ་བཅས། །མཚན་ཉིད་སྐྱོན་ཡོད་ངེད་ལ་མེད། །ཅེས་སྨྲས་པ་གང་ཡིན་པ་འདི་ལ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། གལ་ཏེ་ངས་དམ་བཅས་འགའ་ཡོད། །དེས་ན་ང་ལ་སྐྱོན་དེ་ཡོད། །ང་ལ་དམ་བཅས་མེད་པས་ན། །ང་ལ་སྐྱོན་མེད་ཁོ་ན་ཡིན།།

གལ་ཏེ་དམ་བཅས་པ་འགའ་ཞིག་ཡོད་ན་ནི། དེས་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་ཇི་སྐད་སྨྲས་པ་བཞིན་དུ། ང་ལ་དམ་བཅས་པའི་མཚན་ཉིད་ཁས་བླངས་པ་སྔོན་དུ་སོང་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པ་ཞིག་ན་ང་ལ་དམ་བཅས་པ་འགའ་ཡང་མེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་གཏན་དུ་ཉེ་བར་ཞི་བ་རང་བཞིན་གྱིས་དབེན་པ་དག་ལ་དམ་བཅས་པ་ག་ལ་ཡོད། དམ་བཅས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་ག་ལ་ཡོད། དམ་བཅས་པའི་མཚན་ཉིད་ལས་བྱུང་བའི་སྐྱོན་ཡང་ག་ལ་ཡོད་དེ། དེ་ལ་ཁྱོད་ལ་དམ་བཅས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཁྱོད་ལ་སྐྱོན་ཡོད་དོ་ཞེས་སྨྲས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་མེད་དོ།།

(1) ལྡེབ་ངོས། ༡༣༨བ-༡༣༩ན

ཡང་ཁྱོད་ཀྱིས། རེ་ཞིག་དངོས་རྣམས་མངོན་སུམ་གྱིས། །དམིགས་ནས་ཟློག་པར་བྱེད་ཡིན་ན། །གང་གིས་དངོས་རྣམས་དམིགས་འགྱུར་བ། །མངོན་སུམ་དེ་ནི་མེད་པ་ཡིན། །རྗེས་དཔག་ལུང་དང་དཔེས་གཞལ་དང་། །རྗེས་དཔག་ལུང་གིས་བསྒྲུབ་བྱ་དང་། །དཔེས་བསྒྲུབ་བྱ་བའི་དོན་གང་ཡིན། །མངོན་སུམ་གྱིས་ནི་ལན་བཏབ་བོ། ༼གཞུང་དུ་པོ་གསལ་ལོ།༽ །ཞེས་སྨྲས་པ་གང་ཡིན་པ་འདི་ལ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། །གལ་ཏེ་མངོན་སུམ་ལ་སོགས་པའི། །དོན་གྱིས་འགའ་ཞིག་དམིགས་ན་ནི། །བསྒྲུབ་པའམ་བཟློག་པར་བྱ་ན་དེ། །མེད་ཕྱིར་ང་ལ་ཀླན་ཀ་མེད། །གལ་ཏེ་ངས་མངོན་སུམ་དང་། རྗེས་སུ་དཔག་པ་དང་། དཔེས་འཇལ་བ་དང་། ལུང་རྣམས་ཀྱིས་སམ། ཚད་མ་བཞི་རྣམས་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་གིས་འགའ་ཞིག་དམིགས་ན་ནི། དེའི་ཕྱིར་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའམ། དོན་བཟློག་པར་བྱ་ན་ངས་དོན་ཇི་ལྟར་ཡང་མ་དམིགས་པས་དེའི་ཕྱིར་བསྒྲུབ་པར་ཡང་མི་བྱ། བཟློག་པར་ཡང་མི་བྱ། དེ་ལྟར་གྱུར་དང་དེ་ལ་ཁྱོད་ཀྱིས་གལ་ཏེ་མངོན་སུམ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་ཚད་མ་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་གིས་དངོས་པོ་རྣམས་དམིགས་ནས་ཟློག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ན། ཚད་མ་དེ་དག་ཀུང་མེད། དེ་དག་གིས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་བའི་དོན་ཡང་མེད་པས་ཞེས་ཀླན་ཀ་སྨྲ་བ་གང་ཡིན་པའི་ཀླན་ཀ་དེ་ང་ལ་མི་འབྱུང་ངོ་།།

༄ བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་ཆེན་ལས།[1] སྡུག་བསྔལ་ཡང་སྐྱེ་བ་དང་འགག་པའི་ཆོས་ཅན་གྱི་འདུ་བྱེད་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པས་བསྐྱེད་པ་རྣམས་ཡིན་ལ། དེ་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་ཀུང་གང་ཟག་ཏུ་འདོགས་ཏེ། དེ་ནི་བདག་ཡིན་ནོ། །སྡུག་བསྔལ་འགགས་ན་ནི་དེ་དང་གྲུབ་པ་དང་བདེ་བ་གཅིག་པའི་ཉེ་བར་ལེན་པ་པོ་བདག

(1) ལྗེབ་ངོས། ༡༥༧བ-༡༥༨བ

རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཕྱིས་མི་འབྱུང་བའི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་ཟད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ལེགས་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་གྲོལ་བའི་བདག་ཡོད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ནི་རེ་ཞིག་རྒྱུ་མེད་པ་ཅན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་མོ་གཤམ་གྱི་བུ་བཞིན་ནོ། །དེའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཡོད་ན་ཡང་དེ་རྟག་པ་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་བཅིངས་པ་དང་། ཐར་པ་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པས་སྔ་མ་བཞིན་དུ་འཁོར་བ་ལྡོག་པར་མི་འགྱུར་རོ།།

ཁྱད་པར་ཁས་ལེན་ན་ཡང་རྣམ་པར་འགྱུར་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་མི་རྟག་པར་འགྱུར་ལ། དེའི་ཕྱིར་རྒྱུ་དང་ལྡན་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་དང་འདྲ་པ་ཉིད་དང་རང་གི་ཚོད་པ་བཏང་བར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་འདིས་བདག་ཁས་བླངས་པར་མི་རིགས་སོ། །གང་ཞིག་གཞན་ལ་བསྟན་པར་མི་ནུས་པ་དང་། བཤད་ཟིན་པའི་སྐྱོན་གྱིས་ཁས་བླངས་ནས་ཀྱང་ཡོངས་སུ་དོར་བར་བྱ་བ་ཡིན་བ་དེ་ནི་ཁས་བླངས་པ་ཅི་ཞིག་དགོས་དེའི་ཕྱིར་བདག་ཏུ་སྨྲ་བ་དོར་བར་བྱའོ། །གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་གྲོལ་བའི་གནས་སྐབས་ན་གྲོལ་བའི་བདག་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ལ། དོན་དམ་པའི་མིང་ཅན་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ན་ཡང་འདུ་བྱེད་རྣམས་སླར་མི་འབྱུང་བས་གཏན་ཡོངས་སུ་ཟད་པའི་ངོ་བོར་སྨྲ་ན་ནི་དེའི་ཕྱིར་དེ་དང་འདྲ་བའི་དམ་པའི་དོན་འདི་དོན་དུ་གཉེར་བས་ཅི་ཞིག་བྱ།

དེའི་ཕྱིར་བདག་ལེགས་སུ་འདོད་པ་ལ། །འཇིག་རྟེན་པ་འདི་ཉིད་བླ་ཡི། །དོན་དམ་རྣམ་ཀུན་མ་ཡིན་ཏེ། །འཇིག་རྟེན་པ་ལ་ཙུང་ཟད་ཡོད། །དམ་པའི་དོན་ལ་ཡོད་མ་ཡིན། །བདག་ལེགས་སུ་འདོད་པ་ནི་མིག་ནད་བྱུང་དུ་དོགས་པས་མིག་འབྱིན་པ་རྗེས་སུ་མི་སློབ་ཀྱི། ནད་སེལ་བ་ཁོ་ན་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ་འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་

ལ་ཡིད་བྱུང་བས་ཀྱང་སྡུག་བསྔལ་ཙམ་བདང་བ་ཁོ་ན་མཆོག་གི་ཐམས་ཅད་མེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཐམས་ཅད་མེད་པར་གྱུར་ན་ནི་བདེ་བ་ཡང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་གཅད་པས་འདིས་བདག་ལ་ཕན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་བཏགས་པར་མི་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་པ་འདི་ཉིད་བླའི། འཇིག་རྟེན་པ་དེར་ནི་ཁྱོད་ཀྱིས་ཅུང་ཟད་ཅིག་ཁས་ལེན་ཏེ་གང་མིག་ལ་སོགས་པ་དང་། སྣ་གུ་ལ་སོགས་པའམ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་བུམ་པ་དང་། སྣམ་བུ་དང་། རེ་ལྡེ་དང་། ཁྲིམ་དང་། ནགས་དང་། དམག་དང་། ཀུན་དགའ་ར་བ་དང་། བཞོན་པ་དང་། གྲུ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ།།

ཅུང་ཟད་ཅིག་ནི་ཁས་མི་ལེན་ཏེ། གང་སྨྲ་སྐེགས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པར་སྒྲོ་བཏགས་པ་དང་། དངོས་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་དང་བཅས་པའོ། །ཡང་ན་གང་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་ལ་སོགས་པའི་ལས་འདས་པ་འབྲས་བུ་མ་བྱུང་བ་དང་། བདེ་བའི་འབྲས་བུ་མ་འོངས་པའམ། འདུ་བྱེད་ད་ལྟར་བྱུང་བ་རྣམས་ཏེ། དེ་ལྟ་བུ་འདི་ནི་ཁྱོད་འཇིག་རྟེན་པ་ལ་ཡོད་ལ། དེ་ལས་ལྷག་མར་གྱུར་པ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས་གང་དུ་ཐམས་ཅད་མེད་པ་མ་ཡིན་པ་འཇིག་རྟེན་པ་འདི་བླའི་དོན་དམ་པ་ནི་མཆོག་མ་ཡིན་ཏེ། གཏན་དུ་ཡང་བདག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

༈ འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་ལས།[1] བདག་བཏགས་པའམ། མ་དམིགས་པར་འདོད་པས་ཀྱང་རུང་སྟེ། ཇི་སྐད་སྨྲས་པའི་རྣམ་པ་དག་གིས་བདག་ཁས་བླང་བར་མི་བྱའོ་ཞེས་ཆཤད་པ་ནི། འདི་ནི་ཕུང་པོ་རྣམས་རྟེན་གྲུབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་བྱ་བའོ། །ཇི་ལྟར་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་འདི་འབྱུང་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཙམ་ཞིག་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པའི་རྣམ་པར་གཞག་པ་མ་ཆད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཁས་ལེན་གྱི་རྒྱུ་མེད་ལ་སོགས་པ་དག་ལས་སྐྱེ་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༣༠༣བ-༣༠༩ན

བ་མ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ། འདིར་ཡང་བརྟེན་ནས་གདགས་པ་ལ་ཡང་དག་པར་བརྟེན་པ་ན་རྫི་སྐད་ཅིག་པའི་སྐྱོན་དང་ལྡན་པའི་རྣམ་པ་བསལ་ནས་ཕུང་པོ་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་གདགས་པ་ཞེས་བྱ་འདི་ཙམ་ཞིག་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་རྣམ་པར་གནས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཁས་བླང་བར་བྱ་སྟེ། བདག་ཏུ་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ།།

༄ ཚིག་གསལ་ལས།[1] གང་གི་ཕྱིར་བདག་ལས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡོད་པ་རྒྱུ་ཉིད་དང་དེ་ཉིད་སྐྱེའོ་ཞེས་སྨྲས་པ་ཡིན་ལ། ཡོད་པ་ནི་ཡང་སྐྱེ་བ་ལ་དགོས་པ་མ་མཐོང་ཞིང་། ཐུག་པ་མེད་པར་ཡང་མཐོང་ལ། ཁྱོད་ཀྱིས་སྐྱེས་པ་སླར་ཡང་སྐྱེ་བར་མི་འདོད་ཅིང་། ཐུག་པ་མེད་པར་ཡང་མི་འདོད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་ཁྱེད་ཅག་གི་རྟོད་པ་ནི་འཐད་པ་དང་བྲལ་བ་དང་། རང་གིས་ཁས་བླངས་པ་དང་འགལ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཕ་རོལ་པོ་བདག་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་ལ་འདྲི་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། གང་ལས་གཏན་ཚིགས་དང་དཔེ་བཀོད་པ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་བ་འདི་དག་ཙམ་ཞིག་གིས་བརྗོད་པ་ན་ཅི་ཕ་རོལ་པོ་ཁས་ལེན་པར་མི་བྱེད་དམ། འོན་ཏེ་ཕ་རོལ་པོ་རང་གི་ཁས་བླངས་པ་དང་འགལ་བས་བརྗོད་པས་ཀྱང་མི་ལྡོག་ན་ནི། དེའི་ཚེ་ངོ་ཚ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཏན་ཚིགས་དང་དཔེ་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་ལྡོག་པར་མི་འགྱུར་བ་ཉིད་དོ།།

ཁོ་བོ་ཅག་ནི་སྨྲོན་པ་དང་ལྡན་ཅིག་རྟོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་སློབ་དཔོན་ནི་གནས་མ་ཡིན་པར་ཡང་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཚང་བར་བྱེད་པ་ན། བདག་ཉིད་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལ་དགའ་བ་ཉིད་མངོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དབུ་མ་པ་ཡིན་ན་ནི་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བ་རིགས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། ཕྱོགས་གཞན་ཁས་བླངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།

(1) ལྡེབ་ངོས། ༥བ-༧ན

༄༅། བཞི་བརྒྱ་པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས།[1] རྟོག་གེ་བ་དག་ནི་གང་ཞིག་ཕ་རོལ་པོའི་འབྲས་བུའི་དོན་དུ་མ་སྐྱེས་པ་ཉིད་དུ་ཁས་བླངས་པ་དེ་ནི་སྐྱེས་པ་ཡིན་ཏེ། འབྲས་བུའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འབྲས་བུའི་དོན་དུ་སྐྱེས་པ་བཞིན་ནོ་ཞེས་སྨྲས་ཏེ། འདིར་རེ་ཞིག་ཕ་རོལ་པོས་ཀུན་བརྟགས་པ་ས་དང་ཆུ་དང་མེ་དང་རླུང་གི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པ་དང་མི་ལྡན་པ་རྣམས་ལ་ནམ་མཁའི་མེ་ཏོག་ལྟར་རྒྱུ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཡོད་པ་ཉིད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་འདི་རྣམས་ལ་རྒྱུ་ཉིད་དུ་སྒྲོ་བཏགས་ནས་སྐྱེ་བ་གྲུབ་པས་མི་རང་ཉིད་ལ་འབྲས་བུའི་དོན་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ལ་གཞན་ལ་གྲུབ་པ་གཏན་ཚིགས་སུ་ཁས་ལེན་ན་ཧ་ཅང་ཡང་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།

དངོས་པོ་མི་རིགས་པ་ཁས་བླངས་པས་ཕ་རོལ་པོ་བཟློག་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་རྟག་པ་འབྲས་བུའི་དོན་ཉིད་དུ་ཁས་བླངས་པར་རིགས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །འདིས་གཞན་གྱི་དམ་བཅའ་ལ་རྗེས་སུ་དཔག་པ་དང་འགལ་བ་བརྗོད་པར་རིགས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་གཉི་ག་ལ་གྲུབ་པ་ཁོ་ནས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གང་གི་ལྟར་ན་གཉི་ག་ལ་གྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་རྗེས་སུ་དཔག་པས་གནོད་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རང་ལ་གྲུབ་པས་ཀྱང་རྗེས་སུ་དཔག་པས་གནོད་པ་ཡོད་དོ་ཞེས་འདོད་པ་དེ་ལྟར་ན་ཡང་དོན་སྟོན་པ་ལ་མི་མཁས་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཏེ། མཁས་པ་ནི་སླ་བས་བསྟན་པར་བྱ་བའི་དོན་དཀའ་བས་སྟོན་པར་མི་བྱེད་དོ།།

༄༅། ཚིག་གསལ་ལས།[2] ཐལ་བར་འགྱུར་བ་བཟློག་པའི་དོན་དང་ཡང་ཕ་རོལ་པོ་ཉིད་འབྲེལ་པ་ཡིན་གྱི། ཁོ་བོ་ཅག་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རང་ལ་དམ་བཅའ་བ་མེད་པའི་

(1) ལྗེབ་ངོས། ༡༩༨ན-༡༩༨བ

(2) ལྗེབ་ངོས། ༤བ-༥བ

ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་གྲུབ་པའི་མཐའ་དང་འགལ་བ་ག་ལ་ཡོད། ཐལ་བ་ལས་བཟློག་པ་བསྒྲུབས་པས་ཕ་རོལ་པོ་ལ་ཉེས་པ་མང་པོ་ཅི་ཙམ་དུ་འགྱུར་བ་དེ་ཙམ་ཁོ་བོ་ཅག་མངོན་པར་འདོད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པས། གང་ལས་འདི་ལ་གཞན་གྱིས་གླགས་རྙེད་པར་འགྱུར་བ་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལུགས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ལ་གླགས་དང་བཅས་པའི་ཚིག་གསུང་བ་ཉིད་ག་ལ་ཡོད། རང་བཞིན་མེད་པར་སྨྲ་བས་རང་བཞིན་དང་བཅས་པར་སྨྲ་བ་ལ་ཐལ་བ་བསྒྲུབས་པ་ན་ཐལ་བ་ལས་བཟློག་པའི་དོན་ཅན་དུ་ཐལ་བར་ག་ལ་འགྱུར་ཏེ། སྒྲ་རྣམས་ནི་དབྱུག་པ་དང་ཞགས་པ་ཅན་བཞིན་དུ་སྨྲ་བ་པོ་རང་དབང་མེད་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ།།

འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན་ནུས་པ་ཡོད་ན་སྨྲ་བ་པོའི་བརྗོད་པར་འདོད་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་ཐལ་བ་སྒྲུབ་པ་ནི་ཕ་རོལ་པོའི་དམ་བཅའ་ལ་འགོག་པ་ཙམ་གྱི་འབྲས་བུ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཐལ་བ་ལས་ཟློག་པའི་དོན་དུ་འགྱུར་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང་སློབ་དཔོན་ནི། ནམ་མཁའི་མཚན་ཉིད་སྔ་རོལ་ན། །ནམ་མཁའ་ཅུང་ཟད་ཡོད་མ་ཡིན། །གལ་ཏེ་མཚན་ལས་སྔར་གྱུར་ན། །མཚན་ཉིད་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར། །ཞེས་བྱ་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ། གཟུགས་ཀྱི་རྒྱུ་ནི་མ་གཏོགས་པར། །གཟུགས་ནི་གཟུགས་ཀྱི་རྒྱུ་མེད་པར། །ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ་དོན་གང་ཡང་། །རྒྱུ་མེད་པ་ནི་གང་ནའང་མེད། །ཅེས་བྱ་བ་དང་། །དེ་བཞིན་དུ། མྱ་ངན་འདས་པ་དངོས་པོ་མིན། །རྒ་ཤིའི་མཚན་ཉིད་ཐལ་བར་འགྱུར། །རྒ་དང་འཆི་བ་མེད་པ་ཡིན། །དངོས་པོ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ཕལ་ཆེར་ཐལ་བ་སྒྲུབ་པ་ཁོ་ནའི་སྒོ་ནས་གཞན་གྱི་ཕྱོགས་སེལ་བར་མཛད་དོ།།

ཅི་སྟེ་སློབ་དཔོན་གྱི་དགག་རྣམས་ནི་དོན་གྱི་དགག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དོན་ཆེན་པོ་ཉིད་ཡིན་པས་སྒྲུབ་པ་དབུ་མའི་རྒྱུ་ཉིད་དུ་རྟོགས་ན་ནི། སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱི་དགག་དག་ཀྱང་ཅིའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ཡོངས་སུ་མི་རྟོག ཙོན་ཏེ་སྒྲུབ་པའི་དགག་རྒྱས་པར་བརྗོད་པར་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་འདི་ནི་འགྲེལ་པ་མཁན་པོ་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྩོད་པ་བཟློག་པའི་འགྲེལ་པ་མཛད་པ་ན། སློབ་དཔོན་གྱིས་ཀྱང་སྒྲུབ་པའི་དགག་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་རྟོག་གེ་བ་འདིས་བདག་ཉིད་རྟོག་གེའི་བསྟན་བཅོས་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པ་ཙམ་ཞིག་བསྟན་པར་འདོད་པས།

དབུ་མ་པའི་ལྟ་བ་ཁས་ལེན་བཞིན་དུ་ཡང་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲུབ་པའི་དགག་བརྗོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཆེས་ཤིན་ཏུ་ཉེས་པ་དུ་མའི་ཚོགས་ཀྱི་གནས་སུ་རྟོགས་ཏེ། ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། དེ་ལ་རེ་ཞིག་གང་འདི་སྐད་དུ་འདིར་སྒྲུབ་པའི་ཚིག་ཏུ་འགྱུར་བ་ནི། དོན་དམ་པར་ན་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ངེས་ཏེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར་དཔེར་ན་ཤེས་པ་ཡོད་པ་ཉིད་བཞིན་ནོ་ཞེས་སྨྲས་པ་ཡིན་ནོ། །འདིར་དོན་དམ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཁྱད་པར་ཅིའི་ཕྱིར་ཉེ་བར་བཀོད་པ་ཡིན། གལ་ཏེ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྐྱེ་བར་ཁས་བླངས་པ་དགག་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། འགོག་ན་ཡང་ཁས་བླངས་པས་གནོད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། འདི་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བདག་ལས་སྐྱེ་བ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་ཁས་མ་བླངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

ཇི་སྐད་དུ་མདོ་ལས་ས་བོན་གྱི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བའི་མྱུ་གུ་དེ་ཡང་སྐྱེ་བ་ན། བདག་གིས་མ་བྱས། གཞན་གྱིས་མ་བྱས། གཉི་གས་མ་བྱས། དབང་ཕྱུག་གིས་མ་བྱས། དུས་ཀྱིས་མ་བསྒྱུར། རྡུལ་ཕྲ་རབ་ལས་མ་བྱུང་། རང་བཞིན་ལས་

མ་བྱུང་། ངོ་བོ་ཉིད་ལས་མ་བྱུང་། རྒྱུ་མེད་པ་ལས་མ་སྐྱེས་ཞེས་གསུངས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ། ས་བོན་ཡོད་ན་མྱུ་གུ་ཇི་བཞིན་ཏེ། །ས་བོན་གང་ཡིན་མྱུ་གུ་དེ་ཉིད་མིན། །དེ་ལས་གཞན་མིན་དེ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། །དེ་ལྟར་རྟག་མིན་ཆད་མིན་ཆོས་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། འདི་ཉིད་ལས་ཀྱང་། གང་ལ་བརྟེན་ཏེ་གང་འབྱུང་བ། །དེ་ནི་རེ་ཞིག་དེ་ཉིད་མིན། །དེ་ལས་གཞན་པའང་མ་ཡིན་ཏེ། །དེ་ཕྱིར་ཆད་མིན་རྟག་མ་ཡིན། །ཞེས་འཆད་དོ། །གཞན་གྱི་ལུགས་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་སོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་གི་རྣམ་པར་གཞག་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་ཁས་བླངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

བདེན་པ་གཉིས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་མཐོང་བ་ལས་ཉམས་པའི་སྨུ་སྐྱེགས་པ་དག་ཇི་སྲིད་དུ་གཉི་གའི་སྒོ་ནས་འགོག་པ་དེ་སྲིད་དུ་ཡོན་ཏན་ཉིད་ཡིན་པར་རྟོགས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་གཞན་གྱི་གཞུང་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཁྱད་པར་བརྗོད་པ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །གང་ལས་དེ་ལ་ལྟོས་ནས་ཀྱང་ཁྱད་པར་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་བ་འཇིག་རྟེན་ལས་ཀྱང་བདག་ལས་སྐྱེ་བར་མི་རྟོགས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་པས་ནི་བདག་དང་གཞན་ལས་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་སྤྱོད་པ་འཇུག་པ་མེད་པར་བྱས་ནས། རྒྱུ་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཙམ་ཞིག་རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ། །སློབ་དཔོན་ཡང་དེ་ལྟར་རྣམ་པར་གཞག་པ་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཁྱད་པར་དོན་མེད་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་ངེས་སོ། །

གཞན་ཡང་གལ་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྐྱེ་བ་དགག་པར་འདོད་ནས་ཁྱད་པར་འདི་འགོད་པར་བྱེད་ན་ནི་དེའི་ཚེ། རང་ལ་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཉེས་པའམ། གཞི་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་ཏེ། རང་གིས་དོན་དམ་པར་མིག་ལ་སོགས་པའི་

སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ཁས་མ་བླངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མིག་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཉེས་པ་མེད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན་དོན་དམ་པར་ཞེས་བྱ་བ་འདི་གང་གི་ཁྱད་པར་ཡིན། གལ་ཏེ་མིག་ལ་སོགས་པ་ཀུན་རྫོབ་པ་རྣམས་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་ཕྱིར། དོན་དམ་པ་སྨོས་པ་ནི་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་ཁྱད་པར་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་ནི་འོ་ན་མིག་ལ་སོགས་པ་ཀུན་རྫོབ་པ་རྣམས་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་དེ་སྐད་བརྗོད་པར་བྱ་བར་འགྱུར་ན། དེ་སྐད་དུ་ཡང་མ་སྨྲས་སོ།།

སྨྲ་ན་ཡང་ཕ་རོལ་པོ་དག་གིས་མིག་ལ་སོགས་པ་རྣམས་རྫས་སུ་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་དང་། བཏགས་པར་ཡོད་པར་ཁས་མ་བླངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ལ་གཞི་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བས་འདི་ནི་མི་རིགས་སོ། །ཅི་སྟེ་ཇི་ལྟར་སྒྲ་མི་རྟག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གཉིས་སྤྱི་ཉིད་གཟུང་བ་ཡིན་གྱི། ཁྱད་པར་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། །ཁྱད་པར་འཛིན་ན་ནི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བའི་ཐ་སྙད་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །འདི་ལྟར་གལ་ཏེ་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་ལས་གྱུར་པའི་སྒྲ་འཛིན་ན་ནི་ཕ་རོལ་པོ་ལ་མ་གྲུབ་བོ། །འོན་ཏེ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་འཛིན་ན་ནི་དེ་རང་ཉིད་སངས་རྒྱས་པ་ལ་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་བྱེ་བྲག་པ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་དམ་འཆའ་བ་ན་ཡང་། བྱས་པའི་སྒྲ་འཛིན་ན་དེ་གཞན་ལ་མ་གྲུབ་བོ།།

༄ ཚིག་གསལ་ལས།[1] འདིར་སྨྲས་པ། གལ་ཏེ་བདག་དང་གཞན་དང་གཉིས་ག་དང་རྒྱུ་མེད་པ་ལས་དངོས་པོ་རྣམས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན། ཇི་ལྟར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་མ་རིག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་འདུ་བྱེད་རྣམས་ཞེས་གསུངས། བཤད་པར་བྱ་

(1) ཚིག་གསལ། ༡༥ན-༡༥བ

སྟེ། འདི་ནི་ཀུན་རྫོབ་པ་ཡིན་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཅི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་རྣམ་པར་གཞག་པ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། རྐྱེན་ཉིད་འདི་པ་ཙམ་གྱིས་ཀུན་རྫོབ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་གྱི། ཕྱོགས་བཞི་ཁས་བླངས་པའི་སྒོ་ནས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་རང་བཞིན་དང་བཅས་པ་སྨྲ་བར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྐྱེན་ཉིད་འདི་པ་ཙམ་ཞིག་ཁས་བླངས་ན་ནི་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་གཉིས་ཕན་ཚུན་ལྟོས་པའི་ཕྱིར། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས་དངོས་པོ་རང་བཞིན་དང་བཅས་པར་སྨྲ་བར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནོ།།

༄ ཚིག་གསལ་ལས།[1] འདི་ལྟར་དངོས་པོ་རྣམས་ནི་རང་ཉིད་རང་བཞིན་མེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་དག་ཀྱང་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་ན། མ་བརྟགས་པར་གྲུབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་བྱིས་པ་འདི་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་ལམ་དུ་ཉེ་བར་འགྲོ་བ་ཡིན་ཏེ། ཁོ་བོ་ཅག་གི་ལྟར་ན་དེ་དག་ལ་ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་རྣམ་པར་དཔྱད་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །འཇིག་རྟེན་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་ནི་སྒྱུ་མ་དང་རྨི་ལམ་དང་དྲི་ཟའི་གྲོང་ཁྱེར་ལ་སོགས་པ་ལྟར་འཐད་པ་དང་བྲལ་བར་གྱུར་ཅིང་། མ་རིག་པའི་རབ་རིབ་ཀྱིས་བློ་གྲོས་ཀྱི་མིག་ཉམས་པར་གྱུར་པའི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་ལ་གྲུབ་པར་གྱུར་པས་ཕན་ཚུན་ལྟོས་པ་ཉིད་ཀྱིས་འགྲུབ་པར་གྱུར་པ་འབའ་ཞིག་བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ནོ།།

ཇི་སྐད་དུ་བརྒྱ་པ་ལས། མགལ་མེའི་འཁོར་ལོ་སྤྲུལ་པ་དང་། །རྨི་ལམ་སྒྱུ་མ་ཆུ་ཟླ་དང་། །ཁུག་རྣ་དང་ནི་བྲག་ཅ་དང་། །སྨིག་རྒྱུ་སྤྲིན་དང་སྲིད་པ་མཚུངས། །ཞེས་བཤད་དོ། །དེའི་ཕྱིར། བསྐྱེད་བྱ་ཡོད་ན་སྐྱེད་བྱེད་དང་། སྐྱེད་བྱེད་ཡོད་ན་བསྐྱེད་བྱ

(1) ལྡེབ་ངོས། ༥༨བ-༥༩ན

ཡོད་ཅིང་། འགག་པ་ཡོད་ན་དགག་བྱ་དང་། དགག་བྱ་ཡོད་ན་འགག་པ་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྙད་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་ཀོ་བོ་ཅག་གི་ཕྱོགས་ལ་ཐལ་བར་འགྱུར་བ་མཚུངས་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བར་ག་ལ་འོས། གང་ཞིག་འཇིག་པ་རྒྱུ་མེད་པ་ཉིད་དུ་ཁས་བླངས་ནས་འདུས་བྱས་རྣམས་སྐད་ཅིག་མ་ཉིད་དུ་སྨྲ་བ་དེའི་ལྟར་ན་ནམ་མཁའི་མེ་ཏོག་ལྟར་རྒྱུ་མེད་པས་འཇིག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་རྣམས་སྐད་ཅིག་མ་ཉིད་དང་། འཇིག་པ་དང་བྲལ་བ་རྣམས་འདུས་བྱས་ཉིད་དུ་འང་འགྲུབ་པར་ག་ལ་འགྱུར། དེའི་ཕྱིར་དེའི་ཐམས་ཅད་མི་འཐྲིག་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ།།

༄ ཚིག་གསལ་ལས།[1] དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པར་ལྟ་བ་ཡོད་ན་རྟག་པ་དང་ཆད་པར་ལྟ་བར་ཐལ་བར་འགྱུར་ཞེ་ན། འདི་ལྟར། གང་ཞིག་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ། །དེ་ནི་མེད་པ་ཡིན་པས་རྟག །སྔོན་བྱུང་ད་ལྟར་མེད་ཅེས་པ། །དེས་ན་ཆད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར། །གང་ཞིག་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་བརྗོད་པ་དེ་ནི་རང་བཞིན་ལ་ལྡོག་པ་མེད་པས་ནམ་ཡང་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་རང་བཞིན་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ཁས་བླངས་པས་རྟག་པར་ལྟ་བར་འགྱུར་ལ། སྔོན་གནས་པའི་གནས་སྐབས་སུ། དངོས་པོའི་རང་བཞིན་ཁས་བླངས་ནས་ད་ལྟར་ཕྱིས་དེ་ཞིག་པས་མེད་དོ་ཞེས་ཁས་བླངས་པས་ཆད་པར་ལྟ་བར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །གང་གི་ལྟར་ན་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་ཉིད་མི་འཐད་པ་དེ་ལ་ནི་རྟག་པ་དང་། ཆད་པར་ལྟ་བར་ཐལ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། དངོས་པོའི་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

གལ་ཏེ་དངོས་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་នོ་ཞེས་ཁས་ལེན་པ་ལ་དངོས་པོར་ལྟ་བ་མེད་པས་རྟག་པར་ལྟ་བ་མེད་མོད། ཆད་པར་ལྟ་བར་ཐལ་བར་ནི་ངེས་པར

(1) ཆེབ་ཚོས། ༩༣བ

འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་མེད་པར་ལྟ་བར་ནི་མི་འགྱུར་རོ། །འདི་ལྟར་གང་ཞིག་སྔར་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་ཁས་བླངས་ནས། ཕྱིས་དེ་ལྡོག་པ་ལ་རྟེན་པར་བྱེད་པ་དེ་ནི་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་སྔར་དམིགས་པ་ལ་སྐུར་བ་བཏབ་པས་མེད་པར་ལྟ་བར་འགྱུར་གྱི། གང་ཞིག་རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་དམིགས་པའི་སྐྲ་ཤད་དག་ལ་རབ་རིབ་མེད་པ་ལྟར་གྱུར་ཅིང་ཅི་ཡང་མ་དམིགས་པ་དེས་མེད་དོ་ཞེས་སྨྲས་པ་ན། ཅི་ཞིག་མེད་པར་སྨྲས་པར་འགྱུར་ཏེ། དགག་བྱ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གྱུར་པ་རྣམས་ལོག་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་བཟློག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རབ་རིབ་མེད་པ་རྣམས་ལྟར་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཡོད་པ་མ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཁོ་བོ་ཅག་སྨྲ་མོད་ཀྱི། དེ་སྐད་སྨྲས་པ་ན། ཁོ་བོ་ཅག་ཆད་པར་ལྟ་བར་ཐལ་བར་འགྱུར་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།།

༄ དབུ་མ་རིན་པོ་ཆེའི་སྒྲོན་མ་ལས།[1] མཐོང་བ་མེད་པ་ཉིད་དེ་མཆོག་མཐོང་བའོ་ཞེས་གསུངས་པས་མཐོང་བ་མེད་པའི་དོན་དེ་ལ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡོད་ནས་ཇི་ལྟར་ཁས་བླང་བར་བྱ་བ། སློབ་དཔོན་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་ནས། གལ་ཏེ་དངོས་ཤིག་ཡོད་ན་ནི། །ཁས་ནི་བླང་བར་བྱ་དགོས་ན། །དངོས་པོ་སྐྱེ་བ་མེད་ཉིད་ལ། །ཁས་བླང་བ་ནི་ཇི་ལྟར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་སོ།།

བདག་ཅག་དབུ་མ་པ་ལ་ནི་ཁས་བླང་བར་བྱ་བའི་དངོས་པོ་ནི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་འབུམ་དུ་གཤགས་པའི་ཚད་ཀྱང་བསྟན་དུ་མེད་དོ། །ཁས་བླངས་པ་ཡི་དངོས་པོ་ནི། །ཕྲ་རབ་ཙམ་ཡང་ཡོད་མིན་ཏེ། །གདོད་ནས་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། །མོ་གཤམ་གྱི་ནི་བུ་བཞིན་ནོ། །དཔེར་ན་བུད་མེད་མོ་གཤམ་ལ། །ཁྱོད་ཀྱི་བུ་ནི་གང་ཡིན་དྲིས། །དེ་ལ་དེ་ནི་ཡོད་མིན་པས། །སྨྲ་བར་ནུས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་བས་ན་བདག་ཅག་དབུ་མ་པའི་ཤེས

(1) ཕྱི་བ་ཇོས། ༡༧༣བ

རབ་ཀྱི་མདུན་ན་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་ཁྱེད་ཀྱི་འདོད་པ་ལྟ་བུ་ཅི་ཡང་མེད་དེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མེད་ཅིང་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།

༈ པ་ཚབ་ལོ་ཙཱ་བས་མཛད་པའི་ཐལ་བཟློག་གི་འགྲེལ་པ་ལས།[1] སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགོངས་པ་ཐལ་འགྱུར་བ་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་ཟླ་གྲགས་རང་གི་ལུགས་རྣམ་པར་གཞག་པ་སྟོན་པ་གཉིས་ཏེ། གཞལ་བྱ་ལ་དྲི་བ་ལྔའི་ལན་གདབ་པ་དང་། ཚད་མ་ལ་དྲི་བ་ལྔའི་ལན་གདབ་པས་སྟོན་ཏོ། །དེ་ལ་དྲི་བ་དང་པོ་ནི་ངེད་རང་རྒྱུད་འདོད་པ་ལ་གོང་གི་སྐྱོན་བརྗོད་པ་དེ། ཁྱེད་ཐལ་འགྱུར་བ་ལ་ཅི་སྟེ་མི་འོང་སྙེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་སྨྲ་བར་མཚུངས་པས་སོ། །དེས་ན་རང་བཞིན་མེད་པ་སྨྲ་ཙམ་གྱིས་སྒྲུབ་ན་རང་བཞིན་མེད་པར་འགྱུར་ལ། རིགས་པས་སྒྲུབ་ན་མངོན་སུམ་རྗེས་དཔག་གཉིས་ཅར་སྔ་མ་ལྟར་མི་འཐད་ཅེས་པའོ།།

དེའི་ལན་ནི་ངེད་ལ་བསྒྲུབ་བྱ་དང་ཁས་བླང་དང་རང་གི་ཕྱོགས་སྒྲུབ་རྒྱུ་དེ་ཡང་མེད་ལ། གཞན་ཁས་ལེན་པ་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་འགོག་པ་ཡིན་པས་ན་ཆོས་ཅན་མ་གྲུབ་པ་ལ་སོགས་ལ་ཁྱེད་ལ་བརྗོད་པའི་སྐྱོན་དེ་དག་མེད་དོ། །ཁྱེད་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་རང་བཞིན་མེད་པར་བསྒྲུབ་པར་འདོད་པ་ལ་ཉེས་པ་གནས་ཀྱི། ངེད་ལ་ནི་ཁས་ལེན་པ་གང་ཡང་མེད་པས་ཉེས་པ་མེད་སྟེ་དམ་བཅའ་བ་མེད་པས་སོ། །དེ་ཡང་འཕགས་པ་ཉིད་ཀྱིས། གལ་ཏེ་ང་ལ་དམ་བཅའ་ཡོད། །དམ་བཅའ་ཡོད་པས་སྐྱོན་དེ་སྙེད་ཡོད་ཡིན་སྙམ། །གལ་ཏེ་ང་ལ་དམ་བཅའ་མེད། །དམ་བཅའ་མེད་པས་སྐྱོན་དེ་མེད།། ཅེས་སོ། །དེ་ལྟར་ཁས་མི་ལེན་བྱས་ཀྱང་དབུ་མ་པ་ཡིན་པས་ཉེས་པས་ཉིད་དུ་ཁྱེད་འདོད་དགོས་སོ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་དེ་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་པ་ཡང་རིགས་པས་དཔྱད་ན་མ་གྲུབ་

(1) ཤོག་ངོས། ༣༩༣-༣༩༩

པའི་ཕྱིར་ཏེ། མི་སྟོང་པའི་ཆོས་ཅིག་གྲུབ་ན་ཏ་ ༼གཞུང་དུ་ཏ་གསལ།༽ དེ་ལ་ལྟོས་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱང་བྱ་བ་ཞིག་གྲུབ་པར་འཐད་པ་ལ། མི་སྟོང་པའི་ཆོས་ཉིད་བརྟགས་ནས་མ་གྲུབ་པས་དེ་ལ་ལྟོས་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་བྱ་བ་ཞིག་མ་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་ཡང་མི་འཐད་དོ།།

དེ་ཡང་འཕགས་པ་ཉིད་ཀྱིས། གལ་ཏེ་མི་སྟོང་ཡོད་འགྱུར་ན། །སྟོང་པ་ཅུང་ཟད་ཡོད་པར་འགྱུར། །ཅེས་བཤད་པས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་ཁྱེད་རང་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པའོ་ཞེས་སྟོན་པ་དང་། མདོ་ལས་ཀྱང་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པར་བསྟན་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། སྤྱི་འགལ་ཏེ། དེད་ཀྱིས་སྟོང་པར་བསྟན་པ་དང་། མདོ་ནས་གསུངས་པ་གཉིས་ག བྱིས་པ་དངོས་པོར་བདེན་པར་སྒྲོ་འདོགས་པས་དེ་དགག་པའི་ཕྱིར། བྱིས་པའི་བསམ་པ་དང་སྦྱར་ནས་སྟོང་པར་བསྟན་གྱི། སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་གཅིག་དངོས་པོ་ལ་ཡོད་ནས་བཤད་པ་མ་ཡིན་པས་འགལ་བ་མེད་དོ། །དེ་ཡང་འཕགས་པས། གང་དག་སྟོང་པ་ཉིད་ལྟ་བ། །དེ་དག་གསོ་རུ་མེད་པར་གསུངས་ཅེས་སོ། །ཁྱེད་ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་བསྒྲུབ་བ་མི་འདོད་ཀྱང་། རྣམ་བཅད་དགག་པ་ཙམ་གྱི་སྒྲུབ་བྱ་འདོད་དགོས་པས་དེ་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ལ་སྟོགས་པ་ཁས་ལེན་དགོས་སོ་ཞེ་ན། དེད་ལ་དགག་པ་ཙམ་གྱི་བསྒྲུབ་བྱའང་འདོད་པ་མེད་དེ། དགག་བྱའི་རང་བཞིན་མ་གྲུབ་པས་ན་བཀག་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། འཕགས་པ་ཉིད་ཀྱིས། ངཱི་དགག་པ་བྱེད་དོ་ཞེས། །བྱ་བ་དེ་ནི་ཁྱེད་ཀྱིས་བསྒྲུབ། །ཅེས་གསུངས་པས་དགག་པ་ཙམ་ཡང་མི་འདོད་དོ།།

ཐལ་འགྱུར་པ་ཁྱེད་ཁས་ལྟར་བའམ་དམ་བཅའ་བ་གང་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་པ་ཉིད་དམ་བཅའ་བ་ཡིན་པས་དེ་སྒྲུབ་དགོས་ཏེ། དམ་བཅའ་གང་ཡང་མེད་པར་ཅེས་ཞེས་

ན། ངེད་ལ་དམ་བཅའ་གང་ཡང་མེད་ཅེས་སྨྲས་པ་ནི་གཞན་དག་ཡོད་པར་འདོད་པ་དགག་པའི་ངོར་དེ་ལྟར་སྨྲ་སྤྲར་གྱི། ངེད་ལ་དམ་བཅའ་མེད་ཅེས་པ་ཡང་མ་གྲུབ་ལ། ཡོད་པ་ཡང་མ་གྲུབ་གཉིས་ཀ་ཡང་མ་གྲུབ་ གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་ཡང་མ་གྲུབ་པས་སྒྲུབ་བྱེད་གང་ཡང་མི་དགོས་སོ། །གཉིས་པ་ཚད་མ་ལ་དྲི་བ་ལྟའི་ལན་གདབ་པ་ལས་དང་པོ་ནི་ཁྱེད་གཞལ་བྱ་ཁས་མི་ལེན་ན་ཚད་མ་ཀས་ལེན་ནམ་མི་ལེན་ཞེ་ན། ངེད་ཚད་མ་ཁས་མི་ལེན་ཏེ་ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱ་གཉིས་ཀ་རྟོད་བཟློག་ཏུ་བཀག་པས་ཏེ། ཚད་མ་ལ་གཞལ་བྱ་ཡོད་པ་ལ་གཞལ་བྱ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།

༄ གསང་སྔགས་ལུང་གི་བང་མཛོད་ལས།[1] དེ་ལ་ལྟ་བ་ཁས་བླང་མེད་ཟེར་ན། ལྟ་བ་ཁས་མ་བླངས་ཀྱང་། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྣང་བ་འདི་འདོད་དམ་མི་འདོད། འདོད་ན་སྣང་བ་འདི་འགགས་སམ་མི་འགགས། མི་འགགས་ན་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་དང་ཁྱད་མེད། འགོགས་ན་ཁེགས་ནས་འགོགས་སམ། མི་ཁེགས་ཀྱང་འགོགས། ཁེགས་ན་མངོན་གསུམ་གྱིས་གསལ། མི་ཁེགས་ན་བཀག་པ་ལ་དགོས་པ་མེད། ཁོ་ན་རེ། སྣང་བ་མི་འགོགས་རྟོགས་པ་འགོགས་ཟེར་ན། སྣང་བ་ཆོས་ཅན་འདི་རིག་པའི་ཤེས་པ་ལ་སྣང་ངམ་མི་སྣང་། སྣང་ན་ཆོས་ཅན་དོན་དམ་པར་འགྱུར། མི་སྣང་ན་སྒྲོས་པ་མི་ཆོད་པའི་སྐྱོན་འོང་ངོ་། །དབུ་མ་བཤད་ཟེན་ཏོ།།

༄ ཡིད་བཞིན་མཛོད་འགྲེལ་ལས།[2] དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་དག་ནི་ཤེས་བྱའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱིས་དབྱེ་བས། ཡོད་མེད་ཀྱི་སྤྲོས་པ་འགོག་ཅིང་། དོན་དམ་པ་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ལས་འབྲས་

(1) ཤོག་གྲངས། ༨༤

(2) ཤོག་གྲངས། ༡༠༠-༡༠༡

ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་མ་འདྲེས་པར་རྣམ་པར་འཇོག་ན་ཡང་། ད་དུང་རང་གི་ཕྱོགས་སྒྲུབ་པའི་ཁས་ལེན་ལ་ཞེན་པ་ཡོད་པས། རབ་ཏུ་མི་དམིགས་པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དབུ་མ་ལས་གཞན་དུ་རྣམ་པར་གཞག་གོ །འདི་ལ་རང་རྒྱུད་འོག་མ་དང་གོང་མ་གཉིས་སོ།།

༄ ཡིད་བཞིན་མཛོད་འགྲེལ་ལས།[1] ཐུབ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པ་ནི་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་ལ། དེའི་ཤིང་རྟ་འབྱེད་པའི་སྲོལ་འབྱེད་པ་ཐོག་མ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཛ་བོ་ཆེ་ཆེན་པོའི་མདོར་ལུང་བསྟན་པ་འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཉི་མ་དྲི་མ་མེད་པས་ལྟ་བ་ངན་པའི་ཐིབས་པོ་སེལ་བར་མཛད་པ་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཡིན་ཏེ། དེའི་གཞུང་རིག་པའི་ཚོགས་དྲུག་གི་དོན་འགྲེལ་པ་པོའང་། །འཕགས་པ་ལྷ་དང་། སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་དང་། ལེགས་ལྡན་འབྱེད་དང་། ཟླ་བ་གྲགས་པ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་དག་གི་ནང་ནས་མི་འཕྲོགས་པའི་མཁྱེན་རབ་དང་ཐུགས་རྗེར་ལྡན་པ་འཕགས་པ་ཟླ་བ་གྲགས་པས་ནི་སློབ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ཐུགས་སུ་ཆུད་ནས་དབུ་མ་རྩ་བའི་དོན་གྱི་འགྲེལ་པ་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་དང་། ཚིག་གི་འགྲེལ་པ་ཚིག་གསལ་བ་མཛད་དེ། འཛམ་བུའི་གླིང་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་པ་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་གྱི་ཉི་མ་ཤར་བར་མཛད་པས། ལྟ་བ་ངན་པའི་ཐིབས་པོ་གསལ་བར་བྱས་པ་ཡིན་ནོ།།

འདིར་དེའི་གཞུང་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་དོན་བསྡུས་ཏེ་བརྗོད་པ་ནི། གཤིས་ངོ་བོར་གང་ཡང་རང་བཞིན་མ་གྲུབ་པ་དང་། ཁས་ལེན་པ་ཐམས་ཅད་བདེན་ཞེན་དང་བཅས་པས་ན་རང་བཞིན་དུ་སྨྲ་བ་དག་གི་ལུགས་རང་གི་གཞུང་ཁས་བླངས་ནང་

(1) ཐོག་ངོས། ༡༡༤-༡༡༥

འགལ་བ་དང་། དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཁས་ལེན་པ་པོ་དེའི་གཞུང་ལ་གྲགས་ཚོད་དེས་འགོག་པ་ཡིན་ལ། བཀག་པའི་རྗེས་ལ་རང་རྒྱུད་པ་ལྟར་ངེས་པའི་དམ་བཅའ་མེད་དེ། གལ་ཏེ་ངས་དམ་བཅའ་འགའ་ཡོད། །དེས་ན་ང་ལ་སྐྱོན་འདི་ཡོད། །ང་ལ་དམ་བཅའ་མེད་པས་ན། །ང་ནི་སྐྱོན་མེད་ཁོ་ན་ཡིན། །ཞེས་པའི་ཚུལ་གྱིས་གོ་བར་བྱེད་པས།

འདིར་དེའི་དོན་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། གཉིས་ངོར་ཁས་ལེན་མེད་པས་སྤྲོས་པ་འགོག་པའི་ཚུལ། ཐ་སྙད་དུ་སྣང་ཚུལ་མི་འགོག་པའི་རྣམ་པར་ གཞག་པའི་ཚུལ། ཁས་ལེན་མི་ལེན་གྱི་རྣམ་པར་གཞག་པ་གཞན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་འགག་གནས་པ་ལ་སོགས་པར་སྣང་བའི་དུས་ཉིད་ནས་རང་བཞིན་འགའ་ཡང་མེད་པ་གཟུགས་བརྙན་དང་འདྲ་བའི་ཕྱིར། གྲུབ་མ་གྲུབ་དང་ཁས་བླང་བྱ་ལེན་བྱེད་གང་ཡང་མེད་པས།

༈ ཡིད་བཞིན་མཛོད་འགྲེལ་ལས།[1] ཚུལ་འདི་ཉིད་དཔྱོད་པ་ནི། དུས་གཉིས་ཏེ། ཐན་ཚུན་གྲུབ་མཐའ་རྣམ་པར་རྩོད་པ་དང་། ལམ་ཤེས་རབ་ཀྱིས་གྲོལ་བའི་ཚེ་ནའོ། །གྲུབ་མཐའ་རྩོད་དུས་ཀྱང་རང་ཕྱོགས་ཁས་ལེན་མེད་པས་དམ་བཅའ་སྒྲུབ་པ་དང་སྐྱོན་སྤོང་བ་མི་དགོས་ལ་དངོས་པོར་སྨྲ་བ་དེ་ཉིད་ཀྱི་གཞུང་ནང་འགལ་བ་བསྒྲིག་པ་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་ངས་དམ་བཅའ་འགའ་ཡོད་ཅེས་པ་དང་། རྩོད་བཟློག་ལས། གལ་ཏེ་མངོན་སུམ་ལ་སོགས་པའི། །དོན་གྱིས་འགའ་ཞིག་དམིགས་ན་ནི། །སྒྲུབ་པའམ་དགག་པར་བྱ་ན་དེ། །མེད་ཕྱིར་ང་ལ་ གླན་ཀ་མེད། །ཅེས་སོ།།

ལམ་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དཔྱོད་དུས་ནའང་ཕྱི་སྣ་ཚོགས་སྣང་བའི་ཡུལ། ནང་

[1] ཤོག་ངོས། ༡༡༨-༡༢༠

སྣ་ཚོགས་རྟོག་པ་དང་མི་རྟོག་པའི་སེམས། ཉིང་དེ་འཛིན་དང་སྙོམ་པ་ལ་སོགས་པའི་ཉམས་མྱོང་། འགྲོ་བ། འདུག་པ། ཟ་བ། འཆག་པ། དགའ་བ། མི་དགའ་བ། གཏམ་སྨྲ་བ། ཆོས་སེམས་པ། ཆོས་མ་ཡིན་པ་སེམས་པ། ཉལ་བ། གཉིད་ལོག་པ། སད་པ། ཆོས་ལ་སྤྱོད་པ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་དུ། འདི་ནི་རང་གི་གྲུབ་མཐའོ། །འདི་ནི་གཞན་ནོ། །འཁོར་བའོ། །འདས་པའོ། །དངོས་པོའ། །དངོས་པོ་མེད་པའོ། །བདེ་སྡུག་གོ །སྤང་བླང་ངོ་། །ཆོས་སོ། །ཆོས་མ་ཡིན་པའོ།།

སྨྲམ་པ་ལ་སོགས་པའི་ཁས་ལེན་དང་སྨྲམས་ ༼༡༽ བྱེད་གང་ཡང་མི་བྱ་བར། ག་ལའང་མཚན་ཞེན་དང་དམིགས་པ་མེད་པས། བྱ་བྱེད་ཅི་བྱེད་པ་ཐམས་ཅད་དཔྱད་པར་བྱ་སྟེ། དབུ་མ་ནི་ཤིན་ཏུ་སྦྱོས་པ་དང་བྲལ་བ་འཕགས་པ་གསུམ་གྱི་མཉམ་གཞག་གི་གནས་སྐབས་ལྟ་བུ་ཡིན་པས། སྤྲོས་བྲལ་གྱི་སྣང་བརྟན་པའི་རང་བཞིན་ཚུ་ཟླ་དང་སྒྱུ་མའི་རང་བཞིན་ལྟར་དཔྱད་པ་ཉིད། སྡུད་པ་ལས། དཔེར་ན། ཤིང་མཁན་བཟོ་བོ་མཁས་པས་སྐྱེས་པ་བུད་མེད་དང་། །འདྲ་བའི་བཟོ་བྱས་དེ་ཡང་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་བྱེད། །དེ་བཞིན་ཤེས་རབ་སྤྱོད་མཁས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡང་། །རྣམ་པར་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་བྱེད། །ཅེས་སོ།།

༄ ཡིད་བཞིན་མཛོད་འགྲེལ་ལས།[1] ཁས་ལེན་མི་ལེན་གྱི་རྣམ་གཞག་གཞན་བསྟན་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། མི་ལེན་པ། ལེན་པ། མཐུན་པར་དོན་བསྡུ་བའོ། །དང་པོ་ཁས་མི་ལེན་པའི་རྣམ་གཞག་ནི། དབུ་མ་པ་ལ་ཁས་བླང་རྒྱུ་ཙུང་ཟད་མེད་དེ་འཕགས་པ་གསུམ་གྱི་མཉམ་གཞག་གི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། དམ་བཅའ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའང་དོན་དམ་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་རྗེས་སུ་འབྲང་ལ། ཀུན་རྫོབ་

(1) ཇོག་རྫས། ༡༣༥-༡༣༨

འཇིག་རྟེན་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་ཟེར་ནས་གང་ཡང་ཁས་མི་ལེན་ཏོ། །དེ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ་དབུ་མ་ལ་ཁས་ལེན་མེད་ཀྱང་དབུ་མ་པས་དེའི་དོན་གཞལ་བ་ཉིད་ཁས་བླང་བར་ཡང་སོང་ལ། འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གསུམ་གྱི་སྐབས་བཞིན་ནོ་ཞེས་པས་ཀྱང་མཉམ་གཞག་ཏུ་ཁས་བླང་བར་འགྱུར་ལ། དོན་དམ་འཕགས་པ་གསུམ་གྱི་མཉམ་གཞག་གི་རྗེས་སུ་འབྲང་ན་ལམ་དང་འབྲས་བུའི་ཆོས་ལས། གཞིའི་ཆོས་རྣམས་དེའི་སྐད་ཅིག་ལ་མ་གཞལ་བས་མི་ཤེས་པར་ཡང་འགྱུར་རོ།།

འོན་ཏེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་བློས་སྐད་ཅིག་ལ་གཞལ་ལོ་ཞེ་ན། གཞན་སྣང་གི་སངས་རྒྱས་དེས་གཞལ་གཞལ་འདྲ་ཡང་གཞལ་བ་མེད་དེ་གཞན་སྣང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འདོད་པས་བསལ་བ་ཡིན་ནོ། །རྗེས་ཐོབ་འཇིག་རྟེན་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་མི་འཐད་དེ། འཇིག་རྟེན་པ་ལ་ལམ་སྒྲུབ་པ་དང་། གྲོལ་བ་འདོད་པའི་རྣམ་གཞག་མེད་ཅིང་། ཆགས་སྡང་རང་ག་མའི་སྣང་བ་ལ་བདེན་ཞེན་གྱི་འཁྲུལ་པ་ཉིད་འཁྲུལ་དུ་སྤྱོད་པ་ཡིན་པས། དེའི་རྗེས་སུ་བྱེད་ན་ཏ་ཅང་ཐལ་བས་ལམ་དབུ་མ་དང་འབྲས་བུའི་དབུ་མ་མི་འགྱུར་ངོ་། །ཁས་ལེན་པའི་རྣམ་གཞག་ལྟར་ན། དོན་དམ་པར་གང་ཡང་མ་གྲུབ་པས་ཁས་བླང་མེད་ལ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པར་གཞག་པ་ཇི་ལྟར་གསུངས་པ་བཞིན་ཁས་ལེན་ཏོ་ཞེས་པའང་མི་རུང་སྟེ། དོན་ལ་མེད་ལ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་འགལ་བ་འཛིན་པས་ལུང་པ་འཚོལ་ (༡) བ་དང་། ཁས་ལེན་ན་ཐ་སྙད་ལས་དོན་དམ་པར་འོག་མ་རྣམས་ལས་གོང་མ་སུ་ཞིག་ཁས་ལེན། ཡོད་མེད་རྫས་འགལ་བས་སོ་མ་ཟིན་པའི་གྲུབ་མཐའ་དེ་ནི་དབུ་མ་ཆེན་པོའི་ལུགས་མ་ཡིན་ནོ།།

གསུམ་པ་ མཐུན་པར་དོན་བསྡུ་བ་ནི། དེ་གཉིས་ཀ་ཡང་ཕྱོགས་རེའི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་བས། གཞུང་གི་དོན་མ་གོ་བར་ཟད་

མོད། འོན་ཀྱང་སྐྱོན་གཉིས་པོ་ཁས་བླངས་མ་བླངས་གང་ལའང་ཡོད་པས། ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་ངེས་པའི་དམ་བཅའ་མ་ཡིན་པས་འདིར་འདི་ལྟར་གོ་བར་བྱ་སྟེ། ཁས་ལེན་མི་ལེན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ལ་ཡོད་ཀྱི་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་ལ་དོན་དམ་དུ་ཁས་ལེན་མི་ལེན་གྱི་དཔྱད་ར་མེད་པས་ན་རེ་ཞིག་ཀུན་རྫོབ་ཐ་སྙད་དུ་སྐབས་ཀྱི་དབྱེ་བས་ཁས་ལེན་པ་དང་། མི་ལེན་པ་གཉིས་སུ་གོ་བར་བྱའོ། །དེའང་རྟོད་པ་དང་དོན་དམ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཚེ་སྣང་བ་གང་ཡང་རང་བཞིན་མེད་པས་གཞིས་ལ་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཁས་བླང་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ།།

ལམ་རྗེས་ཐོབ་པ་ཐ་སྙད་ཡུལ་དུ་བྱེད་དུས་གསུང་རབ་ལས་བཤད་པ་ལྟར་རྣམ་དབྱེ་དང་བཅས་པ་རྨི་ལམ་སྒྱུ་མའི་གྲུབ་མཐའ་ཙམ་དུ་ཤེས་ནས་རང་གིས་ཀྱང་དཔྱད་དེ་བསམ་ཞིང་། གཞན་ལའང་བསྟན་པས་བླང་དོར་གྱི་དམིགས་ཕྱེད་ནས་ལམ་དབུ་མ་ཚོགས་གཉིས་ལ་ཞུགས་ཏེ་འབྲས་བུ་སྐུ་གཉིས་འགྲུབ་པའི་དགོས་པ་ཡོད་དོ། །དང་པོ་ཁས་མི་ལེན་པའི་དུས་ཀྱང་བཤད་དེ། གལ་ཏེ་ངས་དམ་བཅའ་འགའ་ཡོད། །ལ་སོགས་པ་ཡིན་ལ། གཉིས་པ་ཁས་ལེན་པའང་། སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པས་ཚིག་གསལ་དུ། ཆུ་འདོད་པས་སྣོད་ལྟར་ཐོག་མར་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ནི་གདོན་མི་ཟ་བར་ཁས་བླང་བར་བྱའོ་ཞེས་པ་དང་། འཇུག་པའི་འགྲེལ་པར། ཕྱོགས་འདི་ནི་མཁས་པ་དག་གིས་སྐྱོན་མེད་ཅིང་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའོ་སྙམ་དུ་བསམས་ཏེ། གདོན་མི་ཟ་བར་ཁས་བླང་བར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་སོ།།

ལུགས་འདི་གཉིས་སྤྱི་རབས་པ་དག་གིས་མ་ཕྱེད་པས་གཙང་བ་ནི་ཁས་མི་ལེན་ལ། རྨ་བྱ་ནི་ལེན་པར་སྣང་སྟེ་གཉིས་ཀར་ལེགས་ཚོས་རེ་དང་སྐྱོན་རེ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་གཞུང་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་གྱི་དོན་ཅུང་ཟད་མ་དགོངས་པར་སྣང་ངོ་། །འདི་ནི་

རྣམ་པར་དཔྱོད་པའི་བློ་གྲོས་དང་གཞུང་ལུགས་ཕལ་པོ་ཆེ་མཐོང་བ་ལས་བྱུང་བའི་མིག་རྒྱས་པས་གཞུང་ན་གབ་ཅིང་འཁོར་བའི་དོན་གསལ་པོར་ཕྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །ཕྱིན་ཆད་དམ་བཅའ་འདི་འཆའ་ཞེས་པ་རྣམས་ནི་ཁོ་བོའི་གཞུང་འདིའི་མཐུར་ཞེས་པར་བྱའོ། །དེ་དག་གིས་དབུ་མ་ཆེན་པོ་ཐལ་འགྱུར་གྱི་ཚུལ་བཤད་ཟིན་ཏེ། བསྡོམས་པས་རྒྱ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཐེག་པ་གཏན་ལ་ཕབ་ཟིན་ཏོ།།

༈ གྲུབ་བསྡུས་ལས།[1] ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་སྣང་བའི་དངོས་པོ་ས་མྱུག་ལྟ་བུ་ལ་བདག་གཞན་དང་སྐྱེ་མི་སྐྱེའི་ཚུལ་དཔྱད་ཚེ་གང་དུའང་མི་རྙེད་པ་ཡིན་གྱི། དེ་ལས་གཞན་པའི་དོན་དམ་པའི་གཞན་སྐྱེ་སོགས་བཞག་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་ས་བོན་ལས་མྱུ་གུ་སྐྱེ་ཚེ་ཐ་སྙད་དུ་ཅི་ལྟར་སྐྱེ་ཞེ་ན། རྒྱུ་ས་བོན་སོགས་ཀྱི་མཐུ་ལས་འབྲས་བུ་མྱུ་གུ་སོགས་བསླུ་མེད་དུ་འཕེན་པར་སྣང་བ་འདི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་གྱི་མཐའ་བཞི་ཁས་བླང་བར་མི་བྱའོ། །མཐའ་བཞིར་ཁས་བླང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདི་ལྟར་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་དངོས་པོ་སྣང་ཙམ་པ་འདི་ལ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་རྡུལ་ཙམ་མེད་པས་བདག་དང་གཞན་དང་སྐྱེ་མི་སྐྱེ་ལ་སོགས་པའི་སྤྲོས་པའི་དྲྭ་བ་མཐའ་དག་ལོག་པ་ཡིན་ཞིང་། དེའི་དབང་གིས་ཁས་ལེན་ཡང་མེད་དོ།།

གཞན་ཡང་སྣང་ཚོད་པ་འདི་ལ་དཔྱད་ནས་མ་གྲུབ་པའི་དོན་དམ་ཡང་མེད་དེ། སྣང་བ་ཉིད་མེད་པར་དེའི་སྟོང་པའང་མི་འགྲུབ་ལ། གཉིས་ཀ་བཏགས་པ་ཙམ་ལས་མ་གྲུབ་པར་མགོ་མཉམ་ཞིང་། བདེན་པ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་པའང་བློ་ངོར་གནས་ཀྱི། དོན་ལ་གཉིས་སུ་གྲུབ་པ་མེད་པས་ན། གྲུབ་མཐའི་སྤྲོས་པས་བཞག་པ་སྣང་

(1) ཐེབ་ངོས། ༩༤༣-༩༤༩

བའི་རྣམ་གཞག་ཞིབ་མོར་བྱེད་པ་དག་ཀྱང་སྤྲོས་པ་ཕྲ་མོ་མི་ལྡོག་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པས་ན། མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་རྟོག་གེས་བསླད་པ་ཡེ་མ་ཞུགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་དང་པོ་ནས་སྣང་ཀུན་རང་སར་གྲོལ་བ་དབུ་མ་ཆེན་པོ་ཀ་དག་གི་དོན་ལ་འཇུག་པར་བྱའོ།།

གསུམ་པ་མཚན་ཉིད་ཐེག་པའི་རྩེ་མོ། རྒྱལ་བའི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་པའི་སྙིང་པོའི་དོན་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བས་ནི། ཡོད་མེད་ཡིན་མིན་གྱི་དམིགས་པ་དང་བཅས་པའི་སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་འགོག་པར་བྱེད་དེ། གཉིས་ཅིར་ཡང་མ་གྲུབ་པའི་གནས་ལུགས་བློ་ལས་འདས་པ་བདེན་པ་དབྱེར་མེད་ཆེན་པོར་ཡེ་ནས་དག་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྒྲུབ་པས་ན། རང་ལུགས་ལ་ཁས་ལེན་པའི་དམ་བཅའ་མེད་པའི་དབང་གིས། ཕ་རོལ་ཁས་ལེན་དང་བཅས་པ་ལ་རང་གི་ཁས་བླང་གི་ཐལ་བ་འཕེན་པ་ལས་དངོས་ཞེན་གྱི་དམ་བཅའ་ཐམས་ཅད་འཇིག་པར་མཛད་པ་སྟེ། འདི་ལྟར་སྣང་སྲིད་ཀྱི་ཆོས་ཀུན་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཙམ་སྟེ། དངོས་པོ་རྣམས་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བ་དང་། དངོས་མེད་རྣམས་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའོ།།

དེ་ལྟར་རྟེན་འབྲེལ་གྱིས་བསྡུས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་དེ། རང་བཞིན་ཡོད་ན་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་མི་འཐད་ལ། བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་དང་། གཅིག་ཐ་དད་པའི་ངོ་བོར་གྲུབ་པ་ཙམ་ཟད་ཀྱང་མེད་པས་ན་བདེན་མེད་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་ཕྲ་བ་དང་བྲལ་བ་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས། གནས་སྐབས་ལམ་དང་མཐར་ཐུག་འབྲས་བུའི་ཆོས་རྣམས་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱེད་དོ།།

༄ ཀུན་མཁྱེན་མི་ཕམ་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པའི་ཡིད་བཞིན་མཛོད་ཀྱི་དཀའ་གནད་གསལ་བྱེད་ལས།[1] རང་རྒྱུད་འོག་མ་ནི་བདེན་གཉིས་རོ་གཅིག་ཏུ་སྒྲུབ་མ་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༥༥༠

ཤེས་པ་སྟེ། དེ་ལ་བདེན་པ་ཉིས་ཆར་ཡང་སྒྱུ་མ་ལྟར་འདོད་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་དཔྱད་མི་བཟོད་པ་དང་། དོན་དམ་སྟོང་པ་དཔྱད་བཟོད་སོ་སོར་ཁས་ལེན་པ་གཉིས་ཡོད་ལ། རང་རྒྱུད་གོང་མས་ནི་རྣམ་གྲངས་དང་རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་ཚུལ་གྱིས་བདེན་པ་དབྱེར་མེད་ལ་རིམ་གྱིས་འཇུག་པའོ། །ཐལ་འགྱུར་བས་བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཆོས་དབྱིངས་ཐ་སྙད་ཀུན་བྲལ་ཉིད་དང་པོ་ནས་གཏན་ལ་འབེབ་པར་བྱེད་དོ།།

དེ་ལ་ཐལ་འགྱུར་སྐབས་འདིར་ལེགས་བཤད་སྤུ་ན་མེད་པ་ཤིན་ཏུ་མང་ཞིང་ཞལ་གསལ་བས་གོ་སླ་ལ། ཐལ་འགྱུར་བ་ལ་དོན་དམ་དུ་ཁས་ལེན་མི་ལེན་གྱི་དཔྱད་ར་མེད་པས་ན། ཞེས་པ། ཁས་ལེན་ཡོད་མེད་ནི་ཐ་སྙད་དུ་ཁས་བླངས་མི་བླངས་ཡིན་གྱི། དོན་དམ་སྤྲོས་བྲལ་དུ་རང་རྒྱུད་བས་ཀྱང་བཞེད་པས་ན། ཐལ་འགྱུར་བས་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱིས་དཔྱད་ནས་ཁས་བླངས་མི་བླངས་ཀྱི་དཔྱད་ར་སུས་ཀྱང་གཏོང་དོན་མེད་ཅེས་པའོ།།

༄ ངེས་ཤེས་སྒྲོན་མེ་ལས།[1] སྤྲོས་བྲལ་དབུ་མ་ཆེན་པོ་ལ། །ཁས་ལེན་ཡོད་མེད་དཔྱད་པའི་ཚེ། །སྔ་རབས་པ་རྣམས་མགྲིན་གཅིག་ཏུ། །དབུ་མའི་རང་ལུགས་ཡིན་མིན་དང་། །ཡོད་མེད་ལ་སོགས་ཅིར་ཡང་ནི། །མེད་ཕྱིར་ཁས་ལེན་མེད་པར་འདོད། རང་གཞུང་རྣམས་ལས་ལམ་འབྲས་དང་། །རྟེན་འབྱུང་གྲུབ་མཐའི་རྣམ་བཞག་ཀུན། །ཁས་བླང་རང་ལུགས་ཡོད་བཞིན་དུ། །ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་གཞན་ངོར་ལ། །སྐྱེལ་བ་ཚིག་དོན་གཉིས་ཀར་འགལ།།

གློང་ཆེན་རབ་འབྱམས་འདི་སྐད་དུ། །དབུ་མར་ཁས་ལེན་ཡོད་མེད་ལ། །སྔ་རབས་པ་རྣམས་ཕྱོགས་རེར་འཛིན། །ལུགས་རེར་སྐྱོན་ཡོན་གཉིས་

(1) ཕྱེབ་ཇོས། ༡༠༨-༡༡༥

རེ་གནས། །དེས་ན་རང་གིས་བཞེད་པ་ལ། །དོན་དམ་གནས་ལུགས་གཞལ་བའི་ཚེ། །གཤིས་ལ་ཅིར་ཡང་མ་གྲུབ་ལྟར། །ཁས་ཀྱང་ཅི་ཞིག་ལེན་པར་བྱེད། །དེ་ཕྱིར་གྲུབ་མཐའ་གནས་ལུགས་ཀྱི། །ཁས་ལེན་ཡིན་ཕྱིར་རྟོད་སོགས་ཚེ། །གཤིས་བཞིན་ཁས་ལེན་ཅི་ཡང་མེད། །རྗེས་ཐོབ་ལམ་འབྲས་གྲུབ་པའི་མཐའ། །ཇི་ལྟ་ཇི་སྙེད་རྣམ་བཞག་རྣམས། །མ་འདྲེས་སོ་སོར་ཁས་ལེན་འདོད། །ཕྱིན་ཆད་ཚུལ་འདི་སྨྲ་ཤེས་ན། །ཁོ་བོའི་ལེགས་བཤད་མཐུ་ཡིན་གསུངས། །དེར་བརྟེན་གངས་ཅན་མཁས་པ་འགས། །རང་ལུགས་ཁས་ལེན་ཡོད་པའི་ཕྱོགས། །ཁོ་ན་ཡང་ཡང་ཆེས་ཆེར་བསྒྲུབས། །དེ་ཡང་སྐབས་ཤན་མ་ཕྱེས་ན། །གཤིས་དོན་ཅིར་ཡང་མ་གྲུབ་ཕྱིར། །མཐའ་གཅིག་ཁས་ལེན་ཡོད་པའང་དཀའ། །དབུ་མ་རང་གི་ལུགས་ཞེས་པ། །དབུ་མའི་གྲུབ་མཐའ་མཐར་ཐུག་དོན། །ཇི་ལྟར་གཞལ་ཉིད་ཡིན་དགོས་ཏེ། །དེ་ལས་གཞན་པ་རང་ལུགས་མིན། །ཅི་སྟེ་དབུ་མ་རང་གིས་ནི། །གཞལ་ན་དེ་མ་གྲུབ་ཕྱིར་རོ།།

དེས་ན་དེས་ཁས་བླངས་ཡིན་ན། །རང་དབང་དཔྱད་ནས་ཁས་བླངས་པས། །རིགས་པས་འཐུལ་ནུས་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། །ཁས་བླངས་པ་དེ་དོན་དམ་པར། །གྲུབ་ཅིང་དཔྱད་བཟོད་ཉིད་དུ་འགྱུར། །རང་ལུགས་ཁས་ལེན་མ་ཡིན་ན། །རང་ལ་ཁས་ལེན་ཡོད་པ་འགལ། །རང་ལ་དཔྱད་དང་མ་དཔྱད་པའི། །ཁས་ལེན་གཉིས་ནི་ཡོད་གྱུར་ཅིང་། །གཉིས་ཀ་ངེས་པར་བདེན་གྱུར་ན། །རང་ལུགས་ཞེས་པ་དེ་གཉིས་པོ། །རེ་རེ་ཡིན་ནམ་གཉིས་ཀ་ཡིན། །རེ་རེ་ཡིན་ན་ཅིག་ཤོས་འགལ། །ཡོད་པ་ཁས་བླངས་མ་ཡིན་ལ། །མེད་པར་ཁས་ནི་བླངས་གྱུར་ན། །ཡོད་ཅེས་བྱ་བའི་ཁས་ལེན་ནི། །ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་མི་རུང་སྟེ། །མེད་པ་ཁོ་ན་ཁས་བླངས་ཕྱིར།།

གཉིས་ཀར་རང་གི་ཁས་བླངས་ན། །དཔྱད་མི་བཟོད་པ་བསལ་ནས་སུ། །རིགས་པས་གནོད་མེད་ཁས་ལེན་པ། །མིན་ཕྱིར་གཉིས་ཀ་དཔྱད་བཟོད་འགྱུར། །དེ་ལྟ་ན་ཡང་དེ་གཉིས་པོ། །ཚོགས་པ་སྲིད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། །ཚོགས་ན་དཔྱད་པས་རྟོགས་ན་ཡང་། །མ་དཔྱད་དུས་བཞིན་ཡོད་རྟོག་ཉིད། །ཡོད་ཕྱིར་དཔྱད་པས་ཅི་ཞིག་ཕན། །ཀུན་རྫོབ་དཔྱད་གྲུབ་རིགས་མ་ཡིན། །དགག་བྱ་བཅད་པའི་མེད་དགག་ལས། །ལྷག་པའི་གནས་ལུགས་མེད་གྱུར་ན། །འཛིན་སྟངས་དེ་ལ་སྣང་བའི་ཚ། །སྐབས་མི་ཐོབ་ཕྱིར་མཐའ་གཅིག་ཏུ། །ལྟ་སྒོམ་སྤྱོད་པའི་སྐབས་ཀུན་ཀྱང་། །མེད་པར་ལྟ་བའི་ཡིད་ཅན་དུ། །ཅི་ཕྱིར་མི་འགྱུར་གནས་ལུགས་དང་། །རྗེས་མཐུན་ནམ་ཡང་གོམས་དགོས་ཕྱིར། །དེས་ན་ཀུན་མཁྱེན་བཞེད་པ་བཞིན།།

རང་ལུགས་འདི་ལྟར་ཤེས་པར་བྱ། །དབུ་མ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ན། །ཟུང་འཇུག་དབུ་མ་ཆེན་པོའམ། །སྤྲོས་བྲལ་དབུ་མ་ཡིན་དགོས་ཏེ། །འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་དང་། །རྗེས་སུ་མཐུན་པར་གཏན་ཕབ་ནས། །ཡོད་མེད་ལ་སོགས་མཐའ་རྣམས་ཀུན། །ཉེར་ཞིའི་རང་བཞིན་ཡིན་ཕྱིར་རོ། །སྟོང་པ་འབའ་ཞིག་ཡུལ་བྱེད་པའི། །ལམ་དེ་བདེན་གཉིས་ཕྱོགས་གཅིག་ལ། །ལྷུང་ཕྱིར་ཉི་ཚེའི་ལྟ་བ་དེ། །ཟུང་འཇུག་དང་ནི་སྤྲོས་བྲལ་མིན། །ཟུང་འཇུག་ཡོད་དང་མེད་པའམ། །སྣང་དང་སྟོང་པ་མཉམ་ཉིད་ཀྱང་། །འདི་ནི་དོན་དམ་སྟོང་པའི་དབྱིངས། །འབའ་ཞིག་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ཕྱིར་རོ།།

སྤྲོས་པ་ཡོད་མེད་ལ་སོགས་པའི། །དམིགས་པའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དེ། །འདི་ནི་མེད་པའི་སྤྲོས་པ་དང་། །མ་བྲལ་དེ་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། །དེས་ན་དབུ་མ་ཆེན་པོའི་ངོར། །ཁས་ལེན་ཅི་ཡང་ཡོད་མིན་ཏེ། །དེ་ཡིས་སྣང་སྟོང་མཉམ་ཉིད་

དྲུ། །རྟོགས་སྣང་ཡོད་མེད་ཡིན་མིན་སོགས། །དགག་སྒྲུབ་སྤྲོས་ཀུན་བྲལ་བས་ན། །གནས་ལུགས་དོན་བཞིན་ཆོས་ཀུན་ཀྱང་། །ཁས་བླང་རིགས་པས་མི་གྲུབ་ཕྱིར། །གང་དུ་ཁས་ནི་ལེན་མི་བྱེད། །དེ་ལྟར་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་དོན། །ཁས་ལེན་མེད་ཀྱང་སྣང་ཚུལ་ལ། །ཐ་སྙད་བདེན་གཉིས་སོ་སོར་ཡང་། །ཁས་བླང་ཡོད་དེ་དེ་གཉིས་ཀྱང་། །བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་གནས་ལུགས་ལ། །ལྟོས་ན་སོ་སོའི་སྣང་ཚུལ་ཙམ། །དབྱེར་མེད་དོན་མཐོང་ཡེ་ཤེས་ལ། །ལྟོས་ན་ཚད་མ་གཉིས་པོ་ཡང་། །ཉི་ཚེའི་གནས་ཡིན་དེ་གཅིག་གིས།།

བདེན་གཉིས་འཛིན་པ་མི་སྲིད་ཕྱིར། །དེས་ན་ཐ་སྙད་དོན་དམ་གྱི། །ཚད་མ་གཉིས་པོ་ཤེས་རབ་སྟེ། །བུམ་སོགས་དེ་གཉིས་ཀྱིས་གཞལ་ན། །ངོ་བོ་གཉིས་ནི་རྙེད་ན་ཡང་། །གཅིག་ཚེ་གཅིག་ནི་ཡོད་མིན་པས། །སོ་སྐྱེའི་བློ་ལ་བདེན་པ་གཉིས། །རེས་འཛོག་ཚུལ་ལས་མི་སྣང་ཕྱིར། །སོ་སོ་གཞལ་བའི་ཁས་ལེན་གཉིས། །ཡོད་པ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ་ཡིན། །འོ་ན་ཁས་ལེན་ཡོད་མེད་དང་། །བདེན་གཉིས་ཁས་ལེན་ནང་འགལ་ཚུལ། །གོང་དུ་གཞན་ལ་ཟ་ཟེ་བརྗོད་པ། །རང་ལའང་མཚུངས་པར་ཐལ་ཞེ་ན། །དེད་ཀྱིས་ཁྱད་པར་ཕྱེས་ནས་སུ། །ཤན་འབྱེད་ལམ་གྱི་དབུ་མ་དང་། །དངོས་གཞི་མཉམ་བཞག་དབུ་མ་གཉིས། །རགས་དང་ཕྲ་བའམ་རྒྱུ་འབྲས་སམ། །རྣམ་ཤེས་ཡེ་ཤེས་གནས་སྐབས་ཀྱི། །དབུ་མ་ཆེ་ཆུང་ཁྱད་ཕྱེས་ནས། །བཤད་ཕྱིར་སྐྱོན་དེ་ག་ལ་འདུག།

དེས་ན་དབུ་མ་ཆེན་པོ་ལ། །ཁས་ལེན་མེད་པ་རང་གི་ལུགས། །མཐར་ཐུག་དེ་ཡིན་རྗེས་ཐོབ་ལ། །བདེན་གཉིས་སོ་སོར་སྣང་བའི་ཚེ། །བདེན་གཉིས་སོ་སོའི་ཚད་མ་ཡིས། །གཞལ་བའི་དགག་སྒྲུབ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། །ལོག་རྟོག

རེ་རེ་དགག་པའི་ཚེད། །ཡིན་གྱི་གཞིས་ལ་དགག་སྒྲུབ་ཏུ། །ཁས་བླང་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། །གཞིས་ལ་བདེན་པ་གཉིས་པོ་ཡང་། །རིས་སུ་ཆད་པ་ཡོད་མེད་པས། །ཁས་ལེན་གཉིས་པོ་གང་ལྟར་ཡང་། །བདེན་པར་གྲུབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། །གཉིས་ཀར་ཡང་ནི་ཁས་བླངས་ཀྱང་། །སྣང་ཚུལ་ཙམ་གྱི་དབང་ཕྱིར་དང་། །གནས་སྐབས་གཉིས་ཀ་སོ་སོ་ན། །བདེན་དེ་འགལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། །དཔྱད་བཟོད་ལ་སོགས་སྐྱོན་མི་འབབ། །དངོས་པོའང་དཔྱད་པར་མི་བཟོད་དེ། །དངོས་མེད་ཀྱང་ནི་དཔྱད་མི་བཟོད།།

མཐར་ཐུག་གཉིས་ཀ་མཚུངས་པ་ལ། །གནས་སྐབས་ལྟོས་ཏེ་བཏགས་པ་ཙམ། །མ་བརྟགས་གྲགས་པས་ཡོད་ཙམ་དེ། །སྣང་ཚུལ་ཡིན་གྱི་གནས་ཚུལ་མིན། །བདེན་མེད་དཔྱོད་པའི་རིག་ཤེས་ཀྱིས། །མཐོང་བ་གནས་ཚུལ་དོན་དམ་འདོད། །དེ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་ལ་ལྟོས་པའི། །དོན་དམ་ཡིན་གྱི་མཐར་ཐུག་ལ། །ལྟོས་ན་དོན་དམ་རྣམ་གྲངས་ཙམ། །གནས་སྣང་མཐུན་ཚུན་འགལ་བ་ན། །བདེན་གཉིས་ཐ་དད་སྐྱོན་བཞི་འབབ། །གནས་སྣང་མཐུན་ཚུན་གཞན་མིན་ན། །བདེན་གཉིས་གཅིག་པའི་སྐྱོན་བཞིས་གནོད། །ཚུལ་དེས་སངས་རྒྱས་སེམས་ཅན་ཀྱང་། །གནས་ཚུལ་སྣང་ཚུལ་ཙམ་ཡིན་གྱི། །རྒྱུ་འབྲས་ཉིད་དུ་འདོད་པ་ནི། །ཐེག་པ་ཆུང་ངུར་ཤེས་པར་བྱ། །གནས་སྣང་གཅིག་དང་ཐ་དད་དུ། །ཁས་བླངས་མེད་ཕྱིར་སེམས་ཅན་ནི། །སངས་རྒྱས་ཡིན་ན་སྣང་རུང་དང་། །ལམ་དང་སྒྲུབ་པ་དོན་མེད་དང་། །རྒྱུ་ལ་འབྲས་གནས་ཁས་ལེན་སོགས། །རིགས་པས་གནོད་པ་རྣམ་ཀུན་མེད། །གནས་ཚུལ་གང་ཡིན་སྒྲིབ་པ་ཡིས།།

བསྒྲིབས་ཕྱིར་ཉེ་བར་མི་སྣང་བས། །ལམ་ལ་འབད་པར་བྱེད་པ་ནི། །རང་

གཞན་གཉིས་ཀས་འདོད་པ་ཉིད། །བདེན་གཉིས་འགལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། །ཡོད་དང་མེད་ཅེས་ལྟ་བ་ཡི། །ཁས་ལེན་གཉིས་པོའང་ཇི་ལྟར་འགལ། །ཕན་ཚུན་གཅིག་པའང་མིན་པའི་ཕྱིར། །ཁས་བླང་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་བཞག།དེ་ཕྱིར་ཇི་སྲིད་བདེན་པ་གཉིས། །སོ་སོར་སྣང་བ་དང་བཅས་པའི། །སེམས་ཀྱི་འཇུག་པ་ཡོད་ཀྱི་བར། །དེ་གཉིས་རྣམ་ཀུན་སྙོབས་མཚུངས་པས། །མཐའ་གཅིག་ཁས་ལེན་ཡོད་མིན་ཏེ། །མེད་ཅེས་བདེན་སྟོང་ངེས་པ་དང་། །ཡོད་ཅེས་སྣང་ཆ་ངེས་པ་གཉིས། །ངེས་འཇོག་ཚད་མ་གཉིས་ཀྱིས་ནི། །གཞལ་ཆེ་སོ་སོས་རྟེན་དོན་ནས། །མཐོང་དོན་བདེན་པ་གཉིས་ཞེས་བརྗོད།།

དེ་གཉིས་གཅིག་དང་ཐ་དད་པ། །མིན་ཕྱིར་དེ་གཉིས་མཐའ་གཅིག་ཏུ། །གཅིག་སྤངས་གཅིག་ནི་གཟུང་མི་རུང་། །དེ་གཉིས་ལ་དཔྱོད་ཤེས་རབ་ཀྱིས། །ཁས་ལེན་སོ་སོར་ཕྱེ་སྟེ་དཔེར། །མཐར་ཐུག་ཆོས་སྐུ་འཐོབ་པའི་ཚེ། །སེམས་དང་སེམས་བྱུང་མ་ལུས་པ། །ཐ་སྙད་དབང་དུ་འགག་ཅེས་བྱ། །དམ་པའི་དོན་དུ་འགག་པའང་མེད། །མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་གཞུང་ཀུན་ནས། །དགག་སྒྲུབ་རྣམ་པ་ཇི་སྙེད་པ། །ལ་ལ་དོན་དམ་ཁས་ལེན་ཏེ། །ལ་ལ་ཀུན་རྫོབ་དབང་དུ་གསུངས། །དོན་དམ་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་ན། །ལམ་དང་སངས་རྒྱས་སེམས་ཅན་སོགས། །མེད་ཅེས་སྨྲ་བར་རུང་མོད་ཀྱི། །ཀུན་རྫོབ་ཉིད་ལ་ལྟོས་མེད་དུ། །དེ་གཅིག་ཁོ་ནར་མི་འགྱུར་ཏེ། །མེད་ཀྱང་འཁོར་འདས་སྣང་ཆ་ཀུན། །སྣང་བར་མངོན་སུམ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།།

ཐ་སྙད་ཚད་མའི་དབང་བྱས་ནས། །ལམ་དང་སངས་རྒྱས་སེམས་ཅན་སོགས། །ཡོད་ཅེས་བརྗོད་པར་རིགས་མོད་ཀྱི། །དོན་དམ་ཉིད་ལ་ལྟོས་མེད་དུ། །དེ་གཅིག་ཁོ་ནར་མི་འགྱུར་ཏེ། །ཡོད་ཀྱང་དེ་ལྟར་མ་གྲུབ་པར། །དཔྱད་པ་ཚད་

མས་ངེས་པའི་ཕྱིར། །དེས་ན་དེ་གཉིས་ནམ་དུ་ཡང་། །གཅིག་མེད་གཅིག་ཡོད་སྲིད་མ་ཡིན། །གཉིས་ཀ་སྟོབས་མཚུངས་བདེན་གྱུར་ཚེ། །དངོས་པོ་མི་སྟོང་འགྱུར་ཞེ་ན། །གཉིས་ཀ་འང་རང་བཞིན་མ་གྲུབ་དང་། །ཡུལ་གཉིས་དོན་གྱིས་ཐ་དད་པ། །མ་ཡིན་སྣང་བ་དེའི་ངོ་བོ། །སྟོང་ཕྱིར་མི་སྟོང་ག་ལ་ཡིན། །གཉིས་ཀ་མཚུངས་པར་སྣང་དེའི་ཕྱིར།།

༄ གསང་བདག་ཞལ་ལུང་ལས།[1] དེའང་དབུ་མ་པ་ལ། དོན་དམ་འཇོག་ཚུལ་ལ་ཐ་དད་མེད་ཀྱང་། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྣང་བ་སྒྱུ་མ་ཙམ་དུ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་པ་རང་རྒྱུད་པ་དང་། སྣང་དུས་ཉིད་ནས་སྤྲོས་པ་དང་བྲལ་བ་འདོད་པ་ཁས་ལེན་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་ཡང་འགོག་པ་ཐལ་འགྱུར་བའོ།།

༄ ཀུན་མཁྱེན་མི་ཕམ་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པའི་བཀའ་བརྒྱད་སྤྱི་དོན་དངོས་གྲུབ་སྙིང་པོ་ལས།[2] བཏང་སྙོམས་རབ་ཏུ་མི་གནས་པས་ནི་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་སོགས་ཇི་ལྟར་ཁས་བླངས་ཀྱང་སྒྲོ་བཏགས་པ་ལས་མ་འདས་ལ། སྒྲོ་འདོགས་དེ་ནི་དཔྱད་ན་མ་གྲུབ་པས་འདི་ཞེས་ཁས་ལེན་པ་གང་ཡང་མེད་པའི་ལྟ་བ་འཛིན་པའོ། །སྤྱིར་གནས་ལུགས་ནི་སྨྲ་བསམ་བརྗོད་པ་ལས་འདས་པའི་ཁས་ལེན་དང་བྲལ་བ་ནི་བདེན་མོད་ཀྱི་གང་དུ་ཁས་བླངས་ཀྱང་རིགས་པས་སུན་ཕྱུང་ནུས་པ་ཙམ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་ཁས་ལེན་དང་དམིགས་པ་ཐམས་ཅད་བཏང་སྙོམས་སུ་བཞག་པ་ཙམ་གྱིས་གནས་ལུགས་ཇི་བཞིན་པ་གཏན་ལ་ཕེབ་པ་མ་ཡིན་ནོ།།

བཞི་པ་ཟུང་འཇུག་རབ་ཏུ་མི་གནས་པས་ནི། སྣང་སྟོང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་འདུ

(1) ལྡེབ་ངོས། ༥༨-༦༠

(2) ལྡེབ་ངོས། ༣༩-༣༥

འབྲལ་མེད་པའི་ཆོས་དབྱིངས་སྨྲོས་པའི་དྲ་བ་ཀུན་གྱིས་དབེན་པ་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པར་བྱ་བ་བདེན་པ་གཉིས་དབྱེར་མེད་པའི་གནས་ལུགས་ཟབ་མོ་དེའི་ངང་དུ་ཆོས་ཀུན་རོ་མཉམ་པར་གྱུར་པས་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་གཉིས་སུ་ཡང་བཞག་པ་མེད་ལ། ཐ་སྙད་དུ་ནི་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་རྣམས་ལ་བརྟགས་དཔྱད་མེད་པར། འཇིག་རྟེན་ན་སྣང་བ་ལྟར་ཁས་ལེན་པ་ཀུན་རྫོབ་དང་དེའི་རང་བཞིན་ཡོད་མེད་ལ་སོགས་པའི་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། མདོར་ན་དེང་སང་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་ལུགས་ཉིད་དོ། །འདི་ནི་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་ནས་བསྟན་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཇི་བཞིན་པ་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་ཕྱིར་རྒྱུ་ཡི་ཐེག་པའི་ལྟ་བ་མཐར་ཐུག་པའོ།།

༄ རབ་གསལ་བརྒྱལ་ལན་ལས།[1] འོ་ན་ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་ལ་ཐ་སྙད་ཚད་གྲུབ་གཏན་མེད་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་སམ་ཞེ་ན་འདི་ལ་སྤྲོ་རབས་པ་ཕལ་མོ་ཆེས་མགྲིན་གཅིག་ཏུ་བཞེས་སོ། །ཞེས་གསུངས་ནས། ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་ལ་ཐ་སྙད་ཚད་གྲུབ་འདོད་པ་ཤིན་ཏུ་མི་རིགས་ཞེས་དགག་པ་མཛད་ཅིང་། ཕྱིས་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་པའི་མཁས་པ་དག་གིས་ཐ་སྙད་ཚད་གྲུབ་འབའ་ཞིག་ཏུ་བཞེད་མོད། ༄ རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་ཀློང་ཆེན་རབ་འབྱམས་ཀྱི་ཞལ་སྔ་ནས། སྔར་གྱི་མཁས་པ་དག་ཐལ་འགྱུར་པ་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཁས་ལེན་མེད་པ་དང་ཡོད་པའི་ཕྱོགས་རེ་རེ་འཛིན་པ་མཐོང་ཡང་། མཐའ་གཅིག་ཏུ་གང་རུང་རེར་བཟུང་ན་སྐྱོན་ཡོད་པས། གནས་ལུགས་དཔྱོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་སྤྲོས་བྲལ་ཁས་ལེན་མེད་པ་ཡིན་ཀྱང་། རྗེས་ཐོབ

(1) ལྡེབ་ངོས། ༡༣༨-༡༤༠

གཞི་ལམ་འབྲས་བུའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡིན་མིན་ཡོད་མེད་སོགས་ཐ་སྙད་དཔྱོད་པ་ན་ཁས་ལེན་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་ཤན་ཕྱེད་དགོས་ཤིང་ཕྱིན་ཆད་ཚུལ་འདི་འཆད་ཤེས་པ་བྱུང་ན་ཁོ་བོའི་ལེགས་བཤད་འདིའི་མཐུར་བལྟ་བར་བྱོའོ་ཞེས་ཡིད་བཞིན་རིན་པོ་ཆེའི་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་ཆེན་པདྨ་དཀར་པོར་གསུངས་པ་ལྟར།

གནས་ལུགས་ལ་དཔྱད་པས་མ་བརྟགས་མ་དཔྱད་པར་འཇིག་རྟེན་ཐ་སྙད་དུ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ཙམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཆོས་གང་ཞིག་ཡོད་པ་མེད་པ། སྤང་བྱ་བླང་བྱ། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ། ཀུན་ཉོན་དང་རྣམ་བྱང་སོགས་ཐ་སྙད་ཇི་སྙེད་པའི་ཆོས་རྣམས་ལ་དེ་དང་དེར་ངེས་པར་བྱེད་པའི་ཐ་སྙད་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་པ་དང་མ་གྲུབ་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་ཙམ་ཁས་བླངས་ཀྱང་དེས་ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་ཉམས་པ་མེད་པར་མ་ཟད་ཆེས་མཛེས་པར་འགྱུར་གྱི། གཞན་དུ་ན་དོན་དམ་མཐའ་བྲལ་ལྟར། ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་ཅིར་ཡང་ཁས་མི་ལེན་པ་ནི་མི་རུང་སྟེ། དོན་དམ་པར་སྤྲོས་པ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཆོས་ཉིད་ལས་མ་འདས་བཞིན་ཐ་སྙད་དུ་ཆོས་ཅན་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་སྤྲོས་པ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་རྣམས་ལ་འཇིག་རྟེན་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྗེས་སུ་ཞུགས་ནས་ཡོད་མེད་ཡིན་མིན་གྱི་ཁས་ལེན་རང་ལུགས་ལ་འང་མེད་དུ་མི་རུང་བས།

གོང་དུ་འཇིག་རྟེན་ན་གང་ཡོད་པ་དེ་ངས་ཀྱང་ཡོད་པར་བཞེད་སོགས་ལུང་དྲངས་པ་ལྟར་དང་། གཞུང་དུ་ཡང་དངོས་ཀུན་ཡང་དག་བརྫུན་པ་མཐོང་བ་ཡིས། དངོས་རྙེད་ངོ་བོ་གཉིས་ནི་འཛིན་པར་འགྱུར། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་རྩོད་ཡིག་ཏུ་ཐལ་འགྱུར་པས་མཐའ་བཞི་དང་བྲལ་བའི་སྟོང་ཉིད་ཆེན་པོ་འདོད་པར་ཁས་བླངས་ནས། སླར་མེད་པ་ཉིད་ཀྱང་ཞེས་སྔར་དྲངས་པ་ལྟར་སྨྲས་པ་འགལ་ལོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི། སྤྱོད་འཇུག་ཤེར་ལེ་སོགས་ཐལ་འགྱུར་པའི་གཞུང་རྣམས་སུ་ཆོས་

དང་གང་ཟག་གི་བདག་འགོག་པའི་རིགས་པ་ཇི་སྙེད་བསྟན་པ་དེ་དག་སྤྲོས་པ་ཕྱོགས་རེ་ཁེགས་པའི་དོན་འབའ་ཞིག་ཏུ་མི་འཛིན་པར་མཐར་གྱིས་མཐའ་གཉིས་བསལ་བའི་སྤྲོས་བྲལ་སྒྲུབ་པའི་དོན་དུ་གོ་བར་བྱ་ཞེས་བསྟན་པ་ཡིན་པས་མཐའ་བཞི་བྲལ་བའི་སྟོང་ཉིད་འདོད་པར་ཁས་བླངས་པ་ལས་ཉམས་པ་མེད་དོ།།

༄ དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས། [1] དེས་ན་གཞུང་རྣམས་སུ་བདེན་གྲུབ་དང་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་སོགས་ལ་ཁྱད་མེད་དུ་དགག་པ་དང་། ཁྱད་པར་ཕྱི་སྟེ་བཤད་པ་ལྟ་བུ་སོགས་སྐྱེ་བོ་རྣམས་མི་རྟོངས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཚད་མ་སོ་སོས་གཞལ་ཚུལ་གྱི་གནད་རེ་ཡོད་པ་ཤན་མ་ཕྱེད་པར་ཚིག་གི་ཟེར་སྤྲོས་ཙམ་གྱིས་གྲུབ་མཐའ་ཕྱེ་བ་ཤིན་ཏུ་ཐང་ཆད་དོ། །དེས་ན་རྗེས་ཐོབ་ཤན་འབྱེད་པའི་སྐབས་སུ་ཚད་མ་གཉིས་ཀྱིས་གཞལ་བའི་རྣམ་གཞག་མ་འཁྲུགས་པར་འཛོག་དགོས་ཀྱི། ཤན་ཕྱེད་པ་མེད་པར་ཐ་སྙད་དུའང་དཔྱད་པ་ཙམ་གྱིས་དོན་དམ་དཔྱོད་པར་འགྲོ་བ་ལྟ་བུ་ན། ཐེག་ཆེན་ལ་ཞུགས་པའི་གང་ཟག་འཚང་རྒྱ་བ་ཡོད་ཅེས་ཁས་བླངས་པའང་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་ཁས་བླངས་པ་ལྟ་བུར་འགྱུར་ཞིང་། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཞེས་སྨྲ་ནའང་ནེམ་ནུར་དགོས་པའི་འགགས་ལ་ཐུག་ཅིང་། ལམ་དང་འབྲས་བུ་གྲུབ་པའི་མཐའ་སྨྲ་བར་དཀའོ།།

གལ་ཏེ་གང་ཟག་འཚང་རྒྱ་བ་ཡོད་པར་སྨྲ་བ་ནི་ཐ་སྙད་ཙམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་སོ་སྙམ་ན། དེ་ལྟར་ན་བདེན་གཉིས་སོ་སོར་ཕྱེས་ནས་སྨྲ་བ་ཉིད་ཀྱི་ལུགས་ཁས་བླངས་པར་གྱུར་པ་སྟེ། ལུགས་དེས་ཀྱང་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་དངོས་པོའི་མཚན་ཉིད་གྲུབ་པ་དང་། སེམས་ཙམ་དུ་སྨྲ་བའང་དེ་ལྟར་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག །ཁོ་ན་རེ། གལ་ཏེ་དེ་ནི

(1) ཞེབ་ཇོས། ༣༤-༣༩

གཞན་ངོ་ཙམ་དུ་ཁས་བླང་གི་རང་ལུགས་མིན་ནོ་སྙམ་ན་རང་ལ་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་སྐབས་ན་ལམ་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་རྟེན་འབྲེལ་ཙམ་དུ་ཁས་ལེན་ཡོད་པར་བཤད་པ་སོགས་དང་འགལ་ལོ། །དེས་ན་ཐ་སྙད་ཚད་གྲུབ་འདོད་པའི་ལུགས་ལ་བདེན་གཉིས་ཕྱེ་སྟེ་སྨྲ་ཞིང་། མ་ཕྱེས་པར་དཔྱད་ཙམ་གྱིས་དོན་དམ་དཔྱོད་པར་མི་འགྲོ་བའི་ཚུལ་ཤེས་པར་བྱའོ།།

མདོར་ན་མཉམ་བཞག་སྒྲ་དང་རྟོག་པའི་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་གཞལ་དོན་ལྟར་མཐར་ཐུག་གི་གནས་ཚུལ་བདེན་པ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་ནི་བདེན་གཉིས་ཕྱེ་མི་དགོས་པས་འདི་ལྟར་སྣང་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡེ་ནས་ཡོད་མེད་ཡིན་མིན་སོགས་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་ཁས་ལེན་གང་ཡང་མེད་པས་ཅིའང་མི་གསུང་བའི་ཚུལ་གྱིས་ལན་བཏབ་པ་དང་འདྲ་བར་ཡང་དག་པར་ན་ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་ཤིང་བརྗོད་དུ་མེད་པ་དང་སྤྲོས་པ་དང་བྲལ་བ་དང་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཁས་ལེན་མེད་པར་གྲུབ་ཀྱང་། རྗེས་ཐོབ་སྒྲ་རྟོག་གི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་སྣང་ཚུལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་གཞི་ལམ་འབྲས་བུ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཞིག་རང་གིས་བསམ་ཞིང་གཞན་ལའང་སྨྲ་དགོས་ན་ནི་ཚད་མ་གཉིས་ཕྱེ་སྟེ་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་ལ་འཇུག་པ་ལས་འདའ་བ་མི་སྲིད་དོ།།

༄ ཤེར་འགྲེལ་ཀེ་ཏ་ཀ་ལས།[1] འཇིག་རྟེན་ཕལ་པའི་མཐོང་བ་ལ་ནི་རྣལ་འབྱོར་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གནོད་ཅིང་། རྣལ་འབྱོར་པ་ནང་གསེས་ལའང་གནས་ཚུལ་མཐོང་བའི་བློའི་ཁྱད་པར་གྱིས། གོང་མ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱིས་འོག་མ་འོག་མའི་མཐོང་དོན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་ལ་གནོད་ཅིང་ཐེལ་གྱིས་གནོན་ཏེ། གནས་ལུགས་མཐོང་བའི་བློ་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༠༩-༡༠

ཇི་བཟང་དུ་གྱུར་པས་ན་གང་ལ་ཚད་མ་དང་ལྡན་པ་དེས་འོག་མ་སུན་འབྱིན་ནུས་ཀྱི་གཞན་དུ་མ་ཡིན་ཏེ། མིག་ནི་རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་དམིགས་པ་ཡིས། །རབ་རིབ་མེད་ཤེས་ལ་གནོད་མིན་ཇི་ལྟར། །དེ་བཞིན་དྲི་མེད་ཡེ་ཤེས་སྤངས་པའི་བློས། །དྲི་མེད་བློ་ལ་གནོད་པ་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་སོ།།

དེ་ཡང་དཔེར་ན་འཇིག་རྟེན་ཕལ་པས་དངོས་པོ་རྟག་གཅིག་ཏུ་རྟོག་པ་ལ་བྱེ་མདོ་བ་རྣམས་ཀྱིས་རྡུལ་དང་སྐད་ཅིག་མར་མཐོང་བས་གནོད་ལ། དེའི་རྡུལ་ཕྲན་བདེན་པར་འདོད་པ་ལ་སེམས་ཙམ་པས་སྐྱེས་ལ་འདྲ་བ་འགོག་པས་གནོད་པ་དང་། དེའི་སེམས་བདེན་གྲུབ་ལ་དབུ་མའི་གཅིག་དུ་བྲལ་ལ་སོགས་པས་གནོད་ཅིང་བསལ་བ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་ཇི་སྲིད་ཡོད་མེད་ལ་སོགས་པའི་མཐའ་ཁས་ལེན་པ་དེ་སྲིད་དུ་གནོད་པ་དང་བཅས་ཤིང་། གང་མཐར་འཛིན་ཐམས་ཅད་ཞིག་པ་དེ་ལ་སྐྱོན་མེད་པས་ཇི་ལྟར་གནོད་དེ་ནམ་མཁའ་མཚོན་གྱིས་མི་ཕྱེད་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན། ང་ལ་ཁས་ལེན་མེད་པས་ན། །ང་ནི་སྐྱོན་མེད་ཁོ་ན་ཡིན། །ཞེས་པ་བཞིན་དབུ་མ་པ་ནི་ཆོས་ཀུན་གྱི་གནས་ལུགས་དེ་བཞིན་ཉིད་གཏན་ལ་ཕེབ་པས་ན་སུས་ཀྱང་ཟིལ་གྱིས་མི་ནོན་ཞིང་ཕྱོགས་གཞན་མ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བླ་མར་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ།།

༄ དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[1] དབུ་མ་དེ་ལའང་སྣང་ཚོད་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དངོས་པོ་འདི་མ་བརྟགས་མ་དཔྱད་པའི་བློ་ངོར་སྣང་ཙམ་འཇིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པ་ལྟར་ཁས་ལེན་པ་དང་། དཔྱད་པའི་གྲུབ་མཐའ་མདོ་སྡེ་པ་སོགས་དོན་སྨྲའི་ལུགས་ལྟར་ཁས་ལེན་པ་ཡོད་ཀྱང་། གཞུང་འདིར་ནི་ཐ་སྙད་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་སེམས་ཙམ་པ་དང་མཐུན་པར་བཞེད་པས་དབུ་མ་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་དང་པོར་ཕྱེ་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༣༥-༣༧

བར་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་འདི་རིགས་པས་དཔྱད་ན་ཐ་སྙད་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་ཅིང་། དཔལ་ལྡན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་དགོངས་པའང་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལ་ཐ་སྙད་དང་དོན་དམ་པའི་ཚད་མ་སོ་སོས་རྙེད་དོན་སོ་སོ་བ་ཡིན་ཅིང་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལ་རྩེ་མོར་གྱུར་པ་སེམས་ཙམ་པ་ཡིན་པས། ལུགས་འདི་ལྟ་བུར་ཁས་ལེན་པ་ནི་ཐ་སྙད་བདེ་ཞིང་གཞན་ཡང་དགོས་པའི་མཆོག་དུ་མ་ཡོད་པ་ཙུང་ཟད་ཅིག་འོག་ནས་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལ་འདི་ལྟ་བུའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་ཡང་དོན་དམ་པར་སྣང་བ་སེམས་སུ་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་དཔྱད་པ་མ་ཡིན་ལ། བསླུ་མེད་སྣང་ཙམ་གྱི་ཆོས་འདི་རྣམས་ལ་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཚད་མས་གཞལ་ཚུལ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་རྨི་ལམ་གྱི་སྣང་བ་འདི་དག་ནང་གི་སེམས་ཡིན་ནམ། འོན་ཏེ་ཕྱི་རོལ་ན་ཡོད་ཅེས་དྲིན། བློ་དང་ལྡན་པ་ཁ་ཅིག་གིས་བརྟགས་ཤིང་དཔྱད་ནས་དེ་ཕྱི་རོལ་ན་ཡོད་པར་མི་འཐད་པས་རང་སྣང་ཙམ་མོ་ཞེས་སྨྲ་བ་དང་འདྲ་ཡང་། གང་དག་ཚད་མ་གཉིས་ཀྱིས་གཞལ་ཚུལ་བསྲེ་བསྲེར་གྱུར་ཏེ།

མ་བརྟགས་མ་དཔྱད་པའི་སྣང་ཙམ་ལས་དཔྱད་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཞིག་ཁས་ལེན་ན་ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་དང་ཆེས་འགལ་སྙམ་དུ་སེམས་པར་མི་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་འདིར་སུ་ཞིག་གིས་ཆོས་འདི་དག་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་བམ་ཞེའམ། དེའི་ངོ་བོ་ཚད་མས་གྲུབ་པ་སོགས་གང་ཡིན་ཀྱང་རུང་སྟེ། འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཞན་ཕྱེད་པ་གལ་ཆེ་སྟེ། དོན་དམ་པའི་ཚད་མའི་ངོས་ནས་གཞལ་བ་ཡིན་ན་ནི། སྣང་བའི་མདུན་ན་མུན་པ་ལྟར་དེའི་ངོར་ནམ་ཡང་མི་འགྲུབ་པས་ན་ཙུང་ཟད་ཀྱང་གྲུབ་པ་གཞག་ཏུ་མེད་ལ། ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མའི་ངོས་ནས་གཞལ་བ་ཡིན་ན་ནི། དེའི་ངོར་བསླུ་མེད་

བསྙོན་མེད་དུ་གྲུབ་པས་དེས་ཐ་སྙད་ཀྱི་སྣང་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་ཇི་ཙམ་དཔྱད་ཀྱང་ཚད་མའི་གཞུང་ནས་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་སོགས་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་དཔྱད་པ་ལ་སོགས་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་དུ་མི་འགྲོའ།།

༄ ཤེར་འགྲེལ་ཀེ་ཏ་ཀ་ལས།[1] ལུགས་འདིར་ཐ་སྙད་དུའང་རང་རིག་ཀུན་གཞི་ཁས་མི་ལེན་ཟེར་ཡང་འདིར་ཐ་སྙད་དུ་ནི་དགག་པའང་མེད་ལ་སྒྲུབ་པའང་མེད་ཀྱི་དོན་དམ་པར་བཀག་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་ཁ་ཅིག་གིས་དབུ་མ་པ་ཡིན་ན་ཀུན་གཞི་ཁས་ལེན་པར་མི་བྱ་སྟེ། ཀུན་གཞི་ནི་རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ཡིན་ཟེར་ཡང་ལེགས་པར་མ་བརྟགས་པ་སྟེ། ཀུན་གཞི་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཁས་མ་བླངས་ན་ཐ་སྙད་དུ་ཁས་བླངས་པས་དབུ་མའི་ཚུལ་ཅི་ཞིག་ཉམས། ཐ་སྙད་དུ་ཁས་ལེན་མི་རུང་བ་ནི་ཐ་སྙད་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མས་གནོད་པ་སྒྲི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་གྱི། དོན་དམ་པའི་རིགས་པས་བཀག་ཚད་ཁས་མི་ལེན་ན་ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱང་གཏན་མེད་དུ་ཁས་བླང་དགོས་སོ།།

དེ་ཕྱིར་ཐལ་འགྱུར་བའི་གཞུང་དུ་ཀུན་གཞི་དོན་དམ་པར་བཀག་གི་ཐ་སྙད་དུ་མི་འགོག་ཀྱང་དེའི་རྣམ་གཞག་མཛད་དེ་སྒྲུབ་པའང་མིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་རང་རིག་ཐ་སྙད་དུ་ཁས་ལེན་པ་ནི་ཏོག་གེའི་བག་ཆགས་གོམས་པའི་དབང་གིས་ཡིན་གྱི་ཁས་བླང་བར་མི་བྱ་ཟེར་བའང་གྱི་ན་སྟེ། དོན་དམ་པ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ་རང་རིག་དང་ཀུན་གཞི་མི་དགོས་མོད། ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་བཞག་དཔྱོད་པ་ལ་མེད་དུ་མི་རུང་ཞིང་ཐ་སྙད་དཔྱོད་པའི་ཚད་མས་གྲུབ་ན་དེ་ཐ་སྙད་དུ་མེད་ཅེས་འགོག་པའི་རིགས་པ་ནི་མེད་དོ། །གལ་ཏེ་རིགས་པ་ཅི་སྟེ་མེད། ཟླ་གྲགས་ཞི་ལྷ་ལ་སོགས་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༢༢-༢༣

པའི་གཞུང་ན་ཇི་སྐྱེད་ཅིག་བཤད་པ་འདི་མ་མཐོང་ངམ་ཞེ་ན། དེ་དོན་རིག་ལ་འང་མཚུངས་སོ། །མི་མཚུངས་ཏེ་དོན་རིག་ནི་ཐ་སྙད་དུ་མི་འགོག་གོ་ཞེ་ན། བདེ་སོགས་རང་གིས་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ཡང་ཐ་སྙད་དུ་ཇི་ལྟར་འགོག་སྟེ་མི་འགོག་གོ །དེས་ན་སེམས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པ་ལ་རང་རིག་པ་མི་འཐད་ཀྱང་བདེན་མེད་དུ་འདོད་པ་ལ་རང་རིག་པའི་ཐ་སྙད་ཤིན་ཏུ་འཐད་པར་ཡང་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ་ཇི་བཞིན་རྟོགས་པ་ནི་སྤྱར་ཡང་ཞུང་ངོ།།

༄ དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[1] གལ་ཏེ་སུ་ཞིག་སྲིད་པའི་སྣང་བ་འདི་རྣམས་རང་སེམས་ལས་མ་བྱུང་བར་སྨྲ་ན་དེའི་རྒྱུ་སེམས་ལས་ལོགས་སུ་འདོད་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན་གང་ཟག་གི་སེམས་འཁོར་བར་བཅིང་གྲོལ་གྱི་རྒྱུ་གཞན་ཞིག་ཁས་བླངས་པས་གདོན་མི་ཟ་བར་མུ་སྟེགས་ཀྱི་གྲུབ་མཐར་ལྷུང་བར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་བྱེད་པོ་གཞན་མེད་ཅིང་ཕྱི་དོན་མེད་པར་སེམས་ཀྱི་སྣང་བ་ཙམ་དུ་འང་རིམ་གྱིས་འགྲུབ་པས་ནི། ཐ་སྙད་སེམས་ཙམ་དུ་འདོད་པ་འདི་ཐེག་ཆེན་སྤྱི་ལུགས་ལ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དེ་ལྟར་ཅིའི་ཕྱིར་མ་མཛད་སྙམ་ན། གོང་དུ་ཇི་སྐད་བཤད་པ་ལྟ་བུའི་རྣམ་གྲངས་མ་ཡིན་པའི་དོན་དམ་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་གཏན་ལ་ཕབ་ཚེ།

སྣང་སྲིད་འཁོར་འདས་ཀྱི་ཆོས་འདི་ཀུན་མ་བརྟགས་མ་དཔྱད་པར་འཇིག་རྟེན་ན་སྣང་ཚོད་གྲགས་ཚོད་ལྟར་གཞལ་བྱར་བྱས་པས་ཚོག་གི འདི་ཀུན་མཐའ་བཞིའི་སྤྲོས་བྲལ་ཆེན་པོར་ཡེ་ནས་གནས་པའི་ཕྱིར་སྣང་ཚུལ་ཐ་སྙད་ལ་གྲུབ་མཐའི་དཔྱད་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༣༨-༤༠

པ་ཞིབ་མོར་གཞུག་དགོས་པ་མིན་ཅིང་། སྣང་བ་དེ་ལ་སྒྲ་རྟོག་གིས་གཞལ་ཏེ་ཡོད་དོ་ཞེའམ། མེད་དོ་ཞེའམ། སེམས་ཡིན་ནོ་ཞེའམ། མིན་ནོ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕྱོགས་གང་དུ་ཁས་ལེན་ནའང་དེ་དང་དེ་ལྟར་གནས་ལུགས་ལ་གྲུབ་པ་མེད་པས་དོན་དམ་ལ་དཔྱོད་པའི་རིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་ཀློལ་བའི་ལོག་རྟོག་དགག་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། རང་ལུགས་ལ་མཚན་མའི་དམིགས་གཏད་ཅིའང་མེད་པས་ཁས་ཀྱང་ཅི་ཞིག་ལེན་ཏེ་མི་ལེན་ནོ།།

ཚུལ་དེ་ལྟར་ན་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་གང་དུ་དམ་བཅས་ཀྱང་བདེན་པ་གཉིས་སོ་སོར་ཕྱེ་མི་དགོས་པར་དགག་ནུས་ཏེ། འདིར་བདེན་གཉིས་སོ་སོ་བ་རེ་རེའི་ཚད་མས་གཞལ་ན་ཤན་མ་ཕྱེད་པར་དགག་སྒྲུབ་མི་ནུས་ཀྱང་། འདིར་རྣམ་གྲངས་མ་ཡིན་པའི་དོན་དམ་པའི་བདེན་གཉིས་ཟུང་དུ་འཇུག་པའི་གནས་ལུགས་དཔྱོད་པའི་རིག་ཤེས་ཚད་མར་བྱས་ཏེ་གཞལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འཇུག་འགྲེལ་ལས། དོན་དམ་པར་ན་བདེན་པ་གཉིས་སུ་མེད་པར། དགེ་སློང་དག་བདེན་པ་དམ་པ་འདི་ནི་གཅིག་སྟེ། ཞེས་སོགས་ལུང་དྲངས་ནས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ།།

དེས་ན་ཟླ་བའི་ཞབས་ཀྱིས་དང་པོ་ནས་རྣམ་གྲངས་མ་ཡིན་པའི་དོན་དམ་རྩལ་དུ་བཏོན་ནས་གཏན་ལ་དབབ་པས་རྐྱེན་ཉིད་འདི་པ་ཙམ་གྱི་སྣང་བ་འགོག་ཏུ་མེད་པ་འདི་ཙམ་ཞིག་བརྟག་གཞིའམ། དོན་དམ་རྟོགས་པའི་ཐབས་སམ་སྒོ་ཡིན་པས་དེ་ཙམ་རྟོད་གཞིར་བཟུང་སྟེ་སྤྲོས་བྲལ་ཆེན་པོར་གཏན་ལ་ཕབ་ནས། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ལམ་དང་འབྲས་བུའི་རྣམ་པར་གཞག་པ་ཐམས་ཅད་ཚད་མ་གཉིས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་གཞལ་བ་ལྟར་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཀྱང་གནོད་མེད་དུ་མཛད་ལ། དེའང་རྐྱེན་ཉིད་འདི་པ་ཙམ་མམ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་ཙམ་དུ་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ནོ།།

རྐྱེན་ཉིད་འདི་པ་ཙམ་དེ་ལ་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཚད་མས་གཞལ་ན་སྲིད་པའི་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་འབྱུང་ལྡོག་གིས་ཀུན་ཉོན་དང་རྣམ་བྱང་འགྲུབ་ཚུལ་མི་བཞེད་པ་མ་ཡིན་ལ། སེམས་ཉིད་དག་པ་དང་མ་དག་པའི་གཞན་དབང་གིས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བར་བསྟན་པས་སེམས་ཙམ་གྱི་གྲུབ་མཐའ་གསལ་བར་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །མཁན་ཆེན་གྱི་གཞུང་འདིར་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་དོན་དམ་རྒྱལ་དུ་བཏོན་ནས། དང་པོ་བདེན་གཉིས་སོ་སོར་ཕྱེས་ཏེ་ཚད་མ་སོ་སོས་གཞལ་བའི་རང་རང་གི་ཁས་ལེན་ཡོད་པར་བསྒྲུབས་ནས་མཐར་ཁས་ལེན་ཀུན་དང་བྲལ་བའི་རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་དོན་དམ་ལ་སྦྱོར་བར་མཛད་པས། འདི་གཉིས་རིམ་ཅིག་ཅར་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་འདིའི་གནད་ཟིན་ན་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཟབ་གནད་མཐར་ཐུག་པའང་ཟིན་ཅིང་།

༈ དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[1] དེས་ན་ཊཱི་སྲིད་ཆོས་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་བདེན་པ་གཉིས་སོ་སོར་ཞེན་པ་ཡོད་ཀྱི་རིང་ལ་དེའི་ངོར་ཐ་སྙད་ཚད་གྲུབ་དང་། དེའི་བདེན་མེད་གཉིས་མི་བཟློག་པར་མགོ་མཉམ་ལ། བདེན་གཉིས་སོ་སོར་ཞེན་པའི་ཡུལ་རིགས་པས་སུན་ཕྱུང་ནས་འཛིན་པ་ཕྲ་མོ་དང་བྲལ་བ་ན། དེ་གཉིས་མགོ་མཉམ་དུ་ཁེགས་ཏེ་སྤྲོས་པ་དང་བྲལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་གནས་སྐབས་བློ་ངོར་བདེན་པ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ཡང་། མཐར་ཐུག་དོན་ལ་གཉིས་སུ་མེད་པར་སྤྲོས་བྲལ་དུ་གྲུབ་པའི་གནད་ཀྱིས་མཉམ་བཞག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྐབས་དང་། རྗེས་ཐོབ་ཤན་འབྱེད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྐབས་དང་། ཁས་ལེན་ཡོད་ཚུལ་དང་མེད་ཚུལ་སོགས་ཤན་ཕྱེད་པ་གལ་ཆེའོ། །

(1) ཞེབ་ཐོར། ༤༡-༤༤

དེས་ན་འཁོར་འདས་འཆིང་གྲོལ་གྱི་ཚུལ་རྣམས་མཉམ་བཞག་གི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་ན་མི་གནས་ཀྱང་། རྗེས་ཐོབ་ཤེས་རབ་ཀྱིས་གཞལ་བྱར་ཡོད་པ་དེས་ན་ཟླ་བའི་ཞབས་ཀྱང་ལམ་ལ་སློབ་ཚུལ་དང་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཚུལ་རྣམས་བཞེད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཐ་མལ་པའི་སྣང་ངོར་ན་སྣང་བ་ཁོ་ན་ལས་དེར་མ་གྲགས་པ་ཐམས་ཅད་ཁས་མི་ལེན་ཏོ་ཞེས་མ་གསུངས་སོ། །དེ་ལ་ཐལ་འགྱུར་བས་འཇིག་རྟེན་གྲགས་པ་ལྟར་ཁས་ལེན་ཚུལ་དེའང་། གྲུབ་མཐས་བློ་བསྒྱུར་མ་བསྒྱུར་གཉིས་ཀྱི་ནང་གི་མ་བསྒྱུར་བའི་འཇིག་རྟེན་ཕལ་པ་ལྟར་རོ་ཞེས་འཆད་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་ཡ་མཚན་པ་ཞིག་གོ། འདིའི་འཇིག་རྟེན་ཞེས་པ་ལམ་ཞུགས་མ་ཞུགས་གཉིས་ཀ་ལ་འཛིན་དགོས་ཏེ། ཞི་བ་ལྷས། རྣལ་འབྱོར་འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ཕལ་པ་ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ།།

དེས་ན་ལམ་ལ་ཞུགས་མ་ཞུགས་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་དེ་དག་ལ། དག་པ་དང་མ་དག་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དབང་གིས། རང་རང་ལ་གྲགས་ཤིང་གྲུབ་པའི་སྣང་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་ཡོད་པའི་རང་ངོའི་སྣང་བ་དེ་དག་ཐད་ཀ་རང་སར་སྤྱོས་བྲལ་དུ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ཡིན་གྱི། རྒྱུན་ཉིད་འདི་པ་ཙམ་གྱི་ཐ་སྙད་དེ་ལ་གྲུབ་མཐའི་དཔྱད་པ་ཞིབ་མོར་གཞུག་མི་དགོས་པར་མ་དཔྱད་པར་གྲགས་པ་ལྟར་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་པའི་ཤན་འདི་ལྟར་ཕྱེད་པ་གལ་ཆེ་སྟེ། གཞན་རྣལ་འབྱོར་པ་རང་གི་ལམ་དང་འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག་འཛོག་ཚེ། ཐ་མལ་པ་གཞན་གྱི་བློ་ལ་རེ་ལྟོས་འཆའ་དགོས་པ་མཚར་རོ། །དེས་ན་དོན་དམ་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་ཞིག་ཡིན་གྱི། སྤྱིར་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམས་ནི་མཉམ་རྗེས་ཀྱི་དགོངས་པ་གནད་གཅིག་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།

༄ ཤེར་འགྲེལ་ཀེ་ཏ་ཀ་ལས།[1] དེས་ན་ཤིང་གཉིས་ཟུང་དུ་བཙར་བའི་མེས་ཤིང་གཉིས་ཀ་བསྲེགས་པ་བཞིན་དུ་དངོས་ཀུན་བདེན་མེད་དུ་རྣམ་པར་དཔྱད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་མེས་དངོས་དངོས་མེད་དུ་བཞག་པའི་དམིགས་པའི་གཏད་སོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནགས་འཐིབ་པོ་མ་ལུས་པ་བསྲེགས་ནས་སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་ཞི་བའི་ཡེ་ཤེས་ལ་གནས་པའི་ཚེ་ན་ཁས་ལེན་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་དབུ་མ་ཆེན་པོ་ཡིན་ནོ། །དེ་སྐད་དུ་འང་མདོ་ལས། དེ་ལྟར་སྤྱོད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མཁས་གསལ་བ། །ཆགས་པ་བཅད་ནས་འགྲོ་ལ་ཆགས་པ་མེད་པར་འགྲོ། །ཉི་མ་སྒྲ་གཅན་གཟའ་བྲལ་ལྷང་ངེར་འདུག་པ་དང་། །མེ་བཏང་རྩྭ་དང་ཤིང་དང་ནགས་ཚལ་བསྲེགས་པ་བཞིན། །ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་དག་ཅིང་ཡོངས་དག་པར། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་ལྟ་ན། །བྱེད་པ་པོ་ཡང་མི་དམིགས་ཆོས་ཀུན་མི་དམིགས་ཏེ། །འདི་ནི་ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་མཆོག་སྤྱོད་པ་ཡིན།།

༄ བརྒལ་ལན་ཉིན་བྱེད་སྣང་བ་ལས།[2] སྤྱིར་དབུ་མའི་སྐབས་སུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་ལས་དོན་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་རྡུལ་ཙམ་མེད་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ནི་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཟླ་མེད་པ་ཡིན་ལ། ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་ཀྱང་དེ་ལྟར་གསལ་བར་བཀྲལ་བ་ལེགས་བཤད་མཚུངས་པ་མེད་པ་ཡིན་མོད་ཀྱང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་འདོད་པ་ནི་ཐལ་རང་གི་མཁས་པ་ཀུན་གྱི་བཞེད་པ་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་གྱི་ཐལ་འགྱུར་ཐུན་མོང་མིན་པའི་ལུགས་སུ་འདོད་པ་ནི་ཆེས་ནོར་བ་སྟེ། འདི་ལྟར་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པས་

(1) ཤྲེབ་ངོས། ༤༦-༤༧

(2) ཤྲེབ་ངོས། ༡༠༣-༡༠༨

དཔྱད་ན་ཆོས་གང་ཡང་དཔྱད་བཟོད་དུ་མི་གྲུབ་ལ། དེའི་ཕྱིར་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་ཞིག་ཏུ་གྲུབ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ།།

དེ་མ་ཡིན་ཏེ་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ་ཡུལ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁས་ལེན་ལ་ཐལ་འགྱུར་བས་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེས་པའི་ཁྱད་པར་འདི་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་ཕྱིར་རོ་སྙམ་ན་དེ་ལྟར་ཡིན་མོད་ཀྱི། རང་རྒྱུད་པས་རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་རྩལ་དུ་བཏོན་ནས་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་དོན་དམ་བདེན་སྟོང་ཙམ་ལ་བཞེད་པ་དང་། ཐ་སྙད་ཚད་གྲུབ་བཞེད་པའི་གནད་ཀྱིས་ཁས་ལེན་དང་བཅས་པའི་དབུ་མ་རྗེས་ཀྱི་ངེས་པ་དང་མཐུན་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ཡིན་ལ། ཐལ་འགྱུར་བས་རྣམ་གྲངས་མིན་པ་ཁས་ལེན་ཐམས་ཅད་བྲལ་བའི་དབུ་མ་ཆེན་པོ་རྩལ་དུ་བཏོན་ནས་བཤད་པའི་ཚེ་དོན་དམ་དཔྱོད་པ་གཞིར་བཞག་གི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་མི་འདོད་པར་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ཐམས་ཅད་སྤྲོས་བྲལ་དམིགས་པ་མེད་པ་མཉམ་གཞག་དམ་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་དང་མཐུན་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ཡིན་ཏེ།

དེའི་ཚུལ་རྣམས་སྔོན་གྱི་དམ་པ་དག་གི་མན་ངག་བཞིན་དུ་གཞན་དང་གཞན་དུ་ཅུང་ཟད་བཤད་ཟིན་པས་འདིར་རྒྱས་པར་མི་སྤྲོ་ལ། རྣམ་གྲངས་མིན་པ་དང་རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་གཉིས་སུ་འབྱེད་པ་ནི་རང་རྒྱུད་པའི་གཞུང་སོགས་རྒྱ་གཞུང་ཆེན་པོ་རྣམས་སུ་གསལ་ལ། རྣམ་གྲངས་མིན་པ་ཁས་ལེན་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་དོན་དམ་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་ཡུལ་དུ་སྣང་ཞིང་། རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་རྗེས་ཀྱི་ངེས་པ་ལ་སྣང་ལ་སྤྱི་མ་ཡེ་ཤེས་དང་ཕྱི་མ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་ཞིང་དབུ་མ་པ་རྣམས་ཀྱང་རང་རང་གི་བློའི་དབང་གིས་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་མཛད་དོ།།

དེ་ལྟར་དོན་དམ་བཏགས་པ་བ་དང་མཚན་ཉིད་པ་གཉིས་པོ་དང་མཉམ་རྗེས་སྦྱར་ཀྱུ་འདིར་གོ་བའི་གནད་ཆེན་པོ་ཡོད་ཅིང་འདི་གོ་ན་ལྟ་བའི་འཛིན་སྟངས་ཞིག་མ་ཞིག་གི་གནད་ཀྱང་གོ་ནུས་ལ། ཚུལ་འདི་བཞིན་རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་ཀྱང་བཞེད་པ་རེད་མདའ་བར་ཕུལ་བའི་ཤོག་དྲིལ་སོགས་ལས་གསལ་བས་དེར་བལྟ་བར་བྱོས་ཤིག དེ་ཡང་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཞེས་པ་འདིར། རྟོག་གེ་ལ་གྲགས་པ་དོན་བྱེད་ནུས་པ་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་བརྗོད་པ་དང་། མངོན་པ་སོགས་ལས་གསུངས་པ་མེའི་ཚ་བ་ལྟ་བུ་མཚོན་བྱའི་མཚན་ཉིད་ལ་རང་མཚན་དུ་གསུང་བ་དང་། དབུ་མ་པས་ཆོས་རང་གི་ངོ་བོའམ་རང་བཞིན་ནམ་མཚན་ཉིད་གང་ཞིག་དོན་དམ་དཔྱོད་པས་དཔྱད་བཟོད་དུ་གྲུབ་པ་ལ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཞེས་བརྡ་སྦྱར་ཚུལ་གསུམ་ཡོད་ཀྱང་།

གང་གྲུབ་བམ་མ་གྲུབ་དཔྱད་ཀྱི་རང་མཚན་ནི་ཆོས་དེའི་ངོ་བོ་ལས་གཞན་དུ་མེད་པས་གནད་མཐུན་ཏེ། རང་རྒྱུད་པས་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པར་བཞེད་པ་ཡང་ཐ་སྙད་དུ་ཆོས་དེའི་ངོ་བོ་ལ་བརྡ་སྦྱར་བ་ཙམ་སྟེ། ཐ་སྙད་དུ་བཙོ་སྲེག་གི་དོན་བྱེད་པའི་མེ་དེ་དམར་འབར་བ་དང་ཚ་བའི་མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་གྲུབ་པ་དེ་ལ་མཚན་མཚོན་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་མ་ཕྱེ་བར་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་དེའི་ངོ་བོ་ཙམ་གྱི་ཆ་ནས་རང་གི་ངོ་བོ་ཞེས་བྱ་ལ། མཚན་མཚོན་ཕྱེ་ན་མེ་ཞེས་པའི་དོན་ནི་ཚ་ཞིང་སྲེག་པ་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ལས་འོས་མེད་པས་དེ་དག་གནད་གཅིག་ཏུ་སོང་བ་ལས་དོན་གྱི་སྟེང་ན་ཁྱད་པར་མེད་ཚུལ་འདི་གོ་བ་གལ་ཆེའོ།།

དེས་ན་དོན་དམ་པར་རང་མཚན་མ་གྲུབ་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་གྲུབ་ལ་དེ་གཉིས་གཅིག་གིས་གཅིག་སུན་མི་འབྱིན་པར་བདེན་གཉིས་སོ་སོར་ཕྱེ་སྟེ་གཞི་གཅིག་ལ་ལྡན་པར་སྨྲ་བ་རང་རྒྱུད་པའི་འདོད་པའོ། །གལ་ཏེ་འདི་སྐམ་དུ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པའམ་

རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་དེ་ནི་རྟོག་པས་ཕར་བཏགས་པ་ཙམ་མིན་པར་ཡུལ་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་ལ་བརྗོད་ཅིང་དེ་ལྟར་གྲུབ་ན་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འགྱུར་རོ་སྙམ་ན། དོན་དམ་དཔྱོད་པས་དཔྱད་པའི་ཚེ་ཡུལ་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་རྫུལ་ཙམ་རྙེད་ནའང་དེ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འགྱུར་མོད། དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་ངོར་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ་ནི་རང་རྒྱུད་པས་ཀྱང་ཁས་མི་ལེན་ལ་ལེན་ན་དབུ་མ་པར་མི་རུང་ཞིང་ཐར་པའི་ལམ་ཡང་དེ་ལ་མེད་པར་འགྱུར་རོ།།

ཐ་སྙད་དཔྱོད་པའི་ངོར་ཡུལ་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པར་སྣང་ཡང་དེས་ཡུལ་དེ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ག་ལ་འགྱུར་ཏེ་ཐ་སྙད་ཚད་མས་གྲུབ་པ་འཐད་དགོས་ལ། དེ་ཐ་སྙད་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ངོར་ཡང་མ་གྲུབ་ན་གང་དུའང་གྲུབ་པར་མི་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་ཆོས་གང་ཡང་རུང་སྟེ་ཇི་ལྟར་སྣང་བའི་ངོ་བོའམ་དེའི་མཚན་ཉིད་དམ་སྤྱོད་ལུགས་ཐུན་མོང་མིན་པ་མེའི་ཚ་བ་དང་ཆུའི་གཤེར་བ་སོགས་ལྟ་བུ་དེ་དོན་དམ་དཔྱོད་པས་དཔྱད་བཟོད་དུ་གྲུབ་ན་ངོ་བོའམ་རང་མཚན་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པར་འགྱུར་ལ། དཔྱད་བཟོད་མེད་ཀྱང་སྣང་བ་བསླུ་མེད་ནི་ཐ་སྙད་དུ་གྲུབ་ཚུལ་ལོ། །དེས་ན་དོན་དམ་དཔྱོད་པ་སྔོན་དུ་སོང་བའི་ལག་རྗེས་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟོག་པས་ཕར་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་འཆར་ཏེ་དབུ་མ་པ་ཡིན་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་བཏགས་ཡོད་ཙམ་དུ་སྨྲ་དགོས་པར་ཡང་ཡང་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

དེའི་ཕྱིར་འདི་དབུ་མ་པ་ཀུན་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ལ་རྗེས་ཀྱི་ངེས་པའི་སྐྱེ་ཚུལ་ཡིན་གྱི་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཐ་སྙད་འཇོག་ཚུལ་ཐུན་མོང་མིན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཇི་ལྟར་ན་ཐ་སྙད་རྣམས་འཇོག་པའི་ཚེ་དོན་དམ་དཔྱོད་པ་ལ་ལྟོས་མི་དགོས་པར་ཐ་སྙད་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མའི་སྒོ་ནས་འཇོག་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་དམ་གཞིད་རྟོགས་

དགོས་ཏེ། ཐ་སྙད་བདེན་པ་ཐབས་སུ་གྱུར་པ་དང་། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་དང་།

འཇུག་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལ་འཇུག་པར་བྱ་བའི་ཐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བདག་དང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་སོགས་མ་དཔྱད་པར་འཇིག་རྟེན་ལུགས་ཀྱིས་ཁས་ལེན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །བློས་པར་བཏགས་ཙམ་གྱིས་གྲུབ་པར་འཇོག་པ་འདི་ནི་དོན་དམ་དཔྱོད་པ་སྔོན་དུ་སོང་བ་ལ་མ་ལྟོས་པར་ནམ་ཡང་གྲུབ་མི་ནུས་ཏེ་ནུས་ན་ཐམས་ཅད་ཡེ་ནས་དབུ་མ་པར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་ན་ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་ལའང་བློ་གནོད་མེད་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཙམ་ལ་ཐ་སྙད་དུ་འདོད་དེ། འཇུག་པ་ལས། གནོད་པ་མེད་པའི་དབང་པོ་དྲུག་རྣམས་ཀྱིས། །བཟུང་བ་གང་ཞིག་འཇིག་རྟེན་གྱིས་རྟོགས་ཏེ། །འཇིག་རྟེན་ཉིད་ལས་བདེན་ཡིན་ལྷག་མ་ནི། །འཇིག་རྟེན་ཉིད་ལས་ལོག་པར་རྣམ་པར་བཞག།

ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་བློ་གནོད་མེད་ལ་སྣང་བའི་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་མ་བརྟགས་མ་དཔྱད་པར་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་སྟེ་འཇིག་རྟེན་རྒན་པོའི་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་ཁས་ལེན་གྱི་བརྟགས་ཤིང་དཔྱད་ན་འཇིག་རྟེན་གྲགས་པའི་རྣམ་གཞག་རྣམས་འཇིག་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ནི་དེ་ཉིད་དུའམ་འཇིག་རྟེན་དུ། །རྣམ་པ་བདུན་གྱིས་འགྲུབ་འགྱུར་མིན་མོད་ཀྱི། །རྣམ་དཔྱད་མེད་པར་འཇིག་རྟེན་ཉིད་ལས་འདིར། །རང་གི་ཡན་ལག་བརྟེན་ནས་འདོགས་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་ཐ་སྙད་ཚད་མས་གྲུབ་ཚུལ་ཡང་མ་དཔྱད་མ་བརྟགས་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ངོར་གྲུབ་ཀྱི་བརྟགས་ཤིང་དཔྱད་ན་གྲུབ་པར་མི་འགྱུར་རོ།།

དེ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་ན་གནོད་མེད་ཀྱི་དབང་པོ་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པའི་

ཐ་སྙད་བྱེད་ཚུལ་དེ་བོར་ནས་རྟོག་པས་ཕར་བཏགས་པ་ཙམ་གྱི་ཚད་གྲུབ་ཁས་ལེན་ན། རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་གྱི་དབང་ཕྱུག་བྱེད་པ་པོ་དང་གཙོ་བོ་དང་རྟག་པའི་སྒྲ་ལ་སོགས་པ་ཡང་གྲུབ་པར་འགྱུར་ཏེ་དེ་དང་བུམ་པ་སོགས་ལ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་ཡུལ་རང་ངོས་ནས་མ་གྲུབ་པ་ལ་ཁྱད་མེད་ཅིང་། རྟོག་པས་ཕར་བཏགས་པ་ལའང་ཁྱད་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།

༄ བརྒྱལ་ལན་ཉིན་བྱེད་སྣང་བ་ལས།[(1)] རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་དོན་དམ་ཁས་ལེན་ཀུན་བྲལ་རྒྱལ་དུ་བཏོན་ནས་དེ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ལ་མི་བརྟེན་པར་ཁས་བླང་འགལ་བརྗོད་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཕྱིར་གཞི་དེ་ལས་ཐལ་འགྱུར་བའི་མཚན་དུ་ཆགས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཞིང་། དེ་འདྲའི་དཔྱད་ངོར་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེས་པ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་ཡིན་མོད་ཀྱི། དེའི་དབང་གིས་ཐ་སྙད་དུ་དངོས་མེད་ཞིག་པ་སོགས་དངོས་པོར་གྱུར་བ་དང་། འཇིག་རྟེན་ན་རང་བློ་རང་གིས་ཤེས་པར་གནག་རྫི་ཡན་ཆད་ལ་གྲགས་པའང་མི་ཤེས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པ་སོགས་ཅི་ཡང་མེད་ལ། ཁས་ལེན་དང་བཅས་པ་རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་བདེན་སྟོང་མེད་དགག་ཙམ་ཞིག་སྒྲུབ་པ་ལ་ནི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་མི་འཐད་པ་མེད་པར་མ་ཟད་ཆེས་འཐད་པ་ཡོད་པ་སོགས་ཧ་ཅང་སྤྲོས་པས་ཚོག་ཀྱང་སྐབས་མིན་པའི་སྒྲ་བ་བསྐྱུང་བར་བྱའོ།།

མདོར་ན་ཐལ་འགྱུར་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཁས་ལེན་ཀུན་བྲལ་རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་དོན་དམ་འབའ་ཞིག་གཏན་ལ་འབེབས་ཤིང་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཁས་ལེན་ཐམས་ཅད་ནི་མ་

(1) ལྗིབ་ངོས། ༣༡༥-༣༡༧

བརྟགས་འཇིག་རྟེན་པ་དང་ཐུན་མོང་དུ་མཛད་ཀྱི་དཔྱད་ནས་སྨྲ་བ་རང་རྒྱུད་པ་སོགས་ཀྱི་བཞེད་པ་ལྟར་མི་མཛད། རང་རྒྱུད་པས་ཁས་ལེན་དང་བཅས་པ་རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་རྒྱལ་དུ་བཏོན་ནས་འཆད་ཚུལ་གྱི་དབང་གིས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ལ་གཙོ་བོར་མཛད་ཅིང་དཔྱད་ནས་ཐ་སྙད་ཚད་གྲུབ་བཞེད་པ་སོགས་ཡིན་ཏེ་རྒྱས་པར་གཞན་དུ་ཤེས་པར་བྱ་ལ། རྒྱ་ཆེན་པོ་རྟོགས་མ་ནུས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཐལ་རང་གི་གཞུང་གི་བབ་ཙམ་ལ་གཞིལ་ན། རང་རྒྱུད་པའི་གཞུང་ཐམས་ཅད་ལས་རྣམ་གྲངས་དང་རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་དོན་དམ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ནས་མི་སྟོན་པ་མེད་ལ།

ཐལ་འགྱུར་བའི་གཞུང་ཀུན་ཏུ་དེ་ལྟར་འབྱེད་པའི་བཤད་སྲོལ་མི་འདུག་པ་འདི་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་ཤེས་ནུས་ཏེ། གཞན་དུ་ཐལ་འགྱུར་བའི་གཞུང་གིས་རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་ཙམ་ལས་མི་སྟོན་ན། ཐལ་རང་གཉིས་ལས་དགོངས་པ་རང་རྒྱུད་པ་མཐོ་བར་ཁས་ལེན་དགོས་ཏེ། རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་དོན་དམ་དེ་ནི་དོན་དམ་མཐར་ཐུག་པ་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་པར་སུས་ཀྱང་ཁས་ལེན་དགོས་སོ། རང་རྒྱུད་པའི་གཞུང་ན་དེ་དོན་དམ་མཐར་ཐུག་ཏུ་བསྟན་པ་ཡོད་ལ། ཐལ་འགྱུར་བའི་གཞུང་ན་དེ་མེད་པར་རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་ཙམ་མཐར་ཐུག་གི་དོན་དམ་དུ་འདོད་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

༈ དམ་ཆོས་དོགས་སེལ་ལས།[1] དོན་དམ་ལ་དཔྱོད་པའི་སྐབས་སུ་དཔྱད་པ་དེའི་ངོར་མེད་པ་དོན་དམ་དུ་མེད་པ་ཡིན་ན་དོན་དམ་དུ་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་འདོད་པའི་དབུ་མ་པ་སུ་ཡང་མེད་པས་དེ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཁྱད་ཆོས་སུ་ག་ལ་རུང་ཞེས་པ་ཤིན་ཏུ་བདེན་ཚིག་སྟེ། ངས་ཀྱང་ཁྱོད་ལ་དེ་འདྲི་སྟེ། དོན་དམ་པར་རང་མཚན་གྱིས་

(1) ཤྲེབ་ངོས། ༣༦༥-༣༦༧

གྲུབ་པ་རང་རྒྱུད་པས་ཀྱང་མི་འདོད་ན་ཁྱོད་འདྲའི་ཐལ་འགྱུར་བ་དེ་བཀག་པའི་ཁྱད་ཆོས་སུ་ཅི་ཞིག་ཐེ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྲུབ་པ་ཞེས་གཞན་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་གྲུབ་པའི་དོན་དུ་འདོད་ན། དེ་རྟེན་འབྲེལ་གྱིས་གྲུབ་པ་མིན་པར་འགྱུར་བས་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་པས་བདེན་གྲུབ་དང་བརྫོད་ཚུལ་ཙམ་ལས་དོན་ཁྱད་མེད་པས་དེ་ལྟ་ན་དེ་རང་རྒྱུད་པས་ཀྱང་ཁས་ཅི་ལྟར་ལེན། དེ་མ་ནྡངས་ན་ཐལ་འགྱུར་བའི་ཁྱད་ཆོས་ཅི་ཞིག་ཡིན།

རང་རང་གི་འཇོག་བྱེད་ཐུན་མིན། ས་སྲ་བ་ཆུ་གཤེར་བ་སོགས་ཐ་སྙད་དུ་གྲུབ་པ་འདི་ནི་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་ཀྱང་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ཏེ། གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་བར་གྱི་མཚན་ཉིད་བཞག་པའི་ཕྱིར། དེ་བཀག་པ་ག་ལ་ཡིན་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་བདེན་གཉིས་ཕྱེ་དགོས་པར་ནན་གྱིས་སྒྲུབ་བཞིན་དུ་བདེན་གཉིས་མ་ཕྱེ་བར་མིག་བསྒྲད་ཀྱང་ཅེ་རེ་ལོང་བ་སྟེ། ཟླ་བས་དོན་དམ་པར་གཟུགས་ནི་གཟུགས་སུ་རུང་བར་ཡོད་པའི་མཚན་ཉིད་བཞག་པའམ། ཐ་སྙད་དུ་གཟུགས་ལ་གཟུགས་རུང་མེད་པར་བཀག་པར་ཁྱོད་ཀྱིས་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ནམ་སོམས་ཤིག །དེད་ཀྱིས་ནི་དོན་དམ་པར་གཟུགས་སུ་རུང་བ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་གཟུགས་སོགས་རྡུལ་ཙམ་མི་དམིགས་ཀྱང་། ཐ་སྙད་དུ་གཟུགས་ནི་གཟུགས་སུ་རུང་བའི་མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་སྨྲ་བ་མི་འགལ་བར་གྲུབ་པ་ཡིན་ན།

ཁྱོད་ལྟར་ན་དོན་དམ་པར་མཚན་མཚོན་བདེན་གྲུབ་མེད་ཀྱང་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པའི་མཚན་མཚོན་དོན་དམ་པར་ཡོད་ཅེས་ཁས་ལོངས་ཤིག་ཐ་སྙད་དུ་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པའི་མཚན་མཚོན་ཡོད་པར་རང་རྒྱུད་པས་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ན་ཁྱོད་འདྲའི་ཐལ་འགྱུར་བས་དེ་ལས་ལྷག་ཅི་ཞིག་རྟོགས། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའམ་རང་མཚན་

གྲིས་གྲུབ་པའམ། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ནི་བློས་ཕར་བཏགས་པ་མིན་པར་ཡུལ་རང་གི་སྡོད་ལུགས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ལ་འཇོག་སྙམ་ན་བློས་ཕར་བཏགས་པ་མིན་པར་ཡུལ་རང་ངོས་གྲུབ་ན་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དེ་ལྟ་བུ་རང་རྒྱུད་པས་ཀྱང་ག་ལ་འདོད། ཐ་སྙད་དུ་འདོད་དམ་སྙམ་ན་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དབུ་མ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀྱང་ཆོས་ཐམས་ཅད་དཔྱད་ན་བཏགས་ཡོད་ཙམ་དུ་ཁས་ལེན་གྲིས། ངོ་བོས་གྲུབ་པར་འདོད་མཁན་ག་ལ་ཡོད། དེས་ན་ཁྱོད་ཀྱི་ལུགས་ལ་བདེན་གྲུབ་དང་། རང་མཚན་གྲིས་གྲུབ་པ་ཁྱད་མེད་པར་འགྱུར་རོ།།

༡༩ ༽ དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་བདེན་གཉིས་སྐོར།

༄ ཡབ་སྲས་མཇལ་བའི་མདོ་ལས།[1] འཇིག་རྟེན་མཁས་པའི་བདེན་པ་གཉིས་ཡིན་ཏེ། །ཁྱོད་ཀྱིས་གཞན་ལས་མ་གསན་རང་གིས་གཟིགས། །དེ་ནི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་དང་དོན་དམ་སྟེ། །བདེན་པ་གསུམ་པ་གང་ཡང་མ་མཆིས་སོ། །གང་གིས་བདེ་བར་གཤེགས་ལ་འགྲོ་བ་རྣམས། །བདེ་བའི་དོན་དུ་དད་པ་སྐྱེད་འགྱུར་བ། །རྒྱལ་བས་འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་དོན་སླད་དུ། །འཇིག་རྟེན་ཕན་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་དེ་བསྟན་ཏོ།།

༄ ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས།[2] ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ནི་དངོས་རྣམས་ཡོད། །དོན་དམ་དུ་ན་རང་བཞིན་མེད། །རང་བཞིན་མེད་ལ་གང་ནོར་བ། །དེ་ནི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན།།

༄ འཕགས་པ་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་ལས།[3] བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་དང་། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཞེས་བགྱི་བའི་དོན་ཇི་ལྟ་བུ་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་མཆིས་སམ། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ལ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་མཆིས་སམ། ཅི་སྟེ་མཆིས་ན་བདེན་པ་གཅིག་ཏུ་བས་སོ། །ཅི་སྟེ་མ་མཆིས་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པ་བརྫུན་དུ་མི་འགྱུར་རམ། བཀའ་སྩལ་པ། རིགས་ཀྱི་བུ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཉིད་དོན་དམ་པའི་བདེན་པའོ། །གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ལྟ་ན་ནི་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༦༡བ

(2) ལྡེབ་ངོས། ༡༧༩བ

(3) ལྡེབ་ངོས། ༡༠༨བ-༡༡༠ན

བདེན་པ་གཉིས་སུ་མ་མཆིས་སོ།།

བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རིགས་ཀྱི་བུ་ཤིན་ཏུ་ཐབས་མཁས་པས་སེམས་ཅན་གྱི་རྗེས་སུ་བདེན་པ་གཉིས་སུ་གསུངས་སོ། །རིགས་ཀྱི་བུ་ཚིག་ཏུ་སྨྲ་བ་ལྟར་ན་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཆོས་དང་། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་སོ། །རིགས་ཀྱི་བུ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་གང་ཟག་གིས་ཤེས་པ་དེ་ནི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཞེས་བྱའོ། །འཇིག་རྟེན་པའི་གང་ཟག་གིས་ཤེས་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཞེས་བྱའོ། །རིགས་ཀྱི་བུ་ཕུང་པོ་ལྔ་འདུས་པ་ལས་བདག་ཅེས་བཏགས་ཏེ། སེམས་ཅན་མ་རབས་ནི་བཏགས་པའི་རྗེས་སུ་འཇུག་པས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཞེས་བྱའོ།།

ཕུང་པོ་ལ་ཡང་བདག་ཅེས་བྱ་བ་མེད་པར་ཤེས་ལ། ཕུང་པོའི་ཕ་རོལ་ན་ཡང་བདག་མེད་པར་ཤེས་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། མཚན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་ནི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཞེས་བྱའོ། །གཞན་ཡང་རིགས་ཀྱི་བུ་ཆོས་ལ་ལ་ནི་མིང་ཡང་ཡོད་ལ་འབྲས་བུ་ཡང་ཡོད་དོ། །ཆོས་ལ་ལ་ནི་མིང་ཡོད་ལ་འབྲས་བུ་མེད་དོ། །རིགས་ཀྱི་བུ་མིང་ཡོད་ལ་འབྲས་བུ་མེད་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པའོ། །མིང་ཡང་ཡོད་ལ་འབྲས་བུ་ཡང་ཡོད་པ་ནི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པའོ།།

༄ རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས།[1] སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་བསྟན་པ། །བདེན་པ་གཉིས་ལ་ཡང་དག་བརྟེན། །འཇིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་། །དམ་པའི་དོན་གྱི་བདེན་པའོ། །གང་དག་བདེན་པ་དེ་གཉིས་ཀྱི། །རྣམ་དབྱེ་རྣམ་པར་མི་ཤེས་པ། །དེ་དག་སངས་རྒྱས་བསྟན་པ་ནི། །ཟབ་མོའི་དེ་ཉིད་རྣམ་མི་ཤེས།།

(1) ཕྱེབ་ཇོས། ༡༩བ-༡༥ན

༄ ཤེས་རབ་སྒྲོན་མེ་ལས།[1] དེ་ལ་འཇིག་རྟེན་པའི་ཀུན་རྫོབ་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དེ། འདི་ལྟ་སྟེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དངོས་པོ་རྣམས་སྐྱེའོ། །གནས་སོ། །འགག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ལྷས་བྱིན་འགྲོའོ། །ཁྱབ་འཇུག་བཤེས་གཉེན་ཟའོ། །ཟླ་བས་བྱིན་བསྒོམ་མོ། །ཚངས་པས་གྲོལ་ལོ་ཞེས་བྱ་བ་དག་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཕྱིར་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པས། དེ་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཡིན་ནོ། །དོན་དམ་པར་ནི་དེ་དོན་ཀྱང་ཡིན་ལ། དམ་པ་ཡང་ཡིན་པས་དོན་དམ་པའམ། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་དམ་པའི་དོན་ཡིན་པས། དོན་དམ་པ་སྟེ། དེ་ཁོ་ན་གཞན་ལས་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །དོན་དམ་པ་ཉིད་བདེན་པ་ཡིན་པས། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་སྟེ། དེ་དུས་ཐམས་ཅད་དང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་དེ་བཞིན་དུ་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་དེའི་ཡུལ་ཅན་ཡང་ཡུལ་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་དོན་དམ་པ་སྟེ། དེ་ལ་དོན་དམ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་འགོག་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་བསྟན་པ་དང་། ཐོས་པ་དང་། བསམས་པ་དང་། བསྒོམས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱང་དོན་དམ་པ་སྟེ། དོན་དམ་པ་རྟོགས་པའི་ཐབས་ཀྱི་ཕྱིར་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །གང་དག་བདེན་པ་དེ་གཉིས་ཀྱི། །རྣམ་དབྱེ་རྣམ་པར་མི་ཤེས་པ། །དེ་དག་སངས་རྒྱས་བསྟན་པ་ནི། །ཟབ་མོ་དེ་ཉིད་རྣམས་མི་ཤེས། །གང་དག་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ལིང་ཏོག་ཆེན་པོས། བློ་གྲོས་ཀྱི་མིག་གཡོགས་པ་ཐ་སྙད་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ། ཡུལ་གྱི་སྦྱོར་བའི་མཚན་ཉིད་མ་འདྲེས་པ། རྣམ་པར་མི་

(1) ཤེ་བ་ཛོས། ༣༣༤ན-༣༣༤བ

ཤེས་པ་དེ་དག་གིས་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ཟབ་མོའི་དེ་ཉིད་རྣམ་པར་མི་ཤེས་སོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྙིའི་དོན་ནི་སྒྲ་མ་བཞིན་ནོ།།

བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷ་དང་མི་བདུད་རྩེའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་འདོད་པ་རྣམས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་དང་། སྤང་བར་བྱ་བ་དང་། མངོན་སུམ་དུ་བྱ་བ་དང་། བསྒོམ་པར་བྱ་བ་དག་ལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པ་སྟེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་གསུང་རབ་ཅེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཟབ་མོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་ལ་སོགས་པར་མངོན་པར་ཞེན་པའི་བློ་གྲོས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་གཏིང་རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་དོན་གྱིས་སོ། །གང་དག་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་ཚུལ་མཆོག་ཏུ་ཟབ་པ་དེ། ལེགས་པར་མ་རྟོགས་པ་ན། དངོས་པོ་རྣམས་མ་སྐྱེས་པ་དང་མ་འགགས་པ། རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤྱོད་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཡུལ་ཉིད་དུ། ཡུལ་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཉེ་བར་འགྱུར་བར་བསྟན་པ་ན།

ཐ་སྙད་པའི་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་ལྡན་པ་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་སྐུར་བ་བཏབ་ནས། གལ་ཏེ་འདི་དག་ཀུན་སྟོང་ན། །འབྱུང་བ་མེད་ཅིང་འཇིག་པ་མེད། །ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཡང་དག་པར་བླང་བ་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་བསྒོམ་པ་དང་། རྗེས་སུ་མཐུན་པར་དངོས་པོ་རྣམས་སྐྱེའོ། །གནས་སོ། །འགག་གོ་ཞེས་བསྟན་པ་ན། དོན་དམ་པར་ཡང་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་དག་ནི། སྲིད་པའི་དགོན་པ་ལས་ཤིན་ཏུ་མི་འདའོ། །གལ་ཏེ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་བསྟན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཐར་པ་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར།

༄ དབུ་མ་རིན་པོ་ཆེའི་སྒྲོན་མེ་ལས།[1] དེ་ནི་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་དོན་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཞལ་ནས་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་བྱ་བ་ནི་མི་བརྟན་པ་དང་། གཡོ་བའོ། །དེའི་བདེན་པ་ནི་ཆུ་ཟླ་ལྟ་བུའོ། །དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་བཅོ་བརྒྱད་དོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །དེའི་དགོངས་པ་འདི་ཡིན་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་ཅེས་བྱ་བ་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཇི་ལྟར་སྣང་བའི་དངོས་པོའོ། །དེ་ཉིད་བདེན་པ་སྐྱེ་ཆུ་རོལ་མཐོང་བའི་ངོ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའོ། །དོན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བརྟག་པར་བྱ་བ་དང་། གོ་བར་བྱ་བའོ།།

དམ་པ་ནི་མཆོག་གོ། །ཡང་ན་དོན་ཡང་ཡིན་ལ། དམ་པ་ཡང་ཡིན་པས་དོན་དམ་པའོ། །ཡང་ན་དམ་པའི་དོན་ཏེ་ཡེ་ཤེས་དམ་པའི་དོན་ཡིན་པས་ན་དམ་པའི་དོན་ནོ། །བདེན་པ་ནི་མི་སླུ་བའོ། །སེམས་ཅན་དང་པོའི་ལས་ཅན་རྣམས། །དམ་པའི་དོན་ལ་འཇུག་པ་ལ། །ཐབས་འདི་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས། །སྐས་ཀྱི་རིམ་པ་ལྟ་བུར་གསུངས། །ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་མི་ཤེས་པར། །དོན་དམ་བདེན་པ་ཤེས་མི་འགྱུར། །ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཤེས་གྱུར་ནས། །དོན་དམ་བདེན་ལ་འཇུག་པར་བྱ། །ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཇི་ལྟ་བུ། །ཆོས་རྣམས་ཀུན་ཞེས་བྱ་བ་གང་། །སྤྱི་དང་རང་གི་མཚན་ཉིད་དག །ཤེས་པ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན།།

ཀུན་རྫོབ་འདི་ལྟར་སྣང་བ་འདི། །རིགས་པས་བརྟགས་ན་འགའ་མི་རྙེད། །མ་རྙེད་པ་ཉིད་དོན་དམ་ཡིན། །དེ་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པར་བྱ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་སྤོན་དུ་མ་སོང་ཞིང་དེ་མ་རྟོགས་པར་དོན་དམ་པའི་ཆོས་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༣༧༠བ-༣༧༡བ

རྟོགས་པར་མི་ནུས་སོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པའི་ཞལ་སྔ་ནས། ཐབས་སུ་གྱུར་པ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་། །ཐབས་ལས་བྱུང་བ་དོན་དམ་བདེན་པ་གཉིས། །གཉིས་པོའི་དབྱེ་བ་གང་གིས་མ་རྟོགས་ན། །དེ་ནི་ལོག་པར་རྟོགས་ནས་ངན་འགྲོར་འགྲོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གཞན་དུ་ཀུན་རྫོབ་སྤངས་པ་ཡི། །སྟོང་ཉིད་ལྟ་ལ་མངོན་ཞེན་ན། །གསོར་མི་རུང་བའི་ལྟ་ཅན་ཏེ། སྨན་པས་བཏང་བའི་ནད་པར་བཞིན། །འདིར་ནི་གཞན་དག་གིས་ཀྱལ་བ།།

ཁྱེད་ཅག་ཉིད་ཀྱིས་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཁས་བླངས་ནས། ཡང་དེ་ཉིད་འགོག་པར་བྱེད་པས་ཁས་བླངས་པས་གནོད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཡུལ་སོ་སོར་ངེས་པ་ལ་འཇུག་པ་ཉིད་ནི་དབང་པོ་རྣམས་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཡིན་པས་མཐོང་བ་ལས་ལྷག་པའི་ཚད་མ་ནི་གཞན་མེད་ལ། །ཁྱེད་ཅག་ཉིད་ཀྱང་ཡུལ་རྣམས་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ཡིན་ལ། འཇིག་རྟེན་པས་ཀྱང་མངོན་སུམ་དུ་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ཡིན་པས་དེ་དག་ཡོད་བཞིན་དུ་འགོག་པས་མངོན་སུམ་གྱིས་ཀྱང་གནོད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་ནི་ཁྲིད་པ་དང་། བ་ལང་རྫི་ཡན་ཆད་ལ་གྲགས་པའི་སྲ་བ་དང་། གཤེར་བ་དང་། ཚ་བ་དང་། གཡོ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་འཇིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སེལ་བར་བྱེད་པས་གྲགས་པས་ཀྱང་གནོད་དོ།།

གཞན་ཡང་ཁྱེད་ཅག་ཆོས་ཐམས་ཅད་མེད་པར་ལྟ་བས། ཆད་པར་སྨྲ་བ་ཡིན་པས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཡང་མ་ཡིན་ལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སློབ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། བཤད་པ་བདག་ཅག་དབུ་མ་པས་དོན་དམ་པར་ན་ཞེས་དམ་བཅས་པ་ཡོད་པས་ཁས་བླངས་པའི་གནོད་པ་མེད་དོ། །གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་དེ་དག །བྱིས་པའི་བློ་དང་མཐུན་མཐོང་ལ། །གང་ཕྱིར་དེ་ནི་མི་འགོག་པས། །དེ་ཕྱིར་ཇི་སྐད་སྨྲས་

སྐྱོན་མེད། །དོན་དམ་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་མདུན་ལ་བརྟག་བཟོད་པའི་དངོས་པོ་གཅིག་ཀྱང་གནས་མེད་པས་སྐྱོན་དེ་དག་མེད་དོ། །དེ་ནི་བྱེ་བྲག་ཏུ་ལན་གདབ་པར་བྱའོ།།

༄ དབུ་མ་སྙིང་པོ་ལས།[1] ཐུབ་པ་བདེན་པ་གཟིགས་པ་ཡི། །འདི་ལྟར་བདེན་པ་གཉིས་སུ་གསུངས། །ཐ་སྙད་ལ་ནི་བརྟེན་ནས་སུ། །དེ་ཉིད་དོན་ནི་རྟོགས་འགྱུར་ཕྱིར། །དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་བློ། །དམིགས་དང་བཅས་ཕྱིར་བརྫུན་ཡིན་ཏེ། །རྨི་ལམ་སོགས་ཡིན་དེ་ཤེས་བྱ། །དེས་ན་དེ་ཉིད་ཡིན་མི་རིགས། །གཟུང་དུ་མེད་པ་བརྗོད་མེད་པ། །ཤེས་པའི་སྤྱོད་པ་རྣམ་སྤངས་པ། །ཐུབ་པའི་དབང་པོས་གསུངས་པའི་ཆོས། །དེ་ཡིས་འདི་ལྟར་འདི་ལ་གནོད། །དེ་ལྟར་ལུང་རིགས་ལྡན་པ་ཡི། །དེ་ཉིད་གང་ཞིག་སྟར་བསྟན་པ། །རིགས་པས་ཡོངས་སུ་བརྟགས་ན་ཡང་། །དེ་ལ་ཉམས་པ་མེད་པར་གནས། །ཁ་ཅིག་ཕྱུང་པོའི་ལྗོན་ཤིང་ཆགས། །ཁ་ཅིག་རྣམ་ཤེས་རྒྱ་ལ་ཐོགས། །ཡང་དག་མཐའ་ཡི་གཡང་སར་ཡང་། །མ་ལྟུང་རྒྱལ་བའི་ཐུགས་སྲས་རོལ། །ཤེས་བྱ་རྣམ་ཀུན་མ་གྲུབ་ཕྱིར། །གང་ལ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི། །བློ་ཡང་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་བ། །དེ་ཉིད་མཉམ་མེད་དེ་མཁྱེན་གསུང་།།

༄ རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས།[2] ཤེས་རབ་ཀྱི་བློ་གྲོས་དེ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གཉིས་ལ་ལྟོས་ནས་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་འདོད་དོ། །དེ་ལ་རེ་ཞིག་ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ནི་དག་པ་འཇིག་རྟེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ཡང་དག་པའི་དོན་རྟོགས་པའི་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཕྱིར་ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཉིད་རྣམ་པར་དབྱེ་བའི་སྒོ་ནས་སྟོན་པ་ནི། སྦྱིན་དང་བསོད་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༣༩ན

(2) ལྡེབ་ངོས། ༥༥ན-༥༧བ

ནམས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི། །ཚོགས་རྣམས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་བྱེད་དང་། །རྒྱུ་དེ་དག་གི་འབྲས་བུ་དང་། །འབྲེལ་དང་མཚན་ཉིད་ལ་སོགས་ཤེས། །བྱམས་དང་སྙིང་རྗེ་ཆེ་བསྒོམ་དང་། །སེམས་ཅན་སྡུད་དང་སྨིན་བྱེད་དང་། །སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་བརྟེན་པ་ཡི། །ཤེས་རབ་བརྟར་བཏགས་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་བྱ་བ་དག་སྟེ།

སྦྱིན་པའི་ཚོགས་ནི་གཏོང་བ་དང་གཏོང་བ་ཆེན་པོ་དང་ཤིན་ཏུ་གཏོང་བའོ། །བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ནི་དད་པ་དང་བག་ཡོད་པ་དང་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ནི་ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་དང་བསྒོམ་པ་གོམས་པའི་ཤེས་པའོ། །དེ་རྣམས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་ནི་ཤེས་རབ་བརྟར་བཏགས་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་སྦྱར་རོ། །རྒྱུ་དེ་དག་གི་འབྲས་བུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཚོགས་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱུ་གསུམ་པོ་དེ་དག་འབྲས་བུ་དང་ཇི་ལྟར་འབྲེལ་པ་ཤེས་པ་ཡང་ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་སྦྱིན་པའི་ཚོགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ནི་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོའི་མཚན་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་དང་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུས་ལེགས་པར་བརྒྱན་པའི་གཟུགས་ཀྱི་སྐུའོ།།

བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྐུའོ། །ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ནི་སྐད་ཅིག་གཅིག་དང་ལྡན་པའི་ཤེས་རབ་བོ། །འབྲེལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུར་འབྲེལ་པ་སྟེ། དེ་ལ་སེམས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་མང་པོས་རྒྱུ་ཉེ་བར་བསགས་པའི་རྒྱུན་གྱིས་མ་དུ་ལུང་གའི་མེ་ཏོག་གི་ཟེ་བ་དམར་བ་ལྟ་བུའམ། ས་བོན་དང་སྦྲུ་གུའི་རྒྱུན་ལྟར་སེམས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་གཞན་ལ་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པས་དེ་ལྟར་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུར་འབྲེལ་པ་ཞེས་པ་ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ།།

མཚན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི་རང་དང་སྤྱིའི་བྱེ་བྲག་
ལས་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། དེ་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ནི་དངོས་པོ་རང་གི་ངོ་བོ་སྤྱོད་ཡུལ་
དང་ལྡན་པ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པའི་ཤེས་པས་ངེས་པར་གཟུང་བར་བྱའོ། །སྤྱིའི་
མཚན་ཉིད་ནི་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཤེས་པ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཅན་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་
བའོ། །སོགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲས་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་བརྫ་དང་གདགས་པ་དང་མཚན་
མ་དང་བརྩལ་བ་དང་བླང་བ་ལ་སོགས་པ་དག་བསྡུའོ། །ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རབ་ཏུ་
རྣམ་པར་དབྱེ་བ་དེ་དག་ཤེས་པའི་བློ་གྲོས་ཏེ། དེ་ཡང་ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་
པ་ཡིན་ནོ།།

བྱམས་དང་སྙིང་རྗེ་ཆེ་བསྒོམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་དང་། དགའ་
བ་དང་བཏང་སྙོམས་ཆེན་པོ་གོམས་པར་བྱེད་པའོ། །སེམས་ཅན་སྡུད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་
བཞི་པོ་དེ་དག་དང་བསྡུ་བའི་དངོས་པོ་བཞིས་སེམས་ཅན་སྡུད་པའོ། །སྨིན་བྱེད་ཅེས་
བྱ་བ་ནི་སེམས་ཅན་དེ་དག་གི་རྒྱུད་ལ་དགེ་བའི་ཆོས་འཛོག་པས་གང་དག་ཡོངས་སུ་
སྨིན་པར་བྱེད་པའོ། །དེ་དག་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་ཡང་དག་པའི་
ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ། །སྐྱེས་མཆེད་བཅུ་གཉིས་བརྟེན་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མིག་
ལ་སོགས་པ་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་པོ་དག་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་ནུས་པའི་ཤེས་
རབ་གང་ཡིན་པའོ། །ཇི་སྐད་སྨོས་པ་དེ་དག་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་ནི་བརྫར་བཏགས་
པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ།།

དོན་དམ་པའི་ཤེས་རབ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། །རྟོག་པའི་དྲ་བ་མ་ལུས་པ། །དགག་
པ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་དང་། །ཞི་དང་སོ་སོ་རང་རིག་དང་། །རྣམ་རྟོག་མེད་ཅིང་ཡི་གེ་
མེད། །གཅིག་ཉིད་ཐ་དད་ཉིད་བྲལ་དང་། །མཁའ་ལྟར་དྲི་མེད་དེ་ཉིད་ལ། །འཇུག་

པ་མེད་པས་འཇུག་པ་ཡི། །ཤེས་རབ་དོན་དམ་ཤེས་པ་ཡིན། །ཞེས་བྱ་བ་སྨྲས་ཏེ། རྟོག་པའི་དྲ་བ་མ་ལུས་པ་དགག་པ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། རྟག་པ་དང་། མི་རྟག་པ་དང་། ཡོད་པ་དང་། མེད་པ་དང་། ཐེར་ཟུག་དང་། ཆད་པ་ལ་སོགས་པ་རྟོག་པའི་དྲ་བ་མ་ལུས་པ་སེལ་བར་བྱེད་པའི་ངང་ཚུལ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

ཞི་བ་ནི་སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་ལས་ཡང་དག་པར་འདས་པའོ། །སོ་སོ་རང་རིག་པ་ནི་གཞན་ལས་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པའོ། །རྣམ་རྟོག་མེད་པ་ནི་རྟོག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པའོ། །ཡི་གེ་མེད་པ་ནི་བརྗོད་པའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པའོ། །གཅིག་པ་ཉིད་དང་ཐ་དད་པ་ཉིད་དང་བྲལ་བ་ནི་དེ་ཉིད་དང་གཞན་ཉིད་དང་། གཉི་ག་ཉིད་དང་གཉི་ག་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའོ། །མཁའ་ལྟར་དྲི་མ་མེད་པ་ནི་ནམ་མཁའ་སྤྲིན་གྱི་རིམ་པ་དང་བྲལ་བ་ལྟར་དྲི་མ་མེད་པའོ། །ཇི་སྐད་སྨོས་པའི་རྣམ་པ་དེ་དག་ལྟ་བུའི་ཆོས་ཀྱི་དེ་ཉིད་ལ་འཇུག་པ་མེད་པས་འཇུག་པ་ནི་སྣང་བ་མེད་ཅིང་འཇུག་པ་མེད་པ་ཉིད་དེའི་འཇུག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ལྟ་བུའི་ཤེས་རབ་ནི་དོན་དམ་པ་ཤེས་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཇི་སྐད་དུ་མཐོང་བ་མེད་པ་ནི་དེ་ཉིད་མཐོང་བའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།།

དེ་གཉིས་ལས་དང་པོ་ཁོ་ནར་གང་ལ་བརྟེན་པར་བྱ་ཞེ་ན། དེ་དག་གི་གོ་རིམས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་རྣམས་ཀྱི་སྐས། །མེད་པར་ཡང་དག་ཁང་པ་ཡི། །སྟེང་དུ་འགྲོ་བར་བྱ་བ་ནི། །མཁས་ལ་རུང་བ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཉིད་ཁང་བཟངས་ཐོག་འཛེག་པ། །ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཐེམ་པའི་སྐས། །མེད་པར་རུང་བ་མ་ཡིན་པ། །གང་གི་ཕྱིར་བ་དེ་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་བྱ་བ་སྨྲས་

ཏེ། དེ་ཉིད་ཁང་བཟངས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐར་པའི་ཁང་བཟངས་ས་གསུམ་གྱི་གནས་ལས་མངོན་པར་འཕགས་པ་དགེ་བའི་བཟོ་བོ་དཔག་ཏུ་མེད་པས་བརྩིགས་པ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་གི་ཀ་བ་ཤིན་ཏུ་མཐོན་པོས་ལེགས་པར་བརྒྱན་པ། དགེ་བའི་ཆོས་མཐའ་ཡས་པའི་དཀར་རྩིས་བྱུགས་པ། བདེ་བར་གཤེགས་པའི་ཟླ་བའི་ཞལ་གྱི་འོད་ཟེར་གྱིས་སྣང་བར་བྱས་པ་རབ་རིབ་ཀྱི་རིམ་པ་མ་ལུས་པ་རྣམ་པར་བསལ་བ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གནས་སོ།།

དེའི་ཐོག་ཏུ་འཛེག་པ་ནི་ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པའི་ཐེམ་སྐས་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་པ་བདུན་པོ་དག་ཏུ་སྤྱད་པ་མེད་པར་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་། དབང་དང་མངོན་པར་ཤེས་པ་ཡོངས་སུ་མ་རྫོགས་པས་གྱ་ཆོམ་ཁོ་ནར་ནུས་པར་རུང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་མེད་པར་དོན་དམ་པར་རྟོགས་པར་མི་ནུས་ཞེས་གསུངས་སོ། །གང་གི་ཕྱིར་དེ་ལྟ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་དང་པོར་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་བློ་གྲོས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་དབྱེ་བར་བྱའོ། །ཀུན་རྫོབ་ཅེས་བྱ་བ་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་ཀུན་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་དོན་གྱིས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའོ། །དེ་ཉིད་བདེན་པ་སྟེ། རྣམ་པར་གཞག་པ་ཐམས་ཅད་ལ་འགྲོ་བའི་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

༄ སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས་མཛད་པའི་དབུ་མའི་དོན་བསྡུས་ལས།[1] བདེན་པ་གཉིས་ནི་ཇི་ལྟ་བུའི། །དོན་ནི་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། །བདག་གིས་འདི་ནི་རབ་བརྩམས་ཏེ། །སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་བསྟན་པ། །བདེན་པ་གཉིས་སུ་འདུས་པ་སྟེ། །དོན་དམ་དང་ནི་ཀུན་རྫོབ་བོ། །དམ་པའི་དོན་ནི་སྤྲོས་བྲལ་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༡༢༩བ-༡༣༠ན

ཏེ། །དེ་ཡང་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་བྱ། །རྣམ་གྲངས་ཀྱི་ནི་དོན་དམ་དང་། །རྣམ་གྲངས་མ་ཡིན་དོན་དམ་མོ། །དང་པོ་དེ་ཡང་གཉིས་ཡིན་ཏེ། །རིགས་པ་རྣམ་གྲངས་དོན་དམ་དང་། །སྐྱེ་བ་བཀག་པའི་དོན་དམ་མོ། །མུ་བཞི་སྐྱེ་འགོག་ལ་སོགས་པའི། །གཏན་ཚིགས་བཞི་ཡི་རིགས་པ་བདེ། །སྣང་བའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀུང་། །སྐྱེ་བ་བཀག་པའི་དོན་དམ་མོ། །སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྟོང་པ། །དེ་ནི་རྣམ་གྲངས་མ་ཡིན་པའི། །དམ་པའི་དོན་དུ་ཤེས་པར་བྱ།།

ཡོད་པའི་མཐའ་དང་མེད་པའི་མཐའ། །གཉིས་པོ་ཐམས་ཅད་སྤངས་པ་སྟེ། །དེ་ལྟ་བུ་ནི་དོན་དམ་མོ། །ཀུན་རྫོབ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ཡིན། །དེ་ཡང་གཉིས་སུ་ཤེས་བྱ་སྟེ། །ལོག་པ་ཡི་ནི་ཀུན་རྫོབ་དང་། །ཡང་དག་པ་ཡི་ཀུན་རྫོབ་བོ། །དོན་བྱེད་ནུས་པའི་དངོས་པོ་ནི། །ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་བྱ་སྟེ། །སྣང་ཡང་དོན་བྱེད་མི་ནུས་པ། །ལོག་པ་ཡི་ནི་ཀུན་རྫོབ་བོ། །དེ་ཡང་གཉིས་སུ་ཤེས་བྱ་སྟེ། །རྟོག་བཅས་དང་ནི་རྟོག་མེད་གཉིས། །རྟོག་བཅས་ཐག་པ་ལ་སྦྲུལ་འཛིན། །རྟོག་མེད་ཟླ་བ་གཉིས་འཛིན་པའོ། །དེས་ན་ཐམས་ཅད་བདེན་གཉིས་སུ། །འདུས་པ་ཉིད་དུ་བསྟན་པར་བྱ། །དེ་དོན་ཉམས་སུ་བླངས་ནས་ནི། །ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཐམས་ཅད་འཐོབ།།

༄ སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོས་མཛད་པའི་བདེན་གཉིས་རྣམ་འབྱེད་ལས།[1] བདེན་པ་གཉིས་པོ་རྣམ་ཕྱེ་ཡང་། །ཤིང་རྟ་ཆེ་དག་མ་རྫོངས་ཉིད་ན། །གཞན་རྣམས་སློས་ཀུང་ཅི་དགོས་ཏེ། །དེ་བས་བདག་གིས་རྣམ་པར་དབྱེ། །བདེན་གཉིས་རྣམ་དབྱེ་ཞེས་པ་དག །ཐུབ་པའི་བཀའ་ལ་མི་རྫོངས་དེ། །དེ་དག་མ་ལུས་ཚོགས་བསགས་ནས། །ཕུན་ཚོགས་ཕ་རོལ་འགྲོ་བ་ཉིད། །ཀུན་རྫོབ་དང་ནི་དམ་པའི་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༠༡བ-༠༣བ

དོན། །བདེན་གཉིས་ཐུབ་པས་གསུངས་པ་ལ། །ཇི་ལྟར་སྣང་བ་འདི་ཁོ་ན། །ཀུན་རྫོབ་གཞན་ནི་ཅིག་ཤོས་ཡིན། །སླུ་བ་མེད་པས་རིགས་པ་ནི། །དོན་དམ་ཡིན་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་མིན། །དེ་ལྟར་མི་སླུ་མིན་ཕྱིར་ཏེ། །ཇི་ལྟར་སྣང་བ་དེ་ཉིད་བདེན། །ཇི་ལྟར་སྣང་བའི་དངོས་པོར་ནི། །རྣམ་པར་གནས་པར་མི་རུང་སྟེ། །ཤེས་པའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ། །ཇི་ལྟ་བུར་ཡང་སྣང་མི་འགྱུར། །གལ་ཏེ་བརྟགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད། །འགའ་ཡང་མཐོང་བ་མེད་ཅེ་ན། །རང་རིག་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཕྱིར། །རྒྱུ་ཡི་ནུས་པ་བཀག་ཕྱིར་རོ། །

ཡོད་མེད་དངོས་པོ་མཁྱེན་པ་པོ། །ཀུན་མངོན་མཁྱེན་པས་གང་མ་གཟིགས། །དེ་ཡི་དངོས་པོ་ཅི་འདྲ་ཞིག །ཤིན་ཏུ་ཞིབ་པའི་ལྟ་བས་དཔྱོད། །བརྟགས་པའི་དོན་གྱིས་དབེན་གྱུར་པ། །དངོས་ཙམ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པ་སྟེ། །ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པར་བྱ། །ཡང་དག་མ་ཡིན་ཀུན་བརྟགས་ཡིན། །སྐྱེ་ལ་སོགས་པ་བཀག་པ་ཡང་། །ཡང་དག་པ་དང་མཐུན་ཕྱིར་འདོད། །དགག་བྱ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས། །ཡང་དག་ཏུ་ན་བཀག་མེད་གསལ། །བརྟགས་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཡི། །བཀག་པ་བརྟགས་མིན་ཇི་ལྟར་འགྱུར། །དེ་བས་འདིར་ནི་ཀུན་རྫོབ་སྟེ། །ཡང་དག་དོན་ཡིན་ཡང་དག་མིན། །ཡང་དག་ཉིད་དུ་གཉིས་མེད་དེ། །དེ་ནི་སྤྲོས་པ་མེད་པ་ཡིན། །འཇམ་དཔལ་ས་ནི་ཡང་དག་དྲིས། །རྒྱལ་བའི་སྲས་པོ་མི་གསུང་བཞུགས། །སྣང་དུ་འདྲ་ཡང་དོན་བྱེད་དག །ནུས་པའི་ཕྱིར་དང་མི་ནུས་ཕྱིར། །ཡང་དག་ཡང་དག་མ་ཡིན་པས། །ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ནི་དབྱེ་བ་བྱས། །གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱང་རིགས་མིན་པར། །ཇི་ལྟར་སྣང་བཞིན་འདོད་ན་ནི། །ཨུ་བུ་ཅག་ལ་དེ་མཚུངས་ཉིད། །

རིགས་པར་ན་ནི་ཐམས་ཅད་འཁྲུགས། །དུ་མས་གཅིག་གི་དངོས་མི་བྱེད། །དུ་མས་དུ་མ་བྱེད་མ་ཡིན། །གཅིག་གིས་དུ་མའི་དངོས་མི་བྱེད། །གཅིག་གིས་གཅིག་བྱེད་པ་ཡང་མིན། །གང་ཞིག་གིས་སམ་གང་ཞིག་ལ། །ཡང་དག་སྒྲིབ་བྱེད་ཀུན་རྫོབ་འདོད། །དེས་ན་འདི་ཀུན་བདེན་པ་སྟེ། །དམ་པའི་དོན་དུ་བདེན་མ་ཡིན། །དམ་པའི་དོན་དུ་མ་སྐྱེས་པ། །ཚིག་དོན་དེ་ནི་རིགས་པ་ཡི། །རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་སྐྱེ་བ་མེད། །གཞན་ལའང་དེ་བཞིན་སྦྱར་བར་གྱིས། །ཀུན་རྫོབ་དེ་བཞིན་ཉིད་གང་ཡིན།།

དེ་ཉིད་དམ་པའི་དོན་ཕྱིར་བཞེད། །ཐ་དད་མིན་ཕྱིར་རིགས་དེ་ཡང་། །ཇི་ལྟར་སྣང་བ་བཞིན་དུ་གནས། །ཀློལ་བ་གཉིས་ཀའི་ཤེས་པ་ལ། །ཇི་ཙམ་སྣང་བའི་ཆ་ཡོད་པ། །དེ་ཙམ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ནི། །ཆོས་ཅན་ཆོས་ལ་སོགས་པར་རྟོག། །དེ་ཚེ་རྗེས་སུ་དཔག་པ་འབྱུང་། །གང་གི་ཚེ་ན་གཞན་ན་མིན། །དེ་བས་རིགས་པ་སྨྲ་བ་རྣམས། །དེ་སྐད་སྨྲ་ལ་སུ་ཞིག་འགོག །གལ་ཏེ་རིགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ན། །ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་མི་སྐྱེ་དང་། །དེ་བདེན་དེ་ཡི་ཕྱིར་ན་ནི། །ཇི་ལྟར་སྣང་བཞིན་ཡིན་པར་གསུངས། །ཇི་ལྟར་རང་བཞིན་ངོ་བོའི་ཕྱིར། །འདི་ལ་དཔྱད་པ་མི་འཇུག་གོ། །རྣམ་པར་དཔྱོད་པ་བྱེད་ན་དོན། །གཞན་དུ་སོང་བས་གནོད་པར་འགྱུར། །ཅི་ཡི་ཕྱིར་ན་རྒྱུ་འདི་ལས། །དེར་སྣང་བ་འདི་སྨྲ་བར་བྱོས། །འདི་འདྲ་འདི་ནི་རྒྱུ་འདི་ལས། །སྣང་སྟེ་ཅི་ཞིག་སྨྲ་བར་བྱ། །བརྟགས་པ་གཞི་དང་བཅས་པ་ནི། །འགའ་ཡང་གང་ལའང་མི་སྣང་ངོ་།།

ཤིང་ལ་སོགས་པ་འདི་ཡང་ནི། །གཞི་ལ་ལྟོས་པ་མ་ཡིན་ཉིད། །འདི་ལྟར་བརྟགས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད། །ཅི་ལའང་མི་ལྟོས་པོ་ན་ཡིན། །གལ་ཏེ་དེ་ལྟ་ཡིན་ན

ནི། །གཞན་དབང་ཉིད་སྒྲོས་ཏེ་སྨྲ་བཟློག །ཅོད་ཛན་གྲགས་པ་ཁ་ཅིག་ནི། །ཡང་དག་པར་དངོས་མ་སྐྱེས་པ། །མོ་གཤམ་བུ་ལ་སོགས་བཞིན་དུ། །ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་མི་སྐྱེ་ཟེར། །གལ་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་མི་རུང་ན། །རིགས་སྨྲ་དེ་ལ་ཅི་ཞིག་གནོད།

༄ སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོས་མཛད་པའི་དབུ་མ་རྒྱན་རང་འགྲེལ་ལས།[1] འོ་ན་ཅི་སྟེ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ངོ་བོ་འདི་གལ་ཏེ་ཅི་དངོས་པོ་མེད་པ་ཡིན་ནམ། འདི་དངོས་པོ་མེད་པ་ཡིན་ན་ནི་མཐོང་བ་དང་འདོད་པའི་དོན་བྱེད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པ། མ་བརྟགས་གཅིག་པུའི་ཉམས་དགའ་ཞིང་། །སྐྱེ་དང་འཇིག་པའི་ཆོས་ཅན་པ། །དོན་བྱེད་པ་དག་ནུས་རྣམས་ཀྱིས། །རང་བཞིན་ཀུན་རྫོབ་པ་ཡིན་རྟོགས། །ཀུན་རྫོབ་ནི་སྒྲའི་ཐ་སྙད་ཙམ་གྱིས་བདག་ཉིད་མ་ཡིན་གྱི། མཐོང་བ་དང་འདོད་པའི་དངོས་པོ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་རྣམས་ནི་བརྟག་མི་བཟོད་པས་ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་སྟེ། གདགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཐ་སྙད་དེ་ལྟ་བུར་བྱས་པའི་བརྗོད་དག་གིས་ཐ་སྙད་འདོགས་པར་བྱེད་པ་ན་དེའི་ཕྱིར་དོན་བྱེད་པ་དང་ཅིའི་ཕྱིར་འགལ་ཏེ།

འདི་སྐད་དུ། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་གང་འབྱུང་བ། །དེ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བཤད། །དེ་ནི་རྒྱུར་བྱས་གདགས་པ་སྟེ། །དེ་ཉིད་དབུ་མའི་ལམ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །འཕགས་པ་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པ་ལས། དེ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་གང་ཞེ་ན། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཇི་སྙེད་པ་དང་། ཡི་གེ་དང་སྐད་དང་བརྡ་བསྟན་པ་དག་གོ། །དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ནི་གང་ལ་སེམས་ཀྱི་རྒྱུ་བ་ཡང་མེད་ན་ཡི་གེ་རྣམས་ལྟ་ཅི་སྨོས་ཞེས་གང་གསུངས་པ་དེ་ལ་དོན་ནི་འདི་ཡིན་

(1) ཞེབ་ངོས། ༢༠༨-༢༡༨

ཏེ། སེམས་ཅན་དང་སྣོད་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་སྤྱོད་པར་བྱ་བ་དང་། སྤྱོད་པའི་ངོ་བོའི་ཚུལ་འདིར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་དགོངས་པ་སྟེ། བྱེད་པའི་སྒྲུབ་པ་ཡོངས་སུ་བཟུང་བའི་ཕྱིར་རོ།།

བརྗོད་པའི་ངོ་བོ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་ཡི་གེ་ལ་སོགས་པས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་སྐྲེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མ་ལུས་པའི་དོན་ཡིན་པར་བསྟན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཤེས་པས་རྟོགས་པའི་བདག་ཉིད་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དང་། བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཉིད་ལས་མི་འདའོ། །དེའི་རྗེས་སུ་འབྲེལ་པའི་ཕྱིར་ཡི་གེ་ལ་སོགས་པ་ཡང་སྨྲར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་ལུང་ལས་བྱུང་བ་དང་། འཇིག་རྟེན་པ་ཡང་བསྡུ་སྟེ། དེ་ནི་ཡིད་ཀྱི་དང་ངག་གིའོ། །དཔེར་ན་ཡིད་ཀྱིས་བརྒྱ་བྱིན་ལ་ཚེས་མངོན་པར་བཤད་པ་དང་། ཡིད་ཀྱིས་ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་ལན་བཏབ་པར་དེ་དང་དེ་དག་ནས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ། །དེ་བས་ན་སྨོས་པའི་ཚོགས་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལ་ནི་སེམས་རྒྱུ་བ་ཡང་མེད་པར་བསྟན་ཏོ།།

ཀུན་རྫོབ་འདི་ནི་རྒྱུ་མེད་པར་མི་རུང་སྟེ། ཤིང་རྟ་དང་སེམས་ཅན་ལ་སོགས་པ་བཏགས་པ་བཞིན་མ་ཡིན་ནམ། སྨྲོབ་པས་ཀྱང་། །དཔེར་ན་ཡན་ལག་ཚོགས་རྣམས་ལ། །ཤིང་རྟ་ཞེས་ནི་བྱ་བར་འདོད། །དེ་བཞིན་ཕུང་པོ་རྒྱུར་བྱས་ནས། །ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ནི་སེམས་ཅན་བརྗོད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །གལ་ཏེ་དེ་ལྟ་ན་འདི་ལ་ཡང་། བརྟག་པ་མ་བྱས་ཉམས་དགའ་བའང་། །བདག་རྒྱུ་སྡུ་མ་སྡུ་མ་ལ། །བརྟེན་ནས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ཡི། །འབྲས་བུ་དེ་འདྲ་འབྱུང་བ་ཡིན། །དེ་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་རྒྱུ་མེད་ན། །རུང་མིན་ཞེས་པའང་ལེགས་མ་ཡིན། །གལ་ཏེ་འདི་ཡི་ཉེར་ལེན་པ། །ཡང་དག་ཡིན་ན་དེ་སྨྲོས་ཤིག།

དེ་ནི་བཤད་ཟིན་ཏེ། བརྟག་མི་བཟོད་ལ་དོན་བྱེད་ནུས་པའི་དངོས་པོ་ཉིད་ནི་ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་བྱ་སྟེ། གང་ཟག་ལ་སོགས་པ་ལྟར་སྣང་ཙམ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའོ། །དེ་ལྟ་བུ་དེ་ལ་ཡང་བརྗོད་པའི་ཚུལ་གྱིས་བརྟགས་པས་དཔྱད་མི་བཟོད་པའི་རང་གི་རྒྱུ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་ན་རྒྱུ་མེད་པར་ཇི་ལྟར་འགྱུར། ཤེས་རབ་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་དཔྱད་ན་གང་གི་རྒྱུའི་རང་བཞིན་ཡོད་པ་དེ་བློ་གྲོས་དང་ལྡན་པས་སྨྲོས་ཤིག་ཤིང་རྟ་ལ་སོགས་པ་ཡང་ཆོས་ཉིད་འདི་ལས་མི་འདའ་བ་ཉིད་དོ་ཞེས་ཐམས་ཅད་དང་ཉེ་བར་སྦྱར་བར་བཤད་ཟིན་ཏོ།།

༄ དབུ་མ་རྒྱན་རང་འགྲེལ་ལས།[1] སྐྱེ་བ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་ཡང་། ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གཏོགས་པ་ཡིན་དུ་ཟིན་ཀྱང་། དམ་པའི་དོན་དང་མཐུན་པའི་ཕྱིར། །འདི་ནི་དམ་པའི་དོན་ཞེས་བྱ། །ཡང་དག་ཏུ་ན་སྤྲོས་པ་ཡི། །ཚོགས་རྣམས་ཀུན་ལས་དེ་གྲོལ་ཡིན། །དོན་དམ་པ་ནི་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་དང་། སྐྱེ་བ་དང་མི་སྐྱེ་བ་དང་། སྟོང་པ་དང་མི་སྟོང་པ་ལ་སོགས་པ་སྤྲོས་པའི་དྲ་བ་མཐའ་དག་སྤངས་པའོ། །སྐྱེ་བ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་དེ་ལ་འཇུག་པ་དང་མཐུན་པའི་ཕྱིར་དོན་དམ་པ་ཞེས་ཉེ་བར་འདོགས་སོ། །ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་རྣམས་ཀྱི་སྐས། །མེད་པར་ཡང་དག་ཁང་ (གཞུང་དུ་ཁོང་པ་གསལ) པ་ཡི། །སྟེང་དུ་འགྲོ་བར་བྱ་བ་ནི། །མཁས་ལ་རུང་བ་མ་ཡིན་ནོ།།

ཅིའི་ཕྱིར་དངོས་སུ་དོན་དམ་པ་མ་ཡིན་པ་བསྟན་པ། སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་མེད་པའི་ཕྱིར། །སྐྱེ་བ་མེད་ལ་སོགས་མི་སྲིད། །དེ་ཡི་ངོ་བོ་བཀག་པའི་ཕྱིར། །དེ་ཡི་ཚིག་གི་སྒྲ་མི་སྲིད། །ཡུལ་མེད་པ་ལ་དགག་པ་ཡི། །སྦྱོར་བ་ལེགས་པ་ཡོད་མ་ཡིན། །རྣམ་

(1) ཤེ་བ་ངོས། ༢༡༦-༢༡༨

པར་རྟོག་ལ་བརྟེན་ན་ཡང་། །ཀུན་རྫོབ་པར་འགྱུར་ཡང་དག་མིན། །སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་མེད་ན་དེ་བརྗོད་པའི་སྒྲའི་སྦྱོར་བ་མི་འཐད་དོ། །དེ་བས་ན་ཡུལ་མེད་པ་ལ་དགག་པའི་ཕྱིར་སྐྱེ་བ་ཡང་མེད་པས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་མི་སྲིད་དོ། །ཇི་སྟེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ནི་སྒྲ་འདི་དག་གི་ཡུལ་མ་ཡིན་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ཀྱི་བག་ཆགས་ལས་བྱུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལ་སྣང་བའི་ངང་ཅན་གྱི་དོན་ཡུལ་ཉིད་དུ་བདག་གིར་བྱས་ཏེ།

ཆོས་ཅན་འདི་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལ་སྣང་བའི་དོན་འདི་ཅི་གཞན་དག་འདོད་པའི་དོན་ལ་བརྟེན་ནམ། འོན་ཏེ་མ་ཡིན་ཞེས་ཡོད་དམ་མེད་པ་སེམས་པར་བྱེད་ཀྱི། སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལ་སྣང་བའི་དོན་ནི་སྤོང་བར་མི་བྱེད་དེ། དེ་ཉིད་བློ་ལ་བསྐྱེད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྒྲ་སྦྱོར་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཡང་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པས་དེ་དཔྱད་པ་ཉིད་ཀྱིས་བསལ་ཟིན་པ་མ་ཡིན་ནམ། གཞན་ཡང་དེ་ལྟ་ན་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་བྱ་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་བློ་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར་མ་སྐྱེས་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་པར་འགྱུར་གྱི། དོན་དམ་པར་མ་ཡིན་ཏེ། ཤིང་ལ་སོགས་པ་སྒྲའི་དོན་བཞིན་ནོ།།

༈ སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལས་མཛད་པའི་དབུ་མ་རྒྱན་གྱི་དཀའ་འགྲེལ་ལས།[1] གལ་ཏེ་ཚད་མས་དཔྱད་ན་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཡིན་པ་འདི་དག་ཀྱང་རང་གི་ངོ་བོ་གྲུབ་པར་གྱུར་ན་ནི་དེའི་ཚེ་དེ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྒྲར་བརྗོད་པར་བྱེད་ན་མིང་ལ་བརྩད་པར་འགྱུར་རོ། །གང་གི་ཚེ་གཅིག་པ་ཉིད་དང་དུ་མ་ཉིད་ལ་སོགས་པས་དཔྱད་ན་འདི་དག་གི་རང་བཞིན་མི་གནས་པ་དེའི་ཚེ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༡༡༥ན-༡༡༧ན

སྒྲར་བརྗོད་ན་ནི་གནས་ཁོ་ན་ཡིན་པས་ཇི་ལྟར་མིང་ལ་སོགས་པར་འགྱུར། མཐོང་བ་ནི་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པས་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདོད་པ་ནི་ཇི་ལྟར་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་བཞིན་ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

གང་དག་ལ་མ་བརྟགས་གཅིག་པུ་ན་དགའ་བ་ཡོད་པ་དེ་དག་ལ་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ་སྟེ། མ་བརྟགས་པ་ཉིད་ཅེ་ན་དགོངས་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། །ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཇི་ལྟར་གྲགས་པ་བཞིན་ཉེ་བར་བརྟགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གྲགས་པ་ལས་འདས་ཏེ་རྟོགས་པ་དཔེར་ན་དབང་ཕྱུག་ལ་སོགས་པར་རྟོགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ནོ། །ཇི་སྐད་དུ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་གང་འབྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདི་ལ་སྔོན་གྱི་སློབ་དཔོན་རྣམས་འདྲ་བར་བྱེད་པ་སྟེ། འདི་ནི་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱིས་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ལས་གསུངས་སོ།།

རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་དངོས་པོ་རྣམས་ཁོ་ན་དོན་དམ་པའི་རང་བཞིན་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་སྟོང་པ་ཞེས་བྱའི་རི་བོང་གི་རྭ་དང་འདྲ་བའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པ་དང་མི་འགལ་ལོ། །དེ་ནི་རྒྱུར་བྱས་གདགས་པ་སྟེ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་རྫོབ་དེ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་སྟེ། རྒྱུར་བྱས་པ་དང་གདགས་པའི་སྒྲ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ནི་འདིར་ཁུངས་ཡིན་ནོ། །དེ་ཉིད་དབུ་མའི་ལམ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྒྲོ་འདོགས་པ་དང་སྐུར་པ་འདེབས་པའི་མཐའ་གཉིས་སྤངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཉིད་དེ་དང་དེ་ལས་དབུ་མའི་ལམ་དུ་གསུངས་སོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ།

འོ་ན་གལ་ཏེ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བའི་དངོས་པོ་དག་ཁོ་ན་བརྟག་མི་བཟོད་པའི་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྒྲར་བརྗོད་ན། འཕགས་པ་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་མདོ་

ལས། ཀུན་རྫོབ་སྒྲའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཡིན་པར་ཇི་ལྟར་གསུངས་སྙམ་དུ་སེམས་པ་ལ། འཕགས་པ་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོ་ལས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྨོས་སོ། །འདིས་ནི་མདོ་དེ་དང་དེ་དག་ལས་སྒྲའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པར་བསྟན་དུ་ཟིན་ཀྱང་། ཁོ་བོ་ཅག་གིས་ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བརྗོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་དེར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཇི་སྙེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདིས་བསྟན་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། ཁོ་བོ་ཅག་སྒྲའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཀྱང་མི་འདོད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དེ་སྟོན་པར་བྱེད་དོ།།

སྦྱོང་བར་བྱ་བ་དང་སྦྱོང་བའི་ངོ་བོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས་བྱ་དང་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་དོ། །དེ་ཅི་ལྟར་ཐ་སྙད་ཀྱི་སྒྲས་བརྗོད་པར་ནུས་སྙམ་པ་ལ། བྱེད་པའི་སྒྲུབ་པ་ཡོངས་སུ་གཟུང་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་སྨོས་ཏེ། ཤེས་བྱ་དང་ཤེས་བྱའི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲོ་འདོགས་པར་བྱེད་པ་ཐ་སྙད་དོ། །འདི་ནི་ཤེས་པའོ། །འདི་ནི་ཤེས་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་སྒྲའི་ཐ་སྙད་ཀྱི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །དེའི་རྗེས་སུ་འབྲེལ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཇི་སྙེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེའོ། །འདིར་ཀྱང་གི་དོན་ཡང་བལྟ་བར་བྱའོ། །དེས་ན་དོན་ནི་ཡི་གེའི་སྒྲ་དང་བརྡ་བསྟན་པ་ཇི་སྙེད་པ་ཡོད་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ཡིན་ནོ།།

དེའི་ཕྱིར། ལུང་ལས་འབྱུང་བ་དང་འཇིག་རྟེན་པའི་ཡི་གེ་བསྟན་པ་ཡང་བསྟུའོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་འགའ་ཞིག་འཕགས་པ་མ་ཡིན་པས་བསྟན་པ་ཁོ་ན་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་གྱི། འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསྟན་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་ནི་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་དེ་བཞིན་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ་སྙམ་དུ་འཁྲུལ་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཀ་ཡང་དག་གི་དང་ཡིད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གིས་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་དབྱེ་

སྟེ། ནང་གི་བརྗོད་པའི་རྣམ་པ་ནི་ཡིད་ཀྱིའོ། །ཕྱི་རོལ་གྱི་བརྗོད་པའི་ངོ་བོ་ནི་ངག་གིའོ། །ཇི་ལྟར་ན་ཡིད་ཀྱི་བཤད་པ་ཡིན་སྙམ་པ་ལ། དཔེར་ན་བརྒྱ་བྱིན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྨོས་སོ།།

ཡང་ཅིའི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཡི་གེ་དང་སྐད་བསྟན་པ་ཇི་སྟེད་པའི་བདག་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ཁོ་ནར་ཚིག་གཅིག་ཏུ་མི་ཤེས་སྙམ་པ་ལ། དེ་བས་ན་སྦྱོར་བའི་ཚོགས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྨོས་ཏེ། སྦྱོར་བ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཚོགས་ནི་ཕུང་པོའོ། །དེ་དང་བྲལ་བ་ནི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གང་ཡིན་པ་སྟེ་དེ་བསྟན་པའོ། །སེམས་རྒྱུ་བ་ཡང་མེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རྒྱུ་བ་ཡང་མེད་པར་སྟོན་པའོ། །གལ་ཏེ་མངོན་པར་བརྗོད་པའི་མཚན་ཉིད་ཁོ་ན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཡིན་ན་དེའི་ཚེ་གང་ལ་ཡི་གེའི་རྒྱུ་བ་ཡང་མེད་པ་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱ་བར་འགྱུར་རོ།།

དེ་ལྟ་ན་ནི་ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་རིམ་པ་དང་མི་འགལ་བ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཀུན་རྫོབ་ལས་བཟློག་པ་ཡིན་པར་བསྟན་པར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་རྒྱུ་བ་བཟློག་པའི་ཕྱིར་སེམས་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་བཤད་དོ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་རྒྱུ་བ་ཡང་མེད་པ་ཞེས་དེ་སྐད་ཁོ་ན་མངོན་པར་བརྗོད་པར་བྱ་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་ནི་ཇི་ལྟར་བརྗོད་པར་བཞེད་པའི་དོན་བསྟན་པར་མཛད་པར་འགྱུར་རོ། །རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་མངོན་པར་བརྗོད་པ་གཉིས་ཀྱང་ཡུལ་གཅིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཡི་གེ་རྣམས་ལྟ་ཅི་སྨོས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་དོར་བའི་ཚིག་ཅིའི་ཕྱིར་མཛད་པར་འགྱུར། །དེ་ལྟ་བས་ན་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་མཚན་ཉིད་སེམས་རྒྱུ་བ་ཡང་མེད་པ་ཡིན་པ་མངོན་པར་བརྗོད་པ་ཕྱི་མ་འབྲེལ་བར་འགྱུར་རོ།།

ཀུན་རྫོབ་འདི་ནི་རྒྱུ་མེད་པར་མི་རུང་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ནི་དམ་བཅས་པ་ལ་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་གནོད་པ་ཡོད་པར་དོགས་པ་སྟེ། འདི་ལྟར་གང་དང་གང་དུ་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པ་དེ་དང་དེ་ནི་རྒྱུ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ཞིང་རྟ་དང་སེམས་ཅན་ལ་སོགས་པ་བཏགས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ། །འདི་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པས་རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ནོ། །རྒྱུ་མེད་པ་ཉིད་གཅིག་ཡིན་ན་ནི་རྟག་ཏུ་ཡོད་པ་ལ་སོགས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། གནོད་པ་ཅན་གྱི་ཚད་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་རྒྱུ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དོན་དམ་པའི་དངོས་པོ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་བསམས་པའོ། །གང་དག་ལ་ཡན་ལག་འཁོར་ལོ་ལ་སོགས་པའི་ཚོགས་ཡོད་པ་དེ་ལ་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ།།

གང་ལས་ཡན་ལག་གི་ཚོགས་ལས་ཞེས་འབྱུང་བ་དེར་ནི་བརྟེན་ནས་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ནས་བྱ་བ་མི་མངོན་པར་བྱས་ན་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ལྔ་པ་ཡིན་ནོ། །གང་གི་ཚེ་ཡན་ལག་གི་ཚོགས་རྣམས་ལ་ཞེས་འབྱུང་བ་དེའི་ཚེ་ཡང་འོག་ནས་འབྱུང་བ་རྒྱུར་བྱས་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལ་ལྟོས་ན་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་གལ་ཏེ་སྤྱིར་རྒྱུ་དང་བཅས་པ་ཙམ་དུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་ན་ནི་དེའི་ཚེ་གྲུབ་པ་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་པའི་རྒྱུ་སྤྱམ་སྤྱམ་ཐོགས་མ་མེད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་སྟེ་དོན་དམ་པའི་རྒྱུ་ཞིག་སྒྲུབ་པར་བྱེད་ན་ནི་དེའི་ཚེ་དཔེ་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཆོས་མ་ཚང་བའི་ཕྱིར་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་མ་གྲུབ་པས་མ་ངེས་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་དོ།།

བརྟགས་པ་མ་བྱས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་དེ་འདྲ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་རྫོབ་པ་ཁོ་ནའོ་འདི་ཡི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་རྫོབ་པའི་འོ། །བརྗོད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཅིག་དང་དུ་མའི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བསྟན་པས་སོ། །བློ་གྲོས་དང་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བོད་པའོ། །ཞིང་རྟ་ལ་སོགས་པ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ནི་དཔེ་

བསྒྲུབ་པར་བྱ་བས་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་སྟོན་པར་བྱེད་དོ་ཆོས་ཉིད་འདི་ལས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུའི་ཆོས་ཉིད་ལས་ཏེ། དེའི་རྒྱུ་རྟུལ་ཕྲ་རབ་ལ་སོགས་པ་སྤང་དཔྱད་ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ནི་མ་བརྟགས་ན་ཉམས་དགའ་བར་འདོད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི། དོན་དམ་པར་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དོན་དམ་པར་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ལས་རྣམ་པར་འདས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ་ཞེས་སློབ་དཔོན་གྱི་ཚིག་གིས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་འདིར་ཡང་གསུངས་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྨོས་ཏེ། འདི་ནི་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱིས་ཐ་སྙད་གྲུབ་པ་ལས་བསྟན་ཏོ།།

༄ སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལས་མཛད་པའི་དབུ་མ་སྣང་བ་ལས།[1] ཇི་སྐྱེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཚད་མ་ལ་སོགས་པ་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་སྲུན་དབྱུང་བ་འདི་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གླགས་མི་ཐོད་དོ་སྙམ་དུ་སེམས་ན། འོ་ན་ནི་དེའི་ཚེ་དངོས་པོ་ཁས་བླངས་པ་ཁོ་ནར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟར་ཚད་མ་ལ་སོགས་པ་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་གདོན་མི་ཟ་བར་ཉེ་བར་བརྗོད་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་མཚན་ཉིད་རི་བོང་གི་རྭ་ལ་སོགས་པ་ལས་ལོག་པར་བརྗོད་དགོས་སོ། །དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་འཇིག་རྟེན་དང་ལུང་དང་འགལ་བ་ཇི་ལྟར་སྤོང་བར་འགྱུར། ཁོ་བོ་ཅག་ནི་ནུས་པ་མ་ལུས་པ་དང་བྲལ་བའི་མཚན་ཉིད་རི་བོང་གི་རྭ་ལ་སོགས་པ་ལས་ལོག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ལ་དངོས་པོ་ཞེས་བརྗོད་དེ། གལ་ཏེ་ཁྱེད་ལ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་དོ་ཞེས་མིང་དུ་འདོགས་ན་ནི་དགའ་དགུར་འདོགས་ལ་རག་གོ །མིང་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་གྱི་སྒོ་ནས་ནི་དངོས་པོ་དེ་ལྟ་བུའི་ངོ་བོར་འགྱུར་བ་མེད་དེ་ཧ་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ།།

(1) ལྡེབ་ངོས། ༡༩༡ཀ-༡༩༣བ

གཞན་ཡང་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་བྱ་བ་འདི་ཡང་ཅི་ཡིན་པ་བརྗོད་དགོས་སོ། །གལ་ཏེ་ཐམས་ཅད་མེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཕན་ཚུན་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ལྟར་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ནུས་པ་མེད་པར་སྨྲས་པར་འགྱུར་ལ་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་ཞེས་བྱས་ན་ནི་དེ་ནུས་པ་ཡིན་ན། དེ་ཇི་ལྟར་ནུས་པ་དང་མི་ནུས་པ་ཕན་ཚུན་འགལ་བ་འདི་དག་གཅིག་ལ་ལྡན་པར་འགྱུར། མེད་པའི་སྒོ་ནས་ཡོད་པ་ཉིད་འགྲུབ་པར་ཡང་ཇི་ལྟར་འགྱུར། ཇི་སྟེ་ཐམས་ཅད་མེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཁོ་ན་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན་ནི་དེའི་ཚེ་བརྟད་པ་མེད་དེ། ཁྱེད་ཀྱིས་དམ་བཅས་པ་ནི་ཉམས་པར་འགྱུར་རོ།།

དངོས་པོ་ཡང་སྐྱེ་བ་ཁོ་ན་ཞེས་བྱའོ། །དེའི་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྐྱེའོ་ཞེས་བྱ་བ་ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། སྐྱེ་བ་སྐྱེ་བོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཀུན་རྫོབ་ལས་བཟློག་པ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཡང་དོན་དམ་པ་ཡིན་པས་དེའི་ཚེ་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་སྐྱེ་བ་མེད་དོ་ཞེས་སྨྲ་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟ་ན་ནི་བརྗོད་པ་འབྲེལ་བ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་ཀ་དང་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཡང་འགལ་བའི་ཕྱིར་མི་སྲིད་པ་ཁོ་ནའོ། །འོན་ཏེ་མི་རྟག་པའི་དོན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེའི་ཚེ་མི་རྟག་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཅི་ཞིག་ཡིན། གལ་ཏེ་རྟག་པ་མེད་པ་ཙམ་ཞིག་ཡིན་ན་ནི་དེའི་སྒོ་ནས་ཇི་ལྟར་འགྲོ་བ་ལ་གྲགས་པར་འགྱུར། འོན་ཏེ་རྟག་པ་ལས་གཞན་པ་ཞིག་མི་རྟག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། རྟག་པ་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་ནི་ཤུགས་ཀྱིས་ན་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པས་དེའི་ཚེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་དོ་ཞེས་བྱས་ན་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པའི་ཤེས་པས་རྟོགས་པ་ཡོད་དོ་ཞེས་བརྗོད་པར་འགྱུར་རོ།།

དེ་ལྟ་ཡིན་ན་ནི་ཇི་ལྟར་ན་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཁས་མ་བླངས་པ་ཡིན། རྗེས་སུ་དཔག་པས་རྟོག་པ་ཡང་སྤྱང་བ་བྱས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་སྐེ་འཇིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པ་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལ་ཡང་འཇིག་རྟེན་འདི་གང་ཡིན་པར་འདོད། ཅི་བསྟན་བཅོས་བྱེད་པ་རྣམས་སམ། །འོན་ཏེ་སྐྱེ་བོ་ཕལ་པ་ཡིན། རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་པོ་ལྟར་ན་དངོས་པོ་ལ་ཕན་ཚུན་འགལ་བའི་རང་བཞིན་དུ་མར་འགྱུར་ཏེ། གཅིག་ལ་ཡང་བསྟན་བཅོས་བྱེད་པ་མང་པོ་རྣམས་རྣམ་པ་དུ་མར་སྒྲོ་འདོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན་བདག་མེད་པ་དང་ལས་དང་འབྲས་བུ་ལ་སོགས་པ་ཁས་བླང་བར་མི་བྱ་སྟེ། འདི་དག་ནི་སྐྱེ་བོ་ཕལ་པ་ལ་གྲགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །འོན་ཏེ་སྒྲུ་མའི་དོན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལ་ཡང་སྒྲུ་མའི་དོན་ཞེས་བྱ་བ་འདི་གང་ཡིན་པ་བརྗོད་པར་བྱ་དགོས་སོ།།

གལ་ཏེ་ཐམས་ཅད་མེད་པ་ཡིན་ན་ནི་སྤྲར་བཤད་པའི་ཉེས་པར་ཡང་འགྱུར་ལ། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བ་དག་ཏུ་ཡང་ཇི་ལྟར་འགྱུར། འོན་ཏེ་སྒྲུ་མ་ནོར་བའི་ཤེས་པས་ཡིན་ན་ནི་དེའི་ཚེ་འདི་ཤེས་བྱ་ནང་གི་ཡིན་པའི་ཚུལ་ལས་ཁྱད་པར་ཅི་ཡོད། ཇི་སྐེ་ཀུན་རྫོབ་སྒྲ་ཙམ་ཞིག་ཡིན་ན་ནི་དེའི་ཚེ་ལེགས་པར་བཤད་པ་དང་ཉེས་པར་བཤད་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ཡང་མི་འགྱུར་ཏེ། བསྟན་པར་བྱ་བའི་དོན་མེད་ན་སྒྲ་ཙམ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།

ཇི་སྐེ་སྒྲའི་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེའི་ཚེ་ཅི་ཡང་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཇི་ལྟར་འགྱུར། བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པར་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ཀྱང་གང་གི་ནང་དུ་བསྡུ་བར་འགྱུར། རེ་ཞིག་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ལ། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ནི་ཐ་སྙད་གདགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར

རོ། །དེ་སྐད་དུ་མདོ་ལས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་གང་ཞེ་ན། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཇི་སྙེད་ཡི་གེ་དང་སྒྲས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། འདིས་ནི་མདོར་ན་ཀུན་རྫོབ་སྒྲའི་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ།།

འོན་ཏེ་སྣང་བ་དང་རྣམ་པར་བརྟག་པར་བྱ་བའི་དོན་དེ་དག་གཅིག་ཏུ་བྱས་ནས་སྤྱིའི་རྣམ་པ་གཟུང་སྟེ། དེ་སྐད་དུ་བརྗོད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་འདོད་ན་ནི་དེའི་ཚེ་དོན་དམ་པ་ལ་ཡང་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ཡང་ཚིག་གི་ངོ་བོར་གཞག་པར་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་དག་དོན་དམ་པའི་བདེན་པའི་ནང་དུ་འདུས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་དངོས་པོར་ཡོད་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བདེན་པའི་ཁྱད་པར་གཞན་གྱིས་ཁ་བསྐང་བར་བྱ་བའི་རྣམ་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།།

འོན་ཏེ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་གཟུགས་དང་བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་རང་རིག་པ་དག་ལ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཞེས་མིང་དུ་འདོགས་ན་ནི་དགའ་དགྲུར་ཐོགས་ལ། ཟན་ཡང་བྱིན་ཅིག ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་དེ་ཙུང་ཟད་ཡོད་པས་བརྩད་པ་མེད་དོ། །ཇི་སྟེ་སྐད་ཅིག་ལས་ཕན་ཆད་དུ་མི་གནས་པའི་ཕྱིར་མི་བརྟན་པའི་དོན་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དོན་ནོ། །དེ་ལས་བཟློག་པ་རྟག་པའི་དོན་ནི་དོན་དམ་པའོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ཡིན་ན་གྲུབ་པ་སྒྲུབ་པ་ཉིད་དེ། འདི་ལྟར་ཁྱེད་ཀྱིས་ཀྱང་དངོས་པོ་སྐད་ཅིག་པར་ཁས་བླངས་ལ། ཁོ་བོ་ཅག་ཀྱང་དེར་ཟད་པས་བརྩད་པ་མེད་དོ།།

དེ་བཞིན་དུ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དངོས་པོའི་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་བདག་མེད་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་དོན་དམ་པར་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་བྱུང་ཡང་རུང་མ་བྱུང་ཡང་རུང་། དུས་ཐམས་ཅད་དུ་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རྟག་པར་འདོད་དོ། །འོན་ཏེ་མི་བདེན་པའི་དོན་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེའི་

ཚེ་ཇི་ལྟར་དེ་བདེན་པར་འགྱུར། གཅིག་ལ་བདེན་པ་དང་མི་བདེན་པ་ཉིད་ཕན་ཚུན་འགལ་བ་ནི་མི་འཐད་དོ། །ཀུན་རྫོབ་ནི་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཅི་ཡང་རུང་བ་ཞིག་ཏུ་ཁས་བླངས་བར་བྱ་དགོས་སོ།།

དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་ཇི་ལྟར་དེས་འགྲོ་བ་ལ་བདེན་པ་ཞེས་བྱ་བར་གྲུབ་པར་འགྱུར། དེ་ཁས་ལེན་ན་ནི་དམ་བཅས་པའི་དོན་བོར་བ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་ཀུན་རྫོབ་ཚད་མའམ་ཚད་མ་མ་ཡིན་པ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་གྲང་ན། གལ་ཏེ་ཚད་མ་ཡིན་ན་ནི་འདི་ཇི་ལྟར་ཀུན་རྫོབ་ཡིན། འོན་ཏེ་ཚད་མ་མ་ཡིན་ན་ནི་འདི་ལས་ཇི་ལྟར་བདག་མེད་པ་འགྲུབ་པར་འགྱུར། གནོན་མི་ཟ་བར་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ས་བོན་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ཡང་ཁས་བླང་དགོས་ཏེ། ས་བོན་མེད་པའི་ཀུན་རྫོབ་ནི་མི་འཐད་དོ། །ས་བོན་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ནི་དངོས་པོར་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ།།

གཞན་ཡང་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཁས་ལེན་ན་དེ་ལ་སྒྲོ་བཏགས་པ་བརྟེན་པའི་ངོ་བོ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཡིན་ལ། སྒྲོ་མ་བཏགས་པ་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ནི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཡིན་པས་བདེན་པ་གཉིས་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་རུང་བར་འགྱུར་རོ། །དེ་ཁས་མི་ལེན་ན་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱང་མེད། དོན་དམ་པར་རྣམ་པར་གཞག་པར་ཡང་མི་ནུས་ཏེ། རྣམ་པར་གཞག་པའི་རྒྱུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་གལ་ཏེ་དོན་དམ་པ་གྲི་ན་ཞིག་ཡིན་ན་ནི་དེའི་ཚེ་གང་གི་དོན་དུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་དེ་འདི་དོན་དམ་པར་ཡང་མི་འགྱུར་རོ།།

དེ་ཇི་ལྟར་ན་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ངེས་པར་གཟུང་བ་ཡང་ཡིན། འདི་ནི་དོན་དམ་པའི་སྒྲར་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་འང་འོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་རེ་ཞིག་འདི་དོན་དམ་པ་ཡང་མ་ཡིན་ལ། འདིའི་དོན་ཡང་དམ་པ་མ་ཡིན་ནོ། །འདི་ནི་ཡེ་ཤེས་དམ་པའི་དོན་

ཀྱང་མ་ཡིན་ཏེ། ཀྱི་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དོན་དམ་པ་ཀྱི་ན་ཉིད་ཅིག་ཡིན་ན་ནི་དོན་དམ་པར་དངོས་པོ་རྣམས་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ཀྱི་ན་ཉིད་ཅག་བཀག་པ་ཁོ་ནར་འགྱུར་ཏེ། དེས་ན་དངོས་པོ་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ཁས་བླངས་པར་འགྱུར་རོ། །གཞན་ཡང་གལ་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པ་དག་གཅིག་པར་འདོད་ན་ནི། དེའི་ཚེ་བདེན་པ་གཉིས་སུ་རྣམ་པར་གཞག་པར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཏེ་གཉིས་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་དོར་དགོས་པ་ཁོ་ནར་འགྱུར་རོ།།

༄ དབུ་མ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྣང་བ་ལས།[1] མ་བརྟགས་གཅིག་པུ་དགའ་བའི་ཕྱིར། །བདེ་བ་ལ་སོགས་ངོ་བོ་ཀུན། །དེ་ལྟར་མདོ་ལས་བརྗོད་པས་ན། །ཀུན་རྫོབ་ཁོ་ནར་འདོད་པ་ཡིན། །བསྟན་དུ་མེད་པའི་ངོ་བོ་དག །ཇི་སྐེ་དངོས་པོ་ཉིད་བརྗོད་ན། །ཟླ་བ་གཉིས་དང་སྐྲ་ཤད་འཛིངས། །བརྗོད་དུ་མེད་པ་ཉིད་མི་འགྱུར། །སྤྱི་ཡི་ངོ་བོར་སྒྲོ་བཏགས་ཏེ། །རྗོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །དོན་དམ་སྤྲོས་དང་བྲལ་བ་ཡང་། །ཀུན་རྫོབ་པ་དེར་གྱུར་པ་ཡིན། །ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྣང་བའི་ཕྱིར། །ཀུན་རྫོབ་རྣམས་ཀྱི་དངོས་ཉིད་མེད། །དེ་ཡི་རང་བཞིན་ཁོ་ན་ནི། །གཞན་དུ་འགྱུར་བར་ཇི་ལྟར་རུང་། །ཚངས་ལ་སོགས་པའི་ཡོངས་འགྱུར་བར། །སྣ་སྐེགས་ཅན་གྱི་བརྟགས་པ་ལ། །ཞེ་སྣང་བྱ་བ་ཅི་ཡོད་ན། །གང་ཕྱིར་དེ་དག་སོ་སོར་འགོང་། །དེ་ཕྱིར་ལོག་པར་སྣང་བའི་ཕྱིར། །དངོས་པོའི་ངོ་བོར་ཡང་མི་རིགས། །སོ་སོར་སྣང་ཕྱིར་རྟའི་རྭ་བཞིན། །དངོས་པོའི་ངོ་བོ་གཏན་མེད་མིན།།

དེས་ན་ཡོད་པ་བཞིན་སྣང་བ། །སྒྱུ་མའི་གླང་པོ་ལ་སོགས་བཞིན། །དེ་ཡིས་བསམ་པའི་དབང་གིས་ན། །དེ་དག་ཡོད་ཡིན་ཡང་དག་མིན། །བརྫུན་པའི་རྣམ

(1) ཚེག་ངོས། ༡༧༡༢-༡༧༡༣

པར་སྣང་བའི་ཕྱིར། །མི་བདེན་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པར་འདོད། །དེས་གཞག་པ་ཡི་ངོ་བོ་ནི། །དེ་ལས་བྱུང་ཕྱིར་བདེན་པར་བརྗོད། །ཤེས་དང་ཤེས་བྱར་བརྗོད་ལ་སོགས། །ཐ་སྙད་གང་ཚེ་ཀུན་རྫོབ་ཡིན། །དེ་ཚེ་གྲགས་པའི་ངོར་བྱས་ནས། །དེ་ནི་མེད་པ་ཉིད་དུ་བརྗོད། །མིང་ཙམ་སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །མིང་ནི་ཇི་ལྟར་འགལ་བ་ཡིན།།

༄ གྲུབ་མཐའི་བརྗོད་བྱང་ལས།[1] དེ་ལྟར་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀྱི་མཐའ་བསལ་ནས། དབུ་མའི་ལམ་ལ་གནས་པ་བདག་ཅག་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཙམ་དབུ་མ་ཞེས་འདོད་པའོ། །རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མའི་ལུགས་ནི། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སེམས་ཙམ་དང་མཐུན་པར། སྣང་སྲིད་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སེམས་འཁྲུལ་བའི་དབང་གིས་སྣང་བས། ཡུལ་ལོགས་ཤིག་ན་མེད་པར་འདོད་དེ། ཉན་ཐོས་ལྟར་ཡུལ་ཡོང་གིས་མེད་པ་ལ་ཡོད་པར་སྒྲོ་བཏགས་པའི་མཐའ་དང་། དབུ་མ་ཆེན་པོ་ལྟར་སེམས་ཀུན་ཏུ་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་བསྐུར་བ་འདེབས་པའི་མཐའ་སེལ་ཏེ།

དེ་གཉིས་ཀའི་མཐའ་བསལ་ནས། དེ་གཉིས་ཀའི་མཐའ་ལས་དབེན་པའི་དབུ་མ་ཆེན་པོའི་ལམ་ནི་བདག་ཅག་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ནས། སེམས་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་འདོད་པ་དེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བཞག་ནས། སེམས་དེ་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པར་འདོད་དེ། སེམས་དེ་དོན་དམ་པར་ཡོད་ན་ནི་མུ་སྟེགས་ཅན་དང་ཆ་འདྲ་བར་སོང་བས། དེ་ལྟར་མི་རུང་སྟེ། ལུང་ལས་ཀྱང་། ཁྱོད་ཀྱི་མར་འདོད་གང་ཡིན་པ། །དེ་ནི་ང་ཡི་ཚུང་མ་ཡིན། །ཁྱོད་ཀྱི་དོན་དམ་གང་ཡིན་པ། །དེ་ཉིད་ང་ཡི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་མཆོད་གནས་སུ་འདོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ངའི་ཚུང་མ་སྟེ་བྲན་

[1] ཤོག་ངོས། ༣༠༧-༣༠༩

མོ་དང་འདྲ་ལ། ཁྱོད་ཀྱི་དོན་དམ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ངའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་པ་རྒྱུན་གྱི་རྟག་པ་སྐད་ཅིག་མ་ཀུན་རྫོབ་སྒྱུ་མ་ཙམ་དུ་ཡོད་པ་དེ་ཡང་སྐད་ཅིག་མའི་ཆས་གཞིགས་ན། དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་སྟེ། སྐད་ཅིག་མ་སྔ་མ་ནི་འདས། ད་ལྟར་ནི་མི་གནས། ཕྱི་མ་ནི་མ་འོངས་པས་ཡོད་པར་མི་འགྲུབ་བོ།།

ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རྟེན་འབྲེལ་འཚོགས་པའི་མཐུ་ལས་སྣང་བར་འདོད་ལ། དོན་དམ་པར་ལུས་སེམས་གཉིས་ཀ་ཡང་མ་གྲུབ་པར་འདོད་དེ། སེམས་ཙམ་གྱི་ལྟར་ཡུལ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་ལ་ནི་ཆད་པས་བཅད་ནས་མེད་པ་བརྟག་མི་དགོས་ལ་སེམས་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་ནི་བྱ་དགའ་སྟོལ་ནས། ཡོད་པར་བསྒྲུབ་མི་དགོས་ཏེ། ཡུལ་སེམས་གཉིས་ཀ་འཕགས་པའི་དུས་ན། ཡེ་ཤེས་རྒྱུན་གྱི་རྟག་པ་སྐད་ཅིག་ཙམ་དུ་ཡོད་པར་འདོད་པ་ཡང་། དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་མི་འགྲུབ་སྟེ། ལུང་ལས། ཡེ་ཤེས་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བརྗོད་པ། །ཡེ་ཤེས་བརྗོད་པ་ཉིད་ཀྱང་གསོག །ཅེས་འབྱུང་སྟེ། དེ་ལྟར་སེམས་ཉིད་མཐའ་དང་དབུས་མེད་དོ།།

མདོ་སྡེ་དབུ་མའི་ལུགས་ནི། ཉན་ཐོས་མདོ་སྡེ་པ་བཀའ་མཐའ་དག་དང་མཐུན་པས། ཀུན་རྫོབ་སྒྱུ་མ་ཙམ་དུ་དེའི་ལུགས་དང་མཐུན་ཏེ། དཔེར་ན་སྒྱུ་མ་མཁན་གྱིས་ཤིང་བུ་དང་རྡེའུ་ལ་སྒྱུ་མའི་སྦྱོར་སྔགས་ཀྱིས་བཏབ་པ་དང་། སྒྱུ་མའི་རྟ་དང་གླང་པོ་ཆེ་ལ་སོགས་པར་སྣང་སྟེ། དེ་ལྟར་ཐང་ཅིག་སྒྱུ་མའི་སྦྱོར་སྔགས་ལས་སྣང་ཡང་། རང་བཞིན་མེད་པ་བཞིན་དུ་ཀུན་རྫོབ་སྒྱུ་མ་ཙམ་དུ་ཡུལ་སེམས་གཉིས་ཀ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མཐུ་ལས་མི་སླུ་བར་སྣང་ཡང་། དོན་དམ་པར་ཡུལ་ཡང་ཕྱོགས་ཆ་དྲུག་གི་ཆ་ལས་མ་གྲུབ་ལ། སེམས་ཀྱང་སྐད་ཅིག་མའི་ཆ་ལས་མ་གྲུབ་སྟེ། དངོས་པོ་མེད་པར་འདོད་དོ།།

བསྐལ་པ་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱིས་བསྐལ་ནས། མི་མངོན་པ་ནི་མ་ཡིན་གྱི། ཡོད་མེད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །རང་བཞིན་གྱིས་བསྐལ་པ་ལྟོག་འདྲེའམ། གནས་ཀྱིས་བསྐལ་པ་ཚངས་པའམ། འདི་ན་མེད་པས་དུས་ཀྱིས་བསྐལ་པ་གཞན་ན་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་ནོ། །ཁྱབ་ལྡོག་དང་སྦྱར་ན། ཤིང་གིས་ཤ་བ་ལ་ཁྱབ་ལ་ཤ་བས་ཤིང་ལ་མ་ཁྱབ། མེས་དུ་བ་ལ་ཁྱབ་ལ། དུ་བས་མེ་ལ་མ་ཁྱབ་བོ། ས་བོན་གྱིས་མྱུ་གུ་ལ་ཁྱབ་ལ། མྱུ་གུས་ས་བོན་ལ་མ་ཁྱབ་བོ། །མི་རྟག་པས་བྱས་པ་ལ་ཁྱབ། བྱས་པས་མི་རྟག་པ་ལ་མ་ཁྱབ་བོ། །རྣམ་གྲངས་ཀྱི་དོན་དམ་པས་ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ལ་ཁྱབ། ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱིས་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་དོན་དམ་པ་ལ་མ་ཁྱབ་བོ། །རྣམ་གྲངས་ཀྱི་དོན་དམ་པ་ལོག་ན། ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ལྡོག་གོ།

ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ལོག་ན། རྣམ་གྲངས་ཀྱི་དོན་དམ་པ་ལྡོག་པར་མ་ངེས་སོ། །གཞན་ཡང་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ན། རྣམ་གྲངས་ཀྱི་དོན་དམ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་གོང་དུ་བརྟགས་པ་ལས་ཀྱང་། ཆོས་ཅན་ལ་རྒྱབ་ན་གཏན་ཚིགས་དུ་བ་སྨང་བས་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་མེ་ཡོད་དེ། མཐུན་པའི་དཔེ་ཚང་བང་དང་འདྲ། མི་མཐུན་པའི་དཔེ་ཆུ་ཀླུངས་དང་མི་འདྲའོ། །ཆོས་ཅན་དངོས་པོ་འདི་དག་གི་གཏན་ཚིགས་ནི། བྱས་པའི་ཕྱིར་མི་རྟག་སྟེ། མཐུན་པའི་དཔེ་རྫ་མཁན་དང་འདྲ། མི་མཐུན་པའི་དཔེ་ནམ་མཁའ་དང་མི་འདྲའོ། །དེ་ལྟར་གཏན་ཚིགས་བསྟན་ནས། ལུ་སྟེགས་ཀྱིས་བདག་རྟག་པ་དང་། ཉན་ཐོས་ཀྱིས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དང་། སེམས་ཙམ་གྱིས་སེམས་དོན་དམ་པར་ཡོད་དོ། །ཞེས་བརྟགས་པ་དེ་རྣམས།

ཡན་ལག་བདུན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་པར་འདོད་དེ། ཡན་ལག་བདུན་ནི་ཁྱབ་པ་སྦྱོར་བཏང་བ་དང་། ཆོས་ཅན་དང་། གཏན་ཚིགས་དང་། བསྒྲུབ་པར་

བྱ་བ་དང་། མཐུན་པའི་དཔེ་དང་། མི་མཐུན་པའི་དཔེ་དང་། ཕྱོགས་ལ་ཆོས་བསྟུ་བའོ། །ཡུལ་གང་དང་གང་ན་ཞེས་བྱ་བའི་ཁྱབ་པ་སྦྱོར་བཏང་ནས། སུ་སྟེགས་ཀྱིས་བདག་རྟག་པ་ཆོས་ཅན་དུ་བཞག་སྟེ། གཏན་ཚིགས་ཅིག་ཅར་དོན་བྱེད་པར་ཡང་མི་མཛོན། རིམ་གྱིས་དོན་བྱེད་པར་ཡང་མི་གསལ་བས། བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་རང་བཞིན་མེད་དེ། མཐུན་པའི་དཔེ་ནི་རི་བོང་གི་རྭའམ། མོ་གཤམ་གྱི་བུ་དང་འདྲའོ།།

མི་མཐུན་པའི་དཔེ་སྒྱུ་མ་དང་ཅང་མི་འདྲ། ཕྱོགས་ལ་ཆོས་བསྟུ་བ། སྦྱོར་སུ་སྟེགས་ཀྱི་བདག་རྟག་པ་མ་སྐྱེས་སོ། །ཡང་ཡུལ་གང་དང་གང་ན་ཡང་རུང་ཞེས་ཁྱབ་པ་སྦྱོར་བཏང་ནས། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཆོས་ཅན་དུ་བཞག་སྟེ། གཏན་ཚིགས་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆས་གཞིགས་ན། བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་རང་བཞིན་མེད་དེ། མཐུན་པའི་དཔེ་ཀ་བ་དང་འདྲ། མི་མཐུན་པའི་དཔེ་ཚོར་བ་དང་ཅང་མི་འདྲ། ཕྱོགས་ལ་ཆོས་བསྟུ་བ་དེ་རྣམས་ཀུན་གྱིས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་མ་གྲུབ་བོ།།

ཡང་ཡུལ་གང་ན་ཡང་རུང་། ཁྱབ་པ་སྦྱོར་བཏང་ནས། སེམས་ཙམ་གྱིས་སེམས་དོན་དམ་པར་ཡོད་ཅེས་བྱ་བ་ཆོས་ཅན་དུ་བཞག་སྟེ། གཏན་ཚིགས་དབུ་མའི་ཕུར་བཞི་དང་། སུ་བཞི་སྐྱེ་འགོག་དང་། གཅིག་དང་དུ་མ་དང་བྲལ་བས་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་རང་བཞིན་མེད་དེ། མཐུན་དཔེ་སྒྱུ་མ་དང་འདྲ། མི་མཐུན་དཔེ་རི་བོང་གི་རྭའམ། །མོ་གཤམ་གྱི་བུ་དང་ཅང་མི་འདྲ། ཕྱོགས་ལ་ཆོས་བསྟུ་བ་དེ་རྣམས་ཀུན་གྱིས། སེམས་ཙམ་གྱི་སེམས་རང་བཞིན་མེད་པར་བསྒྲུབ་བོ། །སྤྲོས་པ་མེད་པའི་དོན་དམ་པ་ནི་སྤྲོས་པའི་མཐའ་བརྒྱད་དང་བྲལ་བའོ།།

བདེན་པ་དེ་གང་ལ་བདེན་ཞེ་ན། ཀུན་རྫོབ་ནི་སྐྱེ་བོའམ་འཁྲུལ་བའི་ངོ་ཀ་ལ་བདེན། དོན་དམ་པ་ནི་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་བདེན། ཆོས་ཉིད་དངོས་པོ་ཡོད་

པ་ཞིག་ཡིན་ན་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་དེ་ཐུགས་སུ་ཆུད་པས་དངོས་པོ་འགའ་ཞིག་གཟིགས་པར་འོས་ན། དངོས་པོ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཙམ་ཡང་མ་གཟིགས་པས་དངོས་པོ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་འདི་གཉིས་བྱེ་བྲག་ཅིས་དབྱེ་ཞེ་ན། རྣམ་གྲངས་ཀྱི་དོན་དམ་པས་སེམས་ཅན་གྱི་ཕུང་པོ་སྐྱེ་བ་འགོག་པར་འདོད། ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་འགོག་པར་མི་འདོད་པས། བྱེ་བྲག་དབྱེའོ།།

༄ ཐེག་མཆོག་མཛོད་ལས།[1] གཉིས་པ་དབུ་མ་པ་ལ་རང་རྒྱུད་པ་དང་། ཐལ་འགྱུར་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་འདི་ལྟར་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བའི་རྣམ་པ་དང་འཛལ་བྱེད་མེད་པ་གསལ་སྣང་ཙམ་དུ་མ་ཟད་དོན་དམ་པར་སོ་སོ་རང་གི་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའོ་ཞེས་འདོད་དོ། །འདི་ལ་དབྱེ་ན་སྒྱུ་མ་དོན་དམ་དུ་འདོད་པ་དང་། རབ་ཏུ་མི་གནས་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དུ་གྲུབ་པ་མེད་ལ། མ་གྲུབ་པ་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་སྒྲ་བསམ་བརྗོད་མེད་ཙམ་ཞིག་དོན་དམ་པར་སྒྱུ་མའི་ཚུལ་དུ་ཡོད་པས། བསྒོམས་པའི་ཡོན་ཏན་ས་ལམ་དང་། །མཐར་ཕྱིན་པའི་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཐོབ་ནས་ཆོས་ཀྱི་སྐུའི་ངང་ནས་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུས་དོན་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། ཡུམ་བར་མ་ལས། ཆོས་ཐམས་ཅད་རྨི་ལམ་ལྟ་བུ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡང་རྨི་ལམ་ལྟ་བུ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་བས་ཆེས་ལྷག་པའི་ཆོས་ཤིག་ཡོད་ན། དེ་ཡང་རྨི་ལམ་ལྟ་བུ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཞེས་སོ།།

ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་ཡུལ་ཤེས་སྣ་ཚོགས་པ་ཐམས་ཅད་དོ། །མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ནི་གཟུགས་སྐུ་བརྙེས་ནས་དོན་མཛད་པའོ། །དེ་བས་ལྷག་པའི་ཆོས་ནི་སོ་སོ་རང་

(1) ཐོག་ཛོས། ༩༩-༡༠༡

གི་རིག་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་ཆོས་སྐུ་དམ་པའོ་ཞེས་འདོད་དོ། །འདི་ལའང་སྒྱུ་མ་རིགས་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པ་དང་། སྒྱུ་མ་ལྟར་སྣང་དུ་འདོད་པ་དང་། སྒྱུ་མ་ཙམ་པོར་འདོད་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་གྲངས་རབ་ཏུ་མང་སྟེ། རང་རྒྱུད་འོག་མ་བ་ཞེས་གྲགས་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི་དོན་དམ་པར་སྒྱུ་མ་ཙམ་དུའང་མི་གནས་ཏེ། ཡུལ་དང་རྣམ་པ་མེད་པས་དེ་མེད་པར་སྨྲོང་བའི་སོ་སོ་རང་རིག་ཀྱང་མེད་པ་ནི། མོ་གཤམ་གྱི་བུ་མེད་པས་དེ་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཤེས་པ་མེད་པ་བཞིན་ནོ། །ཀུན་རྫོབ་ལ་བདེན་པར་མེད་པས་དོན་དམ་ལ་གང་ཡང་མི་གནས་ཏེ། རྨི་ལམ་སད་པའི་དུས་ན་ཧ་ཅང་གི་སྣང་བ་འགགས་ཀྱང་། དང་པོ་མེད་པས་དོན་ལ་འགག་རྒྱུར་མ་གྲུབ་པ་བཞིན་ནོ།།

ཡུམ་བར་མ་ལས། དོན་དམ་པར་ནི་འཕོར་བ་ཡང་མེད། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡང་མེད། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱང་མེད་དེ། ཚིག་གི་བློ་དྭགས་ཙམ་དུ་ཟད་ལགས་སོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ་ཞེས་འདོད་དོ། །འདི་ལ་ཀུན་རྫོབ་རབ་ཏུ་མི་གནས་པ་དང་། རྒྱུ་མཚན་མི་གནས་པ་དང་། ལྡོག་ཆ་མི་གནས་པ་དང་། ལྡོག་བྱེད་མི་གནས་པ་དང་། གཅིག་མི་གནས་པ་དང་། དུ་མ་མི་གནས་པ་དང་། གཅིག་དང་དུ་མ་དང་བྲལ་བ་མི་གནས་པ་དང་། སྣང་ཙམ་རབ་ཏུ་མི་གནས་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་གྲངས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཡོད་དེ། དབུ་མ་རང་རྒྱུད་གོང་མ་བ་ཞེས་གྲགས་སོ།།

༄ གསང་སྔགས་ལུང་གི་བང་མཛོད་ལས།[1] དེ་ཡང་དོན་དམ་ཀུན་རྫོབ་གཉིས་སུ་འདོད་དོ། །ཀུན་རྫོབ་ལ་ཡང་གཉིས། ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་དང་། དོན་བྱེད་པའི་ཀུན་རྫོབ་བོ། །ལོག་པ་ནི་ཟླ་བ་ལས་གཉིས་སུ་སྣང་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། སྣང་ཡང་དོན་བྱེད་མི་ནུས་སོ། །དོན་བྱེད་པའི་ཀུན་རྫོབ་ནི། མཚན་ཉིད་བཞི་དང་ལྡན་པ་སྟེ། རྒྱུ་

(1) ཤོག་ཛོས། ༦༥-༦༦

རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་པ། དོན་བྱེད་ནུས་པ། མཐུན་པར་སྣང་བ། བརྟགས་ན་དབེན་པའོ། །དོན་དམ་ལ་གཉིས། རྣམ་གྲངས་ཀྱི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་དང་། རྣམ་གྲངས་མ་ཡིན་པའི་དོན་དམ་བདེན་པའོ། །རྣམ་གྲངས་ནི། གཏན་ཚིགས་བཞི་ཚོས་ཅན་ལ་བཞག་པས། ཡང་དག་པའི་དངོས་བཅད་ནས། སྒྱུ་མ་ཙམ་དུ་བསྒྲུབ་པའོ། །ཡེ་ཤེས་དམ་པའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པས་དོན་དམ་པ་ཞེས་བྱའོ། །མ་ནོར་མི་བསླུ་བས་བདེན་པ་ཞེས་བྱའོ། །རྣམ་གྲངས་ནི་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་རིག་པ་ལ་བྱའོ། །རྣམ་པ་མ་ཡིན་པ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ནི། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མ་སྐྱེས་ན་མ་སྐྱེས། སྐྱེས་ན་གཟུགས་སུ་སྐྱེས། གཟུགས་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ངོ་བོ་ཡིན། མིག་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་དང་བཅས་པ་རྣམ་བཅས། ཞེས་བྱའོ།།

༈ གྲུབ་མཐའ་མཛོད་ལས།[1] ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་དེ་ཡང་དབྱེ་ན་གཉིས་ཏེ། སྣང་ལ་དོན་བྱེད་མི་ནུས་པ་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་དང་། སྣང་ལ་དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་སྟེ། བདེན་གཉིས་ལས། སྣང་དུ་འདྲ་ཡང་དོན་བྱེད་དག །ནུས་པའི་ཕྱིར་དང་མི་ནུས་ཕྱིར། །ཡང་དག་ཡང་དག་མ་ཡིན་ཏེ། །ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ནི་དབྱེ་བའང་བྱས། །ཞེས་སོ། །དེའང་སྣང་བ་དང་མཐུན་པར་དོན་བྱེད་ནུས་པ། རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་པ། བརྟགས་པས་དབེན་པ། རང་རང་གི་རིགས་ལ་མཐུན་པར་སྣང་བ་སྟེ་མཚན་ཉིད་བཞི་དང་ལྡན་པའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ནི་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་སྟེ་སོ་སོའི་དོན་བྱེད་ནུས་པར་ཡོད་ལ། སྣང་ཡང་དོན་བྱེད་མི་ནུས་པ་སྐྲ་ཤད་འཁྲབ་པ་དང་ཟླ་བ་གཉིས་སུ་སྣང་བ་ལ་སོགས་པའི་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ནི་དོན་བྱེད་ནུས་པར་མེད་པས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའོ་ཞེས་འདོད་དོ།།

(1) སྟོག་རྫོས། ༩༡-༩༢

དོན་དམ་པ་ལའང་ཡང་དག་པར་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་བཀག་ཙམ་ལས་སྐྱེ་མེད་ཀྱི་སྤྲོས་པ་ལས་མ་གྲོལ་བ་རྣམ་གྲངས་བའི་དོན་དམ་དང་། སྐྱེ་བ་དང་སྐྱེ་མེད་ལ་སོགས་པའི་སྤྲོས་པ་མཐའ་དག་ལས་གྲོལ་བ་རྣམ་གྲངས་མ་ཡིན་པའི་དོན་དམ་སྟེ་གཉིས་སུ་ཡོད་པར་དེ་ཉིད་ལས། སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་བཀག་པ་ཡང་། །ཡང་དག་པ་དང་མཐུན་ཉིད་བཞེད། །སྐྱེ་མེད་སྤྲོས་ཀུན་ཞི་བ་ལ། །དོན་དམ་ཞེས་པའི་བརྡ་མཛད་དོ། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་མཚན་ཉིད་ལ་གཉིས་ཏེ། །མཚན་ཉིད་དངོས་དང་། ངེས་པར་བྱེད་པའི་ཚད་མའོ། །དང་པོ་ནི་བདེན་པ་ཙམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ནི་ཆོས་གང་ཞིག་རང་བཞིན་མེད་པ། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་ནི་ཆོས་ཅན་གང་ཞིག་རིགས་པས་དཔྱད་མི་བཟོད་པ། དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་གང་ཞིག་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་པའོ།།

དེའང་རང་གི་ངོ་བོ་བདེན་པས་སྟོང་པ་ནི་རང་བཞིན་མེད་པ་ཡིན་ལ། མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་རིགས་པས་དགག་པར་ནུས་པ་ལ་དཔྱད་མི་བཟོད་པ་ཟེར་ཞིང་། རིགས་པ་གང་གིས་ཀྱང་དགག་པ་མི་ནུས་པ་ལ་དཔྱད་བཟོད་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེའང་དངོས་པོར་སྨྲ་བས་དོན་བྱེད་ནུས་པ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པར་འདོད་པས་ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཁས་མི་ལེན་ཡང་། དབུ་མ་པས་ཀུན་རྫོབ་གཉིས་སུ་སྨྲ་སྟེ་དཔྱད་མི་བཟོད་པའི་ཤེས་བྱ་དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ལ། དཔྱད་མི་བཟོད་པའི་ཤེས་བྱ་དོན་བྱེད་མི་ནུས་པ་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དོ།།

ཡང་དངོས་པོར་སྨྲ་བས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལ་གཞན་དབང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་དང་། ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཞེས་བྱ་བ་གཉིས་སུ་སྨྲ་ཡང་། དབུ་མ་པས་སྤྲོས་པ་ཕྱོགས་གཅིག་པ་ ༼༡༽ བཀག་པས་འདྲ་བ་རྒྱུ་མཚན་

དུ་བྱས་ནས་བཀག་པ་སྐྱེ་མེད་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པའི་བྱེ་བྲག་ལ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཞེས་བཏགས་ནས་རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་པ་དང་། གཉིས་ངོར་གང་དུའང་མ་གྲུབ་པས་དོན་དམ་པར་ན་སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་པའི་ཕྱོགས་ཙམ་ལ་རྣམ་གྲངས་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་དམ་པ་ཞེས་དབྱེ་ཡང་། སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་ལ་དོན་དམ་པར་དབྱེ་བའི་མཚན་ཉིད་པ་སྲིད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨྲའོ།།

གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་བྱ་གཞི་ལྟ་ལས་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱིས་མཚོན་པར་བྱ་བའི་གཞི་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་མཚོན་པའི་གཞི་ནི་འདུས་མ་བྱས་ཏེ། དེའང་འགོག་པ་གཉིས་དང་ནམ་མཁའ་ནི་དགག་བྱ་ལ་ལྟོས་པའི་བཀག་པ་ཡིན་པས་དཔྱད་མི་བཟོད་པའི་ཕྱིར་དོན་དམ་པའི་བདེན་པར་མི་རུང་སྟེ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པའི་མཚན་གཞི་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་སྐྱེ་བ་མེད་པ་མ་རྟོགས་པའི་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པའི་ཕྱོགས་འཛིན་པའི་དབུ་མ་པ་ཁ་ཅིག་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་དང་མཐུན་པར་སྨྲ་སྟེ། དུས་མཉམ་པར་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་དངོས་པོར་ཉེ་བར་འདུ་བའི་རྒྱུ་ཚོགས་པ་སྔ་མ་ལས་སྐྱེས་པ་སྟེ།

དེ་ཡང་ཐ་ན་རྟོག་པ་མེད་པའི་ཤེས་པ་ལ་གཟུང་ཆར་གསལ་བ་ཐམས་ཅད་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་སྒྲུ་མ་ཙམ་དུ་བདེན་ནོ་ཞེས་སྨྲ་བ་དང་། ཡང་ཁ་ཅིག་ནི་མདོ་སྡེ་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་པ་ཁས་ལེན་ཏེ། ཤེས་པ་ལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཉིད་དངོས་སུ་མི་སྣང་ཡང་དོན་གྱིས་ཤེས་པ་ལ་རང་གི་རྣམ་པ་གཏད་པས། ཤེས་པ་དོན་དང་འདྲ་བའི་རྣམ་པར་སྐྱེས་པ་ལ་དོན་རིག་གོ་ཞེས་དམིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་དོན་ཡོངས་སུ་སྤྱོད་པ་དུས་ཐ་དད་པའི་གཟུང་འཛིན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གནས་སོ་ཞེས་སྨྲ་བ་དང་། ཡང་ཁ་ཅིག་གིས་རྣལ་

འཁོར་སྐྱོད་པའི་དབུ་མ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཤེས་པ་ལ་གསལ་ལོ་ཅོག་ཐམས་ཅད་ཤེས་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་ཏེ།

ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་མེད་དོ་ཞེས་རྣམ་བཅས་པ་དང་མཐུན་པར་སྨྲ་བ་དང་། ཁ་ཅིག་རྫི་ལམ་གྱི་ཡུལ་དུ་གཟུང་ཆར་ཤར་བ་དང་སད་པ་ནའང་སྐྲ་ཤད་ཀྱི་རྣམ་པ་དང་ཟླ ༼༧༽ གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པ་དང་དོན་སྤྱི་ལ་སོགས་པ་དོན་དང་ཤེས་པའི་དངོས་པོ་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ། འཇིག་རྟེན་པ་ལ་དངོས་པོར་གྲགས་པ་རི་དང་ཁང་ཁྱིམ་དང་སྐྱེས་པ་དང་བུད་མེད་དང་བུམ་པ་དང་སྣམ་བུ་ལ་སོགས་པའང་། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དང་ཤེས་པའི་དངོས་པོ་གཉིས་ཀས་སྟོང་སྟེ། ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ནས་མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་མེད་པ་སྣང་བར་ཟད་པས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པའི་དངོས་པོ་ནི་འཛིན་ཆར་གསལ་བའི་བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཟད་དོ་ཞེས་སྨྲ་བ་སྟེ། ཚུལ་དུ་མར་བཤད་ཀྱང་ཉན་ཐོས་བྱེ་བྲག་པ་ལྟར། རྡུལ་ཕྲན་འདུས་པ་ལས་རགས་པ་ཙམ་པའི་དངོས་པོ་མཚན་ཉིད་པ་དང་།

སེམས་དང་སེམས་བྱུང་རང་རིག་པ་མེད་པར་སྨྲ་བ་ལ་སོགས་པ་ཁ་ཅིག་མི་མཚུངས་ཀྱང་། དོན་དུ་སྣང་བ་ཤེས་པར་མི་འདོད་པ་དང་། རང་རྒྱུ་སྔ་མ་ལས་སྐྱེས་པ་ལ་སོགས་པ་ཁ་ཅིག་མཚུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེའང་སེམས་ཙམ་པ་འདོད་པ་ལྟར་རང་རིག་ཁས་མི་ལེན་ཡང་། ཡོད་མེད་ཀྱི་སྒྲོ་སྐུར་གང་དུའང་མ་ཕྱེ་བའི་ཡེ་ཤེས་ཙམ་ཞིག་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ཏེ། འགྲེལ་ཆུང་ལས། སོ་སོ་རང་གི་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །ངེས་པར་བྱེད་པའི་ཚད་མ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ངེས་པར་བྱེད་པའི་ཚད་མ་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་སྣང་བའི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་རྣམས་ལ། གཅིག་དང་དུ་བྲལ་ལ་སོགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་

རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་རིགས་པའི་ཤེས་པ་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཚད་མས་དཔྱད་བཟོད་པ་བདེན་པའི་དངོས་པོ་བཀག་པའི་ཤུགས་ལ། དཔྱད་མི་བཟོད་པའི་ཤེས་བྱར་ངེས་ཏེ་མཚན་ཉིད་ངེས་པ་ཡིན་ནོ།།

དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ངེས་པར་བྱེད་པའི་ཚད་མ་ནི་དཔྱད་བཟོད་མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་རིགས་པས་གཞལ་བྱ་ངེས་པར་བྱེད་པའི་ཚད་མ་པ་ [༡] ཐོབ་ནས་སོ་སོ་རང་གི་རིག་པའི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རྟོགས་ནའང་། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་དེ་དག་གིས་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་རིགས་ཤེས་རྗེས་དཔག་གིས་ངེས་པར་བྱེད་དོ། །དེའང་ཆོས་ཅན་དངོས་པོའི་བྱེ་བྲག་བཏང་སྙོམས་སུ་བྱས་ཏེ་རིགས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཙམ་གཞིར་བྱས་ཏེ་སྣང་བའི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་འཇུག་པའི་མངོན་སུམ་མམ་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཚད་མས་ངེས་པ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལྟར་ན་རིགས་ཀྱི་ [༢] དངོས་པོ་ཙམ་ལ་བདེན་པའི་དངོས་པོ་བཀག་སྟེ་སྟོང་ཉིད་སྤྲོས་བྲལ་མཐར་ཐུག་དཔྱོད་པའི་རིག་པའི་གཞལ་བྱ་ངེས་པ་ན། རིགས་ཀྱི་ [༣] ཁྱད་པར་གཟུགས་དང་བདེ་བ་ལ་སོགས་པ་དངོས་པོའི་བྱེ་བྲག་མ་ལུས་པ་ལ་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་དེ། དེ་དག་གིས་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ཁྱབ་བྱར་རྟོགས་པའི་དངོས་པོ་ཙམ་མ་དོར་བར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཆོས་ཅན་དེ་ལ་དགག་བྱ་ཅི་འགོག་ཅེ་ན། དགག་བྱ་ནི་ཡོད་པར་མི་འདོད་དོ། །འོན་ཀྱང་རྟགས་དང་རྗེས་དཔག་དོན་མེད་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། དགག་བྱ་མེད་པ་ལ་མེད་པར་རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའང་བདེན་པའི་དངོས་པོ་མེད་པ་ལ་མེད་པར་ཤེས་པར་བྱེད་པས། དཔེར་ན་ཐོ་ཡོར་ཡིན་ཡང་མ་ཤེས་པས་མིར་བཟུང་དུས་མིར་འཛིན་བཀག་ནས་ཐོར་བསྒྲུབས་ཀྱང་། མི་མ་ཡིན་པས་ [༡] དགག་བྱ་མཚན་ཉིད་པ་མེད་

པའི་ཕྱིར་ཐོར་བསྒྲུབས་ཀྱང་མི་མཚན་ཉིད་པ་བཀག་པ་མེད་པ་བཞིན་ནོ།།

དེའང་བདེན་པར་ཞེན་པ་ཙམ་དགག་པ་ཡིན་གྱི། འདི་ཁོ་ན་འགོག་གོ་ཞེས་རྟལ་ཕྲན་དང་རང་རིག་དང་གཙོ་བོ་དང་དབང་ཕྱུག་ལ་སོགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་བཀག་པས་བྱེ་བྲག་ཞར་ལ་ཁེགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་རིགས་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་ཁས་མི་ལེན་པ་ལྟར་ན། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྣང་བའང་མེད་པ་གསལ་བར་སྣང་བ་རྫི་ལམ་ལ་སོགས་པ་དང་འདྲ་བ་ཉིད། རང་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་བར་སྣང་བ་ཙམ་དུ་གྲུབ་ཀྱང་། དོན་དམ་པར་རང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་བདེན་པ་གཉིས་ལ་སོགས་པ་ནས། འཁོར་བ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་གྲུབ་པར་འདོད་དེ།

ཡུམ་བར་མ་ལས། རབ་འབྱོར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་གྱིས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡང་མ་སྐྱེས་ཤིང་མེད་པའོ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང་མཚན་ཉིད་རྣམ་པར་གཞག་པ་ནི་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པར་བལྟ་སྟེ། དེའི་ངོར་རྣམ་པར་གཞག་པར་ཟད་ཀྱི། རྣམ་གྲངས་མ་ཡིན་པའི་དོན་དམ་པའི་ངོར་ནི་ཤེས་བརྗོད་སྤྲོས་པའི་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་ཕྱིར། བདེ་བའི་ ༼༡༽ དབྱེ་བ་དང་མཚན་ཉིད་ངེས་པར་བྱེད་པའི་ཚད་མ་ག་ལ་སྲིད། བདེན་པ་སོ་སོའི་རྣམ་གཞག་དང་། གཅིག་དང་དུ་བྲལ་ལ་སོགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ནི་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་ལོག་པར་སྒྲོ་འདོགས་པ་ལས་གྲོལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྤྲོས་པ་གཅོད་པར་ཟད་དོ། །དེའང་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་དང་འགག་པ་ལ་སོགས་པ་མེད་པར་ངེས་པ་ཡང་གཏན་ཚིགས་ཆེན་པོ་ལྔས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱེད་དོ།།

༄ ཡིད་བཞིན་མཛོད་འགྲེལ་ལས།[1] ཀུན་རྫོབ་དེ་ཡང་སྣང་ལ་དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ། སྣང་ལ་དོན་བྱེད་མི་ནུས་པ་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་སྟེ། བདེན་གཉིས་ལས། སྣང་དུ་འདྲ་ཡང་དོན་བྱེད་དང་། །ནུས་པའི་ཕྱིར་དང་མི་ནུས་ལས། །ཡང་དག་ཡང་དག་མ་ཡིན་པའི། །ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ནི་དབྱེ་བ་བྱས། །ཞེས་སོ། །དེའང་ཀུན་རྫོབ་པ་རྣམས་འབྲུལ་པ་ཡིན་པས་དག་པའི་ས་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་མི་ལྡོག་སྟེ། འཕགས་པ་རྣམས་ལ་ནི་རྗེས་ཐོབ་ན་ཡོད་པས་དག་པ་འཇིག་རྟེན་པ་ཞེས་ཟེར་ཞིང་། སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་ལ་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་ཡོད་དེ། ཚོགས་སྦྱོར་དུ་མཉམ་པར་བཞག་ཀྱང་སློ་ལྡིའི་གསལ་སྣང་མི་འགག་པའི་ཕྱིར་རོ།།

སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བ་འདི་སེམས་ཙམ་པ་ལྟར་སེམས་ཀྱང་མ་ཡིན་ལ་ཉན་ཐོས་པ་ལྟར་དོན་གཞན་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། བག་ཆགས་འབྲུལ་པའི་དབང་གིས་སེམས་ལ་དེ་ལྟར་སྣང་བ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་སྤྱང་བྱའི་དྲི་མ་ཀུན་རྫོབ་པའོ་ཞེས་འདོད་དོ། །དོན་དམ་ནི་ཀུན་རྫོབ་དེ་ཉིད་རིགས་པས་དཔྱད་ན་གཅིག་དང་དུ་མའི་རང་བཞིན་མེད་པས་ཡོད་མེད། ཡིན་མིན། གྲུབ་མ་གྲུབ་ལ་སོགས་པའི་ཚོས་གང་གིའང་སྦྲོས་བརྗོད་བསམ་ཡུལ་ལས་འདས་པས་སྟོར་བཞིན་མ་གྲུབ་ཅེས་སྲུའང་བཞག་ཏུ་མེད་པར་འདོད་དེ། བདེན་གཉིས་ལས། ཀུན་རྫོབ་འདི་ལྟར་སྣང་བ་འདི། །རིགས་པས་བརྟགས་ན་འགའ་མི་རྙེད། །མ་རྙེད་པ་ཉིད་དོན་དམ་སྟེ། །ཡེ་ནས་གནས་པའི་ཚོས་ཉིད་དོ། །ཞེས་པ་དང་།

རྡོ་རྗེ་གཅོད་པ་ལས། ཆོས་ཉིད་ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་ཏེ། །དེ་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་མི་ནུས། །ཞེས་པ་དང་། སྟོང་མ་དེ་ཉིད་ལས། ཡོད་མེད་དངོས་པོ་མཁྱེན་པ་པོ། །ཀུན་

(1) ཤོག་ངོས། ༡༠༩-༡༡༠

མཁྱེན་གྱིས་ཀྱང་གང་མི་གཟིགས། །དེ་ཡི་དངོས་པོ་ཅི་འདྲ་ཞེས། །ཤིན་ཏུ་ཞིབ་པའི་ལྟ་བས་དཔྱོད། །ཅེས་སོ། །རྟོགས་ཚུལ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དཔྱད་པས་འགའ་ཡང་དམིགས་སུ་མེད་པ་ནི་དོན་དམ་པ་སྟེ། སོ་སོ་རང་རང་གི་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་འགའ་ཡང་མཐོང་མེད་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པ་སྟེ་ཡུམ་ལས། ཆོས་གང་ཡང་མཐོང་བ་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་མཐོང་བ་དེ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་མཐོང་བའོ། །ཞེས་སོ།།

དེ་ལྟར་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་དོན་ཤེས་པས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྣང་བཅས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་དང་། དོན་དམ་པ་སྣང་མེད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་གཉིས་བསགས་པའི་མཐར། སྐུ་གཉིས་མངོན་དུ་བྱས་ཏེ། རང་དོན་དུ་ཆོས་སྐུ་སྤྲོས་པ་དང་བྲལ་བ་དང་། གཞན་དོན་དུ་གཟུགས་སྐུ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་སྣང་བས། འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པར་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་པ་སྟེ། དེ་ཡང་མཉམ་པར་བཞག་པའི་རྗེས་ལ་ཡེ་ཤེས་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུས་མཛད་ཅིང་དོན་དམ་པར་ནི་སངས་རྒྱས་པ་ཡང་མེད་ལ་དོན་མཛད་པ་ཡང་མེད་དེ་སྤྲོས་པའི་མཐའ་ལས་འདས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་འདོད་དོ།།

འོག་མ་ལས། དོན་དམ་སྒྱུ་མ་དང་སྟོང་པར་འདོད་པ་ཉིད། འདིར་ཡོད་མེད་ལས་འདས་པས་གཉིས་ཀར་མི་འདོད་ལ། ཀུན་རྫོབ་སྒྱུ་མ་དང་དངོས་པོར་བདེན་པ་ལས། འདིར་རྟེན་པ་ཉིད་ཀྱང་རྟེན་བཞིན་དུ་རྒྱུ་རྐྱེན་རྟེན་འབྲེལ་ལས་བྱུང་བ་ཙམ་ཞིག་སྣ་བའི་ཁྱད་པར་ཡོད་དོ། །དེ་དགག་པ་ལ། ཐ་སྙད་དུ་རྒྱུ་རྐྱེན་རྟེན་འབྲེལ་སྒྱུ་མར་སྣང་བ་དང་། དངོས་པོ་ལས་ཐ་དད་པའི་དོན་དམ་མི་འདོད་པ་འཐད་ནའང་། དངོས་སྣང་ལ་བདེན་རྫུན་གཉིས་སུ་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། ཆུ་ཟླ་དང་གནམ་ཟླ་གཉིས་རྐྱེན་ལས་སྣང་བ་དང་། མིག་ཤེས་ལ་སྣང་བ་དང་། དཔྱད་ན་མ་གྲུབ་པར་

མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གནས་ལྔ་ཉིད་རྟུལ་ཕྲན་ཆ་ཤས་མེད་པ་དང་། སྐད་ཅིག་དང་དུས་དང་། མཐའ་དབུས་མ་གྲུབ་པའི་རིགས་པས་ཀྱང་ཁེགས་པས། མེད་ལ་སྣང་བ་ཚུ་ཟླ་དང་མཚུངས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང་། བག་ཆགས་འཁྲུལ་པའི་ཤེས་པ་ལ་སྣང་བར་ཡང་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།

དོན་བྱེད་ནུས་མི་ནུས་ཀྱི་ཁྱད་ཡོད་དེ་གནས་ལྔས་སུན་པ་སེལ་ལ། ཚུ་ཟླས་མི་སེལ་ལོ་ཞེ་ན། ཕྱོགས་རེའི་དཔྱད་པ་མཚུངས་ཏེ། འོ་ན་ཚུ་ཟླ་རང་མཚན་པ་ལྟར་གནས་ལྔས་དོན་བྱེད་མི་ནུས་པར་ཐལ་ཏེ། རྫི་བུར་ཤར་བའི་དོན་བྱེད་གནས་ལྔས་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ་མཁའ་ལྔ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སྣང་ཙམ་གྱི་དོན་བྱེད་པ་ལས། ཐམས་ཅད་ནས་ཐམས་ཅད་དུ་གནས་ལྔས་ཀྱང་དོན་བྱེད་ནུས་པ་མ་ཡིན་པས། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཚུ་ཟླ་དང་མཚུངས་ཏེ། ཉིད་དེ་འཛིན་རྒྱལ་པོ་ལས། རི་ལྟར་མཚན་མོ་ཚུ་ཡི་ཟླ་བ་དག །དྭངས་ཤིང་རྙོག་པ་མེད་པའི་མཚོར་སྣང་ཡང་། །ཚུ་ཟླ་སྟོང་པ་གསོག་སྟེ་སྙིང་པོ་མེད། །ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་ཤེས་པར་གྱིས། །ཞེས་སོ།།

༄ སེམས་ཉིད་ངལ་གསོ་ལས།[(1)] དེའང་ཆོས་ཞེས་བྱ་བའི་རང་བཞིན་ཙམ་ཞིག་དབྱེ་བའི་གཞིར་བྱས་ནས། སྣང་ལུགས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་དང་། གནས་ལུགས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གཉིས་སུ་ཕྱེའོ། །སྣང་ལུགས་ལའང་འཁྲུལ་པ་དང་མ་འཁྲུལ་པ་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ནི་སེམས་ཅན་པའི་དུས་ཀྱི་སླུ་བསམ་བརྗོད་པའི་རང་བཞིན་འཁྲུལ་སྣང་འཁྲུལ་འཛིན་འཁྲུལ་ཤེས་ལ་ཤར་བ་ཇི་སྙེད་པ་ཐམས་ཅད་དོ། །དེའང་སླུ་བ་དང་། མི་བདེན་པ་དང་། འགྱུར་བ་དང་། སྡུག་བསྔལ་བ་ལ་

(1) ཛོག་རྫོགས། ༡༩༣-༡༩༧

སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཡིན་ཏེ། བློ་འཁྲུལ་པ་བའི་ཡུལ་སྣང་ཞིང་། དེར་སླུ་བསམ་བརྗོད་པས་བཏགས་པའི་ཕྱིར་སེམས་ཅན་གྱིས་བློས་བསམ་བརྗོད་དུ་བྱུར་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱང་དེའི་བློའི་རི་མོས་བཏགས་པ་ཡིན་པས་དོན་ལ་མ་རེག་པའི་ཕྱིར་འཁྲུལ་པར་བཤད་དོ།།

དེའི་དུས་ཀྱི་སྣང་བ་དང་རིག་པ་ལའང་རེ་ཞིག་བདེན་རྫུན་གཉིས་སུ་སྣང་བ་ལ་ལྟོས་ནས་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་དང་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་བྱ་སྟེ། དེའང་སྣང་བ་དང་མཐུན་པར་དོན་བྱེད་ནུས་པ། རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་པ། བཏགས་པས་དབེན་པ། མཐུན་པར་སྣང་བ་སྟེ་ས་ཆུ་མེ་རླུང་ནང་རང་གི་ཤེས་པ་དང་བཅས་པས་བསྡུས་པ་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ། སྣང་ལ་དོན་བྱེད་མི་ནུས་པ་ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་ལྟ་བུ་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བཤད་དེ། བདེན་གཉིས་ལས། སྣང་དུ་འདྲ་ཡང་དོན་བྱེད་དག །ནུས་པའི་ཕྱིར་དང་མི་ནུས་ཕྱིར། །ཡང་དག་ཡང་དག་མ་ཡིན་པའི། །ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ནི་དབྱེ་བའང་བྱས། །ཞེས་སོ།།

འདི་གཉིས་ཀའང་གཤིས་ནས་གཞལ་ན་མཚུངས་ཏེ། བག་ཆགས་འཁྲུལ་པ་ལས་སྐྱེས་པར་མཉམ། དབང་པོ་སོ་སོ་ལ་སྣང་བར་མཉམ། རེ་ཞིག་འཁྲུལ་ངོར་སྣང་བའི་དོན་བྱེད་ཀྱང་མིག་ཤེས་ཀྱི་ལྟ་ཡུལ་ལ་སོགས་པར་མཉམ་པས་རང་བཞིན་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །མ་འཁྲུལ་པའི་ཀུན་རྫོབ་ལ་གཉིས་ཏེ། འབྲས་བུ་ལས་མ་འཁྲུལ་པ་ལམ་གཞིའི་ཡེ་ཤེས་ཡོན་ཏན་དང་བཅས་པ་འགྱུར་ཞིང་གོང་དུ་འགྲོ་བས་མི་རྟག་ཀྱང་གཤིས་ཀྱི་སར་བགྲོད་པ་ལ་ལྟོས་ནས་མ་འཁྲུལ་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །རྒྱུད་བླའི་འགྲེལ་པར། ལམ་བདེན་ཐམས་ཅད་འདུས་བྱས། འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་སླུ་བ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་འཕོ་འགྱུར་བྱེད་པ་དང་གོང་དུ་བགྲོད་

དགོས་པའི་ཆ་ནས་གསུངས་ཀྱི། འདུས་བྱས་གཞན་དང་སྣྲུ་བའི་ལུགས་གཅིག་པ་མ་ཡིན་ནོ།།

འབྲས་བུ་ཐོབ་པས་མ་འབྲེལ་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་སྐུ་མ་ཞེས་དང་བཅས་པ་འོག་མིན་ན་བཞུགས་པ་རྣམས་ཏེ། དེ་ཡང་འཕོ་འགྱུར་མེད་པ། རྟག་པ་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པ། ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེའི་གཏེར་དུ་གྱུར་པ། དཀྱིལ་འཁོར་ལ་སོགས་པའི་སྣང་བ་ཆེན་པོས་མདའ་དབང་རྫོགས་པ་ཇི་སྙེད་པ་སྟེ། སྣང་བའི་ཆ་ནས་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་བརྗོད་ཀྱང་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་དང་དབྱེར་མེད་པས་འཕོ་འགྱུར་མེད་པ་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུར་བཞུགས་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་དག་འོག་ཏུ་རྒྱས་པར་འཆད་དོ། །སྤྲུལ་པའི་སྐུ་ནི་གདུལ་བྱའི་སྣང་བ་ལས་བསགས་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྗེས་དེ་ལྟར་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་སྣང་བ་ཡང་། གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་བློ་ངོར་འཕོ་འགྱུར་ཡོད་པ་ལྟར་སྣང་ཡང་དོན་ལ་འཕོ་འགྱུར་དུ་གྲུབ་པ་མེད་དེ། ཆུ་ཟླའི་རྣམ་པའང་སྣོད་ཀྱི་རྐྱེན་ལས་འཕོ་འགྱུར་དུ་སྣང་ཡང་ཟླ་བ་རང་མཚན་དུ་མ་གྲུབ་པའི་གནད་ཀྱིས་འཕོ་འགྱུར་མེད་པ་ལྟར། འགྲོ་བ་འདུལ་བའི་སྐུར་སྣང་ཡང་རང་མཚན་དུ་གྲུབ་པ་མེད་དེ། སྐུ་གསུམ་འདུ་འབྲལ་མེད་པར་ངོ་བོ་གཅིག་ལ། ཆོས་སྐུ་འཕོ་འགྱུར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།

དེའང་ནམ་མཁའི་ཟླ་བ་ཉིད་ཆུ་ཟླའི་འཛོག་བྱེད་དུ་ངོ་བོ་གཅིག་པས་མི་འགྱུར་བ་ལྟར། སྤྲུལ་པའང་ལོངས་སྐུའི་ངང་ལས་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་སྣང་ཡང་དོན་ལ་གྲུབ་པ་མེད་པས་འཕོ་འགྱུར་མེད་ཅིང་། གདུལ་བྱའི་ངོར་འཕོ་འགྱུར་དུ་སྣང་བས་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་སྣང་བའི་ཆ་དག་མ་དག་ཐམས་ཅད་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པས་བསྡུས་པར་འདོད་དོ། །དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ནི་གཞིས་ཀྱི་གནས་ལུགས་གང་ཡིན་པ་སྟེ། རྩ་ཤེས་ལས། གཞན་ལས་ཤེས་མིན་ཞི་བ་དང་། །སྤྲོས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མ་

སྤྲོས་པ། །རྣམ་རྟོག་མེད་དོན་ཐ་དད་མེད། །དེ་ནི་དེ་ཉིད་མཚན་ཉིད་དོ། །ཞེས་པས། འཁོར་བ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་གཟོད་མ་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཅིང་བསམ་བརྗོད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡུལ་ལས་འདས་པ། རྟོགས་མ་རྟོགས་ཀྱིས་བློས་མ་བཞག་པ། གཅིག་ཐ་དད་ཀྱི་ཁས་ལེན་མེད་པ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། སངས་རྒྱས་འཇིག་རྟེན་མགོན་རྣམས་ཀྱི། །བསྟན་པ་བདུད་རྩིར་གྱུར་པ་སྟེ། །དོན་གཅིག་མ་ཡིན་ཐ་དད་མིན། །ཆད་པ་མ་ཡིན་རྟག་མ་ཡིན། །ཞེས་སོ།།

སྣང་སྲིད་འཁོར་འདས་ཐམས་ཅད་བློའི་ངོ་ཁ་ལ་བཟང་ངན་ཐ་དད་པར་བཏགས་ཀྱང་། ཐམས་ཅད་ཡེ་ནས་ནམ་མཁའི་རང་བཞིན་ཅན་དུ་དག་པས། ཡང་དག་པ་དང་། མ་དག་པ་དང་། གཉིས་ཀ་དང་། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་དང་། ཤིན་ཏུ་དག་པའོ་ཞེས་བློས་བཀོད་པའི་ཡུལ་ལས་འདས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཐམས་ཅད་ཡང་དག་ཡང་དག་མིན། །ཡང་དག་ཡང་དག་མ་ཡིན་ཉིད། །ཡང་དག་མིན་མིན་ཡང་དག་མིན། །དེ་ནི་སངས་རྒྱས་རྗེས་བསྟན་པའོ། །ཞེས་སོ། །གཞིས་ངོར་ནི་ཁས་ལེན་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་པ་སྟེ། ངོ་བོ་ངོས་གཟུང་གང་དུའང་གྲུབ་མ་མྱོང་བའི་ཕྱིར་རོ།།

དེའང་འདི་ལྟ་བུའོ་ཞེས་ཁས་བླངས་ཀྱང་བདག་ཏུ་ལྟ་བ་ལ་སོགས་པ་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐར་ལྟུང་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་ལས། དངོས་པོར་ཁས་ལེན་ཡོད་ན་ནི། །འདོད་ཆགས་ཞེ་སྡང་འབྱུང་བ་ཡི། །ལྟ་བ་མི་བཟད་མ་རུངས་འཛིན། །དེ་ལས་བྱུང་བའི་རྩོད་པར་འགྱུར། །ཞེས་སོ། དེའང་གཞིས་ལ་དམ་བཅའ་མེད་པས་ཁས་བླངས་པའི་ཡུལ་དང་། ལེན་པ་པོ་དང་། ངོས་གཟུང་གང་ཡང་མེད་པས་སྐྱོན་མེད་པའོ་ཞེས་བརྗོད་དོ། རྩོད་བཟློག་ལས། གལ་ཏེ་ངས་དམ་བཅས་འགའ་ཡོད། །དེ་ཚེ་ང་ལ་སྐྱོན་འདི་ཡོད། །ང་ལ་དམ་བཅའ་མེད་པས་ན། །ང་ནི་སྐྱོན

མེད་ཁོ་ན་ཡིན། །ཞེས་སོ།།

དེ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ལུགས་སམ་རང་བཞིན་གྱིས་དག་པའི་ངོ་བོ་ལ་ནི་ཟབ་པ་ཞི་བ་སྤྲོས་པའི་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བས་དམ་བཅའ་འམ་ཁས་ལེན་མེད་པ་སྟེ་དབྱིངས་གདོད་མ་ནས་དག་པ་ཞེས་བྱའོ། །ངོ་བོ་ལ་དབྱེར་མེད་ཀྱང་བློས་སྒོ་བཏགས་ནས་དབྱེ་ན། སྐྱེ་བ་ཉིད་སྐྱེ་བ་མེད་དོ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་སྟོང་ཉིད་བློས་བཀོད་ཀྱང་སྐྱེ་མེད་ཀྱི་སྤྲོས་པ་ལས་མ་གྲོལ་བ་རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་དང་། སྐྱེ་བ་དང་སྐྱེ་མེད་ལ་སོགས་པའི་སྤྲོས་པ་མཐའ་དག་ལས་གྲོལ་བ་རྣམ་གྲངས་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་དམ་ཞེས་བྱ་བ་གཉིས་ཏེ། བདེན་གཉིས་ལས། སྐྱེ་ལ་སོགས་པ་བཀག་པ་ཡང་། །ཡང་དག་པ་དང་མཐུན་ཉིད་བཞེད། །སྐྱེ་མེད་སྤྲོས་ཀུན་ཞི་བ་ལ། །དོན་དམ་ཞེས་པའི་བརྡ་མཛད་དོ། །ཞེས་སོ།།

༄ ཡིད་བཞིན་མཛོད་ཀྱི་གྲུབ་བསྡུས་ལས།[1] གཉིས་པ་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་དག་གི་སྟེ་བས། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པ་གཉིས་སུ་རྣམ་པར་དབྱེ་བའི་སྒོ་ནས། ཆོས་རྣམས་ལ་ཡོད་པ་བདེན་གྲུབ་དང་། ཐ་སྙད་དུ་མེད་པའི་སྤྲོས་པ་དགག་རབ་ཏུ་འགོག་པར་བྱེད་ཅིང་། ཁྱད་པར་ཐ་སྙད་ཀྱིས་གཞལ་ནས་སྣང་བའི་རྣམ་གཞག་ཞིབ་མོར་བྱེད་པ་དེ་ལའང་། གྲུབ་མཐའ་གོང་འོག་གཉིས་སུ་བྱུང་བ་དག་ཀྱང་། ཆོས་ཉིད་རྣལ་མའི་དོན་ལས་གཞན་དུ་གྱུར་པ་སྟེ། སྤྲོས་པའི་དྲ་བར་འཆེལ་བ་ཤས་ཆེ་བའི་ཕྱིར་རོ།།

དེ་ཡང་རང་རྒྱུད་འོག་མ་ལ། སྒྱུ་མ་རིགས་གྲུབ་པ་དང་། སྣང་སྟོང་ཐ་དད་པ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ། སློབ་དཔོན་རྒྱ་མཚོ་སྤྲིན་ལ་སོགས་པ་ནི། ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༩༧༨-༩༨༣

མ་གྲུབ་པ་སྒྱུ་མའི་རང་བཞིན་དུ་བདེན་པ་གཉིས་ཆར་གནས་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྣང་བ་མི་བདེན་པ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་དང་། དོན་དམ་སྟོང་ཡང་རྟེན་འབྲེལ་དུ་སྣང་བ་མ་འགགས་པས། ཚོགས་གཉིས་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་བསགས་པས། འབྲས་བུ་བྱང་ཆུབ་སྒྱུ་མ་ལྟར་ཐོབ་ནས། སྒྱུ་མའི་རང་བཞིན་ལ་རྟག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་བཞིན། སྒྱུ་མའི་ཕྲིན་ལས་ཀྱིས་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་དོ།།

དེས་ན་རྒྱུ་རྐྱེན་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དབང་ལས་སྣང་བ་ཐམས་ཅད་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་སྟེ། འཁྲུལ་སྣང་སྒྱུ་མ་དང་། འཁྲུལ་པ་བྲལ་བའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྣང་ཡུལ་དུ་སྤྲོས་པ་ཞི་ཡང་གསལ་བ་མ་འགགས་པའི་སྣང་བ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་སྟེ། མདོར་ན་གཞི་ལམ་འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་སྒྱུ་མ་ལྟར་འདོད་པའོ། །དེ་ལ་བརྟགས་ན། སྒྱུ་མ་བཞིན་དུ་དོན་དམ་སྐྱེ་འཇིག་བྱེད་པ་དང་། སྒྱུ་མ་དཔྱད་བཟོད་དུ་ཐལ་བ་ལ་སོགས་སྤྲོས་པའི་དྲ་བ་ལས་མ་འདས་པས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་མིན་ནོ།།

གཉིས་པ་སློབ་དཔོན་དཔལ་སྦས་ལ་སོགས་པ་ནི། དོན་དམ་པར་ཅིར་ཡང་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་སྒྱུ་མ་ཞེས་དམིགས་སུ་མེད་དེ། ཀུན་རྫོབ་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་བུམ་སོགས་སྟོང་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ཏེ། དོན་བྱེད་པར་སྣང་ཞིང་བདེན་པའི་ཕྱིར། དོན་དམ་པར་དཔྱད་ན་ཅི་ཡང་མི་རྙེད་པའི་ཕྱིར་སྟོང་པའོ། །དེས་ན་དོན་དམ་པ་དཔྱད་བཟོད་དང་། ཀུན་རྫོབ་དཔྱད་མི་བཟོད་གཉིས་ཆོས་ཅན་དང་ཆོས་ཉིད་ཅེས་གཞི་གཅིག་ལ་མི་འདུ་སྟེ། ཀུན་རྫོབ་མི་རྟག་པ་ལྟར་དོན་དམ་མི་རྟག་པར་ཐལ་བ་དང་། དོན་དམ་སྐྱེ་འགག་མེད་པ་ལྟར་ཀུན་རྫོབ་ཀྱང་སྐྱེ་འགག་མེད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ།།

དེས་ན་སྣང་བ་ཀུན་རྫོབ་ཆོས་ཅན་དང་། སྟོང་པ་དོན་དམ་ཆོས་ཉིད་གཉིས་ཕན་ཚུན་ལྟོས་པས་གྲུབ་པ་ཙམ་མོ། །ཀུན་རྫོབ་ལ་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་ནི་རང་

རྒྱུད་གོང་མ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལ་བརྟགས་ན། སྣང་བ་མིན་པའི་སྟོང་པ་བདེན་པ་གཉིས་ཀར་མི་སྲིད་དེ། སུ་ལའང་སྣང་བ་མེད་ན་དེའི་རྣམ་པ་གཏན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་ཏུའང་མེད་པར་ཐལ་ཏེ་རི་བོང་གི་རྭ་བཞིན་ནོ། །སྟོང་པ་ལས་ཐ་དད་པའི་སྣང་བའང་མི་རྙེད་དེ་གང་སྣང་བ་ཐམས་ཅད་དཔྱད་ན་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དོན་དམ་བརྟག་བྱའི་སྣང་ཡུལ་དུ་མི་རུང་ན་བརྟག་བྱའི་དོན་དུའང་མི་རུང་སྟེ། ཞེས་བརྗོད་ཀྱིས་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་རྣམ་པ་སྣང་དགོས་ལ། དེ་མེད་ན་རྟོགས་སུ་མི་རུང་ངོ།།

སྤྲོས་བྲལ་ནི་དེ་དང་མི་འདྲ་སྟེ་སྣང་སྟོང་ཕྱོགས་རེ་བའི་མཐའ་ལས་འདས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ཡི་སྟོང་པ་ནི་སྣང་བ་དང་བྲལ་བར་དམིགས་དགོས་ན་དེ་མི་རུང་ངོ། །སྣང་བ་ལས་ཐ་དད་པའི་སྟོང་པ་བསྒོམ་པ་ལམ་མིན་ཏེ། དེས་སྒྲིབ་པ་མི་སེལ་ཞིང་སྤང་གཉེན་དུ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་དགྲ་ལ་ཞེ་སྡང་སྐྱེས་ཚེ་ནམ་མཁའ་སྟོང་པར་ཞེས་པས་མི་ཕན་པ་བཞིན་ནོ། །སྟོང་ཉིད་ཅེས་པ་གང་ནས་ཀྱང་མི་རྙེད་དེ། ཕྱོགས་དུས་ཀྱི་ཞེས་པ་གང་གི་ཡུལ་ཡིན་ཀྱང་དེའི་རྣམ་པ་སྣང་བ་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

གཉིས་པ་རང་རྒྱུད་གོང་མ་ནི། སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་དང་། ཞི་འཚོ། ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལ་སོགས་པས་ནི། དོན་དམ་སྒྱུ་མ་དང་སྟོང་པ་ཁོ་ནར་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་པ་མེད་པས་གནས་ལུགས་མཐུར་ཐུག་གི་དོན་ལ་སྤྲོས་པ་ཀུན་ལས་འདས་པ་ཡིན་ནའང་། གནས་སྐབས་སུ་ཀུན་རྫོབ་ཐ་སྙད་ཀྱི་དངོས་པོ་རང་རང་གི་མཚན་ཉིད་འཛིན་ཅིང་མི་བསླུ་བར་གནས་པ་འདི་ལ། རིགས་པས་དཔྱད་ན་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཅུང་ཟད་མེད་པའི་སྟོང་པའམ་དོན་དམ་རྣམ་གྲངས་པ་གཉིས་མགོ་མཉམ་པར་སྒྲུབ་པས་ན་ཁས་ལེན་དང་བཅས་ཞིང་། རང་ལུགས་སྒྲུབ་པ་དང་། གཞན་ཕྱོགས་དགག

པ་ཐམས་ཅད་གཏན་ཚིགས་རང་རྒྱུད་པའི་སྒོ་ནས་བྱེད། འདི་མན་ཆད་ཀྱིས་གཞན་སྐྱེའང་འདོད་ཅིང་། ཀུན་རྫོབ་ལ་སྣང་ལ་དོན་བྱེད་པ་གནམ་ཟླ་ལྟ་བུ་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་དང་། སྣང་ཡང་སྣང་བ་ལྟར་དོན་བྱེད་མི་ནུས་པ་ཟླ་བ་གཉིས་སྣང་ལྟ་བུ་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་གཉིས་སུ་ཡོད་ལ། དེ་ཡང་འཇུལ་པའི་ཀུན་རྫོབ་རྣམས་དག་པའི་ས་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་མི་ལྡོག་སྟེ། འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྗེས་ཐོབ་ན་སྣང་བ་ལ་དག་པ་འཇིག་རྟེན་པ་ཞེས་ཟེར། དེ་ལྟར་བདེན་གཉིས་འགལ་མེད་དུ་ཤེས་པས་ཚོགས་གཉིས་བསགས་ཏེ་སྐུ་གཉིས་ཐོབ་པར་འདོད་དོ།།

དེ་ལ་བརྟགས་ན། ཡང་དག་པའི་དོན་དུ་ཡང་ལོག་གི་ཀུན་རྫོབ་མཉམ་སྟེ། གཉིས་ཀ་རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་ཤིང་ཡུལ་དུ་སྣང་བ་དཔྱད་ན་མ་གྲུབ་པར་འདྲ་བས་དངོས་པོ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་ཅེས་པའང་། སྤྲོས་པ་ལ་དགའ་བས་ནན་གྱིས་བཏགས་པ་ཙམ་སྟེ་དཔྱད་ན་ཅི་ཡང་མ་གྲུབ་བོ། །གཞན་སྐྱེའང་རང་སྐྱེ་དང་འདྲ་སྟེ་དཔྱད་ན་གཉིས་ཀ་གང་ལྟར་ཡང་སྐྱེ་བ་མི་རྙེད་དོ། །དེ་མི་མཚུངས་ཏེ་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་གཞན་སྐྱེ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་སྣང་བའི་དངོས་པོ་ས་མྱུག་ལྟ་བུ་ལ་བདག་གཞན་དང་སྐྱེ་མི་སྐྱེའི་ཚུལ་དཔྱད་ཆེ་གང་དུའང་མི་རྙེད་པ་ཡིན་གྱི། དེ་ལས་གཞན་པའི་དོན་དམ་པའི་གཞན་སྐྱེ་སོགས་བཞག་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་ས་བོན་ལས་མྱུ་གུ་སྐྱེ་ཚེ་ཐ་སྙད་དུ་ཅི་ལྟར་སྐྱེ་ཞེ་ན། རྒྱུ་ས་བོན་སོགས་ཀྱི་མཐུ་ལས་འབྲས་བུ་མྱུ་གུ་སོགས་བསླུ་མེད་དུ་འཕེན་པར་སྣང་བ་འདི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་གྱི་མཐའ་བཞི་ཁས་བླང་བར་མི་བྱའོ།།

མཐའ་བཞིར་ཁས་བླང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདི་ལྟར་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་དངོས་པོ་སྣང་ཙམ་པ་འདི་ལ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་རྡུལ་ཙམ་

མེད་པས་བདག་དང་གཞན་དང་སྐྱེ་མི་སྐྱེ་ལ་སོགས་པའི་སྤྲོས་པའི་དྲྭ་བ་མཐའ་དག་ལོག་པ་ཡིན་ཞིང་། དེའི་དབང་གིས་ཁས་ལེན་ཡང་མེད་དོ། །གཞན་ཡང་སྣང་ཚོད་པ་འདི་ལ་དཔྱད་ནས་མ་གྲུབ་པའི་དོན་དམ་ཡང་མེད་དེ། སྣང་བ་ཉིད་མེད་པར་དེའི་སྟོང་པའང་མི་འགྲུབ་ལ། གཉིས་ཀ་བཏགས་པ་ཙམ་ལས་མ་གྲུབ་པར་མགོ་མཉམ་ཞིང་། བདེན་པ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའང་བློ་ངོར་གནས་ཀྱི། དོན་ལ་གཉིས་སུ་གྲུབ་པ་མེད་པས་ན། གྲུབ་མཐའི་སྤྲོས་པས་བཞག་པ་སྣང་བའི་རྣམ་གཞག་ཞིབ་མོར་བྱེད་པ་དག་ཀྱང་སྤྲོས་པ་ཕྲ་མོ་མི་ལྡོག་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པས་ན། མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་རྟོག་གེས་བསླད་པ་ཡེ་མ་ཞུགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་དང་པོ་ནས་སྣང་ཀུན་རང་སར་གྲོལ་བ་དབུ་མ་ཆེན་པོ་ཀ་དག་གི་དོན་ལ་འཇུག་པར་བྱའོ།།

༄ ཀུན་མཁྱེན་མི་ཕམ་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པའི་བཀའ་བརྒྱད་རྣམ་བཤད་དངོས་གྲུབ་སྙིང་པོ་ལས།[1] དབུ་མ་པས་ནི་གཟུང་འཛིན་མེད་པའི་རྣམ་ཤེས་ཙམ་ཡང་བདེན་གྲུབ་ཏུ་མི་འདོད་དོ། །ཤེས་བྱའི་ཆོས་གང་ལའང་བདེན་པར་གྲུབ་པ་རྡུལ་ཙམ་མེད་པའི་སྟོང་པ་དང་རྟེན་འབྱུང་གི་སྣང་བ་ཟུང་དུ་ཞུགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཟབ་མོ་ལྟ་བས་རྟོགས་པར་བྱེད་པའོ། །འདི་ལའང་གནས་ལུགས་གཞལ་ཚུལ་ལ་བློའི་རྩལ་ཆེ་ཆུང་གིས་སྒྱུ་མ་འདི་ལ་སྒྱུ་མ་རིགས་གྲུབ་པའང་ཟེར། མཆན། ལྟར་གཉིས་སུ་མེད་པ་དང་། རབ་ཏུ་མི་གནས་པ་གཉིས། དང་པོའི་འདོད་པ་ནི་འདི་ལྟར་སྣང་བའི་ཀུན་རྫོབ་འདི་དག་བརྟགས་ན་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་སྣང་ཡང་མི་བདེན་པ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། དེས་ན་སྣང་སྟོང་གཉིས་མེད་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་འདི་ཆོས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཡིན་པས་གཞི་ལམ་འབྲས་བུའི་སྐབས་ཐམས་ཅད་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའོ་ཞེས་འདོད་དོ། །འདི་དག

(1) ལྡེབ་ངོས། ༣༣-༣༥

གི་ལུགས་ལ་ཀུན་རྫོབ་ལ་ཡང་ལོག་དང་དོན་དམ་ལ་རྣམ་གྲངས་ཡིན་མིན་གཉིས་སུ་འབྱེད་དོ། །

འདི་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དབུ་མའི་ལུགས་ཀྱི་རྗེས་ཀྱི་ངེས་པ་ཙམ་ལས་སྤྲོས་བྲལ་ཇི་བཞིན་དུ་གཏན་ལ་མ་ཕེབ་པའོ། །གཉིས་པ་རབ་ཏུ་མི་གནས་པ་ལའང་། སྟོང་པ་རབ་ཏུ་མི་གནས་པ། རྒྱུན་ཆད་རབ་ཏུ་མི་གནས་པ། བཏང་སྙོམས་རབ་ཏུ་མི་གནས་པ། ཟུང་འཇུག་རབ་ཏུ་མི་གནས་པ་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི་ཀུན་རྫོབ་དོན་དམ་ཐ་དད་དེ། སྣང་བ་ཀུན་རྫོབ་ནི་འདི་ལྟར་སྣང་ཡང་འཁྲུལ་པས་བཏགས་པ་སྟེ་དཔྱད་ན་མི་བདེན་པའི་ཕྱིར་དོན་དུ་མེད་ལ། ཀུན་རྫོབ་མེད་པའི་སྟོང་པ་ནི་གནས་ལུགས་སོ་སྣམ་དུ་སྟོང་པ་ཕྱང་ཆད་པ་ཞིག་གནས་ལུགས་སུ་འདོད་པའོ། །འདི་ནི་སྣང་བ་ཉིད་ཡེ་ནས་སྟོང་བཞིན་དུ་སྣང་བའི་སྟོང་ཉིད་མཐའ་བྲལ་མ་ཤེས་པར་ཀུན་རྫོབ་བཀག་པའི་སྟོང་རྐྱང་ལ་སྟོང་པར་འཛིན་པ་མཐར་འཛིན་དུ་ལྷུང་བའོ། །

རྒྱུན་ཆད་རབ་ཏུ་མི་གནས་པས་ནི་དོན་དམ་སྟོང་པ་འདོད་ལུགས་སྔ་མ་དང་ཕྱོགས་འདྲ་ལ། རྣམ་རྟོག་ཡོད་ཀྱི་རིང་ལ་ཚོགས་བསགས་པའང་ཡོད། དེའི་འབྲས་བུ་ཡེ་ཤེས་སྐྱེ་བའང་ཡོད་ལ། མཐར་རྣམ་རྟོག་ཟད་ནས་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་རྒྱུན་ཆད་པར་འདོད་པའོ། །འདིས་ཀྱང་གཞི་ལམ་འབྲས་བུའི་གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་སྣང་སྟོང་གཉིས་པོ་ཡེ་ནས་འདུ་འབྲལ་མི་སྲིད་པའི་ཆོས་དབྱིངས་མཐའ་བྲལ་གྱི་གནས་ལུགས་མ་རྟོགས་པའོ། །

བཏང་སྙོམས་རབ་ཏུ་མི་གནས་པས་ནི་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་སོགས་ཇི་ལྟར་ཁས་བླངས་ཀྱང་སྒྲོ་བཏགས་པ་ལས་མ་འདས་ལ། སྒྲོ་འདོགས་དེ་ནི་དཔྱད་ན་མ་གྲུབ་པས་འདི་ཞེས་ཁས་ལེན་པ་གང་ཡང་མེད་པའི་ལྟ་བ་འཛིན་པའོ། །སྤྱིར་གནས་ལུགས་ནི་

སྨྲ་བསམ་བརྗོད་པ་ལས་འདས་པའི་ཁས་ལེན་དང་བྲལ་བ་ནི་བདེན་མེད་ཀྱི་གང་དུ་ཁས་བླངས་ཀྱང་རིགས་པས་སུན་ཕྱུང་ནུས་པ་ཙམ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་ཁས་ལེན་དང་དམིགས་པ་ཐམས་ཅད་བཏང་སྙོམས་སུ་བཞག་པ་ཙམ་གྱིས་གནས་ལུགས་ཇི་བཞིན་པ་གཏན་ལ་ཕེབ་པ་མ་ཡིན་ནོ།།

༄ དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[1] གཉིས་པ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དངོས་པོ་ཡོད་པར་བསྟན་པ་ལ། སྣང་ཙམ་བདེན་སྟོང་གི་ཀུན་རྫོབ་ངོས་གཟུང་། དེའི་རང་བཞིན་ཕྱེ་སྟེ་བཤད་པ་གཉིས། དང་པོ། དེ་ཕྱིར་དངོས་པོ་འདི་དག་ནི། །ཀུན་རྫོབ་ཁོ་ནའི་མཚན་ཉིད་འཛིན། །གལ་ཏེ་འདི་བདག་དོན་འདོད་ན། །དེ་ལ་བདག་གིས་ཅི་ཞིག་བྱ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེ་ལྟར་གཅིག་དང་དུ་མ་གང་དུའང་བརྟག་མི་བཟོད་པ་དེ་ཡི་ཕྱིར་ན་དངོས་པོ་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི། སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་དང་མི་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ་མ་བརྟགས་ཉམས་དགའ་བའི་ཀུན་རྫོབ་ཁོ་ནའི་མཚན་ཉིད་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ།།

གལ་ཏེ་དངོས་པོ་འདི་ཀུན་ཀྱང་བརྫུན་པ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མ་བཟུང་བར་སྣང་བ་ལྟར་གྱི་བདག་གམ་ངོ་བོ་ཞིག་དོན་དུ་ཡོད་པར་འདོད་ན། དེ་ལ་བདག་གིས་དགག་པས་ཅི་ཞིག་བྱ་སྟེ། དངོས་པོའི་ཆོས་ཉིད་ནི་ཁོ་རང་གི་ཡིན་ལུགས་ཡིན་གྱི། གཞན་དག་གིས་འདོད་པས་དེ་ལ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་བཅོས་སུ་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། དཔེར་ན། སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་སྣང་བ་དེ་སྣང་བ་ལྟར་རྟ་གླང་དུ་གྲུབ་པར་གྱུར་ན་དེ་བརྫུན་པའོ་ཞེས་གཞག་པར་མི་རུང་བ་དང་འདྲའོ། །དེས་ན་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་འཇིག་རྟེན་དུ་བྱུང་ཡང་རུང་། མ་བྱུང་ཡང་རུང་སྟེ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་འདི་ནི་གནས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར།

(1) ལྡེབ་ངོས། ༣༡༧-༣༡༨

དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཡིན་ལུགས་ལ་བློས་བཞག་པས་བཅོས་སུ་མེད་དེ། དངོས་པོའི་ཡིན་ལུགས་དང་བློ་མཐུན་པར་གྱུར་ན་བློ་དོན་མཐུན་ཡང་དག་པ་ཡིན་ལ། གལ་ཏེ་དངོས་པོའི་ཡིན་ལུགས་དང་མི་མཐུན་པར་ཅི་བརྟགས་ཀྱང་རང་གི་བློ་ཡུལ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྟོག་པའི་སྒྲོ་འདོགས་པར་འགྱུར་གྱི། ཡུལ་དེ་ནི་དེས་འདོད་པས་བཞག་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་གཞན་གྱིས་མ་བཅོས་པར་རང་གི་ངོ་བོའི་ཡིན་ལུགས་ཡིན་ན་དངོས་པོ་དེའི་ཆོས་ཉིད་དམ། ཁོ་རང་གི་ཡིན་ལུགས་སམ། རང་བཞིན་དེ་འདྲ་བ་ཁོ་རང་གི་རང་གིར་བྱས་པ་ཡིན་པས། སུ་དག་གིས་ཀྱང་དེ་ལས་གཞན་དུ་བྱང་བར་མི་ནུས་པས་ལྕགས་ཀྱུ་མེད་པའམ་ལྕགས་ཀྱུ་དང་བྲལ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ལྕགས་ཀྱུ་ནི་འཛིན་བྱེད་ཡིན་ལ་རང་འདོད་ཀྱིས་བཞག་པའི་ལྕགས་ཀྱུས་བཟུང་མི་ནུས་ཞེས་པའི་དོན་ཏེ།

དཔེར་ན། མེ་ཚ་བ་ཡིན་པ་ལ་སུས་ཀྱང་དེ་ཚ་བ་མིན་པར་བསྒྲུབ་མི་ནུས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཁོ་ནའི་ཞེས་པའི་སྒྲས་ཡང་དག་པ་ཡིན་མིན་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་ཡང་དག་མིན་པ་བརྫུན་པའི་ངོ་བོ་འཛིན་གྱི། ཡང་དག་པའི་ངོ་བོ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ནམ་ཡང་མེད་ཅེས་ཡང་དག་པ་གཙོད་པ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་འདི་དག་ཅེས་གཉིས་ཚིག་བྱས་པ་དཔེ་ལ་ལར་སྣང་ཡང་བ་འཕྱུལ་ཆད་ནས་ཡི་གེ་མ་དག་པ་སྟེ། དཔེ་རྙིང་ཤིན་ཏུ་དག་པ་རྣམས་ན་འདི་བདག་ཅེས་ཡོད་པ་དེ་ཁོ་ནར་གཟུང་དགོས་སོ། །ཚིག་ཕྲང་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀུན་རྫོབ་ཚད་གྲུབ་མི་བཀག་པ་ལ་བཤད་མཁན་འདུག་ཀྱང་། སྔོར་རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་རང་མཚན་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་པ་དང་། དོན་དམ་བདེན་གྲུབ་མེད་པར་དགག་པ་ལ་བྱེད་པ་རང་རྒྱུད་པའི་བསྒྲུབ་བྱའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་ཐ་སྙད་ཚད་གྲུབ་མི་

དགག་པ་ནི་བདེན་ཀྱང་། སྐབས་འདིའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་དོན་དེ་ལྟར་འགྲེལ་བ་མི་འཐད་དེ་རྒྱས་པར་མ་སྤྲོས་སོ།།

ཚིགས་སུ་བཅད་པ་འདི་ནི་དོན་ཆེ་ཞིང་ཤིན་ཏུ་བརླིང་བ་ཡིན་པས་བཤད་དགོས་པ་མང་དུ་འདུག་ཀྱང་མཚོན་ཙམ་བརྗོད་ན། དེ་ཕྱིར་ཞེས་པ་དང་། ཁོ་ན་ཞེས་པ་དང་། དཔེ་ལ་ལར་འགྱུར་གྱི་དབང་གིས་ཀུན་རྫོབ་པ་ཉིད་ཅེས་ངེས་གཟུང་བྱས་པ་དེ་གཉིས་དོན་དུ་འདྲ་ལ། ཡང་། གལ་ཏེ་ཞེས་པ་རྣམས་ལ་ཟུར་སྒྱོང་རྒྱུ་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་ཡིན་ཞིང་། དོན་དམ་པའི་དཔྱད་པས་དགག་པ་ཇི་སྙེད་པ་ཀུན་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཤེས་པའི་ཐབས་སུ་འགྲོ་བ་དང་། ཀུན་རྫོབ་སྣ་ཚོགས་པའི་སྣང་བ་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པ་རྟོགས་པའི་ཐབས་སུ་གྱུར་པ་སྟེ། དེ་གཉིས་གཅིག་གྲོགས་སུ་གཅིག་འཆར་བ་ཞིག་གི་གོ་བ་འདི་ལ་ལེན་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལ་སྣང་ཙམ་བདེན་པས་སྟོང་པ་འདི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན་ལ། གལ་ཏེ་འདི་སྣང་བ་ལྟར་གྲུབ་པ་ཞིག་ན་ནི་འདི་ཀུན་རྫོབ་མ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་ན་དོན་དམ་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་ཞིང་། འདིར་སྣང་ཡང་དེ་ལྟར་མ་གྲུབ་པ་ཁོ་ན་ཡིན་པས་འདི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ལ་དེ་ལྟར་ན་དོན་དམ་པའང་དེ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཡིན་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་གཅིག་དང་དུ་མར་བྲལ་བའི་དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར། སྣང་ཙམ་འདི་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཐོབ་པར་གྱུར་པ་ཡིན་པས། བདེན་པ་གཉིས་པོ་འདི་དག་གཅིག་གིས་གཅིག་གསལ་བར་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། ཕན་ཚུན་གནོད་པ་ཅན་ག་ལ་ཡིན་ཏེ། ཞིབ་ཏུ་གོང་འོག་ཏུ་བཤད་པ་ཐམས་ཅད་བསྒྲིགས་ནས་སྟོང་དང་རྟེན་འབྱུང་གཅིག་གྲོགས་སུ་གཅིག་འཆར་ཞིང་གཅིག་མེད་ན་གཅིག་ཤོས་ཀྱང་མི་སྲིད་པའི་གོ་བ་ལ་སྒོ་ཀུན་ནས་འབད་པ་ལས་ལྷག་པའི་དོན་ཆེན་པོ་ཤེས་བྱའི་ཁོངས་ན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།།

དེས་ན་དངོས་པོ་འདི་དག་གི་ཡིན་ལུགས་ཅི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་སྙམ་ན། རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་ཡང་རང་བཞིན་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་རང་བཞིན་མེད་པར་དཔྱད་པ་དེས་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཡིན་ལུགས་ལ་ཟློག་ཕྱོགས་སུ་སྒྲོ་འདོགས་པ་སེལ་བ་ཡིན་པས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཡིན་ལུགས་གསལ་བར་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། སྣང་བ་དང་སྟོང་པ་ཟུང་དུ་མ་འབྲེལ་ན་དངོས་པོའི་ཡིན་ལུགས་མ་ཤེས་པ་ཡིན་ལ་དེ་གཉིས་འདུ་འབྲལ་མེད་པར་ཤེས་ན་དངོས་པོའི་ཡིན་ལུགས་ཤེས་པ་སྟེ། སྒྱུ་མའི་རྟ་གླང་གི་རང་བཞིན་རྟ་གླང་དུ་སྣང་ནི་སྣང་བ་དང་། བདེན་ནི་མི་བདེན་པའི་བརྫུན་པ་ཡིན་པ་ཟུང་དུ་ཚོགས་པ་བཞིན་ནོ།།

དེས་ན་ཇི་སྐད་གནས་པའི་དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ལ་མཁས་པའི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ཀྱིས་དེ་དང་དེ་དག་ཏུ་རབ་ཏུ་བཤད་དེ། ཇི་སྐད་དུ་ཆོས་ཡང་དག་པར་སྡུད་པ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཇ་སྙད་དུ་སྟོན་པ་རྣམ་པ་བཅུར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་སྟེ། བཅུ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། ཕུང་པོ་སྟོན་པ་དང་། ཁམས་སྟོན་པ་དང་། སྐྱེ་མཆེད་སྟོན་པ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་དང་། དཀོན་མཆོག་སྤྲིན་ལས་ཀྱང་། རིགས་ཀྱི་བུ་ཆོས་བཅུ་དང་ལྡན་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཀུན་རྫོབ་ལ་མཁས་པ་རྣམས་ཡིན་ནོ། །བཅུ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། གཟུགས་སུའང་འདོགས་ལ་དོན་དམ་པར་ན་གཟུགས་སུའང་མི་དམིགས་ཤིང་མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཚོར་བ་སོགས་ལ་སྦྱར་ཏེ་རྒྱས་པར་གསུངས་སོ།།

༄ སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་པདྨ་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་མཛད་པའི་མན་ངག་ལྟ་བའི་ཕྲེང་

བའི་མཆན་འགྲེལ་ནོར་བུའི་བང་མཛོད་ལས།[1] མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཐེག་པ་དེ་ལ་ཞུགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ལྟ་བ་ནི། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་འཁོར་བ་རྒྱུ་འབྲས་དང་བཅས་པ་དང་། རྣམ་པར་བྱང་བའི་ཆོས་མྱང་འདས་རྒྱུ་འབྲས་དང་བཅས་པ་དེ་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་ནི་བདེན་པའི་རང་བཞིན་དུ་གྲུབ་པ་གང་ཡང་མེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་དོན་དམ་རང་གི་ངོ་བོ་ནི་སྤྲོས་པ་དང་བྲལ་བ་ལ་བྱ་སྟེ། སྒྲ་དོན་ཡེ་ཤེས་དམ་པའི་ཡུལ་ཡིན་པས་སམ་ཐོབ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་དམ་པ་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བརྗོད་དེ། འདི་ལ་དབྱེ་ན་སྤྲོས་པ་ཕྱོགས་རེ་ཆད་པ་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་དོན་དམ་དང་། སྤྲོས་པ་མཐའ་དག་ཡོངས་སུ་ཞི་བ་རྣམ་གྲངས་མ་ཡིན་པའི་དོན་དམ་གཉིས་སུ་ཡོད་དོ།།

ཀུན་རྫོབ་ནི་འཁྲུལ་པའི་ཤེས་པ་སྣང་བ་དང་བཅས་པ་སྟེ། ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་སྒྲིབ་པས་སམ་བློ་བུར་འཁྲུལ་པའི་རློས་བཙྭབས་ཤིང་བརྟགས་ཏེ་རྣམ་པར་བཞག་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བརྗོད་དེ། དབྱེ་ན་ཡང་དག་དང་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་གཉིས་ཡོད། ཀུན་རྫོབ་དེའི་དབང་དུ་བདེན་མེད་ཀྱི་སྣང་བ་སྒྱུ་མ་ཙམ་དུ་སྣང་སྟེ། འདིར་ཙམ་སྒྲས་ཡང་དག་པར་གྲུབ་པ་གཅོད་དོ། །སྣང་ཙམ་པོ་དེའི་ངོར་རང་རང་གི་བྱ་བ་བྱེད་པ་སོགས་ཀྱི་ནུས་པ་མེད་ཅེས་སྐུར་པ་གདབ་ཏུ་མི་རུང་བས་སྤྱོད་ཡུལ་ཡོངས་སུ་དག་མ་དག་སོགས་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་མ་འདྲེས་པར་ཡོད་དེ་རང་གཞལ་བྱེད་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཚད་མའི་ངོར་གྲུབ་པས་སོ།།

དེ་ལྟར་གནས་སྐབས་ཚད་མ་གཉིས་ཀྱི་ངོར་ངེས་པར་བྱ་བ་དང་། མཐར་ཐུག་སྣང་སྟོང་ཟུང་འཇུག་བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་སྤྲོས་བྲལ་མཉམ་པ་ཆེན་པོའི་ཚུལ་དུ་ལེགས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་ནས་སྒོམ་པའི་ལམ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཤེས་རབ་ཐམས་ཅད

(1) ལྡེབ་ངོས། ༤༢༨-༤༣༧

ཀྱི་ནང་ནས་དམ་པར་གྱུར་ཅིང་མཐར་ཕྱིན་པ་ནི་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པས། དེས་ཟིན་པའི་སྦྱིན་སོགས་དགེ་བའི་ཆོས་བཅུ་ལ་ཕ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་བཅུ་ཞེས་བྱ་སྟེ། འདི་ལ་ཕར་ཕྱིན་གྱི་སྒྲ་ཤེས་རབ་ལས་འདས་ཏེ་ཡུལ་དུ་མ་གྱུར་པ་ནི། ཆོས་ཉིད་སྤྲོས་བྲལ་ལ་བྱ་སྟེ་འདི་ཕ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པས་དང་། འཁོར་འཁོར་བའི་རྒྱ་མཚོའི་ཕ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བརྗོད་དེ་ལམ་ལ་སྦྱར་བའི་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་དོ།།

༈ དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[1] གཉིས་པ་ཀུན་རྫོབ་དེའི་རང་བཞིན་ཕྱེ་སྟེ་བཤད་པ་ལ། སྣང་ཙམ་བསླུ་མེད་དུ་ཡོད་པ་དང་། སྣང་གཞི་བདེན་སྟོང་དུ་ངེས་པ་གཉིས། དང་པོ་ལ་ཚུལ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་དང་། རྒྱུ་གང་གིས་སྣང་བའི་ཚུལ་གཉིས། དང་པོ། མ་བརྟགས་གཅིག་པུ་ཉམས་དགའ་ཞིང་། །སྐྱེ་དང་འཇིག་པའི་ཆོས་ཅན་པ། །དོན་བྱེད་པ་དག་ནུས་རྣམས་ཀྱི། །རང་བཞིན་ཀུན་རྫོབ་པ་ཡིན་རྟོགས། །ཞེས་གསུངས་ཏེ།

ཀུན་རྫོབ་ཅེས་བྱ་བ་དེ་རི་བོང་གི་རྭ་ལ་སོགས་པ་དང་། རྟག་པའི་དབང་ཕྱུག་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ་མིང་ཙམ་ཞིག་ཡིན་ནམ། འོན་ཏེ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བ་བྱ་བྱེད་བསླུ་མེད་དུ་ནུས་པ་གནག་རྫི་ཡན་ཆད་ལ་ཤིན་ཏུ་གྲགས་པའི་དོན་དེ་ལ་བརྡའི་དབང་གིས་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་བཞག་པ་གང་ཡིན་སྙམ་ན། ཀུན་རྫོབ་འདི་ནི་རི་བོང་གི་རྭ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ་སྒྲ་ཙམ་གྱིས་བཞག་པའི་དངོས་མེད་མཐོང་བ་དང་འདོད་པའི་དོན་མི་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ངོ་བོ་བརྟགས་ན་དཔྱད་མི་བཟོད་ཀྱང་མ་བརྟགས་གཅིག་པུའམ་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་ན་ཉམས་དགའ་དགའ་ལྟར་མངོན་སུམ་དུ་སྣང་ཞིང་། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་ངོ་བོ་སྐད་ཅིག་གིས་སྐྱེ་བ་དང་འཇིག

(1) ལྡེབ་ངོས། ༢༢༡-༢༢༢

པའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་པ་དང་མཐོང་བ་དང་འདོད་པའི་དོན་བསླུ་མེད་དུ་བྱེད་པ་དག་ནུས་པའི་དངོས་པོ་འདི་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི་ཀུན་རྫོབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་པར་རྟོགས་པའམ་ཤེས་དགོས་པ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལ་རྣམ་བཅད་ཀྱི་དབང་དུ་གསུམ་བསྟན་པ། ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་དབང་དུ་གཅིག་ཏུ་བསྒྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་ཀུན་རྫོབ་འདི་དག་བདེན་པས་སྟོང་བཞིན་དུ་སྣང་བ་མ་ཡིན་པ་བསལ་བའི་ཆ་ནས་མ་བརྟགས་ཉམས་དགའ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། བརྟགས་ན་མི་རྙེད་ཀྱང་མ་དཔྱད་པའི་ངོར་འགོག་མེད་དུ་སྣང་བ་ཆུ་ནང་གི་ཟླ་བ་ལྟ་བུའོ། །དེ་དག་ནི་སྣང་བ་བསླུ་མེད་འདི་ལ་བདེན་སྟོང་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་གོང་དུ་ཐེ་སྐད་བཤད་པ་དེ་དག་གིས་ངེས་སོ།།

༄ དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[1] དེ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ན་གོང་གི་ཆོས་གསུམ་པོ་དེ་གཞི་གཅིག་ལ་འབྲལ་མི་རུང་དུ་ཚང་དགོས་བྱས་པ་ལ། ཁ་ཅིག་ན་རེ། དེ་མི་འཐད་དེ། གལ་ཏེ་འཐད་ན། ཚོར་བ་ཡིད་མི་འོང་གི་དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། མ་བརྟགས་ཉམས་དགའ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། ཉམས་མི་དགའ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཚངས་དབང་འཁོར་སྒྱུར་ཀྱི་སྲིད་པའི་བདེ་བ་ཆོས་ཅན། སྡུག་བསྔལ་ཡིན་པར་ཐལ། ཟག་བཅས་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། བདེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་དེ་འདྲ་མང་ངོ་། །དགོངས་པ་ཐེ་ན་གཅིག་ཤོས་ཀྱང་ཐེའོ།།

ཡང་ཁོ་ན་རེ། མེད་པར་དགག་པ་ཙམ་གྱི་སྟོང་ཉིད་ཆོས་ཅན། སྐད་ཅིག་མར་ཐལ། ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། རང་འགྲེལ་ལས། ཀུན་རྫོབ་ཅེས་

(1) ཤེབ་ངོས། ༢༤༢-༢༤༨

བྱ་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་བློ་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར་མི་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་པར་འགྱུར་གྱི། དོན་དམ་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཤིང་ལ་སོགས་པའི་སྒྲའི་དོན་བཞིན་ནོ། །ཞེས་དང་། སྐྱེ་བ་མེད་པ་ལ་སོགས་པའང་ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གཏོགས་པ་ཡིན་དུ་ཟིན་ཀྱང་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ། དངོས་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྟོང་ཉིད་མེད་དགག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བསམ་ཞིང་བརྗོད་དུ་མི་རུང་བར་ཐལ། ཁྱོད་དོན་དམ་ཡིན་པའིཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ནི་གང་ལ་སེམས་ཀྱི་རྒྱུ་བའང་མེད་ན་ཡི་གེ་རྣམས་ལྟ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་དགོས་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ་མངོན་སུམ་དང་འགལ་ལོ།།

ཡང་ཁོ་ན་རེ། ནམ་མཁའ་སོགས་འདུས་མ་བྱས་ཆོས་ཅན། དོན་བྱེད་ནུས་པར་ཐལ། ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་གྲུབ་སྟེ། ཤེས་བྱ་ལ་བདེན་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པ་གང་ཞིག །མཁའ་སོགས་དོན་དམ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་ནུས་ཏེ་དོན་བྱེད་ནུས་སྟོང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འདི་ལ་རྟགས་དོན་གྱིས་གོ་བ་ལས་ཚིག་ཤུགས་དོན་ཅན་དུ་སོང་བ་ཡིན་ནའང་། དེ་ལྟར་ན་འཇིག་རྟེན་ཐ་སྙད་དུའང་མེད་པ་མོ་གཤམ་གྱི་བུ་དང་མགོ་བསྒྲེས་ན། ཁོ་རང་ལའང་དེ་གཏན་མེད་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཚིག་གིས་མཚུངས་ཤིང་དོན་གྱི་ངོ་བོ་མེད་པ་དངོས་མེད་ཀུན་ལ་འདྲ་བས། ཞེ་འདོད་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཕྱེ་ན་ཅིག་ཤེས་ལའང་ཕྱེ་བས་ཆོག་གོ།

དེ་གཉིས་མི་མཚུངས་ཏེ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་མེད་ལ་ཁྱད་ཡོད་པས་སོ་སྙམ་ན། དོན་རང་མཚན་གྱི་སྟེང་ནས་ཁྱད་ཡོད་དུ་སྒྲུབ་མ་ནུས་ན། རྣམ་བཅད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཙམ་ནི་དོན་ལ་དཔྱོད་པའི་སྐབས་སུ་དཔྱད་གཞིར་མཚུངས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་མཚར་སྐྱེད་ཙམ་དུ་ཐལ་ཕྲེང་ཟུང་ཟད་བཀོད་ནས་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། མ་བརྟགས་

ཉམས་དགའ་ཞེས་པའང་སྒྱུ་མའི་སྣང་བ་ལྟར་མ་བརྟགས་བག་ཡངས་སུ་བཞག་ན་ཡིན་ཡིན་ལྟར་འདུག་པ་ལ་ཉམས་དགའ་ཞེས་བཤད་རུང་གི། སྒྱུ་མའི་སྣང་བ་ཡིན་ཚད་ཉམས་དགའ་བ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། འཇིག་སྐྲག་གི་སྣང་བའང་འཆར་བ་ཡོད་པ་ལྟར། འདིར་ཡང་མ་བརྟགས་ན་གྲུབ་གྲུབ་ལྟ་བུའི་རང་འཛིན་ཤེས་པ་འདྲིད་པའམ་ཉམས་དགའ་བར་བྱེད་པ་ལ་བརྡ་དེ་ལྟ་བུ་སྦྱོར་གྱི། ལུས་སེམས་ཚོར་བ་བདེ་བའི་ཉམས་དགའ་བ་ཁོ་ན་ལ་གཟུང་བར་མི་བྱའོ།།

དེས་ན་རྩོད་པ་དང་པོ་དེ་འདྲ་བ་ཚིག་འཕྲི་ཙམ་ལས་དོན་ཆེར་མེད་ཀྱང་། ཕྱི་མ་གཉིས་ལ་གོ་བ་ཆེན་པོ་སློང་རྒྱུ་ཡོད་དེ། སྟོང་ཉིད་མེད་དགག་ནི་ཐ་སྙད་ཀུན་བྲལ་གྱི་དོན་དམ་མཚན་ཉིད་པ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བཞག་གི། རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་གྱི་ཟླ་བོ་ཀུན་རྫོབ་དེ་ག་ལ་ཡིན་ཏེ་དེའི་དབང་དུ་ན་དོན་དམ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ཐ་སྙད་དང་དོན་དམ་ལ་རྣམ་གྲངས་ཕྱེ་དགོས་པ་འདི་གཞུང་འཆད་པ་ལ་མིག་དང་འདྲ་སྟེ་དེ་མེད་ན་གར་ཡང་མི་ཕྱིན་ནོ།།

རྩོད་པ་གསུམ་པའི་བསྟན་དོན་ལྟར། མཁའ་སོགས་ནི་དངོས་མེད་ཡིན་ལ་དེ་ཡོད་པའི་ཐ་སྙད་ཙམ་ནི་གང་གཅད་བྱ་ཟླ་བོ་དངོས་པོ་དེའི་མཐུ་ལས་བྱུང་བས་ན། སྤྱིར་ཤེས་བྱ་མིན་པ་དང་དེ་དག་གི་ཐ་སྙད་མེད་པར་མི་འགྱུར་བས་དེ་ལྟར་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་ཁས་མི་ལེན་ཀྱང་། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མ་བསྡུས་པས་བདེན་གཉིས་གང་ཡང་མིན་པར་ཡང་མི་འགྱུར་ཏེ། ཤེས་བྱ་རྟག་མི་རྟག་གཉིས་སུ་ཁ་ཚོན་བཅད་པ་ལ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་བདག་གང་རུང་དུ་མ་འདུས་ཞེས་ གླགས་བཙལ་དུ་མེད་པ་ལྟར། འདིར་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་གཉིས་སུ་ནམ་མཁའ་སོགས་མ་འདུས་པར་ནློམ་པའང་དེ་དང་འདྲ་བར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ནམ་མཁའ་ནི་གཟུགས་ཐོགས་རེག་མེད་པའི་

ཆ་ལ་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་པས། ནམ་མཁའ་དང་མོ་གཤམ་གྱི་བུ་གཉིས་ལ་ཐ་སྙད་ཙམ་གྱིས་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་བྱས་ནའང་དོན་ལ་དཔྱད་ན་རང་མཚན་ཡོད་མེད་ཁྱད་པར་གང་ཡང་མེད་དོ།།

དེས་ན་རི་བོང་རྭ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཚེ། སྒྲ་ཡིས་རི་བོང་རྭ་མེད་བཅད་པ་ལྟར་བློས་ཀྱང་དེ་ལྟར་དམིགས་པ་ལྟར་སྣང་ནའང་། རི་བོང་རྭའི་རང་མཚན་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པས་ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་ཞེས་སྨྲ་བར་ཟད་ཀྱི། དེ་ལྟར་མིན་པར་མིང་ཙམ་ལ་དམིགས་པས་དེ་ཤེས་བྱར་སོང་ན་རི་བོང་རྭའང་ཤེས་བྱར་འགྱུར་ཞིང་། མཐར་ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པ་གཞི་མ་གྲུབ་ལ། དེ་ལྟར་ན་མི་སྲིད་པའི་དངོས་པོ་ཅིའང་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་མཁའ་སོགས་དངོས་མེད་རྣམས་མིང་ཙམ་ལ་དམིགས་པར་ཟད་ཀྱི། དོན་དུ་མི་འགྲུབ་པས་དོན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་རྣམ་གཞག་དེ་ལྟར་འཐད་དེ། གཞུང་གཞན་ནས་ཀྱང་། ནམ་མཁའ་མོ་གཤམ་བུ་དང་མཚུངས། །ཞེས་གྲགས་སོ།།

འོ་ན་ནམ་མཁའ་མེད་ན་འཇིག་རྟེན་ན་འབྱུང་བ་ལྔའི་ཡ་གྱལ་གཅིག་ཏུ་བགྲང་ཞིང་། བསྟན་བཅོས་ལས་ཀྱང་དཔེར་མཛོད་པ་སོགས་དང་མི་འགལ་ལམ་ཞེ་ན། གོང་བཤད་ལྟར་ཐོགས་རེག་མེད་པའི་ཆ་ལ་བཏགས་པ་དེ་ཙམ་ལ་མ་བརྟགས་པར་རློམ་པའི་ངོར་བྱས་ནས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པར་ཟད་ཀྱི། བརྟགས་ཤིང་དཔྱད་ན་ནམ་མཁའ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་ལ་ཚད་མ་མེད་དེ། ནམ་མཁའ་ལ་རང་མཚན་མེད་པས་མིག་ཤེས་སོགས་དོན་རིག་གི་མངོན་སུམ་ཚད་མས་མི་འགྲུབ་སྟེ། འགྲུབ་ན་གཟུགས་སོགས་སུ་འགྱུར་ལ། །རང་རིག་གིས་གྲུབ་ན་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །སྒོང་བའི་ཕྱིར་གྲུབ་སྙམ་ན་ཐོགས་རེག་མ་དམིགས་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། ངོ་བོ་དམིགས་རྒྱུ་

ཡོད་ན་ནམ་མཁར་ཡང་མི་རུང་ངོ་།།

རང་གི་ངོ་བོ་མེད་པ་དེ་ལ་འབྲེལ་བ་གཉིས་པོ་གང་ཡང་མི་སྲིད་པས་རྗེས་དཔགས་ཀྱིས་འགྲུབ་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ནམ་མཁའ་ཞེས་པ་ཚིག་ཙམ་ལྷག་མར་ལུས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་ཤེས་ན་ཆོས་ཀུན་རྟོག་པའི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཙམ་ལས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པའི་དཔེ་ཉིད་ཤེས་པར་འགྱུར་ཏེ། ནམ་མཁའ་མཐོང་ཞེས་སེམས་ཅན་ཚིག་ཏུ་རབ་བརྗོད་པ། །ནམ་མཁའ་ཇི་ལྟར་མཐོང་སྙེ་དོན་འདི་བརྟག་པར་གྱིས། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །རྒྱན་དང་བུ་གའི་ནམ་མཁའ་ནམ་མཁའ་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མི་རུང་བ་ནི་གོང་དུ་སྨོས་ཟིན་ཏོ། །དེས་ན་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཚད་མས་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་ཙམ་དུ་རྟོགས་ཟིན་ན་ནི་དོན་དམ་པའི་ཚད་མས་སླར་ཡང་བརྟན་ཏེ་སྒྲུབ་མི་དགོས་སོ།།

གྲུབ་མཐའ་གོང་འོག་གི་ཚུལ་ཡང་དེ་འདྲའོ། །དེས་ན་དོན་བྱེད་ནུས་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་དགག་སྒྲུབ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བསྒྲུབ་ཅིང་། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་བདག་གཉིས་ཀྱང་སེལ་བ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེས་བུ་ལང་ཚོ་ཅན་གྱི་གཟུགས་ལ་མིག་དང་ལྡན་པས་དཔྱོད་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལ་དངོས་པོ་བཀག་པས་དངོས་མེད་ཉིད་བློ་ཡུལ་དུ་གྲུབ་ཀྱི། དངོས་མེད་ཅེས་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་གཞིར་གྱུར་པ་གཞན་མེད་དོ། །འོན་ཀྱང་དེའི་སྒྲ་དོན་ཙམ་ལ་ཐ་སྙད་སྣ་ཚོགས་བྱེད་ཀྱང་དེ་ལྟ་བུ་ནི་ནམ་མཁའི་མེ་ཏོག་ལ་འང་འཇུག་པ་བཞིན་ནོ། །དེའང་ཀུན་རྫོབ་དེའི་མཚན་གཞིར་གྱུར་པ་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་ཏེ་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་དེ་ཙམ་དུ་འདུ་བས་སོ།།

༈ དམ་ཆོས་དོགས་སེལ་ལས།[1] འདིར་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་པ་རང་མཚན་ཡོད་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་འཛིན་པའི་སྐབས་ཡིན་པས། དེའི་དབང་དུ་དངོས་མེད་རྣམས་ནི་བརྟགས་པ་ཙམ་ལས་རང་མཚན་གྱི་རྫས་མེད་པར་དངོས་པོའི་ཆོས་གཞན་བཀག་སྒོ་ནས་གྲུབ་པ་ཙམ་དུ་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ན་དེ་ལ་འགལ་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད། གལ་ཏེ་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་རང་གི་ལྡོག་ཆ་ནས་དངོས་པོར་སྒྲུབ་ན། ཐར་པ་དངོས་པོའི་འདུ་ཤེས་ཅན་མུ་སྟེགས་གཅེར་བུ་པའི་ལྟ་བ་དེ་ལྟ་བུ་མདོ་སྡེ་པས་ག་ལ་འཛིན།

བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་རྟག་པོ་ཞེས། །སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་དག་གིས་རྟོག །མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་དག་ལ། །འཇིག་རྟེན་པས་ཀྱང་དོན་མ་མཐོང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སྐབས་འདིར་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་མེད་ཅེས་པ་དོན་བྱེད་ནུས་པར་ཡོད་མེད་དམ་རང་མཚན་ཡོད་མེད་ལ་འཛིན་པས་གཏན་མེད་དུ་ཅི་ལ་གོ། །རྒྱན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་འདི་ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཟེར་ཀྱང་ཆེར་མི་འགལ་མོད། འོན་ཀྱང་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་མཚན་ཉིད་ལ་མ་ཁྱབ་པའི་སྐྱོན་སྤོང་དཀའ་ལ། སོ་སོར་བརྟགས་པའི་འགོག་པ་ཡང་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ཟེར་ན་ཐར་པ་ལ་སྐུར་བ་དེས་ཀྱང་བཏབ་བོ། །དེ་བཞིན་དུ་བདེན་སྟོང་སོགས་ལ་སྦྱར་བར་བྱའོ།།

༈ དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[2] དེ་ལྟར་དང་པོར་ཐོས་བསམ་གྱི་སྒྲ་རྟོག་གི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཐ་སྙད་དུ་སྐྱེ་བ་དང་། དོན་དམ་པར་མི་སྐྱེ་བ་ལྟ་བུ་ཚུལ་གཉིས་ཟུང་དུ་བཞག་པའི་ཡ་གྱལ་རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་ནི། ཀུན་རྫོབ་ཡོད་པའི་བློ་ལ་སྣང་

(1) ཞིབ་ཛོར། ༣༧༩-༣༨༠

(2) ཞིབ་ཛོར། ༣༩-༣༥

བའི་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་ led

བའི་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་ཟླས་དྲངས་པའི་ཕྱིར་རམ། དོན་དམ་པའི་གྲངས་སུ་གཏོགས་པས་ན་རྣམ་གྲངས་ཏེ། བདེན་པ་གཉིས་ཞེས་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཟླར་བགྲང་རྒྱུ་དེ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་དོན་དམ་མཐར་ཐུག་དང་མཐུན་པའི་སློ་ཙམ་མམ། དེ་གོམས་པས་ཐོག་མེད་ནས་གོམས་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་མཐུ་བརྟས་པའི་དངོས་པོར་འཛིན་པ་གཞོམ་ནུས་པའི་ཕྱིར་ན་དོན་དམ་ཡང་ཡིན་ལ། དེའི་ངོ་ལ་ལྟོས་ན་སྐྱེ་བ་མེད་ཅེས་པའི་ཁས་ལེན་ཡང་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེའི་དཔྱད་པ་ཚད་དུ་ཕྱིན་ཀྱང་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་ངེས་པ་སྐྱེ་ཚུལ་ཙམ་ཡིན་ནོ།།

ཡང་དག་པའི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་པའི་དབང་དུ་ན། སྐྱེ་བས་དྲངས་པའི་སྐྱེ་མེད་ཅེས་པའང་བློས་གཞན་བསལ་བའི་རྣམ་རྟོག་གི་གཟུགས་བརྙན་ཙམ་ཡིན་པས། སྐྱེ་བ་ཡོད་མེད་སོགས་མཐའ་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་ཤིང་སྒྲ་དང་རྟོག་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཐམས་ཅད་སྤངས་པའི་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་ཤིན་ཏུ་དྲི་མ་མེད་པའི་གཟིགས་དོན་ནི་རྣམ་གྲངས་མ་ཡིན་པའི་དོན་དམ་བླ་ན་མེད་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ངོ་ལ་ལྟོས་ན་ཁས་ལེན་ཀུན་དང་བྲལ་བའང་ཡིན་ནོ། །རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་ནི་འདི་དང་ཉེ་ཞིང་མཐུན་པས་ན་དེའང་དོན་དམ་གྱི་གྲངས་སུ་བགྲང་སྟེ་མཐུན་པའི་དོན་དམ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཚུལ་འདི་ལྟ་བུ་ལ་བསྒོམས་པས་ཉམས་མྱོང་གིས་སུས་རེག་ཀྱང་གང་ཟག་དེས་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་ཁས་ལེན་མཛད་ཚུལ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཐལ་རང་སོགས་མིང་ཅི་བཏགས་ཀྱང་རུང་། རྟོགས་པའི་མཐོ་དམན་རྟུལ་ཙམ་མེད་པར་འཕགས་པའི་གཟིགས་པ་གནད་གཅིག་ཏུ་འབབ་པ་ཤེས་པར་བྱའོ། །འདི་གལ་ཆེ་བས་འོག་ཏུ་དགོས་པའི་སྐབས་སུའང་ཅུང་ཟད་འཆད་དོ།།

༄ བརྒལ་ལན་ཉིན་བྱེད་སྣང་བ་ལས།[1] རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལ་ཡུལ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁས་ལེན་ལ་ཐལ་འགྱུར་བས་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེས་པའི་ཁྱད་པར་འདི་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་ཕྱིར་རོ་སྙམ་ན་དེ་ལྟར་ཡིན་མོད་ཀྱི། རང་རྒྱུད་པས་རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་རྩལ་དུ་བཏོན་ནས་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་དོན་དམ་བདེན་སྟོང་ཙམ་ལ་བཞེད་པ་དང་། ཐ་སྙད་ཚད་གྲུབ་བཞེད་པའི་གནད་ཀྱིས་ཁས་ལེན་དང་བཅས་པའི་དབུ་མ་རྗེས་ཀྱི་ངེས་པ་དང་མཐུན་པར་གདན་ལ་ཕབ་པ་ཡིན་ལ། ཐལ་འགྱུར་བས་རྣམ་གྲངས་མིན་པ་ཁས་ལེན་ཐམས་ཅད་བྲལ་བའི་དབུ་མ་ཆེན་པོ་རྩལ་དུ་བཏོན་ནས་བཤད་པའི་ཚེ་དོན་དམ་དཔྱོད་པ་གཞིར་བཞག་གི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་མི་འདོད་པར་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ཐམས་ཅད་སྤྲོས་བྲལ་དམིགས་པ་མེད་པ་མཉམ་གཞག་དམ་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་དང་མཐུན་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཚུལ་རྣམས་སྔོན་གྱི་དམ་པ་དག་གི་མན་ངག་བཞིན་དུ་གཞན་དང་གཞན་དུ་ཅུང་ཟད་བཤད་ཟིན་པས་འདིར་རྒྱས་པར་མི་སྤྲོ་ལ།

རྣམ་གྲངས་མིན་པ་དང་རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་གཉིས་སུ་འབྱེད་པ་ནི་རང་རྒྱུད་པའི་གཞུང་སོགས་རྒྱ་གཞུང་ཆེན་པོ་རྣམས་སུ་གསལ་ལ། རྣམ་གྲངས་མིན་པ་ཁས་ལེན་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་དོན་དམ་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་ཡུལ་དུ་སྣང་ཞིང་། རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་རྗེས་ཀྱི་ངེས་པ་ལ་སྣང་ལ་སྤྱི་མ་ཡེ་ཤེས་དང་ཕྱི་མ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་ཞིང་དབུ་མ་པ་རྣམས་ཀྱང་རང་རང་གི་བློའི་དབང་གིས་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་མཛད་དོ། །དེ་ལྟར་དོན་དམ་བརྟགས་པ་བ་དང་མཚན་

---

(1) ཞེབ་ངོས། ༡༠༩-༡༠༥

ཉིད་པ་གཉིས་པོ་དང་མཉམ་རྗེས་སྦྱོར་རྒྱུ་འདིར་གོ་བའི་གནད་ཆེན་པོ་ཡོད་ཅིང་འདི་གོ་ན་ལྟ་བའི་འཛིན་སྟངས་ཞིག་མ་ཞིག་གི་གནད་ཀྱང་གོ་ནུས་ལ། ཚུལ་འདི་བཞིན་རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་ཀྱང་བཞེད་པ་རེད་མདའ་བར་ཕུལ་བའི་ཤོག་དྲིལ་སོགས་ལས་གསལ་བས་དེར་བལྟ་བར་བྱོས་ཤིག །

༄ དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[1] བཞི་པ་རྣམ་གྲངས་དང་རྣམ་གྲངས་མ་ཡིན་པའི་དོན་དམ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བ་ནི་ཆེས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ལུགས་སྲོལ་བཟང་པོ་སྟེ། འདི་ལྟར་ཐོག་མ་ཁོ་ནར་བདེན་མེད་དུ་མ་བསྟན་ན་ནི་ཐོག་མེད་ནས་གོམས་པའི་དངོས་འཛིན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་འཛིལ་བའི་ཐབས་མེད་ལ། དེ་ཙམ་ཞིག་དོན་དམ་དུ་བསྟན་ན་ནི་བློ་ཆུང་བ་ཁ་ཅིག་དགག་བྱ་བཀག་པའི་མེད་པ་ཙམ་གནས་ལུགས་སོ་སྙམ་དུ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ཞེན་ནས་གསོར་མི་རུང་བའི་ལྟ་བར་འགྱུར་ལ། ཞེན་ཚུལ་ལའང་སྟོང་ཉིད་ལ་དངོས་པོར་ཞེན་པ་དང་དངོས་མེད་དུ་ཞེན་པ་གཉིས་ཡོད།

མཐའ་གང་དུའང་ཞེན་མི་རུང་ངོ་ཞེས་སྨྲས་ན། སྲིད་པའི་རིམས་ནད་མཐའ་དག་གི་གཉེན་པོ་སྟོང་ཉིད་ཟབ་མོའི་བདུད་རྩིའི་འབྱུང་གནས་རིགས་པའི་རྣམ་དཔྱོད་ཀྱིས་བྲངས་པའི་ངེས་ཤེས་ནི་བོར་ཏེ། ཅི་ཡང་ཡིད་ལ་བྱས་ན་མི་རུང་ངོ་སྙམ་དུ་དྲན་མེད་སྨྲུན་པའི་འཐིབས་པོར་ཞུགས་པ་དེ་ལྟ་བུས་ན། ཆོས་ཟབ་མོ་འདི་བལྟ་ཞིང་མཐོང་བ་དང་རྟོག་ཅིང་ཉམས་སུ་མྱོང་དཀའ་བ་ཡིན་ཏེ། དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ལས། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ལྟ་ཉེས་ན། །ཤེས་རབ་ཆུང་རྣམས་ཕུང་བར་འགྱུར། །ཇི་ལྟར་སྦྲུལ་ལ་བཟུང་ཉེས་དང་། །རིག་སྔགས་ཉེས་པར་བསྒྲུབས་པ་བཞིན། །དེ་ཕྱིར་ཞན་པས་ཆོས་འདི་ཡི། །གཏིང་རྟོགས་དཀའ་བར་མཁྱེན་གྱུར་ནས། །ཐུབ་པའི་ཐུགས་ནི་ཆོས་བསྟན་

(1) ༧ སྐྱེབ་ཇོས། ༥༥ -༥༧

ལས། །རབ་ཏུ་ཡོག་པར་གྱུར་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ།།

དེས་ན་དང་པོར་རྣམ་གྲངས་ཙམ་གྱི་དོན་དམ་པ་འདིས་དངོས་ཞེན་བཤིག་ནས། དེའི་རྗེས་སུ་རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་དོན་དམ་བསྟན་པས་དངོས་མེད་ལ་དེར་ཞེན་གྱི་ཆའང་བཀག་སྟེ། མདོར་ན་ཡོད་པ་དང་། མེད་པ་དང་། གཉིས་ཡིན་དང་། གཉིས་མིན་གྱི་མཐའ་བཞི་ཀ་ལ་བདེན་གྲུབ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གང་ཡང་མ་སྦྱར་བར་དེ་དག་གི་དམིགས་གཏད་ཞིག་པའི་སྤྲོས་བྲལ་ཆེན་པོ་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པར་བྱ་བའི་དོན་ཟབ་མོ་བདེ་བླག་ཏུ་ངོས་ཟིན་པའི་དགོས་པ་ཡོད་དོ།།

༄ ཤེར་འགྲེལ་ཀེ་ཏ་ཀ་ལས།[1] དོན་དམ་པ་དེ་ལའང་སྐྱེ་བ་དང་གནས་པ་སོགས་བཀག་པའི་སྐྱེ་མེད་དང་གནས་མེད་སོགས་མེད་དགག་ཙམ་གྱི་སྟོང་པ་ནི་སྟོང་ཉིད་ཆེན་པོ་མཐའ་བཞི་དང་བྲལ་བ་ལ་འཇུག་པའི་སྒོ་ཙམ་ཡིན་པས་རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་མམ། མཐུན་པའི་དོན་དམ་ཞེས་བརྡ་མཛད་དེ། རྒྱན་ལས། དམ་པའི་དོན་དང་མཐུན་པའི་ཕྱིར། །འདི་ནི་དམ་པའི་དོན་ཞེས་བྱ། །ཞེས་གསུངས་སྟེ། རེ་ཞིག་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་དངོས་པོར་ཞེན་པ་གོམས་པ་རྣམས་ལ་མཐའ་བཞི་དང་བྲལ་བའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེ་བའི་སྐབས་མེད་པས་ཐོག་མར་དངོས་ཀུན་དོན་དམ་པར་མེད་པ་ཙམ་གྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་སེམས་བྱུང་ཤེས་རབ་བསྐྱེད་དགོས་པས་ན། རང་རྒྱུད་པའི་གཞུང་ཐམས་ཅད་དུ་ནི། མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་སུ་གཟུགས་སོགས་མེད་པར་བཀག་པའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད། བདེན་ཡོད་ཙམ་འགོག་པའི་མེད་རྐྱང་རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དུ་བཤད་པ་མཛད་ནས། དེ་ལས་སླར་མེད་པ་ཉིད་ཀྱང་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་གི་དོན་དུ་མི་བཞེད་དེ།

(1) ཤྲེབ་ངོས། ༠༩-༠༨

རྒྱན་ལས། སྐྱེ་ལ་སོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། །སྐྱེ་བ་མེད་ལ་སོགས་མི་སྲིད། །ཅེས་དང་། བདེན་གཉིས་ལས། ཡང་དག་ཏུ་ན་བཀག་མེད་གསལ། །ཞེས་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟ་ནའང་གནས་སྐབས་ལམ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྐབས་སུ་དོན་དམ་པར་སྐྱེ་བ་མེད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྐྱེ་བ་ལྟར་སྣང་བ་འགོག་མི་ནུས་པས་ཆོས་རྣམས་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་འཛིན་པར་ཐ་སྙད་དཔྱོད་པའི་ཚད་མས་གྲུབ་ཅིང་། དེ་སྣང་བ་ལྟར་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པས་དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་ཁྱད་པར་སྦྱར་ཏེ་དོན་དམ་པར་མེད་ལ་ཀུན་རྫོབ་པར་བསླུ་མེད་དུ་ཡོད་དོ་ཞེས་འཆད་པར་བྱེད་དེ། དེ་ལྟར་བདེན་གཉིས་སོ་སོ་རང་ས་ན་མ་ཉམས་པར་བཞག་པ་འདི་ལྟ་བུ་ནི་ལས་དང་པོ་པའི་བློ་ངོར་ཅེས་ཀྱང་བདེ་བ་ཡིན་ཏེ། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱིས། ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་རྣམས་ཀྱི་སྐས། །མེད་པར་ཡང་དག་ཁང་ཆེན་གྱི། །སྟེང་དུ་འགྲོ་བར་བྱ་བ་ནི། །མཁས་ལ་རུང་བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ།།

འོན་ཀྱང་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་དབང་དུ་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་དང་། དོན་དམ་པར་མེད་པ་ཞེས་ཡོད་པ་དང་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་གཉིས་སོ་སོར་ཕྱོགས་སུ་ཆད་དེ་གནས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་སྣང་བའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་འདི་ཉིད་སྟོང་ཞིང་། གང་སྟོང་བཞིན་པ་དེ་ཉིད་གཟུགས་སོགས་སུ་སྣང་བ་ཡིན་པས་ན་སྣང་སྟོང་ཟུང་དུ་འཇུག་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སྤྲོ་འདོགས་སོ་གཉིས་དང་བྲལ་བ་མངོན་དུ་མ་བྱས་པ་དེ་སྲིད་ཤེར་ཕྱིན་མཚན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་པས།

༈ དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[1] དེ་ལ་རང་རྒྱུད་པ་དག་ནི་བློ་ཡི་ནུས་པའི་དབང་གིས་དང་པོར་རེ་ཞིག་རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་ལ་ཞེན་ཏེ། དངོས་འཛིན་འདིས་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༨༡-༨༣

སྲིད་པར་བསླུས་ཤིང་འདིའི་ཡུལ་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པས། དོན་དམ་པར་ན་ངོ་བོ་ཉིད་གྲུབ་པ་གང་ཡང་མེད་དོ་སྙམ་དུ་མེད་དགག་གི་འཛིན་སྟངས་ལ་རྟེས་ཆེར་བཟུང་། འདི་པས་མཐའ་བཞི་གཉགག་ཀྱང་། དོན་དམ་པའམ་རང་བཞིན་གྱིས་ཞེས་སམ། བདེན་གྲུབ་ལྟ་བུའི་ཁྱད་པར་མ་སྦྱར་བར་དགག་པ་མིན་ལ། བདེན་གཉིས་ཕྱེས་ནས་ཡོད་མེད་ཀྱི་མཐའ་སེལ་ཚུལ་སོགས་ཤན་ཕྱེས་ཏེ་སྨྲོའི། །ཚུལ་དེའི་དབང་གིས་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་སྙམ་པའི་མེད་འཛིན་དང་། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དངོས་པོ་རྣམས་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ། དེ་མ་གྲུབ་པར་འཛིན་ན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྣང་བ་ལ་སྐུར་པ་བཏབ་པར་འགྱུར་རོ་སྙམ་དུ་ཡོད་འཛིན་དང་བཅས་པའོ།།

དེ་ལ་རྣམ་གྲངས་པའི་སྐྱེ་མེད་ནི་སྐྱེ་བའི་ལྷོག་ཕྱོགས་ཙམ་ཡིན་པས། སྐྱེ་བ་དང་སྐྱེ་མེད་དེ་དག་གཞི་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་ཕན་ཚུན་སྤོང་བའི་ཚུལ་གྱིས་འགལ་བར་ཅི་སྟེ་མི་འགྱུར་སྙམ་ན། ས་བོན་ལས་མྱུ་གུ་སྐྱེ་ཡང་བདེན་པའི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་། ཐ་སྙད་དུ་རང་མཚན་གྲུབ་པའང་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པ་ནི། སྣང་ཚུལ་ཀུན་རྫོབ་དང་། གནས་ཚུལ་དོན་དམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པས་ན། འགལ་བ་མེད་པར་མ་ཟད་ཆེས་འཐད་པ་དངོས་པོའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྟོབས་ལས་གསལ་པོར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཚུལ་དེ་གཉིས་གཅིག་གིས་གཅིག་མི་འགོག་ལ། གང་ཟུང་རེའི་ཡུལ་ཅན་ཚད་མའི་ངོར་བྱས་ན། རང་རང་གིས་ཇི་ལྟར་བཅད་པ་ལས་ལྡོག་ཕྱོགས་ནམ་ཡང་མི་སྲུབ་པས། སོ་སོའི་སྒྲུབ་བྱེད་གཏན་ཚིགས་རང་རྒྱུད་དུ་འགོད་པའང་དེ་ལྟར་འཐད་དོ།།

དེས་ན་བདེན་གཉིས་སོ་སོར་ཞེན་ཅིང་། སོ་སོའི་ལུགས་སུ་ཁས་ལེན་པས་ན། རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཁས་ལེན་ཀྱང་ཡོད་དེ། དོན་དམ་པར་མེད་ཀྱང་། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་དོ་ཞེས་བཞེད་དོ། །དེ་ལྟར་བདེན་གཉིས་སོ་སོར་ཞེན་པའི་ཆ་དེ་ཐལ་འགྱུར་བའི་

དགག་བྱ་ཐུན་མོང་མིན་པ་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་རང་རྒྱུད་པ་དག་བདེན་གཉིས་སོ་སོར་ཞེན་པའི་དགག་བྱ་དང་བྲལ་བར་གྱུར་ན། ཐལ་འགྱུར་བ་སོགས་ལའང་ལྟ་བ་དེ་ལས་སྐྱེད་ཙུང་ཟད་ཀྱང་འདོན་རྒྱུ་མེད་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། མཐའ་བཞིའི་སྤྲོས་བྲལ་ཁས་ལེན་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་ལས་ལྷག་པའི་སྤྲོས་པ་གཅོད་རྒྱུ་ཞིག་ཡོད་པར་རིགས་པས་ནམ་ཡང་འགྲུབ་དཀའོ།།

དེས་ན་ཇི་སྲིད་འཛིན་པ་དང་བཅས་ཤིང་བདེན་གཉིས་རོ་གཅིག་ཏུ་མ་གྱུར་པ་དེ་སྲིད་དུ་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་བློའི་སྤྱོད་ཡུལ་ལས་མ་འདས་པས་སྒྲོ་འདོགས་སོ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་ཤེར་ཕྱིན་མཚན་ཉིད་པ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་མི་འཐོབ་པས། ཐལ་འགྱུར་པས་དང་པོ་ནས་སྣང་སྟོང་ཟུང་འཇུག་སྤྲོས་བྲལ་དུ་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་བདེན་གྲུབ་མེད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་དུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཡོད་སྙམ་པའི་ཞེན་ཆ་དེ་རིགས་པས་སུན་ཕྱུངས་བས། བདེན་གཉིས་སོ་སོ་རང་ས་ན་འདུག་པ་ལྟ་བུའི་ཐ་དད་དུ་ཞེན་པ་ཞིག་ནས། བདེན་གཉིས་རོ་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པར་འགྱུར་ལ།

དེས་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ལ་སོགས་པར་འཛིན་པའི་འཛིན་སྟངས་ཐམས་ཅད་ཞིག་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་འདི་པའི་ལུགས་ལ་མཐའ་བཞི་པོར་བདེན་གྲུབ་དང་དོན་དམ་སོགས་ཀྱི་བདེན་གཉིས་སོ་སོའི་ཁྱད་པར་སྦྱར་མི་དགོས་པར་མཐའ་བཞིའི་ཞེན་ཡུལ་ཁེགས་པས་ཡུལ་ཅན་བློས་དམིགས་པ་དང་། ཁས་ལེན་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་སྟོང་པ་ཆེན་པོ་མཐར་ཐུག་པའི་གནས་ལུགས་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་ལ་བློ་བ་ཡིན་ཀྱང་། རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ལམ་དང་འབྲས་བུའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་ཚད་མས་ཇི་ལྟར་གཞལ་བ་ལྟར་གནོད་མེད་དུ་

འཇོག་པའང་ཆེས་འཐད་པ་ཡིན་ནོ། །

༄ དབུ་མ་རྒྱན་འགྲེལ་ལས།[1] འདིར་རྗེས་ཐོབ་ཁས་ལེན་དང་བཅས་པ་རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་རིགས་པས་སྐྲུབ་ཚུལ་གཙོ་བོར་འཆད་པའི་གཞུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྗེས་ཐོབ་བདེན་གཉིས་སོ་སོའི་གནས་ཚུལ་གཏན་ལ་ཕེབ་ན་དེས་བདེན་གཉིས་ཟུང་འཇུག་ཁས་ལེན་དང་བྲལ་བའི་དབུ་མ་ཆོགས་མེད་པར་འགྲུབ་པས་ན་རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་དོན་དམ་མདོ་ཙམ་བསྟན་པ་དེ་ཉིད་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བ་དང་དགོངས་པ་གཅིག་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་གི་གནད་ནི་སྤྱི་དོན་གྱི་སྐབས་སུ་བཤད་ཟིན་ལ། མཐའ་དཔྱད་དགོས་པ་མང་དུ་སྣང་ཡང་བློ་ལྡན་རྣམས་ལ་དོན་གྱི་སྙིང་པོ་ཙམ་བསྟན་པས་ཆོག་པ་དེས་ན་གཞུང་གི་འབྲུ་གནོན་པའི་སྐབས་འདིར་ཚིག་ཙམ་ཞིག་ཙམ་ཉུང་ངུར་འཆད་པར་འདོད་དོ། །

མདོར་ན་ཐལ་རང་གི་སྤྱོལ་འདི་དག་རྗེས་ཐོབ་བདེན་གཉིས་སོ་སོར་སྣང་བའི་སྐབས་དང་། མཉམ་བཞག་བདེན་གཉིས་རོ་མཉམ་པའི་གནས་སྐབས་ལ་རྒྱལ་འདོན་མཛད་པ་ཙམ་དུ་གོ་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་འགག་ཆེ་ཞིང་དོན་ཆེ་བ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་དབུ་མའི་མཐར་ཐུག་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་དང་མཐུན་པ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ལྟར་ངེས་ཀྱང་། དེའི་རྗེས་ཐོབ་བདེན་གཉིས་ཚད་མའི་གནས་ཚུལ་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་དེ་ཡིན་པས། མདོ་རྣམས་ནའང་ལ་ལར་ཡོད་མེད་སོགས་མཐའ་ཐམས་ཅད་བྲལ་བའི་སྤྲོས་བསམ་བརྗོད་མེད་རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་དོན་དམ་བསྟན། ལ་ལར་གཟུགས་མེད་རྣམ་ཤེས་མེད་ཅེས་མེད་དགག་ཙམ་གྱི་རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་བསྟན།

སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མདོའི་དགོངས་པ་དེ་བཞིན་དུ་རྒྱུ་རྐྱེན་འབྲས་བུའི་ཆོས་

(1) ཆེབ་ཇོས། ༧༥-༨༡

ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་བསྒྲུབས་ནས། མཐར་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་སྤྲོས་བྲལ་ཆེན་པོར་རིགས་པས་བསྒྲུབས་ལ། ཚུལ་དེ་བཞིན་དུ་ཐལ་རང་གི་སློབ་དཔོན་རྣམས་ཀྱིས་མཉམ་རྗེས་ཀྱི་དབུ་མ་ལ་སོ་སོའི་རྒྱལ་འདོན་མཛད་ཚུལ་གྱིས་དེ་ལྟར་མིང་ཐོགས་པ་ཡིན་གྱི། རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱིས་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་ཇི་བཞིན་མ་བཀྲལ་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་དང་པོར་རྗེས་ཐོབ་བདེན་གཉིས་སོ་སོར་འབྱེད་པའི་དབུ་མ་འདི་ཙམ་ཞིག་ལ་མ་བརྟེན་ན་རྒྱུ་མེད་པས་འབྲས་བུ་མཉམ་བཞག་དབུ་མ་ཐོབ་པར་མི་ནུས་ཏེ། ཐ་སྙད་བདེན་པ་ཐབས་སུ་གྱུར་པ་དང་། །དོན་དམ་བདེན་པ་ཐབས་བྱུང་གྱུར་པ་སྟེ། །ཞེས་དང་།

ཐ་སྙད་ལ་ནི་མ་བརྟེན་པར། །དམ་པའི་དོན་ནི་རྟོགས་མི་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ལ། འདིའི་ཐ་སྙད་ཅེས་པ་རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་གྱི་ཟླར་གྱུར་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་ལ་མི་གཟུང་གི ཤེས་བརྗོད་འཇུག་གསུམ་གྱི་ཐ་སྙད་ཅན་སྒྲ་རྟོག་གི་སྤྱོད་ཡུལ་བདེན་གཉིས་སོ་སོར་སྣང་བ་འདི་ཡིན་པས་རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་ཡང་ཐ་སྙད་དང་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་སོ། །དེ་འདྲ་བའི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་རྟོགས་པའི་ཐ་སྙད་ལ་བརྟེན་ནས། ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་ཟུང་འཇུག་རབ་ཏུ་མི་གནས་པའི་དབུ་མ་ཆེན་པོའམ་སྤྲོས་བྲལ་བློ་འདས་ནི་དོན་དམ་བདེན་པའམ། དམ་པའི་དོན་ཞེས་བྱ་སྟེ་རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་དོན་དམ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་དོན་དམ་ཞེས་པའི་སྒྲ་གང་བྱུང་ཡང་། གཞུང་གི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་ཚིག་སྐད་སོགས་ལ་གོམས་པའི་དབང་གིས་ཐོས་བསམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་མེད་དགག་ཞིག་ལ་གོ་བ་སྐྱེ་སླ་འདུག་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འཁྲུལ་པ་འབྱུང་སྲིད་པས་སོ་སོའི་ཐད་དུ་ཕན་འབྱེད་དགོས་ཏེ། དོན་དམ་ལ་དངོས་བཏགས་ཆེ་ཆུང་། རྣམ་

གྲངས་ཡིན་མིན་སོགས་དུ་མ་ཡོད་དེ་དཔྲ་བཙོམ་དང་མྱང་འདས་བཞིན་ནོ།།

དེ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་མེད་སྟོང་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་ཚིག་རྣམས་ཀྱང་ངེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ཐ་སྙད་ཁས་ལེན་ཀུན་བྲལ་དོན་དམ་ཆེན་པོ་རྒྱལ་འདོན་དུ་མཛད་པ་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་ཐུན་མིན་ཡིན་ཀྱང་། གཞུང་འདིར་ཡང་རང་འགྲེལ་ལས། སྐྱེ་བ་མེད་པ་ལ་སོགས་པའང་ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གཏོགས་པ་ཡིན་དུ་ཟིན་ཀྱང་། ཞེས་སོགས་དང་། སྐྱེ་ལ་སོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། །ཅེས་པ་ལ་སོགས་པའི་སྤྱི་འགྲེལ་དུ། ཅིའི་ཕྱིར་དངོས་སུ་དོན་དམ་པ་མ་ཡིན་པ་བསྟན་པ་ཞེས་དང་། དོན་དམ་པ་ནི་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་དང་། སྐྱེ་བ་དང་མི་སྐྱེ་བ་དང་། སྟོང་པ་དང་མི་སྟོང་པ་ལ་སོགས་པའི་སྤྲོས་པའི་དྲྭ་བ་མཐའ་དག་སྤངས་པའོ།།

སྐྱེ་བ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་ནི། དེ་ལ་འཇུག་པ་དང་མཐུན་པའི་ཕྱིར་དོན་དམ་པ་ཞེས་ཉེ་བར་འདོགས་སོ། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པས་གསལ་བར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་དབུ་མ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུན་དུ་འགྱུར་ཚུལ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་ཁ་ཅིག་འདི་སྐམ་དུ། སློབ་དཔོན་ཟླ་གྲགས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཐལ་རང་གི་སློབ་དཔོན་སོ་སོས་འགྲེལ་ཚུལ་ཐ་དད་པ་ཡིན་ན། དེ་གཉིས་སྦྱར་མི་དགོས་སྐམ་ན། ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་འགལ་མེད་དུ་རྟོགས་ནུས་པའི་བློ་ལྡན་རྣམས་ལ་ཤིན་ཏུ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཅི་ནས་ཀྱང་སྦྱར་ཏེ་བཤད་དོ།།

༡༥༽ དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་པའི་བདེན་གཉིས་སྐོར།

༄ ཁྲི་བརྒྱད་སྟོང་པ་ལས།[1] བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་བུ་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་ཏོ། །ཤཱ་རིའི་བུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྤྱོད་པ་ལ་ནི་དམིགས་པ་འགའ་ཡང་མེད་དོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྤྱོད་པ་དེས་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བརྡས་ཐ་སྙད་འདོགས་པ་མ་གཏོགས་པར་སེམས་ཅན་གང་ཡང་མི་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

ཤཱ་རིའི་བུ་དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ནི་བདེན་པ་གཉིས་ལ་གནས་ཏེ། སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཆོས་སྟོན་པར་བྱེད་ཀྱང་། ཤཱ་རིའི་བུ་བདེན་པ་གཉིས་པོ་དག་ལ་ནི་སེམས་ཅན་དམིགས་པ་ཡང་མེད་སེམས་ཅན་དུ་གདགས་པཡང་མེད་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཐབས་ལ་མཁས་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྤྱོད་པ་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཆོས་སྟོན་ཅིང་། དེས་སེམས་ཅན་དེ་དག་ཀྱང་ཚེ་འདི་ཉིད་ལ་བདག་ཏུ་ཡང་མི་དམིགས་ན་གང་འཐོབ་གང་འཐོབ་པར་འགྱུར་བ་དང་། གང་གིས་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་དག་ལྟ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་དགོས་ཏེ། ཤཱ་རིའི་བུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྤྱོད་པ་ནི་དེ་ལྟར་ཐབས་ལ་མཁས་པས་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཆོས་སྟོན་པར་བྱེད་དོ།།

(1) ཁྲིབ་ངོས། ༡༡༢ན

༄ འཕགས་པ་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་ལས།[(1)] བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་དང་། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཞེས་བགྱི་བའི་དོན་ཇི་ལྟ་བུ་ལགས། བཅོམ་ལྡན་འདས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་མཆིས་སམ། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ལ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་མཆིས་སམ། ཅི་སྟེ་མཆིས་ན་བདེན་པ་གཅིག་ཏུ་བས་སོ། །ཅི་སྟེ་མ་མཆིས་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པ་བརྫུན་དུ་མི་འགྱུར་རམ། བཀའ་སྩལ་པ། རིགས་ཀྱི་བུ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཉིད་དོན་དམ་པའི་བདེན་པའོ། །གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་ལྟ་ན་ནི་བདེན་པ་གཉིས་སུ་མ་མཆིས་སོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རིགས་ཀྱི་བུ་ཤིན་ཏུ་ཐབས་མཁས་པས་སེམས་ཅན་གྱི་རྗེས་སུ་བདེན་པ་གཉིས་སུ་གསུངས་སོ། །རིགས་ཀྱི་བུ་ཚིག་ཏུ་སྨྲ་བ་ལྟར་ན་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཆོས་དང་། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་སོ།།

རིགས་ཀྱི་བུ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་གང་ཟག་གིས་ཤེས་པ་དེ་ནི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཞེས་བྱའོ། །འཇིག་རྟེན་པའི་གང་ཟག་གིས་ཤེས་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཞེས་བྱའོ། །རིགས་ཀྱི་བུ་ཕུང་པོ་ལྔ་འདུས་པ་ལས་བདག་ཅེས་བཏགས་ཏེ། སེམས་ཅན་མ་རབས་ནི་བཏགས་པའི་རྗེས་སུ་འཇུག་པས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཕུང་པོ་ལ་ཡང་བདག་ཅེས་བྱ་བ་མེད་པར་ཤེས་ལ། ཕུང་པོའི་ཕ་རོལ་ན་ཡང་བདག་མེད་པར་ཤེས་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། མཚན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་ནི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཞེས་བྱའོ། །གཞན་ཡང་རིགས་ཀྱི་བུ་ཆོས་ལ་ལ་ནི་མིང་ཡང་ཡོད་ལ་འབྲས་བུ་ཡང་ཡོད་དོ། །ཆོས་ལ་ལ་ནི་མིང་ཡོད་ལ

(1) ལྡེབ་ངོས། ༣༠༩བ-༣༡༠ཨ

འབྲས་བུ་མེད་དོ། །རིགས་ཀྱི་བུ་མིང་ཡོད་ལ་འབྲས་བུ་མེད་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པའོ། །མིང་ཡང་ཡོད་ལ་འབྲས་བུ་ཡང་ཡོད་པ་ནི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པའོ།།

༄ བདེན་པ་གཉིས་བསྟན་པའི་མདོ་ལས།[1] དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དེ་ཅི་ཞིག་སྨྲང་བའི་ཕྱིར་ཆོས་སྟོན་འཇམ་དཔལ་གྱིས་སྨྲས་པ། དོན་དམ་པར་ན་རང་བཞིན་གྱིས་མི་སྐྱེ་མི་ཟད་པའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དེ་ཆོས་སྟོན་ཏོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དེ་དག་ནི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལ་ལྷུར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ལ་ཡང་ལྷུར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ལྷའི་བུས་སྨྲས་པ། འཇམ་དཔལ། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གང་ཡིན། འཇམ་དཔལ་གྱིས་སྨྲས་པ། ལྷའི་བུ། གལ་ཏེ་དོན་དམ་པར་ན་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལུས་དང་། ངག་དང་། ཡིད་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་རང་བཞིན་དུ་འགྱུར་ན་ནི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་གྲངས་སུ་མི་འགྲོ་སྟེ། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ།།

འོན་ཀྱང་ལྷའི་བུ་དོན་དམ་པར་ན་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ནི། ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་ལས་ཡང་དག་པར་འདས་པ། བྱེ་བྲག་མེད་པ། མ་སྐྱེས་པ། མ་འགགས་པ། སྨྲ་བར་བྱ་བ་དང་། སྨྲ་བ་དང་། ཤེས་པར་བྱ་བ་དང་། ཤེས་པ་དང་བྲལ་བའོ། །ལྷའི་བུ། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་དང་ལྡན་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་བར་ལས་ཡང་དག་པར་འདས་པ་ཡིན་ཏེ། ལྷའི་བུ། དེ་ལ་རྟོག་པ་དང་། རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་འཇུག་པའང་མེད། ཕྱོག་པའང་མེད་དོ། །དོན་དམ་པར་ན་དེ་ལ་ཕ་རོལ་ཡང་མེད། ཚུ་རོལ་ཡང་མེད། དབུས་ཀྱང་མེད་དེ། ལྷའི་བུ། འདི་ནི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཞེས་སྒྲོ་བཏགས་ཏེ་བརྗོད་མོད་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༡༩༧ན-༡༩༨ན

ཀྱི། ཇི་ལྟར་དོན་དམ་པའི་བདེན་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ལྟར་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ལྷའི་བུ་དོན་ནི་དོན་དམ་པར་མི་སྐྱེ་བ་སྟེ། དེ་ལ་ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་མི་འཇུག་གོ། །དོན་དམ་པར་གང་ལ་ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་མི་འཇུག་པ་དེ་ནི་ལྷའི་བུ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་སྟེ། ཇི་ལྟར་དོན་དམ་པའི་བདེན་པའོ། །ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟར་ན་མ་ཡིན་ནོ།།

ལྷའི་བུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཀྱང་དོན་དམ་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་དང་། སྒྲ་ཐམས་ཅད་ནི་རྫུན་ཏེ་སླུ་བའི་ཆོས་སོ་ཞེས་བཀའ་སྩལ་ཏོ། །ལྷའི་བུས་སྨྲས་པ། འཇམ་དཔལ་ཇི་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཆོས་བཤད་པ་དེ་རྫུན་དུ་མི་འགྱུར་རམ། འཇམ་དཔལ་གྱིས་སྨྲས་པ། ལྷའི་བུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནི་དོན་དམ་པར་ན་བརྫུན་དུའང་མི་འཆད། བདེན་པར་ཡང་མི་འཆད་དོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ལྷའི་བུ་དོན་དམ་པར་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནི་མ་སྐྱེས་པ་སྟེ། དེ་དོན་དམ་པར་ན་བདེན་པ་དང་། བརྫུན་པར་མི་འཆད་དོ།།

ལྷའི་བུ་དེ་ཇི་སྙམ་དུ་སེམས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྲུལ་པས་བཤད་པ་དེ་བདེན་ནམ་འོན་ཏེ་བརྫུན། ལྷའི་བུས་སྨྲས་པ། འཇམ་དཔལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་སྤྲུལ་པས་བཤད་པ་ནི་བདེན་པའང་མ་ཡིན་བརྫུན་པའང་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འཇམ་དཔལ་དོན་དམ་པར་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་སྤྲུལ་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་གང་ཡང་མེད་དོ། །འཇམ་དཔལ་གྱིས་སྨྲས་པ། ལྷའི་བུ། དེ་དེ་བཞིན་ཏེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་དོན་དམ་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་མ་གྲུབ་པར་མཁྱེན་ཏོ། །གང་དོན་དམ་པར་ཡོངས་སུ་མ་གྲུབ་པ་དེ་ནི་དོན་དམ་པར་ན་བདེན་པ་ཞེས་ཀྱང་མི་བྱ། རྫུན་པ་ཞེས་ཀྱང་མི་བྱའོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དོན་དམ་པར་ན་

ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

ལྷའི་བུས་སྨྲས་པ། ཅི་འཇམ་དཔལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་སྟོན་ཏམ། འཇམ་དཔལ་གྱིས་སྨྲས་པ། ལྷའི་བུ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ནི་བསྟན་པར་མི་ནུས་སོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གང་སྟོན་པ་དང་གང་གིས་སྟོན་པ་དང་ཅི་སྟོན་པ་དང་། གང་ལ་སྟོན་པ་དང་། ཅིའི་ཕྱིར་སྟོན་པའི་ཆོས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་ན་རབ་ཏུ་མ་སྐྱེས་པའོ། །རབ་ཏུ་མ་སྐྱེས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱིས་ནི་རབ་ཏུ་མ་སྐྱེས་པའི་ཆོས་རྣམས་བཤད་མི་ནུས་སོ། །འཇམ་དཔལ་གཞོན་ནུར་གྱུར་པས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་བསྟན་པ་འདི་ནི་མི་སྟོན་པའི་ཚུལ་གྱིས་བསྟན་པ་ན་དགེ་སློང་ལྔ་བརྒྱ་ལེན་པ་མེད་པར་ཟག་པ་རྣམས་ལས་སེམས་རྣམས་པར་གྲོལ་ལོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་བརྒྱད་བ་ལས་འདས་པ་རྣམས་ནི་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་མ་སྐྱེས་པའི་ཚུལ་གྱིས་བཟོད་པ་སྐྱེས་སོ།།

ལྷའི་བུས་སྨྲས་པ། འཇམ་དཔལ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལ་མོས་པར་དཀའོ། །འཇམ་དཔལ་གྱིས་སྨྲས་པ། ལྷའི་བུ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལ་ནི་དམིགས་པ་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མོས་པར་དཀའོ། །ལྷའི་བུས་སྨྲས་པ། འཇམ་དཔལ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་དཀའོ། །འཇམ་དཔལ་གྱིས་སྨྲས་པ། ལྷའི་བུ་མི་བརྟེན་པས་དོན་དམ་པ་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་དཀའོ། ལྷའི་བུས་སྨྲས་པ། འཇམ་དཔལ་ཇི་ལྟར་ན་དགེ་སློང་མངོན་པར་བརྟེན་པ་ཡིན། འཇམ་དཔལ་གྱིས་སྨྲས་པ། ལྷའི་བུ་དོན་དམ་པར་ན་ནམ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དང་། སྤང་བ་དང་། བསྒོམ་པ་དང་། མངོན་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར་བརྟེན་བར་མ་གྱུར་ན། ལྷའི་བུ་དེ་ལྟར་དགེ་སློང་མི་བརྟེན་པའི་ཚུལ་གྱིས་མངོན་པར་བརྟེན་པ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གང་འདི་སྙམ་དུ་དོན་དམ་པར་འདི་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །འདི་སྤང་བར་བྱའོ། །འདི་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །འདི་མངོན་དུ་བྱའོ་སྙམ་དུ་སེམས་པའི་སྦྱོར་བ་དེ་ནི་མཚན་མ་དང་བཅས་པ། སྤྲོས་པ་དང་བཅས་པ། དམིགས་པ་དང་བཅས་པ། ཉོན་མོངས་པ་དང་བཅས་པ། འཁྲུགས་པ་དང་བཅས་པ། འཇིགས་པ་དང་བཅས་པ། ནད་དང་བཅས་པ། སྡུག་བསྔལ་དང་བཅས་པ། ཟུག་རྔུ་དང་བཅས་པ། རྒུག་དང་བཅས་པ་སྟེ། དེའི་སྦྱོར་བ་དེ་ནི་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ལྷའི་བུས་སྨྲས་པ། འཇམ་དཔལ་ཡང་དག་པར་སྦྱོར་བ་ནི་གང་ཡིན། འཇམ་དཔལ་གྱིས་སྨྲས་པ། ལྷའི་བུ་དོན་དམ་པར་ན་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་དང་། ཤིན་ཏུ་མི་སྐྱེ་བ་གང་དང་མཉམ་པ། དོན་དམ་པར་ན་མཚམས་མེད་པ་ལྔ་པོ་དག་ཀྱང་དེ་དང་མཉམ་མོ། །

༄ གཱ་ལས་འཇིགས་མེད་ལས།[1] སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་བསྟན་པ་ནི་བདེན་པ་གཉིས་པོ་འདི་དག་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་སྟེ། འཇིག་རྟེན་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་དག་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མ་རྟོགས་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བར་མཐོང་བ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། དེ་ནི་དེ་དག་ཉིད་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བདེན་པ་ཉིད་ཡིན་པས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པའོ། །དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ནི་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ཐུགས་སུ་ཆུད་པས། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མེད་པར་གཟིགས་པ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། དེ་ནི་དེ་དག་ཉིད་ལས་དོན་དམ་པར་བདེན་པ་ཉིད་ཡིན་པས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པའོ། །

(1) ལྡེབ་ངོས། ༤༩ན

དེ་ལ་གང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་དེ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་དེ་ལྟར་རྣམ་པར་མི་ཤེས་པ་དེ་དག་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ཟབ་མོའི་དེ་ཉིད་རྣམ་པར་མི་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་འདི་སྙམ་དུ་སྤྲོ་བར་འདོད་པའི་དོན་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་ན། ཐ་སྙད་ཀྱི་བདེན་པ་གཉིས་པ་འདི་ཅི་དགོས་སྙམ་དུ་སེམས་ན། དེ་ལ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། ཐ་སྙད་ལ་ནི་མ་བརྟེན་པར། །དམ་པའི་དོན་ནི་བསྟན་མི་ནུས། །དམ་པའི་དོན་ལ་མ་བརྟེན་པར། །མྱ་ངན་འདས་པ་ཐོབ་མི་འགྱུར། །གང་གི་ཕྱིར་ཐ་སྙད་ལ་མ་བརྟེན་པར་དོན་དམ་པ་བསྟན་པར་མི་ནུས་པ་དང་། གང་གི་ཕྱིར་དོན་དམ་པ་ལ་མ་བརྟེན་པར་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་པར་མི་འགྱུར་བ་དེའི་ཕྱིར་བདེན་པ་གཉི་ག་གདགས་དགོས་སོ།།

༈ འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་ལས།[1] དེ་ལ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་ནི་སྡུག་བསྔལ་དང་། ཀུན་འབྱུང་དང་འགོག་པ་དང་ལམ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམས་སོ། །གལ་ཏེ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བདེན་པ་ནི་གཉིས་པོ་ནར་བསྟན་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་དང་། དོན་དམ་པའི་བདེན་པའོ། །ཇི་སྐད་དུ། ཡབ་སྲས་མཇལ་བའི་མདོ་ལས། འཇིག་རྟེན་མཁྱེན་པས་གཞན་ལས་མ་གསན་པར། །བདེན་པ་འདི་གཉིས་ཉིད་ཀྱིས་བསྟན་པར་མཛད། །གང་ཞིག་ཀུན་རྫོབ་དེ་བཞིན་དོན་དམ་སྟེ། །བདེན་པ་གསུམ་པ་འགའ་ཡང་མ་མཆིས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དབུ་མ་ལས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་བསྟན་པ། །བདེན་པ་གཉིས་ལ་ཡང་དག་བརྟེན། །འཇིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་། །དམ་པའི་དོན་གྱི་བདེན་པའོ། །ཞེས་བཤད་དོ།།

(1) ཤེར་ཕྱིན། ༢༩༡ན-༢༩༩ན

དེའི་ཕྱིར་བདེན་པ་གཉིས་ལས་ཐ་དད་པར་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་པོ་གཞན་གཞལ་ཡོད་ཅེ་ན། བཤད་པ། གལ་ཏེ་ཡང་དེ་ལྟ་ཡིན་མོད་ཀྱི། དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཚུལ་བར་བྱ་བ་ཡང་སྤང་བར་བྱ་བ་དག་རེ་རེའི་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་དངོས་པོ་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། འདིར་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་བསྟད་དོ། །དེ་ལ་སྤང་བར་བྱ་བའི་ཕྱོགས་ནི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའོ། །དེའི་འབྲས་བུ་ནི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པའོ། །རྒྱུ་ནི་ཀུན་འབྱུང་གི་བདེན་པའོ། །ལྷུང་བར་བྱ་བའི་ཕྱོགས་ནི་རྣམ་པར་བྱང་བ་ཡིན་ལ། དེའི་འབྲས་བུ་ནི་འགོག་པའི་བདེན་པའོ། །དེ་ཐོབ་པའི་རྒྱུ་ནི་ལམ་གྱི་བདེན་པའོ། །དེ་ལ་སྡུག་བསྔལ་དང་ཀུན་འབྱུང་དང་ལམ་གྱི་བདེན་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་སོ། །འགོག་པའི་བདེན་པ་ནི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པའི་རང་གི་ངོ་བོའོ། །

དེ་བཞིན་དུ་བདེན་པ་གཞན་གང་ཙུང་ཟད་ཅིག་ཡོད་པ་དེ་ཡང་ཅི་རིགས་པར་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་ཁོ་ནར་ངེས་པར་བྱའོ། །ཡང་ཅི་བདེན་པ་བཞི་ལས་ཐ་དད་པའི་བདེན་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། བཤད་པ་ཡོད་དེ། ཇི་སྐད་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་ལྔ་པ་ལས། འདི་ནི་སྡུག་བསྔལ་འཕགས་པའི་བདེན་པའོ་ཞེས་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རབ་ཏུ་ཤེས་སོ། །འདི་ནི་སྡུག་བསྔལ་ཀུན་འབྱུང་བའོ། །འདི་ནི་སྡུག་བསྔལ་འགོག་པའོ། །འདི་ནི་སྡུག་བསྔལ་འགོག་པར་འགྲོ་བའི་ལམ་འཕགས་པའི་བདེན་པའོ་ཞེས་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རབ་ཏུ་ཤེས་སོ། །

དེ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ལ་མཁས་པ་ཡིན། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལ་མཁས་པ་ཡིན། མཚན་ཉིད་ཀྱི་བདེན་པ་ལ་མཁས་པ་ཡིན། རྣམ་པར་དབྱེ་བའི་བདེན་པ་ལ་

མཁས་པ་ཡིན། ཕྱི་སྣེ་རྟོགས་པའི་བདེན་པ་ལ་མཁས་པ་ཡིན། དངོས་པོའི་བདེན་པ་ལ་མཁས་པ་ཡིན། རབ་ཏུ་སྐྱེ་བའི་བདེན་པ་ལ་མཁས་པ་ཡིན། ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པའི་བདེན་པ་ལ་མཁས་པ་ཡིན། ལམ་ཤེས་པ་ལ་འཇུག་པའི་བདེན་པ་ལ་མཁས་པ་ཡིན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སའི་གོ་རིམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཚམས་སྦྱོར་བ་སྒྲུབ་པ་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡང་དག་པར་འབྱུང་བའི་བར་གྱི་བདེན་པ་ལ་མཁས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་སེམས་ཅན་གཞན་དག་གི་བསམ་པ་ཤེས་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཚིམ་པར་བྱེད་པས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་རབ་ཏུ་ཤེས་སོ།།

བརྗོད་པ་གཅིག་པུ་ལ་ཡང་དག་པར་གཞོལ་བས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་རབ་ཏུ་ཤེས་སོ། །རང་དང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་རྟོགས་པས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བདེན་པ་རབ་ཏུ་ཤེས་སོ། །ཆོས་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་རྣམ་པར་གཞག་པ་རྟོགས་པ་རྣམ་པར་དབྱེ་བའི་བདེན་པ་རབ་ཏུ་ཤེས་སོ། །ཕུང་པོ་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རྣམ་པར་གཞག་པ་རྗེས་སུ་རྟོགས་པས་ཕྱི་སྣེ་རྟོགས་པའི་བདེན་པ་རབ་ཏུ་ཤེས་སོ། །ལུས་དང་སེམས་ལ་གནོད་པ་ཉམས་སུ་འབབ་པས་དངོས་པོའི་བདེན་པ་རབ་ཏུ་ཤེས་སོ།།

འགྲོ་བར་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བ་རྟོགས་པས་རབ་ཏུ་སྐྱེ་བའི་བདེན་པ་རབ་ཏུ་ཤེས་སོ། །རིམས་ནད་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་གདུང་བ་ཐམས་ཅད་ཤིན་ཏུ་ཞི་བས་ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་ཤེས་པའི་བདེན་པ་རབ་ཏུ་ཤེས་སོ། །མི་གཉིས་པ་མངོན་པར་བསྒྲུབས་པས་ལམ་ཤེས་པ་ལ་འཇུག་པའི་བདེན་པ་རབ་ཏུ་ཤེས་སོ། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་རྫོགས་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སའི་གོ་རིམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཚམས་སྦྱོར་བ་སྒྲུབ་པ་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡང་དག་པར་འབྱུང་བའི་བར་གྱི་བདེན་པ་རབ་ཏུ་ཤེས་ཏེ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།།

༄༅ ཚིག་གསལ་ལས།[1] སྤྲོས་པ་མ་ལུས་པ་ཉེ་བར་ཞི་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྟོང་པ་ཉིད་ཉེ་བར་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དགོས་པ་ནི་སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ཞི་བ་ཡིན་ན། ཁྱོད་ཀྱིས་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་མེད་པ་ཡིན་པར་རྟོག་ཅིང་སྤྲོས་པའི་དྲ་བ་ཁོ་ན་སྤེལ་བར་བྱེད་པ་ན། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དགོས་པ་མ་རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ནས་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ཡང་། གཞན་ལས་ཤེས་མིན་ཞི་བ་དང་། །སྤྲོས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མ་སྤྲོས་པ། །རྣམ་རྟོག་མེད་དོན་ཐ་དད་མིན། །དེ་ནི་དེ་ཉིད་མཚན་ཉིད་དོ།།

ཞེས་དེ་ཉིད་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །དེའི་ཕྱིར་སྟོང་པ་ཉིད་སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་ལོག་པའི་རང་བཞིན་ལ་མེད་པ་ཉིད་དུ་ག་ལ་ཡོད། དེའི་ཕྱིར་ཁྱོད་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱང་མི་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ། །དོན་གང་ཉེ་བར་བཟུང་ནས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་འཇུག་པ་དེ་ཡང་། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་གང་། །དེ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བཤད། །དེ་ནི་བརྟེན་ནས་གདགས་པ་སྟེ། །དེ་ཉིད་དབུ་མའི་ལམ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འདི་ཉིད་དུ་སྟོན་པར་འགྱུར་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཀྱང་། གང་ཞིག་རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་པ་དེ་མ་སྐྱེས། །དེ་ལ་སྐྱེ་བའི་རང་བཞིན་ཡོད་མ་ཡིན། །རྐྱེན་ལ་རག་ལས་གང་དེ་སྟོང་པར་བཤད། །གང་ཞིག་སྟོང་ཉིད་ཤེས་དེ་བག་ཡོད་མིན། །ཞེས་ཚིགས་སུ་བཅད་དེ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

དེ་ལྟར་ན་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བའི་སྒྲའི་དོན་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲའི་དོན་ཡིན་གྱི་དངོས་པོ་མེད་པའི་སྒྲའི་དོན་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲའི་དོན་མ་ཡིན་ནོ། །ཁྱོད་ནི་དངོས་པོ་མེད་པའི་སྒྲའི་དོན་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲའི་དོན་དུ་སྒྲོ

(1) ལྡེབ་ངོས། ༡༦༣བ༡-༦༦བ

བཏགས་ནས། ཁོ་བོ་ཅག་ལ་ཀླན་ཀ་ཚོལ་བ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་སྤྲོའི་དོན་ཡང་མི་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ། །མི་ཤེས་བཞིན་དུ་ཀླན་ཀ་ཚོལ་བ་ནི་ངེས་པར་ཁྲོད་ཉིད་ལ་གནོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཁོ་བོ་ཅག་ལ་ཇི་སྐད་སྨྲས་པའི་ཀླན་ཀ་ཚོལ་བ་དེ་སུ་ཞིག་ཅེ་ན། གང་ཞིག་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་གསུང་རབ་ལས། བསྟན་པ་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱིས་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་མ་ཤེས་པར་གཞུང་ཙམ་འབའ་ཞིག་འདོན་པ་ལྷུར་ལེན་པའོ།།

དེའི་ཕྱིར་སློབ་དཔོན་གྱིས་གཞན་གྱི་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་ལོག་པར་རྟོག་པ་བཟློག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། རེ་ཞིག་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་གསུང་རབ་ལས་བསྟན་པའི་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱིས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྣམ་པར་གཞག་པའི་དབང་དུ་མཛད་ནས། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་བསྟན་པ། །བདེན་པ་གཉིས་ལ་ཡང་དག་བརྟེན། །འཇིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་། །དམ་པའི་དོན་གྱི་བདེན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདི་ནི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་བསྟན་པ་ནི། བདེན་པ་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་འཇུག་གོ། །བདེན་པ་གཉིས་གང་ཞེ་ན། འཇིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་དང་། །དོན་དམ་པའི་བདེན་པའོ། །དེ་ལ། འཇིག་རྟེན་ཕུང་པོར་རབ་གྲགས་པ། །དེ་ལ་འཇིག་རྟེན་ངེས་པར་བརྟེན། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལས་ན་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་གང་ཟག་ལ་འཇིག་རྟེན་ཞེས་བརྗོད་དོ།།

ཀུན་ནས་སྒྲིབ་པས་ན་ཀུན་རྫོབ་སྟེ། མི་ཤེས་པ་ནི་དངོས་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་ཀུན་ནས་འགེགས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་བྱའོ། །ཡང་ན་ཕན་ཚུན་བརྟེན་པས་ན་ཀུན་རྫོབ་སྟེ། ཕན་ཚུན་བརྟེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །ཡང་ན་ཀུན་རྫོབ་ནི་བརྡ་སྟེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ཅེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། །དེ་ཡང་བརྗོད་

པ་དང༌། བརྗོད་བྱ་དང༌། ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ནོ།།

འཇིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་བོ་ཞེས་འཇིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་གང་ལས་དེ་ལྟར་ཁྱད་པར་དུ་བྱེད་པ་འཇིག་རྟེན་མ་ཡིན་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱང་ཡོད་དམ་ཞེ་ན། འདི་ནི་དངོས་པོ་ཇི་ལྟར་གནས་པ་རྗེས་སུ་བརྗོད་པ་ཡིན་གྱི། འདིར་དཔྱད་པ་དེ་མི་འཇུག་གོ། །རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན། རབ་རིབ་དང་ལིང་ཏོག་སྔོན་པོ་དང༌། མིག་སེར་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་ཉམས་པས་མཐོང་བ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་གནས་པ་དེ་དག་ནི་འཇིག་རྟེན་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་གི་ཀུན་རྫོབ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། འཇིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་མ་ཡིན་པས། །འཇིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང༌། །ཞེས་དེ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་སོ།།

འདི་ཡང་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས་རྒྱས་པར་བཤད་པས་དེ་ལས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ། །འཇིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བདེན་པ་ནི། །འཇིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་སྟེ། །བརྗོད་བྱ་དང༌། རྗོད་བྱེད་དང༌། ཤེས་པ་དང༌། ཤེས་བྱ་ལ་སོགས་པའི་ཐ་སྙད་མ་ལུས་པ་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཞེས་བྱའོ། །དོན་དམ་པ་ལ་ནི་འདི་དག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེར་ནི་བརྗོད་པར་བྱ་བ་བཟློག་པ་སྟེ། སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་བཟློག་པས་སོ། །མ་སྐྱེས་པ་དང་མ་འགགས་པ།།

ཆོས་ཉིད་མྱ་ངན་འདས་དང་མཚུངས་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་དོན་དམ་པ་དེ་ལ་ཚིག་གམ་ཤེས་པ་འཇུག་པ་ག་ལ་ཡོད། །དོན་དམ་པ་དེ་ནི་གཞན་ལས་ཤེས་པ་མ་ཡིན་ཞིང་ཞི་བ་དང༌། འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པར་བྱ་བ་དང༌། སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་པ་ཡིན་གྱི། དེ་ནི་བསྟན་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཞིང༌། ཤེས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་ལས་ཤེས་མིན་ཞི་བ་དང༌། །སྤྲོས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མ་སྤྲོས་

པ། །རྣམ་རྟོག་མེད་དོན་ཐ་དད་མིན། །དེ་ནི་དེ་ཉིད་མཚན་ཉིད་དོ། །ཞེས་སྨྲར་བ་ཤད་ཟིན་ཏོ། །དོན་ཡང་དེ་ཡིན་ལ་དམ་པ་ཡང་དེ་ཡིན་པས་ན་དོན་དམ་པའོ། །དེ་ཉིད་བདེན་པ་ཡིན་པས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པའོ། །བདེན་པ་འདི་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ནི། རྒྱས་པར་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།།

སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་བསྟན་པ་ནི། །བདེན་པ་གཉིས་པོ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ། །བསྟན་པའི་ཚུལ་དེ་ལྟར་རྣམ་པར་གནས་པ་ཡིན་དང་། གང་དག་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱིས་ནི། །རྣམ་དབྱེ་རྣམ་པར་མི་ཤེས་པ། །དེ་དག་སངས་རྒྱས་བསྟན་པ་ནི། །ཟབ་མོའི་འདི་ཉིད་རྣམ་མི་ཤེས། །ཞེས་བྱའོ། །འདིར་སྨྲས་པ། གལ་ཏེ་དོན་དམ་པ་སྤྲོས་པ་དང་བྲལ་བའི་རང་བཞིན་ཡིན་ན། འོ་ན་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ་རག་མོད། ཕུང་པོ་དང་། ཁམས་དང་། སྐྱེ་མཆེད་དང་། འཕགས་པའི་བདེན་པ་དང་། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོན་པ་དོན་དམ་པ་མ་ཡིན་པ་གཞན་འདིས་ཅི་ཞིག་དགོས།

དེ་ཉིད་མ་ཡིན་པ་ནི་ཡོངས་སྤང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ན། གང་ཡོངས་སུ་སྤང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པ་བསྟན་པ་དེས་ཅི་ཞིག་བྱ། བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ནི་དེ་ལྟར་བདེན་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་བརྗོད་པར་བྱ་བ་དང་། རྗོད་པར་བྱེད་པ་དང་། ཤེས་པ་དང་། ཤེས་བྱ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་འཇིག་རྟེན་པའི་དོན་དམ་པ་ཁས་མ་བླངས་པར་དོན་དམ་པ་བསྟན་པར་མི་ནུས་ལ། མ་བསྟན་ན་ཡང་རྟོགས་པར་མི་ནུས་ཤིང་། དོན་དམ་པ་མ་རྟོགས་པར་ཡང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་གྲོང་ཁྱེར་དུ་ཕྱིན་པར་མི་ནུས་སོ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཐ་སྙད་ལ་ནི་མ་བརྟེན་པར། །དམ་པའི་དོན་ནི་བསྟན་མི་ནུས། །དམ་པའི་དོན་ནི་མ་རྟོགས་པར། །མྱ་ངན་འདས་པ་འཐོབ་མི་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་ཏེ།

དེའི་ཕྱིར་སྐྱེ་དང་ལས་འདས་པ་ཐོབ་པའི་ཐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཚུ་འདོད་པས་སྨོད་ལྟར་ཐོག་མར་གདོན་མི་ཟ་བར་ཀུན་རྫོབ་ཇི་ལྟར་གནས་པ་ཁས་བླང་བར་བྱའོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར། གང་ཞིག་ཀུན་རྫོབ་དང་། དོན་དམ་པའི་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱིས་རྣམ་པར་གཞག་པ་མ་བྱས་པར་སྟོང་པ་ཉིད་སྨྲ་བར་བྱེད་པའི་གང་ཟག་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུ་ནི། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ལྟ་ཉེས་ན། །ཤེས་རབ་ཆུང་རྣམས་ཕུང་བར་བྱེད། །ཇི་ལྟར་སྦྲུལ་ལ་བཟུང་ཉེས་དང་། །རིག་སྔགས་ཉེས་པར་བསྒྲུབ་པ་བཞིན། །རྣལ་འབྱོར་པ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་མི་ཤེས་པ་ཙམ་གྱིས་བསྐྱེད་པ་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་ནས་དེའི་སྟོང་པ་ཉིད་དོ།།

དོན་དམ་པའི་མཚན་ཉིད་རྟོགས་པ་ནི་མཐའ་གཉིས་སུ་ལྷུང་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། གང་ཞིག་ད་ལྟ་མེད་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཚེ་ན། ཅི་ཞིག་ཡོད་པར་འགྱུར་ཞེས་དེ་ལྟར་སྔར་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པས་ཕྱིས་ཀྱང་མེད་པ་ཉིད་དུ་མི་རྟོགས་ལ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་གཟུགས་བརྙན་དང་འདྲ་བ་ལ་གནོད་པ་མ་བྱས་པས། ལས་དང་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་དང་ཆོས་དང་ཆོས་མ་ཡིན་པ་ལ་ཡང་གནོད་པ་ལ་མ་ཡིན་ནོ། །དོན་དམ་པ་དངོས་པོ་ཉིད་དུ་སྒྲོ་འདོགས་པར་བྱེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་རང་བཞིན་དང་བཅས་པ་མ་ཡིན་པ་རྣམས་ཁོ་ན་ལ་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ལ་སོགས་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་དང་། དངོས་པོ་རང་བཞིན་དང་བཅས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། དངོས་པོ་རང་བཞིན་དང་བཅས་པར་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་ལྟར་ཡང་། ལས་དང་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་མ་མཐོང་བ་དང་། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ།།

གང་གིས་དེ་ལྟར་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་མ་མཐོང་བར་འདུ་བྱེད

རྣམས་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་མཐོང་བ་དེས་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་མཐོང་བས་འདུ་བྱེད་རྣམས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་རྟོག་པར་བྱེད་ལ། ཡང་ན་སྟོང་པ་ཉིད་འགའ་ཞིག་དངོས་པོར་བརྟགས་ནས། དེའི་རྟེན་གྱི་ཆེད་དུ་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་ཡང་རྟོག་པར་བྱེད་དེ། དེ་ནི་གཉི་ག་ལྟར་ཡང་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ལྟ་ཉེས་པས་ངེས་པར་ཕུང་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། རེ་ཞིག །གལ་ཏེ་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་སྟེ། །ཐམས་ཅད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་རྟོག་ན་ནི་དེའི་ཚེ། འདི་ལོག་པར་ལྟ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། ཆོས་འདི་ལོག་པར་བཟུང་གྱུར་ན། །མི་མཁས་རྣམས་ནི་ཚུད་ཀྱང་ཟ། །འདི་ལྟར་མེད་པར་ལྟ་བ་ཡི། །མི་གཙང་དེར་ནི་བྱིང་བར་འགྱུར། །ཞེས་བཤད་དོ། །

ཅི་སྟེ་ཡང་ཐམས་ཅད་ལ་སྐུར་པ་འདེབས་པར་མི་འདོད་ན་ནི་དེའི་ཚེ། ཇི་ལྟར་དངོས་པོ་འདི་དག་དམིགས་སུ་ཟིན་ཀྱང་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་རང་བཞིན་མེད་པའི་དོན་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདི་ངེས་པར་སྟོང་པ་ཉིད་སྤོང་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟར་སྤངས་ནས་ཆོས་ཀྱིས་ཕོངས་པར་འགྱུར་བའི་ལས་ཀྱིས་ངེས་པར་ངན་འགྲོར་འགྲོ་བར་འགྱུར་རོ། །ཇི་སྐད་དུ་རིན་པོ་ཆེའི་ཕྲེང་བ་ལས། གཞན་ཡང་འདི་ནི་ལོག་བཟུང་ན། །བླུན་པོ་མཁས་པའི་ང་རྒྱལ་ཅན། །སྤོང་བས་མ་རུང་བདག་ཉིད་ཅན། །མནར་མེད་པར་ནི་སྤྱི་ཚུགས་འགྲོ། །ཞེས་བཤད་དོ། །

དེ་ལྟར་ན་རེ་ཞིག་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་དངོས་པོ་མེད་པར་བཟུང་བས་ན། འཛིན་པ་པོ་ཕུང་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཅི་སྟེ་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། དེའི་རྟེན་འདུ་བྱེད་རྣམས་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་རྟོག་པར་བྱེད་པ་དེ་ལྟ་ན་ཡང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པར་འགྲོ་བའི་ལམ་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པའི་ཕྱིར། སྟོང་པ་ཉིད་བསྟན་པ་འབྲས་བུ་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ན་སྟོང་པ་ཉིད་དངོས་པོའི་ངོ་བོར་གཟུང

བ་ན་ཡང་འཛིན་པ་པོ་ཕུང་བར་བྱེད་དོ། །གལ་ཏེ་ཕན་འདོགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་རྣམ་པ་གཞན་དུ་གཟུང་ན། ཕན་འདོགས་པར་མ་གྱུར་མོད། གནོད་པར་བྱེད་པར་ནི་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཏེ། འབྲུ་དག་གོ་རིམ་ལས་ཉམས་པར་བཏབ་པ་ན། འདེབས་པ་པོ་བརླག་པར་བྱེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེའི་ཕྱིར་སློབ་དཔོན་གྱིས་བརྗོད་པར་བཞེད་པའི་དོན་སྟོན་པའི་དཔེ་གསུངས་པ་ནི། ཇི་ལྟར་སྦྲུལ་ལ་བཟུང་ཉེས་དང་། །རིག་སྔགས་ཉེས་པར་བསྒྲུབས་པ་བཞིན། །ཞེས་བྱ་བ་སྟེ།

ཇི་ལྟར་སྦྲུལ་སྨན་དང་སྔགས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་མན་ངག་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་བཟུང་ན་ནོར་གྱི་ཕུང་པོ་ཆེན་པོ་འགྲུབ་པར་བྱེད་ལ། ཇི་ལྟར་ཉེ་བར་བསྟན་པ་བོར་ནས་འཛིན་ན་ནི་འཛིན་པ་པོ་ཉིད་ཕུང་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ཇི་ལྟར་མན་ངག་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་རབ་ཏུ་བསྒྲུབས་བའི་རིག་སྔགས་ཀྱིས་ནི་སྒྲུབ་པ་པོ་ལ་ཕན་འདོགས་པར་བྱེད་ལ། མན་ངག་ལས་ཉམས་པར་བསྒྲུབས་ན་ནི་སྒྲུབ་པ་པོ་ཉིད་བརླག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་འདིར་ཡང་ཉེ་བར་བསྟན་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་སྟོང་པ་ཉིད་བཟུང་ན་ནི། འཛིན་པ་པོ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་བདེ་བ་མཆོག་ལ་སྦྱོར་བར་བྱེད་ལ། ཇི་ལྟར་ཉེ་བར་བསྟན་པར་སྤངས་ནས་བཟུང་ན་ནི། ངེས་པར་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་འཛིན་པ་པོ་ཉིད་ཕུང་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།།

གང་གི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་བཟུང་ཉེས་པས་འཛིན་པ་པོ་ཕུང་བར་བྱེད་ལ། ཤེས་རབ་ཞན་པ་དག་གིས་ཀྱང་ཡང་དག་པར་འཛིན་པར་མི་ནུས་པ། དེ་ཕྱིར་ཞན་པས་ཆོས་འདི་ཡི། །གཏིང་རྟོགས་དཀའ་བར་མཁྱེན་གྱུར་ནས། །ཐུབ་པའི་ཐུགས་ནི་ཆོས་བསྟན་ལས། །རབ་ཏུ་ལོག་པར་གྱུར་པ་ཡིན། །གང་གི་ཕྱིར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བཟུང་བས། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་འདིས་ཤེས་རབ་ཆུང་བ

སྟེ། སེམས་ཅན་སྦྱོབས་པ་ཆུང་བ་ཕྱུང་བར་བྱེད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཁམས་དང་ཆོས་ཤིན་ཏུ་ཟབ་པ་ལ་གཟིགས་ཏེ། ཞན་པ་དག་གིས་ཆོས་འདིའི་དོན་རྟོགས་པར་དཀའ་བར་མཁྱེན་པར་གྱུར་ནས་ཐུབ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཐུགས་ཆོས་སྟོན་པ་ལས་ལོག་པར་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ།།

ཇི་སྐད་དུ། མདོ་ལས། དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས་རིང་པོར་མ་ལོན་པར་འདི་སྙམ་དུ་དགོངས་ཏེ། ངས་ཆོས་ཟབ་མོ་ཟབ་པར་སྣང་བ་བརྟག་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཞིང་། རྟོག་གེའི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་པ། ཞིབ་མོ་མཁས་ཤིང་མཛངས་པར་རིག་པར་བྱ་བ་ཐུགས་སུ་ཆུད་དེ། དེ་གལ་ཏེ་ངས་གཞན་དག་ལ་བསྟན་ན། གཞན་གྱིས་ངའི་དེ་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར། དེས་ང་ལ་གནོད་པར་འགྱུར་ཞིང་ཞུམ་པར་འགྱུར། ཐུགས་མི་སྤྲོ་བར་འགྱུར་བས་གང་བདག་ཉིད་གཅིག་པུ་དགོན་པ་རབ་ཏུ་དབེན་པ་མཐོང་བའི་ཆོས་ལ། བདེ་བ་ལ་རེག་པར་གནས་པར་རབ་ཏུ་ཐོབ་པས་གནས་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱས་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།།

དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་བདེན་པ་གཉིས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྣམ་པར་གནས་པ་མ་ཤེས་པར། སྐྱོན་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བ་ནི། །སྟོང་ལ་འཐད་པ་མ་ཡིན་པས། །ཁྱེད་ནི་སྟོང་ཉིད་སྐྱོང་བྱེད་པ། །གང་དེ་ང་ལ་མི་འཐད་དོ། །གང་གི་ཕྱིར་ཁྱོད་ཀྱིས་ཁོ་བོ་ཅག་ལ། གལ་ཏེ་འདི་དག་ཀུན་སྟོང་ལ། །འབྱུང་བ་མེད་ཅིང་འཇིག་པ་མེད། །ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སྐྱོན་ཆེན་པོར་ཐལ་བར་ཉེ་བར་བཀོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་གཞག་པ་མངོན་པར་མ་ཤེས་པས། སྟོང་པ་ཉིད་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དགོས་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ཁོང་དུ་མ་ཆུད་པས་བཀོད་

པ་ཡིན་པས། ཁོ་བོ་ཅག་གི་སྟོང་པ་ལ་སྟེ། སྟོང་པ་ཉིད་དུ་སྨྲ་བ་ལ་དེའི་འཐད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །གང་གི་ཕྱིར་མི་འཐད་པ་དེའི་ཕྱིར་ཁྱོད་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ཉེ་བར་ཐལ་བར་བརྗོད་ཅིང་། སྟོང་པ་ཉིད་སྤོང་བར་བྱེད་པ་སྟེ། འདོར་ཞིང་སེལ་ལ་ཟློག་པར་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པའི་སྤོང་བ་དེ་ངེད་ཅག་ལ་མི་འཐད་དོ།།

འདི་ལྟར་ཁྱེད་ཀྱིས་ནི་དངོས་པོ་མེད་པའི་དོན་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་དུ་སྒྲོ་བཏགས་ནས་ཐལ་བ་བརྗོད་པ་ཡིན་ན། ཁོ་བོ་ཅག་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་དངོས་པོ་མེད་པའི་དོན་དུ་མི་འཆད་ཅིང་། འོན་ཅེ་ཞེ་ན། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བའི་དོན་ཏོ། །དེའི་ཕྱིར་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་ལྟ་བ་ལ་སྐྱོན་འབྱིན་པ་འདི་མི་རིགས་སོ། །ཁོ་བོ་ཅག་གི་ཕྱོགས་ལ་ཇི་སྐད་སྨྲས་པའི་སྐྱོན་དུ་ཐལ་བ་མི་འཇུག་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་བདེན་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པར་གཞག་པ་ཐམས་ཅད་ཆེས་ཤིན་ཏུ་འཐད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་གསུངས་པ།

གང་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་རུང་བ། །དེ་ལ་ཐམས་ཅད་རུང་བར་འགྱུར། །གང་ལ་སྟོང་ཉིད་མི་རུང་བ། །དེ་ལ་ཐམས་ཅད་མི་རུང་འགྱུར། །གང་ལ་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་འདི་རུང་བ་དེ་ལ་ཇི་སྐད་སྨྲས་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་རུང་བར་འགྱུར་རོ། །ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། གང་གི་ཕྱིར་ཁོ་བོ་ཅག་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་སྨྲ་སྟེ། དེའི་ཕྱིར། གང་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་འདི་རུང་བ་དེ་ལ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་རུང་ལ། གང་ལ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་རུང་བ་དེ་ལ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་རྣམས་རུང་བར་འགྱུར་རོ།།

ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། གང་གི་ཕྱིར་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ཉིད་སྡུག་བསྔལ་དུ་འགྱུར་གྱི། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་མི་འབྱུང་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ནི་རང་བཞིན

མེད་པས་སྟོང་པར་འགྱུར་རོ། །སྡུག་བསྔལ་ཡོད་ན་ནི་སྡུག་བསྔལ་ཀུན་འབྱུང་བ་དང་། སྡུག་བསྔལ་འགོག་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་འགོག་པར་འགྲོ་བའི་ལམ་རུང་བར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་སྡུག་བསྔལ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དང་། ཀུན་འབྱུང་སྤང་བ་དང་། འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱ་བ་དང་། ལམ་བསྒོམ་པར་ཡང་རུང་ངོ་། །སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་པའི་བདེན་པ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་ཡོད་ན་ནི་འབྲས་བུ་རྣམས་རུང་བར་འགྱུར་རོ། །འབྲས་བུ་རྣམས་ཡོད་ན་འབྲས་བུ་ལ་གནས་པ་དག་རུང་ངོ་།།

འབྲས་བུ་ལ་གནས་པ་དག་ཡོད་ན་ནི་ཞུགས་པ་དག་ཀྱང་རུང་བར་འགྱུར་རོ། །འབྲས་བུ་ལ་གནས་པ་དང་ཞུགས་པ་དག་ཡོད་ན་ནི་དགེ་འདུན་རུང་ངོ་། །འཕགས་པའི་བདེན་པ་རྣམས་ཡོད་ན། དམ་པའི་ཆོས་ཀྱང་རུང་བར་འགྱུར་རོ། །དམ་པའི་ཆོས་དང་དགེ་འདུན་ཡོད་ན་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱང་རུང་བར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ཡང་རུང་བར་འགྱུར་རོ། །འཇིག་རྟེན་པ་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཁྱད་པར་དུ་རྟོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རུང་ལ། ཆོས་དང་ཆོས་མ་ཡིན་པ་དག་དང་། དེའི་འབྲས་བུ་དང་། འཇིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྙད་དག་ཀྱང་རུང་བར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ན། གང་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་རུང་བ་དེ་ལ་ཐམས་ཅད་རུང་བར་འགྱུར་རོ། །གང་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་མི་རུང་བ་དེ་ལ་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ཉིད་མེད་པས། ཐམས་ཅད་མི་རུང་བར་འགྱུར་རོ། །ཇི་ལྟར་མི་རུང་བ་དེ་ལྟར་ནི་རྒྱས་པར་སྟོན་པར་འགྱུར་རོ། །

༄ འཇུག་པ་རང་འགྲེལ་ལས།[1] རེ་ཞིག་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་གཞག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བཤད་པ། དངོས་ཀུན་ཡང་དག་བརྫུན་པ་མཐོང་བ་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༣༥༦ན-༣༥༧ན

ཡིས། །དངོས་སྙེད་ངོ་བོ་གཉིས་ནི་འཛིན་པར་འགྱུར། །ཡང་དག་མཐོང་ཡུལ་གང་ཡིན་དེ་ཉིད་དེ། །མཐོང་བ་རྫུན་པ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་གསུངས། །འདི་ན་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་མཁྱེན་པ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ཀྱིས། འདུ་བྱེད་དང་མྱུ་གུ་ལ་སོགས་པ་ནང་དང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་རྣམ་པ་གཉིས་ཉེ་བར་བསྟན་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ། ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའོ། །དེ་ལ་དོན་དམ་པ་ནི་ཡང་དག་པར་གཟིགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གྱི་ཡུལ་ཉིད་ཀྱིས་བདག་གི་ངོ་བོ་རྙེད་པ་ཡིན་གྱི། རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ནི་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་ནོ།།

གཞན་ནི་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོའི་མ་རིག་པའི་རབ་རིབ་ཀྱི་ལིང་ཐོག་གིས་བློའི་མིག་མ་ལུས་པར་ཁེབས་པ་རྣམས་ཀྱི་མཐོང་བ་རྫུན་པའི་སྟོབས་ལས་བདག་གི་ཡོད་པ་རྙེད་པ་ཡིན་ཏེ། བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱི་མཐོང་བའི་ཡུལ་དུ་འགྱུར་པ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་དུ་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་དེ་གཉིས་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ། །རང་བཞིན་དེ་གཉིས་ལས་ཀྱང་མཐོང་བ་ཡང་དག་པའི་ཡུལ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེ་ཉིད་དེ། དེ་ནི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པའོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །དེའི་རང་གི་ངོ་བོ་ནི་བཤད་པར་བྱའོ།།

མཐོང་བ་རྫུན་པའི་ཡུལ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པའོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་བདེན་པ་གཉིས་རྣམ་པར་གཞག་ནས། མཐོང་བ་རྫུན་པ་རྣམས་ལ་མཐོང་བ་ཡང་དག་པ་དང་རྫུན་པ་ཉིད་ལས་གཉིས་ཉིད་ཡོད་པས་དེས་གཟུང་བར་བྱ་བའི་དོན་དང་། ཤེས་པ་གཉིས་ཉིད་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བཤད་པ། མཐོང་བ་རྫུན་པའང་རྣམ་པ་གཉིས་འདོད་དེ། དབང་པོ་གསལ་དང་དབང་པོ་སྐྱོན་ལྡན་ནོ། །སྐྱོན་

ལྡན་དབང་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་པ་ནི། །དབང་པོ་ལེགས་གྱུར་ཤེས་ལྟོས་ལོག་པར་འདོད། །དེ་ལ་དབང་པོ་གསལ་བ་ཅན་ནི་རབ་རིབ་དང་བྲལ་ཞིང་མིག་སེར་ལ་སོགས་པས་ཉམས་པར་མ་བྱས་པ་དང་། རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་འཛིན་པ་རྣམས་སོ། །སྐྱོན་དང་ལྡན་པའི་དབང་པོ་ཅན་རྣམས་ནི་དེ་ལས་བཟློག་པ་དག་གོ།

དེ་ལ་དབང་པོ་ལེགས་པར་གྱུར་པ་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་སྐྱོན་དང་ལྡན་པའི་དབང་པོ་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལོག་པར་ཤེས་པར་འདོད་དོ། །ཇི་ལྟར་འདི་དག་གི་ཤེས་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་དང་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྣམ་པ་གཉིས་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ། ཡུལ་ཡང་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ། གནོད་པ་མེད་པའི་དབང་པོ་དྲུག་རྣམས་ཀྱིས། །བཟུང་བ་གང་ཞིག་འཇིག་རྟེན་གྱིས་རྟོགས་ཏེ། །འཇིག་རྟེན་ཉིད་ལས་བདེན་ཡིན་ལྷག་མ་ནི། །འཇིག་རྟེན་ཉིད་ལས་ལོག་པར་རྣམ་པར་གཞག །དེ་ལ་རབ་རིབ་དང་མིག་སེར་ལ་སོགས་པ་དག་དང་དད་ཏུ་ར་ཟོས་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ནི་དབང་པོ་ལ་གནོད་པའི་རྐྱེན་ནང་ན་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ།།

ཏིལ་མར་དང་ཆུ་དང་མེ་ལོང་དང་བྲག་ཕུག་ལ་སོགས་པ་ནས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་དང་། ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ཡུལ་དང་དུས་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ཉེ་བར་གྱུར་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ནི་དབང་པོ་ལ་གནོད་པའི་རྐྱེན་ཕྱི་རོལ་ན་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ནི་དབང་པོ་ལ་གནོད་པར་བྱེད་པ་ནང་ན་ཡོད་པ་དག་མེད་པར། གཟུགས་བརྙན་དང་བྲག་ཅ་དང་སྨིག་རྒྱུ་དང་ཆུ་ཟླ་སོགས་པར་འཛིན་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་མིག་འཕྲུལ་མཁན་ལ་སོགས་པར་རབ་ཏུ་སྦྱར་བའི་སྔགས་དང་སྨན་ལ་སོགས་པ་

དག་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱའོ།།

ཡིད་ཀྱི་གནོད་པར་བྱེད་པ་ནི་དེ་དག་དང་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པས་བྱས་པའི་གྲུབ་པའི་མཐའ་ལ་སོགས་པ་དག་དང་། རྟེས་སུ་དཔག་པ་ལྟར་སྣང་བ་དག་སྟེ། རྨི་ལམ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པར་གཞག་པ་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་གྱིས་དབང་པོ་ལ་གནོད་པའི་རྐྱེན་ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པ་མེད་པར་དབང་པོ་དྲུག་ཅར་གྱིས་གཟུང་བར་བྱ་བའི་དོན་རྟོགས་པ་དེ་ནི་འཇིག་རྟེན་ཉིད་ལས་བདེན་པ་ཡིན་གྱི་འཕགས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །གཟུགས་བརྙན་ལ་སོགས་པ་གང་ཞིག་དབང་པོ་རྣམས་ལ་གནོད་པ་ཡོད་པ་ན་ཡུལ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་སྣང་བ་དེ་ནི་འཇིག་རྟེན་ཉིད་ལ་ལྟོས་ནས་ལོག་པ་ཡིན་ནོ།།

ད་ནི་བཤད་ཟིན་པའི་དོན་ཉིད་དཔེར་བརྗོད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཉེ་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ། མི་ཤེས་གཉིད་ཀྱིས་རབ་བསྐྱོད་མུ་སྟེགས་ཅན། །རྣམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཇི་བཞིན་བརྟགས་པ་དང་། །སྒྱུ་མ་སྨིག་རྒྱུ་སོགས་ལ་བརྟགས་པ་གང་། །དེ་དག་འཇིག་རྟེན་ལས་ཀྱང་ཡོད་མིན་ཉིད། །མུ་སྟེགས་ཅན་འདི་དག་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་འཇུག་པར་འདོད་པས་སྐྱེ་བོ་མ་བྱང་བ་གནག་རྫི་དང་བུད་མེད་ལ་སོགས་པ་ཡན་ཆད་ལ་གྲགས་པའི་དངོས་པོ་སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པ་ལ་སོགས་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ཡང་དག་པར་ངེས་པར་མ་བཟུང་བར། ཐུལ་དུ་བྱུང་བར་འགྲོ་བར་འདོད་པས་ཤིང་ལ་འཛེགས་པས་ཡལ་ག་སྔ་མ་བཏང་ནས་ཡལ་ག་ཕྱི་མ་མ་བཟུང་བ་ལྟར་ལྟུང་བ་ཆེན་པོས་ལྟ་བ་ངན་པའི་རི་འི་སུལ་དག་ཏུ་ལྟུང་བར་འགྱུར་ཞིང་། བདེན་པ་གཉིས་མཐོང་བ་དང་བྲལ་བའི་འབྲས་བུ་མི་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ།།

དེའི་ཕྱིར་འདི་དག་གིས་གང་བརྟགས་པ་ཡོན་ཏན་གསུམ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ནི་

འཇིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་འདིར། མིག་ནི་རབ་རིབ་ཅན་གྱི་དམིགས་པ་ཡིས། །རབ་རིབ་མེད་ཤེས་ལ་གནོད་མིན་ཇི་ལྟར། །དེ་བཞིན་དྲི་མེད་ཡེ་ཤེས་སྤངས་པའི་བློས། །དྲི་མེད་བློ་ལ་གནོད་པ་ཡོད་མ་ཡིན། །གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པ་བཤད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་ལྟ་བ་ཁོ་ན་ལ་གནས་ནས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་གཟིགས་པ་ཁས་བླངས་ནས་ཡིན་ནོ།།

གང་གི་ཚེ་སྐྱེ་བ་དགག་པ་འདི་ཁྱད་པར་དུ་ཡིན་པ་དེའི་ཚེ་ཇི་ལྟར་རབ་རིབ་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སྐྲ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་ལ་དམིགས་པས་རབ་རིབ་མེད་པའི་ཤེས་པ་ལ་མི་གནོད་པ་དེ་བཞིན་དུ། ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་བྲལ་བ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་པས་ཀྱང་གཟིགས་པ་ཟག་པ་མེད་པ་ལ་གནོད་པ་མ་ཡིན་པས་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུ་ཡུལ་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གནོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ཕ་རོལ་པོ་ནི་དམ་པ་དག་གིས་བཞད་གད་དུ་བྱ་བར་འོས་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་འདིས་ནི་བདེན་པ་གཉིས་ཡིན་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་དབྱེ་བས་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་གཉིས་སུ་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བཤད་པ། གཏི་མུག་རང་བཞིན་སྒྲིབ་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་སྟེ། །དེས་གང་བཅོས་མ་བདེན་པར་སྣང་དེ་ནི། །ཀུན་རྫོབ་བདེན་ཞེས་ཐུབ་པ་དེས་གསུངས་ཏེ། །བཅོས་མར་གྱུར་པའི་དངོས་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུའོ། །དེ་ལ་འདིས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཇི་ལྟར་གནས་པའི་དངོས་པོ་ལྟ་བ་ལ་རྨོངས་པར་བྱེད་པས་ན་གཏི་མུག་སྟེ། མ་རིག་པ་དངོས་པོའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་སྒྲོ་འདོགས་པར་བྱེད་པ་རང་བཞིན་མཐོང་བ་ལ་སྒྲིབ་པའི་བདག

ཉིད་ཅན་ནི་ཀུན་རྫོབ་པོ།།

ཀུན་རྫོབ་དེས་གང་ཞིག་བདེན་པར་སྣང་ཞིང་རང་བཞིན་མེད་བཞིན་དུ་རང་བཞིན་དུ་སོ་སོར་སྣང་བ་དེ་ནི་འཇིག་རྟེན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བདེན་པས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་སྟེ། དེ་ནི་བཅོས་མ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་ངོ་། །བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་གཟུགས་བརྙན་དང་བྲག་ཅ་ལ་སོགས་པ་ཅུང་ཟད་ཅིག་ནི་རྫུན་ཡང་མ་རིག་པ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ལ་སྣང་ལ། སྔོན་པོ་ལ་སོགས་པ་གཟུགས་དང་སེམས་དང་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་ཅུང་ཟད་ཅིག་ནི་བདེན་པར་སྣང་སྟེ། རང་བཞིན་ནི་མ་རིག་པ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་སྣང་ངོ་། །དེའི་ཕྱིར་དེ་དང་གང་ཞིག་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་རྫུན་པ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་རེ་ཞིག་སྲིད་པའི་ཡན་ལག་གིས་ཡོངས་སུ་བསྡུས་པ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་མ་རིག་པའི་དབང་གིས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་རྣམ་པར་གཞག་གོ།།

དེ་ལ་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱིས་གཟིགས་པ་སྤངས་པ། འདུ་བྱེད་གཟུགས་བརྙན་ལ་སོགས་པའི་ཡོད་པ་ཉིད་དང་འདྲ་བར་གཟིགས་པ་རྣམས་ལ་ནི་བཅོས་མའི་རང་བཞིན་གྱི་བདེན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བདེན་པར་མངོན་པར་རློམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བྱིས་པ་རྣམས་ལ་ནི་སླུ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་གཞན་པ་རྣམས་ལ་ནི་སྒྱུ་མ་ལ་སོགས་པ་ལྟར་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་དུ་འགྱུར་རོ། །དེ་ཡང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་མ་རིག་པ་ཙམ་ཀུན་དུ་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར། སྣང་བ་དང་བཅས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་གྱི་འཕགས་པ་རྣམས་ལ་སྣང་གི །སྣང་བ་མེད་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་མངའ་བ་རྣམས་ལ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།།

སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་ཕྱིར། སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་རྒྱུ་བ་གཏན་ལོག་པར་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་རེ་ཞིག་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དམ་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་འཕགས་པ་སྣང་བ་དང་བཅས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་ཡིན་ལ། དེའི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དམ་པའོ།།

སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་དོན་དམ་པ་ནི་རང་བཞིན་ཉིད་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་སླུ་བ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་དེ་རྣམས་ཀྱི་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ནི་སླུ་བར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་བསྟན་ནས། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་བསྟན་པར་འདོད་པས་དེ་ནི་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་ཤེས་པའི་ཕྱིར་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དངོས་སུ་བསྟན་པར་མི་ནུས་པས། ཉན་པར་འདོད་པ་སེམས་ལ་རང་གིས་མྱོང་བ་ཉིད་དུ་དེའི་རང་བཞིན་གསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དཔེ་བཤད་པ། རབ་རིབ་མཐུ་ཡིས་སྐྲ་ཤད་ལ་སོགས་པའི། །ངོ་བོ་ལོག་པ་གང་ཞིག་རྣམ་བརྟགས་པ། །དེ་ཉིད་བདག་ཉིད་གང་དུ་མིག་དག་པས། །མཐོང་དེ་དེ་ཉིད་དེ་བཞིན་འདིར་ཤེས་ཀྱིས། (གཞུང་དུ་གྱིས་གསལ་ལོ) ||

རབ་རིབ་ཀྱི་མཐུས་རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་རང་གི་ལག་ན་ཐོགས་པའི་བསེ་རུ་ལ་སོགས་སྣོད་ཀྱི་ནང་ན་སྐྲ་ཤད་ལ་སོགས་པའི་ཚོགས་ཡོངས་སུ་འགྱུར་བཞིན་པར་མཐོང་བ་དེས་བསལ་བར་འདོད་ནས་སྣོད་དེ་ལ་ཡང་དང་ཡང་དུ་སྒྲེ་ལྡོག་བྱེད་པའི་

ཚིགས་ཐོབ་པར་རིག་སྟེ། འདི་ཅི་བྱེད་པ་ཞིག་སྙམ་ནས་རབ་རིབ་མེད་པས་དེའི་གན་དུ་ཕྱིན་ནས་སྐྲ་ཤད་ལ་ཡུལ་གྱི་ཡུལ་དེར་མིག་གཏད་ཀྱང་སྐྲ་ཤད་ཀྱི་རྣམ་པ་དེ་དག་མ་དམིགས་ཤིང་། སྐྲ་ཤད་དེའི་རྟེན་ཅན་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་དང་སྐྲ་ཤད་དང་སྐྲ་ཤད་མ་ཡིན་པ་དང་མཐོན་ཀ་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་དག་ཏུ་རྟོག་པར་བྱེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ།།

ཡང་གང་གི་ཚེ་རབ་རིབ་ཅན་རབ་རིབ་མེད་པ་ལ་སྐྲ་ཤད་མཐོང་ངོ་ཞེས་རང་གིས་བསམ་པ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་དེའི་ཚེ་དེའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བསལ་བར་འདོད་པས་རབ་རིབ་ཅན་གྱི་དམིགས་པའི་ངོར་བྱས་ནས་འདི་ན་སྐྲ་ཤད་དག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དགག་པ་ལྟར་བྱེད་པའི་ཚིག་སྨྲ་མོད་ཀྱི། སྨྲ་བ་པོ་འདི་ལ་དེ་ལ་སྐུར་པ་འདེབས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །སྐྲ་ཤད་དག་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ནི་གང་ཞིག་རབ་རིབ་མེད་པས་མཐོང་བ་དེ་ཡིན་གྱི་ཅིག་ཤོས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་མ་རིག་པའི་རབ་རིབ་ཀྱིས་གནོད་པ་བྲལ་བས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་མཐོང་བ་དག་གིས་ཕུང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ལ་སོགས་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་དམིགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེ་དག་གི་ངོ་བོ་ཀུན་རྫོབ་པའོ།།

གལ་ཏེ་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ཉིད་མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་དང་བྲལ་བ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ཀྱི་རབ་རིབ་ཅན་མ་ཡིན་པས་སྐྲ་ཤད་མཐོང་བའི་ཚུལ་དུ་རང་བཞིན་གང་གིས་གཟིགས་པ་དེ་ནི་དེ་དག་གི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པའོ། །གལ་ཏེ་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་ནི་མཐོང་བ་མེད་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ནམ་དེའི་ཕྱིར་ཇི་ལྟར་དེ་དག་གིས་གཟིགས་ཤེ་ན། བདེན་མོད་ཀྱི་འོན་ཀྱང་དེ་མ་གཟིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་དེ་དག་གིས་གཟིགས་སོ་ཞེས་བརྗོད་དེ་སྐད་དུ་འཕགས་པ་བདེན་པ་

གཉིས་ལ་འཇུག་པ་ལས། ལྷའི་བུ་གལ་ཏེ་དོན་དམ་པར་ན་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལུས་དང་ངག་དང་ཡིད་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་རང་བཞིན་དུ་འགྱུར་ན་ནི།

དེ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་གྲངས་སུ་མི་འགྲོ་སྟེ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །འོན་ཀྱང་ལྷའི་བུ་དོན་དམ་པར་ན་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ནི་ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་པ། བྱེ་བྲག་མེད་པ། མ་སྐྱེས་པ། མ་འགགས་པ། སྨྲ་བར་བྱ་བ་དང་། སྨྲ་བ་དང་། ཤེས་པར་བྱ་བ་དང་། ཤེས་པ་དང་བྲལ་བའོ། །ལྷའི་བུ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་དང་ལྡན་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་བར་ལས་འདས་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་ལྟར་དོན་དམ་པའི་བདེན་པའོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟར་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་བརྫུན་ཏེ་སླུ་བའི་ཆོས་སོ།།

ལྷའི་བུ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ནི་བསྟན་པར་མི་ནུས་སོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གང་གིས་སྟོན་པ་དང་། ཅི་སྟོན་པ་དང་། གང་ལ་སྟོན་པའི་ཆོས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ནི་དོན་དམ་པར་རབ་ཏུ་མ་སྐྱེས་པའོ། །རབ་ཏུ་མ་སྐྱེས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱིས་ནི་རབ་ཏུ་མ་སྐྱེས་པའི་ཆོས་རྣམས་བཤད་པར་མི་ནུས་སོ་ཞེས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དེའི་ཡུལ་ཅན་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་དང་། རང་གི་དངོས་པོ་དང་གཞན་གྱི་དངོས་པོ་དང་། བདེན་པ་དང་བདེན་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། རྟག་པ་དང་ཆད་པ་དང་། རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་དང་། བདེ་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་བ་དང་། གཙང་བ་དང་མི་གཙང་བ་དང་། བདག་དང་བདག་མེད་པ་དང་། སྟོང་པ་དང་མི་སྟོང་པ་དང་། མཚན་ཉིད་དང་མཚན་གཞི་དང་། གཅིག་ཉིད་དང་གཞན་ཉིད་དང་། སྐྱེ་བ་དང་འགག་པ་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་དག་སྲིད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་རང་གི་ངོ་བོ་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསམ་པ་ལ་འཕགས་པ་རྣམས་ཁོ་ན་ཚད་མ་ཡིན་གྱི་འཕགས་པ་མ་ཡིན་པ་དག་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཅི་སྟེ་འཇིག་རྟེན་གྱི་གནོད་པ་བརྗོད་པར་འདོད་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྣམ་པར་དཔྱོད་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱི་མཐོང་བ་ཡང་ཚད་མ་ཉིད་དུ་ཁས་ལེན་ན་དེ་ལྟ་ཡིན་དང་། གལ་ཏེ་འཇིག་རྟེན་ཚད་མ་ཡིན་ན་ནི། །འཇིག་རྟེན་དེ་ཉིད་མཐོང་བས་འཕགས་གཞན་གྱིས། །ཅི་དགོས་འཕགས་པའི་ལམ་གྱིས་ཅི་ཞིག་བྱ། །བླུན་པོ་ཚད་མར་རིགས་པ་འང་མ་ཡིན་ནོ། །འཇིག་རྟེན་ཚད་མ་ཉིད་དུ་ཁས་བླངས་པ་ཡིན་པ་དང་། དེ་ཉིད་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མ་རིག་པ་སྤངས་པ་ཡིན་པར་ཁས་བླང་བར་བྱ་དགོས་ན། གང་གི་ཕྱིར་བླུན་པོ་ནི་ཚད་མར་རིགས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ།།

གང་ལ་གང་གི་ཡུལ་ཅན་གྱི་མི་ཤེས་པ་ཡོད་པ་དེ་ནི་དེ་ལ་ཚད་མ་ཉིད་མ་ཡིན་པར་མཐོང་སྟེ། དཔེར་ན་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་སོགས་པ་བརྟགས་པ་ལ་དེ་མི་ཤེས་པ་རྣམས་ལྟ་བུའོ། །མིག་ལ་སོགས་པ་དག་ཁོ་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ངེས་པའི་ཕྱིར། འཕགས་པའི་ལམ་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། ཐོས་པ་དང་། བསམ་པ་དང་། བསྒོམ་པ་ལ་སོགས་པའི་བསྒྲིམ་པ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་མ་ཡིན་པར་ཡང་འགྱུར་བ་ཞིག་ན་དེ་ནི་དེ་ལྟར་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར། རྣམ་ཀུན་འཇིག་རྟེན་ཚད་མིན་དེ་ཡི་ཕྱིར། །དེ་ཉིད་སྐབས་སུ་འཇིག་རྟེན་གནོད་པ་མེད། །ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཚུལ་འདི་ལས་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་འཇིག་རྟེན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཚད་མ་མ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གནོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ།།

འོ་ན་ཅི་ལྟར་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གནོད་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། བཤད་པ། འཇིག་

རྟེན་དོན་ནི་འཇིག་རྟེན་གྲགས་ཉིད་ཀྱིས། །གལ་ཏེ་སེལ་ན་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གནོད་འགྱུར། །དཔེར་ན་ཁ་ཅིག་གིས་ངའི་རྡུས་ཕྲོགས་སོ་ཞེས་སྨྲས་པ་དང་། ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་དེ་ལ་བརྒལ་ཞིང་བརྟགས་པ། རྡུས་དེ་ཅི་ཞིག་ཡིན། དེས་བུམ་པའོ་ཞེས་སྨྲས་པ་ལ། བུམ་པ་ནི་རྡུས་མ་ཡིན་ཏེ། གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྫི་ལམ་གྱི་བུམ་པ་བཞིན་ནོ་ཞེས་དེ་དེས་སུན་འབྱིན་པར་བྱེད་པ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་ལ་འཇིག་རྟེན་པའི་དོན་འཇིག་རྟེན་པའི་གྲགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་སེལ་བར་བྱེད་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གནོད་པར་འགྱུར་གྱི། གང་གི་ཚེ་འཕགས་པའི་གཟིགས་པ་ལ་གནས་ཏེ། སྐྱེ་བོ་མཁས་པ་ཚད་མར་བྱེད་པ་དེའི་ཚེ་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་གནོད་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།།

མཁས་པས་ཕྱོགས་འདིས་གཞན་ཡང་དཔྱད་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པས་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཁས་བླངས་ནས་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་གྱི་གནོད་པ་ཡོངས་སུ་སྤངས་ཏེ། ད་ནི་འཇིག་རྟེན་ལ་ཡང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས་དེའི་ལྟ་བ་ལ་གནས་ནས་ཀྱང་གཞན་ལས་སྐྱེས་པ་དགག་པར་འདོད་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱི་གནོད་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ། གང་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་ས་བོན་ཙམ་བཏབ་ནས། །བདག་གིས་བུ་འདི་བསྐྱེད་ཅེས་སྨྲ་བྱེད་ཅིང་། །ཤིང་ཡང་བཙུགས་སོ་སྙམ་དུ་རྟོགས་དེས་ན། །གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་འཇིག་རྟེན་ལས་ཀྱང་མེད། །ཕོའི་དབང་པོས་མཚོན་པར་གསལ་བར་བྱས་པ་འགའ་ཞིག་ཉེ་བར་སྟོན་པ་ན་བུ་འདི་བདག་གིས་བསྐྱེད་དོ་ཞེས་སྨྲ་བར་བྱེད་དོ།།

འདི་རྣམས་དེ་ལྟ་བུ་ཞིག་རང་གི་ལུས་ལས་བཏོན་ནས་དེའི་མའི་ཁོང་དུ་འཇུད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། དེའི་ས་བོན་དུ་གྱུར་པ་མི་གཙང་བ་ཙམ་ཞིག་གོ། །གང་གི་ཕྱིར་འདི་དེའི་རྒྱུ་ལྡུགས་ནས་རང་གི་བུ་གཏོང་བར་བྱེད་པ་དེའི་ཕྱིར་ས་བོན་དང་

བུ་གཉིས་གཞན་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་འཇིག་རྟེན་དུ་གསལ་བར་ངེས་པ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཉིད་ཡིན་ན་ནི་གང་ཟག་གཞན་ལྟར་དེ་ཡང་ཉེ་བར་སྟོན་པར་བྱེད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་ས་བོན་དང་ལྗོན་ཤིང་དག་ལ་ཡང་སྦྱར་བར་བྱའོ།།

༈ རབ་གསལ་བཀྲལ་ལན་ལས།[1] ཀུན་རྫོབ་ཐམས་ཅད་མ་རིག་པའི་ངོ་ཙམ་ལ་འཇོག་ན། བདེན་གྲུབ་དང་རི་བོང་རྭ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པར་འགྱུར་ལ། ཞེས་བརྗོད་པ་དོན་མེད་དེ། རི་རྭ་མེད་པར་ཐ་སྙད་དཔྱོད་པའི་ཚད་མས་ངེས་ནུས་ཀྱང་། བདེན་གྲུབ་མེད་པར་ཡང་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ངེས་ནུས་ན། དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་མི་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། མི་ནུས་ན་མ་རིག་པའི་ངོ་ཙམ་ལ་བདེན་པར་འཇོག་པ་ལས་སུའི་ངོར་འཇོག །

དེའི་ཕྱིར་དོན་དམ་དཔྱོད་པས་དཔྱད་ན་བདེན་གྲུབ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་ཅེས་འདོད་དགོས་པ་བཞིན། དེ་བཞིན་རིགས་པ་དེས་སྐྱེ་སོགས་ཐ་སྙད་དུ་འང་མེད་པར་ངེས་ནུས་ཀྱང་། དོན་དམ་དཔྱོད་པའི་རིགས་པས་དཔྱད་བཟོད་གང་ཡང་མེད་པ་དང་རྟེན་འབྱུང་གི་སྣང་བ་བསླུ་མེད་སྐྱེ་འགག་སོགས་སུ་སྣང་བ་ཙམ་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་པ་གཉིས་འགལ་མེད་དུ་གོ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ན། འདི་སྐབས་ཀྱི་མཐོང་བ་རྫུན་པ་ཞེས་པ་དཔྱད་བཟོད་དུ་མེད་པ་ལ་འདོད་པས་ན། གཟུང་འཛིན་གཉིས་སྣང་གི་བསྡུས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཐོང་བ་རྫུན་པ་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་དུ་འདོད་མི་རུང་ན། གཉིས་སྣང་མེད་པའི་མཉམ་བཞག་ནི་ལོག་ཤེས་ཅན་དུ་འགྱུར་ཏེ། དངོས་པོ་ཡོད་པ་ལ་མེད་པར་སྐུར་འདེབས་སུ་འགྱུར་རོ།།

དེ་སྐད་དུའང་ཟླ་བའི་ཞབས་ཀྱིས། རབ་རིབ་མཐུ་ཡིས་སྐྲ་ཤད་ལ་སོགས་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༡༥-༡༦

པ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་ནས་གསུངས་པ་དང་། འདུས་བྱས་ལྟ་ཞིག་སྣ་ཚོགས་བློ་གྲོས་ཀྱིས་ནི་རྟོགས་པར་འགྱུར། །ཞེས་དང་། གང་ཞིག་གཏི་མུག་བརྟེན་ནས་ལས་འབྱུང་ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །མདོར་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཚད་མ་རིག་པའི་ངོ་ལ་འཇོག་དགོས་པར་གཏན་ནས་མ་བཤད་ལ། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་སྣང་བ་འགའ་ཞིག་མ་རིག་པའི་ངོ་ལ་བཞག་པ་ཡོད་པས། ཉོན་མོངས་པའི་དབང་གིས་གཟུང་འཛིན་གྱི་སྤྲོས་པས་བཟུང་བ་ལ་འཁོར་བ་སྣང་ངོར་ཡོད་ཅེས་འཁོར་བ་ཉོན་མོངས་པའི་དབང་གིས་བྱུང་བར་སྨྲས་པ་ལ་ཚིག་སྐྱོན་ཅི་ཡང་མེད་དེ།

གཏི་མུག་རང་བཞིན་སྒྲིབ་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་སྟེ། །དེས་གང་བཅོས་མ་བདེན་པར་སྣང་དེ་ནི། །ཀུན་རྫོབ་བདེན་ཞེས་ཐུབ་པ་དེས་གསུངས་ཏེ། །བཅོས་མར་གྱུར་པའི་དངོས་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུའོ། །ཞེས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་གྱི་ཁྱད་པར་ཕྱེས་ཏེ་གསུངས་པ་དང་། འགྲེལ་པར། དེ་ལྟར་སྲིད་པའི་ཡན་ལག་གིས་ཡོངས་སུ་བསྡུས་པའི་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་མ་རིག་པའི་དབང་གིས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་རྣམ་པར་བཞག་གོ་ཞེས་པ་འདི་ཁྲིད་ཅག་གིས་བདེན་འཛིན་ཉོན་སྒྲིབ་ཏུ་འདོད་པའི་ཁོངས་སུ་དྲངས་པའང་དྲན་པར་མཛོད་ཅིག །

༄ ཐེག་ཆེན་ཚུལ་འཇུག་ལས།[1] དབུའ་མའི་ཚུལ་གྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དོན་དམ་པར་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་གང་ཡང་མེད་དེ། སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ཞི་བར་འདོད་པ་ལ། སྔང་(གཞུང་དུ་སྣང་གསལ་ལོ)བར་བྱ་བའི་རྣམ་རྟེན་པར་ག་ལ་འགྱུར་ཞེས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་འདི་སྐད་དུ། དོན་དམ་པར་སྣང་བར་བྱ་བའི་རྣམ་སྤྱོད་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་དང་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཀུན་

(1) ཤག་ངོས། ༩༣༡-༩༣༣

རྫོབ་ཀྱང་དམིགས་པས། དེ་བས་ན་ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ལ་སྤྱང་བར་བྱ་བའི་རྫས་ཡོད་པ་ལ་འགལ་བ་སྲིད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ལ་འདི་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། གང་གི་ཚེ་ཡང་དག་པར་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ཞིག་ཡོད་པར་འདོད་པ་དེའི་ཚེ་ནི། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཇི་སྙེད་དུ་དབྱེ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་བསྒྲུབ་ཏུ་རུང་བར་འགྱུར་ལ། གང་གི་ཚེ་ཡང་དག་པར་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ཞིག་བསྒྲུབ་ཏུ་མེད་པར་འདོད་པ་དེའི་ཚེ།

ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཐམས་ཅད་འགྲོ་མཉམ་པར་འགྱུར་རོ། །གཞན་ཡང་འདི་སྐད་དུ། ཡང་དག་པ་དང་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཀུནད་རྫོབ་ཀྱི་དབྱེ་བ་རྣམ་པར་གཞག་པ། སྣང་དུ་འདྲ་ཡང་དོན་བྱེད་ནུས་པ་དང་མི་ནུས་པའི་བྱེ་བྲག་གི་རྣམ་པར་གཞག་སྟེ། འདི་ལྟར་བུམ་པའི་གཟུགས་ཀྱིས་ནི་ཆུ་འཛིན་པའི་བྱ་བ་བྱེད་ལ། བུམ་པའི་གཟུགས་བརྙན་གྱི་གཟུགས་ཀྱིས་ནི་ཆུ་འཛིན་པའི་བྱ་བ་བྱེད་མི་ནུས་པ་ལྟ་བུའོ།།

༄ ཐེག་ཆེན་ཚུལ་འཇུག་ལས།[1] དོན་དམ་པར་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་མི་འདོད་ན། ཀུན་རྫོབ་ཙམ་ནི་མ་བརྟགས་ན་ཉམས་དགའ་བ། བརྟགས་ན་རིགས་པའི་སྤྱངས་མི་བཟོད་པ་ཡིན་པས། རིགས་པས་གནོད་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བསྒྲུབས་པ་ཙམ་ལ་རིགས་པ་མི་དགོས་པ་ཞིག་ན། སྣང་དུ་འདྲ་ཡང་དོན་བྱེད་ནུས་པ་དང་མི་ནུས་པའི་བྱེ་བྲག་གིས་ཡང་དག་པ་དང་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པར་རྣམ་པར་གཞག་གོ

ཞེས་པ་དེ་ཉིད་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནམ། འདི་ལྟར་ཡང་དག་པར་སྒྲུབ་ཀྱང་རུང་། རེ་ཞིག་ (གཞུང་དུ་ཤིག་གསལ།) ཙམ་དུ་སྒྲུབ་ཀྱང་རུང་སྟེ། རང་རང་གིས་ཚད་

(1) ཤོག་ངོས། ༤༢༣-༤༢༤

ཙམ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་རིགས་པའི་སྐྱོན་མི་བཟློད་ན། ཐ་སྙད་ཙམ་ཡང་ཇི་ལྟར་འགྲུབ་པར་འགྱུར། དཔེར་ན་དགྲའི་དཔུང་འཇོམས་པར་བྱེད་པའི་གླང་པོ་ཆེ་ལ་དཔུང་གི་ཚོགས་ཁུར་ནས་ཐོ་བའི་ལྕུག་གིས་བསྐྱུལ་བའི་སྐྱོན་བཟློད་པ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་དུ་ཟིན་ཀྱང་། ཞིང་ཙམ་རྨོ་བའི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་བ་ལང་གཉའ་ཤིང་ཁུར་ནས། འབྲི་ཤིང་གི་ལྕུག་གིས་བསྐྱུལ་བའི་སྐྱོན་ཙམ་ཡང་མི་བཟློད་ན། ཞིང་རྨོ་བའི་བྱ་བ་བྱེད་ཅེས་བྱ་བའི་ཐ་སྙད་ཀྱང་ཇི་ལྟར་འཇུག་སྟེ། རང་སྐྱེས་ཀྱི་སྐྱོན་དང་བྱེ་བྲག་ཏུ་ཕྱུར་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད།

དེ་བཞིན་དུ་དོན་དམ་པར་རྫས་སུ་ཡོད་པར་བསྒྲུབ་པའི་རིགས་པའི་སྐྱོན་མི་བཟློད་ཀྱང་། ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་དུ་རྫས་སུ་ཡོད་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ་ཡང་། ཆོས་ཀྱི་རྫས་ཀྱིས་བྱ་བ་བྱེད་པར་མི་སྒྲུབ་པར། གང་ཟག་གི་རྫས་ཀྱིས་བྱ་བ་བྱེད་པར་སྒྲུབ་པ་འདི་ལ། ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་ཀྱང་ཇི་ལྟར་འཇུག་སྟེ། འཇིག་རྟེན་ཕལ་པའི་ལྟ་བ་དང་བྱེ་བྲག་ཏུ་ཕྱུར་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད། འདི་ལྟ་བུའི་ལྟ་བ་ཡ་བྲལ་འཆང་བ་འདི་ནི། ཤིན་ཏུ་ངོ་མཚར་བའི་གནས་ཡིན་ནོ།།

༈ ཐེག་ཆེན་ཚུལ་འཇུག་ལས། [1] ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་སྟོང་པ་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ཞི་སྟེ། བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་གང་ཡང་མི་སྒྲུབ་པར་ལྟ་བཞིན་དུ། ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྤང་བ་དང་བླང་བར་བྱ་བའི་རྫས་ཡོད་པར་འཛིན་པ་འདི་ནི། ཤིན་ཏུ་མི་འཚམ་པར་འཛིན་པ་སྟེ་ངོ་མཚར་བའི་གནས་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལ་ཡང་དག་པར་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་མི་འདོད་ན། ཀུན་རྫོབ་ཐམས་ཅད་མགོ་མཉམ་པར་འགྱུར་བ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དཔེར་ན་ཐག་པ་ལ་སྦྲུལ་དུ་མཐོང་བའི་ཚེ། ཐག་

(1) ཤོག་ངོས། ༤༣༤-༤༣༥

པ་ནི་ཡང་དག་པར་ཡོད་པའོ། །སྒྲུལ་ནི་གཏན་མེད་པའོ། །ཐག་པར་མཐོང་བའི་བློ་ནི་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པའོ། །སྦྲུལ་དུ་མཐོང་བའི་བློ་ནི་འཁྲུལ་པའི་ཤེས་པའོ། །འཁྲུལ་ན་མ་དག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་བློ་དེ་ཉིད་ཀྱང་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་དེ་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས། དེའི་བདག་ཉིད་ཐོབ་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། གཞན་ལས་གཞན་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་མོ། །དེ་ནས་ཡང་ཐག་པ་དེ་ཉིད་ལ་ཞིབ་ཏུ་བརྟགས་ན། རྒྱལམ་སྤུའི་ཆ་ཤས་དུ་མ་འདུས་པ་ཙམ་དུ་མཐོང་སྟེ། ཐག་པ་ཟླུམ་རིལ་གཅིག་པུའི་བློ་ཞིག་པ་ན། ཆ་ཤས་འདུས་པ་ཙམ་ནི་ཡང་དག་པར་ཡོད་པའོ།།

ཐག་པ་དང་སྦྲུལ་ནི་མགོ་མཉམ་སྟེ་གཏན་མེད་པའོ། །ཆ་ཤས་འདུས་པ་ཙམ་དུ་མཐོང་བའི་བློ་ནི་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པའོ། །ཐག་པའི་བློ་ནི་སྦྲུལ་གྱི་བློ་དང་འདྲ་སྟེ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པའོ། །དེ་ནས་ཡང་སྤུ་དང་རྩྭ་དེ་ཉིད་ལ་ཞིབ་ཏུ་བརྟགས་ན། རྡུལ་འདུས་པ་ཙམ་དུ་མཐོང་སྟེ། སྤུ་དང་རྩྭའི་ཆ་ཤས་ཀྱང་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་པ་ན། དོན་དང་བློའི་ཚུལ་ཐམས་ཅད་སྔ་མ་བཞིན་ནོ། །དེ་ནས་ཡང་རྡུལ་དེ་ཉིད་ལ་བློས་རྣམ་པར་ཕྱེ་ན། རྡུལ་ཉིད་ཀྱང་མ་གྲུབ་པར་རྟོགས་ཏེ། གཟུགས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཙམ་ཡོད་པར་མཐོང་བ་དེའི་ཚེ། དོན་དང་བློར་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་སྔ་མ་བཞིན་ནོ།།

དེ་ནས་ཡང་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་རྣམ་པར་བརྟགས་ན། སྟོང་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་འང་དངོས་པོ་ལ་ལྟོས་ནས་རྣམ་པར་གཞག་པ་ཙམ་སྟེ། དངོས་པོ་ཉིད་མ་གྲུབ་ན་སྟོང་པ་ཉིད་མི་འགྲུབ་སྟེ། གང་ཞིག་སྟོང་ཆོས་གང་གིས་སྟོང་། སུའི་སྟོང་པ་སྟེ། བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཆོས་གང་ཡང་མེད་པར་རྟོགས་པ་ན། དོན་ཐམས་ཅད་མེད་པར་མགོ་མཉམ་མོ། །བློ་ཐམས་ཅད་འཁྲུལ་པར་མགོ་མཉམ་མོ། །འཁྲུལ་པ་ཐམས་ཅད་ཇི་ལྟར་སྣང

བ་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པར་མགོ་མཉམ་མོ། །དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པ་ཐམས་ཅད་དེའི་བདག་ཉིད་ཐོབ་པ་མེད་པར་མགོ་མཉམ་མོ། །བདག་ཉིད་ཐོབ་པ་མེད་པར་གྱུར་པ་ན། དོན་དང་བློ་གཉི་ག་ལའང་མཚན་ཉིད་མགོ་མི་མཉམ་པ་མེད་དོ།།

དེ་ལ་དང་པོ་སྤྲུལ་དུ་མཐོང་བ་ན་སྐྲག་སྟེ་སྡང་བ་སྐྱེས་སོ། །དེ་ནས་ཐག་པར་མཐོང་བ་ན་སྡང་བ་སྤངས་པའི་རློམ་སེམས་འབྱུང་སྟེ། ཆགས་པ་སྐྱེས་པའི་བློ་འབྱུང་ངོ་། དེ་ནས་ཐག་པའི་བློ་ཞིག་པ་ན་ཐག་པ་ཟླུམ་རིལ་ལ་ཆགས་པའི་བློ་སྤངས་ནས། དུ་མ་འདུས་པ་ཙམ་ལ་ཆགས་པའི་བློ་སྐྱེ་སྟེ། ཇི་སྲིད་དུ་དངོས་པོར་ལྟ་བ་མ་ལོག་པ་དེ་སྲིད་དུ་ཆགས་སྡང་སྤང་བ་དང་སྐྱེ་བའི་བློ་ནི་ལྡོག་པར་མི་འགྱུར་མོད་ཀྱི། དོན་གྱི་མཚན་ཉིད་ལ་ནི་ཡང་དག་པར་གཞག་པའི་རྫས་མ་གྲུབ་ཙམ་ན། རེ་ཞིག ༼གཞུང་དུ་ཤིག་གསལ་ལོ།༽ པར་གཞག་པའི་རྫས་དང་འགོ་མི་མཉམ་པར་མི་འགྲུབ་སྟེ། སྣང་བ་ཙམ་ལ་མི་སྐུར་བ་མ་གཏོགས་པ། མཚན་ཉིད་ཐམས་ཅད་མགོ་མཉམ་མོ།།

༄ གྲུབ་མཐའ་མཛོད་ལས།[1] དང་པོ་ནི་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ངེས་པ་དོན་གྱི་ལྟ་བ་འཛིན་པའི་སློབ་མའི་མཆོག་ཟླ་བ་གྲགས་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ནི་འདི་ལྟར་འདོད་དེ། ས་ཐོབ་པའི་མཉམ་གཞག་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ན་ཤེས་བྱ་དང་ཤེས་བྱེད་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་བྱ་གཟུང་འཛིན་དུ་སྣང་བ་གང་ཡང་མ་གྲུབ་པས་ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འཇུག་པའང་ཞི་བ་སྟེ། དེའི་ཚེ་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་འཇུག་པ་ཐམས་ཅད་རྒྱུན་ཆད་དེ་སྨྲ་བསམ་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པ་ཡང་དག་པའི་བློ་མ་འཁྲུལ་པ་ཞེས་བྱ་བར་བཏགས་པར་འདོད་དོ།

འཇུག་པ་ལས། གང་ཕྱིར་ཆོས་ཉིད་སྐྱེ་མེད་ཡིན་ཞིང་བློ་ཡང་སྐྱེ་བ་དང་བྲལ་

(1) ཤོག་ངོས། ༡༠༡–༡༠༢

བ། །དེ་ཕྱིར་དེ་རྣམས་བརྟེན་ལ་དེ་ཡིས་དེ་ཉིད་རིགས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། །གང་ཕྱིར་སེམས་ནི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པར་འབྱུང་བས་དེ་ཡི་ཡུལ། །དེ་རབ་རིགས་པ་དེ་བཞིན་ཐ་སྙད་བརྟེན་ནས་རིགས་པ་ཡིན། །ཅེས་པ་དང་། ཞེས་བྱའི་བྱད་ཤིང་སྐམ་པོ་མ་ལུས་པ། །བསྲེགས་ནས་ཞི་སྟེ་རྒྱལ་རྣམ་ཆོས་སྐུ་སྟེ། །དེ་ཚེ་སྐྱེ་བ་མེད་ཅིང་འགག་པ་མེད། །སེམས་འགག་པ་དེ་སྐུ་ཡི་མངོན་སུམ་མཛད། །ཅེས་པ་དང་།

ཚིག་གསལ་ལས། འདིར་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་སྤྲོས་པ་ཡང་རྒྱུན་ཆད་པ་ ༼༧༽ དང་ཞེས་སོ། །དེའི་གནས་སྐབས་ནི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་རྟོགས་པ་ཞེས་བཏགས་ལ། དེའི་ཡུལ་ནི་གཤིས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རང་བཞིན་གྱིས་དག་པ་ཡིན་ནོ། །མཐོང་བ་རྫུན་པ་བློ་འཁྲུལ་པ་ནི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་མིག་མདོངས་པས། རབ་རིབ་དང་སྐྲ་ཤད་འཛག་པ་ལ་དོན་དུ་ཞེན་པ་ལྟར། འགྲོ་བ་དྲུག་གི་གནས་དང་ལོངས་སྤྱོད་ལ་སོགས་པའི་བདེ་སྡུག་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བ་འཁྲུལ་པ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་གཟུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་པ་རྣམས་དང་།

ས་ཐོབ་པའི་རྗེས་ཐོབ་ན་གཞན་དང་ཐུན་མོང་དུ་སྣོད་བཅུད་ལ་སོགས་པར་སྣང་བའི་རྣམ་པ་དང་། སྣང་ཙམ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དང་མེ་ལ་སོགས་པ་དཔོག་པའི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལ་སོགས་ཏེ་བློ་རིམ་གཉིས་ནི་ཀུན་རྫོབ་པའི་རྣམ་པ་འཇལ་བ་ལ་ལྟོས་ནས་སྣང་ལ། དེའང་མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་དག་པ་ ༼༧༽ དང་། སྐྱོན་ཅན་གཉིས་ལས་ཀུན་རྫོབ་གཉིས་སུ་བཞག་སྟེ་དེ་ཉིད་ལས། མཐོང་བ་རྫུན་པ་རྣམ་པ་གཉིས་ཡིན་ཏེ། །དབང་པོ་གསལ་དང་དབང་པོ་སྐྱོན་ལྡན་ནོ། །སྐྱོན་ལྡན་དབང་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་པ་ནི། །དབང་པོ་ལེགས་གྱུར་ལ་ལྟོས་ལོག་པར་འདོད། །ཅེས་སོ།།

གཉིས་པ་བདེན་པ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བའི་ཚུལ་ལ་གཉིས་ཏེ། རང་བཞིན་ཤེས་པར་བྱ་བ་དང་། ཤེས་ནས་ཉམས་སུ་བླངས་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ། མཚན་གཞི། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། གྲངས་ངེས། ངེས་ཚིག ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་དང་དྲུག་ལས། དང་པོ་ནི་སྤྱི་ཐུན་མོང་བའི་དབྱེ་གཞི་མཚན་ཉིད་པ་མེད་མོད་ཀྱི། འཇིག་རྟེན་པའི་བློ་ངོར་ན་བདེན་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་ཙམ་གྱི་བདེན་པ་ཙམ་ཞིག་གནས་པ་ལ་བྱ་སྟེ་རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། བདེན་པ་གཉིས་སུ་འཇིག་རྟེན་པའི་བློ་ལ་ལྟོས་ནས་འཇོག་གོ་ཞེས་སོ། །ཡང་ན་རང་བཞིན་མེད་པ་ཙམ་ཞིག་དབྱེ་གཞིར་བྱ་སྟེ། འཇུག་པ་ལས། བདེན་པ་གཉིས་ཆར་དུ་ཡང་རང་བཞིན་མེད་པའི་ཕྱིར། །འདི་དག་རྟག་པ་མ་ཡིན་ཆད་པའང་མིན། །ཅེས་སོ།།

ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པའི་མཚན་གཞི་ནི་རྣམ་ཤེས་དྲུག་པོ་སྣང་བའི་ཡུལ་དང་བཅས་པའི་རྣམ་པ་རྣམས་སོ། །དེའང་དབུ་མ་པས་རྣམ་ཤེས་དྲུག་ཏུ་འཇུག་ ༼༡༽ ཚུལ་ཉན་ཐོས་པ་དང་མཐུན་ནོ། །དོན་དམ་བདེན་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་དག་པ་མཚན་གཞིར་འདོད་དོ། །མཚན་ཉིད་ལ་གཉིས་ལས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གཟུང་འཛིན་སྤྲོས་པ་དང་བཅས་པའི་རྣམ་པར་སྣང་བ། དེའང་སྒྲིབ་པའི་རྣམ་པར་སྐྱེས་པ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། གཏི་མུག་རང་བཞིན་སྒྲིབ་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་སྟེ། །དེས་གང་བཅོས་མ་བདེན་པར་སྣང་དེ་ནི། །ཀུན་རྫོབ་བདེན་ཞེས་ཐུབ་པ་དེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་སོ།།

དེའང་འཁོར་བའི་ཆོས་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་སྣང་བ་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ལ། ས་ཐོབ་ཀྱང་སེམས་སེམས་བྱུང་མ་འགགས་པའི་ཆ་ཡུལ་མ་དག་པ་གཟུགས་སོགས་ཚོགས་དྲུག་སྣང་བ་དང་བཅས་

པ་སྣང་བྱར་གྱུར་ཏོ་ཅོག་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་བསྡུན་ནས་འཁྲུལ་པར་བཞག་གོ །དོན་དམ་པའི་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་ནི་གཟུང་འཛིན་སྤྲོས་པ་དང་བྲལ་བའི་ངོ་བོ་སྟེ། དེའང་སྒྲ་ཚིག་ལ་སོགས་པས་དངོས་སུ་མི་རྟོགས་པའི་ཆ་ནས་གཞན་ལས་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པ། སེམས་སེམས་བྱུང་གི་རྟོག་པ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་ཞི་བ་རྣམ་རྟོག་ལས་འདས་པ། སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ། གྲུབ་པའི་མཐས་མ་རེག་པ་སྟེ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས། གཞན་ལས་ཤེས་མིན་ཞི་བ་དང་། །སྤྲོས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མ་སྤྲོས་པ། །རྣམ་རྟོག་མེད་དོན་ཐ་དད་མིན། །དེ་ནི་དེ་ཡི་མཚན་ཉིད་དོ། །ཞེས་སོ། །དེའང་དོན་གཅིག་པ་དང་ཐ་དད་ ༼༢༽ ལ་སོགས་པ་ནི་དངོས་པོ་སྨྲ་བ་དག་གི་གྲུབ་མཐའ་ཡིན་པས་མ་རེག་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། སྤྲོས་པ་དང་བྲལ་བ་དབུ་མ་པའོ་ཞེས་པར་ཡང་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ།།

མདོར་ན་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་ཟབ་པ་དང་ཞི་བ་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པའི་དབྱིངས་དང་། དེ་རྟོགས་པའི་བློ་སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་བྲལ་བ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཡུལ་རྣམ་པར་དག་པ་འགྱུར་བ་མེད་པར་སྣང་བ་དང་། ས་ཐོབ་པའི་མཉམ་གཞག་གི་ཡེ་ཤེས་མཉམ་གཞག་དང་དེའི་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་གནས་པའི་རྗེས་ཐོབ་སྣང་བ་ལྷག་མཐོང་གི་རྣམ་པར་གྱུར་ཏོ་ཅོག་དོན་དམ་པའི་བདེན་པའོ། །དབུ་མ་གཉིས་ལས་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་བསྟན་པ། །བདེན་པ་གཉིས་ལ་ཡང་དག་བརྟེན། །འཇིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་། །དམ་པའི་དོན་གྱི་བདེན་པའོ། །ཞེས་སོ།།

དེའང་བློ་འཁྲུལ་པའི་ངོར་ཤེས་བྱ་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བ་ཀུན་རྫོབ་ལ། མ་འཁྲུལ་པའི་ངོ་བོར་ཅིར་ཡང་བསམ་བརྗོད་ལས་འདས་པར་གནས་པ་ནི་དོན་དམ་དུ་དབྱེ་

སྟེ། འཇུག་པ་ལས། དངོས་ཀུན་ཡང་དག་ལོག་པའི་མཐོང་བ་ཡིས། །དངོས་རྙེད་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་འཛིན་པར་འགྱུར། །ཡང་དག་མཐོང་ཡུལ་གང་ཡིན་དེ་ཉིད་དེ། །མཐོང་བ་རྫུན་པ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་འདོད། །ཅེས་སོ། །ཀུན་རྫོབ་དེ་ལའང་དབྱེ་ན་གཉིས་ཏེ། དབང་པོ་སྐྱོན་ཅན་གྱི་ཡུལ་དུ་སྣང་བ་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་དང་། སྐྱོན་མེད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་སྣང་བ་ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་བོ། །དང་པོ་ནི་ཟླ་བ་གཉིས་དང་རྨི་ལམ་ལ་སོགས་པ་འཇིག་རྟེན་པའི་བློ་ངོར་སྣང་ཡང་མི་བདེན་པར་གྲགས་པ་རྣམས་ནི་དབུ་མ་པས་ཀྱང་མི་འགོག་པར་བརྫ་ཤེས་པའི་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་བཏགས་ནས་བཞག་ལ། ཟླ་བ་གཅིག་ཏུ་སྣང་བ་ལ་སོགས་པ་འཇིག་རྟེན་པའི་བློ་ངོར་ཡང་སྣང་ལ་བདེན་པར་གྲགས་པ་ལ་འདིར་ཡང་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་བཏགས་ཏེ་དེ་ཉིད་ལས། གནོད་པ་མེད་པ་དབང་པོ་དྲུག་པོ་ཡི། །ཡུལ་གྱུར་གང་ཡིན་འཇིག་རྟེན་ལ་ལྟོས་ནས། །འཇིག་རྟེན་ལ་ཡང་བདེན་ཡིན་ལྷག་མ་ནི། །འཇིག་རྟེན་ཉིད་དུ་ལོག་པས་རྣམ་པར་གཞག །ཅེས་སོ། །

དེས་ན་བློ་འཁྲུལ་པ་ལ་ཏུ། ད་ཏུ་སྣང་བ་མིག་དག་པ་ལ་ཅིར་ཡང་མ་མཐོང་བ་བཞིན་དུ། བློ་འཁྲུལ་པ་ལ་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བ་ཉིད། འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་དང་འཁྲུལ་པ་ཟད་པའི་སངས་རྒྱས་ལ་ཅིར་ཡང་དམིགས་པར་བྱ་བ་མེད་པས་ད་ལྟར་གྱི་འཁྲུལ་སྣང་རང་འགག་བ་ཆ་དང་བཅས་པ་མི་སྣང་བར་འདོད་དེ། དེ་ཉིད་ལས། རབ་རིབ་མཐུ་ཡིས་སྐྲ་ཤད་ལ་སོགས་པ། །དངོས་པོ་ལོག་པ་གང་ཞིག་རྣམ་བརྟགས་ལས། །དེ་ཉིད་གང་གིས་བདག་ཉིད་མིག་དག་པ། །མཐོང་བ་གང་ཡིན་དེ་བཞིན་འདིར་ཤེས་བྱ། །ཞེས་སོ། །དེའང་གདུལ་བྱའི་བསོད་ནམས་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱིན་རླབས་ལས་སྣང་བའི་སྤྲུལ་པས་དོན་མཛད་པའང་རྨི་ལམ་ནང་དུ། གཉིད་མ་

སོང་བས་སྤྲུལ་པ་བཏང་ནས། ཆོས་འཆད་པ་ལ་སོགས་པ་རང་སྣང་མཐུན་པར་དོན་བྱེད་དུས།

གདུལ་བྱའི་སྣང་ངོའི་རྨི་ལམ་ཡང་མ་འགགས་པར་འཆར་བ་དངོས་སུ་དེ་ཉིད་ལ་སྣང་བ་མཁྱེན་དུས། རང་ཉིད་ལ་རྨི་ལམ་མེད་དེ་གཉིད་དུ་མ་སོང་བའི་ཕྱིར་ན། ཚུལ་དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་ལ་འཁྲུལ་སྣང་ཤར་བར་མཁྱེན་ནས་དོན་མཛད་ཀྱང་། སངས་རྒྱས་ཉིད་ལ་འཁྲུལ་སྣང་ཙུང་ཟད་ཀྱང་སྣང་བ་མེད་དོ། །འདིར་དབྱེ་བ་ནི་མཚན་ཉིད་ལ་ལྟོས་ནས་དབྱེ་བ་ཡིན་ལ། རང་བཞིན་དུ་དབྱེ་བ་ལས་འདས་པར་འདོད་དེ་སྟོང་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའང་སྟོང་པ་ཉིད་སྣང་བའི་དབྱིངས་ཅན་དེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་འགྲེལ་ལས། ཀུན་རྫོབ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བཤད། །སྟོང་ཉིད་ཁོ་ན་ཀུན་རྫོབ་སྟེ། །བྱས་པ་དང་ནི་མི་རྟག་བཞིན། །མེད་ན་མི་འབྱུང་ངེས་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སོ། །གལ་ཏེ་དབྱེ་བ་ཐ་དད་དུ་གྲུབ་ན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་སྟེ། དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་པའི་མདོ་ལས། འདུ་བྱེད་ཁམས་དང་དོན་དམ་མཚན་ཉིད་ནི། །གཅིག་དང་ཐ་དད་བྲལ་བའི་མཚན་ཉིད་དེ། །གཅིག་དང་ཐ་དད་ཉིད་དུ་གང་སེམས་པ། །དེ་དག་ཚུལ་མིན་ལྟ་ལ་ཞུགས་པ་ཡིན། །ཅེས་སོ།།

བཞི་པ་གྲངས་ངེས་པ་ནི་སྤྲོས་པ་ལས་གྲོལ་མ་གྲོལ་དངོས་འགལ་དུ་ངེས་པས་བསྒྲུབ་ཕྱོགས་དང་དགག་ཕྱོགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་གསུམ་པ་ཁེགས་པས་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་སོ། །རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་ན་ཡུལ་རྣམས་ནི་ཡུལ་ཅན་ལ་ལྟོས་ནས་འཇོག་པ་ན་ཡུལ་ཅན་ནི་མཐར་མ་ཐུག་པ་འཁྲུལ་པའི་བློ་དང་། མཐར་ཐུག་པ་མ་འཁྲུལ་པའི་བློ་གཉིས་ལས་མི་འདའ། དེ་ལ་འཁོར་བའི་ཆོས་རྣམས་ནི་འཁྲུལ་པ་དང་ཆོས་ཉིད་ནི་མ་འཁྲུལ་པའི་ཡུལ་ཡིན་པས། བློའི་དབང་གིས་གཉིས་སུ་བཞག་སྟེ་འཇུག་པ་ལས། དངོས་

ཀུན་ཡང་དག་རྫུན་པའི་མཐོང་བ་ཡིས། །དངོས་རྙེད་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་འཛིན་པར་འགྱུར། །ཡང་དག་མཐོང་ཡུལ་གང་ཡིན་དོན་དམ་སྟེ། །མཐོང་བ་རྫུན་པ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་གསུངས། །ཞེས་སོ།།

ལྤ་པ་ངེས་ཚིག་ནི་ཀུན་རྫོབ་ལ། སཾ་བྲ□ཧྲིས་ཏུ ༼༡༽ ཞེས་པའི་སཾ་ལ་མྱུ་ཀའི་རྐྱེན་བྱིན་པས་ཡང་དག་པ་དང་། བྲི ༼༢༽ ལ་ཨ་ཝ་རའི་རྐྱེན་བྱིན་པས་སྒྲིབ་པ་དེ་བདེན་གཉིས་ལས། གང་ཞིག་གིས་སམ་གང་ཞིག་ལ། །ཡང་དག་སྒྲིབ་བྱེད་ཀུན་རྫོབ་འདོད། །ཅེས་སོ། །སཏྱ་ནི་བདེན་པ་སྟེ་མ་དཔྱད་ན་བདེན་པར་སྣང་ཙམ་ནས་བཏགས་སོ། །དོན་དམ་པ་ལ་པ་ར་མ་ཨརྠ་སཏྱ་ཞེས་པའི་པ་ར་མ་དམ་པ་དང་། ཨརྠ་དོན་ཏེ་དམ་པ་རྣམས་འཇུག་པའི་དོན་ཡིན་པའོ། །སཏྱ་ནི་བདེན་པ་སྟེ་དཔྱད་ན་གནོད་མེད་དུ་གནས་པའོ། །དྲུག་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ནི། ཆོས་དབྱིངས་དོན་དམ་ཆོས་ཅན། སྤྲོས་པ་ལས་གྲོལ་བར་ཐལ། དམིགས་བཅས་ཀྱི་བློའི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའང་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ནི་དམིགས་པ་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་སོ།།

ཆོས་ཅན་ཀུན་རྫོབ་པ་རྣམས་ཆོས་ཅན། སྤྲོས་པ་དང་བཅས་པར་ཐལ། དམིགས་བཅས་ཀྱི་བློའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་ཡོད་དེ་དམིགས་བཅས་ཀྱི་བློ་དང་དེའི་ཡུལ་རྣམས་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་དོན་དམ་གྱི་མཚན་གཞི་ལ་མཚན་ཉིད་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་གྲུབ་ལ། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་མཚན་གཞི་ལ་མཚན་ཉིད་མཚན་གཞི་འཛིན་པའི་ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པས་གྲུབ་བོ།།

༈ ཡིད་བཞིན་མཛོད་འགྲེལ་པདྨ་དཀར་པོ་ལས།[1] ངོ་བོ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པ་སྟེ། དེའང་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ངོ་བོ་བློ་དང་དབང་པོས་བསམ

(1) ཇོག་ཇོས། ༡༢༠-༡༢༣

པའི་ཡུལ་དང་། དོན་དམ་གྱི་ངོ་བོ་ ༼༡༽ སོ་སོ་རང་གི་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་སྤྲོས་པའི་མཐའ་དང་བྲལ་བ་སྟེ། བདེན་པ་གཉིས་ཀའང་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད།། ༼༢༽ འཇུག་པ་ལས། བདེན་པ་གཉིས་ཆར་དུ་ཡང་རང་བཞིན་མེད་པའི་ཕྱིར། །དེ་དག་རྟག་པ་མ་ཡིན་ཆད་མ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །སོ་སོ་རང་རིག་དང་བློ་གཅིག་ཡིན་མོད་༼༣༽སྙམ་ན། བརྟ་ལ་ལྟོངས་པས་རེ་བདེན། འོན་ཀྱང་བློ་ནི་ཀུན་རྫོབ་པ་ལ་སྐབས་འདིར་མཛད་དེ། བློ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པར་འདོད། །ཅེས་སོ། །ཀུན་རྫོབ་པའི་ཡུལ་དང་དབང་པོ་དང་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་རྣམས་ཀུན་རྫོབ་པ་ཡིན་ཏེ་འབྲུལ་པ་ཁོ་ནའོ།།

སོ་སོ་རང་གི་རིག་པ་ནི། མ་འཁྲུལ་པའི་ཡེ་ཤེས་སྨྲ་བསམ་བརྗོད་པ་ལས་འདས་པ་སྟེ། སྒྲ་གཅན་འཛིན་གྱིས་ཡུམ་ལ་བསྟོད་པ་ལས། སྨྲ་བསམ་བརྗོད་མེད་ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན། །མ་སྐྱེས་མི་འགག་ནམ་མཁའི་ངོ་བོ་ཉིད། །སོ་སོ་རང་རིག་ཡེ་ཤེས་སྤྱོད་ཡུལ་བ། །དུས་གསུམ་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་པ་དང་།མཚན་བརྗོད་ལས། སོ་སོ་རང་རིག་མི་གཡོ་བ། །མཆོག་གི་དང་པོ་སྐུ་གསུམ་འཆང་། །ཞེས་སོ། །རང་བཞིན་དུ་བློ་དང་རང་རིག་གཅིག་ཏུ་བརྟག་པ་ནི་སེམས་ཙམ་གྱི་སྐབས་ཏེ། འདིར་སྐབས་འཚོལ་བར་ཟད་དོ།།

ངེས་ཚིག་ནི་སྒྱུ་མར་སྣང་ལ་རང་བཞིན་མེད་པ་ཀུན་རྫོབ། རེ་ཞིག་འཁྲུལ་ངོར་རང་རང་གི་མཚན་ཉིད་མི་བསླུ་བས་བདེན་པ་ཞེས་བརྗོད་དེ་བློའི་ཡུལ་དུ་སྣ་ཚོགས་སྣང་བ་དང་བཅས་པ་ལ་བདེན་ཞེན་གྱི་ཆ་ཐམས་ཅད་དེ། འཇུག་པ་ལས། གཏི་མུག་རང་བཞིན་སྒྲིབ་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་སྟེ། །དེས་གང་བཅོས་མ་བདེན་པར་སྣང་དེ་ནི། །ཀུན་རྫོབ་བདེན་ཞེས་ཐུབ་པ་དེས་གསུངས་ཏེ། །ཞེས་སོ། །དེའང་སྣང་ཡུལ་བདེན་རྫུན་

འཁྲུལ་མ་འཁྲུལ་གང་དུའང་མ་གྲུབ་སྟེ། རང་བཞིན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་ཀྱང་བློས་འདི་ནི་སྣང་བའོ། །འདི་དབང་པོ་དང་། ཤེས་པ་དང་ཆོས་སོ་སྣམ་ནས། གཟུང་འཛིན་དུ་ཞེན་དུས་གཟུང་བའི་ཆ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བཏགས་སོ། །དོན་དམ་བདེན་པའི་ངེས་ཚིག་ནི། གཉེར་བྱའི་དོན་ཡིན་པ་དང་།ལམ་དང་འབྲས་བུའི་ཆོས་སུ་མི་བསླུ་བར་བདེན་པས་ཏེ། ཡུམ་ལས། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ནི། རྟོགས་པར་བྱ་ཞིང་བསྒོམ་པར་བྱའོ།།

ཡོངས་སུ་བསྒོམས་པ་ལས་ནི་བླ་ན་མེད་པའི་ཆོས་ཐོབ་པར་བྱའོ། །དེའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དམ་པ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའོ་ཞེས་སོ། །མཚན་ཉིད་ནི་ཆོས་དང་ཆོས་ཉིད་དག་མཉམ་སྤྲོས་པ་ལས་འདས་པའི་ངོ་བོ་བློ་དང་མཚན་མས་དབེན་པ་སྟེ། རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས། གཞན་ལས་ཤེས་མིན་ཞི་བ་དང་། །རྣམ་རྟོག་མེད་དོན་ཐ་དད་མིན། །སྤྲོས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མ་སྤྲོས་པ། །དེ་ནི་དེ་ཉིད་མཚན་ཉིད་དོ། །ཞེས་སོ། །ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་བློའི་ཡུལ་ལས་མ་འདས་པའི་ཆོས་དཔྱད་མི་བཟོད་པ།དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་བློ་ལས་འདས་པའི་ཆོས་ཉིད་དམིགས་པ་ཉེ་བར་ཞི་བའོ། །དཔྱད་བཟོད་མི་འཐད་དེ་སྔར་བཀག་ཟིན་ཏོ། །དབྱེ་ན་ཀུན་རྫོབ་དང་། དོན་དམ་པ་གཉིས་ཏེ།

ཡབ་སྲས་མཇལ་བའི་མདོ་ལས། འཇིག་རྟེན་མཁྱེན་པའི་བདེན་པ་རྣམ་གཉིས་ཏེ། །ཁྱོད་ཀྱིས་གཞན་ལས་མ་གསན་རང་གིས་གཟིགས། །ཞེས་སོ། །ཀུན་རྫོབ་ལ་ཐ་སྙད་འཇིག་རྟེན་པས་བདེན་རྫུན་དུ་བྱེད་པ་དང་བསྟུན་ནས་བཏ་ཤེས་པའི་ཡན་ལག་ཏུ། ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་དབང་པོ་གནོད་པ་མེད་པ་དྲུག་གི་སྣང་ཡུལ་དུ་སྣང་བའི། གཟུགས་སྒྲ། དྲི་རོ། རེག་བྱ་དང་ཆོས་རྣམས་ཡིན་ལ། ལོག་པའི་ཀུན་

རྫོབ་གནོད་པས་དཀྲུགས་པའི་སྣང་བ་རབ་རིབ་དང་སྐྲ་ཤད་ལ་སོགས་པར་སྣང་བ་སྟེ། འཇུག་པ་ལས། གནོད་པ་མེད་པ་དབང་པོ་དྲུག་རྣམས་ཀྱི། །ཡུལ་འགྱུར་གང་ཡིན་འཇིག་རྟེན་གྱིས་རྟོགས་ཏེ། །འཇིག་རྟེན་ཉིད་ལས་བདེན་ཡིན་ལྷག་མ་ནི། །འཇིག་རྟེན་ལ་ལྟོས་ཡུལ་གྱུར་ལོག་པར་འདོད། །ཅེས་སོ།།

དགོས་ཆེད་ནི། བདེན་གཉིས་ལས། བདེན་གཉིས་རྣམ་དབྱེ་ཤེས་པ་དག །ཐུབ་པའི་བཀའ་ལ་མི་རྨོངས་ཏེ། །དེ་དག་མ་ལུས་ཚོགས་བསགས་ནས། །ཕུན་ཚོགས་ཕ་རོལ་འགྲོ་བ་ཉིད། །ཅེས་སོ།།

༈ སེམས་ཉིད་ངལ་གསོ་ལས།[1] །འདིར་མན་ངག་དང་མཐུན་པར་གསལ་བར་དབྱེ་ན། ཡུལ་ཆོས་དབྱིངས་ཙམ་ཞིག་དབྱེ་བའི་གཞི་ལས། སྣང་བའི་ཆ་འདི་དག་སྒྱུ་མ་དང་། སྨིག་རྒྱུ་དང་། ཆུ་ཟླ་ལ་སོགས་པ་དང་འདྲ་སྟེ་སྣང་ལ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ལྷོན་པས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས། མེ་ལོང་དཀྱིལ་འཁོར་ཡོངས་དག་ལ། །བཞིན་གྱི་ཟླ་བ་སྣང་བ་ལྟར། །ཇི་ལྟར་རང་བཞིན་མ་གྲུབ་པར། །ལྷོན་པས་ཆོས་རྣམས་ཤེས་པར་གྱིས། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པས་ན། ཐ་མལ་པས་སྣང་བ་བདེན་བདེན་ལྟར་མཐོང་ཡང་། རྣལ་འབྱོར་པས་རྨི་ལམ་ཙམ་ལས་ངེས་པར་མ་མཐོང་བས། འལ་འོལ་སང་སེང་ཙམ་ལ་མ་བརྟགས་པ་ན་སྣང་ཡང་བརྟགས་ན་མེད་པ་གཅིག་ཏུ་ཤེས་པས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་རྟོགས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། སྣང་བའི་རྐྱེན་གྱིས་མི་གནོད་པ་ཡིན་ནོ།།

དེ་འབྱོངས་པ་ན་སྣང་བ་འདི་དག་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པར་འགྲོ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྫུ་འཕྲུལ་གྲུབ་ཅིང་། གང་གི་ཡང་ཁས་ལེན་མེད་པར་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་དེ་ཉིད་རང་བཞིན

(1) ཅོག་ཇོམ། ༡༤༧–༡༤༨

མེད་པས་ཐ་དད་པའི་བདེན་པ་མེད་པར་བློ་འབྱོངས་ཏེ་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པ་ན། ཞིང་ཁམས་ལ་སོགས་པ་སྣང་བར་གྱུར་ཀྱང་བདེན་ཞེན་མེད་པས་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་བྱའོ། །བློ་བདེན་ཞེན་དང་བཅས་པའི་སེམས་རྟོག་དང་སྣང་བ་ཐམས་ཅད་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ། བདེན་ཞེན་མེད་པའི་འཆར་སྒོ་དང་སྣང་བ་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་འདོད་དོ།།

དོན་དམ་པ་ཡང་། སེམས་ཉིད་རང་བཞིན་མེད་པའི་གནས་ལུགས་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་བདེན་ཞེན་མེད་པ་ཆུ་ཟླའི་རང་བཞིན་ཁོངས་སུ་ཆུད་ནས། འཁྲུལ་པའི་སྣང་བ་གཞི་མེད་དུ་སྣང་བ་ཙམ་ལས་རང་བཞིན་མེད་པའི་ངོ་བོར་ཤེས་ཏེ། ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་བློ་རྟོག་དབྱིངས་སུ་གྲོལ་བ་ན་དོན་དམ་པའི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པ་ཞེས་བྱའོ། །གཞིས་དེ་ལྟར་གནས་པ་དོན་དམ་དེ་ཉིད་རྟོགས་པས་དོན་དམ་རྟོགས་པའི་བློ་ཞེས་བྱའོ། །སྒྲ་གཅན་འཛིན་གྱིས་ཡུམ་ལ་བསྟོད་པ་ལས། སྨྲ་བསམ་བརྗོད་མེད་ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན། །མ་སྐྱེས་མ་འགག་ནམ་མཁའི་ངོ་བོ་ཉིད། །སོ་སོ་རང་རིག་ཡེ་ཤེས་སྤྱོད་ཡུལ་བ། །དུས་གསུམ་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ།།

ཞེས་པ་ལྟར་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་དོན་དམ། དེ་རྟོགས་པས་དོན་དམ་བདེན་པ་རྟོགས་པར་བཞེད་དོ། །དེའང་བདེན་པ་གཉིས་རྭ་ལྟར་ཐ་དད་པ་མེད་དེ། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཆུའི་ཟླ་བ་ལྟར་མཐོང་དུས་ཟླ་གཟུགས་སྣང་བའི་ཆ་ནས་ཀུན་རྫོབ། ཟླ་བར་བདེན་པ་མེད་པའི་ཆ་ནས་དོན་དམ། དེ་གཉིས་རྫིང་བུའི་ཆུ་དེར་མེད་ལ་སྣང་བར་ངོ་བོ་གཅིག་པ་བཞིན་དུ་བདེན་པ་དབྱེར་མེད་དམ་ཟུང་འཇུག །དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་བློ་དེ་ལ་བདེན་པ་གཉིས་རྟོགས་པ་ཞེས་བྱའོ། །སྣང་བའི་ཆོས་གཟུགས་སྒྲ་དྲི་རོ་རེག་བྱ་ཡིད་ཡུལ་པའི་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་བློ་རྟོག་དང་བཅས་པ་

འཁྲུལ་སྣང་ཐམས་ཅད་སྒྱུ་མའི་དཔེ་བརྒྱད་ལྟར་སྣང་ལ་མེད་པར་རྟོགས་པ་རྣམས་ནི་སྲིད་པའི་དགོན་པ་ལས་ཐར་བའི་ལམ་སྣ་ཁྲིད་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེའང་བློས་དཔྱད་ན་དཔྱད་མི་བཟོད་པ་ཀུན་རྫོབ། དཔྱད་བཟོད་པ་དོན་དམ་ཞེས་པའང་རྟོག་པའི་རི་མོ་སྟེ་ཀུན་རྫོབ་ཁོ་ནར་མཐོང་ངོ།།

ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། བློས་དཔྱད་བཟོད་དེ་བློས་བཏགས་པ་ལ་ལྟོས་སམ་མི་ལྟོས། མི་ལྟོས་ན་དཔྱད་བཟོད་པའི་ཐ་སྙད་དུ་བཞག་ཏུ་མེད་ལ། ལྟོས་ན་བློ་ཁོ་ན་ཡིན་པས་དཔྱད་བཟོད་མི་བཟོད་གཉིས་པོ་དེ་རྣམ་པ་མི་གཅིག་ཀྱང་བློས་དཔྱད་པར་གཅིག་པས་བློའི་ཡུལ་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ཏེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས། དོན་དམ་བློ་ཡི་སྤྱོད་ཡུལ་མིན། །བློ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པར་འདོད། །ཅེས་པས་གསལ་ལོ། །མདོར་དྲིལ་ན་བློའི་སྤྲོས་པ་དང་སྤྲོས་པ་ལ་སྣང་བ་རྣམས་ནི་དེའི་ངོར་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ལ། སྤྲོས་པ་ཆད་ཅིང་གཟུང་འཛིན་ཞིག་པའི་བློ་དང་བློ་སྣང་ཀུན་དོན་དམ་ཞེས་རྣལ་འབྱོར་པ་ལ་གྲགས་ཏེ། བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་པས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱང་དོན་དམ་དུ་ཚང་བའི་སྐབས་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ།།

དེའང་ལྡོག་པ་ཐ་དད་ཀྱང་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་གནད་ཀྱིས་སོ། །འདིར་ཁས་བླངས་པ་ལྟར་ངོ་བོ་གཅིག་ཐ་དད་གང་ཡང་མ་ཡིན་ཀྱང་། འཇིག་རྟེན་གྲགས་སྡེ་སྤྱོད་པ་ལྟར་ངོ་བོ་གཅིག་ཅེས་བརྗོད་པར་ཟད་དོ།།

༈ སེམས་ཉིད་ངལ་གསོ་ལས།[1] གྲངས་ངེས་པ་ལ། མཐའ་གཞན་བཀག་པ་དང་། དངོས་པོ་ལ་གནས་པ་དང་། དགོས་པ་ལ་ལྟོས་པའི་གྲངས་ངེས་གསུམ་ལས། དང་པོ་ཡིན་ཏེ་སྤྲོས་པ་ལས་གྲོལ་མ་གྲོལ་དངོས་འགལ་དུ་ངེས་པས། བསྡུབ་

(1) ཤོག་གྲངས། ༡༥༡–༡༥༢

ཕྱོགས་དང་དགག་ཕྱོགས་ཀྱི་ཕུང་གསུམ་ཁེགས་པས་དེ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་སོ།།

ཡང་ན་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ནི་ཡུལ་ཅན་ལ་ལྟོས་ནས་འཇོག་པས་ན། ཡུལ་ནི་མཐར་ཐུག་པ་འཁྲུལ་པའི་བློ་དང་། མཐར་ཐུག་པ་མ་འཁྲུལ་པའི་བློ་གཉིས་ལས་མི་འདའོ། །དེ་ལ་འཁོར་འདས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ནི་འཁྲུལ་པ་དང་། ཆོས་ཉིད་དེ་མ་འཁྲུལ་པའི་ཡུལ་ཡིན་པས་བློའི་དབང་གིས་ཡུལ་གཉིས་སུ་ངེས་ཏེ། རྒྱུའི་དབང་གིས་འབྲུར་ཀྱོང་བཞིན་ནོ། །དེ་སྐད་དུའང་། འཇུག་པ་ལས། དངོས་ཀུན་ཡང་དག་རྫུན་པ་མཐོང་བ་ཡིས། །དངོས་སྙེད་ངོ་བོ་གཉིས་ནི་འཛིན་པར་འགྱུར། །ཡང་དག་མཐོང་ཡུལ་གང་ཡིན་དོན་དམ་སྟེ། །མཐོང་བ་རྫུན་པ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་གསུངས། །ཞེས་སོ།།

གྲུབ་མཐའི་དབང་གིས་དབྱེ་ན། ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་དག་ཤེས་པའི་དོན་དམ་བློས་དཔྱད་པ་དང་། དངོས་པོའི་དོན་དམ་ཐོ་བས་བཅོམ་པ་ལ་སོགས་པས་མི་གནོད་པ་སྟེ། ཤེས་པའི་རྒྱུན་དང་། དངོས་པོ་རགས་པ་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པའི་སྐད་ཅིག་མ་དང་། དངོས་པོའི་རྡུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་པ་དོན་དམ་དུ་འདོད་དེ། མཛོད་ལས། གང་ཞིག་བཅོམ་དང་བློ་ཡིས་གཞན། །བསལ་ན་དེ་བློ་མི་འཇུག་པ། །བུམ་ཆུ་བཞིན་དུ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ། །ཡོད་དེ་དོན་དམ་ཡོད་གཞན་ནོ། །ཞེས་སོ།།

མདོ་སྡེ་པ་ཁ་ཅིག་ནི། རྣམ་འགྲེལ་ལས།དོན་བྱེད་ནུས་པ་གང་ཡིན་པ། །དེ་འདིར་དོན་དམ་ཡོད་མ་ཡིན། །གཞན་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཡོད་པ་སྟེ། །དེ་དག་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་བཤད། །ཅེས་འདོད་དེ་རྟོག་གེ་པ་རྣམས་མཐུན་པར་གནས་སོ། །སེམས་ཙམ་པ་ནི་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སྣང་གི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་ནི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ། གཉིས་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ནི་དོན་དམ་བདེན་པར་འདོད་དེ། ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་ལས། ཆ་ཤས་ཅན་ཞེས་བྱ་མེད་ཅིང་། །ཕྲ་རབ་རྡུལ་རྣམས་མེད་པ

དང་། །སོ་སོར་སྣང་ལ་དམིགས་མེད་ལ། ཉམས་སུ་མྱོང་བ་རྨི་ལམ་འདྲ། །གཟུང་དང་འཛིན་པ་ལས་གྲོལ་བའི། །རྣམ་ཤེས་དམ་པའི་དོན་དུ་ཡོད། །བློ་མཚོའི་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་ཡི། །རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་གཞུང་ལུགས་བསྒྲགས། །ཞེས་སོ།།

དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པས་ནི། ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ཐམས་ཅད་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་གྲུབ་པ་སྒྱུ་མ་ལ་སོགས་པ་དང་། དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པ་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་ཞེས་འདོད་དེ། འཐུལ་འཇོམས་ལས། དམིགས་བཅས་ཀུན་རྫོབ་དོན་དམ་དུ། །དམིགས་བྱ་དམིགས་བྱེད་ཀུན་ལས་གྲོལ། །ཞེས་སོ། །ཐལ་འགྱུར་པས་ནི། ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ཉིད་ཀུན་རྫོབ་དང་སྟོང་པ་དོན་དམ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་ཐ་དད་པ་མེད་དེ་གཅིག་དང་ཐ་དད་པ་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་པའི་ཆོས་ཉིད་སྤྲོས་པའི་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་སྣང་དུས་ཉིད་ནས་སྐྱེ་བ་མེད་པ། འགག་པ་མེད་པ། འོང་བ་མེད་པ། འགྲོ་བ་མེད་པར་འདོད་པས། ཁས་ལེན་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་ཡང་འགོག་སྟེ། འཇུག་པ་ལས། ཇི་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱིས་གཞན་དབང་དངོས་འདོད་ལྟར། །ཀུན་རྫོབ་ཀྱང་ནི་བདག་གིས་ཁས་མ་བླངས། །ཞེས་སོ།།

འོ་ན་སྣང་བ་འདི་སྐྱེ་སོགས་སུ་གྲུབ་མོད་སྙམ་ན། སྐྱེ་མི་སྐྱེ་གྲུབ་མ་གྲུབ་སྣང་བ་ལ་བློས་ཕར་བཏགས་ཀྱི། གྲུབ་པ་ག་ལ་ཡོད། ཁྱོད་ཀྱིས་གྲུབ་མཐའ་ཁས་བླངས་པ་བཀག་གི །སྣང་ཙམ་བཀག་པ་མེད་དེ། འཕགས་པ་ལྷས། ཇི་ལྟར་སྣང་ཉིད་དགག་མིན་ཏེ། །རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། །འདིར་ནི་སྡུག་བསྔལ་རྒྱུར་གྱུར་པའི། །བདེན་པར་རྟོག་པ་བཟློག་བྱ་ཡིན། །ཞེས་སོ། སྣང་བ་ནི་མེད་བཞིན་པ་སྟེ། རྩ་ཤེས་ལས། གཟུགས་སྒྲ་རོ་དང་རེག་པ་དང་། །དྲི་དང་ཆོས་དག་འབའ་ཞིག་སྟེ། །དྲི་ཟའི་གྲོང་ཁྱེར་ལྟ་བུ་དང་། །སྨིག་རྒྱུ་རྨི་ལམ་འདྲ་བ་ཡིན། །སྒྱུ་མའི་སྐྱེས་བུ

ལྟ་བུ་དང་། །གཟུགས་བརྙན་འདྲ་བ་དེ་དག་ལ། །སྡུག་པ་དང་ནི་མི་སྡུག་པ། །འབྱུང་བར་ཡང་ནི་ག་ལ་འགྱུར། །ཞེས་སོ།།

འདིར་གང་གཟུང་ཞེ་ན། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལེགས་པའི་ཆ་སྣང་ལ་རང་བཞིན་མེད་པ་ཀུན་གཟུང་ལ། རང་རང་གི་བདེན་ཞེན་གྱིས་སྒྲུར་བའི་གྲུབ་མཐའ་ངན་པ་རྣམས་འདོར་བ་ཡིན་ནོ། །བདེན་པ་འདི་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་ནི་གཤིས་སྨྲ་བསམ་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ནི་དོན་དམ་བདེན་པ། བློས་སྨྲ་བསམ་བརྗོད་པར་བཏགས་ཤིང་སྣང་བ་ནི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་དོན་དམ་བདེན་པ་བློས་རྟོགས་སམ་མི་རྟོགས་ཤེ་ན། དོན་དམ་བདེན་པའི་ངོ་བོ་རྟོགས་བྱ་རྟོགས་བྱེད་ལས་འདས་པས་རྟོགས་པར་གཞག་ཏུ་མེད་དེ།

དཀོན་བརྩེགས་ལས། འོད་སྲུངས། དོན་དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སུས་ཀྱང་བལྟར་མེད་པ། མངོན་དུ་བྱར་མེད་པ། ཐོབ་པ་མེད་པ། མ་ཐོབ་པ་མེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སོ། །འོ་ན་འཕགས་པས་མི་རྟོགས་སམ་ཞེ་ན། དོན་དམ་དང་མཐུན་པའི་བློ་སྐྱེས་པ་ལ་དེ་སྐད་བཏགས་ཏེ། ཟླ་བ་གྲགས་པས། སྟོང་པ་ཉིད་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་བློ་སྐྱེས་པ་ལ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་སོ་ཞེས་བརྗོད་ཀྱི། སྟོང་པ་ཉིད་ནི་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །དཔེར་ན་ནམ་མཁའི་རང་བཞིན་གོ་འབྱེད་པར་རྟོགས་པས་ནམ་མཁའ་ཉིད་བློ་དང་དབྱེར་མེད་དུ་མ་གྱུར་པ་བཞིན་ནོ།།

རྡོ་རྗེ་གཅོད་པ་ལས་ཀྱང་། གང་དག་ང་ལ་གཟུགས་སུ་མཐོང་། །གང་དག་ང་ལ་སྒྲར་ཤེས་པ། །ལོག་པའི་ལམ་ལ་ཞུགས་པ་སྟེ། །སྐྱེ་བོ་དེ་དག་ང་མི་མཐོང་། །སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་ཆོས་ཉིད་ལྟ། །འདྲེན་པ་རྣམས་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ། །ཆོས་ཉིད་ཤེས་པར་བྱ་མིན་པས། །དེ་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་མི་ནུས། །ཞེས་

གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །གཞན་ཡང་སངས་རྒྱས་པ་དེའི་ཚེ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་དང་སངས་རྒྱས་ཐ་དད་མེད་པས་རྟོགས་བྱ་རྟོགས་བྱེད་གཉིས་སུ་གྱུར་པ་མེད་ལ། འཕགས་པའི་བདེན་མཐོང་གི་ཚེའང་སེམས་ཉིད་དོན་གྱི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་སུ་མེད་པ་མཐོང་བ་དེའི་ཚེ་ནི་རྟོགས་བྱ་རྟོགས་བྱེད་གཉིས་སུ་མེད་པས་ཀྱང་རྟོགས་པ་དང་། མ་རྟོགས་པ་ཞེས་རྗོད་པས་ངལ་བ་དོན་མེད་དོ།།

དོན་དམ་པའི་ངོ་བོ་ལ་རྟོགས་བྱ་རྟོགས་བྱེད་མེད་ཅེས་བརྗོད་པས། གང་ཟག་གིས་དེ་མི་རྟོགས་པར་ཐལ་ལོ་ཞེས་པའང་དོན་ལ་མ་འབྲེལ་བས་བཤད་གད་དུ་གྱུར་པ་ཞིག་གོ །མེ་འདི་ཚ་ཞིང་བསྲེག་གོ་ཞེས་བརྗོད་པས་སྐྱེས་བུས་བྱ་བ་མི་བྱེད་པར་ཐལ་ལོ་ཞེས་བརྗོད་པ་དང་འདྲ་བར་སེམས་སོ། །ནམ་མཁའ་སེམས་པ་དང་རྟོག་པ་ལ་སོགས་པ་སྤྲོས་པའི་མཐའ་ལས་འདས་ཀྱང་སྐྱེས་བུས་འཇལ་བ་ལྟར། དོན་དམ་སྤྲོས་བརྗོད་ལས་འདས་པ་ཉིད་རྣལ་འབྱོར་པས་འཇལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཚེ་བས་སྡུག་བསྔལ་ལས་གྲོལ་ཞིང་སེམས་ཀྱི་དམ་པ་འོད་གསལ་བ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་འདི་ནི་འཐད་པ་དང་བཅས་པ་ཉིད་དོ།།

དེའང་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རང་བཞིན་མ་ཤེས་ན་ཟབ་མོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མི་ཤེས་ཏེ། རྩ་ཤེས་ལས། གང་དག་བདེན་པ་འདི་གཉིས་ཀྱི། །རྣམ་དབྱེ་རྣམ་པར་མི་ཤེས་པ། །དེ་དག་སངས་རྒྱས་བསྟན་པ་ཡི། །ཟབ་མོའི་དེ་ཉིད་རྣམ་མི་ཤེས། །ཞེས་སོ། །ཤེས་པའི་ཡོན་ཏན་ནི། ཇི་སྐད་དུ། གང་དག་བདེན་པ་འདི་གཉིས་ལ། །བརྟེན་ནས་བྱང་ཆུབ་ཚོགས་བསགས་ཏེ། །དེ་དག་སྲིད་ལས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི། །ཕུན་ཚོགས་ཕ་རོལ་འགྲོ་བ་ཉིད། །ཅེས་སོ།།

དེའང་ཆོས་ཐམས་ཅད་མེད་ལ་སྣང་བ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རོལ་པར་ནི་གང་ཡང་ཤར་

ནས་འཐད་ཅིང་། དེ་ལས་གཞན་ལ་མི་འཐད་པ་ཉིད། སྔ་མ་ལས། །གང་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་རུང་བ། །དེ་ལ་ཐམས་ཅད་རུང་བར་འགྱུར། །གང་ལ་སྟོང་ཉིད་མི་རུང་བ། །དེ་ལ་ཐམས་ཅད་རུང་མི་འགྱུར། །ཞེས་པ་དང་། སྟོང་ལ་འདི་དག་ཀུན་འཐད་ཀྱི། །མི་སྟོང་པ་ལ་འཐད་མ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །མདོར་དྲིལ་ན་མ་དག་པ་འཁྲུལ་པའི་ཆོས་ཀུན་རྫོབ་པ་རྨི་ལམ་ལྟ་བུ་འདི་དག་མི་བདེན་པ། སླུ་བ། བྱིས་པ་འབྲིད་པ། འལ་འོལ་ཙམ་ལས་ངོ་བོ་དང་ངོས་གཟུང་མེད་པ་ཡིན་ནོ།།

དག་པ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཟབ་ཞི་སྤྲོས་པ་དང་བྲལ་བ་ནི་འཕོ་འགྱུར་མེད་པ། ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པ། བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ནོ། །དེའང་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ལས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་རྨི་ལམ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་གསོག་ཅིང་། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ཆོས་ཉིད་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུའི་དོན་བསྒོམས་པས། འབྲས་བུ་གཟུགས་སྐུ་དམ་པ་དང་། ཆོས་སྐུ་དམ་པ་གཉིས་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་གིས་ནི་མཛོད་ཁང་དང་པོ་བདེན་པ་གཉིས་རྣམ་པར་བཞག་པ་བསྟན་ཟིན་ཏོ། །ད་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་རང་བཞིན་དུ་བསྟན་པར་བྱ་སྟེ།

རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་མ་ཡིན་པའི། །ཆོས་འགའ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ། །དེ་ཕྱིར་སྟོང་པ་མ་ཡིན་པའི། །ཆོས་འགའ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པས། འདིར་དེ་བཤད་པ་ལ། གཞིས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ། འཁོར་བ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། སྣང་སྲིད་འཁོར་འདས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དམ་དེའི་རང་བཞིན་ནི་གང་ནས་ཀྱང་མ་འོངས། གང་དུའང་མ་སོང་། གང་ན་ཡང་མི་གནས་པ། ཆོས་

ཅན་ལ་ཆོས་ཉིད་བརྟེན་པས་ཆོས་ཅན་ཡང་སྐྱེ་འགག་ལྟར་སྣང་དུས་ཉིད་ནས་སྐྱེ་འགག་གནས་གསུམ་སྤྲོས་པའི་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་སྟེ། དབུ་མའི་རང་བཞིན་དུ་གསུངས་པ་ཉིད། དེ་ཉིད་ལས། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་གང་། །དེ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བཤད། །དེ་ནི་བརྟེན་ནས་གདགས་པ་སྟེ། །དེ་ཉིད་དབུ་མའི་ལམ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་དང་།

ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས། རྟག་དང་ཆད་པ་སྤྱངས་པ་ཡི། །ཡོད་མེད་ཕྱོགས་བྲལ་གང་ཡིན་པ། །དབུ་མར་རྣམ་པར་རྟོགས་པར་འགྱུར། །དབུ་མ་ཡི་ནི་ལམ་དེ་ཡང་། །ང་དང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་བཤད། །ཅེས་སོ། །དེའང་འདི་ལྟར་མ་དག་པའི་སྣང་བ་དང་། དེར་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་བད་ཀན་རབ་རིབ་ཅན་གྱི་མིག་ལམ་དུ་སྒྲ་ཤད་འཛག་པ་ལྟར་སྣང་ལ་དུས་དེ་ཉིད་ནས་ཡོད་མ་མྱོང་བ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས། རང་བཞིན་མེད་ཅིང་རྣམ་རིག་མེད། །དངོས་པོ་མེད་ཅིང་རྟེན་གཞི་མེད། །འདི་དག་རོ་བཞིན་བྱིས་པ་ནི། །ལོག་པའི་ཤེས་པ་ཅན་གྱིས་བཏགས། །ཇི་ལྟར་ལོག་པས་སྒྲ་ཤད་འཛིངས། །སྐྱེ་བོ་རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་མཐོང་། །དེ་བཞིན་དངོས་པོར་རྣམ་རྟོག་འདི། །ལོག་པར་བྱིས་པས་རྣམ་བཏགས་པ། །སྲིད་པ་གསུམ་ནི་བཏགས་པ་ཙམ། །ཞེས་སོ།།

དེའང་རྫི་ལམ་གྱི་འཁྲུལ་སྣང་གཉིད་དུ་འཁོར་ཀ་དང་སད་པ་གཉིས་ཀ་ན་མེད་ཀྱང་བར་དེར་སྣང་བ་ལྟར། ད་ལྟར་གྱི་འཁོར་དྲུག་འཁྲུལ་སྣང་འདི་ཡང་དང་པོ་སེམས་ཉིད་ཡེ་ནས་དག་པ་སྙིང་པོའི་ཁམས་ལ་མེད་ཅིང་། ད་གཟོད་འཁྲུལ་པ་ཤིན་ཏུ་དག་པ་སངས་རྒྱས་པའི་དུས་སུའང་མེད་ཀྱང་བར་འདིར་སྣང་བ་ཡང་མེད་བཞིན་དུ་སྣང་བས་སྐྱེ་འགག་གནས་གསུམ་དུ་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་དོན་པོ་ལ་སྐྱེ་འཇིག་མེད་

པས་སྤྱོན་ནས་ད་ལྟ་དང་ཕྱི་མའི་བར་དུ་འགྱུར་བ་མེད་དེ། ཀུན་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུད་ཕྱི་མ་ལས། ཕྱི་མའི་དབྱིངས་ལ་འགྱུར་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་བཤད་ལ། འཁྲུལ་སྣང་མིང་ཙམ་བཏགས་པ་ཙམ་ནམ་མཁའི་མེ་ཏོག་དང་མོ་གཤམ་གྱི་བུ་ལྟར་གཤིས་ལ་མ་གྲུབ་པས། དེའི་རང་བཞིན་རྟོགས་ན་གྲོལ་བ་ཡིན་ནོ།།

༈ ཐེག་ཆེན་ལྷ་ཁྲིད་བདེན་གཉིས་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ལས།[1] ཐར་འདོད་རྣམས་ཀྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཆོས་དང་། ཉམས་སུ་བླང་བའི་ཆོས་གཉིས། དང་པོ་ལ་འང་ཤེས་བྱ་སྤྱིའི་གནས་ལུགས་དང་། ཤེས་པ་རང་གི་གནས་ལུགས་གཉིས། དང་པོ་ལ་འང་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སྤྱིར་དམྱལ་བ་མནར་མེད་པ་ནས་ས་བཅུའི་རྗེས་ཐོབ་མན་ཆད་ཀྱི་སྣང་བ་ཐམས་ཅད་ཀུན་རྫོབ་ཡིན། དེ་ལ་འང་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་དང་ཡང་དག་གཉིས་ལས། ལས་དང་པོ་པ་མན་ཆད་ལ་སྣང་ཚད་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ། མོས་པ་སྤྱོད་པ་རྣམས་ལ་རྟོགས་པས་རྗེས་ཟིན་པའི་དུས་ན་སྣང་བ་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ། མ་ཟིན་དུས་ན་ལོག་རྫོབ་ཡིན། ས་ཐོབ་ནས་ཡིད་ལ་སྣང་ཚད་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཡིན། སྣང་ཙམ་མ་འགགས་པས་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་རྫུན་པར་མངོན་སུམ་གྱིས་གཟིགས་པས་སོ། །ས་དང་པོ་ནས་ས་བཅུའི་བར་གྱི་སྣང་བ་དེ་དག་ཀྱང་སྔར་དངོས་འཛིན་ལ་ཡུན་རིང་པོར་གོམས་པའི་བག་ཆགས་ལ་སྦྱང་པས་བསྐྱེད་པ་སྐེ་ཤླ་རྩེའི་སྣོད་ཀྱི་དྲི་དང་འདྲ། བག་ཆགས་རྩད་ནས་སྤངས་པའི་སངས་རྒྱས་ལ་སྣང་བ་གང་ཡང་མེད་དེ་དོན་དམ་པར་སྤྲོས་བྲལ་འབའ་ཞིག་ཏུ་གནས་སོ།།

ཐ་མལ་གྱི་སྣོད་བཅུད་ལ་དངོས་པོར་ཞེན་པ་ནི་ལོག་རྫོབ་ཡིན། དེའི་གཉེན་

(1) ཐོག་རྫོས། ༣༨༣-༣༨༤

པོར་དག་པའི་ལྷ་དང་གཞལ་ཡས་ཁང་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་བསྒྱུར་ནས་སྒོམ་པ་སོགས་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཡིན། གཉིས་པ་དོན་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སྤྲོས་པ་དང་བྲལ་བ་ཡིན། དེའི་ངོ་བོ་ལ་དབྱེར་མེད་ཀྱང་། དེ་ཉིད་མངོན་དུ་གྱུར་མ་གྱུར་གྱི་ལྡོག་པ་ནས་དབྱེ་ན། རང་བཞིན་གཤིས་ཀྱི་དང་། དེ་ཉིད་རྟོགས་པ་མངོན་གྱུར་གྱི་འམ། ཡང་ན་ཐོས་བསམ་གྱི་སྒྲོ་འདོགས་ ༼གཞུང་དུ་སྒྲོ་འདོག་གསལ་ལོ།༽ ཆོད་པའི་དང་། རྣལ་འབྱོར་པས་ཉམས་སུ་མྱོང་བའམ་སོ་སྐྱེས་དོན་སྤྱི་རྗེས་དཔག་གི་དང་། འཕགས་པས་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་དོན་དམ་པ་སྟེ། དེ་ཡང་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་དང་། རྣམ་གྲངས་མ་ཡིན་པའི་དོན་དམ་ཞེས་གསུངས་སོ།།

བདེན་པ་གཉིས་པོ་དེ་ལ་སྣང་ལུགས་གསུམ་ཡོད་དེ། སྣང་བ་རང་རྒྱུད་པར་སྣང་ཞིང་ཞེན་པ་དང་བཅས་པ་ནི་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོའི་ས་སྟེ། དེ་ལ་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཟེར། སྣང་བ་རྫུན་པར་རྟོགས་ཤིང་ཞེན་པ་མེད་པ་འཕགས་པའི་ས་སྟེ། དེ་ལ་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་བྱ། སྣང་བ་དང་མི་སྣང་བ་གང་ཡང་མེད་ཅིང་། ཞེན་མི་ཞེན་གྱི་རྩིས་གདབ་དང་བྲལ་བ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་སྟེ། དེ་ཀ་ལ་དོན་དམ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ཡང་དང་པོ་ལ་སྣང་ཞེན་གཉིས་ཀ་ཡོད། བར་མ་ལ་སྣང་ཙམ་ལས་ཞེན་པ་མེད། ཕྱི་མ་ལ་སྣང་ཞེན་གཉིས་ཀ་མེད་དོ། །དེ་གསུམ་ཡང་ལོག་པའི་ཤེས་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པའི་ཤེས་པ་དང་། དོན་དམ་ཤེས་པའི་ཤེས་པའོ། །སོ་སོའི་སྐྱེ་བོའི་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་ནི་བརྟག་དཔྱད་ལ་རགས་ལས་སོ། །འཕགས་པས་ནི་མངོན་སུམ་པའོ།།

དོན་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་ཤེས་མི་ཤེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་མེད་ཀྱང་། དེ་ཉིད་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ལ་ཤེས་པ་པའམ་རྟོགས་པ་སོགས་སུ་བཏགས་སོ། །མཐར་ཐུག་

བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་དུ་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ནི། ཀུན་རྫོབ་ཅེས་ཡོད་ཡོད་པོ་དང་། དོན་དམ་གྱིས་ཞེས་མེད་མེད་པོར་བརྟགས་པ་དབུ་མའི་ལྟ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་རྣལ་མ་གཅིག་རྟོགས་པའི་དུས་རང་ནས་ཡོད་མེད་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་བདེན་པ་གཉིས་དབྱེར་མེད་དུ་འདྲེས་པ་ཡིན་ཏེ། ཡུམ་ལས། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་དོན་དམ་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དོ། །ཞེས་སོ། །བདེན་པ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བའང་། རེ་ཞིག་ཤེས་ངོ་གཉིས་ལ་ལྟོས་ནས་རྟོགས་སླ་བའི་ཆེད་དུ་བཏགས་པ་ཙམ་སྟེ། དེ་ཡང་འཁྲུལ་པའི་ཤེས་ངོ་ལ་དངོས་པོ་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བཏགས། འཁྲུལ་པ་ཟད་པའི་ཤེས་ངོ་ལ་རྡུལ་ཙམ་ཡང་མེད་ཅིང་མེད་པར་རང་ཡང་མི་དམིགས་པས་དོན་དམ་ཞེས་བཏགས་པ་ཡིན་ཏེ།

གང་ཚེ་དངོས་དང་དངོས་མེད་དག། །བློ་ཡི་མདུན་ན་མི་གནས་པ། །དེ་ཚེ་རྣམ་པ་གཞན་མེད་པས། །དམིགས་པ་མེད་པར་རབ་ཏུ་ཞི། །ཞེས་སོ། །དོན་ལ་ཤེས་བྱའི་གཤིས་མཐར་ཐུག་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སྤྲོས་བྲལ་ཆེན་པོ་ལ་བདེན་པ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བའི་གདགས་གཞི་མ་གྲུབ་པས་དབྱེ་རུ་མེད། མཐར་ཕྱིན་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དགོངས་པ་ལའང་བདེན་པ་གཉིས་སུ་དབྱེ་རྒྱུ་མེད། ད་ལྟར་གྱི་འཁྲུལ་སྣང་འདི་ལ་ཡང་བདེན་པ་གཉིས་ཐ་དད་དུ་མ་གྲུབ་སྟེ། སྣང་སྟོང་དབྱེར་མེད་རིག་སྟོང་དབྱེར་མེད་དུ་གནས་ཤིང་། དེ་ལྟར་རྟོགས་པའམ་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་དེ་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཆོས་ཉིད་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ཏེ།

བདེན་གཉིས་སོ་སོའི་ཆ་ཡང་དག་པར་ཤེས་ཤིང་དེ་གཉིས་དབྱེར་མེད་དུ་འདྲེས་པར་གྱུར་པ་ལ་ཟུང་འཇུག་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་མི་གནས་པའི་མྱ་ངན་

ལས་འདས་པ་སོགས་སུ་བཏགས་སོ། །དེ་ལྟར་ཡུལ་ཤེས་བྱ་སྤྱིའི་གནས་ལུགས་རྟོགས་ཀྱང་། ཡུལ་ཅན་ཤེས་པ་རང་གི་གནས་ལུགས་མ་རྟོགས་ན། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཤེས་བྱའི་ཡུལ་དུ་ལུས་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་གཉེན་པོར་མི་འགྲོ་སྟེ། རྟོག་པ་དེ་ཉིད་ལ་སླར་ཡང་ང་རྒྱལ་དང་སྙོམ་སེམས་སྐྱེ་ཞིང་། གང་ཟག་གི་བདག་རགས་འགྲོ་བས། ཤེས་བྱ་ཤེས་མཁན་གྱི་བློའམ་སེམས་སམ། ཡིད་དམ་རྣམ་ཤེས་ཁོ་རང་གི་གནས་ལུགས་རྟོགས་དགོས། དེ་ལ་གཉིས་ཏེ། རེ་ཞིག་བདེན་པ་གཉིས་སུ་རྟོགས་པར་བྱ་བ་དང་། མཐར་ཐུག་བདེན་པ་དབྱེར་མེད་དུ་རྟོགས་པར་བྱ་བའོ།།

དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་སྤྱིའི་གནས་ལུགས་ཀུན་རྫོབ་སྣང་ལ་རང་བཞིན་མེད་པར་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུར་རྟོགས། དོན་དམ་པར་ཡོད་མེད་ཅིར་ཡང་མ་གྲུབ་པ་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུར་རྟོགས། མཐར་ཐུག་བདེན་པ་གཉིས་དབྱེར་མེད་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་མཐའི་སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་བྲལ་བའི་དབུ་མ་ཆེན་པོར་རྟོགས་པའི་བློའམ་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་ཏེ། ཞི་བ་ལྷས། དོན་དམ་བློ་ཡི་སྤྱོད་ཡུལ་མིན། །བློ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པར་འདོད། །ཅེས་སོ།།

དེ་ལྟར་རྟོགས་པའི་བློ་གང་ཡོད་པ་དེ་ལ་ང་རྒྱལ་དང་སྙོམ་སེམས་ཡོད་ཅིང་། ང་རྒྱལ་དང་སྙོམ་སེམས་ནི་བདུད་ཀྱི་ལས་ཡིན་པས་དེ་ཉིད་ལོག་ཤེས་སུ་འགྲོ་སྟེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡུལ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་བསྟན་པའི་མདོ་ལས། ཐོབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཡོ་བ་ཉིད་དོ། །མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྙོམ་སེམས་པ་ཉིད་དོ། །གཡོ་བ་དང་སྙོམ་སེམས་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་བདུད་ཀྱི་ལས་སོ། །ལྷག་པའི་ང་རྒྱལ་ཅན་དག་ནི་བདག་གིས་ཐོབ་བོ། །བདག་གིས་མངོན་པར་རྟོགས་སོ་ཞེས་རྣམ་པར་རྟོག་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ།།

༄ གཞུང་སྤྱིའི་དཀའ་གནད་ལས།[1] ཡང་གནས་སྣང་གི་དབང་གིས་བདེན་གཉིས་འཇོག་ཚུལ། གནས་ཚུལ་སྟོང་པ་ཉིད་དམ། བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་སྤྲོས་བྲལ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་སྔོན་དུ་བཏང་ནས། དེ་ལྟ་བུའི་གནས་ཚུལ་དང་སྣང་ཚུལ་མཐུན་པར་གྱུར་བའི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ཀ་དོན་དམ། གནས་སྣང་མི་མཐུན་པའི་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ཀ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བཞག་པ་ནི། ཐ་སྙད་དུ་བསླུ་མི་བསླུའི་དབང་གིས་དེ་ལྟར་འཇོགས་དགོས་ཏེ། དེ་ནི་འདིར་མ་ཟད་གྲུབ་མཐའ་འོག་མ་དང་འཇིག་རྟེན་པ་ལའང་དེའི་ཚུལ་གྱིས་ཡང་དག་དང་ལོག་པའམ། དོན་དམ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཁྱད་འདོད་དེ། འཇིག་རྟེན་རང་གා་བའི་བློའི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཟླ་གཉིས་ཀྱི་སྣང་བ་དང་། དེ་འཛིན་དབང་ཤེས་གཉིས་ཀ་འཁྲུལ་པའི་ཕྱིར་ལོག་པའམ་ཀུན་རྫོབ། ཟླ་གཅིག་དང་། དེ་འཛིན་ཤེས་པ་གཉིས་ཀ་ཡང་དག་གམ་དོན་དམ་དུ་འདོད་དགོས་སོ།།

བྱེ་མདོས་བཅོམ་གཞིག་རུང་བ་རགས་སྣང་ཀུན་རྫོབ། མི་རུང་བ་རྡུལ་ཕྲན་དོན་དམ་སྟེ། དེ་ཡང་གཉེན་པོའམ་རིགས་པས་གནོད་ནུས་པ་ཀུན་རྫོབ། ཅིག་ཤོས་དོན་དམ་དུ་བཞག་གོ །དེ་བཞིན་དོན་བྱེད་ནུས་པ་རང་མཚན་དོན་དམ། མི་ནུས་པ་སྤྱི་མཚན་ཀུན་རྫོབ་སྟེ། ཐ་སྙད་ཀྱི་འཇུག་ཡུལ་དངོས་ཡིན་མིན་གྱིས་སོ། །སེམས་ཙམ་གྱིས་ཡང་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་དོན་དམ། གཉིས་སྣང་ངམ་ཀུན་བཏགས་ཀུན་རྫོབ། ཡོངས་གྲུབ་དོན་དམ་དུ་འདོད། དེས་ན་གནས་སྣང་མཐུན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཐོབ་པའི་མྱང་འདས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་ཡིན་ལ། མི་མཐུན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་བྱུང་བའི་འཁོར་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བཞག་རུང་སྟེ། ཐ་སྙད་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མས་དཔྱད་ན། སྐུ་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྣང་བ་ཐམས་ཅད་ལས་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༩༧༥-༩༧༨

ཉོན་འཁྲུལ་པས་བསྐྱེད་པ་མིན་ཞིང་། ཡང་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་ལས་བྱུང་བ་དང་། སྒྲིབ་པས་བསླད་པ་མ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་བདེན་ཞིང་མི་བསླུ་བར་གྲུབ་པའོ།།

འཁོར་བའི་ཆོས་རྣམས་ནི་དེ་ལས་ལྡོག་པས་བདེན་པར་མ་གྲུབ་ཅེས་བྱའོ། །འདིའི་བདེན་མི་བདེན་ནི་མི་བསླུ་བ་དང་བསླུ་བར་ཐ་སྙད་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་གནས་སྣང་མཐུན་པར་གྱུར་པའི་ཡུལ་ཅན་ལ་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བྱ་སྟེ་གཟུང་འཛིན་མེད་པའོ། །མི་མཐུན་པར་འཛིན་པ་ལ་རྣམ་ཤེས་ཞེས་བྱ་སྟེ་གཟུང་འཛིན་ཅན་ནོ། །གནས་སྣང་མཐུན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་ཚད་མའི་གནོད་པ་བསྟན་པས་ནམ་ཡང་ལྡོག་བྱེད་མེད་པས་བརྟན་པ་འཇིག་རྟེན་པའི་དཔེར་བྱས་ན་ཐག་པར་འཛིན་པའི་བློ་བཞིན་ནོ། །གནས་སྣང་མི་མཐུན་པའི་ཡུལ་ལ་ཚད་མས་གནོད་པ་སྟོན་དུ་ཡོད་པས་གནོད་པ་མཐོང་ན་ལྡོག་སྟེ་སྦྲུལ་འཛིན་གྱི་བློ་བཞིན་མི་བརྟན་ནོ།།

དེའི་ཕྱིར་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པའི་མདོར། ཡེ་ཤེས་ནི་རྟག །རྣམ་ཤེས་མི་རྟག་གསུངས་པ་རྒྱུན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་བཤད་ན་བློ་ཚུང་རྣམས་ཀྱི་བློར་ཤོང་། ངོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་སྐད་ཅིག་མ་མིན་པར་བཤད་ན། དབྱིངས་དང་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་འདི་ཆོས་ཉིད་དང་ཐ་དད་དུ་མེད་པས་རྟག་པར་འགྲུབ་བོ། །གྲུབ་ཀྱང་དེའི་ཕྲིན་ལས་དང་གདུལ་བྱ་ལ་ལམ་སྟོན་པའི་མཁྱེན་བརྩེ་ནུས་གསུམ་གདུལ་བྱ་རང་ངོར་རིམ་ཅན་དུ་བྱུང་ཞིང་མི་རྟག་པར་སྣང་གི་རྟག་པར་སྣང་མི་ཤེས་ཏེ། གནས་མ་གྱུར་པའི་རྣམ་ཤེས་ལ་དེ་ལས་སྣང་ཐབས་མེད་དོ།།

༈ བརྒལ་ལན་ཉིན་བྱེད་སྣང་བ་ལས།[1] ཡེ་ནས་སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་

(1) ལྡེབ་ངོས། ༡༨༧-༡༩༠

བའི་གནས་ལུགས་དེའི་ངང་དུ་སྤྲོས་པའི་དྲ་བ་མཐའ་དག་ལོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གཉིས་སུ་མེད་པར་འོད་གསལ་བ་ཤིན་ཏུ་མཚོན་པར་དཀའ་བའི་རང་བཞིན་ཅན་ནོ། །ཇི་སྐད་བཤད་པ་དེ་ལྟ་བུའི་དབང་གིས། དོན་དམ་བློ་ཡི་སྤྱོད་ཡུལ་མིན། །བློ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པར་འདོད། །ཅེས་གསུངས་ཏེ།

དོན་དམ་དེ་བློའི་སྤྱོད་ཡུལ་མིན་པར་བརྗོད་དེ་རྒྱུ་མཚན་ཅིའི་ཕྱིར་ན། རང་དོར་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་གྱི་བློ་ནི་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པར་འདོད་དོ། །ཞེས་དོན་དམ་པ་ལ་དམིགས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཀུན་ཡོངས་སུ་བྲལ་བར་བསྟན་ཏེ། དེ་འདྲའི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་བྲལ་ན་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འགྱུར་བར་བསྟན་པ་དེས་གཉིས་སྣང་མེད་པའི་བློས་རྟོགས་སོ་ཞེས་མིང་ཙམ་ཞིག་བརྗོད་པ་མིན་པར་གཉིས་སྣང་མེད་པས་རྟོགས་ཚུལ་གཏན་ལ་ཕབ་པས་དོན་དམ་པ་ཤེས་པར་འདོད་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་སྟེ། དེ་ལྟར་མ་ཤེས་པར་གཉིས་སྣང་མེད་པའི་བློས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་ནི་དོན་དམ་གྱི་ངོ་བོ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་ཙམ་བརྗོད་ཀྱང་། དེ་ཙམ་རང་རིག་ལའང་ཡོད་པར་གཞུང་གཞན་ནས་འདོད་པས་དོན་དམ་པ་ཤིན་ཏུ་གཏན་ལ་དབབ་པར་མི་འགྱུར་རོ།།

དེས་ན་རྐང་པ་སྔ་མ་དམ་བཅའ་དང་ཕྱི་མ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བྱས་པ་འདི་རྒྱ་འགྲེལ་རྣམས་ལས་གསུངས་ལ་དོན་ཟབ་མོ་སྟོན་པ་ཡིན་པས་ཆེས་འཐད་དོ། །དེ་ལྟར་མཚན་མར་དམིགས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་གྱི་བློ་ཀུན་རྫོབ་པ་དེས་དོན་དམ་གྱི་རང་མཚན་མི་འཇལ་བར་བཤད་ཀྱང་ཉེས་པ་ཅི་ཡང་མེད་དེ། རང་དོར་མཚན་མའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན་གྱི་བློ་དེ་དོན་ལ་གཉིས་སྣང་གི་སྤྲོས་པ་དང་མ་བྲལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་དོན་དམ་དངོས་སུ་རྟོགས་པ་ལ་བློ་དང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པའམ་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་རང་བཞིན་གང་ཡང་མེད་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ལ་དེ་ལྟར་གནས་ལུགས་དཔྱོད་པའི་རིགས་པས་

ཀྱང་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་ན་དོན་དམ་མི་འཇལ་བར་ཁས་བླངས་ཀྱང་། དེ་ལྟར་སྨྲ་བ་དེ་དག་གི་ལུགས་ལ་དོན་དམ་བདེན་པ་གཏན་མེད་དུ་ཐལ་བ་དང་། བདེན་གཉིས་ཐ་དད་དུ་བཞག་ཏུ་མེད་པ་དང་། འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་དོན་དམ་མི་གཞལ་བར་ཐལ་བ་སོགས་སྐྱོན་གང་ཡང་མེད་དེ།

སྤྱིར་བདེན་གཉིས་འཇོག་ཚུལ་ལ་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་རྣམས་ལས་ལུགས་མི་འདྲ་བ་གཉིས་སུ་གསུངས་ཏེ། གང་ཞེ་ན་གནས་ཚུལ་དོན་དམ་དཔྱོད་བྱེད་དང་སྣང་ཚུལ་ཐ་སྙད་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མས་རྙེད་དོན་ལ་བདེན་གཉིས་སོ་སོར་འཇོག་པ་དང་། ཡང་གནས་ཚུལ་དང་སྣང་ཚུལ་མི་མཐུན་པར་གྱུར་པའི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ཀ་ཀུན་རྫོབ་དང་། གནས་སྣང་མཐུན་པར་གྱུར་པའི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་བདེན་པར་འཇོག་པའི་ལུགས་གཉིས་ལས། ཕྱོགས་སྔ་དེ་དག་གིས་ལུགས་ཕྱི་མ་འདི་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པའི་ཕྱིར། དེའི་ལུགས་ལ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་ན་དོན་དམ་མི་འཇལ་བས་ཁྱབ་ཀྱང་དེ་འཇལ་གྱི་བློ་དང་དོན་དམ་གཏན་མེད་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། དོན་དམ་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་གང་ཞིག་དོན་དམ་བདེན་པའི་མིང་ཅན་དེས་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།

འདི་དག་གི་ལུགས་ལ་བདེན་གཉིས་ཀྱང་གཅིག་པ་བཀག་པའི་ཐ་དད་དུ་བཞེད་དོ། །དེས་ན་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་བཞེད་པའིཁྱད་པར་མ་ཤེས་པར་གྲུབ་མཐའ་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུའི་རྒྱུས་ཤེས་པར་མི་འགྱུར་ལ་ཕྱོགས་རེར་ཞེན་པ་ཁྲོན་པའི་རུས་སྦལ་གྱི་རྣམ་ཐར་ནི་མཁས་པ་ལ་མི་མཛེས་སོ། །འདི་འདྲའི་ལུགས་འདི་ཁྱེད་ཀྱིས་ཀྱང་ཁས་ལེན་དགོས་ཏེ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པས་ལམ་རིམ་དུ་ཡང་དེ་ལྟར་ལུགས་གཉིས་ཡོད་པར་བཞེད་པ་གསལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཁས་བླངས་ན་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་བཞེད་པ་དང་ཡང་

ཆེས་མཐུན་པར་འགྱུར་ཏེ། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པའི་དབང་གིས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་འཛོག་ཅིང་དེ་མཐོང་བ་རྫུན་པ་དང་དོན་དམ་པ་ནི་མཐོང་བ་ཡང་དག་པར་གསུངས་པ་དང་གནད་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་རོ།།

ཇི་སྐད་བཤད་པ་དེ་ལྟར་ཡང་དག་པའི་དོན་དུ་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་ལ་སོགས་པ་དམིགས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཐམས་ཅད་སྤངས་པ་དོན་དམ་པའི་ཚུལ་བརྗོད་པར་འདོད་པའི་ཚེ་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཀྱང་ཡུལ་མིན་པར་བརྗོད་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་དེ། མདོ་ལས་ཀྱང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་དང་ལྡན་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ལས་ཀྱང་འདས་པར་གསུངས་པ་དང་། ལུས་དང་ངག་དང་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་འགྱུར་ན་དེ་ཀུན་རྫོབ་པའི་གྲངས་སུ་གཏོགས་ཀྱི་དོན་དམ་པར་མི་བགྲང་བར་གསུངས་པ་དང་། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ནི་གང་ལ་སེམས་ཀྱི་རྒྱུ་བའང་མེད་ན་ཡི་གེ་རྣམས་ལྟ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་དགོས། ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟར་བཤད་པ་ལ་དམིགས་པ་མཐའ་དག་ལོག་ན་རྟོགས་རྒྱུ་ཅི་ཡང་སྲིད་དམ་སྙམ་དུ་སྤྲོས་བྲལ་གྱི་ཕྱོགས་མ་ཤར་བའི་ནང་གི་དེ་ཉིད་གསལ་པོར་བསྟན་པའི་ཚིག་སྨྲ་བར་མི་བྱ་སྟེ་ཟབ་མོའི་མདོ་སྡེ་འཛིན་པར་སློམ་ཡང་ཟབ་དོན་ལ་རྒྱབ་ཀྱིས་ཕྱོགས་པའི་རང་མཚང་རྗེན་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

༄ ཤེར་འགྲེལ་ཀེ་ཏ་ཀ་ལས།[1] གང་སྟོང་བཞིན་པ་དེ་ཉིད་གཟུགས་སོགས་སུ་སྣང་བ་ཡིན་པས་ན་སྣང་སྟོང་ཟུང་དུ་འཇུག་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སྒྲོ་འདོགས་སོ་གཉིས་དང་བྲལ་བ་མངོན་དུ་མ་བྱས་པ་དེ་སྲིད་ཤེར་ཕྱིན་མཚན་ཉིད་པ་མ་ཡིན་པས། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་དང་ཞི་བ་ལྷ་ལ་སོགས་པ་ནི། དང་པོ་ནས་མཐའ་བཞི་བྲལ་

(1) ལེབ་ངོས། ༠༥-༠༩

བའི་ཡེ་ཤེས་སོ་སོ་རང་རིག་པ་ཉིད་རྟོགས་དུ་འདོན་པར་མཛད་དེ། འདི་ལྟར་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རང་མཚན་གྱིས་གྲུབ་པ་དེའང་བཀག་པས་བདེན་གཉིས་སོ་སོར་འཛིན་པ་ཁེགས་ཏེ་སྣང་སྟོང་ཟུང་དུ་འཇུག་པར་འགྱུར་བས་དོན་དམ་པའི་གནས་ཚུལ་ལ་རྗེས་སུ་སོན་པའི་ལྟ་བ་ཁས་ལེན་ཀུན་བྲལ་དུ་སོང་བའི་གནད་ཀྱིས་ཡོད་པ་དང་མེད་པའི་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་འཇིལ་བར་མཛད་པ་དེའི་ཕྱིར་ཐལ་འགྱུར་ཞེས་མཚན་དུ་ཆགས་སོ།།

མཁས་མཆོག་བུ་སྟོན་ལ་སོགས་པས་ནི་ཐལ་རང་གི་ཁྱད་པར་འདི་བོད་ཀྱི་རྟོག་བཟོར་ཟད་དེ། རྒྱ་གར་དུ་མ་བྱུང་བར་མཛད་མོད། མཐར་ཐུག་གི་དོན་ལ་ཁྱད་པར་ཅི་ཡང་མེད་ཀྱང་གཞུང་འཆད་ཚུལ་གྱི་དབང་དུ་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་ཀྱི་གཞུང་ལ་ལེགས་ལྡན་གྱིས་དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་པའི་ཁྱད་པར་མ་སྦྱར་བའི་སྐྱོན་བརྗོད་པ་ཟླ་བས་སུན་ཕྱུང་བ་ལྟ་བུའོ། །དེས་ན་ཐལ་རང་གི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་དེ་དག་མཐར་ཐུག་གི་དགོངས་པའི་གནད་ལ་ཁྱད་པར་ཅི་ཡང་མེད་ཀྱང་རྣམ་གྲངས་དང་རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་དོན་དམ་རྟོགས་དུ་བཏོན་ཏེ་འཆད་ཚུལ་ཙམ་ཡིན་ཏེ། རྒྱས་པར་དབུ་མ་རྒྱན་གྱི་རྣམ་བཤད་དུ་བལྟ་བར་བྱའོ། །དེས་ན་ཐལ་འགྱུར་བའི་སྐབས་འདིར་ཟུང་འཇུག་སྤྲོས་པ་དང་བྲལ་བའི་དབུ་མ་ཆེན་པོ་ཉིད་རྟོགས་དུ་འདོན་པས་འདིའི་ལུགས་ལ་རྣམ་གྲངས་དང་རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་དོན་དམ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་མེད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ།།

ཁ་ཅིག་གིས་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་དོན་དམ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ལ་དེ་ནི་སྤྲོས་པ་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ཞིང་། སོ་སྐྱེའི་སྟོང་ཉིད་བསྒོམ་པ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་དོན་དམ་མེད་དགག་ཙམ་དུ་བསྒོམ་པར་གསུངས་ཀྱང་། འདིར་

སྟོང་པ་ཉིད་སྟོན་པའི་སྐབས་སུ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དགག་པ་ནི་མེད་དགག་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། མ་ཡིན་པར་བཀག་ཀྱང་མཐར་གཏུགས་ན་དངོས་པོར་ཞེན་པས་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དོན་དུ་མི་རུང་བས་མེད་པར་དགག་པ་ཡིན་བཞིན་དུ། རྟེན་འབྱུང་བསླུ་མེད་དུ་སྣང་བས་སྣང་སྟོང་ཟུང་དུ་འཇུག་པས་ན་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་འཛིན་སྟངས་ཞིག་པ་ཞིག་དགོས་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། ཆོས་རྣམས་སྟོང་པ་འདི་ཤེས་ནས། །ལས་དང་འབྲས་བུ་རྟེན་པ་གང་། །ངོ་མཚར་བས་ཀྱང་འདི་ངོ་མཚར། །རྨད་བྱུང་བས་ཀྱང་འདི་རྨད་བྱུང་། །ཞེས་དང་། རིམ་ལྔ་ལས། སྣང་བ་དང་ནི་སྟོང་པ་དག །སོ་སོའི་ཆར་ནི་ཤེས་གྱུར་ནས། །གང་དུ་ཡང་དག་འདྲེས་གྱུར་པ། །ཟུང་དུ་འཇུག་པར་དེ་བཤད་དོ། །ཞེས་པ་བཞིན་ནོ།།

ཁ་ཅིག་འདི་ཕྱོགས་ལམ་གྱི་སྒོམ་ཡིན་གྱི། མདོའི་མིན་ནོ་ཟེར་ཡང་། མཐའ་བཞི་དང་བྲལ་བའི་ཟུང་འཇུག་དེ་ཡིད་དཔྱོད་ཀྱིས་བསྒོམ་པ་དང་། ཐབས་ཀྱིས་བཅན་ཐབས་སུ་ཤར་བའི་ཁྱད་པར་ཙམ་ལས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པ་མིན་ནོ། །དེས་ན་གནས་ལུགས་ལ་དཔྱོད་པའི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་དཔྱད་སྒོམ་གྱིས་མཐའ་བཞི་ཅིག་ཆར་ཁེགས་པ་མིན་ཀྱང་། རེས་འཇོག་གི་ཚུལ་དུ་བཞི་ཆར་བཀག་ནས་དམིགས་མེད་ཀྱི་དོན་ཟུང་འཇུག་གི་དབྱིངས་ལ་གོ་སྦྱོང་སྐྱེ་བར་མ་བྱས་ན། ནས་ཀྱི་ས་བོན་ལས་འབྲས་ཀྱི་མྱུ་གུ་བཞིན་དུ་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་རྒྱུ་མེད་དུ་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་བས་ཚོགས་སྦྱོར་དུ་ཡང་ཅི་སྟེ་མི་བསྒོམ། དེ་ཕྱིར་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་དོན་དམ་པ་ནི་ཡོད་པ་དང་། མེད་པ་དང་། གཉིས་ཀ་དང་། གཉིས་མིན་གྱི་མཐའ་ཀུན་དང་བྲལ་བས་ན་བློ་ཡི་སྤྱོད་ཡུལ་མིན་ཏེ། བློ་དང་སྒྲ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་གྱི་དོན་དམ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

བློས་འདི་དང་འདིའོ་ཞེས་དམིགས་ཤིང་འདུ་བྱེད་པ་དང་། སྒྲས་འདི་དང་འདིའོ་ཞེས་གང་བརྗོད་པ་སེམས་དང་ངག་གི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཆོས་དེ་ནི་བརྟགས་ན་རྣམ་པར་དབེན་པས་སྒྱུ་མ་བཞིན་དུ་སྟོང་པ་ཡིན་གྱི་དཔྱད་བཟོད་པ་ནམ་ཡང་མི་སྲིད་དོ། །དེས་ན་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་མདོ་ལས། ལྷའི་བུ་གལ་ཏེ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལུས་དང་ངག་དང་ཡིད་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་གྱུར་ན་དེ་དོན་དམ་པའི་གྲངས་སུ་མི་འགྲོ་ཞིང་། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །ལྷའི་བུ་འོན་ཀྱང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ནི་ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་པ་དང་། ཡང་དག་པར་མ་སྐྱེས་པ་དང་། མ་འགགས་པ་དང་། བརྗོད་པར་བྱ་བ་དང་། རྗོད་པར་བྱེད་པ་དང་། ཤེས་བྱ་དང་། ཤེས་པ་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྲིད་དུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་དང་ལྡན་པའི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ལས་འདས་པ་ནི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་།

རྒྱན་ལས་ཀྱང་། ཡང་དག་ཏུ་ན་སྤྲོས་པ་ཡི། །ཚོགས་རྣམས་ཀུན་ལས་དེ་གྲོལ་ཡིན། །རྣམ་པར་རྟོག་ལ་བརྟེན་ན་ཡང་། །ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འགྱུར་ཡང་དག་མིན། །ཞེས་སོ། །དེ་ལ་འདིར་ཆོས་ཉིད་ཤེས་བྱ་མིན་པར་བརྗོད་པ་ནི། ཆོས་ཉིད་སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་པས་ན། དེ་ནི་བློས་དམིགས་པར་བྱར་མེད་པས་ཡིན་ཏེ། གང་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་དུ་མ་གྱུར་ཅིང་མཚན་མ་གང་དུའང་མ་གྲུབ་པ་དེ་ལ་ཡང་དག་པར་ན་ཇི་ལྟར་ཤེས་བྱ་ཞེས་བརྗོད་དེ། ནམ་མཁའ་མཐོང་ཞེས་སེམས་ཅན་ཚིག་ཏུ་རབ་བརྗོད་པ། །ནམ་མཁའ་ཇི་ལྟར་མཐོང་སྟེ་དོན་འདི་བརྟག་པར་གྱིས། །དེ་ལྟར་ཆོས་མཐོང་བ་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བསྟན། །མཐོང་བ་དཔེ་གཞན་གྱིས་ནི་བསྟན་པར་ནུས་མ་ཡིན། །ཞེས་པ་བཞིན་ནོ།།

འོ་ན་དོན་དམ་པ་དེ་འཕགས་པའི་བློས་ཀྱང་སྤྱོད་ཡུལ་མིན་ན། དེ་ལ་དམིགས་པས་སྤྲངས་རྟོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་འབྱུང་བ་ཡང་མི་འཐད་ལ། འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་གིས་དེ་མི་ཤེས་ན་དེ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་མིན་པར་འགྱུར་ཞིང་། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ནི་བསམ་མིན་གྱི་བྱེད་པོ་དང་འདྲ་བར་ཁས་བླངས་ཤིང་། གཞན་ཡང་བདེན་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་གཞི་ཤེས་བྱ་མིན་པར་འགྱུར་བ་སོགས་ཀྱིས་གནོད་པས་བློ་གཉིས་སྣང་གི་སྤྱོད་ཡུལ་མིན་ཞེས་ཁྱད་པར་མཛད་ནའང་། འདི་ནི་མིང་ཙམ་གྱིས་ངལ་བ་སྟེ། ཇི་སྐད་དུ། གང་ཚེ་སྐྱེ་མེད་དེ་ཉིད་ཡིན་ཞིང་བློ་ཡང་སྐྱེ་བ་དང་བྲལ་བ། །དེ་ཚེ་དེ་རྣམ་རྟེན་ལས་དེ་ཡིས་དེ་ཉིད་རྟོགས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། །ཇི་ལྟར་སེམས་ནི་གང་གི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་གྱུར་པ་དེ་ཡི་ཡུལ། །དེ་ཡོངས་ཤེས་པ་དེ་བཞིན་ཐ་སྙད་ཉེ་བར་བརྟེན་ནས་རིག་པ་ཡིན།།

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཐ་སྙད་དུ་ནི་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཡུལ་ཅན་དང་། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཡུལ་དུ་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་བྱ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་རུང་གི དོན་དམ་པར་གཟུང་འཛིན་མེད་པའི་མཉམ་བཞག་གིས་འདི་གཟུང་བྱའམ་ཤེས་བྱ་ཡིན་ཟེར་ན་ཚིག་དེ་དངོས་ཤུགས་མི་འགལ་ལམ། ཡང་བདེན་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་གཞི་ཤེས་བྱ་ཡིན་པས་དོན་དམ་ཤེས་བྱར་ཁས་བླངས་པ་དེ་ཡང་རྣམ་གཅོད་དུ་ཡིན་ལ། འདིར་ཤེས་བྱ་མིན་པ་ནི་ཡོངས་གཅོད་དུ་ཡིན་པས་མི་འགལ་ཏེ། ཡོངས་གཅོད་དུའང་ཤེས་བྱར་ཁས་ལེན་ན་སྟོང་ཉིད་དངོས་པོར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པར་འགྱུར་བས། ཕྱོགས་སྔ་བ་གཉིས་སོ་སོ་ནས་ཀྱང་མིང་ལ་ངལ་བས་ཅི་བྱ་སྙེ་དོན་ལ་རྟོན་པར་བྱའོ།།

༄ བཀལ་ལན་ཉིན་བྱེད་སྣང་བ་ལས།(1) རང་རྒྱུད་པས་ཁས་ལེན་དང་བཅས་པ་རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་རྩལ་དུ་བཏོན་ནས་འཆད་ཚུལ་གྱི་དབང་གིས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ལ་གཙོ་བོར་མཛད་ཅིང་དབྱེད་ནས་ཐ་སྙད་ཚད་གྲུབ་བཞེད་པ་སོགས་ཡིན་ཏེ་རྒྱས་པར་གཞན་དུ་ཤེས་པར་བྱ་ལ། རྒྱ་ཆེན་པོ་རྟོགས་མ་ནུས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཐལ་རང་གི་གཞུང་གི་བབ་ཙམ་ལ་གཞལ་ན། རང་རྒྱུད་པའི་གཞུང་ཐམས་ཅད་ལས་རྣམ་གྲངས་དང་རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་དོན་དམ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ནས་མི་སྟོན་པ་མེད་ལ། ཐལ་འགྱུར་བའི་གཞུང་ཀུན་ཏུ་དེ་ལྟར་འབྱེད་པའི་བཤད་སྲོལ་མི་འདུག་པ་འདི་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་ཤེས་ནུས་ཏེ།

གཞན་དུ་ཐལ་འགྱུར་བའི་གཞུང་གིས་རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་ཙམ་ལས་མི་སྟོན་ན། ཐལ་རང་གཉིས་ལས་དགོངས་པ་རང་རྒྱུད་པ་མཐོ་བར་ཁས་ལེན་དགོས་ཏེ། རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་དོན་དམ་དེ་ནི་དོན་དམ་མཐར་ཐུག་པ་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་པར་སུས་ཀྱང་ཁས་ལེན་དགོས་སོ། རང་རྒྱུད་པའི་གཞུང་ན་དེ་དོན་དམ་མཐར་ཐུག་ཏུ་བསྟན་པ་ཡོད་ལ། ཐལ་འགྱུར་བའི་གཞུང་ན་དེ་མེད་པར་རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་ཙམ་མཐར་ཐུག་གི་དོན་དམ་དུ་འདོད་པར་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ།།

༄ ཤེར་འགྲེལ་ཀེ་ཏ་ཀ་ལས།(2) འདི་ལྟར་ཤེས་བྱའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་ཡང་སྐྱེ་འགག་ལ་སོགས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ན་སྐྱེ་འགག་དང་འགྲོ་འོང་ལ་སོགས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཀུན་རྫོབ་པ་མེད་པར་འགྱུར་ལ། གང་ཀུན་རྫོབ་མི་འདོད་པ་དེ་ལ་དོན་དམ་ཀྱང་མེད་པས་བདེན་པ་གཉིས་ཀའང་ག་ལ་ཡོད་དེ་བདེན་པ་གཅིག

(1) ལྗེབ་ངོས། ༣༡༦-༣༡༧

(2) ལྗེབ་ངོས། ༧༣-༧༥

ཏུ་འགྱུར་རོ་སྙམ་ན། བདེན་པ་གཉིས་སུ་བཞག་པ་ནི་གདུལ་བྱ་ལམ་ལ་འཇུག་པའི་སྒོ་ཙམ་སྟེ། དོན་དམ་པར་བདེན་པ་གཉིས་སུ་ཆད་པའང་མེད་དེ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་ཆོས་དབྱིངས་དེ་བཞིན་ཉིད་ཙམ་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་གོ།

དེ་སྐད་དུའང་མདོ་ལས། སྐྱེ་བ་མེད་པ་བདེན་པ་གཅིག་ཡིན་ན། །དེ་ལ་ཁ་ཅིག་བདེན་པ་བཞི་ཞེས་འཛེར། །བྱང་ཆུབ་སྙིང་པོར་འདུག་ན་བདེན་གཅིག་ཀྱང་། །གྲུབ་པར་མ་མཐོང་བཞི་ལྟ་ག་ལ་ཞིག། །ཅེས་པ་བཞིན་ནོ། །དོན་དམ་པར་བདེན་པ་གཉིས་སུ་བཞག་པ་མེད་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་དེ། སྣང་ཚུལ་དང་གནས་ཚུལ་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་ཕྱིར། སྔར་འདི་ནི་བདེན་པ་གཉིས་སུ་འདོད་ཅེས་པ་བཞིན་ནོ། །ཡང་ཁོ་ན་རེ། དེ་ལྟར་བདེན་པ་གཉིས་སུ་བཞག་པའི་ཡ་གྱལ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དངོས་པོ་རང་མཚན་པ་ཞིག་མེད་པར་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་པ་གཞན་བློ་ཡིས་འཇོག་དགོས་ཤིང་། དེས་བཞག་པས་དེར་འགྱུར་ན་སེམས་ཅན་རྣམས་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། སེམས་ཅན་གྱི་མཐའ་མ་ཟད་པ་སྲིད་དུ་བློ་མི་འཛད་ལ། བློ་མ་ཟད་པ་སྲིད་དུ་བློས་བཞག་པའི་ཀུན་རྫོབ་མི་འཛད་པས་གཟུང་འཛིན་གྱི་སྤྲོས་པ་ཐམས་ཅད་ཟད་པའི་མྱང་འདས་ཞེས་པ་འདི་ནམ་ཡང་མི་སྲིད་དོ་ཞེ་ན།

ནམ་ཡང་རྒྱུན་མི་ལྡོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྣང་བ་འདི་ནི་གཞན་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་རང་རང་གི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྤྲོས་པའི་དབང་གིས་སྣང་བ་སྒྲ་ཤད་དང་རྨི་ལམ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་ནི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་པོ་རང་གི་ངོར་སྣང་བའི་ཀུན་རྫོབ་མིན་ཏེ། དེས་ན་གཞན་གྱི་གཉིས་སྣང་སྤྲོས་པ་ཡོད་པས་གཅིག་མྱ་ངན་ལས་མི་འདའ་བ་མ་ཡིན་ལ། གཅིག་གི་གཟུང་འཛིན་དབྱིངས་སུ་ཐུབ་པས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཟུང་འཛིན་མེད་པར་འགྱུར་བ་ག་ལ་ཡིན། གཉིད་ན་གཅན་གཟན་དང་ཆུ་བོ་སོགས་རྟོག

པའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པའི་ཡུལ་རང་མཚན་པ་མེད་ཀྱང་གཉིད་སད་པའི་གང་ཟག་སོ་སོའི་གཉིད་ཀྱི་སྣང་བ་འགགས་ཀྱི། གཞན་ལ་གཉིད་ཀྱི་སྣང་བ་ཡོད་ཀྱང་སད་པ་དེ་ལ་མི་གནོད་པ་བཞིན་ནོ། །འཇུག་པ་ལས། འདི་ནི་ཇི་ལྟར་སད་བཞིན་ཇི་སྲིད་དུ། །མ་སད་དེ་སྲིད་དེ་ལ་གསུམ་པོ་ཡོད། །སད་པར་གྱུར་ན་གསུམ་ཆར་ཡོད་མིན་ལྟར། །གཏི་མུག་གཉིད་སད་ལས་དེ་དེ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་པ་བཞིན་ནོ།།

དེས་ན་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སྣང་གི་བག་ཆགས་ཕྲ་བའང་ལྡོག་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་དབྱིངས་སུ་སངས་རྒྱས་པའི་ཕྱིས་ན་ཡང་སྐྱེ་སོགས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྤྲོས་པ་དེ་ངེས་པར་ཡོད་ན་རང་ལ་ལྟོས་པའི་ཀུན་རྫོབ་བམ་སྤྲོས་པ་ཡོད་ཀྱང་། དེ་ལྟ་བུ་མིན་ན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྤྲོས་པ་མཐའ་དག་མེད་པ་ཡིན་པས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡིན་ཏེ། འཇུག་པ་ལས། ཤེས་བྱའི་བུད་ཤིང་སྐམ་པོ་མ་ལུས་པ། །བསྲེགས་པས་ཞི་དེ་རྒྱལ་རྣམས་ཆོས་སྐུ་སྟེ། །དེ་ཚེ་སྐྱེ་བ་མེད་ཅིང་འགགས་པ་མེད། །སེམས་འགགས་པ་དེ་སྐུ་ཡིས་མངོན་སུམ་མཛད། །ཅེས་གསུངས་པ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་སོགས་སྤྲོས་པའི་དྲྭ་བ་མ་ལུས་པ་ཞི་བའི་བུད་ཤིང་ཟད་པའི་མེ་བཞིན་སེམས་སེམས་བྱུང་གི་རྒྱུ་བ་ལྷག་མ་མ་ལུས་པར་ལོག་སྟེ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སྣང་སྟོང་ཟུང་འཇུག་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ངང་དུ་ཆུ་ལ་ཆུ་བཞག་པ་བཞིན་དུ་གྱུར་པའི་རང་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་ཤེས་བྱ་ཀུན་ཏུ་གཟིགས་ཀྱང་སྤྲོས་པའི་རང་བཞིན་ཉེ་བར་ཞི་བ་ཁོ་ནའོ།།

འདིའི་སྐབས་སུ་སེམས་སེམས་བྱུང་གི་སྤྲོས་པ་ལྷག་མེད་དུ་ལོག་པས་ན་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་པ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་དང་། རང་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་བརྙེས་པས་སེམས་འགགས་པ་གོ་བར་བྱ་སྟེ། སོ་སྐྱེའི་ཀུན་རྟོག་གིས་སྤགས་ནས་སྤྲོས་པའི་སེམས་མ་འགགས་སམ་སྙམ་པ་དང་། འགགས་པའི་རྗེས་སུ་ཡེ་ཤེས་མེད་པར་མར་

མི་ཤི་བ་ལྟར་བསམས་ན་ནི་སངས་རྒྱས་ལ་སྐུར་འདེབས་ཆེན་པོ་ཡིན་པས་དེ་སྤང་བའི་ཕྱིར་ཟབ་མོའི་དོན་ལ་ངེས་པའི་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པར་བྱའོ།།

༈ རབ་གསལ་བརྒལ་ལན་ལས།[1] འདི་སྐབས་ཡུལ་ཅན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་གཉིས་སྣང་ལོག་མ་ལོག་གི་སྒོ་ནས་རྣམ་གྲངས་མིན་པ་དང་ཡིན་པའི་དོན་དམ་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱང་འཐད་པར་བདག་ཅག་གིས་ཀྱང་འདོད་དེ་ཡུལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་སྤྲོས་པ་ཉི་ཚེ་བའི་སྤྱོད་ཡུལ་དང་བྲལ་བ་དང་། སྤྲོས་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བ་དེ་གཉིས་ལ་དོན་དམ་གཉིས་པོའི་ཁྱད་པར་དུ་བཤད་ཅིང་། ཡུལ་ཅན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་སྤྲོས་པ་དང་བྲལ་བའི་དོན་དེ་ཇི་ལྟ་བར་གཟིགས་ནས་གཉིས་སྣང་ལོག་པའི་ཡུལ་ཅན་དེ་ལ་རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་དོན་དམ་པ་དང་། དེ་ལས་གཞན་དུ་གཉིས་སྣང་དང་བཅས་པ་ལ་རྣམ་གྲངས་པའི་དོན་དམ་གྱི་བརྡ་མཛད་པ་ཡོད་དེ།

གཞུང་ཆེན་པོ་རྣམས་སུ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་བཤད་པའི་དང་པོ་གནས་ཚུལ་སྐྱེ་མེད་ལ་དོན་དམ་དང་། སྣང་ཚུལ་ཐ་སྙད་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་མིང་གིས་བསྟན་པ་དེ་ཡིན་ལ། གཉིས་པ་གནས་སྣང་མཐུན་པར་གྱུར་པའི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ཀ་ལ་དོན་དམ་དང་། མི་མཐུན་པར་གྱུར་པའི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ཀ་ལ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་མིང་གིས་བསྟན་པ་ནི་ཐ་སྙད་ཉེ་བར་བཟུང་བའི་དབང་དུ་ཡིན་ལ། ལུགས་འདིའི་དབང་དུ་བྱས་ན་མདོ་སྔགས་གང་ཡིན་ཀྱང་ཡུལ་ཅན་ལའང་དོན་དམ་གྱི་མིང་འཇུག་པ་དང་། རྟོགས་པ་པོ་གང་ཟག་ལ་ཡང་རྣམ་གྲངས་ཡིན་མིན་གྱི་སྐྱེས་བུ་དམ་པར་གདགས་རུང་བར་འགྱུར་རོ།།

ལུགས་དེ་གཉིས་ཀྱིས་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་ཞེས་མིང་མཐུན་ཡང་དོན་གྱི་རྣམ་

(1) ཟླེབ་ངོས། ༡༣༠-༡༣༢

བཞག་བྱེད་ཚུལ་མི་འདྲ་བས་སོ་སོའི་ལུགས་ཀྱི་དགོངས་པ་ཕྱེས་ནས་འཆད་མ་ཤེས་ན་གཞུང་ཆེན་པོ་རྣམས་ཁབ་མིག་ལྟར་དོག་པའི་བློས་ནམ་མཁའ་གཞལ་བས་འཇལ་རེ་ཟད་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་རྫས་བཏགས་ཞེས་པ་འང་དོན་བྱེད་ནུས་པའི་རྫས་ཡོད་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རྟག་ཅིང་བརྟན་པ། རང་རྐྱ་ཐུབ་པ།

གཞི་གྲུབ་པ་ཙམ་གྱི་རྫས་ཡོད་སོགས་འཇོག་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་ཡོད་པ་དེའི་ཤུགས་ཀྱིས་བཏགས་ཡོད་ཀྱང་ངེས་པས། ཀུན་བཏུས་སུ། ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྫས་ཡོད་དང་བཏགས་ཡོད་དུ་འགྱུར་བར་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། རྫས་བཏགས་ལ་འདོད་ལུགས་ཀྱི་དབང་གིས་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ཡིན་ལ། རང་རྒྱུད་པའི་གཞུང་གི་དོན་དམ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྐབས་སུ་དོན་དམ་གཉིས་བཤད་པ་དེ་ནི་གནས་སྣང་གི་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་བཤད་ཚུལ་སྔ་མ་ལྟར་ཡིན་པར་གཞུང་ཚིག་གིས་དངོས་སུ་གསལ་ན། གཉིས་སྣང་ལོག་མ་ལོག་གི་དོན་དུ་བཤད་པའི་གོ་སྐབས་མི་རྙེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།

༄ ངེས་ཤེས་སྒྲོན་མེ་ལས།[1] བདེན་པ་གཉིས་ལས་གང་གཙོ་ན། །ཁ་ཅིག་དོན་དམ་གཙོ་ཆེར་འདོད། །ཀུན་རྫོབ་འཁྲུལ་པའི་སྣང་བ་ཞེས། །སྤང་བྱར་རྟོགས་ཤིང་དོན་དམ་པ། །མ་འཁྲུལ་ཡིན་པས་དོན་དམ་དེར། །ལྟ་བ་རྣམ་དག་ཡིན་ནོ་ཟེར། །ཀུན་རྫོབ་མ་འཁྲུལ་བདེན་གྱུར་ན། །དོན་དམ་སྟོང་པར་མི་རུང་ཕྱིར། །དེ་སྐད་དུ་ནི་གསུངས་མོད་ཀྱི། །ཀུན་རྫོབ་སྤངས་པའི་ཕ་རོལ་ན། །དོན་དམ་འགའ་ཡང་མི་གྲུབ་སྟེ། །དེ་གཉིས་ཐབས་དང་ཐབས་བྱུང་ཉིད། །བརྟག་བྱའི་དངོས་ལ་མ་བརྟེན་པར། །དེ་ཡི་དངོས་མེད་ཡོད་མིན་ཏེ། །དེས་ན་དངོས་དང་དངོས་མེད་པ། །གཉིས་ཀ་རྟེན་འབྲེལ་

(1) ལྡེབ་ཇོས། ༨༩-༡༠༠

ཙམ་དུ་མཆུངས། །གལ་ཏེ་སྟོང་པར་ཞེན་པ་དེས། །སྣང་བ་རྣམ་པར་བཅད་གྱུར་ན། །སྟོང་པ་ཉེན་འབྱུང་དུ་ཤར་བའི། །ཀླུ་སྒྲུབ་ལུགས་བཟང་རྟོགས་མར་བྱས།།

སྟོང་མཐོང་དེ་ཡིས་ལམ་གོམས་ནས། །སྟོང་དབྱིངས་འབབ་ཞིག་རྟོགས་ན་ནི། །འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་སྟོང་པ་ཉིད། །དངོས་པོའི་འཇིག་རྒྱུར་ཁྱོད་ལའང་ཐལ། །དེ་ཕྱིར་གདོད་ནས་སྟོང་ན་ཡང་། །སྟོང་སྣང་རིམ་སུ་མ་ཆད་པས། །སྟོང་པ་ཁོ་ན་གཙོ་ཆེ་ཞེས། །འཛིན་པ་མཐར་ཐུག་དོན་མི་མཁས། །ལ་ལས་དོན་དམ་པར་བཅད་ནས། །ཀུན་རྫོབ་ཙམ་གྱི་ངོས་ནས་ནི། །རྒྱུད་སྡེའི་ལྟ་བ་མཐོ་དམན་བྱེད། །དོན་དམ་སྟོང་པས་མ་ཟིན་པའི། །ཀུན་རྫོབ་རང་ཉིད་ལྟ་བ་ཡིས། །མཐོ་དམན་བྱེད་ཆོས་སུ་མི་འཐད། །དོན་དམ་གདེང་དང་མི་ལྡན་ ༼རྙིང་མ་པ་ཕལ་ཆེར་མཆན།༽ པར། །ཀུན་རྫོབ་ལྟ་རུ་བསྒོམ་པ་ཙམ། །མོས་པ་ཙམ་ཡིན་ལྟ་བ་མིན། །མུ་སྟེགས་རིག་སྔགས་འགའ་ཞིག་ཀྱང་། །བཟླ་ཚེ་རང་ཉིད་གཞན་དུ་མོས། །ལ་ལས་ཀུན་རྫོབ་གལ་ཆེ་སྟེ།།

བདེན་གཉིས་ཟུང་དུ་འཇུག་དགོས་ཟེར། །ཡང་ཡང་ཀུན་རྫོབ་ཕྱོགས་ལ་བསྟུགས། །ཟུང་འཇུག་ལྟ་བ་སྐྱོང་དུས་ན། །ཟུང་འཇུག་དོར་ནས་མེད་ཀྱང་འཛིན། །བཤད་པ་བཟང་པོ་མ་ཡི་རྗེས། །ཉམས་ལེན་བུ་ཚུང་སླེབ་མ་ནུས། །དེས་ན་སྔ་འགྱུར་རང་ལུགས་འདིར། །གཞི་ལམ་འབྲས་བུའི་ཆོས་སྐད་ལ། །རྟག་དང་མི་རྟག་བདེན་གཉིས་སོགས། །རྒྱ་ཆད་ཕྱོགས་ལྷུང་བྲལ་བ་ཡི། །ཟུང་འཇུག་ཁོ་ནའི་གྲུབ་མཐའ་སྐྱོང་། །ཀུན་རྫོབ་དང་ནི་དོན་དམ་པ། །ཡ་བྲལ་རེ་རེའི་སྟེང་དུ་ནི། །གཞི་ལམ་འབྲས་བུ་བཞག་མ་ནུས། །གཞི་ལམ་འབྲས་བུ་གསུམ་ཆར་དུའང་། །འདི་སྣང་འདི་ལྟར་དབྱེ་བ་མེད། །ཀུན་རྫོབ་སྣང་བའི་ཕ་རོལ་ན། །དོན་དམ་མེད་ལ་

དོན་དམ་པ། །སྤྲངས་པའི་ཀུན་རྫོབ་གཞན་མེད་ཉིད། །གང་སྣང་སྟོང་པས་ཁྱབ་པ་དང་། །གང་སྟོང་སྣང་བས་ཁྱབ་པ་སྟེ། །སྣང་ན་མི་སྟོང་མི་སྲིད་ཅིང་། །སྟོང་དེའང་མི་སྣང་མི་འགྱུབ་ཕྱིར།།

དངོས་དང་དངོས་མེད་གཉིས་པོ་ཡང་། །སྟོང་གཞིར་བྱས་ནས་སྟོང་དགོས་ཕྱིར། །སྣང་ཀུན་བརྟགས་པ་ཙམ་ཞིག་ལ། །སྟོང་པའང་བློ་ཡིས་བཏགས་པ་ཙམ། །རིགས་པས་དཔྱད་པའི་ངེས་ཤེས་ལ། །འདི་གཉིས་ཐབས་དང་ཐབས་བྱུང་སྟེ། །གཅིག་ཡོད་ན་ནི་གཅིག་མེད་པ། །མི་སྲིད་འདུ་འབྲལ་མེད་པར་གནས། །དེ་ཕྱིར་སྣང་དང་སྟོང་པ་དག །སོ་སོའི་ཆར་ནི་ཤེས་ན་ཡང་། །དོན་དུ་ནམ་ཡང་དབྱེ་བ་མེད། །དེ་ཕྱིར་ཟུང་འཇུག་ཅེས་བརྗོད་དོ། །གནས་ལུགས་མཐོང་བའི་ངེས་ཤེས་ནི། །གང་མཐར་ལྷུང་བ་མེད་ཕྱིར་རོ། །ཡང་དག་དཔྱོད་པའི་ཤེས་རབ་ངོར། །སྣང་དང་སྟོང་པ་འདི་གཉིས་པོ། །ཡོད་མཉམ་མེད་མཉམ་ངོ་བོ་གཅིག །ལྡོག་པ་ཐ་དད་དབྱེ་བར་འདོད། །དེ་ཡང་དང་པོའི་ལས་ཅན་ལ། །དགག་བྱ་འགོག་བྱེད་ལྟ་བུར་སྣང་། །དེ་ཚེ་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པ་མེད།།

ནམ་ཞིག་སྟོང་པའི་རང་བཞིན་ནི། །སྣང་བར་འཆར་ལ་ཡིད་ཆེས་ཐོབ། །དེ་ཡང་གདོད་ནས་སྟོང་པ་དང་། །སྣང་བ་འདི་དག་སྟོང་པ་ཡིས། །སྟོང་བཞིན་སྣང་ལ་སྣང་བཞིན་དུ། །སྟོང་མཐོང་ངེས་ཤེས་སྐྱེ་བ་ཉིད། །འདི་ནི་མདོ་རྒྱུད་མན་ངག་གི། ལམ་ཟབ་ཀུན་གྱི་རྩ་བ་སྟེ། །ཐོས་བསམ་སྒྲོ་འདོགས་ཆོད་པའི་དོན། །ཡང་དག་ལྟ་བ་འཁྲུལ་མེད་ཡིན། །གནད་དེ་ཇི་བས་ཟབ་ཏུ། །རྟོགས་པས་ཀུན་རྫོབ་སྣང་བ་ཡང་། །རང་མཚན་ཞེན་པ་རིམ་སྦྱོང་བས། །རྒྱུད་སྡེའི་ཐེག་རིམ་དེ་ལྟར་སྣང་། །ཡིད་ཀྱིས་མོས་སྒོམ་ཙམ་ཞིག་དང་། །སྣོད་བཅུད་ལྷར་སྣང་ངེས་ཤེས་ཀྱི། །ལྟ་བའི་

གདེངས་སུ་གྱུར་པ་གཉིས། །མཚུངས་པའི་གོ་སྐབས་མི་སྲིད་དེ། །དབུ་མས་ཆོས་རྣམས་བདེན་སྟོང་དུ། །ངེས་པ་གང་དེ་ལྟ་ཡིན་ལ།།

བྲམ་ཟེས་ནད་ལ་སྔགས་འདེབས་ཚེ། །ནད་མེད་མོས་པ་ལྟ་མིན་བཞིན། །དོན་དམ་གནས་ལུགས་རྟོགས་པ་ཡིས། །ཀུན་རྫོབ་ལྟ་རུ་ཡིད་ཆེས་ཀྱི། །གཞན་དུ་འཁྲུལ་པའི་སྣང་ཚུལ་ལ། །གནས་ནས་ལྟ་རུ་ཇི་ལྟར་འགྱུབ། །གཟུང་འཛིན་འཁྲུལ་སྣང་འདི་མིན་པའི། །འཁོར་བ་ཞེས་བྱ་གཞན་དུ་མེད། །དེ་སྤྱང་ལམ་གྱི་དབྱེ་བ་རྣམས། །དོན་དམ་ཁོ་ནའི་ངོས་ནས་མིན། །དོན་དམ་ཚུལ་གཅིག་ཉིད་ཡིན་ཕྱིར། །ཆོས་ཅན་ཀུན་རྫོབ་སྣང་བའི་ཆ། །དོན་དམ་གཤིས་སུ་མཐོང་གོམས་ཀྱི། །བློ་ནུས་ལ་བརྟེན་བྱེ་བ་དང་། །ཆ་མཉམ་རྣལ་འབྱོར་བླ་མེད་བསྟན། །དེས་ན་བདེན་གཉིས་སོ་སོ་ཡིས། །རྒྱུད་སྡེའི་མཐོ་དམན་མི་འབྱེད་ཀྱང་། །བདེན་གཉིས་ཟུང་དུ་འཇུག་པ་ལ། །ཅི་ཙམ་ཡིད་ཆེས་ཐོབ་པ་བཞིན།།

ཉམས་ལེན་དེ་ཡི་རྗེས་སུ་འབྲང་། །དེ་ཕྱིར་བླ་མེད་རྡོ་རྗེའི་ཐེག །ཚེ་གཅིག་གྲོལ་བ་སྟེར་བའི་ལམ། །མ་ནོར་ཇི་བཞིན་ཉམས་ལེན་ན། །མི་གཅིག་འགྲོ་བས་ཐ་དད་པར། །མཐོང་བའི་ཆུ་ཡི་དཔེ་བཞིན་དུ། །དག་པའི་གཟིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། །སྣང་སྲིད་གཞིར་བཞེངས་དཀྱིལ་འཁོར་དུ། །སུ་ཞིག་ཡིད་མི་ཆེས་པར་འགྱུར། །གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་མ་ཤེས་ནས། །འཁོར་བའི་རང་བཞིན་མ་དག་པར། །འདོད་བཞིན་ལྟ་རུ་བསྒོམ་པས་ཀྱང་། །ངན་སྐྱུགས་བུམ་པར་དྲི་བཟང་གིས། །བྱུགས་པ་དང་འདྲར་སེམས་པ་དེས། །ཀྱེ་མ་མཉམ་ཉིད་རྡོ་རྗེའི་ཐེག །སྒོམ་པ་རི་མོའི་མར་མེ་བཞིན།།

སྣང་ཚུལ་མ་དག་པར་སྣང་ཡང་། །དེ་ནི་འཁྲུལ་པས་གྲུབ་པའི་མཐའ། །གནས་ཚུལ་ཡང་དག་གཟིགས་པའི་དོན། །མི་ཕྱེད་རྡོ་རྗེའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ། །སྟོད་བཙུད

དག་པའི་རྟེན་བརྟེན་པ། །མིན་ནོ་སྣམ་དུ་ལྟ་བཞིན་དུ། །ཡིན་ནོ་སྣམ་པའི་སྒོམ་པ་གང་། །འགལ་འདུའི་རང་རྟགས་ངོམས་པ་ཡི། །ལམ་དེ་ལམ་གྱི་གཟུགས་བརྙན་ཉིད། །སོལ་བ་བཀྲུས་པས་མི་དཀར་བཞིན། །མིན་ཀྱང་ཡིན་སྣམ་བཅོས་སྒོམ་གྱིས། །འབྲས་བུ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ན་ནི། །བདེན་སྟོང་ངེས་ཤེས་མེད་བཞིན་དུ། །མུ་སྟེགས་ཉི་མ་པ་རྣམས་ཀྱིས། །སྣང་བ་སྤྱངས་པས་སྟོང་པ་སོགས། །བསྒོམ་པས་ཉོན་མོངས་སྤོང་བར་འགྱུར། །བྱ་སྤྱོད་བླ་མེད་རྒྱུད་སྡེ་ལ། །ལྟ་བའི་མཐོ་དམན་མེད་གྱུར་ན། །སྣང་སྲིད་དག་མཉམ་རྟོགས་པ་ཡི།།

ལྟ་བའི་གདེང་དུ་གྱུར་བཞིན་དུ། །བདག་དང་ལྷ་ལ་བཟང་ངན་དང་། །གཙང་དང་མི་གཙང་སོ་སོར་ནི། །མ་མཐོང་བཞིན་དུ་དབྱེ་བ་ན། །རང་གིས་རང་ལ་གནོད་པར་ཟད། །ཡང་ན་རྒྱུད་སྡེ་འོག་མ་བཞིན། །བླང་དོར་ཉིད་དུ་ཞེན་བཞིན་དུ། །བླ་མེད་སྦྱོར་སྒྲོལ་ཤ་ཆང་སོགས། །བླང་དོར་མཉམ་པ་ཉིད་སྤྱོད་ན། །མ་རྟོགས་ཐོ་ཅོའི་སྤྱོད་པ་ཞེས། །སྨད་པར་གྱུར་པ་དེ་མིན་ནམ། །ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟར་གནས་ལུགས་དོན། །མཐོང་བའི་ངེས་ཤེས་ལྟ་བར་བརྗོད། །ལྟ་བས་ཇི་ལྟར་ཐག་བཅད་པས། །དེ་བཞིན་སྒོམ་དང་སྤྱོད་པ་སྐྱོང་། །ཐེག་པ་ལྟ་བའི་མཐོ་དམན་གྱིས། །འབྱེད་ཕྱིར་དགུར་མ་ངེས་ཤེ་ན། །ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་དམའ་ཤོས་ནས། །མཐར་ཕྱིན་རྡོ་རྗེ་རྩེ་མོའི་བར། །སྡེ་ཚན་དགུ་ཡི་གྲངས་སུ་ནི། །འཇོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་ཕྱིར་ཏེ། །ཐེག་པ་མཐོ་དམན་མང་ཡོད་ཀྱང་། །གསུམ་སོགས་དགོས་པས་བཞག་བཞིན་ནོ།།

ངེས་ན་ནང་གི་ཡེ་ཤེས་སྟོབས། །ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟར་སྟོབས་འཕེལ་བ། །དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་སྣོད་བཅུད་རྣམས། །དག་དང་མ་དག་སོ་སོར་མཐོང་། །དེ་ཕྱིར་སྣང་སྟོང་དབྱེར་མེད་གཞི། །བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས། །ལམ་དེ་ཇི་བཞིན་གོམས་པ་

ལས། །སྐུ་གཉིས་ཟུང་འཇུག་ཡེ་ཤེས་འཐོབ།།

༄༅ ལྟ་གྲུབ་ཤན་འབྱེད་ལས།[1] ཐེག་མཆོག་དབུ་མའི་གཞུང་ལུགས་ལ། །གཞི་ལམ་འབྲས་བུ་རྣམ་གསུམ་ལས། །གཞལ་བྱ་སྣང་སྟོང་བདེན་པ་གཉིས། འཆད་པའི་ཚུལ་ལ་མི་མཐུན་ཡོད། །སྤྱིར་ནི་བདེན་གཉིས་དབྱེ་ཚུལ་ལ། །སྣང་སྟོང་ཆོས་ཀྱི་བདེན་གཉིས་དང་། །གནས་སྣང་ཆོས་ཀྱི་བདེན་གཉིས་ཀྱི། །རབ་དབྱེ་གཉིས་སུ་མཁས་རྣམས་བཞེད། །དེང་དུས་སྣང་སྟོང་བདེན་གཉིས་ལས། །གནས་སྣང་བདེན་གཉིས་མཁྱེན་པ་དཀོན། །ཚུལ་དེས་ངེས་དོན་མདོ་རྒྱུད་ཀྱི། །དགོངས་དོན་ཟབ་མོ་རིང་དུ་བྱུས། །གནས་ཚུལ་དོན་དཔྱོད་ཚད་མ་ཡིས། །གཞལ་དོན་ཡང་དག་ཡིན་མིན་གྱིས། །སྟོང་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་།།

སྣང་བ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་གཉིས་དབྱེ། །ཚུལ་འདི་འཁོར་ལོ་བར་པ་ཡི། །ངེས་དོན་མདོ་དང་རྒྱུད་སྡེ་དང་། །དོན་འགྲེལ་ཟླ་བའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི། །བདེན་གཉིས་དབྱེ་ཚུལ་བླ་ན་མེད། །སྣང་ཚུལ་དག་པའི་ཚད་མ་ཡིས། །གཞལ་དོན་ཡང་དག་མིན་མིན་གྱིས། །གནས་སྣང་མཐུན་པ་དོན་དམ་དང་། །གནས་སྣང་མི་མཐུན་ཀུན་རྫོབ་དབྱེ། །ཚུལ་འདི་འཁོར་ལོ་ཐ་མ་ཡི། །ངེས་དོན་མདོ་དང་རྒྱུད་སྡེ་དང་། །ཐེག་ཆེན་རྒྱུད་བླ་གཞུང་སོགས་ཀྱི། །བདེན་གཉིས་དབྱེ་ཚུལ་བླ་ན་མེད། །དེ་ལ་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པས། །སྣང་སྟོང་ཆོས་ཀྱི་བདེན་གཉིས་བཞེད། །ཐལ་འགྱུར་གཞུང་དུ་བདེན་གཉིས་ཀྱི། །རབ་དབྱེ་གཉིས་ཀ་འགལ་མེད་བཞེད། །དེ་ཕྱིར་ཟླ་བའི་གཞུང་དང་ནི། །རྒྱལ་ཚབ་མཆོག་གི་རྒྱུད་བླའི་གཞུང་། །གཉིས་ཀ་ཐེག་ཆེན་ཐལ་འགྱུར་པའི། །གཞུང་དུ་འགལ་མེད་གནད་

(1) རྫོག་ཛོས། ༡༡-༡༥

གཅིག་ལགས། །དེ་ལ་རིགས་ཁམས་སྙིང་པོ་སོགས། །གནས་སྣང་མཐུན་པའི་དོན་དམ་མཆོག། །འོན་ཀྱང་སྣང་སྟོང་དབྱེ་ཚུལ་གྱིས།།

སྣང་སྟོང་བདེན་པ་གཉིས་ཆར་ཡོད། །ལ་ལ་བདེན་གཉིས་རབ་དབྱེ་གཉིས། །དབུ་མ་ཐལ་རང་སོ་སོར་སྦྱོར། །འཁོར་ལོ་བར་ཐ་གང་རུང་གི །དགོངས་དོན་འགལ་མེད་རྟོགས་པར་དཀའ། །དེས་ན་དབུ་མ་ཆེན་པོ་ཡི། །ངེས་དོན་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི། །བསྟན་དོན་བདེན་གཉིས་རབ་དབྱེ་དག། །གཉིས་ཀ་འགལ་མེད་མཁྱེན་པར་མཛོད། །དེ་ལྟ་བདེན་གཉིས་དབྱེ་ཚུལ་གྱི། །རབ་དབྱེ་རྣམ་པ་གཉིས་དག་ལས། །འདིར་ནི་སྣང་སྟོང་བདེན་གཉིས་ཀྱི། །ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལ་ལ་དག། །མཐོང་བ་རྗེན་པ་ཐ་སྙད་ཀྱི། །དཔྱོད་བྱེད་ཚད་མའི་སྟེང་དོན་ཟེར། །ད་དུང་ཟླ་བའི་ལུགས་སུ་སྨྲ། །མཚན་ཉིད་སྐྱོན་ཅན་ཡིན་ནོ་ལོ། །ཁྲི་ཧྲས་མི་གཙང་ཟོས་པའི་མཆུ། །གཙང་སར་འཕྱི་བའི་དཔེ་ཟླར་འོས། །གཞན་དག་མཐོང་བ་ཡང་དག་པའི། །འཛིན་སྟངས་ཀྱིས་ནི་གཟུང་བྱ་དང་། །མཐོང་བ་རྫུན་པའི་འཛིན་སྟངས་ཀྱིས། །གཟུང་བྱ་བདེན་གཉིས་མཚན་ཉིད་སྨྲ། །ད་དུང་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་ཡི། །གཞུང་ལུགས་དགོངས་དོན་ཡིན་ནོ་ལོ། །འདིར་ཡང་མ་ཁྱབ་ཁྱབ་ཆེས་དང་། །མི་སྲིད་གསུམ་གྱི་སྐྱོན་ཡོད།།

རང་བཞིན་བདེན་གཉིས་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་ནི། །ཇི་ལྟའི་མཉམ་བཞག་བློ་འདས་ཡེ་ཤེས་དང་། །ཇི་སྙེད་མཐོང་བ་ཐ་སྙད་བློ་ཡི་ཡུལ། །དོན་དམ་དང་ནི་ཀུན་རྫོབ་མཚན་ཉིད་ལགས། །ཚུལ་འདི་ངེས་དོན་མདོ་དང་ནི། །རྨད་བྱུང་སློབ་དཔོན་རྣམ་གཉིས་ཀྱི། །དགོངས་དོན་རྣམ་གཙོད་རྣམ་གཉིས་ཀྱི། །བསྟན་དོན་མཚན་ཉིད་སྐྱོན་བྲལ་ལགས།།

མཚན་གཞིའི་དབྱེ་བ་རྒན་པོའི་ངོར། །ཀུན་རྫོབ་ཡང་ལོག་ཡོད་ན་ཡང་། །རང་ངོར་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ལས། །ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་མེད་དོ་ལོ། །བདེན་གཉིས་ལ་ཕན་མ་ཕྱེས་པའི། །རྟོག་བཟོ་སྣ་ཚོགས་ཅིར་ཡང་སྨྲ། །འཕགས་ཡུལ་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་ལ། །འཁྲུལ་རྒྱུ་ཕྱི་ནང་གང་ཞིག་འཛོག །དེ་དུང་འཁྲུལ་པའི་ཤེས་པ་དང་། །ཚད་མའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་ཅེས་འཛེར། །རྣམ་མཁྱེན་འཁྲུལ་བར་གྱུར་པ་ཡི། །ཚད་མ་དེ་འདྲ་ངོ་མཚར་ཆེ། །རང་བཞིན་དོན་དཔྱོད་ཚད་མའི་ངོར། །ཡང་ལོག་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་བྲལ། །ཐ་སྙད་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་ངོར། །ཡང་ལོག་དབྱེ་བ་སོ་སོར་བཞེད། །དོན་དཔྱོད་ཚད་ངོར་ཆོས་ཅན་ཀུན།།

འཁྲུལ་སྣང་སྒྱུ་མ་ལྟར་ངེས་ཀྱང་། །དེ་ཙམ་ཐ་སྙད་བདེན་པའི་ངོར། །ཀུན་རྫོབ་ལོག་པའི་འཁྲུལ་རྒྱུ་མིན། །འཕགས་ཡུལ་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་ཡིས། །ཆོས་ཀུན་སྒྱུ་མ་ལྟར་གཟིགས་ཀྱང་། །དེ་ཡི་སྣང་ངོར་ཐ་སྙད་དུ། །དུང་དང་ཟླ་བའི་ཁ་དོག་ཉིད། །དཀར་པོར་སྣང་བ་ཡང་དག་གི། ཀུན་རྫོབ་གཟིགས་པ་ལོག་ནས་ནི། །དུང་དང་ཟླ་བ་སེར་པོ་རུ། །སྣང་བའི་ལོག་ཤེས་སྲིད་མ་ལགས། །ཟླ་བས་རྗེས་ཐོབ་འཇིག་རྟེན་གྱི། །ཀུན་རྫོབ་སྒྱུ་མ་ཙམ་གྱི་ངོར། །རང་སྣང་འཁྲུལ་དང་མ་འཁྲུལ་ལས། །ཀུན་རྫོབ་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་དབྱེ། །དོན་དཔྱོད་ཚད་མས་མ་བཀག་པར། །ཤུལ་དུ་ལུས་པའི་སྣང་བ་མིན།།

དེ་སླད་ཐ་སྙད་རང་མཚན་གྱིས། །གྲུབ་པར་ཐལ་བའི་ཀླན་ཀ་མེད། །དེ་ལྟའི་རྟོགས་དཀའི་གནད་གསང་མ་མཁྱེན་པར། །ཐ་སྙད་འཇིག་རྟེན་རྒན་པོའི་རྗེས་བརྗོད་དང་། །རང་སྣང་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་འབའ་ཞིག་དང་། །འཁྲུལ་ཤེས་ཚད་མའི་གཞི་མཐུན་སྨྲ་སོགས་བྱུང་། །བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའོ། །དོན་དམ་རྣམ་

གྲངས་ཡིན་མིན་གཉིས། །མ་ཡིན་དགག་དང་མེད་དགག་གིས། །ཕྱེ་བས་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གྱི། །དོན་དམ་རྣམ་པ་བཞི་ཞེས་སྨྲ། །ཚུལ་འདི་སྟོང་ཉིད་མེད་དགག་ལས། །ལྷག་པའི་སྤྲོས་བྲལ་མེད་པས་ལན། །དེ་འདྲའི་མེད་དགག་རྣམས་གྲངས་ལས། །རྣམ་གྲངས་མིན་པའི་ཕྱོགས་ཙམ་མིན། །རང་བཞིན་སྤྲོས་མཐའ་ཉི་ཚེ་ཙམ། །བཀག་པའི་སྟོང་ཉིད་རྣམ་གྲངས་དང་། །སྤྲོས་མཐའ་ཕྲ་རགས་མཐའ་དག་ཀུན། །བྲལ་བའི་དོན་དམ་རྣམ་གྲངས་མིན།།

༄ གཞུང་ཁུངས་འགའ་ཞིག་གི་པར་མའི་རེའུ་མིག

ཨང་།	གཞུང་ཁུངས།	པར་མ།
༡༽	བཀའ་འགྱུར།	སྡེ་དགེ་པར་མ།
༢༽	བསྟན་འགྱུར།	སྡེ་དགེ་པར་མ།
༣༽	གསང་སྔགས་ལུང་གི་བང་མཛོད།	གསེར་རྟ་པར་མ།
༤༽	ཀུན་མཁྱེན་རོང་ཟོམ་གྱི་གསུང་འབུམ།	སི་ཁྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་།
༥༽	པ་ཚབ་ལོ་ཙ་བས་མཛད་པའི་ཐལ་བཟློག་གི་འགྲེལ་པ།	དཔེ་དཀོན་ཐོར་བུའི་སྐོར་ཕྱོགས་བསྒྲིགས།
༦༽	དབུ་མ་རྒྱ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཊཱི་ཀཱ་སྒྲོན་མ་གསལ་བྱེད།	བོད་ཀྱི་ནང་བསྟན་དཔེ་ཚོགས་ལྟེ་གནས།
༧༽	རྒྱ་ཤེས་རྣམ་བཤད་འཐད་པའི་རྒྱན།	རིས་མེད་དཔེ་མཛོད་ཁང་།
༨༽	ཀུན་མཁྱེན་ཀློང་ཆེན་གྱི་གསུང་འབུམ།	མེས་པོའི་ཞུལ་བཞག
༩༽	ཀློང་ཆེན་ཆོས་འབྱུང་།	བོད་ལྗོངས་བོད་ཡིག་དཔེ་རྙིང་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་།
༡༠༽	གསང་བདག་ཞལ་ལུང་།	བོད་ཀྱི་ནང་བསྟན་དཔེ་ཚོགས་ལྟེ་གནས།
༡༡༽	སྡོམ་གསུམ་དཔག་བསམ་སྙེ་མ།	དར་ཐང་པར་མ།
༡༢༽	ལོ་པཎ་བཀའ་ཐང་།	མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་།
༡༣༽	ཡོན་ཏན་མཛོད།	རྣམ་གླིང་རྒྱ་བ་ཕྱོགས་བསྒྲིགས།
༡༤༽	ཡོན་ཏན་མཛོད་འགྲེལ།	རྣམ་གླིང་པར་མ།
༡༥༽	དྲི་ལན་ལུང་གི་གཏེར་མཛོད།	སྡེ་དགེ་པར་མ།
༡༦༽	དཔལ་སྤྲུལ་གསུང་འབུམ།	སི་ཁྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་།
༡༧༽	ཀུན་མཁྱེན་མི་ཕམ་རྒྱ་མཚོའི་གསུང་འབུམ།	ཨཱ་དར་ཤའི་ནང་ཡོད་པའི་མི་ཕམ་གསུང་འབུམ།
༡༨༽	དོན་རྣམ་ངེས་ཤེས་རབ་རལ་གྲི།	རྣམ་གླིང་པར་མ།
༡༩༽	ལྟ་གྲུབ་ཤན་འབྱེད།	སི་ཁྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་།
༢༠༽	ལྟ་གྲུབ་ཤན་འབྱེད་གནད་ཀྱི་སྒྲོན་མེ།	རྣམ་གླིང་པར་མ།
༢༡༽	བཞི་བརྒྱ་པའི་རྣམ་བཤད་ཀླུ་དབང་དགོངས་རྒྱན།	རྣམ་གླིང་པར་མ།
༢༢༽	མ་ཕམ་ཞལ་ལུང་།	སི་ཁྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་།

པར་བྱང་སྨོན་ཚིག

རྣམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་ཏུ། །གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཆོས་ཚུལ་དཔལ་འབབས་ཀྱང་། །ཚིག་གི་གཟེགས་མ་རེས་ཀྱང་དུག་གསུམ་གྱི། །དྲི་མ་ཡོངས་འབྱིན་ལེགས་བཤད་བདུད་རྩི་འདི། །དཔར་དུ་བསྒྲུབ་པའི་རྣམ་དཀར་ཕུང་པོའི་མཐུས། །ཡང་དག་ཆོས་ཀྱི་སྣོ་མོ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ། །གདངས་ཏེ་རྒྱུད་ལྡུའི་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ། །ངེས་ལེགས་ནོར་བུའི་མཛོད་ལ་དབང་འབྱོར་ཤོག །ཅེས་པ་འདི་འང་དེང་དུས་ཡིད་སྨྲུབ་ཀྱིས་རྒྱུད་བསྐྱམས་པའི་ཀླུ་སྐྱོའི་སྡིག་སྤྱོད་མི་བཟད་པས་གདངས་ལྡོངས་ཆོས་ལྡན་གྱི་ཞིང་དུ་ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཉི་མའི་སྣང་བ་ལྟར་འབར་བ་དེ་ནི་མིང་གི་ལྷག་མ་ཙམ་དུ་ཉམས་ཉེས་པར་བྱས། ཕྱོགས་དང་ཕྱོགས་ནས་རྟུལ་ཕྲན་གྱི་མཚོན་ཆ་སོགས་གདུག་པའི་གནོད་འཚེ་ཀྱ་ཀྱུའི་སྤྲིར་བ་ནི་ཉིན་རེ་བཞིན་དུ་དར་བ་སོགས་སྙོ་ཀུན་ནས་ལྷ་བདོ་བའི་རྒྱུད་ཚོགས་མཆེ་ལྟར་བརྗོལ་བ་འདི་དག་ལྷག་མེད་དུ་ཞི་ཞིང་། བྱང་ཕྱོགས་བོད་ཁ་བ་ཅན་དུ་བསྟན་པའི་མེ་རོ་སླར་ཡང་སྦར་བཞིན་གསོས་ཏེ་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ལྡོངས་འདིར་ཡང་ཐུབ་པའི་བཞེད་དགོངས་དྲི་མ་མེད་པ་དང་རྒྱས་སུ་འཕེལ་བ་དང་འཛམ་གླིང་ཡངས་པའི་ཁྱོན་ལ་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་སྟོན། རྣམ་འདྲེན་ཤཱཀྱ་སེངྒེའི་རིང་ལུགས་སྙོ་ཀུན་ནས་རྒྱས་པ་སོགས་འཕྲལ་ཡུན་ལེགས་ཚོགས་དུ་མའི་ཆེད་དུ་དམིགས། ནང་བསྟན་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་གསུང་རབ་དག་དཔར་དུ་སྒྲུབ་དང་བསྒྲུབ་འགྱུར་གང་ལའང་སྦྱར་ཆོག་པའི་དགེ་བསྔོའི་སྨོན་ཚིག་ཏུ། ཤཱཀྱའི་དགེ་སློང་ཆོས་སྨྲ་བ་ངག་དབང་བློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོས་སྦྱར་བའོ།། །།

རང་རིག་ཡེ་ཤེས་འཕོ་འགྱུར་མེད་ཀློང་ནས། །འགག་མེད་ཐུགས་རྗེའི་རྩལ་ལས་སྙིང་རྗེའི་སྒྱུར། །གང་འདུལ་གདུལ་བྱའི་རོལ་གར་དུ་འཆར་བའི། །ཕྱོགས་བཅུའི་རྩ་གསུམ་རྒྱལ་བ་སྲས་བཅས་དགོངས། །འཕགས་བོད་མཁས་གྲུབ་བྱེ་བའི་གཞུང་གི་མཛོད། །མི་ཉམས་འཕེལ་ཕྱིར་འཕྲུལ་པར་གསར་སྐྲུན་གྱིས། །ལྷག་བསམ་དག་པས་སྤེལ་བའི་དགེ་བ་འདིས། །རྒྱལ་བསྟན་དམ་ཆོས་ལུང་རྟོགས་རྒྱས་པ་དང་། །བསྟན་འཛིན་དམ་པ་རྣམས་དང་འདུས་པའི་སྡེ། །སྡོམ་གསུམ་འཛིན་པས་ས་ཆེན་ཡོངས་གང་སྟེ། །འཁྲུལ་རྟོག་ཞགས་པས་བཅིངས་པའི་མཁའ་ཁྱབ་འགྲོ། །གཉིས་འཛིན་དྲ་བའི་ཚོགས་ལས་རབ་གྲོལ་ནས། །ཤེས་རབ་གསུམ་གྱིས་གནས་ལུགས་མངོན་གྱུར་ཏེ། །གདོད་མའི་གཞི་ཡི་གོ་འཕང་མངོན་གྱུར་ཤོག །ཅེས་པའང་སངས་རྒྱས་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་བསྐུལ་བའི་ངོར་དཔལ་སྤྲུལ་པདྨ་ནོར་བུས་སྨོན་པའོ།།

དེབ་གཟུགས་དང་ནང་དོན་ལ་འགྱུར་བ་མ་བཏང་བའི་ཐོག་ནས་སྤྱི་སྒེར་སུས་པར་སྐྲུན་བྱས་ན་ཆོག

པར་སྐྲུན་བྱེད་པ་པོ། སྔ་འགྱུར་རིག་མཛོད་རྩོམ་སྒྲིག་ལྷན་ཚོགས།

རྩོམ་སྒྲིག་པ། སྔ་འགྱུར་རིག་མཛོད་རྩོམ་སྒྲིག་ལྷན་ཚོགས།

དཔར་གྲངས། དཔར་ཐེངས་དང་པོར་དེབ་གྲངས་ ༥༠༠ པར་སྐྲུན་ཞུས།

སྔ་འགྱུར་རིག་མཛོད་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་གི་དྲ་ཚིགས་ཁ་བྱང་། (www.namlingrizod.com)

དེབ་གཟུགས་དང་རྒྱབ་ཤ་བཟུམ་འགོད་པ། སློབ་དཔོན། ཟླ་བ་བསྟན་པ་ཤར་པ།

Ngagyur Rigzod Editorial Committee (NREC)
Ngagyur Nyingma Institute, Namdroling Monastery
P.O. Bylakuppe-571104, Mysuru, Karnataka, India
E-mail: rigzod.editor@gmail.com

Ngagyur Rigzod Editorial Committee (NREC)
Ngagyur Nyingma Institute, Namdroling Monastery
P.O. Bylakuppe-571104, Mysuru, Karnataka, India
E-mail: rigzod.editor@gmail.com

དབུ་མའི་ལུང་ཚོགས་བསྒྲིགས་བློ་གསར་འཇུག་བདེ།

སྟོད་ཆ།

དབུ་མའི་ལུང་ཚོགས་བསྒྲིགས་
བློ་གསར་འཇུག་བདེ།

སྟོད་ཆ།

སྔ་འགྱུར་རིག་མཛོད་རྩོམ་སྒྲིག་ལྷན་ཁང་།
Namdroling Monastery
NNI 2022

cover 1.indd All Pages 26-04-2022 10:35:51 AM